

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

DOKTORA TEZİ

MİLLET KÜTÜPHANESİ
ALİ EMİRİ KOLEKSİYONU MNZ 579
NUMARALI ŞİİR MECMUASI
(METİN – İNCELEME)

MAHMUT CAMCI
2502960255

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. MÜCAHİT KAÇAR

İSTANBUL–2022

ÖZ

MİLLET KÜTÜPHANESİ ALİ EMİRİ KOLEKSİYONU MNZ 579 NUMARALI ŞİİR MECMUASI (METİN-İNCELEME) MAHMUT CAMCI

Millet kütüphanesi Ali Emiri koleksiyonu Mnz.579 numarada kayıtlı Şiir Mecmua'sının transkripsiyonlu bir şekilde okunması ve bu metnin yayımlanmış divanlarla karşılaştırmasının yapılarak incelenmesi, tezimizin temel amacını oluşturmaktadır.

Bu çalışma, 'Giriş'ten sonra üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde mecmuanın tavsifi, imlâ özellikleri ve muhtevası, mecmuada şiiri bulunan şairlerin biyografi bilgileri, mecmuadaki şiirlerin nazım şekilleri ve şiirlerin vezinleri hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde metnin kuruluşunda izlenen yöntem ve yazmanın transkripsiyolu metni yer almaktadır. Çalışmamızın son bölümü olan üçüncü bölümde ise mecmuanın ve latinize edilen şiirlerin sayfa numaraları, şair mahlasları matla ve makta bend/beyitler, nazım şekli ve bend/beyit sayısı, vezin, şiir başlıkları kafiye ve redifler ile oluşturulmuş Mestap tablosu verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk Edebiyatı, divan şiiri, mecmua, şiir mecmuası, mestap.

ABSTRACT

THE MECMUA in MİLLET LIBRARY, ALİ EMİRİ SECTION

NO: 579

(TRANSCRIPTED TEXT–EXAMINATION)

MAHMUT CAMCI

The aim of this study is to transcript the mecmua registered in the Millet Library, Ali Emiri Collection Mnz.579; therefore, to compare and analyze it with the published divans.

This study consists of three main parts after the introduction. In the first part, the description, orthography and content of the mecmua are reviewed. In addition, the biography of the poets in the mecmua are given, and the verse forms and meters of their poems are analysed. In the second part, Mestap Table consists of the page numbers, the latinised poems with the poet pseudonyms, matla and makta bend/couplets with their verse forms, numbers, meters, titles, rhymes and redifs. In the last part of the study, the method followed in the text are examined, and the manuscript is transcribed.

In sum, we seek to reveal the importance of the mecmua and its contribution to the published divans; hence, this study contributes to the Classical Turkish Literature studies from so many perspectives.

Keywords: Poetry collection, transcribed text, text analysis, the Classical Turkish Literature, mestap.

ÖNSÖZ

Arapça bir kelime olup “ceme’a” mazi fiilinden türeyen mecmua, “toplamak, bir araya getirmek, koleksiyon veya antoloji yapmak” anlamlarına gelir. Klasik Türk Edebiyatında yer alan dîvân, tezkire, mesnevî gibi önemli kaynaklardan biri olan mecmua mefhumunun içine muhtelif derleme eserleri giriyorsa da edebiyat tarihi için esas öneme sahip olanlar şiir mecmualarıdır.

Mecmualarda diğer kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerini bulmak mümkün veya tanınmış şairlerin yayımlanmış divanlarında bulunmayan şiirlerine denk gelmek ihtimal dâhilindedir. Divan sahibi şairlerin divanlarında bulunan şiirlerinin farklı şekilleriyle karşılaşılabildiği gibi bilinmeyen nazım şekillerini, misali görülmeyen kafiye tiplerini, farklı bent yapılarını ve klasik edebiyatımızda kullanımına rastlanmayan aruz kalıplarını görebiliriz. Aynı zamanda mecmualarda şairlerin hayatlarıyla ilgili önemli bilgileri yakalama imkânı olduğu gibi, bazı mecmuaların derleyeninin şair olması da edebiyat tarihi açısından kuşkusuz önemlidir. Ayrıca belli kişiler tarafından toplanan mecmualar, hem söz konusu şahsın şiir zevkini tespit ederken, aynı zamanda dönemin zevklerini ve edebi tercihlerini de göstermiş olmaktadır.

Klasik şairlerimizce bir şairin şiirinin tanzîr edilmesi, ona karşı bir saygı duyduğunu ve onun şiir üslubunun beğenildiğini anlatmanın başka bir ifadesidir. Nazireler önceleri az olup daha sonraları çoğalarak nazire mecmualarının ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Nazire mecmuaları divanı bulunmayan şairlerin şiirlerinin bize ulaşmasını ve divan şairlerinin divanlarında bulunmayan şiirlerin de karşımıza çıkmasını sağlayan mühim kaynaklardır. İşte Türk Edebiyatında bu kadar önemli olan nazire mecmualarından birisi de bu çalışmaya konu edindiğimiz Millet Kütüphanesi Ali Emiri Koleksiyonu Mnz. 579 numaralı “Mec-mua-i Eş’ar ve Gazeliyât” başlığı ile katalogda kayıtlı olan 212 varaklı mecmuamızdır.

Bu çalışmada, bu kıymetli nazire mecmuasının metnindeki şairlerin şiirlerinin transkripsiyonunu yaparak şiirlerin kafiye ve rediflerini, mahlas, matla ve makta beyitlerini belirledik. Daha sonra mecmuamızın metninde bulunan şiirleri başta yayımlanmış divanlar olmak üzere ilgili akademik çalışmalarla karşılaştırarak var olan farkları ortaya koymaya çalıştık. Ayrıca mecmuamızda bulunan Farsça/Arapça

şiiir metinlerini ilgili araştırmacılara kolaylık olması için latinize ettik. Bunlar hakkında da kısa dahi olsa dipnotta bazı açıklamalarda bulunduk. Bütün bunlarla birlikte çalışmamızda ortaya koyduğumuz metni “Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi (Mestap)” kapsamında belirlenen tabloya yansıtarak nihayete erdirmiş olduk.

Lisans ve lisansüstü eğitimimde ders aldığım hocalarımdan vefat edenlere rahmet, kalanlara da sıhhat ve afiyet diliyorum. Tez danışmanım merhum arkadaşım Dr. Cemal Aksu’yu rahmetle anıyorum. Bu çalışmamın danışmanlığını üstlenerek engin tecrübesiyle bana yön veren, sabır ve anlayışla her zaman destek olan hocam Prof. Dr. Mücahit Kaçar’a kıymetli katkı ve emekleri için içtenlikle teşekkürlerimi sunarım. Bu tezin seçiminde ve çalışmalarımnda maddi ve manevi katkıları bulunan Prof. Dr. Murat A. Karavelioğlu’na, kendilerini aradığımda manevi desteğini ve değerli katkılarını hiçbir zaman esirgemeyen Prof. Dr. Bayram Ali Kaya’ya, tez izleme jürisinde yer alan ve tezime kıymetli katkıları olan Dr. Öğr. Üyesi Esra Egüz’e, tezin teknik konularında yardımcı olan Rabia Kara’ya ve altı ay boyunca fakülteedeki odasında bizi ağırlayarak mecmuadaki Farsça metinlerin latinize edilmesinde değerli katkılarını bizden esirgemeyen Prof. Dr. Mehmet Atalay’a ve Erzurum Üniversitesi’nden istediğim kaynağı bana gönderen Prof. Dr. Dilaver Düzgün’e teşekkürü borç bilirim. Son olarak bugüne kadar her zaman olduğu gibi yanımda duran, maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, çalışmam sürecinde bana güvenen ve aynı duyguları paylaşan canım aileme sonsuz teşekkürlerimi ve sevgilerimi sunarım.

İstanbul-2022
Mahmut CAMCI

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ.....	iii
TABLO LİSTESİ.....	vi
KISALTMALAR LİSTESİ	vii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. MECMUANIN ŞEKİL VE MUHTEVA İNCELEMESİ

1.1.Mecmuanın Nüsha ve Tertip Hususiyetleri.....	6
1.2.Mecmuanın İmlâ Özellikleri	8
1.3.Mecmuada Şiirleri Bulunan Şairler	11
1.4.Mecmuadaki Şiirlerin Nazım Şekilleri ve Aruz Açısından İncelenmesi	77
1.4.1. Mecmuadaki Şiirlerin Nazım Şekilleri	78
1.4.2. Mecmuadaki Şiirlerin Vezinleri	82

İKİNCİ BÖLÜM

2. ÇEVİRİYAZILI METİN

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem	86
2.2. Transkripsiyon Alfabesi.....	90
2.3. Karşılaştırmalı Metin	91

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. MECMUA'NIN SİSTEMATİK MUHTEVA TABLOSU	687
SONUÇ.....	776
KAYNAKÇA.....	778
ÖZGEÇMİŞ	797

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuadaki Şiirlerin Vezinleri.....	97

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e.	: Adı geçen eser
A.K.M.	:Atatürk Kültür Merkezi
b.	:Beyit
bk.	:Bakınız
D.	:Divan
DİA.	:Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
G.	:Gazel
Güf.	:Güfte
Haz.	:Hazırlayan
K.	:Kaside
Kt.	:Kıta
L.	:Lugaz
M.	:Mecmua
Müs.	:Müseddes
Mak.	:Makta'
MEB.	:Milli Eğitim Bakanlığı
Mf.	:Müfret
Mat.	:Matla'
Mh.	:Muhammes
Mn.	:Münacat
Mr.	:Murabba'
Ms.	:Müsemmen
Mıs.	:Mısra
Mş.	:Mu'aşşer
Mt.	: Matla beyti
Mu.	:Mu'amma
Mz.	:Müstezâd
N.	:Na't
R.	:Rubâî
S.	:Sayfa

SBE. :Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ş. :Şarkı

T. :Tarih

Tb. :Terkîb-i Bend

Td. :Terdîs

Tc. :Terci-i Bend

Th. :Tahmis

Tr. :Terbî

Ts. :Tesbî

v. :Varak

vb. :Ve benzerleri, ve bunun gibi

vd. :Ve diğerleri ve devamı

yay. :Yayınları

GİRİŞ

Arapça “cem” (toplama, bir araya getirme) kökünden gelip mef’ûl bâbında müennes (dişil) bir kelime olan mecmûa için sözlüklerde bazı müntahabatın kaydıyla husule gelen defter, risâle; risâle-i mevkûta;¹ bir veya birkaç fenne müteallik intihap edilen şeylerin yazıldığı defter, fûnûn ve edebiyattan bâhis haftalık, on beş günlük, aylık risâle, mecmûa-i mevkûte²; cem’ olunmuş, toplanmış, bir araya getirilmiş şey, top, tüm³; toparlanıp biriktirilmiş ve tanzim ve tertip edilmiş şeyler heyeti⁴, çeşitli kişilere ait veya çeşitli konularla ilgili yazı veya şiirlerin toplanmasından meydana gelen kitap/toplanıp düzenlenen şeylerin tamamı⁵ şeklinde verilen anlamlar yer almaktadır.

Mecmualar genellikle bir ya da daha fazla yazar veya şaire ait çeşitli hacim ve şekillerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplarıdır: Mecmûatü’l-ehâdis, mecmûa-i fetâvâ, mecmûa-i ed’iye, mecmûatü’r-resâil, mecmûa-i eş’âr, mecmûa-i tevârih, mecmûa-i fevâid gibi tıpkı cönkler gibi başlangıçta ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, şiirler, hutbeler, ilâhiler, latifeler, şarkılar, mektuplar, muamma ve lügazlarla ilaç tarifleri ve faydalı bilgilerin (fevâid), notların, tarihî belge ve kayıtların (tevârih) derlendiği bir not defteri şeklinde ortaya çıkmış ve zamanla tertip ve şekil kazanarak yeni bir tür olarak ortaya çıkmıştır.

Câhiliye devrinin ünlü yedi şairinin kasidelerini toplayan el-Muallakât ile Mufaddal ed-Dabbî’nin el-Mufaddaliyyât, Asmaî’nin el-Asmaiyyât ve Ebû Temmâm’ın el-Hamâse adlı kitapları, Arap edebiyatındaki seçme şiirleri bir araya getiren, günümüzün antolojisi sayılabilecek en eski ve önemli eserlerdir. İslam kültüründe mecmua türü, henüz adı konmadan Hz. Peygamber’in hadis yazımına izin vermesiyle ortaya çıkmıştır. Sahabiler, Hz. Peygamberden duyduklarını yazıp bir

¹ İbrahim Cudi Efendi, **Lügat-i Cûdî**, Haz. Prof. Dr. İsmail Parlatır, Belgin Tezcan Aksu, Nicolai Tufar, TDK Yayınları, Ankara 2006, s. 297.

² Muallim Nâcî, **Lügat-i Nâcî**, Haz. Prof. Dr. Ahmet Kırkılıç, Doç. Dr. Yusuf Sancak, TDK Yayınları, Ankara 2009, s. 390.

³ Ferid Devellioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat**, 17. basım, Aydın Kitabevi, Ankara 200, s. 579.

⁴ Şemseddin Sami, **Kamus-ı Türkî**, s. 1293.

⁵ Mehmet Doğan, **Doğan Büyük Türkçe Sözlük**, 2009, Pınar Yayınları, s. 1171.

araya getirince hadis literatüründeki sahîfe, cüz ve kitap adıyla anılan ilk derlemeler ortaya çıkmıştır.⁶

Klasik Türk edebiyatında kullanılan bir terim olarak ise mecmua ‘çoğu zaman müellifi/müstensihi belli olmayan, derleyicisinin zevkine göre içeriği oluşturulan, farklı sanatçıların değişik türdeki eserlerini ihtiva eden ya da tek bir tür veya form etrafında şekillenen manzum, mensur veya manzum-mensur karışık defterler’ anlamında kullanılmıştır.⁷

İçerik ve şekil bakımından çeşitlilik arz eden mecmualar dönem dönem farklı şekillerde tasnif edilmiştir. Agâh Sırrı Levend’e göre mecmualar; nazire mecmuaları, antoloji niteliğindeki şiir mecmuaları, çeşitli konulardaki risâlelerin meydana getirdiği mecmualar ve aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesi ile oluşan mecmualar şeklinde tasnif edilebilir.⁸ Bu konudaki diğer tasnif denemesi de Günay Kut’a aittir. Kut mecmuaları; nâzire, seçme şiir, aynı konulu eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmualar, karışık ve derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar diye tasnif eder.⁹ Diğer bir tasnif de coğrafya etkisini göz önünde bulundurarak bir mecmua tasnifi yapan Mehmet Gürbüz’e aittir. O da şiir mecmualarını, şiirlerin şekil özelliklerine göre, şiirlerin konularına göre ve şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre oluşan belli başlı mecmualar olarak tasnif eder. Ayrıca Mehmet Gürbüz, zaman içerisinde yapılan çalışmalar vasıtasıyla daha çok mecmuanın gün yüzüne çıkarılması ve mecmuaların yeni özelliklerini keşfetmemiz ile farklı tasnif ihtiyaçlarının doğacağına dikkat çekmektedir.¹⁰

Mecmualar ile ilgili hem şekil hem de muhteva açısından en kapsamlı tasnif ise Atabey Kılıç tarafından yapılan tasniftir. Ona göre de mecmualar, cilt ve tertip hususiyetlerine, tertip durumuna, mürettibi bilinip bilinmemesine, aynı zümre

⁶ Mustafa Uzun, “Mecmua”, **DİA**, c.28, İstanbul 2003, s. 265-266.

⁷ Özer Şenödeyici, -Ahmet Akdağ, Mecmualar ve Cönkler. Özer Şenödeyici (Ed.), **Osmanlı Edebi Metinlerini Anlama Kılavuzu**, 2012, İstanbul: Kesit Yayınları, 367-388.

⁸ Agâh Sırrı Levend; **Türk Edebiyatı Tarihi -Giriş-**, TTK Yayınları, Ankara 1988, s. 166-173.

⁹ (Kut, 1986, s. 170). “Mecmualar”, **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, C. 6. İstanbul: Dergâh Yay.

¹⁰ Detaylı bilgi için bkz: Mehmet Gürbüz, Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi, **Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı**, 2012, İstanbul: Turkuaz Yayınları, s. 97-113.

şahsiyetlerinin toplanmasına, manzum metinlere, çeşitli mesnevilerden seçkileri barındıran mecmualara, dil ve muhtevaya, şekil ve mensur metinlere ve şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualara göre tasnif etmiştir.¹¹

Şiir mecmuaları klasik Türk edebiyatı çalışmaları içerisinde önemli bir yer teşkil etmektedir. Bu bakımdan M. Fatih Köksal mecmuaları önemli ve değerli kılan temel unsurlara da dikkat çekmiştir. Köksal, mecmualarda kaynaklarda adı geçmeyen şair ve yazarlara ve şairlerin divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamanın mümkün olması, varlığı bilindiği halde nüshası tespit edilmeyen eserlerle de karşılaşmanın mümkün olması, mecmualarda bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları, kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları, yeni türler vd. örneklerle karşılaşmanın mümkün olması gibi faydaları üzerinde durmaktadır. Ayrıca özelde şiir mecmualarının, genelde de bütün mecmuaların yukarıda sayılan fayda ve önemlerinin tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelediğinde çok fazla bir anlam ifade etmeyeceğini de dikkatlere sunmaktadır. Dolayısıyla aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmuanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dökmüş olacaktır.¹²

Bu tez çalışmasının amacı, Klasik Türk Edebiyatındaki mecmua çalışmalarına katkıda bulunmak niyetiyle Millet Kütüphanesi AE Mnz. 579 numarasıyla kayıtlı bulunan 1b-212a varakları kapsamında mecmuanın çeviriyazı metnini ve mecmuada şiirleri bulunan şairlerin şiirlerini, aruz vezinlerini, kafiye ve redif, mahlas, matla ve makta beyitlerini ayrıntılı bir şekilde ortaya koymaktır. Ayrıca adı geçen mecmuanın belirtilen kısımlarında bulunan şairlerin şiirlerini tespit etmek ve bu şiirleri başta yayımlanmış dîvânlar olmak üzere, ilgili akademik çalışmalarla karşılaştırılarak var olan farkları ortaya koymak, şairlerini tespit edemediğimiz şiirleri araştırmacıların dikkatine sunmak ve bugüne kadar bilinmeyen şiirlerin gün yüzüne çıkmasını sağlamaktır.

¹¹ Atabey Kılıç, "Mecmua tasnifine dair", **Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı**, Haz.: Hatice Aynur, vd., İstanbul: Turkuaz Yayınları, 2012, s. 77-98.

¹² Mehmet Fatih Köksal, (2012), Şiir mecmûalarının önemi ve 'mecmûaların sistematik tasnifi projesi' (MESTAP). **Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı**. (Haz. H. Aynur vd). İstanbul: Turkuaz Yayınları, s. 417-419.

Bu tez çalışmasının kapsamı, yukarıda da bahsettiğimiz gibi mecmuanın metninin ortaya konulması ve MESTAP tablosunda ayrıntılı olarak gösterilmesidir. Dolayısıyla tek bir şairin dîvânının veya herhangi bir mesnevisinin metninin yayımlanmasına dayanan çalışmalarda yapılması beklenen ve umulan nazım şekillerinin ayrıntılı incelenmesi, aruz ve kafiye incelemesi, dini tasavvufi muhteva, şahıslar ve sosyal hayat unsurları, şairin edebi şahsiyetinin ortaya konulması için söz sanatları bakımından ayrıntılı incelenmesi gibi hususlara girilmemiştir. Çünkü bunları yapmak tek bir şairin edebi şahsiyetinin ortaya konulması açısından önem arz ederken bir mecmua çalışmasında bazen yüzlerce şairden bir araya gelen bir mecmuadaki şiirlerin bu açıdan incelenmesi ile elde edilen veriler bir anlam ifade edemeyecektir. Bu sebeple çalışmamızda bahsi geçen inceleme çalışmalarına yer verilmemiştir. Ancak mecmuadaki genel görüntünün yansıdığı MESTAP'taki verilerin anlamlı olması, mecmuada yer alan şairlerin kimler olduğu, kaç farklı nazım şekliyle ortaya konulduğu, dolayısıyla bu mecmuanın neden ortaya konulduğuna dair bir fikir elde edebilmesi amacıyla şairlerin isimleri, hangi nazım şeklinden kaç şiiri olduğu, bu mecmuada kullanılan aruz vezinleri ve nazım şekillerinin çeşitleri konusunda bilgiler verilecektir. Aynı zamanda bu çalışmamızda elimizde dîvânı bulunmayan veya adı tezkirelerde geçmeyen, unutulmaya yüz tutmuş şairleri ve şiirleri gün yüzüne çıkarılarak araştırmacıların dikkatine sunulacaktır.

Bu çalışmada Klasik Edebiyatı metin neşirleri usullerinde başvurulmuş ilmi usullere uygun olarak çeviri yazı metninin ortaya konulması yöntemine başvurulmuştur. Metnimizin ortaya konulmasında esas alınan unsurlar metnin başında verilmiştir. Yani metin neşirlerinde kabul görmüş ilmi usullere uygun olarak metin neşri yapılmıştır. Ayrıca son yıllarda Fatih Köksal'ın öncülüğünde mecmuaları derli toplu ve araştırmacıların rahat inceleyebileceği şekle büründüren MESTAP projesine uygun olarak çalışmamızda bu metinde elde edilen veriler MESTAP tablosuna yerleştirilmiştir. Ayrıca bu çalışmada metinde şiirleri bulunan şairlerin kullandıkları kafiye ve rediflerin rahatça takip edilebilmesi için tabloya bunlar da eklenmiştir.

Bu tez çalışmasında metnin oluşturulmasında bir takım sıkıntılarla karşılaşmıştır. Bunların en başında geleni, her şairin yazma dîvânına veya yayımlanmış dîvânına ulaşamaması problemidir. Üzerinde çalıştığımız mecmua 212 varak olup sayfa kenarlarında da şiirlerin olması, az da olsa bazı kısımların silik olması, bazı yazıların müstensih tarafından karalanmış olması okuma zorluklarını beraberinde getirmiştir. Mecmuanın inceleme bölümünde de açıkladığımız gibi 83 şairin divanına araştırmalarımızda rastlanmamıştır. Dolayısıyla herhangi bir yazma nüshası elimizde olmayan, sadece bu mecmuada şiirleri bulunan şairlerin şiirlerinde okunamayan veya doğru okuduğumuza emin olamadığımız bazı yerler için karşılaştırma imkânı bulunamamıştır. Ayrıca çalışmamızda karşılaştığımız en büyük zorluk Farsça şiirlerin sayısının fazla olması ve bu şiirlerin bir kısmı iç sayfada bir kısmının da sayfa kenarlarında bulunmasıdır. Bu Farsça şiirleri de Fakültemiz Fars Dili ve Edebiyatı öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet Atalay ile birlikte (okumada güçlük çektiğimiz ve okuyamadığımız yerler olmasına rağmen yine de) latinize ederek araştırmacıların istifadesine sunmuş olduk. Aynı şekilde yayımlanmış bazı dîvânlarla bizim metnimizin farklı unsurlar içerdiği de görülmektedir. Buna dayanarak metnin oluşmasında bazen yayımlanmış metindeki okumaları esas aldık, bazen de mecmuadaki metni esas aldık, farklılıklara da dipnotlarda işaret ettik.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. MECMUANIN ŞEKİL VE MUHTEVA İNCELEMESİ

1.1. Mecmuanın Nüsha ve Tertip Hususiyetleri

Üzerinde çalıştığımız nüsha, Türkçe ve Farsça farklı nazım şekillerinde kaleme alınmış şiirleri barındıran ve kim tarafından istinsah edildiği belli olmayan mürettep bir mecmua olup Millet Kütüphanesi Ali Emiri Koleksiyonu Mnz 579 numarada kayıtlıdır. Sırtı meşin, yüzü ebru kâğıtla kaplı şîrâzeli bir ciltle kaplanmış olan ve “Mecmua-i Eş’âr ve Gazeliyât” başlığıyla katalogda yer alan bu nüsha, talik hatla yazılmıştır.

Mecmua 212 varaktır. Yazmada 27^b, 28^a, 28^b, 29^a, 29^b, 65^b, 66^a, 66^b, 67^a, 67^b, 68^a, 68^b, 69^a, 69^b, 70^a, 108^b, 109^a, 109^b, 110^a, 138^b, 139^a, 139^b, 140^a, 150^b, 151^a, 151^b, 152^a, 167^b, 168^a, 169^b, 170^a, 170^b, 171^a, 171^b, 172^a, 191^a, 191^b, 192^a, 203^a, 205^a numaralı varaklar boştur.

Mecmuanın her bir sayfası 15 satır olarak tertip edilmiş olup sayfa kenarlarında da şiirler bulunmaktadır. Şiir başlıkları kırmızı mürekkep ile kaleme alınmıştır. 64^b-65^a numaralı varaklarda bozuk bir el yazısı ile kaleme alınmış edebî değerden yoksun Ramazan ayıyla ilgili, başlıksız bir şiir bulunmaktadır. Farklı el yazısından hareketle bu kısmın bir başkası tarafından bu boş sayfaya karalanmış olduğunu söylemek mümkündür.

14^a numaralı varakta Müstezâd-ı Râşid Tahmîs-i Râbit başlıklı şiir 14^b-15^a numaralı yaprak kopmuş veya sehven iki defa yazılmış olduğundan dolayı yarım kalmış, tamamlanamamıştır.

Mecmuanın tertip tarihi bilinmemektedir. Ancak mecmua içinde bulunan bazı tarih manzumelerinden hareketle hangi tarihten sonra yazıldığını ifade edilebilir. Mecmuadaki tarih şiirlerinin günümüze en yakın tarihli olanı Tirânî El-Hâc Edhem Bey’in İşkodra Mutasarrıflığı yapmış olan Şerîfî Mustafa Paşa’nın oğlu Mahmûd Paşa’nın doğumu için söylediği 1240 tarihli şiirdir. Yüz farklı şekilde şerh edilebilen

bu şiirin şerhi de yine kendisi tarafından yazılan bir şiirde izah edilmiştir. Hicri 1240 yılı Milâdî 1824-25 yıllarına denk geldiğine göre, bu mecmuanın bu yıllardan sonra tertip edildiği ortadadır. Şimdilik elimizde bunun dışında tertip tarihine dair bir ipucu bulunmamaktadır.

Mürettibi tarafından seçilmiş çeşitli nâzım şekillerinden oluşan bu mecmuanın derleyicisi belli bir düzen gözetmemesine rağmen aynı türleri bir arada vermeye çalışmıştır. “Mecmua der-beyân-ı Tahmîsât” bölümüyle “Tahmîs-i Nâbî be-Zebân-ı Nefh-i Vücûd” başlığı ile başlayan mecmua “Hazâ Şerh-i Târih-i mezkûr ” başlığı ile son bulur. Nâbî’nin bulunduğu bölümde hikemi tarzdaki şiirlerin seçildiği fark edilmektedir. Zaten Nâbî, şiirlerinde eşya ve varlığı sürekli olarak “anlamlandırma” çabası içerisinde olmuştur. Nâbî’nin şiirlerinden etkilendiği Sâib-i Tebrîzî, Molla Câmî, Örfî ve Feyzî yanında Neşâtî ve Enveri gibi şairlerin de mecmuada yer alması Sebk-i Hindi tarzının da işlediği dış dünyaya ait konuları işleyen şiirler mevcuttur. Fehimi ve Şeyh Galib’in şiirlerinin varlığı da bunu kanıtlamaktadır. Yine Nedîm-i Evvel’in varlığı ile melankolik aşkla ilgili şiirlerin de yer aldığı gözlemlenmektedir. Ayrıca dinî ve tasavvufî şiirler bilhassa ilâhiler mecmuada en fazla yer alan şiirlerdir.

Tür bakımından çeşitlilik gösteren bu mecmuada her bir türün altında dinî tasavvufî ve lirik şiirlerin yanında ahlakî bakımdan hoş görülemeyecek şiirlere de yer verildiği görülmektedir. Örneğin, oldukça galiz ifade ve kelimelerle şiirlerini oluşturan Seyyid Salih ve Bosnalı Sâbit gibi şairlerin şiirleri de mürettip tarafından mecmuaya alınmıştır. Bu da mürettibin hafif meşrep bir kişiliğe sahip olduğunu veya bu konuda hassasiyet sahibi birisi olmadığını, mecmuasını tertip ederken ahlakî bir gaye taşımadığını göstermektedir.

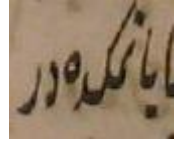
Bu mecmuada 220 şaire ait şiirler mevcut olup bu şairlerden 26’sı Farsça şiir yazmıştır. Mecmuada en fazla şiiri bulunan şair Nâbî’dir. Bu da gösteriyor ki mecmua tertip edilirken Nâbî’nin tesiri hala devam etmektedir. En çok şiiri olan diğer klasik şairler, Şeyh Galib, Pertev Paşa, Fuzûlî, Kâni, Hayreti, Sünbül-zâde Vehbi, İzzet Molla, Sâbit, Raşid, Arpaeminizâde Sâmi, Fitnat Hanım ve İbrahim Hakkî’dır. Ayrıca bu şairler tarafından nazım türlerinden en çok kullanılanlar ise tahmîs, müseddes, müstezad, gazel, kıt’a, mülemma, metali ve müfrettir.

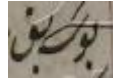
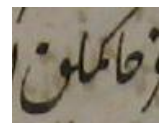
Mecmualar mürettibin kişisel tercihi doğrultusunda derlenen eserler olduğu için, çoğu zaman onun tercihi dönemin de tercihidir. Bu bakımdan Mecmua tertibi tahmisler, müseddesler, kasideler, tercî' ve terkîb bendler, gazeller, murabba ve terbîler, şarkılar, müstezâdlar, tesdîsler, kıt'alar, müfredler, muammalar, matla beyitleri, rubâiler ve tarihler şeklinde yapılmıştır. Bazı türler de birbiri içinde verilmiştir. Bu mecmuada her devrin önemli şairlerine yer verildiği gibi, nazım şekillerinin de hemen hepsine yer verildiğini görmekteyiz. Bu da bizde, mürettibin kendi zevkine göre bir "toplama divan" oluşturduğu izlenimi vermektedir.

1.2. Mecmuanın İmlâ Özellikleri

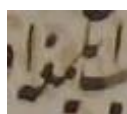
Bu başlıkta mecmuadaki imla özellikleri ve hataları örneklerden hareketle maddelendirilerek ele alınmaya çalışılacaktır.

- Mecmuada müstensihin dikkatsizliğinden kaynaklandığını düşündüğümüz imla hataları bulunmaktadır. Bunlardan gözüme çarpan en yaygın hata, kelimelere gelen eklerdeki kaf veya kef yanlışlığıdır. Bu duruma örnekler:

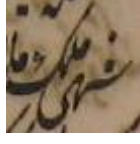
gördükçe (12/III-5) yanmekdedür (104/26)

buselik (22/V-2) hâkimlik (131/VII-5)

- Metinde, günümüz imlasına yakın bir şekilde kef veya kaf harfiyle biten eklerin ünlü bir ek aldığında yumuşaması da gösterilmiştir.

güldüğüne (17/V-3) eylemeğe (129/II-5)

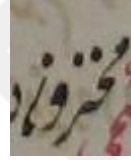
- Yer yer imlada gösterilmeyen tamlama -i'sinin ى harfî ile gösterildiği görülmektedir:

şeh-i mülk (240/3)

ışk-ı hakîkî (451/2)

- Müstensih mecmuanın birçok yerinde ح ve خ harflerini karıştırmıştır. Örneğin, mecmuadaki 206. şiirin aşağıdaki beytindeki “haste” ve “hançer” kelimelerini müstensih ح yerine خ ile yazmıştır. Aynı karışıklık durumu ت - ط, ظ - ط ve ض - ز - ط gibi harflerin bulunduğu kelimelerde de söz konusudur:

hasteyüz (206/4)

mahzûn (347/V-1)

hancer (206/4)

ahzân (379/3-1)

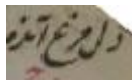
kādıasker (104/14)

tüfek (139/5-4)

ma'zûr (136/5-3)

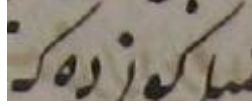
tütün (405/2)

- Bazı yerlerde kelimelere gelmesi gereken eklerin yazılmadığı örneklere de rastlamak mümkündür:

dil murg[1]: (51/III-3)

- Bulunma hâl eki görevindeki “ki” ekinin imlasının bazı yerlerde bağlaç olan “ki” ile karıştırılarak yanlış yazıldığı görülmektedir.

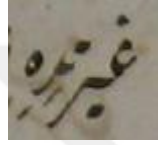
gözdeki

(344/III-6)

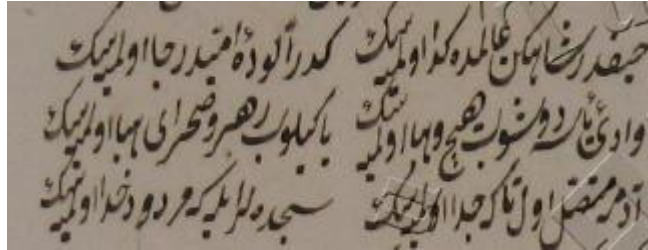
- Kelimelerde okuma kolaylığı sağlamak ve kelimelerin karışmasını önlemek adına müstensih bazı yerlerde hareke kullandığı görülür:

gayret-dih

(326/I-3)

- Bazı kelimelerde teklik/çokluk ikinci şahıs iyelik ekleri ile iyelik/ilgi ekinin karıştırıldığı görülür. Bu durum ك ve ن harflerinin karışıp yanlış imla edilmesine yol açmıştır. Örneğin Mecmuanın 144 numaralı şiirinin beşinci bendindeki “olmayasın” redifi ن ile yazılması gerekiyorken ك ile yazılmıştır.

(144/V)

Benzer bir durum mecmuadaki 275.şiir olan Pertev’e ait gazelde de söz konusudur. Müstensih “-ı ışı kim anlar kimünle söyleşeyüm” redifli şiirdeki tüm “kimünle” kelimelerini ك ile değil ن ile yazmıştır. Teklik 2.şahıs ekinin sehven ك yerine ن ile yazıldığı başka örnekler de şöyledir:

dendānuğa

(476/1)

derdüne

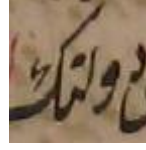
(339/IV-2)

- Teklik üçüncü şahıs iyelik ekinin yazımında ن yerine bazen ك yazıldığı veyahut kelimenin aslında ك harfi bulunduğu halde ن ile yazıldığı örnekler mevcuttur:

dāmenin

(80/13-1)devletin

(104/39)

añupdur

(357/4-3)

- Müstensih'in şiirlerde kelime hatası yaptığı örnekler de mecmuada sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Bu hatalar genellikle vezin ve anlam bakımından yaptığımız kontroller ile tespit edilmiş olup kelimelerin uygun halleri yayınlanan divanlardan hareketle düzeltilerek transkripsiyonlu metne yazılmıştır. Örneğin mecmuadaki 224.şiir olan Yahya'nın gazelinin dördüncü beytinde geçen "bülend-ahter" ifadesini müstensih sehven "hüner-perver" şeklinde yazmıştır. Oysa ki –perver kafiyesi burda değil bir sonraki beyittedir. Müstensih'in dikkatten uzak kaleme aldığı bir başka şiir mecmuadaki 285.şiir olan Fuzûlî'ye ait gazeldir. Gazelin altıncı beytinin ilk mısraındaki "bilmişem" kelimesini müstensih sehven "bulmuşam" şeklinde; gazelin son beytindeki "bir ad" kelimesini ise "bî-dād" şeklinde yazmıştır. Anlam bakımından müstensih'in yazdığı kelimeler uygun düşmemektedir. Yine müstensih mecmuadaki 293.şiirde Fuzûlî'ye ait meşhur gazelin aşağıdaki beyitteki "sana" kelimesini "bana" şeklinde yazmıştır. Mecmuadaki 362. şiir Feyzî'ye ait bir müstezad olup dikkatten yoksun bir imla burda da göze çarpmaktadır. Şiirin dördüncü mısraındaki "parmak" kelimesini şair "yazmak" şeklinde imla etmiştir. Tüm bu örneklerden yola çıkarak müstensih'in ne yazık ki sık sık imla hatasına düştüğünü söylemek mümkündür.

1.3. Mecmuada Şiirleri Bulunan Şairler

Bu mecmuada 220 şairin şiirleri bulunmaktadır. Bunlardan mahlaslarını tespit edebildiğimiz 137 şairden bazılarının yayımlanmış divanlarındaki okuma yanlışlarını bu mecmuadan hareketle düzeltmek mümkün olmuştur. Çalışmamızın metin kısmında bu hususlara işaret edilmiştir. Aşağıda fikir vermesi amacıyla bunların bazılarını değinilmiştir.

- **Tahmîş-i Kânî Berây-ı Ğazel-i Nûrî Beg** başlıklı 76. numaralı şiirin Kânî Divanı'nda¹ “cell-i temennâyı dârdan” şeklinde hatalı okunan mısraını aşağıdaki şekilde anlamlandırmak mümkün olmuştur. Yine aynı bendde “âteş-i şân-ı ‘ışk” şeklindeki kelime grubu mecmuada imla edildiği gibi “âteş-feşân-ı Ŗışk” şeklinde okunduğunda daha anlamlıdır:

Eyler gûsiste **ĥayli temennâyı dârdan**

Pâyin ider keşide reh-i iŖtibârdan (76/V-1,2)

ŖUlvi-mizâc olur imiş **âteş-feşân-ı Ŗışk**

Ŗışkuñ tenezzûlin bulamaz ser-keşân-ı Ŗışk (76/VI-1,2)

- Mecmuadaki 78. şiir Kânî tarafından Bâkî'nin gazeline yazılmış bir tahmistir. **Tahmîş-i Kânî Berây-ı Ğazel-i Bâkî** başlıklı bu şiirde de yukarıdakine benzer bir durum söz konusudur. Yayınlanan Divan'da² “çâr cûy-i çemen” şeklinde okunan beyit aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

Çârsû-yı çemen-i cân ile ceng itmek için

Hûn-ı dâğ-ı şerer-efşân ile ceng itmek için (78/III-1,2)

- Mecmuadaki 91. Şiir, Bosnalı Sâbit Divânı'nda³ da yer alan bir kasidedir. Kasidenin aşağıdaki beytinde geçen “**fişekler**” kelimesi yayınlanan divanda “**çiçekler**” olarak yer almaktadır. Fakat anlam ve hayal dünyası açısından fişekler kelimesi daha uygundur. Sâbit'in bu kasidesi mecmuada yer alan haliyle anlam kazanmıştır. Yine aynı kasidedeki 82. beyitte geçen “**merhamet**” kelimesi divanda “**rahmet**” olarak neşredilmiştir. Fakat rahmet şeklinde okunduğunda vezne uymamaktadır. Mecmua vasıtasıyla beytin anlamına katkı olmasa da beyitteki vezin aksaklığı giderilmiştir.

¹ İlyas Yazar, **Kani Divanı**, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55833,3-kani-divanipdf.pdf?0> , Erişim tarihi: 06.09.2020, s.147.

² a.g.e. , s.149.

³ Turgut Karacan, **Bosnalı Alaeddin Sabit: Divan**, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Sivas 1991.

Ne âteş-pâ vü çâpük-dest olur gerdün ki encümden

Şerer-pâş âsümân-peymâ **fişekler** eylemiş peydâ (91/8)

Hudâvendâ şefîÖü'l-müznibînâ **merhamet** eyle

Siyeh-rû bir kuluñdur Şābit-i āşüfte vü şeydā (91/82)

Yukarıdaki örneklerden hareketle yayınlanmış divan metnilerindeki eksik, hatalı ya da anlamca zayıf kelimelerin üzerinde çalıştığımız mecmuada bulunan doğru hâllerini belirterek mecmuanın önemini vergulamaya çalıştık. Aşağıda, bu mecmuada şiirleri bulunan ve mahlasları tespit edilebilen şairler hakkında bilgi verdikten sonra kendisinin bu mecmuadaki şiirlerine işaret edilmiştir.

1.3.1. Ahbâbî

Kaynaklarda Ahbâbî mahlaslı kişi hakkında bir bilgi elde edemedik. Mecmuadaki 573. şiir **Müfred-i Ahbâbî** başlığıyla kaleme alınmış bir müfredi mevcuttur.

1.3.2. Âlî

Gelibolulu Âlî 1541'de Gelibolu'da doğdu ve 1600 yılında Cidde'de vefat etti. Annesinin adı Ümmühânî babasının adı ise bazı kaynaklara göre Hoca Ahmed divanında yer alan bir şiirine göre ise Abdullah'tır. Âlî Sade-i Sad Güher'de kendisinin üç erkek kardeşin en büyüğü olduğunu ve iki kardeşin birinin iyi derecede Arapça ve Farsça bilen Muhammet, öbürünün İbniyamin adını taşıdığı belirtmiştir. İlk şiirlerinde Çeşmî mahlasını kullanan şair daha sonra yüce, değerli anlamlara gelen Âlî mahlasını almıştır. Eserlerinden bazıları: Türkçe Divan, Farsça Divan, Kenzü'l-Ahbâr, Mihr ü Mâh, Tuhfetü'l-Uşşâk, Mihr ü Vefâ, Ravzatü'l-Letâyif,

Zübdetü'l-Tevārih, Nādirü'l-Muhārib, Enisu'l-Kulüb, Sad-Kıssa, Sad-Hisse, Hümāyün-nāme, Rāhatü'n-Nüfūs, Heft-Meclis, Tuhfetü's-Sulehā.⁴

Mecmuadaki 132. şiir Gelibolulu Âlî tarafından kaleme alınmış yedi bentten oluşan bir terkiib-i benddir. Divan⁵'ında yer almaktadır.

1.3.3. Ârif

Mecmuadaki 62 numaralı şiir Raşid Efendi'nin altı beyitlik bir gazeline Ârif tarafından yazılmış bir tahmistir. Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü adlı eserde⁶ bahsedilen Ârif mahlaslı şairlerin divanlarına erişilemediği için Raşid Efendi'ye yazılmış bu tahmisin, Nabi, Vehbî gibi şairlere tahmisleri olan Arif Süleyman Efendi'ye ait olması akıllara gelse de yayınlanan divanında⁷ bu şiire rastlanmadığı için tahmisin hangi Ârif mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.4. Arifî

Tezkirelerde 11 farklı Ârifî mahlaslı şairden bahsetmektedir. Bunlardan ilki (H.959/M.1552) İstanbullu'dur. Kuloğullarından olup asıl adı Hüseyin'dir. İbrahim Paşa'nın yardımıyla Anadolu Defterdarı kaleminden tezkirecilik verildi. Defterdarlıktan azledilince Mısır'a gidip Gülşeni dergâhına bağlandı. İstanbul'a dönüp münzevi bir hayat yaşadı. Sonra silahtarlık ve kâtiplik yaptı. Tasavvufa dair yazdığı terci-i bentleri ve tarihleriyle tanındı. Deryâ-yı Ebrar'a naziresi vardır. İkinci Ârifî mahlaslı şair (ö.H.1002/M.1593) Trabzonlu şairin asıl adı Mehmet olup Maruf Çelebi sanıyla tanındı. Şah Efendi'den mülahız olup Bursa Muradiye'ye müderris, İzmir ve Kahire'ye kadı oldu. Veziriazam Sinan Paşa'ya hoca tayin edildi. Kahire kadısı iken öldü. Bayramiyye tarikatına bağlıdır. Hüseyin Vâiz'den "Reşehat"ı çevirmiştir. Muamma söylemekle tanınmıştır. Üçüncü Ârifî mahlaslı şair

⁴ Haluk İpekten vd., **Tezkirelere Göre Divan Edebiyatında İsimler Sözlüğü**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay. Ankara, 1988, s. 3-10.

⁵ İ. Hakkı Aksoyak, **Gelibolulu Mustafa Âlî Divanlar**, AKM Yay. Ankara, 2018, s.427.

⁶ Haluk İpekten, **a.g.e.**, s.34-40.

⁷ Mustafa Tankuş, **Arif Süleyman Divanı**, Tez Danışmanı: Abdülkerim Abdülkadiroğlu, Gazi Üni. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2002.

(ö.H.1002/M.1593) Sinopludur. Asıl adı Mustafa'dır ve Azmi Efendi'den mülâzım olmuş kasaba kadılıklarında bulunmuştur. Dördüncü Ârifi (ö.H.1045/M.1635) Kırım Hanlarından Saadet Giray Han'ın mahlasıdır. Beşinci Ârifi (ö.H.1057/M.1647) Kavala'da doğmuş asıl adı Mehmet'tir. Öğrenim görmek için İstanbul'a gelmiş kadılık yapmış dönemin tanınmış şairlerindendir. Altıncı Ârifi, (ö.H.1076/M.1665-66) İstanbul'da doğmuş asıl adı Ahmet'tir. Kemalzâde oğlu sanıyla tanınan şair Minkarizâdeden mülâzım olmuş müderris ve kadılık yapmış genç şairlerden biridir. Yedinci Ârifi mahlaslı şair (ö.H.1120/M.1708-09) İshakzâde Mehmet Salih Efendi'nin oğlu olup asıl adı Mehmet'tir. Kazasker Kadri Efendi'den mülâzım olduktan sonra kadılık yapmıştır. Sekizinci Ârifi (ö.H.1146/M.1733-34) Ahmet Paşa'nın mahlasıdır. Şehit edilmiştir. Dokuzuncu Ârifi (ö.H.1146/M.1733-34) asıl adı Ahmet Paşa'dır. Reisülküttap olup hâcegân rütbesini elde edip bazı memuriyetlerde bulundu. Vezirlik yaptı ve katledilerek öldürüldü. Onuncu Ârifi Rumeli Yenişehirindendir. Öğrenimini yarıda bırakıp tasavvufa yönelmiş, hacca gitmiş ve ârif ve sofilerin sohbetlerinde bulunmuştur. Şiirleri tasavvufî özellikler taşır. Son Ârifi mahlaslı şair hakkındaki tek bilgi Kasımpaşalı olduğudur.⁸ Mecmuadaki 412 numaralı kıt'a Ârifi'ye aittir. Fakat bunların hiçbirinin divanında mezkûr şiire rastlanmamıştır.

1.3.5. Arşî

Mecmuada şiiri yer alan Arşî 1562'de doğmuş 1620'de vefat etmiş olan Hurûfî Arşî'dir. Tezkirelerde Arşî'ye dair ya hiç bilgi verilmemiş ya da tezkire yazarları Arşî mahlaslı şairleri birbirine karıştırmışlardır. Tireli Arşî, Yenipazarlı Arşî, Derviş Arşî ve Arşî -i Sānî'nin hayatına ve eserlerine dair bilgiler karışmıştır. Şiirlerinde hurufiliğin yanı sıra, Mevlevilikle ve Hacı Bektaş Veli ile ilgili konular yer alır. Nerede doğduğu ve yetiştiği, nerelerde ve nasıl bir tahsil gördüğü pek belli

⁸ Haluk İpekten vd., a.g.e., s.40-42.

olmayan Arşî'nin Divanındaki bilgiler ışığında Anadolu sahasına mensup hurufi bir şair olduğu söylenebilir. ⁹

Mecmuadaki 370 numaralı şiir Arşî'ye ait bir müstezaddır. ¹⁰

1.3.6. Âşıkî

Mecmuadaki 61. şiir Âşıkî'ye aittir. Lakin şiirin hangi yüzyılda ve hangi Âşıkî mahlaslı şair tarafından yazıldığı tespit edilememiştir. Tezkirelerde şair Âşıkî hakkında bir malumat bulamadık.

1.3.7. Âsım

Tezkirelerde 9 farklı Âsım mahlaslı şairden bahsedilmektedir. Bunlardan ilki (ö.1077/1666-67) Bursa'da doğdu. Asıl adı Mehmed'tir. Babası Geyvede nakşi şeyhi Muhyiddin Efendi'dir. Önce sipahi olup daha sonra Hafız-zâde'den mülazim oldu. Müderrislik ve mahkeme kâtipliği yaptı. Emir Sultan ve Ulu cami vakıflarında kâtiplik ve imamlık yaptı. İkinci Âsım mahlaslı şair (ö.1086/1675-76) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmed olup Abdurrahman Efendi'nin oğludur. Seyrek-zâde namıyla tanındı. Şeyhülislam Esiri Mehmed Efendi'den Mülazim oldu. Siyavuş Paşa medresesinde müderrislik yaptı. Dönemin bilgin şairlerinden biridir. Mürettep divanı vardır. Üçüncü Âsım (ö.1122/1710-11) Bosna'da doğdu. Asıl adı Yusuf Efendi'dir. Bosna'da mahkeme kâtibi iken öldü. Dördüncü mahlaslı Âsım (ö.1150/1737-38) Asıl adı Mehmed'tir. Kadı Arif Efendi'nin oğlu olduğundan Arif-zâde sanıyla tanındı. Beşinci Âsım (ö.1160/1747-48) Bursa'da doğdu. Asıl adı Mustafa'dır. Talik yazısı güzeldir. Altıncı Âsım mahlaslı şair (ö.1173/1759) Asıl adı İsmail'dir. Mehmed Efendi'nin oğludur. Küçük Çelebi-zâde sanıyla tanındı. Şeyhülislam Feyzullah Efendi'den mülazim oldu. Müderris oldu ve vakanüvisliğe atandı. Daha sonra kadı ve şeyhülislam oldu. Farsça ve Türkçe şiirler söyledi. Şiirleri güzeldir. Divanı ve Raşid Efendi tarihine zeyli vardır. Yedinci Âsım (ö.1235/1819-20) Antep'te doğdu.

⁹ Haluk İpekten vd., a.g.e. s. 4-10.

¹⁰ Bahattin Kahraman, *Arşî Divanı'nın Tenkidli Metni I-II*, Tez Danışmanı: Hüseyin Ayan, Selçuk Üni. SBE Yüksek Lisans Tezi, Konya, 1989, s. 391.

Asıl adı Ahmed'tir. Babası mahkeme başkâtibi Cenani Efendi'dir. Burhan-ı Katı'yi çevirdi. Müderrisliğe atandı. Mütercim Asım namıyla tanındı. Vakanüvislik yaptı. Yenişehir'de öldü. Sekizinci Âsım mahlaslı şair (ö.1254/1838-39) Amasya'da doğdu. Asıl adı İbrahim'dir. Yeğen-zâde sanıyla tanındı. Dokuzuncu Âsım ise asıl adı Yakup'tur. Kütahya'lı Halil Rüştü Efendi'nin oğlu olup mevleviyetle Trabzon'a getirildi. Kıbrıs' naib oldu. Muammaları bulunan ve şiirler söyleyen nükteci bir şairdir.¹¹

Mecmuadaki 598 numaralı şiirin başlığında Müfred-i Âsım yazmaktadır. Bu müfredin hangi Âsım mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.8. Aşkî

Üsküdarlı Aşkî, 16. yüzyıl şairlerinden olup asıl adı İlyas'tır. Üsküdarlı anılmasına rağmen Yenişehir'li olduğuna dair rivayetler de vardır. Divan sahibi şairin doğum tarihinde çeşitli ihtilaflar bulunmaktadır. H.984/M.1576'da Yenişehir'da vefat etmiştir. Tasavvufî neşvenin hissedildiği şiirlerinin olduğu Divan'ının yanı sıra Feridüddin Attar'ın eserinin çevirisi olan Tercüme-i Muhtarnâme ve Aynülkudât el-Hamedânî'nin eserinin çeviri olan Tercüme-i Temhîdât adlı eserleri vardır.¹²

Mecmuadaki 48 numaralı şiir Aşkî'ye aittir.

1.3.9. Avnî

Haluk İpekten Tezkirelere Göre Türk Edebiyatında İsimler Sözlüğü'nde Fatih Sultan Mehmet dışında tezkirelerde 8 farklı Avnî mahlaslı şair olduğundan bahsetmiştir. Bunlardan ilki (ö.H.1053/M.1643-44) Bursa'da doğdu. Asıl adı Mehmet olup öğrenimini tamamlayıp Kara Ebubekir Efendi'den mülazım olduktan

¹¹ Haluk İpekten vd, a.g.e., s.44-45-46.

¹² Süreyya Uzun, **Üsküdarlı Aşkî Divanı Tenkitli Metin, Nesre Çeviri ve 16. Yüzyıl Osmanlı Hayatının Divandaki Yansımaları**, Tez Danışmanı: Muhammet Nur Doğan, İstanbul Ün. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011, s. 9-23.

sonra müderris oldu. İstanbul'da vefat etti. İkincisi (ö.H.1075/M.1664-65) Filibe'de doğdu. Asıl adı Mahmut'tur. Dönem şairerindendir. Üçüncüsü (ö.H.1082/M.1671-72) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Ahmet'tir. Öğrenim gördükten sonra kâtip olup divan kâtipliği yaptı. Nükteci bir şairdir. Dördüncüsü Tırnova'da doğdu. Asıl adı Yusuf'tur. Öğrenim gördükten sonra kadı oldu. Ölümü Salin Tezkiresinde 1120/1708-09, Belig'de 1121/1709-10 olarak verilir. Beşinci Avnî mahlaslı şairin asıl adı Mustafa olup Arapzâde'nin kızkardeşinin oğludur. Ataullah Efendi'den mülâzım oldu. Rumeli kasabalarında müderrislik yaptı. Bilgisinin yanında şiiriyle de dikkat çekti. Altıncısı Halilzâde lakabıyla tanınan şiir mecmuası sahibi Avnî'dir. Yedincisi Avnî Efendi (d.H.1120/M.1708-09; ö.H.1155/M.1742-43) Eyüp Efendi zaviyesi şeyhi Eşrefzâde Şerif Efendi'nin oğludur. Bursa'da doğdu. Aynı zaviyenin şeyhi oldu. Şiirleri tasavvufidir. Sonuncusu ise Avnî Mehmed Efendi (ö.H.1242/M.1826-27) Bursa'da doğdu. Yağcızâde sanıyla tanındı ve âşıkâne şiirleri vardır.¹³

Mecmuadaki 180. Şiir "inşaallâh" redifiyle yazılmış 5 beyitlik gazel Avnî mahlaslı şaire aittir. Fatih Sultan Mehmed'e ait yayınlanan Avnî Divânı'nında¹⁴ bu şiir bulunmamaktadır. Muhtemelen şiir başka bir Avnî mahlaslı şaire aittir. Fatih Sultan Mehmed dışındaki Avnî mahlaslı şairlerin divanları elimizde olmadığından mecmuadaki şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.10. Aynî

Asıl adı Hasan olan şair H.1180/M.1766 yılında Antep'te doğmuştur. Antep isyanı H.1198/M.1783 sırasında kıyas korkusu ile Antep'ten ayrılmış önce Maraş'a oradan da İstanbul'a gelmiştir. İstanbul'da kıymetli medreselerden eğitim alan şair II. Mahmud tarafından Babiali Arapça ve Farsça muallimliğine tayin edildi.

H.1253/M.1837 yılında vefat etmiştir. Vefatından sonra küçük oğlu Galip babasıyla babsının tarzında şiirler yazmaya devam etmiş ve Aynî'nin Divânı'nın

¹³ Haluk İpekten vd, a.g.e., s.54-55.

¹⁴ Muhammet Nur Doğan, **Fatih Divanı ve Şerhi**, Yelkenli Kitabevi, İstanbul, 2009.

basımı ile bizzat ilgilenmiştir. Eserleri: Türkçe Divan, Farsça Divan, Nusret-nâme, Sâkî-nâme, Dürrü'n-Nizâm, Nazmü'l-Cevâhir.¹⁵

Mecmuada Aynî mahlası ile yazılmış 6 şiir bulunmaktadır. Bunlardan ikisi müstezad biri Farsça kıt'a ve dördü Türkçe kıt'a şeklinde yazılmıştır. Bu şiirlerden 467 ve 469 numaralı şiirler hariç diğerleri yayımlanan Aynî divanında yer almaktadır.¹⁶

1.3.11. Âzerî

Tezkirelerde 4 farklı Âzerî mahlaslı şair yer almaktadır. Bunlardan ilki Asıl adı İbrahim olup Muallimzâde Ahmed Efendi'nin oğludur. Bursalı şair öğrenimini yarıda bırakıp derviş olmuştur. Tahmis ve tesdise özel bir yeteneği olan şairin Nakş-ı Hayal aslı bir kitabı vardır. H.997/M.1585'te vefat etmiştir. Diğer Âzerî mahlaslı şair Edirneli olup Bostanzâde İbrahim Çelebi namı ile tanınır. Ölüm tarihi Hibrî ve Safâyî'de H.1057/M.1647, Belig'de ise H.1052/M.1642-43 olarak gösterilmiştir. Diğer Âzerî mahlaslı şair ise Bursa'da doğmuş önce kâtip ve sonra müderris olup Köpüklü ve Defterdar Yahya medreselerinde çalışmıştır. H.1199/M.1784-85 yılında Bursa'da vefat etmiştir. Sonuncu Âzerî ise İstanbul'ludur. Laleli Çeşme'de doğmuş öğrenim görüp kâtip olmuştur. Şam defterdarı iken vefat etmiştir.¹⁷ Mecmuada Âzerî mahlasıyla yazılmış “olmayan bilmez” redifli bir gazel ve tekrar beyiti Esrar Dede'nin tezkiresinde belirttiği üzere H.990/M.1582-83'te vefat eden Yenişehirli Mevlevî derviş Şûrî-i Meczûb'a ait meşhur¹⁸ olan bir müseddes-i mütekerrir bulunmaktadır.

1.3.12. Bâkî

1527'da İstanbul'da doğan şairin asıl adı Abdülbaki'dir. Babası Fatih Camii müezzinlerinden Mehmed Efendi adında bir zat olup 1566 Haziranında hac yolunda vefat etmiştir. Uzun zaman Karamânîzâde Mehmed Efendi'den okudu. Ders

¹⁵ Mehmet Arslan, “Aynî, Antepli”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ayni-antepli>, Erişim tarihi: 25.04.2020.

¹⁶ Fatma Yaşar Aksoy, *Ayntablı Aynî Divanı*, Erciyes Üniv. SBE Doktora Tezi, Danışman: Cihan Okuyucu, Kayseri, 1997.

¹⁷ Haluk İpekten vd., *a.g.e.*, 1988, s.58.

¹⁸ İlhan Genç, *Esrar Dede: Tezkire-i Şuârâ-yı Mevleviyye*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara, 2000, s. 264-267.

arkadaşları Nev’i, Üsküplü Vâlihî, Edirneli Mecdî, Hoca Sâadeddin, Karamanlı Muhyiddin gibi ileride şair ve âlim olarak ün kazanacak gençler vardı. Zâtî’nin Beyazıt Camii avlusundaki remilci dükkânına sık sık gidip şiirlerini sunuyor beğeni kazanıyordu. Ebu Suud Efendi’nin muhitine dâhil olan Bâkî zamanla Kânûnî’nin takdirini kazandı. Onun saltanatı zamanında çağının en büyük şairi sayılarak kendisine layık görülen “Sultân-ı Şu’arâ” ünvanını aldı. Eserleri: Divan, Fezâilü’l-cihâd, Meâlimü’l-yakîn fî sîreti seyyidi’l-mürselîn, Fezâil-i Mekke.¹⁹

Mecmuada Bâkî’ye ait 13 gazel vardır. Tüm gazeller yayınlanan divanında yer almaktadır.²⁰

1.3.13. Bahâyî

Şeyhülisâm Bahâyî Osmanlı’nın 32. Şeyhülislamı ve 17. yüzyılın seçkin ulemasından âlim ve şair bir zattır. Asıl adı Mehmet olup İstanbul’da doğmuştur. H.1010/M.1601-02 yılında doğan Bahâyî’nin babası Tacü’t-Tevârih sahibi Hoca Saadeddin Efendi’nin oğlu Aziz Efendi’dir. Bu sebeple Aziz-zâde ünvanı ile de tanınır. Annesi Ebusuud-zâde Mustafa Çelebi’nin kızıdır. İlim ve faziletleriyle tanınmış bir aileye mensup olan Mehmet Bahâyî Efendi ailesi yoluyla yüksek bir kültür ve sosyal bir aileye mensup olmuştur. İstanbul medreselerinde tahsilini tamamlayan Bahâyî, amcası şeyhülislam Mehmed Efendi’den mülazım olmuştur. Meslek hayatında daima ilerleme ve yükselme içinde görüyoruz. Meslek hayatına müderris yani üniversite hocası olarak başlamış devamlı yükselerek şeyhülislamlık makamına ulaşmıştır. Bahâyî Efendi âlim ve şairliği yanısıra iyi bir hattat ve bestekârdır. Bahâyî mahlasını Şeyhülislam Yahya vermiştir. Bu mahlası vermesinin sebebi Bahâyî’nin aile soyunun Nakşibendî tarikatının kurucusu Hoca Bahaaddin Nakşibendî’ye dayanmasıdır. 1064 yılında vefat etmiştir. Mecmuadaki 296 numaralı gazel, Şeyhülislâm Bahâyî divanında bulunan 5 beyitlik bir gazeldir.²¹

1.3.14. Câmî

¹⁹ Mehmed Çavuşoğlu, “Bakî”, **DİA**, TDV İslam Araştırmaları Merkezi, Ankara 1991, s.537-540.

²⁰ Sabahattin Küçük, **Bakî Divanı**, Ankara, TDK, 1994.

²¹ Erdoğan Uludağ, **Şeyhülislam Bahâyî Divanı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)**, Tez Danışmanı: Haluk İpekten, Atatürk Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 1992, s. 3-23.

Molla Abdurrahman Câmî H.817/M.1414 yılında Horasan'ın Cam şehrinde doğmuştur. İlk tahsiline babasının yanında başlamış Babası Herat'a gidip Nizamiye Medresesi'ne müderris olunca orda eğitimine devam etmiştir. Devrin meşhur âlimlerinden Mevlânâ Cüneyd-i Âsûlî'den Arapça okudu. Ardından Seyyid Şerîf el-Cürcânî'nin öğrencisi Ali es-Semerkindî ve Teftâzânî'nin öğrencisi Şehâbettin Muhammed el-Câcermî, Bursalı Kadızâde-i Rûmî, Mevlânâ Fethullah-ı Tebrîzî gibi ünlü hocalardan ders aldı. Nakşibendî şeyhlerinden Saadeddin-i Kaşgârî'ye intisap etti. Herat'ta Hüseyin Baykara'nın kendisi için kurduğu medresede Arap dili ve edebiyatı, hadis ve tefsir dersleri okuttu. Farsça şiirin en büyük üstatlarından sayılan Câmî, mensup olduğu Türk muhiti dolayısıyla bütün Türk âlemine yayılmış ve devrin ve sonrasının şair ve âlimlerinin dikkatini çekmiş ve de Türk edebiyatı üzerinde tesir etmiştir. Kaynaklarda kırkbeşten fazla Arapça ve Farsça eseri olduğu zikredilmektedir. Bunlardan en meşhurları, Divan, Heft Evreng, Hadîs-i Erbaîn, Risale-i Terceme-i Kelimât-ı Kudsiyye, Nefahatü'l-üns, Şerhu Fusûsu'l-hikem, Tefsîrü'l-Kur'ân, Risâle-i Şeth-i Hadîs, Ridâle der Menâsikü'l-Hac, Bahâristân, Risâle-i Mûsikî'dir H.898/M.1492'de Herat'ta vefat etmiştir.²²

Mecmuada Câmî mahlaslı yazılan 6 şiirin tümü Farsça'dır. Molla Abdurrahman Câmî'ye at olan şiirlerden üçü gazel, ikisi kıt'a ve ikisi rûbai nazım şekli ile kaleme alınmıştır.

1.3.15. Câvid

Tezkirelerde İstanbul'da doğan ve öğrenimini tamamladıktan sonra hâcegân sınıfına katılan ve Kasabbaşızâde Şakir Efendi'nin kâtibi olan Câvid mahlaslı birinden bahsedilmektedir.²³

Mecmuadaki 18 numaralı şiir Şem'i'nin gazeline 5 bent halinde Cavid tarafından yazılmış bir tahmisdir. Fakat elimize Câvid divanı ulaşmadığı için mukayese yapılamamış ve mecmuadaki tahmisin ona ait olup olmadığı tespit edilememiştir.

²² Ömer Okumuş, "Câmi, Abdurrahmân", *DİA*, TDV İslam Araştırmaları Merkezi, Ankara 1993, s. 94-99.

²³ Haluk İpekten vd., *Tezkirelere Göre Türk Edebiyatında İsimler Sözlüğü*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1988, s.83.

1.3.16. Cevrî

Asıl adı İbrahim olan Cevrî'nin doğum tarihi ve ailesi hakkında bilgi yoktur. Kaynaklarda iyi tahsil gördüğü belirtilen şairin hatta olduğunu biliyoruz. Dönemin bütün kaynakları onun iyi bir hattat olduğu görüşünde hemfikirdir. Mevlevî tarikatına mensup olan şairin divanından başka Selîm-nâme, Hilye-i Çihâr-yâr-ı Güzîn, Hall-i Tahkikât, Aynü'l-füyûz, Melhame ve Nazm-ı Niyâz adlı eserleri vardır. Cevrî İbrahim Çelebi, H.1065/M.1654'te doğup büyüdüğü şehir olan İstanbul'da vefat etmiştir.²⁴

Mecmuadaki 130. şiir Cevrî mahlasıyla kaleme alınmış bir terakib-i benttir ve yayınlanan Cevrî Divanı'nda mevcuttur.

1.3.17. Cinânî

Asıl adı Mustafa olan Cinânî Bursa'da doğmuştur. Küçük yaşlarda tahsiline başlayan şair H.966/M.1558-59'da Manisa müderrisi ve müftüsü olan Muallimzâde'den mülâzemet alarak medrese tahsilini tamamlamıştır. Kalem kâtipliği yapıp bir müddet Karesi'de kassam olarak bulunduktan sonra ilmiye sınıfına dâhil olan şair, Köşeler Medresesine tayin edilmiş ve sonrasında İvaz Paşa medresesinde müderris olmuştur. H. 1003/M.1594'te vefat etmiştir. Kaynaklara göre Arapça, Farsça ve Türkçe şiirler yazan ve hat sanatı ile meşgul olan şairin oldukça hacimli bir Divan'ının yanısıra Riyâzü'l-cinân adlı bir mesnevisi, Bedâiyü'l-âsâr adlı bir mensur hikâye mecmuası ve Cilâü'l-kulûb adlı Taşlıcalı Yahyâ'nın usulnâmesine nazire yazılmış bir mesnevisi vardır.²⁵ Mecmuadaki 38 numaralı şiir Hayreti'nin gazeline 5 bent olarak Cinânî tarafından kaleme alınmış bir tahmistir. Şiir Cinânî'nin yayınlanan Cinânî Divanı'nda²⁶ mevcuttur.

1.3.18. Cüneyd-i Bağdâdî

Doğum tarihi belli olmayan Cüneyd-i Bağdâdî'nin ailesi aslen Nihavend'li olup cam ticareti ile uğraşmaktaydılar. Küçük yaşta eğitime başlayan Cüneyd, fıkıh

²⁴ Hüseyin Ayan, *Cevrî, Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, Erzurum Atatürk Üniversitesi Yay., Erzurum 1981.

²⁵ Cihan Okuyucu, "Cinânî", *DİA*, TDV İslam Araştırmaları Merkezi, Ankara-1993, c.8, s. 11-12.

²⁶ Cihan Okuyucu, *Cinânî Hayatı, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, TDK yayınları Ankara, 1994.

ve hadis dersleri aldı, sufilerin sohbetinde bulundu ve henüz yirmi yaşındayken fetva verebilecek seviyeye geldi. Şer'i ilimleri iyice öğrendikten sonra kendini zühd, ibadet ve tasavvufa verdi. Sohbetleriyle birçok ünlü sufinin yetişmesine katkıda bulunan Cüneyd-i Bağdâdî'nin ünü geniş kitlelere yayılmıştır ve çeşitli ülkelerde makamları mevcuttur. O, tasavvuf terimlerini, usul ve esaslarını tesbit ederek tasavvufun ortaya çıkışını sağlayan büyük sufilerden biridir.²⁷

Mecmuadaki 93 numaralı şiir “ Münâcât-ı Cüneyd-i Bağdâdî Kıddise Sırrihü's-sâmî” başlığından anladığımız üzere Cüneyd-i Bağdâdî'ye ait 13 beyitlik Farsça bir münacaattır.

1.3.19. Çeşmî

Mecmuadaki üç yüz kırk sekizinci şiir Çeşmî tarafından kaleme alınmış 5 bentlik bir müseddes-i mütekerrirdir. Çeşmî Gelibolulu Mustafa Âlî²⁸'nin diğer mahlasıdır. Müseddes yayınlanan divanında yer almamaktadır.²⁹

1.3.20. Derûnî

Tezkirelerde dört Derûnî'den bahsedilmektedir. Bunlardan ilki (ö.H.950/M.1543) İznik'te doğdu. Gençliğinde ilkin terzilik yaptı daha sonra öğrenim görmeye karar verip Leyszâde'nin danışmendi iken öldü. Afyon ve esrar düşkünü biriydi. Yavuz Sultan Selim'in savaşlarını anlatan bir mesnevisi vardır. İkinci Derûnî (ö.H.976/M.1568) Manisa'da doğdu. Derviş yaratılışlı biri olup özellikle müzik alanında, bestelediği murabbalar ile o dönemde tanınmıştır. II. Selim'in meclislerinde bulunmuştur. Üçüncü Derûnî (ö.H.1060/M.1650) Vardar Yenicesi'nde doğdu. Hayretî'nin kardeşi Yûsuf-ı Sîne-çâk tarafından yetiştirildi. Muhasebeciliği ve Farsça bilgisi ile tanınmıştır. Esrar Dede, mevlevî olduğunu zikretmektedir. Son Derûnî ise Abdullah oğludur. Yeniçeri şairlerinden olup Bağdat'a tayin edildi. Böylece Fuzûlî ve Şemsî ile görüşüp onlara nazireler yazdı.³⁰

²⁷ Süleyman Ateş, “Cüneyd-i Bağdâdî”, **DİA**, TDV İslam Araştırmaları Merkezi, Ankara, s.119-121.

²⁸ Bknz: Başlık 1.2. Âlî

²⁹ Detaylı bilgi için bakınız, başlık: 1.3. Âlî

³⁰ Haluk İpekten vd., **a.g.e.**, s.97-98.

Mecmuadaki 587. şiir Derûnî'ye ait olup elimizde mezkûr Derûnî'lere ait bir divan bulunmadığı için mecmuadaki müfred'in hangi Derûnî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.21. Dervîş Paşa

Tezkirelerde Dervîş Paşa'nın Mostar'da doğduğu ve III. Murat zamanında sarayda yetiştirilen kullardan olduğu yer almaktadır. Önce doğancıbaşı ve sonra çakırcıbaşılıkla saraydan çıktı ve Bosna beylerbeyi oldu. Peşte seferinde şehit düştü. Ölüm tarihi Rızâ ve Fâizî'de H.1012/M.1603, Riyâzî'de ise H.1010/M.1601-02 olarak kaydedilmiştir. Binâyî'nin Sehânâme adlı eserini tercüme etmiştir.³¹

Mecmuadaki iki yüz altmış altıncı şiir, Dervîş mahlaslı bir şair tarafından kaleme alınmış 5 beyitlik bir gazeldir.

1.3.22. Enverî

Kaynaklarda Enverî mahlasını kullanan üç şair yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.954/M.1547)İstanbuldur. Asıl adı Nurettin olup divan şairleri arasında okuması yazması olmayan birkaç şairden biridir. Mesleği mürekkep yapıp satmak olan şair bir ara kumbaracı bölüğüne girmiş bölüğün kethüdası olmuştur. Divan kaleme alan şair tezkirelerde genellikle sırf yeteneği sayesinde şiir söylemiş biri olarak tanımlanır. Diğer Enverî mahlaslı şair (ö.H.1200/M1785-86) Trabzon'da doğmuştur. Asıl adı Sadullah olup tezkirecilik, teşrifatçılık ve vakanüvislik yapmıştır. Son Enverî mahlaslı şair (ö.H.953/M.1546-47) Bursa'da doğmuş Enverî Dede olarak bilinir. Nakşî tarikatına mensuptur. Seyyid Gazi tekkesi mülhidlerden temizlenince ona verilmiş oradan da Orhan Gazi tekkesine gelmiştir.³²

Mecmuadaki 411 numaralı şiir Enverî tarafından kaleme alınmış Farsça bir kıt'adır.

1.3.23. Es'ad

Tezkirelerde çok sayıda Es'ad mahlaslı kişiden bahsedilmektedir. Bunlardan ilki (ö.H.1029/M.1620) Hoca Saadeddin Efendi'nin oğludur. Babasından eğitim alan şair şeyhülislamlığa kadar yükseldi. Arapça ve Farsça şiirleriyle tanınırdı. İkinci

³¹ Haluk İpekten vd., a.g.e., 1988, s.100.

³² Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 114-115.

Es'ad mahlaslı şair (ö.H.1029/M.1620) Selanik'te doğmuş müderrislik yapmıştır. Şeyhzâde sanıyla tanınan şairin Divân'ı vardır. İstanbul'da vefat etmiştir. Üçüncü Es'ad (ö.H.1144/M.1731-32) Yanya'da doğan şairin asıl adı Mehmet'tir. Ebû-said-zâde Feyzullah Efendi'den ders almış müderrislik yapmıştır. Esad Hoca sanıyla tanınan şair Şahidî'nin kitabını çevirmiştir ve divanı vardır. Dördüncü Es'ad mahlaslı şair (ö.H.1166/M.1752-53) İstanbul'da doğmuş asıl adı Mehmed'dir. Şeyhülislam Ebu İshak'ın oğlu olup ilk eğitimini ondan almış Ebûsaid-zâde Feyzullah Efendi'den mülazım olmuştur. Müderris, kadı, Anadolu ve Rumeli kazaskerleri, şeyhülislam olarak görev yapmıştır. Sultan Ahmed için Bülbülnâme adlı bir eser yazmıştır. Şiirlerinin yanı sıra inşasıyla da tanınmıştır. Gazel ve tarihleri meşhur olan şairin Tezkiresi ve Divanı vardır. Beşinci Es'ad mahlaslı şair (ö.H.1180/M.1766-67) Hamza-zâde diye tanınmış kâtiplik, tezkirecilik, nâiblik, mülâzımlık yaptı. İzmir'de mevleviyete atandı. Şiir ve inşada yetenekli şairin ta'vîk yazısı güzeldi ve tarih düşürmede ustaydı. Altıncı Es'ad mahlaslı şair(ö.H.1265/M.1848-49) asıl adı Ahmet olup Manisa'da doğmuştur. Hoca Neş'et'in derslerine katılmış Nasihatü'l-Mülûk adlı eseri hakkında Türkçe bir kıt'a yazmış ve eseri tercüme etmiştir. Asım Efendi'nin Kamus'unun ve Tuhfe-i Arabiyye'sinin ıstılahlarını yarıya kadar şerh etmiştir. Postnişin olmuştur. Yedinci Es'ad mahlaslı şair, Enderundan İbrahim Ağa'nın oğludur. Enderun'a girmiş ve kapıcıbaşı olmuştur. Sekizinci Es'ad mahlaslı şair asıl adı Mehmet olup Seyyit Abdullah Neşati'nin oğludur. Bağdat valisi Ömer Paşa'ya divan efendisi oldu. Dokuzuncu Es'ad mahlaslı şair sadaret kethüdası Ali İbrahim Efendi'nin oğludur ve müderrislik yapmıştır. Onuncu Es'ad mahlaslı şair İstanbul doğumlu Sahhaflar Şeyhizâde sanıyla tanınan Mehmet'tir. İstanbul mevleviyetine daha sonra da kadılağa getirilmiştir. Üss-i Zafer, Nusret-nâme ve Mustadraf adlı eserleri vardır. Son Es'ad mahlaslı şair ise Şeyh Galip'tir.³³

Mecmuadaki iki yüz elli altıncı şiir Es'ad tarafından kaleme alınmış 5 beyitlik bir gazel bulunmaktadır. Erişebildiğimiz Es'ad Divanı'nda³⁴ bu şiire rastlanmamıştır.

1.3.24. Fâzıl

³³ Haluk İpekten, a.g.e., s. 116-118.

³⁴ İdris Kadioğlu, *Es'ad-ı Bağdâdî Dîvânı (İnceleme-Metin)*, İnönü Üni SBE Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Hasan Kavruk, Malatya 1997.

Doğum tarihi kesin bilinmeyen Enderunlu Fazıl'ın asıl adı Hüseyin'dir ve Akka'da doğmuştur. Enderunda iyi bir eğitim görerek yetişen Fâzıl sefahate düşkünlüğü ve aşk maceraları dolayısıyla saraydan çıkarılmıştır. Sefalet ve geçim sıkıntısı yaşayan Fâzıl II. Selim döneminde sunduğu dokunaklı kasidelerde durumunu bildirmiş ve önce Halep defterdarlığında bir memuriyete ve sonra da Erzurum ve yöresini teftişle görevlendirilmiştir. Burda çektiği sıkıntıları padişaha ileten Fâzıl Rodos'a sürülmüştür. Rodos'ta H.1225/M.1810 yılında vefat etmiştir.³⁵

Mecmuadaki 1 müseddes-i mütekerrir, 1 kaside ve 3 gazel Enderunlu Fazıl Divan³⁶'ında 179 numaralı şiir hariç diğerleri yer almaktadır.

1.3.25. Fedâyî

Tezkirelerde Fedâyî mahlası ile şiir kaleme almış 5 şairden bahseilmektedir. Bunlardan ilki (ö.H.969/M.1562) Edirne'de doğdu. Ali Bali sanıyla tanındı. II. Selim dönemi şairlerindendir. Ahdî şiirlerini aşıkâne ve rindâne olarak tanımlar. İkinci Fedâyî (ö. H.985/M.1577) Isparta ilinin Bodoz kasabasında doğdu. Mevlevî olup kasabada bir mevlevihâne yaptırdı ve burası Şeytankulu ile yapılan savaşta yıkıldı. Fuzûlî ile görüşmüş ona çok sayıda nazire yazmıştır. Üçüncü Fedâyî mahlaslı şair (ö.H.1011/M.1602-03) İstanbul'da doğdu. Asıl adı İsmail'dir. Sarayda mutfak kâtipliği yaptı. Peşte seferinde şehit oldu. Kaside, tarih ve muamma yarzında yazdığı şiirlerle tanındı. Diğer bir Fedâyî hakkında ise sadece Dergûzin'de doğduğu ve şiirlerinin güzel olduğu bilgisi vardır. Son Fedâyî ise İstanbul'da doğan asıl adı Abdurrahman olan kadı Fedâyî'dir.³⁷

Mecmuadaki 140. şiir Fedâyî'ye ait 5 bentlik bir terkiib-i benttir. Yayınlanan Fedâyî Divânlarında³⁸ mezkûr terkiib-i bent yer almadığı için mecmuadaki şiirin hangi Fedâyî'ye ait olduğu bilinmemektedir.

³⁵ Sabahattin Küçük, "Enderunlu Fâzıl", **DİA**, TDV İslam Araştırmaları Merkezi, Ankara 1991, C. 11, s. 188-189.

³⁶ Yusuf Yanartaş, **Enderunlu Fazıl Divanı, Edisyon Kritik, İndeks ve İnceleme**, Tez Danışmanı: İlhan Genç, Dokuz Eylül Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, İzmir 1997.

³⁷ Haluk İpekten v.d., **a.g.e.**, s.133.

³⁸ Bilal Çakıcı, **Fedâî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni**, Tez danışmanı: Cem Dilçin, Ankara Üni. SBE Doktora Tezi, Ankara, 2005. ; Mustafa Urhan, **XVI. Yüzyıl Divan Şairi Fedâyî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni**, Tez danışmanı: Ahmet Mermer, Gazi Üni. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2002.

1.3.26. Fehîm

Fehîm-i Kadîm, H.1037/M.1627 tarihinde İstanbul'da doğdu asıl adı Mustafa olup Uncu-zâde lakabıyla tanındı. Mısır Valisi Eyyüb Paşa'ya bağlanıp Mısır'a gitti. Dönüşünde Ilgın'da öldü. Ölüm tarihini Safâyî, Şeyhî, Tevfik ve Safvet H. 1058/ M. 1648, Mûcîb ise H.1057/M.1647 olarak vermektedir. Divanın onsekiz yaşında iken tertib etmiştir.³⁹

Mecmuada 83 nolu bir kaside (bu kaside şairin divanında yer almıyor), bir terkib-i bent ve iki gazel Fehim-i Kadîm Divânı'nda yer almamaktadır.

1.3.27. Fehmî

Kaynaklarda Fehmî mahlasını kullanmış on bir şairden bahsedilir. Bunlardan adı İbrahim olan ve yaşadığı dönem itibariyle Abdülmecid'in tahta oturuşunu kaleme alabilecek tek şair H.1248/M.1832-33 İstanbul doğumlu şairdir. Kahire'de vazife yapmış, İstanbul'a dönmüştür. Mısır valisi Mehmet Ali Paşa'nın kethüdâlığı görevinde bulunmuştur.⁴⁰ Abdülmecid'in tahta oturduğu 1839 yılında henüz çocuk olan şairin bu olayı sonrasında kaleme almış olması kuvvetle muhtemeldir.

Mecmuadaki 626. şiir "Târîh-i Cûlûs-ı Sultân Abdülmecîd Han Güfte-i Beglinli İbrahim Fehmî Beg" başlığı ile Fehmî tarafından kıt'a nazım şekli ile kaleme alınmış bir tarihtir.

1.3.28. Fennî

Fennî'nin asıl adı Mustafa'dır. İstanbullu olup tahsilinden sonra bazı ileri gelen sanatkârların yanlarına gidip gelmek suretiyle kendini tanıtmış, kabul ettirmiş ve bu sayede "hâcegân" rütbesini elde etmiştir. Bir divanı bulunan Fennî, I. Mahmut (1730-1754) devri şairlerinin önde gelenlerinden sayılır.⁴¹

³⁹ Tahir Uzgör, **Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Divan'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yay., Ankara 1991, s.1-13.

⁴⁰ Haluk İpekten v.d., **a.g.e.**, s.134.

⁴¹ Mehmet Nail Tuman **Tuhfe-i Nâili (Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri)**, haz.Cemal Kurnaz-Mustafa Tatçı, Bizim Büro Yay., Ankara 2001, C. II, s. 787.

Mecmuadaki 364 numaralı şiir Fenni Divanı⁴²'nda da yer alan bir müstezaddır.

1.3.29. Ferrî

XVIII. yüzyıl şairlerinden Ferrî'nin asıl adı Mehmed olup Filibe'ye bağlı Tatarpazarı'nda doğmuştur. Hoca Neşet Süleyman Efendi'nin talebelerindendir. Defteri Hâkânî ile Beylik Odası'ndaki memuriyetinin yanısıra bazı vezirlerin divan katipliği ve mektupçuluğu görevlerinde bulunmuştur. Mültezemlik de yapmış olan şair Filibe yakınlarında vergi tahsil ederken H.1220/M.1805 yılında vurularak öldürülmüştür. Divan'ı ve Tarih Risâlesi vardır. Mecmuadaki şiirler yayınlanan divanında yer almaktadır.⁴³

Mecmuada Ferrî Divanı'nında da yer alan 198 nolu bir gazeli, 354 nolu müzdevic diğeri 67 nolu mütekerrir olmak üzere iki müseddesi şairin divanında bulunmaktadır. 359 nolu şiiri ise şairin divanında olmayan bir müstezaddır.

1.3.30. Feyzî

Mecmuadaki üç yüz altmış iki numaralı şiir **Müstezād-ı Feyzî Çelebi Der-Na'ot-i Server-i Kāōināt ve Mefhar-i Mevūdāt Hāzret-i Muḥammed Muṣtafā ŌAleyhi Ṣalavātillāhi TeŌālā** başlığı ile Feyzî tarafından müstezad nazım şekliyle kaleme alınmış bir na'ttır.

Tezkirelerde Feyzî mahlasını kullanan otuz sekiz şairden bahsedilmektedir. Bunlardan çoğu hakkında verilen bilgiler oldukça yetersizdir. Kaynaklarda bu şairlerden altı tanesinin divanının ya da şiirlerinin olduğu açıkça belirtilmiştir.⁴⁴ Üzerinde çalıştığımız mecmuada 363. şiir Feyzî mahlasıyla kaleme alınan müstezadın hangi Feyzî mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.31. Fıtnat

Fıtnat Hanım'ın şöhretine ve pek çok tanınmış şahsiyetler çıkarmış bir aileden gelmesine rağmen hayatı hakkında hâl tercümesi kaynaklarında mevcut

⁴² H. İbrahim Demirkazık, **18. yy. Şairi Mustafa Fennî, Dîvân (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin) I-II**, Tez Danışmanı: Nihat Öztoprak, Marmara Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 2009.

⁴³ Mehmet Karabıyık, **Ferrî Mehmed Hayatı, Eserleri ve Dîvânının Tenkîdli Metni.**, Tez Danışmanı: Hüseyin Ayan, Selçuk Üni. SBE Yüksek Lisans Tezi. Konya 1994.

⁴⁴ Haluk İpekten vd., vd., **Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1988, s. 144-149.

bilgiler yok denecek kadar azdır. Şeyhülislam Mehmed Esad Efendi'nin kızı olan Fıtnat Hanım İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı kabir taşında Şerife Zübeyde olarak geçen şair H. 1195/M. 1780'de vefat etmiştir. Küçük hacimli divanında tercî-bent ve terkîb-bent dışında sayıları çok olmasa da klasik şiirin hemen hemen her şeklini kullanmıştır.⁴⁵

Mecmua'da Fıtnat Hanım'a ait 6 gazel, 2 murabba'-i mütekerrir ve 1 tane 5 bentlik bir tesdis bulunmaktadır. Şiirlerin 378. şiir hariç diğrleri Fıtnat Hanım divanında⁴⁶ bulunmaktadır.

1.3.32. Fuzûlî

16. asırda sadece Azeri Türk edebiyatının en büyük şairi değil, bütün Türk edebiyatının en tanınmış birkaç şairinden biri sayılan Fûzûlî'nin asıl adı Mehmed b. Süleyman'dır. Kerbela'da dünyaya gelen şair H. 963/M. 1556 yılında yine aynı topraklarda vefat etmiştir. Elsîne-i selâsede çok sayıda başarılı eserler kaleme almış olan şairin Türkçe, Farsça ve Arapça divanlarının yanısıra Leylâ ve Mecnûn, Beng ü Bâde, Tercüme-i Hâdîsi Erbâeîn, Sohbetü'l-esmâr, Hadîkatü's-süedâ, Mektûbât, Sâkînâme, Hüsn ü Aşk, Enîsü'l-kalb, Rind ü zâhid, Risâle-i Muammâ ve Matla'ül-İetîkâd adlı eserleri mevcuttur.⁴⁷

Mecmuada Fuzûlî tarafından kaleme alınmış 1 Kaside, 1 Farsça Müsebbâ, 1 Farsça Müseddes, 22 gazel, 2 murabba'-i mütekerrir, 2 müseddes-i mütekerrir, 1 Farsça ve 1 Türkçe rubai bulunmaktadır. Bunlardan 234, 237, 238 ve 285 numaralı gazelleri şairin divanında tespit edemedik.

1.3.33. Gubârî

Tezkirelerde Gubârî mahlasını kullanmış 4 şairden bahsedilmektedir. Bunlardan ilki Âşık Çelebi, Hasan Çelebi, Beyânî ve Riyâzî'ye göre Akşehir'de; Latîfî'ye göre Larende'de doğdu. Künhülâhbar'a göre ise Hamidlidir. Kınâlızâdelere bağlandı ve Âlî Çelebi'den mülazım oldu. Müderrislik yaptı. Şeyhzâde Bayezid'in oğlu Orhan'a hocalık yaptı. Şehzadeler olayından sonra hapsedildi daha sonra

⁴⁵ Ömer Faruk Akün, "Fıtnat Hanım", **DİA**, TDV İslam Araştırmaları Merkezi, Ankara 1991, C.13, s. 39-46.

⁴⁶ İmran Azaklı, **Zübeyde Fıtnat Hanım'ın Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divan'ının Tenkidli Metni**, Tez Danışmanı: Mustafa İsen, Kırıkkale Üni. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1998.

⁴⁷ Haluk İpekten, **Fuzûlî Hayatı Sanatı Eserleri**, Akçağ Yay., Ankara 2005, s.24-37.

bağışlanıp kadı tayin edildi. Kaynaklar şiirlerini beğenirler. İkinci Gubârî mahlaslı şair (ö. H.974/M.1566-67) Kuşçuzâde Ahmet Çelebi'nin küçük oğlu Mahmut Çelebi'dir. Öğrenimini tamamladıktan sonra Molla Çelebi'den mülazım oldu. Kadılık yaptı. Kaynaklar kendisinin ipe sapa gelmez, haddini bilmez, herkesin aleyhinde şiir yazan afyonkeş birisi olduğunu yazarlar. Firdevsî'ye nazire söylemeye kalkışmışlardır. Farsça Şevk isimli bir eseri yarım kalmış ve Şehnâmesi vardır. Diğer Gubârî, Rumelide doğdu. Öğrenimini tamamladıktan sonra hatip oldu. Sesinin güzelliği ile tanındı ve Kanuni döneminde yaşadı. Şiirleri sade ve güzeldir. Son Gubarî mahlaslı şair ise kuloğullarındandır. Asıl adı Mehmet olup dönemin ileri gelenlerinin hizmetinde bulunduğu için bu mahlası aldı. Öğrenimini tamamladıktan sonra Rumeli'de kadılık yaptı. Sehî gazellerini beğenir. Âşık Çelebi'ye göre divanı vardır.⁴⁸

Mecmuadaki 398 numaralı kıt'anın hangi Gubârî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.34. Hâfız-ı Şîrâzî

İran'ın önde gelen lirikşairlerinden Hoca Şemseddin Muhammed Şîraz'da dünyaya geldi. Doğumu için verilen tarihler H.717-726/M.1317-1326 arasında değişmektedir. Tezkirelerin verdiği bilgiye göre babası öldüğünde kardeşlerinin en küçüğü olmasına rağmen ekonomik durumu bozulan ailesini geçindirmek için bir süre fırında çalışmış, bu sırada okumaya karşı büyük ilgi duymuştur. Hocaları arasında Kivâmüddin Ebü'l-Bekâ b. Mahmûd-ı İsfahânî-yi Şîrâzî gibi tanınmış kıraat ve fıkıh âlimleri vardır. Öğrenimi sırasında Kur'ân-ı Kerîm'i ezberlediği için "Hâfız" lakabını almıştır. Hâfız'ın tasavvufu ilgisi olmakla birlikte kaynaklarda tarikatı ve şeyhi hakkında kesin bilgi verilmemektedir. Ancak Şemseddin Abdullah-ı Şîrâzî, İmâd-i Fakîh-i Kirmânî, Seyyid Şerîf el-Cürcânî gibi mutasavvıf ve âlimlerden istifade ettiği, Ni'metullâh-ı Velî, Hâce Ebü'l-Vefâ el-Bağdâdî, Kemâl-i Hucendî gibi şeyhlerle görüştüğü tezkirelerde kayıtlıdır. Kaside, rubâî ve kıtalar da yazmış olmasına rağmen Hâfız şöhrete gazelleriyle ulaşmıştır. Hâfız'ın şiirlerindeki âhenk ve akıcılık yanında dilinin sade, tekellüfsüz ve veciz olması şöhretinin en önemli

⁴⁸ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s.162-163.

sebeplerinden biridir. “Lisânü’l-gayb” ve “Tercümânü’l-esrâr” lakapları da verilen Hâfız’ın divanı fal kitabı olarak da kullanılmıştır.⁴⁹

Mecmuanın 151. şiiri Hafız-ı Şîrâzî tarafından kaleme alınmış 5 beyitlik Farsça bir gazeldir.

1.3.35. Hâlet Efendi

Hâlet Efendi (d.1760-ö.1822) İstanbul’da doğdu. Kırîmî Hüseyin Efendi’nin oğludur. Asıl ası Mehmed Said olmakla birlikte küşükyasarlarda aldığı Hâlet takma adı ile şöhret buldu. Düzenli bir medrese tahsili görmeyen Hâlet Efendibabası gibi kendi kendini yetiştirdi. Önce Şeyhülislâm Mehmed Şerif Efendi’nin aracılığı ile kadılık mesleğini seçti, fakat daha sonra rikâb-ı hümayun reisi Mehmed Râşid Efendi’nin yanında mühürdar yamağı oldu. Râşid Efendi’nin teveccüh ve itibarını kazandı. Galata Mevlevîhânesi şeyhi Galib Dede’ye intisap etti ve kısa sürede Şeyh Galib’in gözüne girmeyi başardı. Bir süre daha bazı devlet adamlarının kâtipliklerinde bulunan Hâlet Efendi, Dîvân-ı Hümayun tercümanlığını ellerinde tutan Fenerli Rumlar’la tanıştı. Onların kâtipliğini yaparken voyvodalık ve tercümanlık tevcihleri sırasında büyük servet sahibi oldu. Bu münasebetle birçok düşman kazandı. Ardından beylikçi kesedarlığına girerek hâcegân zümresine alındı. 1803 yılında başmuhasibecilik pâyesi ve ortaelçi unvanıyla Paris’e gönderilen Hâlet Efendi üç yıl kadar Fransa’da kaldı. Hasımı Mehmed Said Galib Paşa’nın tesiriyle önce Bursa’ya, ardından Konya’ya sürüldü; kısa bir müddet sonra da padişahın emriyle Kuru-yı Hümayun ağası Ârif Ağa tarafından öldürüldü (H.Safer 1238 / M.Kasım 1822). Cesedi Konya’da defnedildi. Hâlet Efendi Mevlevî tarikatına mensup olup evini devrinin seçkin şahsiyetlerinin toplandığı bir mekân haline getirmiştir. Burada ilmî ve edebî sohbetler yapılırdı. Daha ziyade kaside ve methiyelerden oluşan şiirlerinin toplandığı divanı ile manzumelerini ihtiva eden Zînetü’l-mecâlis adlı eseri bir arada yayımlanmıştır.⁵⁰

⁴⁹ Tahsin Yazıcı, "Hâfız-ı Şîrâzî", **DİA**, TDV İslam Araştırmaları Merkezi, Ankara 1991, C.15, s. 103-106.

⁵⁰ Abdülkadir Özcan, "Hâlet Efendi", **DİA**, TDV İslam Araştırmaları Merkezi, Ankara 1991, C.15, s.249-251.

Mecmuadaki 342 numaralı şiir Hâlet Efendi tarafından kaleme alınmış 7 bentlik bir müseddes-i müzdevictir.

1.3.36. Hâlîlî

Mecmuadaki 211 numaralı şiir Hâlîlî'ye ait 7 beyitlik bir gazeldir. Tezkirelerde dört farklı Halîlî mahlaslı şairden söz edilmektedir. Bunlardan ilki Fatih dönemi şairlerinden Firkatnâme sahibi, Diyarbakırlı şairdir. İkinci Halîlî mahlaslı şair ise Bursa'da doğmuştur. Zayıf ve sarışın biri olduğu için Halîlî-i Zerd (Sarı Halil) diye tanınırdı. Bursa ile ilgili bir şehrengiz kaleme alan şair devrin ileri gelenlerine nedimlik yaparak geçimini sağlamış ve uzun bir süre Kâbe'de mücavir olarak kaldı ve orada öldü. Üçüncü Halîlî mahlaslı şair, Kazvin'de doğup memleketinden kaçıp Osmanlı'ya sığınmıştır. Burada eğitim görüp Halep'e yerleşen şair muammada ustadır. Son Halîlî mahlaslı şair hakkında ise Horasanlı olduğu ve asıl adının İbrahim olduğu bilgisi yer almaktadır.⁵¹

Mecmuadaki şiirin hangi Halîlî mahlaslı şaire ait olduğu, mezkûr şairlerin Divan'ları elimizde olmadığı için tespit edilememiştir.

1.3.37. Hayâlî

Asıl ismi Mehmed, lakabı ise Bekâr Memi olan şairinin II. Bayezid zamanında (d.1481-ö.1512) Vardar Yenicesi'nde doğduğu rivayet edilir. Defterdar İskender Çelebi'nin ve Sadrazam İbrahim Paşa'nın dikkatini çeken Hayâlî kısa süre sonra padişah tarafından da değeri bilinerek onun nedimleri arasına girmiştir. Padişah'tan büyük ihsan gören şair tımar sahibi yapılarak "Bey" ünvanını almıştır. Ancak bu ikbal günleri hamileri Defterdar İskender Çelebi ve Sadrazam İbrahim Paşa'nın idamlarından sonra sekteye uğramıştır. Hayatının son yıllarına dair çok fazla bilgi sahibi olmadığımız şair 1557 yılında Edirne'de vefat etmiştir. Elimizde olan tek eseri Dîvân'ıdır.⁵²

Mecmuada Hayâlî Beyin divanında da bulunan beşer beyitlik 3 adet gazel yer almaktadır.

1.3.38. Hayf Efendi

⁵¹ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 175-176.

⁵² Ali Nihad Tarlan, **Hayâlî Bey Divanı**, Akçağ Yay., Ankara 1992.

Mecmuadaki 19 numaralı şiir Nûrî'nin bir gazeline yazılmış 7 bentlik Tahmis-i Hayf Efendi başlıklı bir şiirdir. Zemin gazel Nûrî mahlaslı şairlerin yayımlanan Divan'larında bulunamamıştır. Tezkirelerde ise Hayf Efendi mahlaslı bir şair hakkında bilgi ne yazık ki yoktur.

1.3.39. Hayretî

Hayreti Vardar Yenice'sinde doğdu. Tanınmış Mevlevî şeyhi Yusuf-ı Sîne-çâk'ın kardeşidir. Kasideleri ile vezir İbrahim Paşa'nın dikkatini çekti ve küçük bir tımar verildi. Hayretî, "Dil-i bîmâr bu denli merhemle tîmâr olamaz" diyerek İstanbul'dan ayrıldı. Akıncı beyleri Yahyalı ve Mihalli beylerinin yanına giderek himayelerine girdi. Hayatının sonlarında âmâ olan şair Vardar'da öldü. Hayretî, açık, sade ve lirik şiirleriyle divan edebiyatının önde gelen isimlerinden biridir. Divan'ı halk arasında fal açmada kullanılırdı.⁵³

Mecmuada Hayretî'ye ait 5 şiir bulunmaktadır. Bunlar beş bentlik bir terkihi bent, beş bentlik bir terci-i bent, beş bentlik bir müsebbâ-i mütekerrir, beş beyitlik bir gazel ve bir müstezattır. Mezkûr şiirler yayınlanan Hayretî Divanı'nda⁵⁴ yer almasına rağmen 116 numaralı terci'-bend ve 147 numaralı 'suz' redifli gazeli yer almamaktır.

1.3.40. Hayrî

Hayrî Viranşehir'de doğdu. Asıl adı Seyyit Mehmet Hayrettin olup Yahya Efendi'nin oğludur. Hekimbaşızâde Ali Paşa'nın alakasını kazanıp İstanbul'a geldi. Sadaret kethüdası halifesi riyaset-i küttap sadaret kethüdası oldu. Attan düşüp öldü. Divanı vardır. Farsça, Türkçe şiirler yazdı.⁵⁵ Mecmuadaki on üç numaralı şiir Hayrî tarafından Fuzûlî'nin divanında yer alan meşhur bir gazeline yazılmış beş bentlik tahmis olup bu şiir yayınlanan Hayrî Divan'ında yer almamaktadır.⁵⁶

1.3.41. Hûlûsî

Tezkirelerde Hûlûsî mahlasını kullanmış üç kişiden bahsedilir. Bunlardan ilki Edirne'de doğmuştur. Bir manavun oğlu olan Hûlûsî önce Edirne sarayına girmiş

⁵³ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 200-201.

⁵⁴ Mehmed Çavuşoğlu-M.Ali Tanyeri, **Hayretî, Dîvan, Tenkidli Basım**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. İstanbul 1981.

⁵⁵ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 201.

⁵⁶ Hasan Şener, **Hayrî Hayatı Edebî Şahsiyeti, Divan'ının Tenkidli Metni**, Tez Danışmanı: Zülfü Güler, Firat Üni. SBE Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 1999.

sonra İstanbul'a nakledildi. Hane-i has gılmanlarındandır. Sultan Murad'ın H.1040/M.1630'da Üsküdar'da yaptırdığı yeni köşke tarih düşürmüştür. İkinci Hulûsî Yenipazar'da doğdu. Öğrenim için İstanbul'a gelip Anadolu kazaskeri Bostanî-zâde Mehmet Efendi'nin danışmendi olmuş Bağdat'ta görev yapmıştır. Temiz şiirleri vardır. Son Hulûsî mahlaslı şair İstanbul'da doğmuş asıl adı Ahmet'tir. IV. Mehmed'in veziri Cerrah Kasımpaşa'nın oğludur. Enderun kilerinde yetişip peşkirici-başı olmuştur. Taşraya çıktıktan sonra tasavvufa yönelmiştir. Şiirleri tasavvufâne ve âşıkane'dir.⁵⁷

Mecmuadaki 230 numaralı şiir Hulûsî mahlası ile kalem alınmış beş beyitlik bir gazeldir. Bu gazelin hangi Hulûsî mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.42. Hudâyî

Tezkirelerde Hudâyî mahlasını kullanmış beş kişiden bahsedilir. Bunlardan ilki (ö.H.885/M.1480) Muğla'da doğdu. Küçükyâşta Seyyit Kelâm'ın hizmetine verildi. Emir-i âlem Abâ-pûş'un sohbetinde bulundu. Uzun bir seyahatten sonra İstanbul'a döndü. Mahmut Paşa ve Fatih Sultan Mehmet'in meclislerine katıldı. Muğla'ya mevlevî şeyhi oldu. Burada yaşı doksanın üzerinde olduğu halde öldü. Şâhidâ'nin babasıdır. İkinci Hudâyî (ö.H.978/M.1570) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Riyâzî'ye göre Mustafa; âşık Çelebi'ye göre Mehmet olup Okçu-zâde diye tanındı. Yaybaşı, Budin'e yeniçeri kâtibi oldu. Daha sonra zeamet verildi. Gazel, mesnevi, muamma ve lugaz söylemede mahir, özgün şiire yeteneği olan biriydi. Üçüncü Hudâyî (ö.H.991/M.1583) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mustafa olup Salâ Muslisi sanıyla tanındı. Öğrenimini tamamladıktan sonra sesi güzel olduğu için Haseki camiine müezzîn oldu. İstanbul'da öldü. Edirnekapı dışına gömüldü. Musiki ilminde Farsça bilmede usta idi. Şair olarak da tanınmıştır. Dördüncü Hudâyî (ö.H.1043/M.1633) asıl adı Hüseyin olup Ahî-zâde Mehmed Efendi'nin oğludur. Öğrenimini tamamladıktan sonra müderris ve kadı oldu. Galata kadılığından Anadolu kazaskerliğine yükseldi. Üç kez Rumeli kazaskeri, ardından Şeyhülisyan Yahya Efendi'nin yerine şeyhülislam oldu. İstanbul'da öldü. Şiir mecmuası vardır.

⁵⁷ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 214-215.

Son Hudâyî mahlaslı şair hakkındaki bilgi ise asıl adının Salih olduğu ve mevlevî şairlerden olduğu ile sınırlıdır.

Mecmuadaki 310 numaralı şiir 5 beyitlik bir gazel olup yayınlanan Aziz Mahmûd Hudâyî Dîvân-ı İlâhiyât⁵⁸ adlı eserde yer almamaktadır. Şirin hangi Hudâyî mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.43. Hüseyin Beg

Tezkirelerde Hüseyin mahlasını kullanmış yedi kişiden bahsedilir. Bunlardan ilki (ö.1105/1693-94) Safranbolu’da doğdu. Eşref oğlu soyundan Abbas adlı birinin oğludur. İstanbul’a gelip 1650 yılında Evhad camiine şeyh oldu ve bundan dolayı Hacı Evhad Şeyhi lakabıyla tanındı. Daha sonra da Fatih, Bayezid ve Süleymaniye meşihatlarına getirildi. İkinci Hüseyin mahlaslı şair Harezmi’de doğdu. Hoca Ebu’l Vefa’nın mürididir. “ Maksad-ı Aksa” bunun tasnifidir. Mevlana’nın mesnevisine şerh yazmış ve “ Kaside-i Bürde ” yi de Harezmi Türkçe’siyle şerh etmiştir. Şahrûh Mirza’ya yazdığı bir gazelden dolayı küfürle itham edildi. Herat’a sürüldü. Üçüncüsü Hüseyin Bahadırhan Han, sultan mürettep divanı vardır. Dördüncüsü Hüseyin Can (ö.1107/1695-96) Bursa’da doğdu. Mevkufat kalemi halifesi oldu. Bir ara Osman Paşa-zade Sarı Bey yanında kâtiplik yaptı. Yanından ayrıldıktan sonra beyi kötülemek için “Har-name” adlı eserini yazdı. Şiirleri hiciv ve hezel vadisindedir. Beşinci Hüseyin mahlaslı şair Hüseyin Çelebi Kefe’de doğdu. Mustafa Efendi’den mülazim oldu. Müderrislik ve kadılık yaptı. Mekke kadılığı yaparken öldü. Ölüm tarihi Rıza ve Faizi’de 1603, Riyazi’de 1601’dir. Buhari ve Gülistan’a şerhler yazdı. Altıncı Hüseyin mahlaslı şair, Hüseyin Çelebi Edirne’de doğdu. Pervane-zade sanıyla tanındı. Sipahi şairlerindendir. Hafız Paşa ile 1621-22 yılında Bağdat seferine katıldı. Dönüşte eşkıyalar tarafından öldürüldü. Yedincisi Hüseyin Handır. Dağıstan Hanı idi. Babası Hacı Çelebi Tebriz’e kadar olan bölgeyi egemenliği altına almıştı.

Mecmuadaki 620 numaralı şiir “**Tarih-i Hüseyin Bey**” başlığı ile kaleme alınmış bir tarih mısraıdır. Bu tarih mısraının hangi Hüseyin Beg’e ait olduğu tespit edilememiştir.⁵⁹

⁵⁸ Mustafa Tatçı-Musa Yıldız, **Aziz Mahmûd Hûdâyî Dîvân-ı İlâhiyât**, H Yayınları, İstanbul 2008.

⁵⁹ Haluk İpekten v.d., **a.g.e.**, s. 219-221.

1.3.44. İbrahîm Fehmî Beg

Mecmuadaki 626 numaralı şiir **Tārîh-i Cülûs-ı Sultân ÖAbdü'l-mecîd Hân Güfte-i Beglinli İbrâhîm Fehmî Beg** başlıklı iki beyitlik bir tarihtir. Bu tarih Sultan Abdülmecid'in tahta oturması şerefine Beglinli İbrahim Fehmi Bey tarafından kaleme alınmıştır. İbrahim Bey hakkında kaynaklarda bilgiye ulaşılamamıştır.

1.3.45. İbrahim Hakkı

İbrahim Hakkı (ö1186/1772-73) Erzurum Hasankale'de doğmuştur. Asıl adı İbrahim'dir. Diyatbakır Tillo'ya gitti. Şeyh İsmail Fakirullah'a bağlandı. Tillo'da öldü. Marifetname adlı eseri Divan'ı vardır.⁶⁰ Mecmuada Erzurumlu İbrahim Hakkı Divan'⁶¹ında yer alan dokuz adet **Güfte-i İbrâhîm Hakkı** başlıklı gazel (bu gazellerden 318 nolu şiir divanda yer almıyor), bir müstezad, dört kıt'a ve tekrar beyiti aşağıda yer alan bir müseddes-i mütekerrir yer almaktadır.

1.3.46. İlhamî

İlhamî Osmanlı padişahlarından III. Selim'in mahlasıdır. İlhamî (d.1175/1761-62; ö.1223/1808-09) ta'lik yazıda, mûsikîde ve şiir sanatında başarılıdır. Mecmuadaki 246. şiir İlhami Divanı⁶²'nda da yer alan beş beyitlik bir gazeldir.

1.3.47. İsâmeddin Efendi

Üsküdar'da doğdu. Doğum tarihi bilinmemektedir. Adı Mustafa İsameddin Efendi'dir. Babasının adı Abdullah'tır. Medrese öğrenimi gördü. Müderrislik yaptı. 1787'de Edirne kadısı oldu. 1788-89 yılında vefat etti. İsameddin Efendi, divan şairi ve şarihidir. Mecmuadaki 451. şiir **Naẓîre-i Öİsâmeddin Efendi** başlığı ile kaleme alınmış bir kıt'adır.⁶³

1.3.48. İshâk

⁶⁰ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 172.

⁶¹ M. Kayahan Özgül, **Erzurumlu İbrahim Hakkı Divan**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Anlara, 2013.

⁶² Kaşif Yılmaz, **III. Selim (İlhamî) Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni**, Trakya Üniversitesi Yay., Edirne, 2001.

⁶³ Beyhan Kesik, Mustafa İsameddin, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Ahmet Yesevi Üniversitesi (http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isam-mustafa-isameddin-efendi). Erişim tarihi 08.03.2022.

Tezkirelerde İshak mahlasını mahlasını kullanmış üç kişiden bahsedilir. Birncisi İstanbul'da doğan ve adını mahlas olarak kullanmıştır. Şeyhülislam Ebu İshak Efendi'nin oğludur. Tahsilinden sonra sikke-zen başı oldu. İzmir, Edirne Mekke ve İstanbul kadılığında bulundu. Anadolu ve Rumeli kasazkerliği yaptı. Divanı vardır. İkincisi yine İstanbul'da doğan ve Mollacık-zade sanıyla tanınan İshak'tır. Edirne ve Mısır kadılığında bulundu. Üçüncüsü ise Üsküpte doğan İshak Çelebi'dir. Kılıç yapan İbrahim adlı birinin oğludur. Kara Bali'den Mülazım, müderris ve kadı oldu. Yavuz Sultan Selim'in müsahibi olduysa da yolda öldü.

Mecmuadaki 45 numaralı şiir İshâk mahlası ile haleme alınmış yedi bentlik bir muhammes-i müzdevictir. Bu şiir yayımlanan İshak Divanı⁶⁴'nda yer almamaktadır.⁶⁵

1.3.49. İsmet-i Buhârî

İsmet-i Buhari (ö.840/1436-37) Buhara'da doğdu. Soyu Cafer b. Ebu Talib'e ulaşmaktadır. Asıl adı İsmetullah'tır; Hâce İsmet ve Hâce Fahreddin İsmetullah diye de anılır.⁶⁶

Mecmuadaki 141 numaralı şiir **Hâce Öİsmet-i Buhârî** başlığı ile yazılmış 14 beyitlik Farsça bir şiirdir.

1.3.50. İmâm Şâfî

Ebû Abdillâh Muhammed b. İdrîs b. Abbâs eş-Şâfî (ö. 204/820) Şafi mezhebinin imamıdır.⁶⁷ Mecmuadaki 475 numaralı şiir İmam Şâfî tarafından kaleme alınmış Arapça bir kıt'adır.

1.3.51. İzzet Molla

İzzet Molla (ö.1245/1829-30) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmet olan şair Salih Efendi'nin oğlu olup keçecizâde sanıyla tanınırdı. Öğrenim gördü ve Keyla Hanım'a hocalık yaptı. 1241/1825-26'da Mekke'ye, daha sonra İstanbul'a atandı.

⁶⁴ Ali Yıldırım, **İshak Çelebi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanının Edisyon Kritiği)**, Tez Danışmanı: Sabahattin Küçük, Fırat Üniversitesi SBE, Elazığ, 1991.

⁶⁵ Haluk İpekten v.d., **a.g.e.**, s. 229-230.

⁶⁶ Adnan Karaismailoğlu, TDV. İslam Ansiklopedisi c:23, s.138-39, Ankara 2001.

⁶⁷ Bilal Aybakan, , "Şâfî", **DİA**, TDV İslam Araştırmaları Merkezi, Ankara 2010, C.38, s.223-233.

Sonra Sivas'a sürüldü. Mihnet-i keşân, Gülşen-i Aşk mesnevileriyle Bahar-ı Efkâr ve Hazan-ı Asar adlı divanları vardır.⁶⁸

Mecmuada bir beyti ve **Der-Menâbet-i Mevlânâ Hâlid Kâddesallâhü Sırrıhu Öİzzet Molla** başlıklı bir müseddes-i mütekerrir, bir terki-i bend, biri Fuzûlî'ye yazılmış iki tesbi, bir gazel (213 numaralı gazel divanda yer almıyor), biri Pertev'in diğeri Âmedî'nin gazellerine yazılmış iki terbi, bir tesdis ve iki müstezâd ile üç kıt'a bulunmaktadır.

Mecmuada yer alan bu şiirler de yayınlanan İzzet Divanı⁶⁹'nda yer almaktadır.

1.3.52. Kabûlî

Tezkirelerde Kabûlî mahlasını kullanmış üç şairden bahsedilmektedir. Bunlardan ilki Kütahya doğumlu, öğrenimi bittikten sonra Nâzır-zâde Efendi'den mülazım ve kadı olan, Mısır'da vefat eden, şiir ve inşalarıyla tanınan divan sahibi şairdir(ö. H. 1000/M. 1591-92). İkincisi, Emir Kabûlî Efendi'nin oğludur. Divan kâtipliği, tercüme odasında memurluk, Prusya ve Berlin elçiliklerinde görev yapmıştır. Son Kabûlî mahlaslı şair hakkında ise sadece Serez doğumlu olduğu bilgisi vardır.⁷⁰

Mecmuada yer alan 274 numaralı gazelin hangi Kabûlî mahlaslı şair tarafından yazıldığı tespit edilememiştir.

1.3.53. Kânî

Ebubekir Kânî Efendi'nin hayatına dair bilineneler çok fazla değildir. H.1124/M.1712 tarihinde Tokat'ta dünyaya gelmiştir. İlk zamanlar derbeder bir hayat süren Kânî gençlik yıllarında nazım ve nesirle, nükteli biçimde söylediği şiirlerle şöhrete ulaşmıştır. Kânî daha gençlik yıllarında şiir ve inşadaki başarısıyla çevresindekilere kendini kabul ettirmiş olmasına rağmen asıl şöhretine 1755 yılında Hekimoğlu Ali Paşa ile tanıştıktan sonra ulaşmış, ona kaside ve tarihler sunmuştur. Dîvânı'nın içerisindeki Hasb-i Hal bölümünde gezip dolaştığı yerleri ve Limni'deki sürgün zamanında çektiği sıkıntıları kaleme almıştır. Limni adasında sefaletle geçen

⁶⁸ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 233.

⁶⁹ Ömür Ceylan-Ozan Yılmaz, **Hazâna Sürgün Bahâr, Keçecizâde İzzet Molla ve Divan-ı Bahâr-ı Efkâr**, Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul, 2005.

⁷⁰ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 237.

yılların ardından hayatının sonlarına doğru affedilerek İstanbul'a dönmüş ve 1791 yılında vefat etmiştir.⁷¹

Mecmuada Kânî'ye ait dört gazel, beş kıt'a, dört tahmis ve dört müfred bulunmaktadır. Bunların tümü Kânî Dîvânı'nda yer almaktadır.

1.3.54. Kemâl Paşazâde

Asıl adı Şemseddin Ahmed'dir. Şehzade Bayezid'e (II. Bayezid) lalalık yapan büyükbabası Kemal Paşa'ya nisbetle Kemalpaşazâde, Kemalpaşaoğlu veya İbn Kemal diye anılır. Kur'ân-ı Kerîm'i ezberledikten sonra Amasya ulemâsından Arap dili ve edebiyatı, mantık ve Farsça öğrenimi gören Şemseddin Ahmed önce askerî sınıfa girdi ve altı bölük sipahisi olarak II. Bayezid'in seferlerine katıldı. Edirne'de Molla Lutfî'nin derslerine devam eden Şemseddin Ahmed ardından Kestelî Muslihuddin Mustafa, Hatibzâde Muhyiddin Efendi, Muarrifzâde Sinâneddin Yûsuf, Müeyyedzâde Abdurrahman Efendi gibi âlimlerden ders alarak tahsilini tamamladı. Müderrislik, kadılık ve beylerbeyliği yaptı. I. Bayezid'in arzusuyla Tevârîh-i Âl-i Osmân adlı tarih kitabını kaleme almıştır. Divan'ı vardır.⁷²

Mecmuada 84 nolu **Güfte-i Kemâlpaşa-zâde** başlığı ile kaleme alınmış ve Dîvânı'nda bulunmayan bir kasidesi vardır. Ayrıca mecmuadaki 625. şiir Kemalpaşazâde'nin ölümüne yazılmış kimin kaleme alındığı bilinmeyen bir tarih de vardır.

1.3.55. Kudsî

Kaynaklarda Kudsî mahlasını kullanan yedi şair yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.969/M.1561-62) asıl Mehmet olup vaiz Molla Arap'ın oğlu olduğu için Araz-zâde sanıyla tanındı. Hayreddin Efendi'den mülazım olduktan sonra müderris ve kadı oldu. Tayin edildiği Kahire kadılığına giderken gemisinin batması üzerine boğularak öldü. Dönemin ünlü bilginlerindendir. İkinci Kudsî (ö. H.1130/M.1717-18)'nin adı Abdullah'tır. Öğrenim gördükten sonra sahn müderrisi olmuştur. Üçüncü Kudsî (ö.H.1219/M.1804-05) III. Sultan Selim dönemi bilginlerinden olup genç yaşta öldü. Dördüncü Kudsî Fatih devri şairlerindendir. İstanbulludur. Öğrenimini bırakıp

⁷¹ İlyas Yazar, **Kânî Dîvânı**, Libra Yay., İstanbul 2010.

⁷² Şerafettin Turan , "Kemalpaşazâde", **DİA**, TDV İslam Araştırmaları Merkezi, Ankara 2002, C.25, s.238-240.

şiiirle uğraşmıştır. Heft Peyker adlı eseri vardır. Beşinci Kudsî İstanbul Galata'da doğdu. Kanuni dönemi şairlerinden olup Viyana seferinde ölmüştür. Altıncı Kudsî İstanbul'da doğdu. Şehir Emîni Lûtfî Bey'in oğludur. Öğrenim görüp Ebussuud Efendi'den mülazım oldu. Babasının mesleğine defterdarlık ve Sancak Beyliği görevlerinde bulundu. Son Kudsî mahlaslı şair Kudsî Çelebi'dir. Bursa'da doğmuş İstanbul'da yetişmiştir. Dönemin ileri gelenlerine divan kâtibi oldu. Bağdat fethedilince buraya Beylerbeyi olarak atanan Süleyman Paşa'nın divan hatipliği görevinde bulundu.

Mecmuadaki 35 numaralı şiir Hayretî'nin gazeline Kudsî tarafından yazılmış beş bentlik bir tahmistir. Bu şiirin hangi Kudsî mahlaslı şaire at olduğu tespit edilememiştir.

1.3.56. Lâmi'î

Lâmi'î (ö.H.938/M.1532) Bursa'da doğdu. Asıl adı Mahmut'tur. Molla Câmi'nin eserlerini Türkçe'ye çevirdiği için Câmi-i Rûm sanıyla tanındı. Osman Çelebi'nin oğludur. Nakşibend tarikatına mensuptu. Ahaveyn ve Fenarî-zâde'den ders, Emir Buharî Efendi'den el aldı. Bursa'da şeyh oldu ve burada öldü. Nakkaş Ali Mescidi bahçesine gömüldü. Sultan Süleyman'ın emriyle Unsurû'nin Vamık u Azra'sını çevirdi ve "gül" redifli kasidesi ile birlikte sundu. Aynı padişah Fahr-i Cürçânî'nin Veyse vü Ramin'inin çevirisini de kendisine verdi. Çevirip İbrahim Paşa vasıtasıyla sundu. Az sayıda gazeli ve kasidesi vardır. Gazelde ustadır. Başlıca eserleri şunlardır: Şerefü'l-İnsan, Guy u Cevgan, Absal ve Selman, Hüsn ü Dil, İbret-nümâ, Ferhad-nâme, Lûgat-ı Farisiyye, Heft-peyker, Menkabet-i Üveysü'l-Karani, Tercüme-i Nagamat, Tercüme-i Şevahidü'n-nübüvve, Şerh-i Dibâce-i Gülistân, Şerh-i Muamma-i Esma-i Hüsnâ, Bahar ve Hazan, Münşeât, Mecmaül-letâif, Şem ü Pervane, Cabirname, Şehrengiz-i Bursa, Maktel-i Hüseyin, Münazara-i Nefs ü Ruh, Yusuf ü Züleyha, Nefehatü'l-Üns ve Divan.⁷³

Mecmuadaki 309 numaralı şiir **Güfte-i Lâmi'î** başlıklı bir gazeldir.

1.3.57. Lem'î

⁷³ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 260.

Tezkirelerde Lemî mahlasıyla şiir kaleme almış üç şair tespit edilmiştir. Bunlardan ilki asıl adı Halil olan İstanbul doğumlu Lemî'dir. Öğrenimini tamamladıktan sonra kâtiplik ve kethüdalık görevlerinde bulunan şair, tarih düşürmedeki ustalığıyla tanınmıştır.⁷⁴ İkinci Lemî ise Bursalı Lâmiî'nin oğlu olan Derviş Mehmet'tir. Öğrenimini tamamlayıp Hayrettin Efendi'den mülazım olmuştur. İstanbul Sultaniye müderrisi iken ölen şairin kafiye ve aruz ile ilgili bir risalesi vardır. Son Lemî mahlaslı şair hakkında ise Bursa'da doğduğu ve asıl adının Abdullah olduğu bilgilerinin yanısıra Çivi-zâde'den mülazım olduktan sonra kadılık yaptığı ve Mısır'da vefat ettiği bilgileri yer almaktadır.⁷⁵

Mecmuada Lemî mahlası ile 311 numaralı bir gazel bulunmaktadır. Hangi Lemî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.58. Leylâ

Kazasker Moralı-zâde Hâmid Efendi'nin kızı olan Leylâ Hanım İstanbul'da doğmuştur. Şiirlerinde dayısı Keçeci-zâde İzzet Molla'dan etkilendiği açıkça görülmektedir. Hatta bazı şiirlerinde Keçeci-zâde'yi üstadı olarak anar. Mevleviliği benimseyen Leylâ Hanım özellikle Mevlânâ'ya çeşitli methiyeler kaleme almıştır. Rind edalı bir şair olan Leylâ Hanım'ın mürettep divanındaki gazeller oldukça sadedir. Sicilli Osmânî'nin "Şiirleri kendisinden güzel olduğu için bülbüle benzemiştir." dediği Leylâ hanım parlak bir şair olmamakla birlikte divan şiirinin son dönemde yetişen diğer şairlerinden geri değildir.⁷⁶

Mecmuada Leylâ Hanım Divanı'nda⁷⁷ da bulunan bir kaside ve iki adet gazel yer almaktadır.

1.3.59. Lezîz

Kaynaklardan Lezîz mahlaslı kişinin kim olduğuna dair bilgiye erişilememiştir.

⁷⁴ Sâlim Efendi, *Tezkiretü's-Şu'arâ Sâlim Efendi*, haz. Prof. Dr. Adnan İnce, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara 2005, s. 606.

⁷⁵ Aşık Çelebi, *a.g.e.*, s. 742-743.

⁷⁶ İsmail Ünver, "Leylâ Hanım", *DİA*, C. 27, s. 157.

⁷⁷ Mehmet Arslan, *Leylâ Hanım Divânı*, Akçağ Yay., Ankara 2003.

Mecmuadaki 452. şiir **Nażire-i Şeyhü'l-İslām Leżiz Efendi** başlığı ile kaleme alınmış bir müfreddir.

1.3.60. Lisânî

Tezkirelerde Lisânî mahlaslı dört şair yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.1018/M.1609) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Yahya'dır. Öğrenimini yarıda bırakıp Dîvân-ı Sultânî'de muhasebeci, defter emini oldu. İstanbul'da öldü. İkinci Lisânî (ö.1029/1619-20) Galata Mevlevî dergâhına girdi. Mezarı da dergâhın bahçesindedir. Üçüncü Lisânî, Adana'da doğmuş asıl adı Ahmet'tir. Öğrenimini tamamladıktan sonra kâtip oldu. Pirî-paşa'ya sır kâtibi Mustafa Paşa-zâde Mehmet Paşa'ya ve İskender-paşa zâde Ahmed Paşa'ya divan kâtibi oldu. Son lisânî mahlaslı şairin asıl adı Mustafa'dır. Öğrenimini tamamladıktan sonra kadılık ve Rumeli kazaskerliğinde kâtiplik yapmıştır.⁷⁸

Mecmuadaki 575 numaralı şiir Lisânî'ye ait bir müfreddir.

1.3.61. Mahmud Muhsin Bey

Kaynaklarda Mahmud Muhsin Bey adlı biri tespit edilememiştir. Mecmuada Mahmud mahlası ile yazılmış üç şiir bulunmaktadır. Bunlardan ilki **Tahmîs-i Maḥmūd Muḥsin Beg Berāy-ı Ğazel-i Nedîm-i Qadîm** başlığı ile kaleme alınmıştır. İkinci şiir **Muḥammes-i Aḳçaḥîsârî Qaplan Paşa-zâde Maḥmūd Muḥsin Beg** başlığı ile kaleme alınmış 7 bentlik bir muhammes-i müzdevictir. Üçüncü şiir, **Muḳaşşer-i Cenāb-ı el-Ĥâc Maḥmūd Muḥsin Beg Müştereken bâ-İbrāhîm Fehmî Beg** başlıklı bir muaşşer-i mütekerrirdir. Beşinci şiir **Şarkî-i Maḥmūd Hânende-i Şehinşâh-ı Cihân Ĥazret-i Ğazî Maḥmūd Hân** başlıklı bir muhammes-i mütekerrir ve bir müfreddir.

1.3.62. Mahvî

Tezkirelerde sekiz Mahvî mahlaslı kişiden bahsedilir. Bunlardan ilki (ö.H.988/M.1580) Kastamonu'da doğmuştur. Köylü olmasına rağmen iyibir öğrenim görerek kendisini yetiştirmiş mülazım zümresindendir. Oğlu ile karşılıklı şiirler söyleyen şairin tarzı âşıkanedir. İkinci Mahvî (ö.H.1080/M.1669-70) hakkındaki sınırlı bilgi Edirne'de doğmuş ve asıl adının Ahmet olduğudur. Üçüncü Mahvî

⁷⁸ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 266.

Kütahya’da doğmuştur. Asıl adı Ahmet’tir. Kütahyalı Abdurrahman Çelebi’nin kardeşidir. Ölüm tarihi Belig’de 1055/1645; Safâyî’de H.1089/M.1678-79 olarak kayıtlıdır. Dördüncü Mahvî (ö.H.1150/M.1737-38) Hayrabolu’da doğmuştur ve Divanı vardır. Beşinci Mahvî (d.H.1238/M.1822-23) Tebriz’de doğmuş asıl adı Hasan’dır. İstanbul’a gelen şairin Türkçe ve Farsça şiirleri vardır. Altıncı Mahvî, Turhan Bey oğlu Ömer Bey’in oğludur. Kanunî döneminde sancak beyi oldu. Abdurrahman Hâtifi’nin Hüsrev ü Şirin ve Leyla vü Mecnun adlı Farsça mesnevilerini Türkçe’ye çevirdi. Şiir ve inşada ustaydı. Yedinci, İstanbul’da doğdu. Asıl aadı Hüseyin olup Pazarbaşı-zâde sanıyla tanındı. Öğrenip görüp Sinan Efendi’den mülazım ve kadı oldu. Anadolu’nun çeşitli yerlerinde kadı olarak çalıştı. Ok atmada, musikide ve canbazlıkta ustaydı. Şiir ve inşasıyla tanındı. Son Mahvî mahlaslı şair Gerede Sarıkadınlar’da doğdu. Asıl adı İsa olup Sükûkî Ali Efendi’nin oğludur. İstanbul’a gelerek Halveti şeyhi Bülbülcüzâde Şeyh Abdülkerim Efendi’den el aldı. Birçok zaviyede şeyhlik yaptı. Fatih ve Bayezid camiilerinin meşihatına getirildi.⁷⁹

Mecmuadaki ikinci şiir **Muhammes-i Mahvî Der-Ĥaĥĥ-ı Dûvâzde İmam Raĥîmehullâh** başlığı ile Mahvî tarafından kaleme alınmış On iki imam hakkında yazılmış on iki bendlik bir muhammes-i müzdevictir. Bu şiirin hangi Mahvî mahlaslı şaire ait olduğu bilinmemektedir.

1.3.63. Mâhirî

Kaynaklarda yer alan tek Mahirî mahlaslı şair hakkında erişebildiğimiz yegâne bilgi Sultan Mahmud Han zamanı şairlerinden olduğudur.⁸⁰

Mecmuadaki 212. şiir **Ġazel-i Mâhirî** başlığı ile kaleme alınmıştır. Fakat kafiye düzenine baktığımızda bunun bir gazel değil kıta olduğu anlaşılmaktadır.

1.3.64. Maksûd Resâ

1215/1800-01 yılında Rusçuk’ta doğdu. Asıl adı Mustafa Maksut Resa Efendi’dir. Yaklaşık yirmi yıl öğreniminden sonra divan kâtipliği ve kethüdalık görevlerinde bulundu. II. Mahmud döneminde hacagana katıldı. Hicaz dönüşü

⁷⁹ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 272-274.

⁸⁰ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 272.

sırasında 1852-53 yılında Hezargrat'ta öldü. Sicill-i Osmani ve Osmanlı Müellifleri ise ölüm tarihlerini farklı vermektedir.

Resa'nın pek çok şiirin yanında Kaside-i Bürde'ye Türkçe tahmisi vardır.⁸¹ Muhtemelen Mecmuadaki 80. Şiir Resa tarafından dolayı da olsa Kaside-i Bürde'ye yapılan tahmis ve 90. numaralı şiir bu şaire ait olmalıdır.

1.3.65. Medhî

Tezkirelerde hakkında kısıtlı bilgi olan sekiz Medhî mahlaslı şair bulunmaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.1006/M.1598) Gelibolu'da doğdu. Asıl adı Mahmud'tur. Ebussuud Efendi'den mülazım olmuş Gelibolu'da kadılık ve Kefe'de müftülük yapmıştır. İkinci Medhî mahlaslı şair Bursa'da doğdu. Asıl adı Mustafa olup Nuh-zâde sanıyla tanınırdı. Öğrenim gördükten sonra tarikata yöneldi. Üçüncü Medhî Amasya Lâdik'te doğdu. Asıl adı Musa olup şiirleri dini mahiyettedir. Dördüncü Medhî İstanbul'da doğdu Haydarzâde sanıyla tanındı. Beşinci Medhî İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mustafa olup mülazım ve kadı olmuştur. Altıncı Medhî Bağdat'ta doğdu. Kadiri tarikatına bağlanmış Tophane'de bulunan Kadirî dergâhında uzlete çekilmiştir. Yedinci Medhî mahlaslı şair üsküdar'da doğmuş, asıl adı Mustafa olup Bursalı Eyüp Efendi'nin oğlu Yusuf Çelebi oğludur. Debbağ-zâde Mehmet Efendi'den mülazım olduktan sonra müderrislik ve kadılık yapmıştır. Şiir ve inşası güzeldir. Son Medhî mahlaslı şairin asıl adı İsa'dır. Öğrenimini tamamladıktan sonra Rumeli'de kadılık yapmıştır.⁸²

Mecmûada Medhî mahlası ile kaleme alınmış Farsça bir güfte, sekiz gazel ve dört müfred/tarih bulunmaktadır. Bu şiirler yayınlanan Medhî Divanı'nda⁸³ yer almamaktadır ve hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.66. Merâmî

Kaynaklarda geçen Melâmî mahlaslı iki şairden bahsedilir. İlki ataları gibi başlangıçta saray mutfağında çalıştı. Yazısı güzel olduğu için divan kâtibi oldu. Hamid (Isparta) vilayeti tarririyle görevlendirildi ve orada öldü. Diğer Merâmî

⁸¹ Haluk İpekten vd. , a.g.e. , s. 379.

⁸² Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 278-279.

⁸³ Nezihe Seyhan, **Mahvî Divanı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin)**, Tez Danışmanı: Orhan Bilgin, Marmara Üniv. SBE Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2000.

mahlaslı şairin asıl adı Ahmet'tir. III. Ahmet döneminde hane-i kilerden küçük evkaf kalemine, İzzet Ali Paşa'nın seraskerliğinde ordu defterdarlığına getirildi.⁸⁴

Mecmuadaki 265. şiir **Ğazel-i Merāmî** başlığı ile yazılmış 5 beyitlik bir gazeldir.

1.3.67. Meşrebî

Tezkirelerde Meşrebî mahlasını kullanan üç şairden söz edilir. Bunlarda ilki (ö.H.1095/M.1683-84) Üsküdar'da doğdu. Asıl adı Mehmet'tir. Muhammes ve müseddeste ustadır. İkinci Meşrebî İstanbul'da doğdu. Bir bıçakçının oğludur. Musikide geniş bilgisi ve yeteneği olan laubali, derviş-meşrep biriydi. Son Meşrebî ise Hemedan'da doğmuş adı derviş'tir.⁸⁵

Mecmuadaki 68. Şiir başlığı ile kaleme alınmış olan bir müseddes-i mütekerrirdir. Bu şiirin yukarıda bahsedilen şairlerden ilkinin ait olması kuvvetle muhtemeldir.

1.3.68. Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî

Büyük bilgin Bahaeddin Veled'in oğludur. Mevlânâ diye tanındı. 604/1207-08 yılında dört yaşında iken Belh şehrinden Konya'ya geldi. Burada kendisini yetiştirdi. Selçuklu sultanı Alâeddin'in müridi oldu. Mevlânâ zahir ve batın ilimlerde üstattı. Çağının müftüsü ve dört medresenin müderrisi idi. 90 bin beyit şiiri, birçok makale ve risalesi vardır. Belli başlı eserleri: Mesnevi ve Divan-ı Kebir. Bunlardan Mesnevi 30 bin beyit olup diğer adı da Mahzenü'l-Esrar'dır.⁸⁶

Mecmuada Mevlânâ'ya ait Farsça iki gazel, iki müstezad ve 2 kıt'a bulunmaktadır.

1.3.69. Misâlî

Misâlî (ö.H.1016/M.1607) Edirne'de doğdu. Asıl adı Hasan Çelebi'dir. Geçimini esnaflıkla sağladı. Bu arada devrindeki bilginlerle düşüp kalktı. İstanbul'da

⁸⁴ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 284.

⁸⁵ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 286-287.

⁸⁶ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 85.

öldü ve Yenikapı Mevlevihanesi bahçesine gömüldü. Şiirleri döneminde çok tanınmıştı. Muammaları da güzeldir.⁸⁷

Mecmuada Misâlî mahlası ile kaleme alınmış iki müfred bulunmaktadır.

1.3.70. Muhlis Yûsuf Paşa

Kaynaklarda Muhlis (ö.H.1259/M.1843-44) Serez’de doğdu. Asıl adı Yusuf’tur. İsmail Beyzâde sanıyla tanındı. İstanbul’a gelerek çeşitli görevlerde bulundu.⁸⁸

Mecmuadaki 261 numaralı şiir **Ġazel-i Şîrôzî Muhlis Yûsuf Paşa** başlığı ile kaleme alınmış 5 beyitlik bir gazeldir.

1.3.71. Münîf

Münîf Antakya’da doğdu. Asıl adı Mustafa’dır. İstanbul’a gelerek Ruznâmecî ve maliye tezkirecisi olmuştur.⁸⁹

Mecmuada Antakyalı Münîf’in yayımlanan divanında⁹⁰ da yer alan biri Farsça diğeri Türkçe iki kıt’a bulunmaktadır.

1.3.72. Müsellemî

18 yüzyıl şairlerinden olan Müsellem (Şeyh Ebu’l-Vefa Edirnevî) Belgrat’ta doğmuş, buradan Edirne’ye gelmiştir. Güşenî tarikatı şeyh Hasan Sezâî’ye intisap etmiş ve daha sonra da onun damadı olmuştur. Edirne’de Veli Dede Tekkesi’nde şeyhlik yapmıştır. Arapça ve Farsçayı şiir yazacak derecede iyi bilmektedir. Şiirlerinde Sebk-i Hindi, mahallileşme, ve hikemi tarzın etkileri görülmektedir. Mürettep bir divanı vardır. Mecmuadaki 122. şiir **Tercî-Ö-Bend-i Müsellemî Der-Nâ-Öt-i Cenâb-ı ÖAleyhi’s-selâm** başlığıyla kaleme alınmış bir terci-i bent ve 420 numaralı bir kıt’a muhtemelen bu şaire ait olduğu düşünülmektedir.⁹¹

1.3.73. Mustafâ

⁸⁷ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 293.

⁸⁸ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 296.

⁸⁹ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 308.

⁹⁰ Muharrem Kılıç, **Münîf Antakî, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri, Divanı’nın Tenkitli Metni ve İncelemesi**, Tez Danışmanı: Ahmet Kırkkılıç, Atatürk Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Erzurum 1995.

⁹¹ Meryem Kurumehmet, **xvii. yy. Şairlerinden Müsellem (Şeyh Ebu’l Vefâ Edirnevî) Hayatı, Sanatı, Divanı’nın Tenkitli Metni**, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Sebahat Deniz, s. Iv, İstanbul 2006.

Tezkirelerde Mustafa mahlasını kullanan beş şairden söz edilir. Birinci Mustafa Hamgümüş kasabasında doğdu. Asıl adı Muslihüddin'dir. Öğreniminden sonra Ebusuud Efendi'nin oğlu Mehmed Çelebi'den mülazim oldu. İyi Farsça bilir ve nesih yazısında ustaydı. Akıcı ve güzel şiirleri vardır. İkinci Mustafa Tosya'da doğdu. Küçük Mustafa Efendi sanıyla tanındı. Tusiyye'den geldiği için bazen şiirleride Tusi mahlasını kullandı. Arap-zade Efendi'den mülazim oldu. Semaniye medresesinde müderrislik yaptı. Dönemin tanınmış şairlerindendir. Üçüncü Mustafa Azmi Efendi'nin oğludur. Şiirle uğraştı. Dördüncü Mustafa Kaf Ahmed Çelebi'nin oğludur. Kaf-zade Mustafa Efendi sanıyla tanındı. Ebusuud Efendi'nin mülazimi oldu. Çeşitli medreselerde müderrislik yaptı. Farsça ve Türkçe şiirleri vardı. Arapça kasideler yazdı. Beşincisi Piriştine'de doğan Mustafa Çelebi'dir. Kanuni devrinde yaşadı ve adını mahlas olarak kullandı. Defterhane-i Hakani'de kâtiplik yaptı. Dönemin tanınmış bilginlerindendi. 1552-53 yılında defterdar oldu. Bu görevde iken öldü. “ Mihr ü vefa ” adlı bir mesnevisi vardır.⁹² Mustafa mahlası ile kaleme alınmış iki şiir vardır. Bunlardan ilki **Muhammes-i Muştafâ** başlığı ile yazılmış olan 5 bendlik bir muhammestir. Diğer ise **Kıt'Öa-i Sultân Muştafâ Hân ÖAleyhi Rahmeti'r-Rahmân** başlıklı bir kıt'adır.

1.3.74. Nâ'ilî

Nâilî-i Kadîm İstanbulludur ve asıl adı Mustafa'dır. Babası maden kâtiplerinden Pîrî-zâde Halife olan şairin genç yaşta ölen kardeşi için söylenmiş bir mersiyyeden bir kardeşi olduğunu biliyoruz. Ailesi hakkında kaynaklarda başka bir bilgi yer almamaktadır. Doğum tarihi de kaynaklarda kesin olarak belirtilmeyen şair muhtemelen H.1017-1020/M.1608-1611 tarihleri arasında doğmuş ve H.1077/M.1666 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.⁹³ Mecmuadaki 240. şiir Nâ'ilî' divanında⁹⁴ da bulunan 5 beyitlik meşhur gazeldir.

1.3.75. Nâbi

Klasik Türk Edebiyatı'nda hikemî şiir mektebinin kurucusu sayılan Nâbi'nin asıl adı Yusuf'dur. 1642 yılında Urfa'da doğan şairin Türkçe ve Farsça Divanlarının

⁹² Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 304-305.

⁹³ Haluk İpekten, **Nâilî Hayatı Sanatı Eserleri**, Akçağ Yay., Ankara 2004, s. 11-23.

⁹⁴ Haluk İpekten, **Nâilî Divanı**, Akçağ Yay., Ankara 1990.

yanı sıra Hayriyye, Tercüme-i Hadîs-i Erba'în, Hayr-âbâd, Fetihnâme-i Kamanîçe, Tuhfetü'l-Harameyn, Zeyl-i Siyer-i Veysî ve Münşeât-ı Nâbî adlı eserleri bulunmaktadır.⁹⁵

Mecmua Nâbî'ye ait bir tahmis ile başlar. Mecmuada Nâbî'ye ait 56 şiir bulunmaktadır. Bunlardan 8 tahmis altısı Farsça, 7 kaside ikisi Farsça, 6 gazel 223 nolu şiir divanda tespit edilemedi, 6 kıt'a, 16 müfred, 10 tarih ikisi Farsça, 510 numaralı şiir muammadan oluşmakta 105 beyit ve 511 nolu şiir metâli 51 beyittir. Nâbî Divanı'nda⁹⁶ bulunmaktadır.

1.3.76. Nâdirî

Nâdirî (ö.H.1036/M.1627) asıl adı Mehmet'tir. Abdülgani Efendi'nin oğludur. Bu yüzden Gani-zâde adıyla tanındı. Hoca Sadeddin Efendi'den ders aldı. Süleymaniye müderrisi, Selânik kadısı, Anadolu ve Rumeli kazaskeri oldu. İstanbul'da öldü. Devrinin büyük bilgin şairlerindendir. Divan'ı, Kadı Beyzâvî Tefsiri Haşiyesi ve Şehname'si vardır.⁹⁷

Mecmuadaki 87 numaralı şiir kaside ve 297. şiir Ganizâde Nadirî'nin divanında⁹⁸ da yer alan 5 beyitlik bir gazeldir.

1.3.77. Nazîm

Yahyâ Nazîm, İstanbullu bir şairdir. İstanbul'un Kumkapı semtinde Gedikpaşa'da doğmuştur. Gençliğini de yine burada geçirmiş ve "Gedikpaşalı Nazîm" olarak tanınmıştır. Doğum tarihiyle ilgili net bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak ölüm tarihinin 1727 oluşu ve vefat ettiğinde yaklaşık seksen yaşında olduğu bilgisi bize doğumunun 1649-1650 yıllarında olabileceğini düşündürmektedir. Adının Yahyâ, ilk mahlasının "Halîm" olduğu ve daha sonra Neşâtî tarafından kendisine "Nazîm" mahlası verildiği kaynaklarda geçmektedir. Nazîm, Enderun'da yetişmiş ve öğreniminden sonra sarayda çeşitli görevlerde bulunmuştur. Bir ara kilârî hâssa nöbetçibaşılığına getirilmiştir ve daha sonra ömrünün sonuna kadar İstanbul

⁹⁵ Mahmut Kaplan, **Hikmet Şairi Yusuf Nâbî**, Şanlıurfa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yay., Ankara 2012, s. 10, 23-28.

⁹⁶ Ali Fuat Bilkan, **Nâbî Divanı**, Akçağ Yay., Ankara, 2000.

⁹⁷ Haluk İpekten vd., **a.g.e.**, s. 312.

⁹⁸ Numan Külekçi, **Ganizâde Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserler: Dîvânı ve Şehnâmesi'nin Tenkitli Metni**, Tez Danışmanı: Hüseyin Ayan, Atatürk Üniv. SBE Doktora Tezi, Erzurum 1985.

pazarbaşılığı görevini sürdürmüştür. Padişahlardan IV. Mehmed, II. Süleyman, II. Ahmed, II. Mustafa ve III. Ahmed devirlerini görmüş ve 1727'de vefat etmiştir. Vefat yeri ile ilgili tam bir bilgi bulunmamaktadır. Geride birçok beste ve hacimli bir divan bırakmıştır.⁹⁹

Mecmuadaki 113 numaralı şiir Nazîm tarafından kaleme alınmış bir terkiib-i bend'tir. Bu şiir şairin divanında mevcuttur.

1.3.78. Nedret

XVIII. yüzyılda yaşamış ve hayatının büyük bir bölümünü İstanbul'da geçirmiş ve Nedret mahlasını kullanan şairin doğum ve ölüm tarihleri bilinmemektedir. Şair Tezkireleri'nde yer almayan şair XIX. yüzyılın başlarına kadar İstanbul'da yaşadığı ve tersane eminliğinde kâtip olduğu tahmin edilmektedir. Şairin bize ulaşan tek eseri divançe'sidir. Şiirlerinde Nedim'in etkisi görülür.¹⁰⁰

Mecmuadaki 153. şiir **Ğazel-i Nedret Der-Medh-i Dîvân-ı Ĥazret-i Şeyh Ĝalib** başlığı ile kaleme alınmış beş beyitlik bir gazeldir. Dîvânda yer almamaktadır.

1.3.79. Necâtî

15. yüzyılın ikinci yarısı ile 16. Yüzyılın başlarında yaşamış olan Necâtî Beğ'in asıl adı İsa olup tam doğum tarihi bilinmemektedir. 1509 yılında İstanbul'da vefat eden şairi döneminin önde gelen kalemleri arasında kabul edilir.¹⁰¹ Mecmuada 308 numaralı şiir Necati divanında bulunan 5 beyitlik meşhur bir gazelidir.

Mecmuada Necâtî divanında¹⁰² da yer alan üç gazel bulunmaktadır.

1.3.80. Nedîm

Asıl adı Ahmet olan şair İstanbul doğumludur. Karaçelebi-zâdeler ailesindendir. Babası Kadı Mehmet Efendi ise Sultan İbrahim devri kazaskerlerinden Merzifonlu Muslihittin Efendi'nin oğludur. İyi bir eğitim görmüş olan şair, döneminin klasik ilimlerini, Arapça ve Farsça'yı bu dillerde şiir yazacak kadar öğrenmiştir. Lale Devri (M. H.1718-M.1730)'nin mimarı İbrahim Paşa'nın himayesini kazanan Nedîm kıt'a

⁹⁹ Mustafa Safa Çakır, **Yahya Nazım Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin)**, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Danışman: Mehmet Arslan, (önsöz), Sivas 2018.

¹⁰⁰ Şahin, K. Şamil, The Journal of International Social Research, Volume: 10, Issue: 52, October 2017.

¹⁰¹ Süleyman Solmaz, **Necâtî Hayatı-Sanatı-Eserleri**, Akçağ Yay., Ankara 2005, 12-15.

¹⁰² Ali Nihad Tarlan, **Necâtî Beg Divanı**, Akçağ Yay., Ankara 1992, s. 132.

ve gazelleriyle her fırsatta hamisine bağılılığını ifade eder. Çeşitli medreselerde müderrislik görevi yapan şair Sekban Ali Paşa Medresesi müderrisi iken Patrona Halil İsyanı (M. 1730) patlak verir. Nedîm'in bu tarihten sonraki hayatı hakkında vehm illetine kapıldığı ve içkiye düşkünlüğü yüzünden titreme hastalığından öldüğü rivayeti vardır. Kaynaklarda şairin H.1143/M.1730 tarihinde vefat ettiği kayıtlıdır. Divan'ının yanı sıra İbrahim Paşa'ya sunduğu çevirileri topladığı Sahaifü'l-Ahbar adlı eseri bulunmakta ve Aynî Tarihi adlı yirmi dört ciltlik İslam tarihi eserinin çeviri heyetinde yer aldığı bilinmektedir.

Mecmuada bulunan bir müstezad, üç gazel ve bir müseddes-i mütekerrir Nedîm tarafından kaleme alınmıştır. 215. Gazel Divan'da yer almakta ve gazellerden 244. ve 245. şiirler yayınlanan Nedim Divanı'nda¹⁰³ yer almamaktadır.

1.3.80. Neş'et

Hoca Neş'et (d.1148/1735-36; ö.1222/1807), asıl adı Süleyman'dır. Bursalı Nakşibend şeyhi Emin Efendi'den el aldı. Tufan-ı marifet ve Dîvân'ı vardır.¹⁰⁴

Mecmuada Neş'et'e ait iki şarkı, bir müseddes-i müzdevic, müseddes-i mütekerrir ve bir diğeri müsemmen-i mütekerrir bulunmaktadır. Bu şiirlerin hepsi yayınlanan Hoca Neş'et Divanı¹⁰⁵nda yer almaktadır.

1.3.81. Nesîmî

Nesîmî Bağdat yakınlarındaki Nesim kasabasında doğdu. Asıl adı İmamüddin'dir. Peygamber soyundan geldiği için Seyyid Nesîmî sanıyla tanındı. Fazlullah Hurufî'den el aldı. Sultan Murat zamanında Anadolu'ya geldi. Şiirleri şeriata uygun olmadığından Halep'te öldürüldü. Arapça, Farsça ve Türkçe divanı vardır.¹⁰⁶

¹⁰³ Muhsin Macit, **Nedim Divanı**, Akçağ Yay. Ankara 1997.

¹⁰⁴ Haluk İpekten v.d., **a.g.e.**, s. 336.

¹⁰⁵ Rıza Oğraş, **Hoca Neş'et Divanı (İnceleme ve Tenkitli Metin)**, Tez Danışmanı: Kemal Yavuz, İstanbul Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1991.

¹⁰⁶ Haluk İpekten v.d., **a.g.e.**, s. 335.

Mecmuada Nesîmî'nin bir gazel, bir kaside ve bir farşça müstezad bulunmaktadır. Bu üç şiir de Nesîmî'nin divanında¹⁰⁷ bulunmamaktadır.

1.3.82. Nevâyî

Nevayî (ö.906/1501) Asıl adı Ali Şîr'dir. Ünlü Çağatay şairlerindendir. "Mecâlisü'n-Nefâis" adlı tezkiresi Divanı ve Hamsesi vardır.¹⁰⁸ Mecmuadaki 40. şiir **Ğazel-i Câmî Tahmîş-i Nevâyî ki der-Ğazel-hâ-yı Fârisî Mahlaş be-Figânî Şöhret Yâfet** başlığı ile Nevâyî'ye ait kaleme alınmış Farsça bir tahmistir.

1.3.83. Niyâzî

Halvetiyye tarikatının Ahmedîyye kolunun Mısriyye şubesinin kurucusu olan mutasavvıf şair H.1207/M.1618 yılında Malatya'da doğmuştur. Babası Nakşibendî dervîşi olan Soğancı-zâde Ali Çelebi'dir. Mardin'deki eğitiminden sonra Kahire'ye gidip Ezher medreselerinde ilim tahsil etmiştir. Arapça eserlerinin yanı sıra Türkçe Divanı, Tuhfetü'l-uşşâk mesnevisi, Mecmua-i Kelimât-ı Kudsiyye, Risale fi't-tasavvuf, Ta'Öbirâtü'l-vâkıat, Şerh-i Esmâü'l-hüsna ve Şerh-i Nutk-ı Yûnus Emre adlı eserleri vardır.¹⁰⁹

Mecmuadaki 74. Şiir başlığıyla Niyâzî tarafından bir tahmistir. Yayımlanan Niyâzî-i Mısri Divan'ında¹¹⁰ şiir yer almamaktadır.

1.3.83. Nûrî

Halil Nûrî Bey tanınmış bir aileye mensup olup kalem erbabındandır. Feyzullâh şâkir Beyefendi'nin oğlu ve şeyhülislam Aşîr Efendi'nin damadıdır. 1799'da vefat etmiş Feridun Bey türbesi yakınlarındaki Küçük Emir Efendi haziresine defnedilmiştir. Tarihi, divanı ve bazı kanunları toplayan bir mecmuası vardır.¹¹¹

Mecmuada Nûrî mahlası ile kaleme alınmış dört tahmis bulunmaktadır. Bunlardan ilki **Ğazel-i Râşid Efendi Tahmîş-i Nûrî Beg** başlığı ile Râşid'in gazeline yazılmış 8 bentlik bir tahmistir. İkincisi yine Râşid'in gazeline **Ğazel-i Râşid Tahmîş-**

¹⁰⁷ Hüseyin Ayan, **Nesîmî Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanın Tenkitli Metni**, TDK Yay., Ankara 2014.

¹⁰⁸ Haluk İpekten v.d., **a.g.e.**, s. 337.

¹⁰⁹ Mustafa Aşkar, "Niyâzî-i Mısri", **DİA**, C.33, s.166-169.

¹¹⁰ Mustafa Tatçı, **Niyâzî-i Mısri Halvetî Divan-ı İlâhiyât**, H Yay. İstanbul 2013.

¹¹¹ Zehra Kürt, **XVIII. yy. divan şairi Halil Nûrî Bey hayatı, eserleri, edebî kişiliği ve divanının tenkitli metni (inceleme-metin)**, Tez Danışmanı: Ahmet Mermer, Gazi Üniv. SBE Yüksek Lisans tezi, Ankara 2005.

i Nûrî başlığı ile yazılmış 7 bentlik bir tahmistir. Üçüncü tahmis yine **Tahmîs-i Nûrî Beg Berây-ı Ğazel-i Râşid Efendi** başlığıyla yazılmış 6 bentlik bir tahmistir. Son tahmis de yine Raşid'in gazeline yazılmış 9 bentlik bir tahmistir.

1.3.84. 'Örfî

Kaynaklarda Örfî mahlaslı iki şarden bahsedilir. İlki Edirne'de doğan ve asl adı olan Mahmut'tur. Örfî Mahmut Ağa sanıyla tanınmıştır.¹¹² Bir diğeri de İranlı şair Şiraz'lı olan Celaleddin Muhammed'dir. Mecmuadaki ikişir Örf-i Şirazi'ye aittir.

1.3.85. Pertev

H.1159/M.1746 yılında İstanbul'da doğmuştur. Babası Çelebi Efendi, ona Muhammed (Mehmed) Nûrî adını vermiştir. On altı yaşına geldiğinde dönemin önemli ilim, din, devlet ve edebiyat adamı olan Hoca Neş'et'in talebelerinden olmuştur. Hoca Neş'etle tanışmadan önceki dönemlerde yazdığı şiirlerde Nûrî mahlasını kullanmıştır. Hoca Neş'et ona Pertev mahlasını vermiştir. Pertev'in babası, Sultan Ahmed Camii muvakkiti olduğu için kendisine Muvakkit-zâde denilmiştir. Osmanlı ordusunda vakanüvislik yapan Pertev, ordu seferdeyken H. 1222/M. 1807-8 yılında altmış dört yaşında Edirne'de vefat etmiş ve Hasan Sezayi Dergâhı Haziresi'nde toprağa verilmiştir.¹¹³

Mecmuada Pertev'e ait 11 tahmis, 1 müseddes-i mütekerrir, 1 gazel, 3 terbi, 5 murabba, 1 şarkı, 1 müseddes, 9 müstezad, 3 kıta 1 tarih olmak üzere 37 şiir mevcuttur. Bunlardan 42. şiir, 72. şiir, 445. şiir ve 636. şiir divanda bulunmamaktadır.

1.3.86. Râgıb

H. 1110/M. 1698-99 yılında İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmed olup Râgıb mahlası ile birlikte Mehmed Râgıb olarak bilinir, ancak daha çok Koca Râgıb Paşa diye anılır. Medrese eğitiminden sonra defterhâne kâtibi olmuş ve derece derece ilerleyip taşrada çeşitli görevler aldıktan sonra sadrazamlığa yükselmiştir. Divan'ı ve resmî yazışmalarının yer aldığı mektuplarından oluşan bir Münşeât'ının yanısıra

¹¹² Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 355.

¹¹³ Mehmet Ulucan, **Muvakkit-zâde Pertev-Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Divanı'nın Tenkitli Metni ve Tahlili**, Fırat Üniv. SBE Doktora Tezi, Tez Danışman: Doç. Dr. Ali YILDIRIM, Elazığ 2005. s.11-15.

Tahkîk ve Tevfîk, Sefinetü'r-Râgıb, Aruz Risâlesi ve Mecmua-i Râgıb gibi küçük hacimli eserleri de vardır.¹¹⁴ Râgıb Paşa, başarılı bir devlet adamı ve devrinin önde gelen bilgin kişilerinden olmasının yanısıra Nedîm ve Şeyh Gâlib'den sonra 18. yüzyılın en önde gelen şairlerindendir denilebilir.

Mecmuada Râgıb'a ait 4 tahmis, 3 gazel ve bir kıta bulunmaktadır. Bunlardan 450. şiir hariç diğerleri şairin divanında¹¹⁵ mevcuttur.

1.3.87. Rahîmî

Kaynaklarda Rahîmî mahlasını kullanmış üç şair yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.970/M.1563) Amasyalı Mehmet Çelebi'nin oğlu olup asıl adı Abdurrahim'dir. Bursa'da yetişti. Abdülmümin Efendi'ye bağlanıp tarikata girdi. Talik ve nesih yazıda ustadır. Celilî'yi taklit etti. Seb'a-i Seyyâre adlı eseri vardır. İkinci Rahîmî mahlaslı şair Kütahya'da doğdu. Bey şairlerdendir. II. Selim'in iltifatını kazanıp alay beyi oldu. Şehzadenin meclislerine katıldı. Şiirlerinde atasözlerine yer verir. Son Rahîmî mahlaslı şair ise İstanbul'da doğmuş asıl adı Abdurrahim olup Habeş valisi Mustafa Paşa'nın oğludur. Öğrenim gördükten sonra bazı vezirlere kâtip, maliye tezkirecisi, piyade ve süvari mukabelecisi oldu. Şiiri ve inşasıyla tanındı.¹¹⁶

Mecmuadaki 63 numaralı şiir beş bentlik bir müseddes-i mütekerrirdir. Bu şiirin hangi Rahîmî mahlaslı şaire alit olduğu tespit edilememiştir

1.3.88. Rahmî

Rahmî Çelebi 16. yüzyıl şairlerinden olup asıl adı kaynaklarda Pîr Muhammed olarak geçer. Ailesi hakkında bilgi bulunmayan şairin Bursa'da doğduğu ve genç yaşta tahsil hayatına başladığı bilinmektedir. Genç yaşta İstanbul'a gelen Rahmî yazdığı şiirlerle ve güzelliğiyle dikkat çekmiştir. Kanûnî Sultan Süleyman'ın oğlu Şehzâde Mustafa'nın sünnet düğününde sunduğu kaside ile sultanın beğenisini kazanmıştır. Genç yaşta Defterdar İskender Çelebi ve Sadrazam İbrahim Paşa'nın himayesine girmiş ve onların ölümünden sonra sıkıntı çekmiştir. Bir dönem Celalzâde Salih Çelebi'den mülazemet almış ve Bursa Yenişehir'i'ne müderris olarak

¹¹⁴ Mesut Aydın, "Râgıb Paşa", *DİA*, C. 34, s. 403-406.

¹¹⁵ yz. **Koca Ragıb Paşa Divan**, University of Toronto Library, PL 248 K585A17, Kanada 1836.

¹¹⁶ Haluk İpekten v.d., *a.g.e.*, s. 362.

atanmıştır. Ayrıca nakkaşlık yaptığını bildiğimiz şair 1575 yılında vefat etmiştir. Rahmî'nin Divan'ı, Yenişehir Şehrengizi, Gül-i Sâd-Berg ve Şâh u Gedâ adlı mesnevileri vardır.¹¹⁷

Mecmuada iki tahmis ve bir gazel yer almaktadır.

1.3.89. Râmiz

Râmiz (ö.H.1223/M.1808) Abdullah Paşa'nın mahlasıdır. Kırım'da doğdu. Babası Kırım kazaskeri Feyzullah Efendi'dir. H.1211/M.1796-97 yılında öğrenime başladı. Bir süre Mahmut Paşa mahkemesinde başkâtlık yaptı. Sonra Mısır seferinde ordu kadısına nâiblik yaptı. Hâcegân zümresine katıldı. Alemdar Mustafa Paşa ile İstanbul'a gitti. Kaptan paşa oldu. H.1223/M.1808 yılında meydana gelen faciadan canını zor kurtardı. İsyan çıkardı. Rusya'ya kaçtı, affedildiyse de askerler tarafından öldürüldü.¹¹⁸

Mecmuada Râmiz divanında da yer alan 3 terci-i bent ve 1 gazel yer almaktadır. 138 numaralı gazel şairin divanında tespit edilememiştir.

1.3.90. Râşid

Tezkirelerde Râşid mahlaslı 11 adet şairin kaydına rastlanmaktadır. Bunlardan ilki, asıl adı Mustafa olup Ebû Said-zâde Feyzullah Efendi'den mülahız, müderris ve Haremeyn müfettişi olan divan sahibi, hattat şairdir (ö. H.1148/M.1735-36). İkincisi, asıl adı Mehmet olan, Kayseri doğumlu, H.1209/M.1794-95 yılında reisülküttâplık görevinden azledilen şairdir. Üçüncüsünün asıl adı Mehmet olup Kayseri doğumludur. Sarım Paşa-zâde diye tanınan şair H.1219/M.1804-05 tarihinde Yenişehir'de vefat etmiştir. Dördüncü Râşid mahlaslı şair, H.1218/M.1803-04 yılında İstanbul'da doğan Mehmet Râşid'dir. Beşinci şair, İstanbullu bazı vezirlere divan kâtipliği yapmış olan ve H.1247/M.1831-32 tarihinde vefat eden şairdir. Altıncı şair, H.1227/M.1812 yılında İstanbul'da doğmuştur. Aynî Efendi'den Farsça dersler alan şairin asıl adı İbrahim Raşid'dir. Belgrad valisi Hafız Paşa'nın divan kâtipliğini yapmıştır. Yedinci şair, H.1246/M.1830-31 tarihinde Kahire'de

¹¹⁷Fatih Tıgılı, **Bursalı Rahmî Çelebi ve Divanı**, İstanbul Üni. SBE Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı: M.A. Yekta Saraç, İstanbul 2006.

¹¹⁸ Haluk İpekten v.d., **a.g.e.**, s. 366.

doğmuştur. Dramalı Hasan Haydar Paşa'nın oğlu olan şair öğrenimini tamamladıktan sonra Paris'e gitmiştir. Fransızca'ya dair bir manzumesi vardır. Sekizinci şair hakkında asıl adının Mehmet olduğu ve kereste nazırı Şükrü Bey'in kâtipliğini yaptığı bilgisi vardır. Dokuzuncu Râşid mahlaslı şair hakkında Fatîn Tezkiresi'nde asıl adının Mehmet Raşid olup Antep'te doğduğu ve Ahmet Resmî Efendi'nin Sefinetü'r- Rûesâ adlı eserine zeyl yazan şairin inşada usta olduğu bilgileri kayıtlıdır. Onuncu Râşid hakkında ise İatanbul doğumlu olup asıl adının İbrahim olduğu ve şiirle uğraştığı kayıtlıdır. Son Râşid mahlaslı şair ise, Maliye odasında halifelik, ordu başkâtipliği ve kaymakamlık görevlerinde bulunan şiir sahibi olduğu bilgisi verilen Râşid'dir.¹¹⁹

Mecmuadaki 71. şiir **Tahmîş-i Râşid Berây-ı Ğazel-i Nûrî** başlığı ile Nûrî'nin gazeline yazılmış bir tahmistir. Ayrıca 2 müseddes, 1 müstezâd, ve 1 şarkı yer almaktadır. Bu şiirlerin hiçbiri Râşid Dîvânı'nda yoktur.

1.3.91. Râsim

Kaynaklarda Râsim mahlasını kullanmış 6 şair yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.1130/M.1718-19) Bursa'da Şahabettin mahallesinde doğmuş asıl adı Mustafa olup babasının adı da Mustafa'dır. Öğrenim görüp Erzurum kadısı Mehmet Efendi'den mülazım ve kadı olmuş döneminin dikkate değer şairlerindendir. İkinci Râsim (ö.H.1169/M.1755-56) İstanbul'da doğmuş asıl adı Mustafa veya Mehmet'tir. Yazısının güzelliğinden dolayı sarayın yazı hocalığına atandı. 70 yaşında öldü divançesi vardır. Üçüncü Râsim (ö.H.1189/M.1775-76) İstanbul'da doğmuş asıl adı Mehmet olup Eğrikapılı Çelebi sanıyla tanınmış Saray-ı Âmire hocalığına getirildi. Hattatlığın reisliğine tayin edilmiştir. Dördüncü Râsim (ö. H.1192/M.1778) Ferecik'te doğmuş asıl adı Ömer olup Mehmet Efendi'nin oğludur. İstanbul'a gelmiş ve haccan sınıfına katılmıştır. Anadolu ve Rumeli'de bazı yerlerde çalışmış divançe sahibidir. Beşinci Râsim Arif Hikmet'in çağdaşı şairlerden biridir. Son Râsim hakkındaki bilgi ise asıl adı Feyzi olup Şabanzâde lakabıyla tanındığıdır.¹²⁰

¹¹⁹ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 369-371.

¹²⁰ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 368.

Mecmuadaki 176. şiir Râsim tarafından kaleme alınmış bri gazeldir. Gazelin hangi Râsim mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.92. Remzî

Tezkirelerde remzî mahlaslı 7 şair yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.939/M.1533) Karaman'da doğmuş Mehmet Paşa'nın mahlası, Şeyh Cemaleddin'in soyundandır. Müderris, kadı, defterdar ve Yavuz Sultan Selim'e vezir olmuştur. İkinci Remzî Bursa'da doğmuş asıl adı Mustafa'dır. Seyyid Âli-zâde'den mülazım, müderris ve kadı olmuştur. Türkçe, Farsça ve Arapça şiirleri vardır. Üçüncü Remzî (ö.H.1200/M.1785) Ergil'de doğdu. Asıl adı Ahmet olup Rumeli'de kadılık yapmıştır. Dördüncü Remzî İstanbul'da doğmuş şiirleri hezel tarzındadır. Beşinci Remzî istanbulda doğmuş mektupçuluk yapmıştır. Beşinci Remzi İstanbul'da doğmuş asıl adı Mehmet'tir. Sesi güzel olduğu için hafız olmuş Rüşdî'nin talebesi olduğu için onun divanını tertip etmiştir. Son Remzî'nin asıl adı İsmail'dir. Öğrenim gördükten sonra müderris ve kadı olmuştur.¹²¹

Mecmuadaki 228. şiir Remzî tarafından kaleme alınmış bir gazeldir. Ayrıca gazelin hangi Remzî mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.93. Resâ

Kaynaklarda Resâ mahlaslı üç şair bulunmaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.1112/M.1700) Buhara'da doğmuş asıl adı Haydar olup Özbek şehzadelerinden ve Nakşibendi tarikatı şeyhlerindendir. İstanbul'a gelip Üsküdar Bülbül deresinde bir tekke yapmış uzunca bir süre burada şeyhlik yapmıştır. İkinci Resâ mahlaslı şair (ö.H.1215/M.1800-01) Rusçuk'ta doğmuş asıl adı Mustafa olup öğrenim gördükten sonra divan kâtipliği ve kethüdalık yapmıştır. II. Murat döneminde haccgâna katılmış şiirleri ve Kaside-i Bürde'ye tahmisi vardır. Son Resâ mahlaslı şair Galata'da doğmuş asıl adı Mehmet olup Bursa'da Çavdarzâde'nin damadıdır.

Mecmuada biri Farsça-Arapça mülemma diğer ikisi Türkçe olmak üzere üç gazel yer almaktadır. Birden fazla dilde yazılmış bu gazellerin Rusçuk'lu Resâ'ya ait olması kuvvetle muhtemeldir.

¹²¹ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 378-379.

1.3.94. Rif'at

Rif'at Efendi 19. Yüzyıl divan şairlerindendir. Hayatı hakkında fazla bir bilgi yoktur. Kırım'da H.1193/M.1778 tarihinde doğmuş, küçük yaşta Anadolu'ya gelmiş, kendisini burada yetiştirmiş ve çeşitli devlet adamlarının kâtipliğini yapmıştır. Hacca gidip döndükten sonra H.1247 (M.1831/32) de muhtemelen İstanbul'da vefat etti.¹²² Mecmuada 353 Numaralı müseddes şaire aittir.

1.3.95. Rûhî

16. yüzyılın meşhur şairlerinden Rûhî'nin asıl adı Osman olup Bağdat'da doğmuştur. Bağdâdî nisbesi kendisine Rûhî mahlasıyla şiir yazan on kadar şairden ayırmak için verilmiştir. Esrar Dede, Rûhî'nin Mevlevî olduğunu, seyahati sevdiğini, İstanbul'a giderek bir müddet Galata Mevlevihanesi'nde kaldığını daha sonra Konya'da Mevlânâ türbesini ziyaret edip Hicaz'a ve Şam'a gittiğini yazmaktadır. Şairin elimize ulaşan tek eseri Külliyyât-ı Eş'âr-ı Bağdâdî adıyla H.1287/M.1870'de İstanbul'da basılan divan'ıdır.¹²³

Şiir mecmuasında bir terci-i bent, bir terkîb-i bent ve bir gazel bulunmaktadır. Rûhî'nin divanında¹²⁴ 117 numaralı terci-i bent hariç diğer iki şiiri bulunmaktadır.

1.3.96. Rûsûhî

Kaynaklarda Rûsûhî mahlaslı üç şair yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.1041/M.1631-32) Ankara'da doğmuş asıl adı İsmail'dir. Mevlevî tarikatine girdi ve Bostan Dede tarafından yetiştirilmiş Galata Mevlevihanesi'ne şeyh olmuştur. Divan, Mesnevi Şerhi, Füsûsu'l-Hikem şerhi, Câmiü'l-âyât ve Minhacü'l-fukara, Sohbetü'l-sema gibi kırktan fazla eseri vardır. Diğer Rûsûhî mahlaslı şair Hamid'de doğmuş öğrenim görmüş olup danışment olduktan sonra ölmüş, hoş sohbet bir şairdi. Son Rûsûhî mahlaslı şair ise Sofya'da doğmuş asıl adı Süleyman'dır. Gençliği mey ve sevgililer arasında geçti. Daha sonra Sofyalı Şeyh Bali Efendi'ye bağlandı.

¹²² Uzun, Adnan, **Kırımlı Bir Şair Ebubekir Rif'at Efendi, Hayatı, Divanı**, s.1, Türkiye Âlim Kitapları, 2015

¹²³ Coşkun Ak, "Bağdatlı Rûhî", **DİA**, C. 35, s. 205-206.

¹²⁴ Coşkun Ak, **Bağdatlı Rûhî Divanı karşılaştırmalı Metin 1-2**, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa 2001.

Yükselip şeyhinin yerine geçti. Şer'i hükümlere aykırı sözler söylediğinden korkup kaçtı. 224. Şiir Rüsûhî'ye ait olduğu tespit edilemedi.

1.3.97. Sâ'ib

Tezkirelerde Sâib mahlasını kullanarak şiirler yazan altı farklı şair hakkında bilgi verilmiştir. Sâib, Tebriz'de doğdu. Şems-i Tebrizi'nin kardeşi oğlu olup, asıl adı Ali'dir. Mevlevi olup, Tebriz Mevlevi dergâhı bahçesine gömüldü.¹²⁵

Mecmuada Farsça 8 müfred ve 1 tahmis bulunmaktadır. Saib-i Tebrizî'ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

1.3.98. Sa'dî

Tezkirelerde Sa'dî mahlasını kullanarak şiirler yazan sekiz farklı şair hakkında bilgi verilmiştir. Bunlardan ilki şiir mecmuası sahibi, H.1073/M.1662-63 yılında vefat eden Şeyhülislam Ebu Sa'id Efendi'dir. İkincisi, asıl adı Seyyid Mehmed olup unvanı Zeyrek-zâde olan Mustafa Efendi'nin oğludur. Câm-ı Gîtî-nümâ adlı eseri vardır. H. 1105/M. 1693-94 yılında vefat etmiştir. Üçüncüsü, Asıl adı Abdülbaki olup Van'da dünyaya gelen şairdir. Dürrî Efendi'nin kardeşi olan Sa'dî tarih düşürmede ustadır ve yazısı güzel olduğu için divan kâtipliği yapmış, H.1161/M.1748 yılında vefat etmiştir. Dördüncüsü Beşiktaş doğumlu olup asıl adı Ahmet'tir.¹²⁶ Beşincisi hakkında Belîğ Tezkiresi'nde sadece asıl adının Ebubekir olduğu bilgisi vardır. Altıncı Sa'dî, Beyânî Tezkiresi'nde geçen asıl adı Sadullah olan Divan ve Sâkînâme kaleme almış şairdir. Yedinci şair, Tâci Bey'in oğlu ve Nişancı Cafer Çelebi'nin kardeşi olan iyi derecede Arapça bilen şairdir. Arapça, Farsça ve Türkçe şiirler yazan şair, şiirlerini bir divanda toplayamadan H.922/M.1516 tarihinde vefat etmiştir. Son Sa'dî mahlaslı şair, Samsunî-zâde Mehmet Efendi'den mülazım, müderris ve kadı olan Kastamonu doğumlu şairdir. Sahn müderrisliğinden sonra İstanbul kadılığına ve şeyhülislamlığa yükselmiştir. Beyzavî Tefsiri'ne ve Hidâye'ye şerh yazmıştır.¹²⁷

¹²⁵ Sâlim Efendi, **a.g.e.** s. 415.

¹²⁶ Sâlim Efendi, **a.g.e.** s. 398-399.

¹²⁷ Beyânî, **Tezkiretü's-su'ara**, haz. Aysun Sungurhan Eydur, http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10732_girispdf.pdf?0, Erişim tarihi: 15.05.2015, s. 85-87

Mecmuadaki 473. şiir **Güfte-i Hâzret-i Şeyh Sa'îdî** başlığı ile muhtemelen Şeyh Sa'dî tarafından kaleme alınmış bir kıt'a'dır.

1.3.99. Sâbit

Bosna'nın Uziçe kasabasında dünyaya gelen şairin asıl adı Alâeddin Ali'dir. 18. yüzyılın başlarında adından sıkça söz edilen Sâbit'in şiirlerinde yerli ve yeni olma özelliğinin birlikte yürütüldüğü, divan şiirinin geleneksel ve duygusal idealizminin kırıldığı, realizm, müstehcenlik ve mizah gibi unsurlara yer verildiği görülmektedir. Konu ve biçim yönünden gelenekleri zorlaması, divan şiirinin alışlagelen konuları arasına günlük hayatı ve olayları katması bir tür yenilik olarak değerlendirilebilir. Divanının yanı sıra Zafernâme, Edhem ü Hümâ, Derenâme ve Berbernâme gibi sosyal yönü ağır basan eserler kaleme almıştır.¹²⁸

Mecmuadaki 91. Şiir **Mi'ôrâciyye-i Cenâb-ı Fahr-i Kâ'înât ÖAleyhi's-salâtü ve Ekmeli't-Ta'hiyyât Hâzretleri li-Şâbit Efendi Rahmetullâhi ÖAleyh** başlığı ile kaleme alınmış bir kasidedir. Ayrıca bir gazel, 3 kıt'a, 8 müfred yer almaktadır. Bu şiirlerden 192 numaralı nazire ve 581, 583, 584 ve 585 numaralı müfredler hariç diğer şiirler yayımlayan Bosnalı Sâbit Divanı'nda¹²⁹ yayımlanmıştır.

1.3.100. Sabrî

Tezkirelerde altı Sabrî mahlaslı air yer almaktadır. Sabrî(ö.H.999/M.1591) İstanbul Galata'da doğdu. Ebulfazl Efendi'ye öğrenci oldu. Divan kâtipliği yaptı. İkinci Sabrî Atnîzâde İlmî adlı bir kadının oğlu olup asıl adı Mehmet Şerif'tir. Seyyit ailesine mensuptur. Kadılık yapmıştır. Divan'ı vardır. Üçüncü Sabrî Rumeli'deki demirhisar kasabasında doğmuş ve tımarlı sipahilik yapmıştır. Dördüncü Sabrî, İstanbul'da doğmuş Fatih camiinde kütüphaneci olan Molla Arab'ın oğludur. Farsça şiirleri İranlılarınkinden ayırdedilemeyecek kadar başarılıydı. İnşada ve muammada yeteneği vardı, nazire mecmuası vardır. Beşinci Sabri hakkındaki tek bilgi Bursalı olduğudur. Son Sabrî hakkındaki tek bilgi Hacı Sabri diye tanındığıdır.¹³⁰

¹²⁸ Turgut Karacan, "Sâbit", **DİA**, C.35, s. 349-350.

¹²⁹ Turgut Karacan, **XVII. Yüzyıl Şairlerimizden Sâbit ve Edisyon Kritikli Divan Metni**, Atatürk Üniv. Yay., Erzurum 1981.

¹³⁰ Haluk İpekten v.d., **a.g.e.**, s. 400-401.

Mecmuadaki 569. Şiir **Müfred-i Şabri** başlıklı şiir hangi Sabrî mahlaslı şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

1.3.101. Sabûhî

Sabûhî, Tokat'ta doğmuş asıl adı Ahmet'tir. Mevlevî tarikatine girmiş yükselip Yenikapı Mevlevihanesine şeyh olmuştur. Ölüm tarihi Belîğ ve Asım'da H.1057/M.1647, Mucib'de H.1054/M.1644-45 olarak geçer Türkçe ve Farsça Divanları vardır.¹³¹

Mecmudaki 134. Şiir Sabûhî Ahmed Dede'nin Dîvân'ında¹³² da yer alan bir terci-i benddir.

1.3.102. Sâdıkî

Kaynaklarda Sâdıkî mahlaslı dört kişiden bahsedilir. Bunlardan ilki (ö.H.936/M.1530) Sultan Divânî'nin halifesidir. Türkçe ve Farsça şiirleri vardır. İkincisi (ö.H.1076/M.1665-66) Bolu'da doğmuş asıl adı Ahmed'tir. Üçüncüsü (ö.H.1087/M.1676-77) Nazilli'de doğdu. Asıl adı Mehmed olup İstanbul'da öğrenim görmüş mülâzım ve kadı olmuştur. Son Sâdıkî mahlaslı şair İstanbul Kandilli'de doğmuş asıl adı Mehmed olup Sadreddin-zâde sanıyla tanınmış öğrenim görüp mülâzım ve müderris olmuştur.

Mecmuadaki 344. Şiir **Müseddes Sâdıkî ÓAleyhi Rahmeti'l-Hâdî** başlığı ile kaleme alınmış 4 bentlik bir müseddes-i mütekerrirdir. Bu şiirin hangi Sâdıkî mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.103. Sâgerî

Edirne'de doğdu. Kazzaz Ali sanıyla tanındı. Kaynaklardan yalnız Beyanî, adının Mustafa olduğunu söyler. Aşırı içki düşkünlüğünden dolayı bu mahlası aldı. Dönemin büyük musiki ustalarından olup hem çalmada hem de söylemede çok yetenekliydi. Uzun bir ömür sürdü ve yaşı doksanın üzerindeyken Kanunî Sultan

¹³¹ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 401.

¹³² Mehmet Sarı, **SABÛHÎ, Şeyh Ahmed Dede Hayatı, Edebî Kişiliği ve Eserleri, Türkçe Dîvânı'nın Tenkitli Metni**, Tez Danışmanı: Abdülkerim Abdülkadiroğlu, Gazi Üniv. SBE Doktora Tezi, Ankara 1992.

Süleyman dönemi başlarında öldü. Şiirlerinin çoğu hezel tarzında idi. Bunları toplayıp divan tertip etti. Mezar taşına yazılacak şiiri de hazırlamıştır.¹³³

Mecmuadaki 135. Şiir Sagerî'nin kaleme aldığı terci-i benddir.

1.3.104. Sâhib

Kaynaklarda Sâhib mahlaslı altı kişi yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.1131/M.1718-19) Bursa'da doğmuş asıl adı Salih'tir. Mevlevî tarikatine mensup olup Bursa Mevlevihanesinde şeyhlik yapmıştır. İkinci Sâhib, Bursa'da doğmuş asıl adı ismail olup Hacı Mehmet Ağazâde sanıyla tanındı. Dîvânı vardır. Üçüncü Sâhib (d.H.1085-M.1674/75) İstanbul'da doğmuş asıl adı Mehmed'tir. Pirîzâde sanıyla tanınmış Selanik ve Yenişehir Fener kazasında hocalık, şehzade hocalığı ve Bursa kadılığı görevlerinde bulundu. Anadolu ve Rumeli Sadaretine yükseldi. H.1158/M.1745 yılında sadrazam olmuştur. İbn Haldun'un mukaddimesi'ni çevirmiştir. Dördüncü Sâhib (ö.H.1183/M.1769-70) Pirîzâde Mehmet Sahib Efendi'nin oğlu olup asıl adı Osman'dır. Öğrenimini bitirip müderris ve kadı olmuş Mekke ve İstanbul kadılıklarında bulunmuştur. Beşinci Sâhib İstanbul'da doğmuş asıl adı Mehmed olup Pirîzâde lakabıyla tanınmıştır. Son Sâhib mahlaslı kişi İstanbul'da doğmuş asıl adı Mehmed Rûşen'dir. Hocalık ve mektupçuluk yapmıştır.¹³⁴

Mecmuadaki 150. şiir **Naẓîre-i Şâhib be-Ġazel-i Nâbî** başlığı ile kaleme alınmış Nabi'nin gazeline yazılmış bir gazeldir. Hangi Sahib mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.105. Sâlih

Sâlih (ö.H.973/M.1565-66) Koca Nişancı Celâl-zâde'nin kardeşidir. Kemal Paşazâde'nin himayesini kazandı. Kanunî Sultan Süleyman'ın hocası Hayrettin Efendi'den mülâzım ve müderris oldu. Padişahla Belgrat, Rodos, Budin ve Engürüs seferlerine katıldı ve bu savaşları yazdı. Murat Paşa, Atık Ali Paşa ve Sahn medreselerinde çalıştı. Padişahın emriyle Firuz Şah kıssasını çevirdi, karşılığında Halep kadısı tayin edildi. Şam ve Kahire'de kadılık yaptı. Eyüp'te yaptırdığı eve

¹³³ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 412-413.

¹³⁴ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 413-414.

yerleşti ve Eyüp medresesinde müderrisen öldü. İnşası şiirinde daha güzeldir. Kemal Paşazâde'nin Islâh ve İzâh'ına, Seyyit Şerif Cürcanî'nin Şerhü'l-miftah'ına haşiye yazdı. Camiu'l-hikâyat'ı çevirdi. Leyla vü Mecnun mesnevisi ile Dîvân'ı vardır. Ancak dîvânına ulaşamadık.

Mecmuadaki 142. şiir Seyyid Salih Efendi tarafından kaleme alınmış bir terci-i benttir.

1.3.106. Sâlim

Tezkirelerde Sâlim mahlasını kullanmış yedi kişi yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.1156/M.1743-44) asıl adı Mehmed olup Şeyhülislam Mirza Mehmed Efendi'nin oğludur. Mirza-zâde Mehmed Salim adıyla tanındı ve müderrislik yaptı. Selanik, Mekke, Galata ve İstanbul kadılıklarında bulundu. Şairler Tezkiresi, Divan'ı, Mahiyetü'l-Aşk adlı tasavvufi bir eseri, Tahtavî'nin Akaid çevirisi, Farsça-Türkçe lügati vardır. İkinci Sâlim (d.H.1209/M.1794-95) Osmancık kasabası mahkemesi başkâtibi Mehmed Şükrü Efendi'nin oğludur. İstanbul'da öğrenim gördü. Rumeli ve Anadolu'da kâtiplik Bursa'da başkâtiplik yaptı. Üçüncü Sâlim Trabzon'da doğmuş asıl adı Mehmed'tir. Öğrenimini tamamladıktan sonra Kapudan Mustafa Paşa'nın mektupçusu oldu. Daha sonra Divan efendiliği ve büyük ruz-nâmecilik görevlerinde bulundu. Elçi olarak Hindistan'a gönderildi. Dördüncü Sâlim, İstanbul'da doğmuş asıl adı Mustafa olup Damatzâde Ahmet Efendi'den mülâzım ve kadı oldu. Beşinci Sâlim, Mustafa Reşit Efendi'nin oğlu, İhya Efendi'nin de üvey oğludur. İhya Efendi'nin yardımıyla müderris olmuş Bursa müfettiş vekili iken ölmüştür. Hüsrev ü Şirin adlı manzum bir eseri vardır. Altıncı Sâlim'in asıl adı Mehmed Salim'dir. Mehmed Hüsrev Paşa'nın gözetiminde yetişmiştir. Arapça, Farsça ve Türkçe şiirleri vardır. Son Sâlim mahlaslı şairin asıl adı ise Mehmed olup Üsküdar kadısı, saray hocalığı ve fetva eminliği görevlerinde bulunmuştur.¹³⁵

Mecmuadaki 448. şiir **KıtÖa-i Sâlim** başlığı ile kaleme alınmıştır. Bu kıt'anın hangi Sâlim mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.107. Sâmi

¹³⁵ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 422-424.

Sâmî (ö.H.1145/M.1732-33) İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mustafa (Beliğ'de Mehmet) olup Arpa Eminî osman Efendi'nin oğludur. Bu yüzden Arpa Eminî-zâde sanıyla tanındı. Öğrenim görüp arpa kâtibi, küçük evkaf muhasebecisi, şehremini oldu. H.1143/M.1730 yılında Çelebi-zâde Efendi yerine vakanüvis tayin edildi. Ölüm tarihi Ramiz'de H.1145/M.1732-33, Fâtin'de H.1146/M.1733-34 olarak kayıtlıdır. Divanı vardır. İnşası ve yazısı da güzeldi.¹³⁶ Mecmuada Sâmî'ye ait divanda¹³⁷ da yer alan bir terkib-i bend, bir murabba-i mütekerrir, iki şarkı ve iki kıt'a yer almaktadır. Bu şiirlerin tümü Şairin Dîvânı'nda mevcuttur.

1.3.108. Sâmî Ebubekir Paşa

Kaynaklarda Sâmî mahlasını kullanan birçok şair yer almaktadır. Lakin şair olarak bilinen ve mecmuamızda yer aldığı tahmin edilen Osman Paşa'nın mahdumu olup Abdulhamid-Han-ı Gazi zamanında Ziya Paşa'nın sadaretinde Silistre kaymakamlığını yapan ve vezir olan Sâmî Ebubekir Paşadır. Divançe olacak kadar şiiri vardır. Eğriboz'da ikamet iderken 1229/1813-14 Salı hilalinde öldü.¹³⁸ 303 numaralı şiir bu şaire aittir.

1.3.109. Sâî

Kaynaklarda Sâî mahlasını kullanan üç şair yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö. H.995/M.1587) İstanbul'da doğmuş Kuloğulları'ndandır. Çok güzel biri olup Can Memi sanıyla tanınırdı. Sekban, atlı zağarcı ve sipahi oldu. Bir ara Şeyh Karamanî'ye mürit oldu. Hiciv ve hezle yatkın biriydi. Divanı ve Farsça şiirleri vardır. Çağatay lehçesini de kullanmıştır. İkinci Sâî (ö.H.1062/M.1652) Manisa'da doğmuş asıl adı İbrahim'dir. Öğrenimini tamamlayıp mülâzım, müderris ve kadı olmuştur. Son Sâî mahlaslı şair, Latifî'ye göre Rumelili, Âli'ye göre Anadolu, Hasan Çelebi'ye göre ise İstanbul'ludur. II. Bayezid dönemi şairlerindendir. Çok güzel biri olduğundan Yusuf-ı Sani lakabıyla tanındı.¹³⁹

¹³⁶ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 424-425.

¹³⁷ Fatma Sabiha Kutlar, *Arpaemîni-zâde Mustafâ Sâmî Dîvânı*, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56084,arpaeminizade-mustafa-sami-divanipdf.pdf?0> (Erişim Tarihi: 06.06.2020).

¹³⁸ Ömer Çifçi, *Fatin Tezkiresi*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay. s. 231. Ankara 2017.

¹³⁹ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 427.

Mecmuadaki 59. Şiir beş bentlik bir müseddes-i mütekerrirdir. Hangi Sâî mahlaslı şair tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

1.3.110. Selikî

Selikî, Isparta'da doğmuş asıl adı Şaban'dır. Molla Çelebi'den ders almış Hekimzâde'den mülâzım olmuştur. Kadılık yapmış Mankûb kadısı iken azledilmiştir. İstanbul'a gelirken yolda eşkiya tarafından öldürülmüştür. Nesih yazısı güzeldir. Şiiri sade ve açıktır. Döneminin tanınmış şairlerinden olan Selikî'nin mürettep ve mükemmel bir divanı vardır.¹⁴⁰ Mecmuadaki 55. Şiir başlığı ile kaleme alınmış beş bentlik bir müseddes-i mütekerrirdir.

1.3.111. Selim Sırrı Bey

Asıl adı Sırrı'dır. Tepedelenli Ali Paşa-zâde Veli Paşa'nın oğludur. Maliye tezkireciliği yapmıştır.¹⁴¹ Mecmuadaki 568. şiir Selim Sırrı Bey'e aittir.

1.3.112. Selmân

Selmân, Aydın'da doğmuş Kemalpaşa-zâde'den mülâzım oldu. Sahn'da müderrislik ve Birgi'de kadılık yapmıştır. Bu görevde iken Kanunî Sultan Süleyman'ın dönemi ortalarında ölmüştür. İşrete düşküdü. Hüsrev ü Şirin sahibi Efşenci ve Âşık Çelebi ile dostdu. Divan'ı vardır.¹⁴² Mecmuadaki 51.şiir 5 beyitlik bir müseddes-i mütekerrirdir.

1.3.113. Senâyî

Senâyî'nin hayatı hakkında bilgi yok denecek kadar azdır. Asıl adı Ali olan şair Edirne'de doğmuş Senâyî mahlasıyla edipler sınıfına dâhil olmuştur. Tahsilini tamamlayıp Keşan'a giden şair orda Celvetî tarikatı şeyhlerinden Süleyman Zâtî Efendi'ye intisap etmiştir. İcazet aldıktan sonra Edirne Gülbahar Mahallesi dergâhına

¹⁴⁰ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 432.

¹⁴¹ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 433.

¹⁴² Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 435.

şeyh olmuştur. Divanı vardır. ¹⁴³ Mecmuadaki 120 numaralı şiir yayınlanan Senâyî Divanı'nda¹⁴⁴ da yer alan terci-i benddir.

1.3.114. Sultan Veled

Mevlana'nın oğludur. Veled-nâme adlı eserini babasının Mesnevi'sine nazire olarak yazdı. Rübâb-nâme'si ve Dîvân'ı vardır. Şiirleri âşıkane'dir. ¹⁴⁵

Mecmuadaki 430. şiir Sultan Veled tarafından kaleme alınmış Farsça bir kıt'adır.

1.3.115. Sûzî

Kaynaklarda Sûzî mahlasını kullanmış dört kişi yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.1086/M.1676) Mardin'de doğmuş asıl adı Osman'dır. Konya'ya gelip Mevlavî olmuş, Derviş Osman sanıyla tanınmıştır. Mecmua-i Eş'ar'ı vardır. İkincisi (ö.H.1128/M.1715-16) İstanbul'da doğmuş asıl adı Ahmet'tir. Peygamber soyundan geldiği için Seyyit Ahmet (mecmuamızda şiiri var) diye tanınmıştır. Rahikî'nin torunudur. Üçüncüsü (ö.H.1148/M.1735) Edirne'de doğmuş asıl adı Mustafa'dır. Divanı vardır. Son Sûzî mahlaslı kişi Prizren'de doğmuş öğrenim gördükten sonra görev almamış Ali ve Mehmed Bey'lerin hizmetlerinde bulunmuş nakşibendi tarikatine girmiştir. Yavuz Sultan Selim dönemi şairlerindendir. Şiirleri lirik ve temizdir. Mihalet oğlu Ali Bey'in Bosna uçlarındaki gazalarını nazmettiği 15000 beyitlik mesnevisi vardır.

Mecmuadaki 622. şiir **Tārîh-i Vefât-ı Kuvâyelî İbrâhîm Beg Mahdûm-ı ÖAbdullâh Beg Güfte-i Tîrânî el-Hâc ÖÖmer Sûzî Efendi** başlığı ile kaleme alınmış bir tarihtir.

1.3.116. Sürûrî

Tezkirelerde beş Sürûrî mahlaslı kişi yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö.H.969/M.1562) Gelibolu'da doğdu. Muhyiddin Çelebi'den mülâzım olup Kasımpaşa medresesinde müderrislik yapmıştır. Abdullatif Efendi'nin müridi

¹⁴³ Müslüm Karadaş, **Senâyî Divanı (İnceleme-Metin)**, Tez danışmanı: Sadık Armutlu, İnönü Üniv. SBE Yüksek Lisan Tezi, Malatya 1999, s.1-4.

¹⁴⁴ Müslüm Karadaş, **a.g.e., s.**

¹⁴⁵ Haluk İpekten v.d., **a.g.e., s.** 453.

Şehzade Mustafa'nın hocasıdır. Nakşibendi şeyhi Mahmut Efendi'den el almıştır. Kanuni dönemi bilginlerindendir. Gülistan, Bostan, Hafız Divanı, Mesnevi, Camî ve Hüseyin Vaiz'in muamma risalelerine şerh yazdı. Ayrıca üç divanı vardır. Kitab-ı Nücûm ve Bahrü'l-Maarif diğer eserleridir.¹⁴⁶İkinci Sürûrî (ö.H.1100/M.1688-89) Eyüp'te doğdu. Asıl adı Mustafa'dır. Zeynelabidin'den mülâzım oldu. Müderrislik yaptı. Sonra kadı oldu. Lefkoşa'da mazulken öldü. Dönemin tanınmış şairlerindendir. Üçüncü Sürûrî (d.H.1165/M.1751-52-ö.H.1229/M.1814) Adana'da doğdu. Asıl adı Osman'dır. İstanbul'da gelmiş mülâzım olmuştur. Tarih düşürme sanatının büyük ustasıdır. Dîvânı vardır. Dördüncü Sürûrî, Buhara'da doğmuştur. Bir köyde oturan şairin çağatayca birçok şiiri vardır. Son Sürûrî mahlaslı şair Şarklı Sürûrî diye tanınırdı. Bazıları Resmî derlerdi. Yavuz Sultan Selim döneminde Şah ismail'in yanında öldü. Muhayyel şiirleri vardır. Gazelde eşsizdi. Lügaz tarzında birçok eser sahibidir. Divanı vardır.¹⁴⁷

Mecmuada Sürûrî mahlası ile yazılmış 609 ve 610 numaralı iki rûbai yer almaktadır. Mezkûr şiirler yayınlanan Sürûrî divanında¹⁴⁸ bulunmamakta olup rûbailerin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.117. Şehîdî

Tezkirelerde Şehîdî mahlasını kullanmış iki kişi yer almaktadır. Bunlardan ilki (ö. H.1082/M.1671-72) Edirne'de doğmuş. Asıl adı Hüseyin olup Neşâtî Dede hizmetinde yetiştirmiştir. İkinci Şehîdî Niksar'da doğmuş asıl adı Kasım'dır. Peygamber soyundan geldiği için Seyyit Kasım diye anılır. Sultan Selim Trabzon'da iken yanında bulunmuştur. Türkçe ve Farsça gazelleri vardır.

Mecmuadaki 319. şiir **Hemçü Şehîdî el-Hâc İbrâhîm Beg Der-Hâkk-ı Hûmekâ-yı Ahâlî vü Şehr-i Tiran** başlığı ile kaleme alınmış bir gazeli ve 3 numaralı bir tahmisi vardır. Şiirlerin hangi Şehîdî mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.118. Şem'î

¹⁴⁶ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 460.

¹⁴⁷ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 460-461.

¹⁴⁸ Atilla Batur, **Sürûrî Divanı, Hayatı, Sanatı, Eserleri, Divanının Tenkitli Metni**, Tez Danışmanı: Sadık Armutlu, İnönü Üniv. SBE Doktora Tezi, Malatya 2002.

Şem'î Prizren'de doğmuş. Vezir Pîrî Paşa'dan yardım gördü. Mevlevî tarikatına girdi, İstanbul'da Şeyh Vefa Tekkesine yerleşti. Burada öldü. Kanunî dönemi şairlerindendir. Mesneviye şerh yazdı. Divanı vardır.¹⁴⁹

Mecmuadaki 21. 5 bendlik bir muhammes-i mütekerrirdir. Mezkûr şiir yayınlanan Şem'i divanında yer almaktadır.¹⁵⁰

1.3.119. Şemsî

Tezkirelerde Şemsî mahlasını kullanan dokuz şair bulunmaktadır. İlki Sâlim Tezkiresi'nde asıl adı Ahmet olan İstanbul doğumlu Sivasî-zâde mahlaslı şairdir. H.1130/M.1718 yılında vefat etmiştir.¹⁵¹ Sonraki Şemsîmahlaslı şairlerin altısı hakkında Hasan Çelebi Tezkiresi'nde bahsedilmektedir. Bunlardan ilki Rumeli doğumlu Halit bin Velid'in neslinden gelen ve asıl adı Ahmed olan şairdir. Kanûnî dönemi şairlerinden olan Şemsî Kanûnî'nin ölümünden sonra uzlete çekilmiş ve H.987/M.1579 yılında vefat etmiştir. İkincisi Cendereci-zâde unvanıyla bilinen Fatih ve Bayezid dönemlerinde yaşamış olan şairdir. Üçüncüsü, Kanunî döneminin ilk zamanlarında vefat eden muamma yazmada ve özellikle musıkîde başarısıyla bilinen şairdir. Dördüncüsü, Işık Şems lakabıyla tanınan Acem'den Anadolu'ya gelmiş ve Kanunî döneminin sonlarına doğru vefat etmiş şairdir. Deh-murg ya da Murg-nâme adlı bir kitabı vardır. Beşincisi, Bursa'da doğan Kara Şemsî lakabıyla tanınan şairdir. I. Selim döneminde Kûfe kadılığı yapan şair, döneminde şiirleriyle tanınmıştır. Hasan Çelebi Tezkiresi'nde hakkında verilen son Şemsî ise Şemsî-i Edvârî namıyla tanınan Kastamonu doğumlu şairdir. Şiir ve özellikle gazelde Necâtî'nin takipçisi olduğu bilgisi vardır.¹⁵² Tezkirelerde tespit ettiğimiz son iki Şemsî hakkında bilgiler Ahdî Tezkiresi'nde yer almaktadır. İlki asıl adı Şemseddin olan ve Dîvâne Şemsî yahut Averli Şemsettin olarak tanınan divan sahibi şairdir. Diğer Şemsî ise, Ahdî-i

¹⁴⁹ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 474.

¹⁵⁰ Murat Karavelioğlu, **Onaltıncı Yüzyıl Şairlerinden Prizrenli Şem'î'nin Divanı'nın Edisyon Kritiği ve İncelenmesi**, Tez Danışmanı: Orhan Bilgin, Marmara Üniv. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2005, s. 428.

¹⁵¹ Sâlim, a.g.e., s. 35.

¹⁵² Kınalı-zâde Hasan Çelebi, **Tezkiretü's-şu'arâ**, haz. Aysun Sungurhan Eydurhan, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1989, C. 2, s. 427-430.

Bağdâdî'nin babası olan Bağdat doğumlu üç mesnevi ve bir Farsça kaside sahibi şairdir.¹⁵³

Mecmuada Şemsî mahlası ile kaleme alınmış iki şiir bulunmaktadır. 226. Şiir on beyitlik ve 227. Şiir ise beş beyitlik Arapça-Türkçe mülemmma bir gazeldirler. Bu şiirlerin hangi Şemsî mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.120. Şems-i Tebrizî

Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin sohbet şethi olan Şems-i Tebrizî (ö.H.645/M.1247?), H.582/M.1186'da yılı civarında Tebriz'de doğmuş asıl adı Muhammed'dir Daha çok Şemseddin, Şemsü'l-hak ve'd-dîn, Şems, Şems-i Tebrîzî lakapları ile anılır. Şems, altın işlemeciliğini öğrendiği için Tebriz'de “zerdûz” lakabıyla meşhur olmuştur.

Maḳālât-ı Şems-i Tebrîzî'de ve ondan naklen Menâkıbü'l-‘ârifin'de Şems'in çocukluk ve gençlik yıllarında gizemli bir hayat sürdüğü, yüksek mânevî kabiliyetlere sahip olduğu, çokça riyâzette bulunduğu, semâ yaptığı, çeşitli müşahedelere mazhar kılındığı, medrese eğitiminden uzak durduğu zikredilir. Çeşitli hocalardan ders almıştır. Şemsi doğduğu yerde tarikat pîrleri tarafından “Kâmil-i Tebrîzî”, gezgin bir derviş olduğu için “Şemseddîn-i Perende” lakaplarıyla anılmıştır. Mevlânâ'nın ifadesiyle Şems tasavvufun yanı sıra kimya, nücûm, riyâziyyât, ilâhiyyât, hikemiyyât, mantık, hilâf ve nârenciyyât ilimlerinde de mahirdir (a.g.e., II, 201). Şâfiî mezhebine mensup olmakla birlikte (Maḳālât, s. 182) yine Mevlânâ'nın ifadesiyle ricâlullahın sohbetine eriştikten sonra bilgilerinin hepsini defterden silmiş, akli ve nakli ilimlerden sıyrılıp tecrîd, tefrîd ve tevhid âlemini tercih etmiştir (a.g.e., a.y.). Şems-i Tebrîzî, seyahatleri boyunca karşılaştığı şeyhleri ve âlimleri melâmet tavrının bir gereği olarak gerçeklerin ortaya çıkması için imtihanlara tâbi tuttuğunu, velâyet tavrı baskın olanları şeriatla, şeriat tavrı baskın olanları velâyetle denediğini, bunların teslimiyet ve hakikat arayışlarının eksik olduğunu, cedelle vakit geçirdiklerini, hiçbirinin kendisini tatmin etmediğini, gerçek şeyhliği ve dostluğu Mevlânâ'da bulduğunu ifade eder (Maḳālât, s. 219, 756, 784). Şems-i Tebrîzî'nin

¹⁵³Ahdî, **Gülşen-i Şu'arâ**, haz. Süleyman Solmaz, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara 2005, s.25-26.

tasavvufî sözlerinden, fikirlerinden, menkıbelerinden, Mevlânâ ve diğer sûfilerle konuşmalarından, hayatına dair anek-dotlardan meydana gelen Maḳālât, Mevlevîler tarafından Hırḳa-i Şems ve Esrâr-ı Şemseddîn-i Tebrîzî adıyla da anılır. Bazı nüshalarda adı Kelimât-ı Şems-i Tebrîzî ve Ma'ârif-i Şems-i Tebrîzî şeklinde kaydedilmiştir. Eserin Sultan Veled ya da onunla birlikte birçok kişi tarafından derlendiği ileri sürülmüştür.¹⁵⁴

Mecmuadaki 149. şiir muhtemelen Şems-i Tebrîzî tarafından kaleme alınmış **Güfte-i Şems-i Tebrîzî ḳuddise sırrihü's-sâmî** başlıklı sekiz beyitlik gazeldir.

1.3.121. Şerîfî

Kaynaklarda Şerîfî mahlasını kullanan iki kişi yer almaktadır. Bunlardan ilki Eğridir'de doğmuş, seyyittir. Zeyniyye tarikatinden Burhan Efendi'nin oğlu olup Rumeli'de bazı kasabalarda kadılık ve hâkimlik yapmıştır. Diğer Şerîfî ise Edirne'de doğmuş ve hayatı hakkında bilgi verilmemiştir.¹⁵⁵

Mecmuadaki 22. Şiir Nedîm'in gazeline Şerîfî tarafından yazılmış bir tahmistir. Hangi Şerîfî'ye ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.122. Şerîfî Mustafa Paşa

26 Mart 1797'de Arnavutluk'ta dünyaya geldi. Buşatlı ailesine mensuptur. Bu sebeple Buşatlı veya İşkodralı Mustafa diye anılır. Yazdığı şiirlerde kullandığı mahlası dolayısıyla Şerîfî Mustafa olarak da bilinir. Buşatlı ailesinin kurucusu Gazi Mehmed Paşa'nın torunu Mehmed Paşa'nın oğludur. Amcası Vezir Kara Mehmed Paşa'dır. Amcası İbrahim Paşa'nın vefatı üzerine on üç yaşında İşkodra mutasarrıflığına getirildi. İki yıl içinde vezir oldu. Tepedelenli Ali Paşa isyanını bastırmakla görevlendirildi ve bu görevden başarılı çıktı. Bu vesileyle devletin önemli kademelerinde görevler yaptı. Mustafa Paşa edebiyata meraklı bir şahsiyete sahipti. Şiirleri sayesinde etrafına geniş bir dost grubu oluşturdu. 277. Şiir Gazel-i Zü'l-ḳāfiyeteyn-i Şerîfî Muştafa Paşa başlıklı beş beyitlik bir gazeldir.¹⁵⁶

1.3.123. Şeyh Gâlib

¹⁵⁴ Semih Ceyhan, Şems-i Tebrîzî", **DİA**, C. 38, s.511-516.

¹⁵⁵ Haluk İpekten v.d., **a.g.e.**, s. 479.

¹⁵⁶ T.D.V. İslâm Ansiklopedisi, 31. Cilt, s. 344-345, 2006.

Babası Mustafa Reşid Efendi olan Mehmed Esad Gâlib İstanbulludur. H.1171/M.1757 yılında Yenikapı Mevlevihanesi yakınında bir evde doğmuş olan şair bazı vezirlerin divan kâtipliğini yapmış, Mevlevi ve Melâmi bir kişidir. Genç yaşta Es'ad mahlasını kullanan şaire Hoca Neş'et Gâlib mahlasını vermiştir. Divan'ının yanısıra Hüsn ü Aşk, Şerh-i Cezîre-i Mesnevî ve Es-sohbetü's-sofiye adlı eserleri kaleme alan şair H.1213/M.1799 tarihinde vefat etmiştir.¹⁵⁷

Mecmuada Şeyh Galib'e ait 54 şiir bulunmaktadır. Bunlardan biri na't biri medhiye olmak üzere ikisi kaside, yirmisi gazel, iki terci-i bent, biri murabba-i müzdevic, biri Türkçe diğeri Farsça ikisi müseddes, ikisi müstezad, dördü kıt'a, üçü Farsça dokuz Türkçe olmak üzere on dokuzu müfred, bir Farsça üç Türkçe olmak üzere dördü rûbai nazım şekliyle kaleme alınmıştır. Bu şiirlerden 486, 493, 513 (bunun bazı beyitleri) ve 514. şiirler yayımlanan Şeyh Galip dîvânında¹⁵⁸ yer almamaktadır.

1.3.124. Tayyâr Paşa

Asıl adı Mahmud olan şair Samsunludur. Trabzon valisi Canikli Ali Paşa-zâde Battal Hüseyin'in oğludur. Anapa kalesinde muhafız iken Ruslar'a esir düşmüş, üç yıllık esaretten sonra İstanbul'a dönmüştür. Trabzon, Kırım ve Erzurum'da valilik yapmış olan Tayyar Paşa, H.1223/M.1808 yılında başı kesilerek öldürülmüştür. Elimizde bulunan tek eseri dîvânıdır.¹⁵⁹

Mecmuadaki 20 numaralı 5 bentlik muhammes-i müzdevic ve 339 numaralı 5 bentlik müseddes-i mütekerrir Tayyâr Paşa'ya aittir.

1.3.125. Ubeydî

Kaynaklarda Ubeydî'nin doğum tarihi ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. Tezkire sahipleri Ubeydî mahlasını seçen şairin asıl adının Abdurrahman ve memleketinin Edirne olduğunu bildirmektedir. Gelibolulu Âlî, şairin çocukluktan itibaren tahsiline başladığı, fenlerden başka musiki ilmi ile ilgilendiğini ve muamma fenninde Emrî'yi takip ettiğini yazar. Ölümü hakkında Hasan Çelebi, Hac vazifesini

¹⁵⁷ Haluk İpekten, *Şeyh Gâlib Hayatı Sanatı Eserleri*, Akçağ Yay., Ankara 2010, s. 1-25.

¹⁵⁸ Naci Okçu, *Şeyh Galip Divan*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay. Ankara 2014.

¹⁵⁹ Nebahat Çalık Taçalan, *Tayyâr (Mahmud) Paşa Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Divânı'nın Tenkidli Metni*, Trakya Üni. SBE Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Kâşif Yılmaz, Edirne 1998.

yerine getirmek için Mekke’de vefat ettiğini yazarken Tuhfe-i Nâilî’de Zağra Kadısı iken H.981/M.1573 tarihinde vefat ettiği zikredilir ve Beyânî, Hibrî ve Hasan Çelebi’nin verdiği H. 980 tarihi ile Âlî’nin verdiği H.982 tarihinin yanlış olduğu iddia edilir. Fâizî, tezkiresinde Ubeydî’nin ölümü için H.981 tarihi verilmiştir.¹⁶⁰

Mecmuadaki 572 numaralı şiir Ubeydî’ye ait bir müfrettir. Bu şiiri şairin divanında tespit edemedik.

1.3.126. Ulvî

Derzi-zâde adı ile bilinmekle beraber asıl ismi Mehmed’dir. Râyî mahlasıyla şiirler yazan Derzi-zâde Mustafa Efendi’nin büyük kardeşidir. Muallim-zâde Manisa müftüsü olduğu zaman ona danışmend olmuş, daha sonra Celal Çelebi vasıtasıyla II. Selim’e intisap etmiştir. II. Selim’in defterdârı olan Turak Çelebi’nin himayesine girmiştir. M. 1585 yılında vefat eden şairin Divan’ı vardır.¹⁶¹

Mecmuadaki 312 ve 313 numaralı beşer beyitlik iki gazel, 46 ve 57 numaralı beşer beyitlik iki gazel Derzîzâde Ulvî’ye aittir. Bu şiirler şairin divanında mevcuttur.

1.3.127. Ümidî

Tezkirelerde Ümidî mahlasını kullanan yedi şair hakkında bilgiye rastlamak mümkündür. Bunlardan ilki (ö.H.979/M.1571) İstanbul’da doğmuş asıl adı Ahmed’tir. Öğrenime Bostan Efendi’nin yanında başladıysa da Kadızâde’den mülâzım olmuş genç yaşta vefat etmiştir. İlk mahlası Sıdkî olup şiirde Bâkî’yi izlemiştir. Tevriye ve iham sanatına çokça başvurmuştur. İkinci Ümidî mahlaslı şair (ö.H.1019/M.1610) Merzifon’da doğmuş asıl adı Recep’tir. Ebusuud Efendi’nin torunu Abdülkerim Çelebi’den mülâzım oldu. İstanbul’da bezirgân camiinde imamlık yapmıştır. Üçüncü Ümidî mahlaslı şair İstanbul’da doğmuş danışmend şairlerindendir. Şiirleri âşıkane dir. Dördüncü Ümidî mahlaslı şair Istparta’da doğmuş asıl adı Abdurrahim olup Kınalızâde Ali Çelebi’nin kardeşidir. Kadılık yapmıştır. Beşinci Ümidî mahlaslı şair Kapudan Salih Paşa’nın oğludur. Babası gibi denizci ve

¹⁶⁰Ömer Arslan, **Ubeydî Divânı (Metin ve İnceleme)**, İstanbul Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı: Prof. Dr. Kemal Yavuz, İstanbul 2013, s. 5-6.

¹⁶¹İsmail Çetin, **Derzi-zâde Ulvî (Hayatı, edebi şahsiyeti ve divanının tenkitli metni)**, Fırat Üniv. SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Namık Açıkgöz, Elazığ, 1993.

paşa olmuş şiir ve inşa ile tanınmıştır. Altıncı Ümîdî mahlaslı şair (ö.H.1114/M.1702-03) Edirne’de doğmuş Pervanezâde Ahmed mahlasıyla tanınmıştır. Son Ümîdî mahlaslı şair Kızanlık kasabasında doğmuş asıl adı Ahmed’tir. Celvetiye şeyhlerinden İsmail’in oğludur. İstanbul’da Küçük Ayasofya’daki Hüseyin Ağa zaviyesine şeyh ve Şehzade Camiine vaiz olmuştur. Mecâlis-i Evliyâ’sı tıpla ilgili ve Keşf-i Beyân’ı ve Dua Mecmuası vardır. ¹⁶²

Mecmuadaki 43 numaralı şiir Ümîdî mahlasıyla Muhibbîn’nin şiirne yazılmış bir tahmistir. Hangi Ümidî tarafından kaleme alındığı tespit edilememiştir.

1.3.128. Vâlihî

Tezkirelerde vâlihî mahlasını kullanmış beş şairden söz edilir. Bunlardan ilki Edirne Ergene Köprüsü’nde doğmuş Kurtzade sanıyla tanınmıştır. Sinan Çelebi’nin danışmendiye ayrılarak tarikata yönelmiş Mısır’da Seyyid Hayâlî’ye bağlanmıştır. Edirne’ye dönüp vaiz olan şairin şiirleri tasavvufidir ve Divan’ı vardır. İkinci Vâlihî mahlaslı şair (ö. H.1008/M.1599) Üsküp’te doğmuş asıl adı Ahmet’tir. Edirne Sultan Bayezid medresesinde Ahîzade Mehmet Çelebi’den mülâzım ve kadı oldu. Tasavvufla ilgisi vardı ve bu yüzden tasavvufî eserleri incelemekle meşhur oldu. Divanı olup şiirleri muhayyeldir. Üçüncü Vâlihî mahlaslı şair, Bağdat’ta doğmuş öğrenim gördükten sonra kâtip olmuştur. İnşa ve muammada usta olan şairin Türkçe ve Farsça şiirleri vardır. Dördüncü Vâlihî mahlaslı şair Acemzâde mahlasıyla tanınmış. Tokat’ta doğmuş ve Yavuz döneminde ölmüştür. Sesi çok güzel olduğu için çarşı pazarda Necatî’nin şiirlerini okuduğu bilinen şairin Necatî’nin şiirlerine yazdığı nazireleri vardır. ¹⁶³

Mecmuadaki elli üç numaralı şiir Vâlihî mahlası ile kaleme alınmış 5 bentlik bir müseddes-i mütekerrirdir. Bu şiirin hangi Vâlihî mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.129. Vaslî

¹⁶² Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 512.

¹⁶³ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 520.

Tezkirelerde Vaslî mahlaslı hakkında bilgi bulabildiğimiz tek şair Softa doğumlu Türkçe ve Farsça şiirler kaleme aldığı bilinen şairdir.¹⁶⁴

Mecmuadaki yüz beş numaralı şiir Vaslî mahlası ile kaleme alınmış beş bentlik bir murabba-i müzdevicidir.

1.3.130. Vecdî

Tezkirelerde Vecdî mahlasını kullanmış dokuz şairden bahsedilmektedir. Kaynaklarda geçtiği sırayla bu şairler hakkında kısa bilgi verilecektir. Vecdî mahlaslı şairlerden ilki İstanbul'da doğmuş asıl adı Abdülbaki olup Boğuk Mustafa Paşa Ağa-zâde sanıyla tanınırdı. Divan kâtipliğinden beylikçiliğe yükselip Köprülü Mehmet Paşa'ya bağlanmıştır. Kaynaklarda geçen ikinci Vecdî (ö.H.1080/M.1669-70) Debre'de doğmuş, Sarayova'da Tevekkül Dede tarafından yetiştirilmiştir. Yenişehir Fener mevlevihanesini kurup orda mesnevi okutmuştur. Üçüncü Vecdî mahlaslı şair (ö.H.1082-M.1671-72) İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Abdülbaki olup öğrenimini tamamlayıp dîvân kâtibi olmuştur. Dîvânı vardır. Dördüncü Vecdî mahlaslı şairin (ö.H.1140/M.1727-28) asıl adı Ahmed'tir. Gördesten bir imamın oğlu olup müezzinlik yapmış Şehit Ali Paşa ve Damat İbrahim'le tanışmış başkapıcı olmuştur. Beşinci Vecdî mahlaslı şair (ö.H.1249/M.1833-34) Bengale adlı yerin kibarzadelerindendir. Bir müddet Şiraz'da kalmış Konya'ya gelip Çelebi Said Mehmet'ten mesnevi dersleri almıştır. Altıncı şair Hakzâde sanıyla tanınan Tire doğumlu Danişment şairlerinden olan Vecdî'dir. Yedinci Vecdî mahlaslı şair Edirne'de doğmuş Kebecizâde sanıyla tanınmıştır. Edirne saray hocalığından mülazım ve kadı olmuştur. Kanuni dönemi şairlerinden olup Elbasan kadılığından emekli olmuştur. Sekizinci Vecdî mahlaslı şair Darende doğumludur. Asıl adı Mehmet olup Ebussuud Efendi'den mülazım ve müderris olmuş kırk bin akçelik zeamete atanmıştır. Hayâl u Yâr, Mansûr-ı Kâinî ve Hasb-ı Hal adlı eserleri vardır. Son Vecdî mahlaslı şair ise asıl adı Abdurrahman olup Filibe'de doğmuş ve Derviş-zâde sanıyla tanınmıştır. Öğrenimini tamamlayıp Ataullah Efendi'den mülâzım ve kadı olmuştur.¹⁶⁵

¹⁶⁴ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 524-525.

¹⁶⁵ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 524-525.

Mecmuadaki Vecdî mahlasıyla 382 numaralı müstezad nazım şeklinde kaleme alınmış şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.131. Vefâyî

Vefâyî mahlaslı tezkirelerde hakkında bilgi bulunan üç şair bulunmaktadır. Bunlardan ilki (ö.991/1582) asıl adı Ebubekir olup Sultan Divânî tarafından yetiştirilmiştir. Çok sayıda mürid ve muhibi vardır. Arapça ve Farsça şiirler kaleme almıştır. İkinci Vefâyî mahlaslı şair hakkındaki kısıtlı bilgi ise (ö.1213/1798-99) asıl adının İmam Kulu Mirza olup Kadir Şah'ın torunu olduğudur. Son Vefâyî mahlaslı şair Molla Fenârî'nin kızkardeşi oğlu olup asıl adı Mahmut'tur. Cezerî oğlu sanıyla tanınmış öğrenimini İran'da görmüştür. Fatih Sultan Mehmed'e nişancı olmuş II. Bayezid'e vezir olan Kasım Paşa'yı yetiştirmiştir. Sehi Bey Osmanlı ülkesine inşa üslubunu ve kurallarını onun getirdiğini söyler.¹⁶⁶

Mecmuada Vefâyî mahlası ile kaleme alınmış 210. şiir bir gazel ile 643. şiir bir kıt'a/tarihin hangi Vefâyî mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilmemiştir.

1.3.132. Vehbî

Asıl adı Mehmed bin Râşid bin Mehmed olan şairin mahlası Vehbî'dir. Maraş'ta Sünbül-zâdeler diye bilinen köklü bir aileye mensuptur. Eski kaynaklarda doğumuyla ilgili net bir bilgiye yer verilmemiş olan şairin H.1133/M.1718 yılında doğduğu tespit edilmiştir. Vehbî zamanın ileri gelenlerine kasideler sunarak onlarla dostane ilişkiler kurmuştur. Bu münasebetin de tesiriyle Rumeli ve Anadolu'nun birçok yerinde kadılık yapma imkânı elde etmiştir. Şair H.1224/M.1809'da İstanbul'da vefat etmiştir.¹⁶⁷

Mecmuada Sünbülzâde Vehbî'ye ait Râşid'in gazeline bir tahmis, bir terkîb-i bend, bir müstezat, üç kıt'a ve iki rübâi vardır. 69 numaralı tahmis hariç diğer şiirler yayımlanan Sünbülzâde Vehbî Divânı¹⁶⁸'nda yer almaktadır.

1.3. 133. Veysî

¹⁶⁶ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 526-527.

¹⁶⁷ Selim Sırrı Kuru, Sünbülzâde Vehbî", DIA, C. 38, s.140-141.

¹⁶⁸ Ahmet Yenikale, Sünbülzâde Vehbî Divan, Ukde Yay., Kahramanmaraş 2011.

Daha çok nesir yönüyle tanınan bir divan şairi olan Veysî H. 969/M. 1561-62 yılında Manisa Alaşehir’de doğmuş ve asıl adı Üveys olup Veysî mahlasıdır. Manisa’da başlayan eğitimini İstanbul’da devam ettiren şair divan kâtipliği, kadılık, müfettişlik gibi birçok memuriyette bulunmuştur. Edebî alandaki şöhretini şiirlerinden çok nesir eserlerine borçludur. Onun nesri, bu alandaki bir diğer isim olan Nergisî’ye oranla daha sade ve canlı kabul edilmektedir. Aynı zamanda hicve de yatkın olan şair birçok şiirinde ve Hâbnâme adlı eserinde dönemin sosyal bozuklukları ve aksaklıklarına dikkat çekmiş, bu konuda devletin ileri gelenlerini uyarmıştır. Dîvân’ından başka Dürretü’t-tâc, Hâbnâme, Münşeat ve Merace’l-bahreyn fî ecvibe alâ i’tirâzâtı’l-Cevherî adlı eserleri kaleme almış.¹⁶⁹

Mecmuada Veysî mahlası ile kaleme alınmış bir gazel ve bir kıt’a yer almaktadır. Şiirin hangi Veysî mahlaslı şair tarafından yazıldığı tespit edilememiştir.

1.3.134. Vücûdî

Tezkirelerde Vücûdî mahlaslı üç farklı şaire rastlanmaktadır. Bunlardan ilki Diyarbakır’da doğdu. (ö.H.1089/M.1658-59). Asıl adı Ahmet olup İstanbul’a gelmiş öğrenim görmüş önce mulâzım sonra da kadı olmuştur. Dönemin şairlerindendir. İkinci Vücûdî (ö.H.1130/M.1717-18) İstanbul’da doğdu ve asıl adı Mustafa olup Sûfîzâde Mehmet Ağa’nın oğludur. Afyon tutkunu olduğu için on dokuz yaşında ölmüştür. Son Vücûdî mahlaslı şairin asıl adı ise Mahmut’tur. Nişancızâde sanıyla tanındı. Nişancızâde Ahmed Çelebi’nin oğludur. Öğrenim görüp Şeyhülislam Sunullah Efendi’den mulâzım ve müderris oldu.¹⁷⁰

Mecmuadaki 361. şiir Vücûdî’ye aittir. Fakat şiirin hangi Vücûdî mahlaslı şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

1.3.135. Yahyâ

Mecmuadaki Yahyâ mahlasıyla kaleme alınmış şiirlerden dördü Şeyhülislam Yahyâ’ya aittir. Yahyâ, Şiirlerinde Meylî mahlasını kullanan Şeyhülislam Zekeriya Efendi’nin oğludur. Öğrenimini tamamladıktan sonra Ma’lul-zâde’den mulâzım olmuş ve sahn müderrisliğinden yükselerek Üsküdar’da Valide Sultan

¹⁶⁹ Bayram Ali Kaya, "Veysî", *DİA*, C. 43, s. 76-77.

¹⁷⁰ Haluk İpekten v.d., *a.g.e.*, s. 532-533.

Medresesi'nden Halep kadılığına, buradan Şam, Mısır, Edirne ve İstanbul kadılıklarına atanmıştır. Anadolu ve Rumeli kazaskeri ve sonunda H.1031/M.1621-22 şeyhülislam olmuştur. IV. Murat'la Edirne, Revan ve Bağdat seferlerine katılmış uzun bir hayat sürmüştür. Şiirleri akıcı, âşıkane ve şuhtur. Muhsin-i Kayseri'nin Ferâdiz manzumesini şerh etti. Kemalpaşazâde'den Nigaristân'ı çevirdi. Kaside-i Bürde'yi Arapça olarak tahmis etti. Dîvânı vardır. 167. şiir Şair'in Dîvânı'nda yer almaktadır.

Mecmuada 168, 197 ve 242 numaralı gazelleri olan Yahyâ (ö.990/1582) Arnavut asıllı olup Taşlıcalı'dır. Acemioğulları, yeniçeri ve yayabaşı oldu. Bolayır ve Eyüp vakfına, ardından da Bayezid Camii'ne mütevellî oldu. Şehzade Mustafa için yazdığı cüretkâr mersiyesi üzerine Rüstem Paşa tarafından tevliyyetten azledildi. Zeametle İzvornik'e sürüldü ve orada öldü. Mesnevi ve gazelleriyle tanınan şair Dîvân ve Hamse sahibidir.¹⁷¹

1.3.136. Yehûdî

Kaynaklarda Yehûdî mahlaslı bir kişi yer almamaktadır. Mecmuadaki 341. şiir Yehûdî tarafından kaleme alınmış beş beyitlik bir müseddes-i mütekerrirdir.

1.3.137. Yûsuf Ziyâ Paşa

Osmanlı sadrazamlarından Yûsuf Ziyâ (Ziyâeddin) Paşa (ö.1817), 1760-1761 arasında beş ay kaptan-ı deryâ görevinde bulunan Benli Hacı Mustafa Ağa'nın kölelerindendir, aslen Gürcü olduğuna işaret edilir. Mustafa Paşa'nın himayesinde özel hocalardan dersler alıp dinî ve aklî ilimlerle hüsn-i hat tahsil etti; muhasebe ve defter tutmayı öğrendi; zamanla ata binme, cirit oynama ve silâh kullanma gibi beceriler kazandı. Efendisinin 1762'de vefatı üzerine mîr-i mîrândan maden emini İspanakçı Mustafa Paşa'ya intisap ederek Enderun ağası oldu. Ocak 1777'de sadrazamlığa tayin edilen Darendeli Mehmed Paşa'ya intisap etti; Mehmed Paşa'nın ertesi yıl eylül başında azledilmesiyle İstanbul'da değişik kişilerin hizmetine girdi.

172

¹⁷¹ Haluk İpekten v.d., **a.g.e.**, s. 533-534.

¹⁷² Kemal Beydilli, "Yûsuf Ziyâ Paşa", **DİA**, C. 44, s. 34-37.

Mecmuada Yûsuf Ziyâ Paşa'ya ait beş beyitlik bir gazel ve bir müfret yer almaktadır. Müfredin ona ait olduğu tespit edilemedi. (257-578 nolu şiirler).

1.3.138. Zîverî

Kaynaklarda Zîver mahlaslı üç farklı şiir yer almaktadır. Bunlardan ilkinin (ö.H.1202/M.1787-88) asıl adı Ahmed'tir ve Türkçe, Arapça ve Farsça eserleri vardır. Diğer Zîver mahlaslı şair (ö.H.1208/M.1793-94) İstanbul doğumlu olup asıl adı Ahmed'tir. Bir süre defterdar kalemine devam etmiş ve Mevlevî Seyyid Ali Dede'nin oğludur. Halet Efendi'nin ve bazı ileri gelenlerin kâtibi oldu. Tezkirelerde hakkında bilgi yer alan son Zîver mahlaslı şairin asıl ismi ise Mehmed Sait olup Tırnakçızâde Mustafa Bey'in oğlu olduğu bilgisi vardır.¹⁷³

Mecmuadaki 282 numaralı şiir - Muhammed-i Arabî redifiyle kaleme alınmış 5 beyitlik gazel nazım şekliyle yazılmış na't türünde bir şiirdir. Bu şiirin hangi Zîver'e ait olduğu tespit edilememiştir.

1.4. Mecmuadaki Şiirlerin Nazım Şekilleri ve Aruz Açısından İncelenmesi

Tek bir şairin dîvânının veya herhangi bir mesnevisinin metninin yayımlanmasına dayanan çalışmalarda ayrıntılı bir nazım şekilleri, aruz ve kafiye incelemesinin şairin aruza ve şiirin diğer teknik yönlerine hâkimiyetini göstermesi bakımından faydalı olduğu muhakkaktır. Ancak farklı yüzyıllardan seçilmiş yüzden fazla şairin şiirlerinden oluşan bu mecmuadaki şiirlerin bu açılardan incelenmesi ile elde edilen veriler bir anlam ifade edemeyecektir. Bu sebeple çalışmamızda şiirlerin mecmuadaki genel görüntüsünün yansıtıldığı MESTAP'taki verilerin anlamlı olması amacıyla şairlerin hangi nazım şeklinden kaç şiirinin olduğu, bu mecmuada kullanılan aruz bahirleri ve vezinleri konusunda bilgiler verilecektir.

¹⁷³ Haluk İpekten v.d., a.g.e., s. 555.

1.4.1. Mecmuadaki Şiirlerin Nazım Şekilleri

Üzerinde çalıştığımız mecmua nazım şekli çeşitliliği açısından oldukça zengindir. Bu bölümde kullanılan nazım şeklinin sıklığı ile hangi şairlerin ilgili türde şiir kaleme aldığı ve şiir sayıları belirtilmiştir. Şair nezdinde kaleme alınan şiirler ile ilgili detaylı bilgi ilgili şairin hayatı ve şiir özelliklerinin anlatıldığı “Mecmuada Şiiri Bulunan Şairler” başlığında yer almaktadır.

1.4.1.1. Gazel

Mecmuada gazel nazım şekli ile yazılmış 165 şiir vardır. Gazel kaleme alan şairler: Fuzûlî (23), Şeyh Galib (20), Bâkî (14), İbrâhim Hakkı (9), Medhî (8), Nâbî (6), Yahyâ (5), Kânî (4), Resâ (3), Fâzıl (3), Şerîfî (3), Câmî (3), Hayâlî (3), Necâtî (3), Râgıb (3), Yazanı bilimmeyen (1), Nedîm-i Sâni (2), Leylâ (2), Fehîm (2), Leylâ (2), Mevlânâ (2), Ulvî (2), Hayretî (1), Şems-i Tebrîzî (1), Sâhîb (1), Hafız-ı Şirâzî (1), Nedret (1), Râsim (1), Sâbit (1), Rûhî (1), Ferrî (1), Vefâî (1), Halîlî (1), Mahirî (1), İzzet (1), Nedîm (1), Şemsî (1), Remzî (1), Hulûsî (1), Na'îlî (1), Veysî (1), İlhamî (1), Veysî (1), Esâd (1), Yusûf Ziyâ Paşa (1), Muhlîs Yusûf Paşa (1), Merâmî (1), Dervîş Paşa (1), Azerî (1), Rahmî (1), Kabûlî (1), Pertev (1), Zîverî (1), Nesîmî (1), Behâyî (1), Nâdirî (1), Ebû Bekir Paşa (1), Lâmi'î (1), Lem'î (1), Hüdâyî (1), Şehîdî (1), Avnî (1), İsmet-i Buhârî (1), Râmiz (1).

1.4.1.2. Kaside

Mecmuada 29 kaside yer almaktadır. Mecmuadaki kaside kaleme alan şairler: Nâbî (7), Fehîm (1), Kemâlpaşazâde (1), Yazanı belli olmayan (4), Nâdirî (1), Maksûd (2), Sâbit (1), Cüneyd-i Bağdâdî (1), Urfî (1), Şeyh Galib (2), Leylâ (1), Fuzûlî (1), Nesîmî (1), Fâzıl (1), [Ü]veysî (1), Câmî (1), Medhî (1), Örfî (1).

1.4.1.3. Mesnevi

Mecmuadaki tek mesnevi Nâbî'ye ait 82 numaralı 49 beyitlik Farsça bir mesnevidir.

1.4.1.4. Murabba

Mecmuada 10 adet murabba bulunmaktadır. Bunlardan sekizi murabba-i mütekerrir üçü ise murabba-i müzdevicidir. Murabba-i mütekerrir kaleme alan şairler: Sâmi (1), Pertev (3), Fuzûlî (1), Fıtnat (2); murabba-i müzdevic kaleme alan şairler: Şeyh Galîb (1), Pertev (2).

1.4.1.5. Terbî

Mecmuada üç tane terbi-i mutarref bulunmaktadır. Bunlardan üçü de Pertev tarafından kaleme alınmıştır.

1.4.1.6. Muhammes

Mecmuada üçü muhammes-i mütekerrir beşi ise muhammes-i müzdevic olmak üzere 7 muhammes yer almaktadır. Muhammes-i müzdevic yazan şairler,: Mahvî (1), Muhsînî (1), Tayyâr Paşa (1), İshak (1) ve yazanı belli olmayan (1). Muhammes-i mütekerrir yazan şairler: Şem'î (1), Mustafâ (1).

1.4.1.7. Tahmis

Mecmuada 60 tane tahmis bulunmaktadır. Tahmis kaleme alan şairler ve parantez içinde gösterdiğimiz şiir sayıları şu şekildedir: Pertev (11), Nâbî (8), Râgıb (4), Kânî (5), Nûrî (4), Hayretî (2), Vehbî (2), Rahmî (2), Şairi belli olmayan (2), Kudsî (1), Cinânî (1), Nevâyî (1), Ümîdî (1), Aşkî (1), Bâkî (1), Râşid (1), Niyâzî (1), Örfî (1), Fehmî (1), Hayrî (1), Muhsin (1), Câvid (1), Hayf Efendi (1), Şerîfî (1), Şemsî (1), Bahâyi (1), Arifî (1), Sâib (1) ve Örfî (1).

1.4.1.8. Müseddes

Mecmuada 36 tane müseddes yer almaktadır. Bunlardan 9 tanesi müseddes-i müzdevic, 27 tanesi müseddes-i mütekerrirdir. Müseddes-i mütekerrir kaleme alan şairler: Ulvî (2), Azerî (1), Fâzıl (1), Selmân (1), Vâlihî (1), Selîkî (1), Sâni (1), Aşîkî (1), Rahîmî (1), Ferrî (1), Meşrebî (1), Pertev (1), İzzet Molla (1), Hâfız (1),

Tayyar Paşa (1), Neş'et (2), Yehûdî (1), Hâlet (1), Nedîm (1), Sâdıkî (1), Fuzûlî (1), İbrâhim Hakkı (1), Çeşmî (1), Şeyh Galîb (1), Rif'ât (1). Müseddes-i müzdevic kaleme alan şairler: Fuzûlî (1), Râhib (1), Râşid (1), Şeyh Galîb (1), Hâlet (1), Âlî (1), Pertev (1), Ferrî (1), Neş'et (1).

1.4.1.9. Tesdîs

Mecmuada İzzet Molla ve Fitnât'a ait birer tesdis yer almaktadır.

1.4.1.10. Tesbî

Mecmuada bulunan tesbilerin ikisi de İzzet tarafından kaleme alınmıştır.

1.4.1.11. Müsemmen

Mecmuada biri müsemmen-i mütekerrir olmak üzere toplam 4 müsemmen vardır. Müsemmen ikisi Fuzuli ve biri de Muhteşem Kaşani tarafından kaleme alınmıştır. Diğer 3 müsemmen ise Farsça'dır ve yazarı tespit edilememiştir.

1.4.1.12. Muaşşer

Mecmuadaki tek muaşşer Muhsîn tarafından kaleme alınmış 7 bentlik muaşşer-i mütekerrirdir.

1.4.1.13. Terkîb-i Bend

Mecmuada 11 tane terkîb-i bend yer almaktadır. Bu şiirler Fuzûlî (1), Nazım (1), Hayretî (1), Vehbî (1), Fehîm (1), İzzet Molla (1), Rûhî (1), Sâmî (1), Âlî (1), Fedâyî (1) ve Seyyid Sâlih (1) tarafından kaleme alınmıştır.

1.4.1.14. Tercî-i Bend

Mecmuada 11 tane terci-i bend yer almaktadır. Bu şiirler Râmiz (3), Hayretî (1), Rûhî (1), Senâyî (1), Müsellemî (1), Sabûhî (1), Sâgerî (1), Cevri (1), Şeyh Galib (1), tarafından kaleme alınmıştır.

1.4.1.15. Müstezad

Mecmuada 31 tane müstezad bulunmaktadır. Mecmuadaki müstezad kaleme alan şairler: Pertev (9), Şeyh Galib (2), Mevlânâ (2), İzzet Molla (2), Aynî (1), Râşid (2), Feyzî (1), Nesîmî (1), Vücûdî (1), Fennî (1), Hayretî (1), Arşî (1), Nâbî (1), İbrâhim Hakkı (1), Vecdî (1), Vehbî (1), Nedîm (1), Ferrî (1), Fıtnat (1).

1.4.1.16. Rubâî

Mecmuada 15 rubâî bulunmaktadır. Mecmuadaki rubâî yazan şairler: Şeyh Galib (4), Nâbî (1), Câmî (2), Fuzûlî (1), Sürûrî (2), Vehbî (2), Yazanı bilinmeyen (3).

1.4.1.17. Şarkı

Mecmuada 6 şarkı bulunmaktadır. Mecmuadaki şarkı kaleme alan şairler: Râşid (1), Pertev (1), Neş'et (2), Sâmi (2).

1.4.1.18. Müfred

Mecmuada 115 tane müfred bulunmaktadır. Yazanı bilinmeyen (47), Nâbî (18), Sâ'ib (8), Sâbit (8), Şeyh Galip (13), Kânî (3), Misâlî (3), Çivizâde Mehmed Efendi (1), Sa'dî (1), Muhsînî (1), Tepedelenli Veliyyü'd-dîn Paşazâde Selîm Sırrı Beg (1), Sabrî (1), Ubeydî (1), Ahbâbî (1), Lisânî (1), Yusûf Ziyâ Paşa (1), Derûnî (1), Asım (1), Sûzî (1), Vehbî (1), Medhî (1), Neş'et (1).

1.4.1.19. Kıt'a

Mecmuada 100 tane kıtâ bulunmaktadır. Bunlardan 11 tanesi kıt'a-i kebîredir. Yazanı bilinmeyen 3 şiir dışında mecmuada kıt'a kebîresi bulunan şairler şunlardır: Nâbî (4), Sâbit (1), Şeyh Galib (1), Pertev (1), Vefâyî (1).

Mecmuada 89 tane kıt'a bulunmaktadır. Kıt'a kaleme alan şairler: Yazanı bilinmeyen (31), Nâbî (8), Şeyh Galib (5), İbrâhim Hakkı (4), Aynî (4), Pertev (2),

Vehbî (3), Kânî (4), Câmî (2), Sâbit (3), Sâmi (2), Münîf (2), Mevlânâ (2), İsâmeddin Efendi (1), Lezîz (1), Sâlim (1), Râgıb (1), Enverî (2), Ârifî (1), Sultan Süleymân (1), Gûbârî (1), Sultân Veled (1). Veysî (1), İzzet (3), Sultan Mustafa Han (1), İbrâhim Fehmî Beg (1), Kemâli (1).

1.4.1.20. Mısra'

Mecmuada 9 tane mısra bulunmaktadır. Bunlardan Târih-i Moskof başlıklı şiir ve Hüseyin Bey'e ait ikisi dışında kalan yedi tanesinin kim tarafından yazıldığı tespit edilememiştir.

1.4.1.21. Matla Beyitleri (Metâli')

Mecmuada hepsi de Nâbî'ye ait olan 51 matla beyti bulunmaktadır.

1.4.2. Mecmuadaki Şiirlerin Vezinleri

Bu mecmuada 10 farklı aruz bahrinden seçilmiş vezinlerle yazılmış şiirler bulunmaktadır. Aşağıdaki tablodan da görüleceği üzere bunlardan en çok Remel bahrinden olan vezinler kullanılmıştır.

Tablo 1: Mecmuadaki Şiirlerin Vezinleri

Aruz Bahirleri	Kullanıldıkları Şiir Sayısı
Remel	195
Hezec	59
Müctes	33
Muzâri	28
Haff	16
Recez	12
Münserih	2
Cedîd	1
Mütekârib	1
Kâmil	2

Diğer vezinler	4

1.4.2.1. Hezec Bahri

Mefā'ölün Mefā'ölün Mefā'ölün Mefā'ölün

Bu vezin mecmuada 15 tahmis, 2 müseddes, 1 tesdis, 2 kaside, 2 şarkı ve 2 kıt'a olmak üzere 24 şiirde kullanılmıştır.

Mefā'ölün Mefā'ölün Fe'ölün

Bu vezin mecmuada 1 müseddes ve 1 kıt'a olmak üzere 2 şiirde kullanılmıştır.

Mef'ölü Mefā'ölün Mef'ölü Mefā'ölün

Bu vezin mecmuada sadece 1 tahmiste kullanılmıştır.

Mef'ölü Mefā'ölü Mefā'ölü Fe'ölün

Mef'ölü Fe'ölün

Bu vezin mecmuada 29 müstezad, 2 tahmis, 2 kaside ve 1 beyt olmak üzere 32 şiirde kullanılmıştır.

1.4.2.2. Recez Bahri

Müstef'ölün Müstef'ölün Müstef'ölün Müstef'ölün

Bu vezin mecmuada 2 kaside, 2 gazel ve 2 kıt'a olmak üzere 6 şiirde kullanılmıştır.

Müstef'ölün Müstef'ölün

Bu vezin mecmuada 1 muhammes ve 1 müseddes olmak üzere 2 şiirde kullanılmıştır.

Müstef'ölātün Müstef'ölātün

Bu vezin mecmuada 1 terkeb-i bend ve 1 şarkı olmak üzere 2 şiirde kullanılmıştır.

Müfte'ölün Mefā'ölün Müfte'ölün Mefā'ölün

Bu vezin mecmuada 2 gazelde kullanılmıştır.

1.4.2.3. Remel Bahri

Fā'ölātün Fā'ölātün Fā'ölātün Fā'ölün

Bu vezin mecmuada 34 gazel, 19 müfred 13 tahmis, 13 kıt'a, 6 müseddes, 5 kaside, 4 muhammes, 4 murabba, 2 tesbi, 1 mesnevi, 1 müsemmen, 1 müsebba, 1 terkiib-i bend, 1 muaşşer, 1 müsebba ve 1 rübai olmak üzere 107 şiirde kullanılmıştır.

Fā'Öilātün Fā'Öilātün Fā'Öilün

Bu vezin mecmuada bir gazel ve bir kıt'ada kullanılmıştır.

Fe'Öilātün Fe'Öilātün Fe'Öilātün Fe'Öilün

Bu vezin mecmuada 26 gazel, 16 müfred, 12 kıt'a, 9 tahmis, 7 kaside, 4 müseddes, 4 terci-i bend, 2 muhammes, 2 terkiib-i bend, 2 beyt, 1 tesdis, 1 rübai ve 1 mısra olmak üzere 87 şiirde kullanılmıştır.

1.4.2.4. Münserih Bahri

Müfte'Öilün Fā'Öilün Müfte'Öilün Fā'Öilün

Bu vezin mecmuada 2 gazelde kullanılmıştır.

1.4.2.5. Muzârî Bahri

Mef'Öülü Fā'Öilātün Mef'Öülü Fā'Öilātün

Bu vezin mecmuada 3 müfred, 2 kıt'a, 1 kaside ve 1 gazel olmak üzere 7 şiirde kullanılmıştır.

Mef'Öülü Fā'Öilātü Mefā'Öülü Fā'Öilün

Bu vezin mecmuada 6 müseddes, 4 kıt'a, 2 tahmis, 1 muhammes ve 1 kaside olmak üzere 14 şiirde kullanılmıştır.

Mef'Öülü Fā'Öilātün Mef'Öülü Fā'Öilātün

Bu vezin mecmuada 3 müfred, 2 kıt'a, 1 kaside ve 1 gazel olmak üzere 7 şiirde kullanılmıştır.

1.4.2.6. Müctes Bahri

Mefā'Öilün Fe'Öilātün Mefā'Öilün Fe'Öilün

Bu vezin mecmuada 16 gazel, 7 müfred, 3 kıt'a, 2 tahmis, 1 kaside, 1 terkiib-i bend, 1 mısra, 1 beyt ve 1 rübai olmak üzere 33 şiirde kullanılmıştır.

1.4.2.7. Seri' Bahri

MüfteÖilün MüfteÖilün FāÖilün

Bu vezin mecmuada 1 terci-i bendde kullanılmıştır.

1.4.2.8. Hafif Bahri

FeÖilātün MefāÖilün FeÖilün

Bu vezin mecmuada 9 kıt'a, 3 gazel, 2 müfred, 1 terci-i bend ve 1 beyt olmak üzere 16 şiirde kullanılmıştır.

1.4.2.9. Mütekârib Bahri

FeÖülün FeÖülün FeÖülün FeÖül

Bu vezin mecmuada sadece 1 gazelde kullanılmıştır.

1.4.2.10. Kâmil Bahri

MütefāÖilün FeÖülün MütefāÖilün FeÖülün

Bu vezin mecmuada 2 gazelde kullanılmıştır.

1.4.2.11. Diğer Vezinler

MütefāÖilün MütefāÖilün MütefāÖilün MütefāÖilün

Bu vezin mecmuada 1 gazelde kullanılmıştır.

1.4.2.12. Rubâî kalıpları

MefÖülü mefāÖülü mefÖülü feÖül

Bu vezin mecmuada 1 rübaide kullanılmıştır.

MefÖülü mefāÖülün mefÖülün faÖ

Bu vezin mecmuada 1 rübaide kullanılmıştır.

MefÖülü mefāÖilün mefāÖilün faÖ

Bu vezin mecmuada 1 rübaide kullanılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. ÇEVİRİYAZILI METİN

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yöntem

- Çeviri yazıda “Times Turkish Transcription” isimli transkripsiyon fontu kullanılmıştır.
- Çalışmada mecmuanın metnini oluştururken 246 ve 247 numaralı Örfî’nin Farsça şiiri hariç mecmuadaki şiir düzeni korunmuştur. Mecmuadaki sayfa numaraları metnin sol tarafında sayfanın başında ve köşeli parantezler içerisinde verilmiştir.
- Metin çeviri yazısında her bir şiir tek tek ve bendlerden oluşan şiirlerin de her bendi Roman rakamıyla numaralandırılmıştır.
- Mecmuada yer alan şiirlere kendi içinde ve müteselsilen numara verilmiştir. Bu çerçevede müfred, kıta ve beyit başlığı ile kaydedilmiş olan manzumeler de numaralandırılmıştır.
- Şiirlerin vezni her bir şiirin başlığı altında italik yazıyla takti’ edilmeden gösterilmiştir.
- Mecmuadaki şiirler basılmış dîvânlarla ve yüksek lisans/doktora tez çalışmaları ile mukayese edilmiş ve farklılıkları dipnotlarda gösterilmiştir. Vezin ve anlam bakımından doğru olduğunu değerlendirdiğimiz kelime ve ekler metne dâhil edilmiş, aralarındaki farklar vezin ve anlam bakımından bir uyumsuzluk oluşturmuyorsa mecmuadaki şekli esas alınmıştır.
- İki isimden oluşan birleşik sıfatlar ve birleşik isimlerde iki kelime arasına “-” kısa çizgi konulmuştur: dil-rubâ, dil-sitân gibi.

- Farsça birleşik isim ve sıfatlar “-” işareti ile ayrılmıştır: der-bend, dil-beste, gül-çehre, sühan-sâz, ser-nâme vb.
- Farsça kelime tekrarlarının arasına gelen ekler “-” işareti ile ayrılmıştır: ham-be-ham, ser-te- ser, leb-â-leb, ser-tâbe-pây, dem-â-dem vb.
- Mecmua karşılaştırmasında kullandığımız dîvân vb. eserler için uygun kısaltmalar belirlenmiştir: Nâbî D. Gibi. Bunlar kaynakçada ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.
- Karşılaştırma yapılan şiirin bulunduğu eserdeki künyesini, eserin kısaltmasını, ilgili nazım şeklinin kısaltmasını, beyit sayısını ve kaynakçada tam künyesi verilen basılmış divandaki sayfa numarasını vermek suretiyle gösterdik: Şeyh Gâlib D. G. (9 beyit), s.362.
- Mecmua ile karşılaştırma yapılan eser arasında farklar dipnot alanında gösterilirken iki şekil arasına “ : ” işareti konmuştur.
- Mecmuada yer almayan ancak yayımlanmış çalışmalarda bulunan beyitler, metne dâhil edilmemiştir.
- Vezin problemi olduğunu düşündüğümüz yerlerde veznin bozuk olduğuna dair not düşülmüştür.
- Mecmuadaki şiirlerde bulunan ve açıklanması gereken ayet, hadis ve tasavvufi terimler dipnotlarda açıklanmıştır.
- Farsça vâv-u mâdûleler “ v ” şeklinde gösterilmiş, “n’eylesün, n’ola” gibi kelimelerin yazımında kesme işareti kullanılmıştır.
- Mecmuada verilen şiirin mahlasını kullanan şair çoksa, şiirin de hangi şaire ait olduğu tespit edilememişse dipnotta buna işaret edilmiş, mecmuadaki şiir, bir akademik çalışmada varsa karşılaştırmak için yayının bilgileri sunulmuştur. Mecmuada bulunan bir şiir yayımlanmış dîvânda yoksa ya da herhangi bir sebeple ulaşamadığımız divanlarda ise mukayese yapamadığımız bu şiirler için dipnotta bu husus belirtilmiştir.
- Vezin gereği takdim ve tehir yapılan kelimeler ve vezni bozuk mısralar için dipnotta izahlar yapılmıştır.
- Mecmuada sehven terkîb-bend yazılan başlıklar, yayımlanan dîvânlardaki terci’-bend başlıklar ile değiştirilerek dipnot düşülmüştür.

- Çalışmamızda ağırlıklı olarak 14. yüzyıl ile 19. yüzyıl arasında yaşamış olan şairlerin şiirleri yer almaktadır. Latinize edilirken bu yüzyıllar için Eski Anadolu Türkçesi'nin dil özellikleri tercih edilmiştir. Arapça ve Farsça kelimelerin imlâsında Prof. Dr. İsmail Ünver'in önerilerine uyulmaya çalışılmıştır.¹⁷⁴
- Farsça kelimelerde hiç okunmayan vâv-ı ma'ûdûleler “v” işareti ile gösterilmiştir: h^vâhiş, h^vâb vb.
- Farsça kelimelerde kısa ünlü (ötre) olarak okunan vâv-ı meçhûleler kısa ünlü olarak yazılmıştır: hod, hoten, hoş vb.
- “gice, yir, diyü” gibi kelimelerdeki kapalı e sesi için imladaki “i” sesi korunmuş ve daima bu şekilde yazılmıştır.
- Metinde “aftâb, âsmân” gibi kelimelerde meydana gelen ses türemeleri çeviri yazıda gösterilmemiş, medli okunuşları tercih edilmiştir.
- K'ola, n'eylesün, nic'olur, n'ola gibi büzülmeler kesme işareti ile ayrılarak gösterilmiştir.
- Farsça isim ve sıfat tamlamalarında ses uyumu dikkate alınarak “-ı/-i/-yı/-yi” yazılmıştır: mânend-i gülzâr, zencîr-i zülfin, rûy-ı yâr, gûyek-i gâltân, şâhrâ-yı cihân, gîsû-yı pür-hâmı vb.
- Arapça ve Farsça edat ve ön ekler eklendikleri kelimedden “-” işareti ile ayrılmıştır: bi-hamdi'llâh, lâ-ğayd, şifâ-hâne, bî-tâkat, vâ-beste, Ŗanber-târe vb.
- Okunuşundan emin olunamayan kelimeler yerine metindeki orijinal kelimenin görüntüsü konulmuştur.
- Vezni uydurmak için ya da divandaki doğru okunuşu sağlamak için metne tarafımızca yapılan eklemeler “[]” köşeli parantez içinde gösterilmiştir: enin [ü] âh, tîr [ü] kemân vb.
- Sert ünsüzlerin benzeşmesi kuralına uyulmayıp metindeki şekilleri esas alınmıştır: kudûmüne, gitdükce, aņdukca vb.

¹⁷⁴ İsmail Ünver, “Çevriyazıda Yazım Birliğı Üzerine Öneriler”, **Türkoloji Dergisi**, C. XI, S. I, İstanbul, 1993, s. 51-89.

- “hiç” kelimesi metinde çoğunlukla “cim” harfîyle yazılmışsa da bu kelime daima “hiç” şeklinde okunmuştur.
- Metin içinde çoğunlukla “ء” işareti ile yazılan hemzenin standart bir kullanım sağlamak adına “ى”siz şekli tercih edilmiştir: dâ’im, nâ’il, mâ’il vb.
- ÓAşk-Óışk, Óayân-Óıyân, Óayş-Óıyş gibi iki şekilde de okunabilen kelimelerin Óışk, Óayân, Óıyş şekilleri tercih edilmiştir.
- Eser, gezegen, şahıs ve yer adları gibi özel isimler tevriyeli kullanılmış da olsa büyük harfle gösterilmiş, ek almaları durumunda ilgili ekler “ ’ ” işareti ile ayrılmıştır: Nâbî’ye, Nedîm’e, Neşâtî’den vb.
- Farsça “terkîb-i Óatfî” biçiminde olanların yazılışında güft ü gû, şüst ü şû vb. şekiller tercih edilmiş, atıf vavının düştüğü durumlarda ise ilgili kelimeler arasına “ tire (-) ” konulmuştur: güft-gû, târ-mâr vb.

2.2. Transkripsiyon Alfabeti

ا (ā)	a, ā	ص	ś
ا (ā)	a,e,i,u,ü	ض	ž
ء	ˆ	ط	ʦ
ب	b, p	ظ	ž
پ	p	ع	ˆ
ت	t	غ	ġ
ث	ŝ	ف	F
ج	c, ç	ق	Q
چ	ç	ك	k, g
ح	Ĥ	گ	G
خ	H	ځ	ŋ
د	d	ل	L
ذ	ž	م	M
ر	r	ن	N
ز	z	و	v, ū, u, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	ی	y, ı, i, ĭ
ش	ş		

2.3. Karşılaştırmalı Metin

[1b]

1

**Nüsha-i Evvelde Muhammes-i Mutarref ü Ğayr-ı Mutarref ve Müseddes ve
Murabbaʿ
Der-beyân-ı Tahmîsât**

Tahmîs-i Nâbî Be-zebân-ı Nefy-i Vücûd¹⁷⁵

(Mefâʾilün / Feʾilâtün / Mefâʾilün / Feʾilün)

1. Bu gülsitânda benümçün ne gül ne şebnem var
Bu çârsûda ne dâd ü sited ne dirhem var
3. Ne kıdret ü ne tasarruf ne biş ü ne kem var
Ne kuvvet ü ne taʾıyyün ne zaḥm¹⁷⁶ ü ne merhem var
5. Bu kâr-hânedede bilsem neyüm benüm nem var

II

1. Vücûd cûd-ı ilâhî ḥayât bahş-ı Kerîm
Nefes ʾıatıyye-i rahmet kelâm faẓl-ı kâdîm
3. Beden binâ-yı Ḥudâ rūḥ nefḥa-i tekrim
Ḳuvâ vedîʾa-i kıdret ḥavâs vazʾı¹⁷⁷ Ḥakîm
5. Bu kâr-hânedede bilsem neyüm benüm nem var

III

1. Bu kâr-hânedede bir başka kâr u bârum yok
Ne varsa cümle anıdır bir özge varum yok
3. Cihâna gelmede gitmekde ihtiyârum yok
Benüm benüm diyecek elde bir medârum yok
5. Bu kâr-hânedede bilsem neyüm benüm nem var

IV

1. Zemîn bisât-ı kâder çerḥ ḥayme-i ʾıazamet
Nücûm-ı sâbit ü seyyâr meşʾal-i kıdret [2a]
3. Cihân netîce-i cûd-ı ḥazâʾin-i rahmet
Şahâʾıf-i şuver-i kevn nüsha-i ḥikmet

¹⁷⁵ Nâbî D. , Th.(13 bent), s. 169.

¹⁷⁶ zaḥm: rahm M.

¹⁷⁷ vazʾı-ı: şunʾı-i M.

5. Bu kār-hānede bilsem neyüm benüm nem var

V

1. Vücūd Őāriyetdūr ĥayāt emānetdūr
Őİbāda daŐvı¹⁷⁸-i mülk iddiŐā-yı şirketdūr
3. Kuluñ vaŹıfesi teslîmdür itāŐatdūr
Baña kulum didügi lutfdur Őināyetdūr
5. Bu kār-hānede bilsem neyüm benüm nem var

VI

1. Benüm faķır-i tehî-dest cūd Ĥaķķ'ındur
ŐAdem benüm sıfatumdur cūd Ĥaķķ'ındur
3. Źuhūr ü hestî-i būd¹⁷⁹ ü ne-būd Ĥaķķ'ındur
Temevvüc-i yem-i ġayb ü şühūd Ĥaķķ'ındur
5. Bu kār-hānede bilsem neyüm benüm nem var

VII

1. TaŐayyüşüm kerem-i süfre-i Őatādandur
Teneffüsüm nefes-i rahmet-i Hudā'dandur
3. Revātibüm¹⁸⁰ niŐam-ı matbaħ-ı kaŹādandur¹⁸¹
VeŹāıfüm der-i inŐām-ı Kibriyā'dandur¹⁸²
5. Bu kār-hānede bilsem neyüm benüm nem var

VIII

1. Naşıbsüz alamam rızķı ĥuşk ile terden
Ne āsmān ü zemînden ne baħr ile berden
3. Gelür muķadder olan deñlü nuķre vü zerden
Ziyāde kaŹz idemem rızķumı muķadderden
5. Bu kār-hānede bilsem neyüm benüm nem var

IX

1. Sütür-ı mevc-i ĥavādiş rüsüm-ı ĥāme-i şünŐ
Cerîde-i dü- cihān naķş-ı kār-hāne-i şunŐ
[2b]
3. Libās-ı arz u semā tār ü pūd-ı cāme-i şunŐ

¹⁷⁸ daŐvı: vādî M.

¹⁷⁹ hestî-i būd: hestî vü būd D.

¹⁸⁰ revātibüm: revābitüm M.

¹⁸¹ Bu mısra dîvānda VII. bent 4. mısradır.

¹⁸² Bu mısra dîvānda VII. bent 3. Mısradır.

Şühûş-ı nās temāsil-i şāh-nāme-i sun'Ö

5 Bu kār-hānede bilsem neyüm benüm nem var

X

1. Şabāhı şām ü şeb-i tıreyi nehār¹⁸³ idemem
Hevāyı āteş ü āb ābı hāksār idemem
3. Sipihri sākin ü kuhsārı bî-ķarār idemem
Hāzānı kendi murādumca nev-bahār idemem
5. Bu kār-hānede bilsem neyüm benüm nem var

XI

1. ÖAdemden itdi beni ķudreti ber-āverde
Ġıdāmı eyledi āmāde raĥm-ı māderde
3. Nevāl-i žāhir ü bātınla itdi perverde
Benümle çekdi žuhūr-ı cemāline perde
5. Bu kār-hānede bilsem neyüm benüm nem var

XII

1. Tecelliyāt-ı Hudā'dur açılsa çeşm-i şuÖür
Tatavvurāt-ı Öavālim teceddüdād¹⁸⁴-ı umūr
3. Bürüz-ı genc-i hafıdūr bu lücce-i pür-şūr
Bu kār u bār-ı İlāhı bu tımturāk-ı žuhūr
5. Bu kār-hānede bilsem neyüm benüm nem var

XIII

1. Gehı tehı vü gehı pür-ĥazāōin-i imkān
Şuver-nümā-yı nevın şışe-hāne-i devrān
3. Ġarīb mıve-feşānlıķda Nābiyā her ān
Bu köhne bāġ-ı perişān-hevā-yı rü-be-ĥazān
5. Bu kār-hānede bilsem neyüm benüm nem var

[1b der-kenār]

Muhammes-i Maĥvı Der -Ĥaķķ-ı Dıvāzdeh İmam Raĥimehullāh¹⁸⁵
(FāÖilātün / FāÖilātün / FāÖilātün / FāÖilün)

¹⁸³ nehār: bahār **M.**

¹⁸⁴ teceddüdād: taĥaddürāt **M.**

¹⁸⁵ Bu şiirin Maĥvı mahlaslı şairlerden hangisine ait olduġu tespit edilememiştir.

I

1. Ben mevālî meşrebüm âl-i Óabādur sevdüğüm
“Laḥmüke laḥmî”¹⁸⁶ imām-ı pîşvādur sevdüğüm
3. Şehr-i Óilmüh kapısı müşkil-güşādur sevdüğüm
“Küntü kenz”¹⁸⁷ üñ kenz-i sırrı “hel etā”¹⁸⁸ dur sevdüğüm
5. Sākî-i Kevşer ÓAliyyü’l-murtezādur sevdüğüm

II

1. Mahzen-i ḥilm ü ḥayā vü maÓden-i şıdḳ u şafā
Şāh-ı Óālî seyyid-i sādāt-ı cennātü’l-Óulā
3. Yüzi ḥurşid-i münevver cebhesi bedrü’ d-düçā
MatlaÓ-ı nūr-ı velāyet pertev-i nūr-ı Ḥudā
5. Ol Ḥasen çeşm ü çerāğ-ı Muştafā’dur sevdüğüm

III

1. Oldum evlād-ı ÓAlî’nün su gibi Óışkıında pāk
Her birinün kıluram hecründe āh-ı derd-nāk
3. Eylerüm mātem tutup tığ-ile şinem çāk çāk
Óam beyābānında olsam teşne-leb ḥükmî helāk
5. Ol şehid-i Ḥāk Ḥüseyn-i Kerbelā’dur sevdüğüm

IV

1. Ben mürjīd-i āl ü evlādam Yezjīdi sevmezem
 nesliyem sır ol kim Óanjdı sevmezem
3. Çeşm-i melÓūn ile Mervān-ı peljīdi sevmezem
Oḳuram cānına laÓnetler Yezjīdi sevmezem
5. Her dü Óālem server-i Zeynü’l-Óabādur sevdüğüm

V

1. Göñlümü anuñ ğam-ı hecriyle maḥzūn eyledüm
Ḥasretinden gözlerüm yaşını Ceyḥūn eyledüm
3. Gerd-i rāhın tūtiyā-yı çeşm-i pūr-ḥūn eyledüm
- [2a] Rūy-ı zerdüm cevher-i Óışḳ ile altun eyledüm
5. Nāmı Bākır ḥāk-i pāyı kımyādur sevdüğüm

¹⁸⁶ “ Senin etin benim etimdir.”

¹⁸⁷ “ Gizli bir Hazineydim”

¹⁸⁸ “ Gerçekten geldi.” İnsan sūresi, 76/1. Ayet.

VI

1. Secde eyler baş egüp ruhsârıña gökden hilâl
Hûsnine bir gün irişmez mihr-veş anuñ zevâl
3. İktidâ itdüm gönülden kavline bi-kıl ü qâl
Cümle hatm olmuşdur anda Óilm ü Óirfân ü kemâl
5. CaÓfer-i Šádık İmâm-ı muḳtedâdur sevdüğüm

VII

1. Çeşmine halk-ı cihānuñ oldurur rûh-ı revân
Dir isem lâyıḳdurur her vech ile cān ü cihān
3. Keşf-i esrār eyleyüp virdi ḥaḳâyıḳdan nişân
Ḳudretinden eyledi nice kerāmetler Óayân
5. Mûşî-i Kāzım güzîñ-i evliyâdur sevdüğüm

VIII

1. Ḳaddi gibi yoḳ cihān bâğında bir serv-i seḥî
Gülşen-i cennet olupdur dāóimā seyrân-gehi
3. Hür u ğilmānuñ başında tâcdur ḥâk-i rehi
Server-i cümle ḥalâyıḳ hem Ḥorāsân’uñ şehi
5. Zübde-i âdem ÓAlî Mûsâ Rızâdır sevdüğüm

IX

1. Ehl-i reóy olan olur tedbîrinüñ şermendesî
Pâdişehlerdür derinde çâker ü efkendesî
3. Ḳullarını şâd ider ğamġın iken her ḥandesî
Ben de oldum cān ü dilden bendesinüñ bendesî
5. Ol Taḳî sultân-ı cümle etḳıyâdur sevdüğüm

X

1. Fâtihâdur muşḥaf-ı hûsninde ḳaşıyla gözi
ÓArş-ı Raḥmân levḥ-i maḥfûż-ı ilâhî’dür yüzi
3. Anlayana âyet-i Ḳuróandur anuñ her sözi
Nutḳ-ı Ḥaḳ’dur hem kelāmu’llāh-ı nâtıḳdur özi
5. Ol Naḳî sırr-ı ÓAlîyy-i müctebâdur sevdüğüm

XI

1. Asfiyānuñ bihteridür evliyānuñ mihteri
Āsitānında sezâdur olsa anlar çâkeri

3. DİN yolında oldurur ey dil viren cān ü seri
ÔArśa-i Ôıŝkuŋ ser-āmed ser-firāzı serveri
5. ÔAsker-i ser-Ôasker-i ceyş-i Ĥudā'dur sevdüğüm

[2b der-kenār]

XII

1. Devr-i Mehdî'dür irişdi faẓl-ı Rabbü'l-Ôālemîn
Žāhir oldı istivādan Žü'l-fikār-ı ŝāh-ı dîn
3. Qalmadı halk-ı cihān içinde buğz u kibr ü kîn
Sevdüğün kimdür dir isen Maĥviyā bilgil yaqîn
5. Ŝāh-ı Ôādil Mehdî-i ŝāhib-livādur sevdüğüm

[2b der-kenār]

3

Tahmîs-i Tirānî Şehîdî el-Ĥāc Edhem Beg Berāy-ı Ġazel-i Şirōzî Muhlis Yūsuf Paŝa¹⁸⁹
(FāÔilātün / FāÔilātün / FāÔilātün / FāÔilün)

I

1. Bilmedüm žātın periden mi ya cins-i hürdan
Nîm nigāh ile hele Ôaqlumı aldı dürdan
3. Maĥv idüp žulmet niŝānın hep ŝeb-i deycürdan
Dün gice meclisde bir meh-pāre gördüm nürdan
5. ŜuÔle-i ruĥsārınuŋ yoq idi farqı hürdan

II

1. Tāb virdi ol büte enžār-ı ĥārr-ı bāsıram
İliŝüp miróāt-ı rüyına ğubār-ı bāsıram
3. Gül ruĥını incidüp müjgān-ı ĥār-ı bāsıram
Toqunınca rişte-i zülfine tār-ı bāsıram
5. Süzen-i müjgān geçdi şine-i rencürdan

III

1. Qızdırup nār-ı leb-i laÔliyle rüyın gül gibi
Mest-i ĥayret eylemiş Ôaŝıqların bülbül gibi
3. Bu dil-i diŵāneye zencir yoq kākül gibi
Der top itmiş başına ğiŝüların sünbül gibi
5. Eylemiş vāreste rüşen külfet-i semmürdan

¹⁸⁹ Bu şiirin hangi Şehîdî'ye ait olduğu tespit edilemedi.

IV

1. ÓAyn-ı Óibretle temāşā eyle aḥsen sūretin
Her kıyāmetden kıyāmet koparır gör kāmetin
3. Cilve şıve şānına şāyestedür ol āfetin
Ḥande-rız-i nāz oldukça o naḥl-i Óişretin
5. Güyiyā gül açılur ruḥsārı üzre nūrdan

V

1. Aḥsen-i taḳvımdür vaśf-ı cemāl-i aḥsenün
Nūrdan olmuş muśavver ser-be-pā enverinün
3. Mihr ü meh pertev alurdı meh cebinünnden senün
[3a der-kenār]
Farf-ı şāl-ı Keşmiri’den görnicek şım gerdenün
5. Mihri şandum žāhir oldı maşrıḳ-ı Lāḥōrdan

VI

1. Nār-ı Óışkıyla derūnum oldı külhān-dil yine
Ḥāhiş-i vuslat ider vaḥşı periden dil yine
3. Kendü āfet dıde Óayyār gamze reh-zen dil yine
ÓAqlumı ‘‘lemḥü’l-baśar’’¹⁹⁰da almış iken dil yine
5. Nım nigāh lutf umar gör dıde-i maḥmūrdan

VII

1. Dıde-i fettānı meftūn eyler İbni Edhemi
Şevḳ-ı vaślı dār-ı cennetden çıkarur Ādemi
3. Gül cemālī rüyına üftāde eyler şebnemi
Dūr-bın-i nāz ile eyler temāşā Óālemi
5. Āşinā mıdur Óaceb ḥāl-i dil-i mehcūrdan

VIII

1. Ḥāme-i ḳudret ile bir böyle büt mestūr ise
Diyemem kāfir müselmān büt-perest olur ise
3. Nūrdan olmuş muśavver böylece bir ḥūr ise
Gör tecellı-i cemālin ger merāmuḡ vār ise
5. Rāhibā ol rüy-gerdān rāh-ı Ḳuds ü Fūrdan

IX

1. Ey Şehıdı cān mıdur Muḥlis dahı pek bilmedüm

¹⁹⁰ “Gözün bir anlık bakışı.” Kamer Sūresi (54 / 50. Ayet) .

- Āfet-i devrān mıdur Muhlis dahı pek bilmedüm
3. Hür mıdur ğilmān mıdur Muhlis dahı pek bilmedüm
Kız mıdur oğlān mıdur Muhlis dahı pek bilmedüm
5. Hāce beg şehrinde bir meh gönlüm aldı dūrdan
[2b]

4

Tahmīs-i Ğazel-i Fuzūlī¹⁹¹

(Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün)

[3a]

I

1. İdüp meyl-i sitem eşk ile āh alma gedālardan
Şaķın ey nev-nihālüm nā-sezā āb ü hevālardan
3. Yazuķdur dūr tutma cām-ı lutfuñ mübtelālardan
Kerem kıl kesme sāķı iltifātıñ bı-nevālardan
5. Elünden geldügi hayrı dirıĝ itme gedālardan

II

1. Hele kām-ı sipihr üzre biz olduķ ğuśsa pāmāli
Çekildük ğurbete olduķ visāl-i yārdan hālī
3. ÖAceb hāsıl mıdur hem-şohbetān-ı Őışķuñ āmāli
Şabā kūyında dildāruñ nedür üftādelər hālī
5. Bizüm yirden gelürseñ bir haber vir āşinālardan

III

1. Felek sedd olsa virmez dıde-i hūn-pāşa temķini
Ne ğüne¹⁹² tūtiyā ķoysañ¹⁹³ kurutmaz çeşm-i nem-ĝini
3. Gel aĝlatma Őilāc-ı nā-pesendünle bu ĝam-ĝini
Tabībā hāk-i kūy-ı yārdandur eşk tesķini
5. Baņa arturma zahmet göz yaşıdur tūtiyālardan

IV

1. Tehi-destān-ı künc-i ğurbetüz berg ü nevāmuz yok
Nevāl-i vaśldan ĝayre göñülde iştihamuz yok
3. Hayāl-i hāl-i müşğ-āĝinden ĝayrı ĝıdamuz yok
Esir-i ğurbetüz biz senden özge āşināmuz yok
5. Ayaĝuñ kesme başuñķün bizüm miñnet-serālardan

¹⁹¹ Nābı D.Th. (5 bent) s.175.

¹⁹² ğüne: denlü **D.**

¹⁹³ ķoysañ: virseñ **D.**

V

1. Derūnuñ Nābiyā āyine-i ruhsār-ı rāz eyle
Dilūñ tenvir-i āteş-hāne-i sūz ü güdāz eyle
3. Lebūñ ibrām-ı hārf-i vaślda hāhiş-tırāz eyle
Fuzūlî nāzeninler görseñ izhār-ı niyāz eyle
5. Teraĥĥum umsa Óayb olmaz gedālar pādişālardan

[3a der-kenār]

5

Tahmîş-i Süleymān Paşa-zāde İbrāhîm Fehmî Beg Berāy-ı Ğazel-i Şirōzî Muhlis

Yūsuf Paşa¹⁹⁴

(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

I

1. Çekdügüm derd ü belā hep bu dil-i mecbūrdan
Çanda bir tāze görürse cān virür tā dūrdan
3. Şimdi pek şaşdum hele bir dilber-i maġrūrdan
Dün gice meclisde bir meh-pāre gördüm nūrdan
5. ŞuÓle-i ruhsārınuñ yok idi farkı nūrdan

II

1. Ez-ser-i nev bir Óalev aldı gönülde nāóirem
Çābil-i ketm olmuyor hayfā cūnūn-ı žāhirem
[3b der-kenār]
3. Ben Óilācın buldı dirken zaĥm-hā-yı sāóirem
Toğunınca rişte-i zūlfine tār-ı bāsıram
5. Sūzen-i müjġānı geçdi şine-i rencūrdan

III

1. Ruhları kızmış ter ü tābende olmuş mül gibi
Dāne dāne var o şūhuñ beñleri fūlfül gibi
3. Murġ-ı cāna var mı bir dām-ı belā kākül gibi
Der top itmiş başına ġişūların sūnbül gibi
5. Eylemiş vāreste düşün külfet-i semmūrdan

IV

1. Seyr idūñ reftārını ol nahl-i tūbā ķāmetūñ
Şan ki cūnbāna gelüp servi riyāz-ı cennetūñ

¹⁹⁴ Ahmet İçli, “19. Yüzyıl Divan Şairi İbrahim Fehmi ve Divanı”, *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi* 2015, s. 28, s. 175-189.

3. Hüsni ü an maḥsūs-ı zātıdır o hürî talâtüñ
Hande-rîz-i nâz olduḡça o naḥl-i Őiřretüñ
5. Güyiyâ gül açılur ruḥsârı üzre nûrdan

V

1. Berg-i gülden eylemiş ol serv-ḡad pîrâhenin
Ebr-i sûrh içinde göstermiş vücûd-ı rûşenin
3. Seyr için açdum ḥulûs-ı ḡalb ile cân revzenin
Tarf-ı şâl-ı Keşmiriden görnicek şîm gerdenin
5. Mihri şandum zâhir oldı maşrîḡ-ı Lâḥörden

VI

1. Olmamışken ol nigârüñ ünsine nâʔil yine
Çekdüḡi cevr ü cefâyâ göñlümüz ḡâʔil yine
3. Bî-tevaḡḡuf bûseye her dem olur sâʔil yine
ŐAḡlumu lemḥü'l-başarda almış iken dil yine
5. Nîm nigâḡ lutf umar gör dîde-i maḡmûrdan

VII

1. Eylemiş ḡüsnine dil-beste ser-â-pâ Öâlemi
Ġamze-i cādûsı hepden itdi ifnâ Öâlemi
3. Ehl-i Őiřḡuñ eşk-i çeşmi ḡıldı derâ Öâlemi
Dûr-bîñ-i nâz ile eyler temâşâ Öâlemi
5. Âşinâ mıdur Öaceb ḡâl-i dil-i mehcûrdan

VIII

1. Hiç ḡulaḡ virme dil incilde maḡzûr ise
Meslek ü âyîñiñüz reh tutalum menfûr ise
3. Bezme gelmekde olan ol gerden-i kâfûr ise
Gör tecellî-i cemâlin ger merâmuñ vâir ise
[4a der- kenâr]
5. Râhibâ ol rûy-gerdân râḡ-ı Ḳuds ü Fûrdan

IX

1. Kim idi yanında var bir küstâḡî pek bilmedüm
Ġadd-i nemden baḡmadum ol berzahı pek bilmedüm
3. Ol bütüñ yâḡût mıdur Fehmî ruḡı pek bilmedüm
Ḳız mıdur oḡlan mıdur Muḡlis daḡı pek bilmedüm
5. Ḥâce beg şehrinde bir meh aldı göñlüm dûrdan

6

[3b] **Tahmîş-i Ğazel-i Bahāyî²⁰⁷**

(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

I

1. Fiğân itmek midür âyîn-i mâder-zâduñ ey bülbül
- Ki bitmez²⁰⁸ gülşene varsan bile feryâduñ iy bülbül
3. Mudârâdur gibi ağıyar ile mu'ôtâduñ ey bülbül
- Hirâsân olmasa gülden dil-i nâ-şâduñ ey bülbül
5. Neler eylerdi hâre âh-ı âteş-zâduñ ey bülbül

II

1. Nevâ-perdâzısun faşl-ı bahâr-ı şâhn-ı gülzârı²⁰⁹
- ÔAceb şûrîdedür inkâr olınmaz hüsni-ı etvârı
3. Degül hâlî eserden âh-ı serdüñ çeşm-i bîdârı
- Dil-i dildârı nerm itmiş işitdüm nâle vü zârı
5. ÔAceb kim taşâ te'şîr eylemiş feryâduñ ey bülbül

III

1. Fiğân-ı ehl-i hâlet nerm iderken hâtır-ı yârı
- Niyâz erbâbınıñ te'şîr iderken nâle vü zârı
3. ÔAceb bilsem neden sûz-ı derûnuñ eylemez kârı
- Ne teşhîr itdi gülzârı ne urdı²¹⁰ âteşe hârı
5. Yine turmaz okursun rûz u şeb evrâduñ ey bülbül

IV

1. Sirîşk-i hasretünle itme ferş-i Ôâlemi gül-gün
- Edâ eyler murâduñ çerh ider bir gün seni memnûn
3. Cefâ-yı hârdan tutma dil-i pür-şevkünü mahzûn
- Güle olur n'olursa yohsa âhir gerdiş-i gerdün
5. Gelür bir dem ki alur hâr elinden dâduñ ey bülbül

V

1. ÔAceb bir kerre mahmûr olmadıñ cām-ı nedâmetden
- Güzer nâ-mümkin oldu saña kûy-ı istiķâmetden
3. Alınmaz dâmenüñ Nâbî gibi dest-i Ôâlâmetden²¹¹

²⁰⁷ Nâbî D.Th.(5 Bent) s. 174.

²⁰⁸ bitmez: gitmez **D.**

²⁰⁹ faşl-ı bahâr-ı şâhn-ı gülzârı: faşl-ı bahârı şâhn-ı gülzârı **M.**

²¹⁰ urdı: vardı **M.**

Çekil sen daħi kūy-ı derde gülzār-ı selāmetden

[4a]

5. Bahāyiveş çekildi Óaşk ile çün aduñ ey bülbül

[4a]

7

Tahmīs-i Rāğıb Berāy-ı Ğazel-i Nābī²¹²

(MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün)

I

1. Ne kūtāhı-i himmetden ne noķsān-ı hünerdendür
Ne bı-mihri-i tāliÓden²¹³ ne baht-ı bed-güherdendür
3. Ne Óulvıden ne süflıden ne efrād-ı beşerdendür
Ne sendendür ne bendendür ne çerh-i kine-verdendür
5. Bu derd-i ser humār-ı neşve-i cām-ı kaderdendür

II

1. Olan āzürde-hātır devlet-i dūnān-ı Óālemlle
Olur mı kad-hamıde minnet-i ihsān-ı Óālemlle
3. Nemek-lırs olsa da dil şöhet-i ihvān-ı Óālemlle
Dehān-ālūde olmaz niÓmet-i elvan-ı Óālemlle
5. Dimāğ-ı dilde lezzet hān-ı yağmā-yı seherdendür

III

1. Olurken her nigāhuñ Óāşıka bir nāvek-i dil-düz
Dil-i āgyāre döndi şimdi şastuñ oldu bed-āmüz
3. Budur amma yine āyın-ı mihri māh-ı bezm-efrüz²¹⁴
Düşen saña teğāfüldür baña āh-ı teğāfül-süz
5. Degül senden şikāyet şekve āh-ı bı-eşerdendür

IV

1. Bir āh-ı şubhgāhuñla olurken maķsada vāsıl
Bu cünbişle saña Óözü ü kuşur itmek nice kābil
3. Degüldür bı-sebeb dermāndelükler böyle pā-der-gil
Saña işbāt-ı taķşır eylemek bı-vehdür ey dil
5. Bu taķşır-i eşer senden degüldür çeşm-i terdendür

²¹¹Óalāmetden: melāmetden D.

²¹²Koca Rāğıb Pāşā D. Th. (5 bent) s. 372.

²¹³-i tāliÓden: -i sāķiden M.

²¹⁴āyın-ı mihri māh-ı bezm-efrüz : āyın-ı mihr ey māh-ı bezm-efrüz D.

V

1. Bülend olmağdadur Rāgıb hemîşe himmet-i tab'ûn
Daî bālāsı mümkindür olursa rağbet-i tab'ûn
[4b]
3. Bu ta'ûbjrât-ı vüs'ûatde degüldür kuvvet-i táb'ûn²¹⁵
Müsellemdür egerçi ehl-i naẓma rıkkat-i tab'ûn
5. Bu feyz-i ma'ûnevî Nâbiye mecrâ-yı dıgerdendür

[4a der-kenâr]

8

Ġazel-i Na'ûimî Tahmîs-i Nâbî²¹⁶
(Mefâ'ûjlün / Mefâ'ûjlün / Fe'ûlün)

I

1. Ezel der intizārâ ibtidâ bûd
Ebed hem intihâ râ der ẓafâ bûd
3. Ne ten bûd ne cân illâ Ĥudâ bûd
Dilem âyîne-i kîñî-nümâ bûd
5. Be vaqtî kin beden neşv ü nemâ bûd

II

1. Ne Âdem bûd ü ne cennet ne Ĥavvâ
Hemin ü bûd kâne'l-Ôarşu Ôale'l-mâ
3. Ne hâk ü bād ü âteş ammâ
Merâ pîş ez žuhûr cümle âşinâ bûd
5. Verâ-yı Ôâlem-i cân müttekâ bûd

III

1. Çü ber-cestem zi bezm-i vaşl-ı cānān
Nihādem rû be-rāh-ı kūy-i hicrān
3. Begerdîdembesî Ôuftān u ĥîzān
Seferhâ kerdeem der Ôâlem-i cān
5. Bevaqtî k'ez Ĥudāyem dest ü pâ bûd

IV

1. Hezārān cānhâ bûdîm gû bîş
Nümûde her yekî der sûret-i ĥîş
3. Çe şāhān-ı cihānbānān ne dervîş
Hemān hâk est hâk-i mâ k'ezin pîş
5. Vücûd-i enbiyâ vü evliyâ bûd

V

1. Çe sûret bâ heyûlâ kerd feyzem

²¹⁵ Bu mısra dîvānda 4. mısradır.

²¹⁶ Bu şiir (7 bent) farsçadır.

- Pedîd âmed hat-ı Havvâ vü Âdem
3. Der in deyr-i muğarnâs seyr kerdem
Her an nağş-ı ki dîdem der du âlem
5. Çün nîkî yâd dîdem nağş-i mâ bûd

VI

1. Zi derk-i müfred ü müdrik eşer ne
Ki bî-terkîb-i ten cân râ haber ne
3. Mücerred tâ be ten n'âyed dîger ne
Ez in ten der çerâ vü çünem er ne
5. Key ender zât-i mâ çün ü çerâ bûd

VII

1. Peder râ ger şevî ferzâne ferzend
Beyâyî hemçü Nâbî nûktej çend
3. Nebâşed bî-beden in cân hursend
Çerâ cân bâ Na'îmî kerd peyvend
5. Çü cây-i cân-i mâ vahdet-serâ bûd

[4b]

9

Tahmîş-i Râgıb Berây-ı Ğazel-i Nâbî²¹⁷
(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mefâ'îlû / Fâ'îlün)

I

1. Ser-māye-i sa'âdet çerh-i ahterümdedür
Perr-i hümā-yı devletî tâc-ı serümdedür
3. Âsâr-ı feyz-i ni'met-i Hâk peykerümdedür
Mevc-i murâd bâde-i cân-perverümdedür
5. Hârf-i neşât zîr-i leb-i sāgerümdedür

II

1. ÓAnkâ-yı nâz-perver-i evc-i kanâ'atem
Fāvüs-ı hoş-hırām-ı hıyābān-ı nahvetem
3. Şunķār-ı pür-fürü-şiken-i nesr-i hissetem
Bāz-ı şikār-gır-i çerā-gāh-ı himmetem
5. Kām-ı dü kevn cünbiş-i bāl ü perümdedür

III

1. Geşt eyledüm ekāşî-i aķtār-ı Óālemi
Taĥķîķ için mebādî-i edvār-ı Óālemi
3. Derk eyledüm netāyic-i āsâr-ı Óālemi

²¹⁷ Koca Râgıb Pāşā D.Th.(5 bent) s. 374.

5. Benden soruñ ĥaķāyık-ı esrār-ı Őālemi
Teŏlġf-i rāz²¹⁸-nāme-i dehr ezberümdedür

IV

1. Rūşen degül mi dāğ-ı derūnumda tāb-ı yūĥ
Her bir nefesde itmede bir feyz-i nev sūtūĥ
3. Mevķūf-ı cünbiş-i lebüm āsār-ı şad-fütūĥ
Āhumdadur kilġd-i tılsımāt-ı genc-i rūĥ
5. Āb-ı ĥayāt lücce²¹⁹-i çeşm-i terümdedür

[5a]

V

1. Dil-cū yiter hevā-yı şafā -ĥız-i ĥāk pāk
Her naĥl-bār-ı neşvede mānend-i şāĥ-ı tāk
3. Rāğıb ider ĥayāli girġbān-ı şabrı çāk
Nābġ ider şükūfeleri dehri Őıtr-nāk
5. Bāğ-ı behişt ĥātır-ı nāzük-terümdedür

[4b der-kenār]

10

Tahmġs-i Maĥmūd Muĥsin Beg Berāy-ı Ėazel-i Nedġm-i Ėadġm²²⁰
(MefāŐġlün / MefāŐġlün / MefāŐġlün / MefāŐġlün)

I

1. Serġr-ārā-yı iķlġm-i ĥüsün²²¹ sultān mısın kāfir
Uşul-i żulmde Ĥaccāc ile aķrān mısın kāfir
3. Ĥarāb itdüğ cihānı fitne-i devrān mısın kāfir
Taĥammül mülkini yıķduğ Hülāgū Ĥān mısın kāfir
5. Bütün dünyāyı yaķduğ āteş-i sūzān mısın kāfir

II

1. Nezāketle hele merdānedür reftār-ı pür-nāzuğ
Letāfet gösterür diğerci çeşm-i fitne-perdāzuğ
3. Bu etvāruğla pek ĥayretde qaldum ağlamam rāzuğ
Ėız oğlan nāzı nāzuğ şehlevend āvāzı āvāzuğ
5. Belāsın ben de bilmem kız mısın oğlan mısın kāfir

²¹⁸ -i rāz-nāme-i: -i rüz-nāme-i D.

²¹⁹ lücce: nüsha M.

²²⁰ Kaynaklarda Mahmud Muhsin Beg adlı biri tespit edilememiştir.

²²¹ “Ĥüsün” kelimesinin üstüne “fiten” yazılmıştır.

III

1. Dimişdüm saña āh alma geçer durmaz bu devrānlar
Seni bir inkisāra döndürür ol yakduğun cānlar
3. Gelür mi hātıra şimdi baña yutdurduğun ғанlar
Nedür bu gizli gizli āhlar čak-i giribānlar
5. ÓAceb bir şūha sen de Óaşık-ı nālān mısın kāfir

IV

1. İhāta eyledükçe çevre-i ruhsār[unı] gışūlar
Siyāh içre mişāl-i KaÓbe ғaldı rüy u ebrūlar
3. Tavāf için alup etrāfını cemÓ oldu meh-rūlar
[5a]
Saña kimisi cānum kimi cānānum diyü söyler
5. Nesin sen toğrı söyle cān mısın cānān mısın kāfir

V

1. Cemālün mutrib ü sākı-i bezmi nālelendirmiş
Ruħun reng-i ғadehden bāde-i seyyālelendirmiş
3. Ғız iken duhter-i rez şevķ-ı laÓlün jālelendirmiş
Şerāb-ı āteşinün keyfi rüy[ı] şuÓlelendirmiş
5. Bu hāetle çerāğ-ı meclis-i mestān mısın kāfir

VI

1. Teóessüf çekme olmaz hūsn içinde saña hem-sāye
Merāk itme yayılmaz şöhetün etrāf-ı dünyāya
3. Nedür bu gösterişler sen de düşmiş gibi sevdāya
Niçün sık sık bakarsın böyle miróat-i mücellāya
5. Meger sen dađi kendi hūsnüğe hayrān mısın kāfir

VII

1. Zamān-ı iÓtidāletde o meh-rūya irişmişdüm
O perçem ile Muhsin maħal tenhāya ғoymuşdum
3. Suóāl itdüm yanında bir usūl ile yanaşmışdum
Nedim-i zārı bir kāfir esir itmiş iştmişdüm
5. Sen ol cellād-ı dın düşmen-i imān mısın kāfir

[5b]

11

Tahmiş-i Ėazel-i Sultān Selim²²²

²²² Bu şiir (5 bent) farsçadır.

(Fâ'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün)

I

1. Çün felek bârgeh-efzâyi-yi şâhâni-yi mâ
Mühr-sân nev'-i ferâzende-i hâkâni-yi mâ
3. Mâh-veş der şaf-ı seyyâre dıraḥşâni-yi mâ
În sefer kerdin ü in bî-ser ü sâmanî-yi mâ
5. Behr-i cem'iyet-i dilhâ'st perîşâni-yi mâ

II

1. Âyet-i şayd be naḥcîr be gâh-ı hânden
Der dil-i şîr fütet lezzet-i cân-efşânden
3. Berre-i çarḥ şevet muẓtarib ez vâ-mânden
Kûh feryâd ber-âred pey-i âhû rânden
5. Der şikâr er şinevet nevbet-i sultânî-yi mâ

III

1. Mâ ki kerdim çü kerdim be taḥrîk-i Ŗinân
ŖArab u Rûm u ŖAcem râ heme zîr-i fermân
3. Ez meded-kârî-yi tevḫîḳ zi feyz-i pîrân
Kişver-i dehr giriftîm be himmet âsân
5. Gerçi düşvâr nümâyed be tu âsânî-yi mâ

IV

1. Hîẓr-ı tevḫîḳ-nümâ rehrev-i hemrâh şode
Raḥş-ı mâ râ heme iḳlîm çerâgâh şode
3. Ez şadâ-yi ceres-i mâ felek âgâh şode
Terk-i ḥurşîd ki çevgân-ı keşî-i mâh şode
5. Hest lâyıḳ ki buved bende derbânî-yi mâ

V

1. Nâbiyâ hân-ı ilâhî'st zemînhâ vü zemân
NiŖmet-i lutf keşîd est kerân tâ be kerân
3. Revnaḳ-i matbaḥ-ı cûd est ḳudûm-i mihmân
Hân-ı Ŗıḣḳ est Selîmî felek ü cümle cihân
5. Kâş âyende heme ḥalḳ be mihmânî-yi mâ

[5a der-kenâr]

12

Muhammes-i Aḳçaḥîşârî Ḳaplan Paşâ-zâde Maḥmûd Muḥsin Beg²²³

(MeŖŖölü / Fâ'îlâtü / MeŖâ'îlû / Fâ'îlün)

I

1. Çün sevdi bir görüşde gönül sen gâzâlûmî
Biñ cevri idersen aḡlamayam kendi ḥâlûmî

²²³ Kaynaklarda Mahmud Muhsin Beg adlı biri tespit edilememiştir.

3. an anma ry  m     r              
                              
5.                                 

II

1.                                        
                                         
3.                                         
                                          
5.                                 

[5b der-kenar] III

1.                                    
                                    
3.                                     
                                     
5.                                  

IV

1.                                         
                                         
3.                                      
                                          
5.                                       

V

1.                                         
                                      
3.                                      
                                    
5.                                      

VI

1.                                         
                                     
3.                                     
                                      
5.                                    

VII

1.                                          

- Serhoş olunca içme yañağın kızınca çāk
3. Tāb-ı ruḥuḡla meclise yüz biḡ çerāḡ yaḡ
Bir ḡande ile Muḡsini āteşlere biraḡ
5. Min bŖadi oḡu muḡammes-i sūz-ı şālūmi²²⁴

[5b]

13

Tahmīs-i Hayrī Berāy-ı Ğazel-i Fuzūlī²²⁵
(FāŖilātūn / FāŖilātūn / FāŖilātūn / FāŖilūn)

I

1. Bir yaḡa ḡayd-ı meŖāl ü ḡayd-ı Ŗaḡl-ı pūr-fūsūn
Bir yaḡa etvār-ı Ŗışḡ u şevk u mest ü cūnūn
3. Bilmezem tāliŖ midūr yā ḡud ḡaḡ-ı vāḡḡūn
DŖst bī-pervā felek bī-raḡm devrān bī-sūkūn
5. Derd ḡoḡ hem-derd yoḡ dūşmen ḡavī tāliŖ zebūn

II

1. Cevr-i aḡyār ile muḡkem bu dil-i pūr- rāz-terūm
Kāfir-i bed-ḡışdūr itmez ḡudā’dan perdāz-ı nerm
3. Bu ten-i bīmār-būnyādı Ŗaceb olmazsa ḡurrem
Sāye-i ŭmmīd zāŖil āfitāb-ı şevk germ
5. Rūtbe-i idbār Ŗālī pāye-i iḡbāl-i dūn

III

1. Fitne-i devr ü ḡamerdūr ḡözleri Ŗayn-ı ḡazā
Kırpıḡi sehm-i saŖādet zūlfī şaştur ḡaşı yā
3. Bu fenā ḡūlzārdan bilmem n’idem ben mübtelā
Her sehī-ḡad cilvesi bir seyl-i tūfān-ı belā
5. Her hilāl-ebrū ḡaşı bir ser-ḡat-ı meşḡ-i cūnūn

IV

1. Bir yaḡa derd ü firāḡ u cevri-ı aḡyār ü miḡen
Bir yaḡa meyl-i vişāl ü şevk-i aḡbāb ü vaṡen

[6a]

²²⁴ 5b sayfasında başlayıp 17b sayfasına kadar devam eden ve tamamı der-kenar olarak yazılan bu uzun Farsça metin, hem mecmua metninin insicamının bozulmaması hem de müstakil bir eser hüviyetinde olduğundan buraya yazılmayıp 646 ve 647 numara ile en sona ilave edilmiştir.

²²⁵ Bu şiir Viranşehirli Hayrī Dīvānı’nda yer almamaktadır.

3. Kalmışam hayrân ü vâlih kıl meded yâ zû'l-minen
Men ğarîb-i râh ü mülk-i vaşl ü pür-mekr ü fîten
5. Men harîf-i sâde-levh ü dehr-i pür-naş ü füsün

V

1. Başda sevdâmuz ol[up]dur fikr-i zülf ü hatt u hâl
Dağlayup cem'iyet-i hâtır perişân oldı hâl
3. Fâli'Öğünden ağlama Hayrî bu sözden Öibret al
Çihre-i zerdin Fuzûlî'nün tutupdur eşk-i al
5. Gör aña ne rengler geçmiş sipihr-i nîl-gün

[6a]

14

Kıt'Öa-i Sultân Selîm Tahmîş-i Kânî²²⁶
(Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün)

I

1. İderdün intizâr ol emre kim zâtında zî-şândur
Şehin-şâhân-ı dehre ğıpta-fermâ olsa şâyândur
3. İdüp esbâbın âmâde be-minvâlî ki çesbândur
Te'Öâla'Öllâh naşîb itdi bu bir taht-ı Süleymândur
5. Uyandum²²⁷ hâb-ı ğafletden bütün kişver perişândur

II

1. Cihâd-ı ekber-i nefse Öazîmet eyle merdâne
İki yirden kuşan ğayret kuşağın çık bu meydâne
3. Zen-i mekkâre-i dünyâyı tatlık eyle rindâne
Cihâna gönlüñi virme uyup ol²²⁸ mekr-i şeytâne
5. Emânet eyle gel halkı²²⁹ O Settâr-ı nighbândur

III

1. Der-i bî-gânegânı²³⁰ himmetüm virmez rızâ dağğa
İder müştakq-ı menhî ğayretüm tercîh müştakqâ
3. Kâsem mihr-i dereng üzreye²³¹ hem mäh-ı münşakqâ
Havâle eyledüm ğayrı umûrum Hâzret-i Hâğğa
5. Baña bu mülki viren²³² ol Cenâb-ı Hâğ ki²³³ Sübhândur

²²⁶ Kânî D. , Th.(6 bent) , s. 469.

²²⁷ uyandum: uyan **D.**

²²⁸ ol: bu **D.**

²²⁹ halkı: hâğğa **D.**

²³⁰ bî-gâne: bî-kâr **M.**

²³¹ dereng üzreye: dereng-âverdeye **D.**

²³² mülki viren: hep viren **D.**

1. Derūnuḡdan ıkar ānı sivāyı jeng-i evhāmı
Farıķ-ı saŖide iķdāma taķdım eyleyüp hāmı
3. Tevekkül tekye-gāhında uyut²³⁴ bu nefsi vehhāmı
Bu dünyāya tayanup ġāfil olma²³⁵ sen de İlhamı
5. Saņa da bākı almaz ün döner²³⁶ bu erh devrāndur

Ėazel-i Rāşid Efendi Tahmış-i Nūrı Beg²³⁷
(MefāŖılün / MefāŖılün / MefāŖılün / MefāŖılün)

I

1. Cihānda²³⁸ äre vardur cümle müşkiller²³⁹ huşūsında
Ki şabr itmek olur gāhı mey ü şāġar huşūsında
3. olay dehrün taħammül hāsılı diġer huşūsında
Nice şabr itsün Ŗāşık vuşlat-i dilber huşūsında
5. Gider sāmānı dilden şüh-ı şımın-ber huşūsında

II

1. Perişān eylemiş bād-ı şabā var ise ġışūyı
ŞuŖūd itmekdedür zıřā dimāġ-ı cānuma būyı
3. Mekānı misk²⁴⁰ ile rüy-i nāz ile²⁴¹ geleydi²⁴² her süyı
Bināġuşında²⁴³ istişmām idince hāl-i Ėindūyı
5. alur mı ihtiyācı ŖāşıkūŖ Ŗanber huşūsunda

III

1. Dem-i fūrkatde cām-ı ser-nigūnum bezm[e] kāfıdır
Sirişk-i diġe-i ālūde-haddüm²⁴⁴ bezm[e] kāfıdır
3. Bu eglence yiter seyr-i cünūnum bezm[e] kāfıdır

²³³ Ėaķ ki: Ėaķķ-ı D.

²³⁴ uyut: uyup M.

²³⁵ ġāfil olma: olma ġafil D.

²³⁶ ün döner: bu döner D.

²³⁷ Nuri D. Th. (8 bent) , s. 177.

²³⁸ cihanda: cihānuŖ D.

²³⁹ müşkiller: müşkil-ter D.

²⁴⁰ mekānı misk ile: dükān-ı misk iderdi D.

²⁴¹ rüy-i nāz ile: nazla D.

²⁴² geleydi: gelseydi D.

²⁴³ bināġuşında: būnāġuşunda D.

²⁴⁴ haddüm : hūnum D.

5. Hevā-yı zülf ile derd²⁴⁵-i derūnum bezm[e] kāfîdür
Tekellūf ber-taraf aḥbāb ile micmer ḥuṣūsunda

IV

1. Uzatma ḳāmeti şeklinde²⁴⁶ ey dil bilmiyorsun āh
Sözün toğrısını ister iseñ gel sen de ol āgāh
3. Eger böyle giderse çok ḳıyāmetler ḳopar bi'llāh
Girince bāğ[a] ṣūh-ı nev-ḥırāmum nāz ile nāgāh

[7a]

5. Ĥacālet virdi serve ḳadd-i bālā-ter ḥuṣūsunda

V

1. Belā-yı māsivāyı eyleyince gāhice derviş²⁴⁷
İder tığ-ı nedāmet ben faḳır[i] dāōimā dil-rış
3. İderdüm bende-i merdān Ĥudā-veṣ²⁴⁸ pek güzel bir iş
Olurdum ḥanḳāh-ı dehr içinde sālik [ü] derviş
5. Muvaffaḳ olabilsem mürşid-i rehber ḥuṣūsunda

VI

1. Dilā çeksem kenāre yapışup ol sāḳ-ı şimşine
Şarılsam inkār²⁴⁹ itse gehj nāz ile pāyine²⁵⁰
3. Raḳıbe virür idüm görmek için Óaksın²⁵¹ āyine
O ṣūh berber²⁵² ile olabilsem şine-ber-şine
5. Ĥasūda görüneydüm²⁵³ vuşlat-i berber²⁵⁴ ḥuṣūsunda

VII

1. Sezādur dinse Nūrj ḥaylice şırın zamān oldu
Ĥalāvet virdi kilki ney-şekerden bir nişān oldu
3. Çü Óaks-i laÓl-i nābuñ safḥa-i dilde Óayān oldu
ÓAceb miróat-ı tabÓı Rāşid'ün şekker-feşān oldu
5. Tekellūf ber-taraf tütj için şekker ḥuṣūsunda

²⁴⁵ derd: devr **D**.

²⁴⁶ şeklinde: gülşende **D**.

²⁴⁷ derviş: der-piş **D**.

²⁴⁸ bende-i merdān Ĥudā-veṣ: bende merdān-ı Ĥudā-veṣ **D**.

²⁴⁹ inkār: ittiḳa **D**.

²⁵⁰ pāyine: bālīne **D**.

²⁵¹ Óaksın : Óaksıme **M**.

²⁵² ṣūh berber: ṣūh-ı berber **D**.

²⁵³ görüneydüm: görinürdüm **D**.

²⁵⁴ vuslat- i berber: vuşlat berber **D**.

VIII

1. O zât-ı muhterem kim âfitâb-ı evc-i himmetdür
Der-i devlet-me'âbı matla'î-ı nûr-ı sa'âdetdür
3. Cenâbından görülen dâ'imâ lutf u 'înâyetdür
ÔUmûmen bu du'âmuz mültecâ-yı Rabb-i Ôİzzetdür²⁵⁵
5. Muvaffağ eyleye Bârî Te'âlâ her husûsunda

16

[7a] **Ġazel-i Râşid Tahmîş-i Nûrî**²⁵⁶
(Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün)

I

1. O figâr²⁵⁷ öyle degüldür ki demek mümkün ola
Şîve-kâr öyle degüldür ki demek mümkün ola
[7b]
3. İzîrâr öyle degüldür ki demek mümkün ola
ÔIşk-ı yâr öyle degüldür ki demek mümkün ola
5. Dilde nâz²⁵⁸ öyle degüldür ki demek mümkün ola

II

1. Şeb-i vişâl irdüğine²⁵⁹ yâr beşâret viriyor
Şimdi gül-büseye Ôuşşâka icâzet viriyor
3. Bu gülistana çemen²⁶⁰ başka letâfet viriyor
Hat ber-âver deligi hûsne tarâvet viriyor
5. Nev-bahâr öyle degüldür ki demek mümkün ola

III

1. Âb-ı tığuñ dile şol mertebe cüşân oldu
Cismüm envâ'î-ı şükûfeyle²⁶¹ bahârân oldu
3. Hâsılı nağş-ı çemen bende nümâyân oldu
Dâğlar şafha-i şinemd[e] çerâğân oldu
5. Lâle-zâr öyle degüldür ki demek mümkün ola

²⁵⁵ ÔUmûmen bu du'âmuz mültecâ-yı Rabb-i Ôİzzetdür: Oğu bu mîsrâ'î-i Vehbî'yi kim vaqt-i Ôicâbetdir **D.**

²⁵⁶ Nûrî D.Th.(8 bent), s. 178.

²⁵⁷ figâr: nigâr **D.**

²⁵⁸ nâz: nâr **D.**

²⁵⁹ irdigine: ider kimine **M.**

²⁶⁰ gülistâna çemen: gülistân-ı çemen **M.**

²⁶¹ cismim envâ'î-ı şükûfeyle: cism envâ'î-ı şükûfeye **M.**

IV

1. Kim getürdi hâtır-ı hâtıra ol yâri yine
Nâz idüp eyledügi şive-i âzârı yine
3. Oğudum kendi usûli ile edvârı yine
Nâlemün nağmeleri tütdu çemen-zârı yine
5. Murğ-zâr öyle degüldür ki demek mümkün ola

V

1. Gezdürür her yire Óuşşâkı²⁶² hevâ-yı Óıışkı
ÓĀķıbet qor anı bir derde hevâ-yı Óıışkı
3. ÓAķl u dil²⁶³ qoymadı bizlerde hevâ-yı Óıışkı
Beni mecnûn idiyor serde hevâ-yı Óıışkı
5. Rûzgâr öyle degüldür ki demek mümkün ola

VI

1. Baħr-i dil cûş olalı²⁶⁴ olmadı bir dem rākıd
Ĝarq ider semtine bi kimse olursa vārid
[8a]
3. Mācerā-yı dile Nūrı bu sühendür şahid
Eşķ rızān o qadar dıdelerün den Rāşid
5. Cüy-bār öyle degüldür ki demek mümkün ola

VII

1. Ĥazret-i Rāşid Efendi o maÓārif-pırā²⁶⁵
Olamaz kimse bu vādiler ile peyrev aqa
3. Cümleden eyledi Ĥaķ zātın anuñ müstešnā
Belki bir kimseye teşbıh iderdüm ammā
5. Her kibār öyle degüldür ki demek mümkün ola

17

[8a]

Muħammes²⁶⁶

(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

I

1. Gûş-ı murğ-ı dile gökden gelür āvāz-ı ĥorūs
Kendünji eyleme tezyın çü mişāl-i tāvūs
3. Deyr-i Óālemde ne derdünle šadā-yı nāķūs

²⁶² her yire Óuşşâkı: Óāşıķı her yerde **D.**

²⁶³ Óaķl u dil: Óakıl ol **M.**

²⁶⁴ olalı: ideli **D.**

²⁶⁵ efendi o maÓārif-pırā: efendi-i maÓārif-pırā **D.**

²⁶⁶ Bu şiire ait bir dıvān tespit edilemedi.

5. Vaḳtidür na'Ŗraları inġletedür taḅl ile kūś
Ḳanı Keyḡusrev [ü] Dārā ḡanı yā Keykāvus

II

1. Murġ-ı cān-bāz-ı ecelden bulamaz istiḡlās
Cām-ı pūr-zehrin iġerler felegün Ŗām ile ḡās
3. Yoḡ ecelden kişi ġurtulmaġa cāy-ı menās
Olamadı kılıcından ecelün Zāl ḡalās
5. Bulamadı maraz-ı mevte řifā Cālīnūs

III

1. Dime ḡūkm eylemişem dehre dilāverlūkle
Tutmışam Ŗālem[i] başdan başa serverlūkle
3. Server oldur ki geġe Ŗōmri ġalenderlūkle
Er degüldür o ki dūnyāyı tutar erlūkle
5. Er odur pīre-zen-i dehr ile olmaz nāmūs

[8b]

IV

1. Bülbül-i ḡuds iken rūḡa ḡafes oldu bu ten
Anı āzād ideġör kesr-i ḡafes eyleyüben
3. Ḳır emel řāḡını ḡıl sidre budāġında vaṡan
Sen melekden ulu insān iken ol gökde vesen
5. Ḥāk-i süflīde ḡalasın ḡanı Ŗār u nāmūs

V

1. Er iseṡ pīre-zen-i dehre iken aldanma
Žāḡirā naḡşı görüp anı cüvāndur řanma
3. Āteř-i ḡīlesine ki řaḡın anuṡ yanma
Pīre dūnyā yüzüne güldüġine inanma
5. Ki olupdur o Ŗacūze nice dāmāda Ŗārūs

[8b]

18

Ġazel-i řemŖi Tahmīs-i Cāvid²⁶⁷
(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

I

1. Tāzelendi ḡam ile şinede derd-i kühenüm
Tāḡatüm yoḡ nideyim ḡālūmi ifřāya benüm

²⁶⁷ Cāvid Dīvānı'na ulaşamadıġımız için mukayese yapılamadı.

3. Açamam Óālem-i ĥayretdeyüm aslā dehenüm
Tığ-ı cevri ile šad-pāre kılursa bedenüm
5. Rāzıyem her ne dilerse baña serv ü semenüm

II

1. Dem-be-dem tesliyet-i ĥatır-ı bīmār eyle
Fūrķat-ālūde-i hicrānını tīmār eyle
3. Menzilüm cılve-geh-i Óālem-i dıdār eyle
Tek beni zūlf-i dil-āvızüne ber - dār eyle
5. Çekeyüm²⁶⁸ pādişehüm kendü elümle resenüm

III

1. Rūz ü şeb durmayayım āh-ı şerer-nāk ideyüm
Māsivā-yı tenümi cümle yaķup pāk ideyüm
3. Ben Mesīĥā-yı ġamem menzil-i eflāk ideyüm
Ĥulle-i cennet olursa çekeyüm²⁶⁹ çāk ideyüm
[9a]
5. Dem-i vuşletde baña ĥāóil olur pırehenüm

IV

1. Bir nigāh eyleye bı-çāre-i Óışķuñ yüzine
İótımād eyleme aśĥāb-ı nıfāķuñ sözine
3. Nā-tüvānum meded it ben dil-i nāzük özine
Tuyımaz²⁷⁰ girsem eger mūr-ı zaÓıfıñ²⁷¹ gözine
5. Ey Süleymān-ı zemān şöyle ĥayāl oldu tenüm

V

1. Mest-i Óışķam ġam-ı cānānei virmem felege
Ĥālet-i şıve-i mestānei virmem felege
3. Cāvidem gerdiş-i peymānei virmem felege
ŞemÓıyem ġüşe-i meyhānei virmem²⁷² felege
5. Ėülşen-i bāġ-ı cihāndan baña yıgdür vatanum

19

[9a] **Tahmış-i Ĥayf Efendi**²⁷³

²⁶⁸ çekeyüm: çekeyin, (ŞemÓı D. Tah. s. 198.)

²⁶⁹ çekeyüm: çekeyin, ŞemÓı D. Tah. s. 198.

²⁷⁰ tuyımaz: tuymaya, ŞemÓı D. Tah. s. 198.

²⁷¹ mūr-ı zaÓıfıñ: zerrece mūrün, ŞemÓı D. Th. s. 198.

²⁷² ġüşe-i meyhānei virmem: künc-i gamün virmezem ey meĥ **D.**

²⁷³ Ĥayf Efendi mahlaslı şair hakkında bir bilgiye rastlanmamıştır.

I

1. Āfitāb-ı hüsünüze gözler bakup nem-nāk olur
Çeşm-i mahmūrān-ı vaśla her müje bir tāk olur
3. Ebr-i zülfe girse ammā kıabil-i idrāk olur
Şine mānend-i şafaķ āteş-zen-i eflāk olur
5. Gerden-i şimjünüze diller giribān-çāk olur

II

1. Rūzedür ferdā begüm nāzı bırak sāhūrda
Gerçi iftār üsti oldu kıanda buse hūrda
3. Kıaldı çeşmüm cām-ı la'Öl ü ğabğab-ı pür-nūrda
Sağına bakma na'Öim-i vuślete destūrda
5. Giceler kütah vakıt az şimdi hem imsāk olur

III

1. Milket-i hüsünü şehinşāhısın ey server-verān
Tijğ-ı ebrūlar silāhdāruğ nigāh-ı bı-emān
[9b]
3. Tūğ-ı şāhidür çekilmiş piş ü bend-i ğisuvān
Bu kemāl-i şevket-rānı ğör nice nım cān
5. Pāymālün olmağa cismüm yoluğda hāk olur

IV

1. Rāşidā gerçi nażarde bu ğazel mağsūşdur
Naķd-i mażmūnında ammā mihr-i dil menfūşdur
3. Lafz u ta'Öbiri ğüzel ma'Önāsı ğāyet hoşdur
Viremez revnaķ Ħayfā sāde-dil medhūşdur
5. Nūrı Beg tahmisine himmet iderse pāk olur

V

1. Dāğ-dār olmaz da neyler safha-i şinem benüm
Seyre ağyār ile çıķmış lāle hod şūh-ı şenüm
3. Yek nażarde çeşm-i cādūsı olınca reh-zenüm
Tır-i müjğāna nice olmaz hedef her dem tenüm
5. Bir ğüzel kim kıaşı yā vü ğamzesi çālāk olur

VI

1. Bir kıadeh şun sāķiyā şahbā-yı Öişķuğdan meded
Mevc-i baħr-āsā yitişşün neşöe-i bı-hadd ü Öad

3. Žulmet-i ğam olmasun İskender-i iķbāle sed
Neylesün rindāneyi pervāre fikr-i nīk ü bed
5. Nūş iden diller muĥabbet badesin bī-bāk olur

VII

1. Ey reʔīs-i ehl-i himmet ey veliyyü'n-niʔmetüm
Gevher-i lutfuĥ ĥarīdar olmaĥa yoķ ĥudretüm
3. Neyleyüm aķrāna hem-tā olmaķ ister ĥayretüm
Dār-ı evsāfuĥa ĥavvās olamazsa fikretüm
5. Baĥr-i maʔnāsında bu mısraʔlarum ĥāşāk olur

[9b]

20

Muhammes li-Tayyār Paşa²⁷⁴

(Fāʔilātün / Fāʔilātün / Fāʔilātün / Fāʔilün)

[10a]

I

1. Eyledüm göĥlüm hevā-yı ʔışķ ile²⁷⁵ berbād ben
Oķudum gitdi felekden herçi bād ābād ben
3. Kimden ümmīd eylemege cürümden²⁷⁶ imdād ben
Eyledüm²⁷⁷ ʔālemde bīhūde hele feryād ben
5. Ey ʔaceb ĥālet bu kim feryād ben cellād ben

II

1. Bāde-i ʔışķ ile mestüm meclis-i ĥayretdeyüm
Bezm-i keşretde bakılsa līk ben vaĥdetdeyüm
3. Bister-i vaşla yatup şad āh ile²⁷⁸ ben ĥasretdeyüm
Her bütün naķşıyla²⁷⁹ naķş oldum ʔaceb şüretdeyüm
5. Levĥa-i ʔālemde şimdi naķş ben Bihzād ben

III

1. Bir tabīb-i cāndan dil bulmadı gitti devā
Oldı günden güne derd [ü hecr ile]ķaddüm dü-tā²⁸⁰
3. ʔışķa uydum ĥāşılı ʔālemde itdüm ben baĥā
Öyle bir ĥāle ķodı göĥlüm beni kim ĥāliyā

²⁷⁴ Tayyar Mahmud P.D. Mh. (5 bent), s. 87.

²⁷⁵ hevā-yı ʔışķ ile: hevā-yı ʔaşķla **D.**

²⁷⁶ eylemege cürümden: eyleyem ki çarĥda **D.**

²⁷⁷ eyledüm: eylerim **D.**

²⁷⁸ āh ie: āhla **D.**

²⁷⁹ naķş ile: naķşla **D.**

²⁸⁰ Oldı günden güne derd [ü hecr ile] ķaddüm dü-tā: oldı derd ü hecr ile günden güne ķaddim dü-tā **D.**

5. Bister-i²⁸¹ Óışk üzre almış aste ben fařřād ben

IV

1. āřılum efsūndur bōyle ser-encām almıřam
Bir urı avā ile Őōmrūmden nām²⁸² almıřam
3. Dest-i sāk-i maabbetden tōlı cām almışam
ann iderdūm řāhid-i ũmmīdden kām almıřam
5. ūkm-i esrar-ı azādan²⁸³ řād ben nā-řād ben

V

1. Sīhr-i Öışk ile o dīne olmuşam ben bī-dimā
Kām-ı ũmmīdūmden oldı būy-ı mařūdum ırā
3. Her ser-i mūyu meger sevdā ile bařumda ba
Her bütū řaydına Tayyār olmuř iken dil duza
5. Ba ne dām-ı mekre dūřdūm řayd ben řayyād ben

21

[10b]

Muhammes-i řemŐi²⁸⁴

(FāŐilātūn / FāŐilātūn / FāŐilātūn / FāŐilūn)

I

1. Zāhidā nūř itdūū Őiřret zamānu cānıdur²⁸⁵
ızrdur sāki sūrāi eřme-i ayvānıdur
3. Azın amıř onceler ūl bezminū ayrānıdur
once-i zanba bu bezmū řemŐ-i nūr-efřānıdur
5. Sākiyā mey řun bahār eyyāmı ūl devrānıdur

II²⁸⁶

1. Bir hilāl-eburū ile ūn gibi²⁸⁷ cām olma gerek
ŐAks-i ūsninde[n] ade bedr-i temām olma gerek
3. Kūlbe-i azānumuz Dārū's-selām²⁸⁸ olma gerek
ūře-i meyhāneler Beytū'l-arām²⁸⁹ olma gerek
5. Sākiyā mey řun bahar eyyāmı ūl devrānıdur

²⁸¹ bister-i: pister-i **D**.

²⁸² nām: eyyām **D**

²⁸³ ūkm-i esrar-ı azādan: ha bu kim ferdūn-i esrar **M**.

²⁸⁴ şemöi **D** , Th. (9 bent) , s. 129.

²⁸⁵ Zāhidā nūř itdūū Őiřret zamānu cānıdur: Ey ōnūl Őıyř it ki Őıyř itmek cihānu cānıdur **D**.

²⁸⁶ Bu bent dīvānda 4. benttir.

²⁸⁷ ūn gibi: ūl gibi **M**.

²⁸⁸ dārū's-selām: beytū'l-arām **M**.

²⁸⁹ beytū'l-arām: dārū's-selām **M**.

III²⁹⁰

1. Āfitāb-ı talŌatūñ meclisde ey meh gül yiter
Ĥüsñüñüñ mecmŪŌasında kākŭlŭñ sŭnbŭl yiter
3. Bādeler²⁹¹ güldür sŭrāĥĭ gulguli bŭlbŭl yiter
Cennete döndi cihān Kevşer yirine mŭl yiter
5. Sāĥiyā mey şun bahar eyyāmı gül devrānıdur

IV²⁹²

1. Eşk-i çeşmüm mevc urup cŭş eylesŭn deryā gibi
Çāk çāk olsun yaķalar dāmen-i şāĥrā gibi
3. Ĥidmete dursun sŭrāĥĭ şemŌ-i bezm-ārā gibi
Nesne açmaz göñlŭmüz²⁹³ cām-ı mey-i şāhbā gibi
5. Sāĥiyā mey şun bahar eyyāmı gül devrānıdur

V²⁹⁴

1. Servler şaf şaf turup gül şāĥı devrān²⁹⁵ eylemiş
Nerges-i zerrin külāĥı anda derbān eylemiş
3. Baş açup her bir çiçek çāk-i girĥbān eylemiş
Ĥār-ı zaĥmetden²⁹⁶ gelŭp bŭlbŭller efġān eylemiş
[11a]
5. Sāĥiyā mey şun bahar eyyāmı gül devrānıdur

VI²⁹⁷

1. Ėonce [vŭ] cām [ŭ] sŭrāĥĭ aġız açmışlar müdām
Ėuşşe vŭ ġamdan bugün almak dilerler intiķām
3. Tevbe vŭ zŭhd ŭ şalāĥ Ōāķıbet oldu tamām
Dŏstān²⁹⁸ bizden selām²⁹⁹ ehline idŭñ³⁰⁰ çok³⁰¹ selām
5. Sāĥiyā mey şun bahar eyyāmı gül devrānıdur

VII³⁰²

²⁹⁰ Bu bent dŭvānda 2. benttir.

²⁹¹ badeler: cāmler **D**.

²⁹² Bu bent dŭvānda 5. benttir.

²⁹³ göñlŭmüz: göñlŭmi **D**.

²⁹⁴ Bu bent dŭvānda 3. benttir.

²⁹⁵ şāĥı devran: şāĥ-i dŭvān **D**.

²⁹⁶ zulmetden: zaĥmetden **M**.

²⁹⁷ Bu bent dŭvānda 7. Benttir.

²⁹⁸ dŏstān: dostlar **D**.

²⁹⁹ selam: selamet **D**.

³⁰⁰ idŭñ: eyleñ **D**.

³⁰¹ “çok” kelimesi divanda yoktur.

1. Şem'iyem cām-ı mahabbetden hurūş itdüm yine
Telh idüp³⁰³ Öyşüm bela bezminde nūş itdüm yine³⁰⁴
3. Hām olan bî-dillerün rağmına cūş itdüm yine³⁰⁵
Gönlüm³⁰⁶ birden şafā taşına³⁰⁷ dūş itdüm yine
5. Sāḳiyā mey şun bahar eyyāmı gül devrānıdur

[11a]

22

Tahmīs-i Şerīfī Berāy-ı Ğazel-i Nedīm³⁰⁸
(Fe'ölātün / Fe'ölātün / Fe'ölātün / Fe'ölün)

I

1. Neler eyler neler ol serv-i ser-efrāz baḡa
Ne kirişme ne nigh eyledi ibrāz baḡa
3. Raḥm idüp bāri ġamı eylese dem-sāz baḡa
O hemān cevır ideğörsün bu cefā az baḡa
5. Ben nigāh eylerüm eylerse daḡi nāz baḡa

II

1. Gül-ruḡum geldi yine bülbüleler açdı cenāḥ
Çeşmi efsün ider işrāb-ı leb-i meclise rāḥ
3. Dil-firībüm ne nezaketle virürmiş aḡdāḥ
Aldayup bizi fesān ile bu şeb kıldı şabāḥ
5. Baḡ ne reng eyledi ol gördük dil-bāz baḡa

III

1. Düşeli bülbül dili dūr ruḡi gül gülden
Ḳalmadı zevḡ u şafā geldi ferāḡat mül den
[11b]
3. Olma medhūş şaḡın rāyīḥa-i sünbül den
Ey şabā celb-i peyāma varıcaḡ kākül den
5. Dolaşup gelmez ilin den ḡaber yaz baḡa

IV

1. O perī-çihre melek-tal'at ü cānum cānı

³⁰² Bu bent dıvānda 9. benttir.

³⁰³ idüp: idi **D**.

³⁰⁴ Bu mısra dıvānda 3. mısradır. **D**.

³⁰⁵ Bu mısra dıvānda 2. mısradır.

³⁰⁶ gönlüm: gönlümün **D**.

³⁰⁷ taşına: tāsına **D**.

³⁰⁸ Bu tahmisin hangi Şerīfī'ye ait olduğu tespit edilemedi.

- Heves-i vaşlı derūnumda ider cevlanı
3. Diyerek kıandedür ol rūh-ı revān-ı sâni
Bezm-i dilde aradum şem'î-i hayāl ile anı
5. İtmedüm bu gice pervānei hem-rāz baḡa

V

1. Gül-i gülzār-ı şafāsın gül-Ŗizārum gel gel
Būselik perdesine virdi Şerifî de göñül
3. Çün usûl ile maḡāmāt-ı taŖaşşuk müşkil
Pek uşandurdu Nedimā bizi lāf-ı bülbul
5. İtmesün perde-i Ŗuşşākdan āġāz baḡa

[11b]

23

Tahmîş-i Rāġıb Berāy-ı Ġazel-i Şevket³⁰⁹
(MefāŖılün / MefāŖılün / MefāŖılün / MefāŖılün)

I

1. Fürüg-ı âteş-i şahbā-yı cān ez-feyz-i ten bāşed
Letāfet-bahş-ı āb-ı zindeġi hāk-i vaten bāşed
3. Merā in nükte-rūşen ez-ġubār-ı tabŖ-ı men bāşed
Şafā-yı cevher-i cān-hā-yı āġāh ez-beden bāşed
5. Gül-i āyine-rā hākister-i külhan çemen bāşed

II

1. Be-medhūş-ı cünün-ı mestiyü mahmûrı ne mîmāned
Zi-hod vārefterā ġaybî vü mahżûrı ne mîmāned
3. Beh ez-rüsvāyi ez-Ŗuşşāk manżûrı ne mîmāned
Mahābbet çün şevved pür-zor mestûrı ne mîmāned
5. Şarāb-ı reng-i Ŗāşık bāde-i mînā-şiken bāşed

[12a]

III

1. Zi-dürġ-i Ŗazizi z'intiżār ez-bes nigh-süzî
Be-çüşm-i mā sefidî ser zi-dil ferzin siyeh-rüzî
3. Be-ümmîdî ki ez-süyeş dehed peyġām-ı ġam-süzî
Be-dünbāl-i neşim ez-hiş-i reften nişt imrüzî
5. Dimāġ-ı mā beyaban merg bûy-ı pîrehen bāşed

IV

1. Gül-i neşkift ez-bāġ-ı kemālem cüst-perişāni

³⁰⁹ Bu şiir (6 bent) farsçadır.

3. Zi-baht-ı kâfirî hışem ne dîdem rûy-ı handânî
Zebân-ı hâmeem lâlest pendârî [zi]-hây-rânî
Ne şöd ez-güft-gû hâsıl me-râ gayr ez-peşimânî
5. Dü leb-râ çün behem ârem kef-i efsûs-ı men bâşed

V

1. Zi-şehbâl-i hü-mâ-yı evc-i istignâ perî-tîret
Zi-çeşm-i âhüvân-ı deşt-i Mecnûnest zehgîret
3. ÓAceb nebved ki reşk âred melek ber-câ-yı naħcîret
Zi-eşk-i dîde-i YaÓküb-dâred âb-ı şimşîret
5. Şehîdân-ı to-râ pîrâhen-i Yûsuf kefen bâşed

VI

1. Zi-dîvân-ı ezel vaqtî ki şöd in bahşîş-i niÓmet
Be-mîzân hór-ı hod şöd be-her-kes rûziyeş kısmet³¹⁰
3. Çe san gâfil şeved Râgıb kesî ez-sırr-ı in hîkmet
Dehân-ı âsiyâ in hârf-i gûyed bî-zebân Şevket
5. Çerâ bâyed be-fıkr-i rızık-ı bûden tâ dehen bâşed

[12a]

24

Tahmîş-i Râgıb Berây-ı Ğazel-i Şevket³¹¹
(MefâÓîlün / MefâÓîlün / MefâÓîlün / MefâÓîlün)

I

1. Nehâhem sūzişî bî-nâle çün pervâne cânem-râ
Ber-fermâ rûşenî ez-şît-ı şöhret dūd-mānem-râ
3. Çü gül žâhir şeved bürhān-ı kâtÓî tā beyānem-râ
İlâhî reng-i teóşîr-i kerāmet çün fiğānem-râ
[12b]

5. Zi-mevc-i eşk-i bülbul âb-ı dih tîğ-ı zebānem-râ

II

1. Zi-bî-berg-i bahār-ı men hazān-ı bî-nişān dāred
Vücūdem bî-vücūdî-râ delîlî rāygān dāred
3. Be-dîñ rûşen beyāñî key kesî taşdıķ-ı ān dāred
Tenem ez-besk-i zaÓf-ı tîre-bahtî nā-tüvān dāred
5. Koned çeşm-i hü-mâ müjgān tasavvur üstühānem-râ

³¹⁰ Bu mısraın vezni bozuktur.

³¹¹ Bu şiir (5 bent) farsçadır.

III

1. Be-ser-sevdā vü sūreş ez-şemîm-i kākül-i dārem
Ki cā ez-dūzehem bâşed hevā-yı sūnbül-i dārem
3. Ne der-dil neşve-i şevķi ne der-sāġer mül-i dārem
Ümîd-i nūkhet-i rahmî zi-bî-pervā gül-i dārem
5. Ki āvāz-ı şikest-i reng-i pendāred fiġānem-rā

IV

1. Kesî dersî zi-evrāk-ı gül-i dāġem eger hāned
Zi-ġayret nūşha-i sāmān-ı şad gülşen-i bû-rāned
3. Gül-i hūrşideş ez-bîmend zi-işġüften fûrümāned
Zi-reşk-i men reg-i gül mûy-ı âteş dîde-rā māned
5. Has u hārest ez-müjġān-ı bûlbûl-āşiyānem-rā

V

1. Zi-peyvend-i Ŗalāyık tā ġüsistem rişte-i zülfet
Dıraht-ı himmetem çün serv-geşt āzāde-i külfet
3. Zi-şād-āb-ı fûru-bestem çü Rāġıb dîde-i raŖnet
Nihālem hurde-āb ez-cûy-ı tabŖ-ı hîştēn Şevket
5. Bahārî mî ceked ger-efşerî berg-i hazānem-rā

[12b]

25

Müstezād-ı Rāşid Efendi Tahmîş-i ŖĀşım³¹²

(MefŖŖlŖ / MefāŖŖlŖ / MefāŖŖlŖ / FeŖŖlŖn /
MefŖŖlŖ / FeŖŖlŖn)

I

Meydān-ı maĥabbetde bugŖn ben hele noldum

[13a]

Bu şŖr u şerehle

DŖlāb ġibi merkez-i miĥnetde kuruldum

Bu baĥt-ı siyeh ile

Ĥayfā ki yine nāvek-i Ŗişķa hedef oldum

Ol tîr-i nigehle

Bir kez ġörŖp ol ķaşî kemān şŖĥı oldum

Yek tîr-i nigehle

Dîvāne dili baġlıca zencîrde buldum

³¹² Bu şiir Rāşid Dîvānı'nda yoktur. Ayrıca müstezādın, hangi Rāşid'e ait olduġu tespit edilemedi.

Gîsû-yı siyâhle

II

Devrân gibi ol dilber ider Ôaksine girdâr
Âyâ bu ne Ôisâra
ÔUşşâkı kılur derd-i firâķ ile Zûlfikâr
Derbend-i belâda
Nâ-mahremi eyler harem-i vaşla sezâ-vâr
Derd işte burada
Hep cevri baņa zevķ-i vişâli ile aġyâr
Cünbüşde şafâda
Süzân olarak âteş-i Ôışķ ile kül oldum
Bilmem ne günahla

III

Genc-i güher-i vusletini eyledi imâ
Pervâzını bilmem
Meyl itdi biraz evc-i vefâ semtine âlâ
Pervâzını bilmem
İkrâra gelüp hâsılı ol ġurre-i ġarrâ
Âġâzını bilmem
Ay başına vaÔd itmiş idi bûsesin am mâ
İcâzını bilmem
[13b]
Dil vaÔdeye tursun deyü haylice yorulдум
Şabr itmedi mehle

IV

Şahbâ-yı leb-i yâr ile sarhoş olayım dir
Bir dem dil-i ġam-hâr
Ôİşret-gede-i vaşlda medhüş olayım dir
Lâ-ķayd sebük-bâr
Leb-ber-leb ü âġuş-ber-âġuş olayım dir
ġüş itmesün aġyâr
Ol gözleri mahmûr ile mey-nüş olayım dir
Mahfîce dil-i zâr
Mestûr olayım dir iken aġyâre görüldüm
ġülşende o mehle

V

Ol rûh-ı muşavver ten-i pür-nûra ne dirsın

Ey nâfîz-i hüyân
Ol hûsn ile her cānibi ma'Ōmūra ne dirsın
Var mı söze imkân
Ol ğabğaba ol gerden-i kâfūra ne dirsın
ŌĀsım aña kurbân
Āyîne gibi şîne-i billūra ne dirsın
Rāşid ise ĥayrân
ŌIşkı yine ketm idemeyüp yāre tıyuldum
Fart-ı velehle

[13b]

26

Müstezād-ı Rāşid Tahmîş-i Rābit³¹³

(Mef'Ōlū / Mefā'Ōlū / Mefā'Ōlū / Fe'Ōlūn /
Mef'Ōlū / Fe'Ōlūn)

[14a]

I

Cū gibi yolında bulanup gāh tırudum
Bu ĥāl-i tebehle
Dıvāne hevā vü hevesinde buyuruldu
Tā kim ĥat-ı şehle
Dergāh-ı vîşāle götürüldüm götürüldüm
Serheng-i sipehle
Bir kez görüp ol kaşı keman şūhı uruldum
Yek tır-i nighle
Dıvāne dili bağlıca zencirde buldum
Gışū-yı siyehle

II

İtmişdi beni cāzibe-i hûsni giriftār
Tā vaqt-i şabāda
Vaşlın gözedüp olmuş idüm hecr ile bîmār
Bu künc-i belāda
İtmekde nevāziş ruḡabāya yine dildār
Hengām-ı vefāda
Hep cevri baña zevḡ-ı visali ile aḡyār
Cünbüşde şafāda
Sūzān olarak āteş-i Ōışk ile kül oldum

³¹³ Bu şiir Rāşid Dıvānı'nda yoktur. Ayrıca müstezādın, hangi Rāşid'e ait olduğu tespit edilemedi.

Bilmem ne günehle

III

Yolında idüp geşt nice deşt ile şahrā
Gezdüm nice Óālem
İtdüm tek ü pū bir nice dem bulmadum aślā
Ben derdine merhem
Kılmışdı bu yıl Óahd-i mey-i vuśleti gūyā
O lebleri zemzem
Ay başına vaÓd itmiş idi būsesin ammā
İcāzını bilmem³¹⁴

[15b]

27

**Tahmīs-i NaÓt-i Şerīf-i Cūdī ki Üstād-ı Kerāmet-penāh Hazret-i Neşóet-est
Sellemeullah³¹⁵**

(MefāÓilün / MefāÓilün / MefāÓilün / MefāÓilün)

I

1. Hīsālün Óafv-sāz-ı müznibāndur yā Resūla'llah
Meķālün rūh-bahş-ı mürde-gāndur yā Resūla'llah
3. Viśālün haste-i hicrāna cāndur yā Resūla'llah
Cemālün mutlab-ı cān ü cihāndur yā Resūla'llah
5. Hayālün cilve-bahş-ı Óāşıkāndur yā Resūla'llah

II

1. Sen ol maħbūb-ı müsteśnā-yı Mevlāsın ki destünđe
Sen ol mihmān-ı hās-ı Hāķ TeÓālāsın ki destünđe³¹⁶
3. Sen ol sultān-ı taħt-ı Óarş-ı aÓlāsın ki destünđe³¹⁷
Sen ol refref-süvār-ı Óālem-ārāsın ki destünđe
5. Şihāb ü māh-ı nev tır ü kemāndur yā Resūla'llah

III

1. Eyā şāh-ı rūsül v'ey mücrimānuñ maÓzeret-hāhı
Muħayyir gerçi her bir muÓcizeñ va'llāhi bi'llāhi
3. Óazāda teşne-gān oldı yem-i iħsānuñ³¹⁸ māhı

³¹⁴ Buradan sonra gelmesi gereken 15. yaprak (14b-15a) sayfaları kopmuş olduğundan müstezād yarım kalmıştır.

³¹⁵ Muvakkıt-zāde Pertev D. , Th. (5 bent), s. 500. Bu tahmis mecmuada iki kez (16a-15b sayfalar) yazılmıştır.

³¹⁶ Bu mısra dıvānda 3. mısradır.

³¹⁷ Bu mısra dıvānda 2. mısradır.

³¹⁸ iÓhsānuñā: iÓcāzuñā **M.**

5. Kesildi tığ-ı engüştün ile çerhün cünne-i mähı
Bu i'Öcāzuñ müşārün bi'l-benāndur yā Resūla'llah

IV

1. Vesîle olmayaydı gelmeme ey kâş ümm ü eb
Ki Őiśyān u tebeh-kārîde geçdi vaķt ü ānum hep
3. Siyeh- rüyem siyeh- rüzem siyeh- baħtem³¹⁹ siyeh kevkeb
Şeb-i ğafletde kıaldum nār-ı Őıŝķuñda baña matleb
5. Kıapuñda bir çerāĝ ile uyandur yā Resūlallah

V

1. Yazar münŝi-i Kıudret³²⁰ levh-i nıķāne benüm nāmum
Kıılar mihr-i hidāyet puhte bir ğün mıve-i hāmum
3. İder şems-i Őināyet rüz-ı rüşen³²¹ Pertevā ŝāmum
Tebāŝır-i ŝefāŐat mahv ider rüy-ı siyeh-kāmum
[16a]
5. Bu iħsānuñla Cūdî'yi utandur yā Resūla'llah

[16a]

28

Mutarref Tahmış-i Pertev Berāy-ı Ğazel-i Őİzzet³²²
(MefŐölü / FāŐilātü / MefāŐılı / FāŐılün)

I

1. Naķd-ŝıķıb pā-zede-i ğāret olmasun
LüölüŐ-i eşķ hāķde bı-ķıymet olmasun
3. MirŐāt-ı ķalb vaķf-ı reh-i ĥayret olmasun
İsterse yaöni zahmet ile ķulfet olmasun
5. O ŝūħa āŝinā dil-i bı-tāķat olmasun

II

1. Her ŝübħ būy-ı zülfini yārün ğetür ŝabā
Müşķ-i Ħotendür anı ğetürmekde yok ĥatā
3. Ol nükhet ile tabla-i Őattār[a] kıl ŝalā
Müjde kıdümünĝe ola bıñ müşķ-i Ğın fedā
5. Bu ĥızmetüm saña³²³ ser-i mü ŝıķlet olmasun

³¹⁹ siyeh- rüzem siye- baħtem: siyeh-baħtem siyeh-rüzem **D.**

³²⁰ -i kıudret: -i rahmet **M.**

³²¹ rüz-ı rüşen: rüz-veş **D.**

³²² Muvakkıt-zāde Pertev D. Th. , (10 beyit), s. 579.

³²³ sana: size **D.**

III

1. Ol terk ide raķibi idem ben de zārı terk
Güldür yakışmaz itmek aña gerçi hārı terk
3. DaŖvā-yı Ŗıřķı eylesün aġyār bārı terk
Ey nāle itme sendeki nāmūs u Ŗārı terk
5. Dilberle dil ikisi de bî-rāhat olmasun

IV

1. Māhiyyeti mehün yine maĥv oldu bu gice
Mihre bakup didi ki sizün keyfiñüz nice
3. Gün toġduġında tābiř-i aĥter alur nice
Tenhā oyup bu bendeyi açmışdı gizlice
5. Mehtābda gezen o amer-talŖat olmasun

V

1. Sen Ŗākıbetle saġ ol efendim budur duŖā
Dil-haste-gān-ı Ŗıřķuñ ümıd eylemez řıfā
[16b]
3. ŖUřřāa derd ekmege bımārlı sezā
Bımārlıda itmese de bir nıgeh baa
5. Sıĥĥat o ĥaste dıdelere Ŗillet olmasun

VI

1. Ol Yūsuf-ı zamānı gören müřterı olur
Bāzār-ı Ŗıřķ içinde pederler ġırü alur
3. Kālāsına göre degeriyle yirin bulur
Az nad ile şanur ki görenler anı alur
5. İsterse pıre-zen gibi ĥı udret olasun

VII

1. Kevřer lebānı āmeti tūbā cemālī ĥūr
Ol bir melek ki nesl-i beřerden miřāl-i nūr
3. Dilden behiřt fikri ebed eylemez mūrūr
Maĥzūna ŖAdn-i vuřleti baĥřende-i sūrūr
5. Ādem o cennete nice pūr- ĥasret olmasun

VIII

1. Rindi sıfāl-i meyle Cem-i mülk-i neřŖe ıl
Billūr dilde vār ise zerrın nařı sil
3. Medĥ-i piyāleye meyi varken varur mı dil
Maĥmūre neřŖe-baĥř bezmde řarābı bil

5. Sākı cihānda cām-ı Cem'e minnet olmasun

IX

1. Bahs-i dehānın açmayalum ol perı-veşün
Medh ü şenāsın eyleyelüm göz ile kaçun
3. Benzer mi rüy-ı yāra baķ ey māh on beşün
Tursun rehin miyānını ben bilmedüm peşin
5. Bı-hüde yoķ yire o da bir ğıybet olmasun

X

1. Cānān dimiş görince baņa itdi pek eşer
Öİşķumda bildüm Öāşık-ı zārum neler çeker

[17a]

3. Ey Pertev işte böyle olurmuş eşer meger
Öİndümde ğāyet ile benüm oldı muÖteber
5. Tarh eyleyen bu nazmı şaķın Öİzzet olmasun

[17a]

29

Tahmış-i Pertev Berāy-ı Ğazel-i Öİzzet³²⁴

(MefāÖİlün / MefāÖİlün / MefāÖİlün / MefāÖİlün)

I

1. Düşenler kesb-i Öİşķa olmayacak kāre düşmişdür
Ki zırā olmaz olmaz bir nice efkāre düşmişdür
3. Yanan pervāneler de şanuram bu nāre düşmişdür
Gönül bir yār için keşmākeş-i āgyāre düşmişdür
5. Berāy-ı gül o bülbül dām-gāh-ı hāre düşmişdür

II

1. Gülistān-ı cemāle zıbiş-āver āl-i sünbül-ruh
Benefşe zārına revnaķ viren ahmer karanfül-ruh
3. Beni mest itmeseydi fehm iderdüm āh ol mül-ruh
ÖAceb bir gül mi bitmiş lālede ey sākı-i gül-ruh
5. Yāhud Öaks-i ruħuñ peymāne-i serşāre düşmişdür

III

1. Nice kıalsun Öalevlenmekde dūd-ı āh meşÖalden

³²⁴ Muvakkıt-zāde Pertev D. , Th. , (6 bent) , s. 582.

- Ki ol mäh ictināb itmez imiş aÖlā vü esfelden
3. Güşāde oldu pek şimdi³²⁵ degüldi böyle evvelden
Şaķınmazmış o meh-rū gerden ü ruhsārını elden
5. Bu bahtumdur ki ğayret zülf-i Öanber-tāre düşmişdür

IV

1. Vefā meómüli ile sensin evvel dil viren hūbāne
Sitem-Őanādurur rahm eylemez anlar kıyar cāne
3. Benüm kaç defŐa geldi başuma bu şanma efsāne
Göñül perçemde iken ĥayf kim atıldı yabane
5. O murĝ-ı lāne-perver lāneden āvāre düşmişdür

[17b] V³²⁶

1. [Cenāb-ı šadr-ı Őaşruĝ gelmemişdür mişl ü mānendi
Kerem bābında gerçi Bermekçiler daħi söylendi
3. Kemāl-i ehl-i maŐārif-pışedür zırā ki hem kendi
Bilürse āşaf-i devrān bilür qadr-i hünermendi
5. Bu sınıfa ĥürmet itmek ol mekārım-kāre düşmişdür

VI

1. Bu ğüne itdi qassām-ı ezel kim Pertevā kısmet
İderler Őāşık u maŐşūk birbirine ĥizmet
3. Zenahdāna düşerse dil düşer cānāneye minnet
Dil-i zārī arar çengāl-i zülf-i ĥam-be-ĥam Öİzzet
5. O delv-i Őaşķ çāh-ı ğabĝab-ı dildāre düşmişdür

[17b] 30

Tahmīs-i Mutarref li-Nuṭķ-ı Cenāb-ı Şeyh Şems-i Tebrizi³²⁷
(FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilün)

I

1. Vāsıl olmaz Ĥaķķ'a kimse cümleden dūr olmadan
Terk ile kendi vücūdından da mehcūr olmadan
3. ŐĀlem-i varlıkda yokluk ile meżkūr olmadan
Şunma el miftāĥ-ı genc-i ğayba gencūr olmadan
5. Kenz açılmaz şol göñülde³²⁸ tā ki pūr-nūr olmadan

³²⁵ güşāde oldu pek şimdi: güşāde-meşreb oldu pek D.

³²⁶ Bu bent dıvānda 6. benttir.

³²⁷ Muvakkıt-zāde Pertev D. , Th. , (5 bent) , s. 514.

³²⁸ göñülde: göñülde D.

II

1. Sür çıkar ağyār[1] dilden tā tecellî ide Ĥaḳ
Ḳaśduḡ Allāh ise Ōāşık māsivā'llāhı bırak
3. Pāk idüp büt-hāneḡi beyt-i Hudā yapmaḡa bak
Beyt-i MaŌmūr olmaḡa vîrāne ḡalbündür eḡaḳ
5. Pādişāh ḡonmaz sarāya hāne maŌmūr olmadan

III

1. “Mūtū ḡable en temūtū³²⁹” sırrına³³⁰ maḡher olan
Neşœe³³¹-i uhrāyî yaŌḡî dār-ı dünyāda bulan
3. Şevḡ-i dîdār ile çeşm-i cān ü dil gibi tolan
Rūh-ı mahẓ olup hūzūr-ı maŌnevîde bulunan
[18a]
5. Ĥaşr ü neşri bunda gördi nefha-i sûr olmadan

IV

1. Mest olan mestāne geldi tā ezelden tā ebed
Eylemezler mescid ü mey-hāneden anları red
3. İstemezler bâde-i ḡammārdan anlar meded
Cām-ı Ōışḡun sekri zirā cām-ı müldendür eşed
5. İçdiler Ōışḡun şarābın āb-ı engūr olmadan

V

1. Bir Ōaceb sevdāya düşmüş tolanur Şemsî müdām
Başına üşmiş temāşāsın ider ḡās ile Ōām
3. Keşret içre vaḡdet ile ol ider kesb-i merām
Pertevā³³² şöhretle Pertev alsa eyler ihtîşām
5. Ĥaḡḡa maḡbûl olmaḡ ister ḡaḡḡa menfūr olmadan

[17b der-kenār]

31

Tahmîs-i Hayretî Berāy-ı Ġazel-i Neşîmî³³³
(FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilün)

I

1. Ayrılık cān u göḡül şehrini vîrān eyledi
Yaḡdı yıḡdı dōstum ḡāk ile yeksān eyledi

³²⁹ “ölmeden önce ölünüz” Aclūnî, C. II, s. 291.

³³⁰ dırrına: ısrına **D.**

³³¹ neş'e: teşne **Mc.**

³³² pertevā: pertev-i **D.**

³³³ Ĥayretî **D.**, Th. (7 bent), s. 81.

3. Ȑomadı cemŖiyyet-i hâtır perîşân eyledi
Fûrkatûñ derdi nigârâ bağrumı ȓan eyledi
5. Rûzgâr oldı muhâlif vaşlı hicrân eyledi

II

1. Pâdişâhum bendeñi tâ senden ayırdı felek
Nûr idûñ sen dide-i rûşenden ayırdı felek
3. Bûlbûl-i ğam-dideñi ğûlşenden ayırdı felek
Cânumu yaŖñi vişâlûñ benden ayırdı felek
5. Gel bu cânsuz âşıkı ğör kim ne bi-cân eyledi

III

1. Bâğ-ı cennet bağa kûyundan cüdâ ğûlşen degûl
Ġözûme sensüz diken olmış-durur ğûlşen degûl
[18a der-kenâr]
3. Cân revân olsun sağa rûh-ı revânım ten degûl
Senden ayru düşdüğüm tağdır imiş benden degûl
5. Hâğdur ey cân her ne kim tağdır-i Yezdân eyledi

IV

1. Niçe bir vâdi-i miñnetde ğöñül âh eyleye
Yâ nice bir yüz tutup dergâha “yâ şâh” eyleye
3. Umaram lutfuñ bu ben ğüm-râhı hem-râh eyleye
Derdümûñ dermânını fağlından Allâh eyleye
5. Her devâsuz derde dermân ol ki dermân eyledi

V

1. Ġöñlüme bezm-i mağabbetde olup hem-dem ğamuñ
Anuñ içün niçe demlerdür ki sürür dem ğamuñ
3. Mey yirine içirür lîkin dem-â-dem dem ğamuñ
Bağrumuñ ȓanın ğözümnden ağıdur her dem ğamuñ
5. Ey şanem şevkuñ beni ğör kim ne giryân eyledi

VI

1. Zâhidûñ her dem mekânı ğûşe-i kâşânedür
Rind-i mey-hâruñ yiri her lağza düvlethânedür
3. ŖĠâşıkâ mesken hemişe künc-i miñnethânedür
Sırr-ı Ŗışkuñ genc imiş anuñ yiri vîrânedür
5. Yağdı Ŗışkuñ ğöñlümi ol gence vîrân eyledi

VII

1. Ħayretiyem kim boyun virdüm belā şemşirine
Cānumı itdüm hedef cānā melāmet tırine
3. ÓĀşıkuñ ölmekden artuğ pes dahi tedbiri ne
Cānını virdi Nesimî çün şaçuñ zencirine
5. N’içün anuñ meskenin zencir ü zindān eyledi

[18a]

32

Tahmîş-i Pertev Berāy-ı Ėazel-i Rūhî-i Bağdādî³³⁴
(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

I

1. Rūz-ı mahşerde ne nā-kes ne kerîm isterler
Ne sehāyā ne Óatāyā-yı Óamîm isterler
3. Anda ne gevher ü ne dürr-i yetîm isterler
Şanma ey hāce ki senden zer ü şîm isterler
5. “Yevme lā-yenfeÓu”³³⁵ da kalb-i selîm isterler

II

1. Bu cihān içre ne mahdūm ne ĥor ne ĥuddām ol
Nām ü şāna ne heves eyle ne pek bed-nām ol
3. Hem ne taĥşîl-i merām itmede pür-ibrām ol
Berzah-ı ĥavf u recādan geçegör nā-kām ol
5. Dem-i āhirde ne ümmîd ü ne bîm isterler

III

1. Olsañ erbāb-ı nücūma müteraássîd ĥādim
Ħikmet ü hendese taĥşîline olsañ Óāzim
[18b]
3. Rūz u şeb kesb-i hüner itmege olsañ kāóîm
ÓĀlem-i bî-meh ü ĥorşîd ü felekde dāóîm
5. Ne mühendis ne müneccim ne ĥakîm isterler

IV

1. Fāzıl-ı ekmel³³⁶ iken küdek-i ebced-ĥān ol
Saña varlık getüren Óilmi unut ĥayvān ol
3. Şekl-i ĥayvānda ger ādem iseñ insān ol
Unudup bildüğini Óārif iseñ nādān ol

³³⁴ Muvakkît-zāde Pertev D. , Th. (12 bent) , s. 540.

³³⁵ “Hiçbir şeyin fayda vermeyeceği gün” Kur’ān, 26/88.

³³⁶ ekmel: kümmel **D**.

5. Bezm-i vahdetde ne Óilm ü ne Óalım isterler

V

1. ÓĀlem-i nūrda pervāneye yol virmezler
Meclis-i zühdde mestāneye yol virmezler
3. Bezm-i merdānede dīvāneye yol virmezler
Ĥarīm³³⁷-i maÓnide bigāneye yol virmezler
5. Āšinā-yı ezelı yār-ı kādım isterler

VI

1. Şekl ü heyóetde tehı ırka külāh eskitme
Meskenet semtine git rāh-ı gurūra gitme
3. Bir bölük gerçek eren kalbin amān incitme
Dergeh-i fakra varup dirligini Óarz itme
5. Anda hergiz ne sipāh ü ne zaÓım isterler

VII

1. Rıh-i şarşarla ne eşcār u ne ezhār açılır
Bād-ı şubh ile velı gonce-i gülzār açılır
3. Rıfık ile rāzını Óuşşāk ider izhār açılır
Meclis-i keşf-i maÓānide çok esrār açılır
5. Varamaz nefis-i gāzūb anda ĥalım isterler

VIII

1. Hele bir mesóeledür bu ki ehemm ü elzem
Buldı ĥidmetle şeref cümle-i ibni Ādem
[19a]
3. Fuķarā ĥādımı oldı niçe Şāh-ı Edhem
Sākin-i dergeh-i teslīm ü rızā ol her dem
5. Ber-murād itmege ĥizmetde muķım isterler

IX

1. ÓĀşıkuı kişver-i ģam milkini bi'l-istihkāķ
ÓIşķ ile çün eyledi Óahd-i ezelde mişāk
3. Vaşl içün Óāşıķa dermān var ise derd ü firāk
ÓĀşıķ ol şerbet-i vaşl ister iseı kim Óuşşāk
5. Čāresüz derd arayup renc [ü] elım isterler

³³⁷ ĥarım: ĥarem **D.**

X

1. Boşalup doldı nice nice sarāylar evler
Bî-nevā nice gedālarla nice husrevler
3. Bilse bu nüktemi ey kāş köhneler nevler
Kıble-i ma'Ōnî mi fehm eylemeyen kec-revler
5. Sehv ile secde idüp ecr-i Ōažım isterler

XI

1. Felegün āfil olur Pertev-i nūr-ı yūhı
Sinninüŋ bulsa da a'Ōdādı sinin-i Nūh'ı
3. Da'Ōvete elbet irer bir melek-i sübbūhî
Ezber it kıśśa-i esrār-ı dili ey Rūhî
5. Hāzır ol bezm-i İlāhıde nedİM isterler

XII

1. Hāzret-i Neş'Ōet-i üstāddan aldum destūr
Fahr ideydüm yiri var idi olurdum ma'Ōzūr
3. Şafha-i dilde bu beyt olmamış olsa mestūr
Cürmüne mu'Ōterif ol tab'Ōuŋa olma mağrūr
5. Ki şifā-hāne-i hıkmimde sağım isterler

[18a der-kenār]

33

Muhammes-i Muştafā³³⁸

(Fā'Ōilātün / Fā'Ōilātün / Fā'Ōilātün / Fā'Ōilün)

I

1. Ey semāhat necm-i devlet māh [ü] mihr-i āsümān
Şubh-dem peyk-i şabā virür selāmuŋdan nişāŋ
3. Baht ile yār ol zemīn durduqça döndüqçe zamān
Muttali'Ōdür ğayb-i Dārā āşikār ü nihān
5. Ārzū-yı cān ü dil mihr ü maḥabbetden hemān

II

1. Şubh-veş şādıklaruz gün gibi rüşendür delİL
ŌAhdümüzde kıL kadar yoqdur maḳāl-i ḳāl ü ḳİL
3. Tāzedür peymānumuz mānend-i gülzār-ı HalİL
[18b der-kenār]
5. Gıll ü ğışden ḳalbümüz mānende şāfİ SelsebİL
Ārzū-yı cān ü dil mihr ü maḥabbetden hemān

³³⁸ Bu muhammesin hangi Mustafa'ya ait olduğu tespit edilemedi.

III

1. Sûz-ı dilden eyledük inşâ maḥabbet nâmesin
Âyet-i “naşrun mina’llâh”³³⁹ eyledük ser-nâmesin
3. Gizlemiş gerçi ezel naḳḳâş-ı ḳudret ḥâmesin
Ḥavfumuz yok câna geydirdük maḥabbet câmesin
5. Ârzü-yı cân u dil mihr ü maḥabbetden hemân

IV

1. Tîr-i a’ôdâya siperdür şînemüz rûz-ı meşâf³⁴⁰
Şıdḳumuz gün gibi rûşen bilmezüz lâf ü güzâf
3. Ḳalbümüz ok gibi toğrıdur ḳılıç mânend-i şâf
Ḳavlümüz ḥaḳdur şadâḳat râhına şıgmaz güzâf
5. Ârzü-yı cân ü dil mihr ü maḥabbetden hemân

V

1. Ḳaplasa rûy-ı zemîni düşmen-i žulmet-şî’ôâr
Pertev-i nûr-ı hidâyet tâbi eyler târumâr
3. Ḳonmasun âyîne-i ḳalbe küdüretle ğubâr
Kimse bilmez Muştafâ yarın n’olur encâm-kâr
5. Ârzü-yı cân ü dil mihr ü maḥabbetden hemân

[18b der-kenâr]

34

Tahmîş-i Rahmî ez-Berây-ı Ğazel-i Necâtî³⁴¹
(Fâ’ôilâtün / Fâ’ôilâtün / Fâ’ôilâtün / Fâ’ôilün)

I

1. Vaḳt-i gülzâr irdi bülbül oldu güyâ bir yaña
Şalmur ra’ônâlanup her serv-i bâlâ bir yaña
3. Ehl-i diller ḳıldılar gül-geşt-i şahrâ bir yaña
Ḥalḳ-ı Ôâlem bir yaña bî-çâre tenhâ bir yaña
5. Cennet-i kūyuḡ ḳomazam olsa Ôâlem bir yaña

II³⁴²

1. Boynuma zencîr-i zülfin ideli ol yâr bend
Ḥalḳa ḥalḳa dūd-ı âhum çerḥa şalmışdur kemend
3. Fâ’ôide itmez ne lâzımdur dil-i şeydâya³⁴³ pend

³³⁹“Allah’tan yardım.” Saf Suresi (61 / 13) ayetine telmih yapılmıştır.

³⁴⁰ meşâf: cenk D.

³⁴¹ Rahmî D., Th. (5 bent), s. 134.

³⁴² Bu bent dîvânda 3. benttir.

5. ÓIşķa māniÓ olımaz zāhid kelām-ı hūş-mend
Kimse karşı tura mı ger³⁴⁴ aķsa deryā bir yaņa

III³⁴⁵

1. Gülşene Óarz ideliden³⁴⁶ dil-berā dıdāruñı
Lāle hacletden kızardı göricek ruhsāruñı
3. Gönçalar dem-beste kıaldı işidüp güftāruñı
[19a der-kenār]
Bulımadılar arayup şıve-i refťāruñı
5. Gitdi túbā bir yaņa serv-i dil-ārā bir yaņa

IV

1. Ehl-i dünyānuñ dilā gūş itme kııl ü kıālını
Gel kıalender ol bulup bir Rūm ili abdālını
3. Kār u bārı³⁴⁷ terk idüp bürün melamet şālını
Ehl-i dünyāyile³⁴⁸ şerh eyler tecerrüd hālını
5. Yirde Kıārün bir yaņa gökde Mesīhā bir yaņa

V

1. Āh-ı Raħmı’den nola gerdün olursa şermsār
Gerd-i mihnet eyledi miróāt-ı kıalbin pür-gubār
3. ÓĀrızında žāhir olaldan bu hatt-ı müşg-bār
Cānına oldu Necāti’nün havāle Óışķ³⁴⁹-ı yār
5. Ey ecel sen de gelüp itme teķāzā bir yaņa

[19a der-kenār]

35

Tahmıs-i Kıudsı Berāy-ı Ėazel-i Ėayreti³⁵⁰
(MefĖölü / MefāĖılün / MefĖölü / MefāĖılün)

I

1. Gülzārları içre çün bülbul idüm cānā
Bir gonce güli görsem pür-gulğul idüm cānā
3. Çün rüz-ı ezel içre ben bı-dil idüm cānā

³⁴³ lāzımdur dil-işeydāya: lazım Óāşıķ-ı şeydāya **D.**

³⁴⁴ kimse karşı tura mı ger: kimsene karşı durımaz **D.**

³⁴⁵ Bu bent dıvānda 2. Banttır.

³⁴⁶ ideliden: eyleyelden **D.**

³⁴⁷ kār u bārı: kār-bārı **D.**

³⁴⁸ ehl-i dünyāyile: māl-ı dünyāile **D.**

³⁴⁹ Óışķ-ı: çeşm-i **D.**

³⁵⁰ Bu tahmısın hangi Kıudsı’ye ait olduğu tespit edilemedi.

- Ne âteş ü bād ü ne āb ü gil idüm cānā
5. Sen serv-i hevā-bahşa ben māōil idüm cānā

II

1. Dil bezm-i elest içre nāri idi bu tūruñ
İçirdi gelüp cāmın alsa bî tūruñ
3. ÓAqlını mey-i vahdet almışdı bu meyhoruñ
ÓĀlemde henüz adı yād olmadın engūruñ
5. Ĥum-ĥāne-i vahdetde ben kıanzil idüm cānā

III

1. Bilinmez idi aślā gerdiş ne idi gerdūn
Anlamaz idi dānā Óālem ne idi ne dūn
3. Kandıydı Süleymān ü İskender ü Eflātūn
Leylāya daĥi Mecnūn olmamış idi meftūn
5. Ben vādi-i ĥayretde lā-yaÓķil idüm cānā

IV

1. Dıvāne idüm evvel yoķ idi bana tedbîr
Ĥüsrev ne idi Şîrîn olmamış idi taşvîr
3. Kūh-ı ġam[ı] kesmişdüm kıomamış idüm bir yir
[19b der- kenar]
Daĥi gil[i] Ferĥāduñ olmamış idi taĥmîr
5. Ben rāh-ı meşakķatde pā-der-gil idüm cānā

V

1. Kıudsî nola pāk idüp şu gibi revān aķsa
Yüz ursa işigūñe dāōim yüzūñe baķsa
3. Her dem bunı cānā cāndur ĥidmetūñe yoĥsa
Óİşķ eyledi āvāre ben Ĥayretîyi yoķsa
5. Her ĥidmete cān ile müstaÓcil idüm cānā

[19a]

36

Taĥmîş-i Pertev Berāy-ı Ėazel-i Vāsıf Oşmān Beg³⁵¹

(MefāÓilün / MefāÓilün / MefāÓilün / MefāÓilün)

[19b]

I

1. O źālim kim beni zūlfı gibi pūr-pıç[ü]tāb ister
Dil-i şîm-āb³⁵² bî-ārām-veş pūr-ıztırāb ister

³⁵¹ Muvakkıt-zāde Pertev D. , Th. (5 bent), s. 568.

3. Gehî bezminde taltîf itmeden şanma şevâb ister
Gözüm yaşın o mest-i Ŗışk³⁵³ hem-reng-i şarâb ister
5. Göñül mülkin harâb-ı derd ü gam bağrum kebâb ister

II

1. Ne mâniŖ yâr gâhî hâtır-ı Ŗuşşâkı incitse
Velî gâhîce de matlûb[ı] Ŗuşşâkuñ olup bitse
3. MaŖiyyet maŖrızında âteşîlik itmese gitse
N'ola hûy-kerde-rûy-ı yârdan bûse ümîd itse
5. Göñül bir özge mecnûndur yanar âteşden âb ister

III

1. Bu rûtbe bād-püyân oldı cānā cüst-ü-cüyunda
Nihāyet nāfe-i Çın ü Hoten mi buldı büyunda
3. Nedür bu nā-küşādî Ŗukde-i mû gibi hüyunda
Şabā zülfün Ŗaceb mi tārūmār³⁵⁴ eylerse rüyunda
5. Tılsım-ı dahme-i hûsnün o yüzden feth-i bâb ister

IV

1. Ėubār-ı rāh-ı Ŗışk oldum vücûdum eyledüm ifnā
Hevāya kalb olup cevî-i hevāda eyledüm meŖvā
3. Maĥabbet şöyle teŖşîr eylemiş kim gitmedi aślā
Göñül gerçi felekden hāke düşmüş zerredür ammā
5. Yine mihr-āşinā bir meh-veş-i Ŗālî-cenāb ister

V

1. Bu vîrān-hāne-i dil çekdi Pertev bunca germ ü serd
Sirîşk-i âteşinle itdi nice āh-ı serd ü berd
3. Yine bilmez hele vîrān ü maŖmûr³⁵⁵ olduğın bir ferd
Yapılmazsa nola Vāşîf dil-i vîrān-ı ehl-i derd
5. Felek ehl-i dilün kâşāne-i kalbin harâb ister

[19b der-kenār]

37

Tahmîş-i Rahmî Berāy-ı Ėazel-i Hayālî³⁵⁶
(MefāŖîlün / MefāŖîlün / MefāŖîlün / MefāŖîlün)

³⁵² dil-i şîm-âb: dilüm şîm-âb-ı D.

³⁵³ mest-i Ŗışk: mest-i işve D.

³⁵⁴ tārūmār: tār-mār D.

³⁵⁵ vîrān ü maŖmûr: virane maŖmûr D.

³⁵⁶ Rahmî D. , Th (5 bent), s. 128.

I

1. Olanlar sûrete mâ'ûil nedür ma'ûnâyı bilmezler
Âkâikat gözleseñ mâhiyyet-i eşyâyı bilmezler
3. Bu ba'îr içre âdefde ol dîr-i yektâyı bilmezler
Cihân-ârâ cihân içindedür ârâyı bilmezler
5. O³⁵⁷ mâhîler ki deryâ içredür deryâyı bilmezler

II

1. Âkâikî Ka'ûbeye secde ider mescidde³⁵⁸ her sâcid³⁵⁹
Ezelden mest kılmışken şarâb-ı şem' ile şâhid³⁶⁰
3. Âbâdetden Âbûdiyyet durur Âlemde³⁶¹ ey zâhid³⁶²
Harâbat ehline düzeñ Âzâbın açma ey zâhid
5. Ki anlar³⁶³ ibn-i vâkt oldı ğam-ı ferdâyı bilmezler

III³⁶⁴

1. Melâmet deştini geşt eyleyüp âyetle mecnûnlar
Gedâ oldı bu yolda nice Dârâ vü Ferîdûnlar
3. Fenâ ser-menzilinde dîdelerden dökülür³⁶⁵ hûnlar
Hamîde kadlerine rişte-i eşki tağup bunlar
5. Atarlar tîr-i maşşûdı nedendür yayı bilmezler

IV³⁶⁶

1. Ma'abbet câmını nûş eyleyüp Âlemde fâ'îkîler
Bu bezme mest olan gelsün yaraşmaz bunda ayıklar
3. Yağasın şubh-veş çâk eyleyüp mestâne sâdıklar
Şafağdan kân³⁶⁷ içinde dağını seyr itse Âşıklar
5. Güneşden zerre görmezler felekden ay'ı bilmezler

V

1. Fenâdur³⁶⁸ Rahîmiyâ bâkî³⁶⁹ tasavvur itme devrânı

³⁵⁷ o: şu **M.**

³⁵⁸ mescidde: ma'ûnâda **D.**

³⁵⁹ Bu mısra dîvânda 2. Mısradır.

³⁶⁰ Bu mısra dîvânda 3. Mısradır.

³⁶¹ Âlemde: maşşûd **D.**

³⁶² Bu mısra dîvânda 1. Mısradır.

³⁶³ ki anlar: ki bunlar **D.**

³⁶⁴ Bu bent dîvânda 4. Benttir.

³⁶⁵ dîdelerden dökülür: didelerden döktiler **D.**

³⁶⁶ Bu bent dîvânda 3. Benttir.

³⁶⁷ şafağdan kân: şafak-gün kân **D.**

³⁶⁸ fenâdur: beğâ yok **D.**

- Gedāya şāh-ı Ŗālemdür anuñ kim ola Ŗırfanı
3. Ne söyler şevk³⁷⁰ ile gūş eylegil dehrün sühendān
[20a der-kenār]
Hayālî faqr şalına çekenler cism-i Ŗuryānı
5. Anuñla fahr iderler atlas ü dıbāyı bilmezler

[20a der-kenār]

38

Ġazel-i Ġayretî Tahmîş-i Cinānî³⁷¹

(MefāŖılün / MefāŖılün / MefāŖılün / MefāŖılün)

I

1. Ġubār-ı hatt-ı sebzün reşk-i reyhān ola sultānum
Anı erbāb-ı dil gördükçe Ġayrān ola sultānum
3. İşıgün Ġayret-i gülzār-ı rıdvān ola sultānum³⁷²
Cemālün gülşeni her lahze Ġandān ola sultānum
5. Hezārān bülbul ol gülşende nālān ola sultānum

II

1. Lebün kim Ġonce-i zıbā-yı³⁷³ gülzār-ı letāfetdür
Ŗızārūñ kim gül-i nev-reste-i bı-hār-ı cennetdür
3. MuŖanber kākülün kim sünbül-i bağ-ı tarāvetdür
Nihāl-i kıametün kim serv-i bostān-ı melāhetdür
5. Ġudā bād-ı muhālifden nigeħ-bān ola sultānum

III

1. Yaķup Ġākister³⁷⁴ itdi tāb-ı Ġüsnün cān-ı mehcūrı
Fürüg-ı pertev-i mihr-i tecellî niyyete kim³⁷⁵ Tūrı
3. Delîl-i rüşen iken Ġüsnüñe ol şemŖ-i kāfurı
Şu göz³⁷⁶ kim nāżırūñ olmaya çıksun ey gözüm nūrı
5. Şu dil kim menzilün olmaya vırān ola sultānum

IV

1. Görüp miskîn ü pā-māl olduĠın bı-veħ ü bı-Ŗillet³⁷⁷

³⁶⁹ bākî: fānî **D.**

³⁷⁰ şevk: hūş **D.**

³⁷¹ Cinānî **D.**, Th (5 bent), s. 241.

³⁷² İşıgün Ġayret-i gülzār-ı rıdvān ola sultānum: Ser-i kūyūñ Ġarîm-i bağ-ı Rıdvān ola sultānum **D.**

³⁷³ -ı zıbā-yı: -ı ser-sebz-i **D.**

³⁷⁴ Ġākister: Ġāküster **D.**

³⁷⁵ niyyete kim: nitekim **D.**

³⁷⁶ göz: sūz **M.**

³⁷⁷ Görüp miskîn ü pā-māl olduĠın bı-veħ ü bı-Ŗillet: Şalarken nahîl-i bālān üzre her gün sâye-i rahmet **D.**

- Başumdan Óaql fikrüm tārūmār itdi benüm ĥayret³⁷⁸
3. Seĥer bād-ı šabā mı³⁷⁹ gūšmāl itdi nedür ĥikmet
İderken sāyesinde nice³⁸⁰ diller gešt-i³⁸¹ cemÓiyyet
5. Siyeh sūnbüllerüñ³⁸² niçün perişān ola sultānum

V

1. Cināñi dīde giryān olsa dil³⁸³ ġam-ġin Óaceb midür
Lebüñ hecriyle³⁸⁴ kılsa eşkini ĥūñin Óaceb midür
3. Görüp kılsañ Óināyet olmasañ pür-kın Óaceb midür
Gedā-yı kūyuñ olsa Ĥayretī miskın Óaceb midür
5. Gedā mümkün degül midür ki sultān olsa sultānum

[20a]

39

**Mutarref Tahmīs-i Pertev Berāy-ı Ġazel-i Nedīm-i Ķadīm Aĥmed Efendi el-
Merĥūm³⁸⁵**

(MeĤÓölü / FāÓilātü / MeĤāÓilü / FāÓilün)

I

1. Gel ey esīr-i zūlf-i perişānuñ olduġum
Künc-i ġamuñda silsile-cünbānuñ olduġum
3. Pā-māl-i nāz-ı ģadd³⁸⁶-i ĥırāmānuñ olduġum
Ey Óışķuñ ile gūyek-i ġaltānuñ olduġum
5. Bilmez misin rübūde-i çevġānuñ olduġum

II

1. Tāvūs lar gibi çemenistāne çık yüri
Reftār içün težerv ile seyrāne çık yüri
3. Gül gül-bün üzre çıkdı gülistāne çık yüri
Serv-i revānsın reh-i bostāne çık yüri
5. Ey men fedā-yı śihĥat³⁸⁷-i cevlnānuñ olduġum

³⁷⁸ Başumdan Óaql fikrüm tārūmār itdi benüm ĥayret: Olurken bûy-ı Óanber-bâr râĥat-baĥş-ı her millet **D.**

³⁷⁹ -ı šabā mı: -ı šabāyı **D.**

³⁸⁰ nice: bunca **D.**

³⁸¹ gešt-i: kesb-i **D.**

³⁸² kāküllerüñ: sūnbüllerüñ **M.**

³⁸³ dīde giryān olsa dil: olsa derd-i hicr ile **D.**

³⁸⁴ hecriyle: hicriyle **D.**

³⁸⁵ Muvakkıt-zāde Pertev **D.**, Th. (5 bent), s. 520.

³⁸⁶ nāz-ı ģadd: esb-i nāz **D.**

³⁸⁷ ĥālet: śihĥat **M.**

III

1. Gördükçe bendi bu şeker handeler nedür
Yanında tatlı handelerün gül-şeker nedür
3. Allāh o lebde hâsıl olan şand-i ter nedür
Şunmak Ŗaşıde-pāre lebün yā meger nedür³⁸⁸
5. Bildün mi tütü-i şekeristānuñ oldıgum

IV

1. Ağyār korkusından amān hiç bilür misün
Dirsem ne çekdügüm o gice incinür misün
3. Sen böyle gayret ile beni öldürür misün
Ben itmedüm Ŗayān tuyulmuş görür misün
5. Meclisde tā-be-rüz nigh-bānuñ oldıgum

V

1. Pek istedi üçünci gün Ŗıyduñ efendimi
Sen şüh-ı şeh-levendümi serv-i bülendimi
[20b]
3. Göz yolda özledi cānum Pertev pesendümi
İtmem fedā diyüp bu kühen müstemendümi
5. Lutf eyle gel Nedim'üne kurbānuñ oldıgum

[20a derkenar]

40

Ėazel-i Cāmī Tahmīş-i Nevāyī ki der-Ėazel-hā-yı Fārisī Mahlaşēş be-Fānī Şöhret

Yāft³⁸⁹

(MefāŖılün / MefāŖılün / MefāŖılün / MefāŖılün)

[20b der-kenār]

I

1. Ėudā rā tā be key dūr ez tuñ nā-mihribān bāşem
Çün mahrumān-i bezm-i iş zār ü nā-tüvān bāşem
3. Besāzem bā Ėam-i hicrān be kām-i düşmenān bāşem
Çü netvānem ki ber hān-i visālet mihmān bāşem
5. Ser-i hıdmet nihāde çün segān-i āsitān bāşem

II

1. Be renci ger begüyem bā tu şüh-ı ārzümendi
Ve kerdem der keşem gūyī ki tā key leb furūbendi
3. Ve ger n'āyem be kūyet dil hemi gūyī ki ber kendi
Be her nev'ī ki bāşem ez men-i bed-rüz peyvendi

³⁸⁸ nedür: neden **D**.

³⁸⁹ Bu şiir (5 bent) farsçadır.

5. Nemî dānem çesan mî hāhiyem tā an çünān bāšem

III

1. Mera ħori-yi hicran geşt vaşlet ey semen-ber ne
Be cān āverd merā bî-taķatî vü baht yāver ne
3. Hoşem bā in ü hiçem fikr-i sāmān ü ğam-ı ser ne
Zi nāmūs-i ħodem maķśūd nām u neng est ger ne
5. Merā ğam nîst k'ez Őışķ-ı tu rüsvā-yi cihān bāşed

IV

1. Çü fen der āteş-i sūzān-ı Őışķet mānde em der teb
Çe münŐim mî konî ey meh zi āh ü nāle vü yā Rab
3. Elā ey serv-i hoş-reftār-ı nāzük-ĥüy-i şekker-leb
Zi ĥüy-i nāzuket tersem ve ger men tā seher her şeb
5. Be gird-i kūy-i nāze çün zenān efġān-künān bāšem

V

1. Fiġānî ez ser-i kūyet çü şod bā dîde-i pür-ĥün
Müyesser dîġerān rā geşt vaşl-i an ruh-i gülgün
3. Kücā şod ey perî-peyker ki bā şad ĥayl ü bā şad efsün
Tufeyl-i fen heme dîdend b rüöyet dîġerān eknün
5. Şodem rāzî ki çün Cāmî tufeyl-i dîġerān bāšem

41

[20b]

Tahmîş-i Pertev Berāy-ı Ğazel-i Nedîm-i Ğadîm Aĥmedî Efendi el-Merĥûm³⁹⁰
(FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilün)

I

1. Sebze-i bîġāne bitmiş cūy-bār-ı nürdan
Žulmet-i şeb žāhir olmuş taraf-ı ķurś-ı ĥürdan
3. Aġladum fikrüm bu teşbîĥāt-ı dūr-ā-dürdan
Ĥatt-ı sebz olmuş bedîd ol gerden-i kâfûrdan
5. Ey Öaceb çıķmış zümürred maŐden-i kâfûrdan³⁹¹

II

1. Şormadum muġbeçenün āyîn-i dîn ü mezhebin
Aġladum böyle pey-ā-pey³⁹² nüş-ı meyden meşrebin
3. Rāĥat-ı ĥulķüm-ı laŐlîn-fām mül itmiş lebin
Mey terāviş eyler emdükçe turunc-ı ġabġabın
5. Şöyle sır ol mest-i nāzum³⁹³ neşöe-i pür-zürdan

³⁹⁰ Muvakkît-zāde Pertev D. , Th. (5 bent), s. 521.

³⁹¹ kâfûrdan: billurdan **D.**

³⁹² aġladum böyle pey-ā-pey: anla pey-der-pey bu nüş-ā **D.**

III

1. Havz-ı şahbāda bat-ı mey itdügi demler şinā
Def terennümle tolu ney zevk-i meyl-i³⁹⁴ āşinā
3. Çık çık eylerken gama çār-pāre-i hālet-fezā
Mevc ururdu mutribün gördüm kemer-gāhında tā
5. Şöyle nağme-i ter- kāse taşmış³⁹⁵ tanbūrdan

IV

1. Çok zamān ağıyār ile yan yana geçdün baķmadun
Şine dāğından harīm-i cāne geçdün baķmadun
3. Āh kim bu gün daħi şāhāne geçdün baķmadun
Dün çemende sevdüğüm mestāne geçdün baķmadun
[21a]
5. Serv reftāruñ görüp başın şalardı dūrdan

V

1. Bir cefā-kār kıl itmiş kim anı çerh-i leōīm
Ġamzesi bīmiyle her laht-ı dili olmuş dü-nīm
3. Hālını dir Pertevā hākindeki Ōažm-i remīm
Nā-tüvānem şöyle kim mecrūh olup cism-i³⁹⁶ Nedīm
5. Geçse zīr-i sāye-i müjgān-ı çeşm-i mūrdan

[20b der-kenār]

42

Esbaķ Mālīyye Müşiri Edirne'de Merhūm Pertev Paşanın der-Farz-ı Muhammes Şarkı

Güftesi³⁹⁷

(MefŌülü / MefāŌilü / MefāŌilü / FeŌülün)

I

1. Gülşende yine meclis-i rindāne donansun
Gül devridür elde mey-i gül-gün tolansun
3. Bir zevk idelüm cām-ı Cem'ün ağızı şulansun
[21a der-kenār]
Ol ğonce-i ser-mest sabāh oldu uyansun
5. Āyine-i mül gül yüzini görsün utansun

³⁹³ şır ol mest-i nāzum: mest-i şır ol nāzum **M.**

³⁹⁴ zevk-i meyle: zevk-i meyl-i **M.**

³⁹⁵ taşmış nağme-i ter kāse-i: nağme-i ter-kāse taşmış **M.**

³⁹⁶ mecrūh olur cismüm: mecrūh olup cism-i **M.**

³⁹⁷ Bu şiir, Muvakkit-zāde Pertev Dīvānı'nda tespit edilemedi.

II

1. Nergis nıgeh-i eşm-i siyeh mestine hayrān
Sūnbūl-i řiken perem-i serbestine hayrān
3. řāh-ı gūl-i ter řāger-i dūr-destine hayrān
Ol once-i ser-mest řabāh oldu uyansun
5. Āyine-i mūl gūl yūzini örsün utansun

III

1. Āřufte-edā peremi ıkduka fesinden
řūridelerūn āh ıkar her nefesinden
3. Cān būlbūli feryāde gelūr ten kafesinden
Ol once-i ser-mest řabāh oldu uyansun
5. Āyine-i mūl gūl yūzini örsün utansun

IV

1. Olduk bu gice biz bize mey ney ile dem-sāz
Mey derdüme mahrem idi ney āhuma hem-rāz
3. Pertev idelūm būlbūl ile nağmeye āgāz
Ol once-i ser-mest řabāh oldu uyansun
5. Āyine-i mūl gūl yūzini örsün utansun

[21a der-kenār]

43

Tahmīs-i Ūmidī Berāy-ı Ėazel-i Muħibbī³⁹⁸
(FāŖilātūn / FāŖilātūn / FāŖilātūn / FāŖilūn)

I

1. Tāķ-ı eyvān-ı felek dār-ı am ū miħnet gibi
řāhn-ı řahrā-yı cihān bir vādī-i ĥayret gibi
3. Ŗīzzet ū cāh-ı celali bāŖīř-i źillet gibi
Ĥalk içinde muŖteber bir nesne yok devlet gibi
5. Olmaya devlet cihānda bir nefes řıħhāt gibi

II

1. Nevbet-i řāhı cihānuñ bir urı avĖāsıdur
Tāc-ı devlet didūĖuñ derd-i serūn mīnāsıdur
3. Ėūře-i rāhat gedānuñ kūnc-i istiĖnāsıdur
Saltanat didūkleri ancaķ cihān avĖāsıdur
5. Olmaya baħt ū saŖādet dūnyede vahdet gibi

³⁹⁸ Bu tahmīsın hangi Ūmidī'ye ait olduĖu tespit edilemedi.

III

1. Gırre olma dehr-i dūne bî-vefâdur Óâkıbet
- Manısíb u cāhı anuñ bād-ı hevâdur Óâkıbet
3. Şāhidi bezm-i şafâsından cüdâdur Óâkıbet
- Qo bu Óıyş ü Óışreti çün ki fenâdur Óâkıbet
5. Yār-i bâkı ister isen olmaya tãÓat gibi

IV

1. Encüm-āsā seyr-i eflāk eyleyüp kılsañ raşad
- Dehr ider āhır raşad-gāhuñ senüñ çāh-ı lahd
3. Berr ü bahrı Hızr-verş yilsen yürüsen tã ebed
- Olsa kumlar şağışınca Óömrüñe hadd ü Óaded
5. Gelmeñe bu şışe-i çerh içre bir sãÓat gibi

V

1. Ey Ümıdı menzil-i maksûda istersen vüśül
- Olmaya rāh-ı tarıkat gibi aña togru yol
3. Keşret-i dünyâyı terk it vahdeti eyle kabül
- Ger huzür itmek dilerseñ ey Muhibbı fariğ ol
5. Olmaya vahdet maqāmı güşe-i Óuzlet gibi

[21a]

44

Mutarref Tahmış-i Pertev Berāy-ı Ėazel-i Rikāb-dārı-i Şehriyārı Yāver Ėasan Beg³⁹⁹
(MefÓölü / MefāÓılı / MefāÓılı / FeÓölün)

I

1. Óışkuñla senüñ āteşe yandum haberün yok
- Bımar-ı Ėam-ı fürkatün oldum kederün yok
3. ÓAyb itmem efendim seni dāğ-ı cigerün yok
- N'olduysa baña oldu senüñ bir zararun yok
5. Ėh-ı şerer-i nãlelerümden hazerün yok

II

1. Ėayfã ki göñül haste-i bıtab yatarsın
- Ėüzn [ü] elem-i hecr ile bı-hãb yatarsın
3. Ėam-hãnede bã-dıde-i pür-ãb yatarsın
- Bu āteş-i hasret ile pür-tãb yatarsın
5. Derd-i dil-i rencüruña bir çãre-gerün yok

³⁹⁹ Muvakkıt-zãde Pertev D. Th. (5 bent, mecmuada 4 bent) s. 531.

III

1. Gāhıce tegāfūl gehı bıgāne nigāhuŋ
KaŋatŌ oldı mı hep naŋre-i lutf-ı geh ü gāhuŋ
3. Alma yetiŋür bende-i efkendenüŋ āhuŋ
ŌAfv itmemededen başkaca nā-kerde günāhuŋ
5. Üftādelerüŋ hāline ey meh naŋaruŋ⁴⁰⁰ yok

[21b]

IV⁴⁰¹

1. Yāver ne Ōaceb sen dahi pek nāz idiyordun
Pertev gibi eflāke mi pervāz ediyordun
3. Ol ŋūh⁴⁰² sitignāya mı āgāz ediyordun
Vuŋlet hevesin dilde niçün az ediyordun
5. Çoŋdan beridür semtine yārūŋ seferüŋ yok

[21b]

45

Muhammes li-İŋhāk⁴⁰³

(FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilün)

I

1. Niçe bir menzilümüz deyr-i fenā eyleyelüm
Ceres-i nāle ile dehre cefā eyleyelüm
3. Demdür Ōazm-i reh-i dār-ı beŋā eyleyelüm
Yolına sen ŋanemüŋ cānı fedā eyleyelüm
5. Duralum ŋavlümüzze Ōahde vefā eyleyelüm

II

1. Ser-i aŋyāre ŋazā derd ü belā rüz kıla
Ten-i bımaruma Ōıŋŋuŋla cefā rüz kıla
3. Bezm-i vaŋlünde baŋa zevŋ ü ŋafā rüz kıla
Sen cefā-kāre Hudā mihr ü vefā rüz kıla
5. Gele bu niyyete ŋıdk ile duŌā eyleyelüm

III

1. Görelı sen ŋanemüŋ cām-ı leb-i Ōunnābın
Meclis-i Ōıŋŋa düŋüp mest-i ŋarāb-ı nābın
3. Secde-gāh itdüm idi KaŌbe-i faŋruŋ bābın
Görmeyelden yeŋi ay oldı ŋaŋuŋ mihrābın

⁴⁰⁰ üftādelerüŋ hāline ey meh naŋaruŋ: üftādeŋe ey gözleri āhū nelerüŋ **M**.

⁴⁰¹ Bu bent dıvānda 5. benttir. Mecmuada 4. bent yoktur.

⁴⁰² ŋūh: ŋūha **D**.

⁴⁰³ Bu ŋiir yayımlanan İŋhāk Dıvānı'nda yer almamaktadır.

5. Ol geen vat namāzını azā eyleyelüm

IV

1. Fikr-i zülfünle nie āmetümüz ım idelüm
Eşk-i ruhsāre-i mānend-i zer ü şım idelüm
3. Hecr ile cān virürüz diyü nice bım idelüm
Gel berü gel dil ü cān nadini teslīm idelüm
[22a]
5. O demden borcumuzı saa edā eyleyelüm

V

1. ekilür māōidesi server-i derd ü elemün
İilür toluları urı o şāh-ı keremün
3. ılletin söylemedi dünyede asa niŖamün
Kim baar niŖmetine pāyān mı var hūn-ı amun
5. Cümle Ŗıř ehline İshāk salā eyleyelüm

[21b der-kenār]

46

Müseddes-i ŖUlvi⁴⁰⁴

(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

I

1. Sevdün ey dil yine bir tāze gül-i raŖnāyı
Arturursa nola bülbul gibi vāveylāyı
3. Mesken it künc-i harābātı⁴⁰⁵ olup rüsvāyı
DefŖ-i am itmek⁴⁰⁶ iün al eline şahbāyı
5. Ŗİyş u nüş eyle bugün ama am-ı ferdāyı
Saa ısmarladılar mı⁴⁰⁷ bu yalan dünyāyı

II

1. āniŖ-i fūrat olup vuślet-i cāndan ge
āōil-i⁴⁰⁸ źillet olup devlet ü Ŗunvāndan ge
3. ŖĀrif-i vahdet olup keśret-i yārāndan ge
āniŖ-i ismet olup ayret-i arāndan ge
5. Ŗİyş u nüş eyle bugün ama am-ı ferdāyı
Saa ısmarladılar mı bu yalan dünyāyı

⁴⁰⁴ ŖUlvi D. , M.(5 bent), ss. 168.

⁴⁰⁵ mesken it künc-i harābātı: mesken-i künc-i harābāta **M**.

⁴⁰⁶ itmek: ılmağ **D**.

⁴⁰⁷ Ismarladılar mı: ısmarladılar **D**.

⁴⁰⁸ āil-i: mail-i **D**.

III

1. Żevķ-i dűnyā ile řād olma ğam ancaķ ōtesi
Dirheműm yok deyű ğam ķekme hem ancaķ ōtesi
3. řāh-ı Őālemde olursuű elem ancaķ ōtesi
ŐĀķıbet rāh-ı vűcűduű Őadem ancaķ ōtesi
5. ŐIyř u nűř eyle bugűn aűma ğam-ı ferdāyı
Saűa ısmarladılar mı bu yalan dűnyāyı

[22a der-kenār]

IV

1. Ćekeyűm dirseű eger sen de bu dűnyā ğamını
Bāde iķ bāde ķomaz kiřinű ařlā ğamını
3. İbn-i vaķt ol be gűűl aűmaya ferdā ğamını
ŐĀrif⁴⁰⁹ olan getirűr mi dile dűnyā ğamını
5. ŐIyř u nűř eyle bugűn aűma ğam-ı ferdāyı
Saűa ısmarladılar mı bu yalan dűnyāyı

V

1. ŐUlviyā hırķa geyűp cismini Őuryān eyle
Dest-i řevķ ile ķekűp ķāk-i giriķān eyle
3. Ber-ķarār olma gezűp Őālemi seyrān eyle
Her giķe kendűű bir gűřede mihmān eyle
5. ŐIyř u nűř eyle bugűn aűma ğam-ı ferdāyı
Saűa ısmarladılar mı bu yalan dűnyāyı

47

[22a der-kenār]

Műseddes-i Fāzıl⁴¹⁰

(FeŐilātűn / FeŐilātűn / FeŐilātűn / FeŐilűn)

I

1. Rāhm ider yok baűa hiķ nālelerűmden ğayrı
Hiķbir aĝlar bulamam ķeřm-i terűmden ğayrı
3. Hem-deműm yok daĥi āh-ı řererűmden ğayrı
Beni yoklar bulunur mı kederűmden ğayrı
5. Bir yanar yok benűm iķűn cigerűmden ğayrı
Bir acır mı bulunur yārelerűmden ğayrı

⁴⁰⁹ Őārif: Őāřıķ M.

⁴¹⁰ Enderunlu Fāzıl D. , M.(5 bent), s. 970.

II

1. Beni şād eyle diyü kimlere feryād ideyüm
Kime takrîr-i ğamum-ı dil-i nâ-şād⁴¹¹ ideyüm
3. Dañi kimden taleb-i himmet ü imdād ideyüm
Dil-i nâ-şād[ı] bu hâletle nice şād ideyüm
5. Bir yanar yok benüm için cigerümden ğayrı
Bir acır mı bulunur yârelerümden ğayrı

III

1. Āh ü zār itmedüğüm hâsılı bir dem yokdur
Yine bir şefkat ider hâlüme âdem yokdur
3. Güyiyâ şimdi cihân içre ki Óâlem yokdur
Derd-i hecr [ü] elem-i miñnete⁴¹² merhem yokdur
5. Bir yanar yok benüm için cigerümden ğayrı
Bir acır mı bulunur yârelerümden ğayrı

IV

1. Meded ey feyz-i Hudâ derdime bir çâre meded
[22b der-kenâr]
Āteş-i miñnete yanmışdı⁴¹³ bu bî-çâre⁴¹⁴ meded
3. Sen eger itmez iseñ derdime⁴¹⁵ bir pâre meded
Yâ kim itsün dil-i miñnet-keş-i ğam-hâne⁴¹⁶ meded
5. Bir yanar yok benüm için cigerümden ğayrı
Bir acır mı bulunur yârelerümden ğayrı

V

1. Ne arar var ne sorar⁴¹⁷ hâl-i dil-i nâ-şadı
Herkesün şimdi vefâsızlık olup muÓtadı
3. Kimseye Fâzıl işitdiremedüm feryadı
Qaldı dünyâda hemân merhâmetün bir adı
5. Bir yanar yok benüm için cigerümden ğayrı
Bir acır mı bulunur yârelerümden ğayrı

[22a]

48

Tahmîş-i ÓAşķı Berây-ı Ğazel-i Muñibbî⁴¹⁸

⁴¹¹ takrîr-i ğamûm-ı dil-i nâ-şād: takrîr-i ğamum dil-i nâşād D.

⁴¹² derd-i hecr ü elem-i miñnete: yâhûd ehl-i elem ü miñnete D.

⁴¹³ yanmışdı: yandı D.

⁴¹⁴ bu bî-çâre: dil-i bî-çâre D.

⁴¹⁵ derdime: lutfıa D.

⁴¹⁶ -i ğam-hâne: -i ğam-hâre D.

⁴¹⁷ ne arar var ne sorar: ne ider var ne sorar Mc

I

1. Ülfet-i Öışk eyleyen ünsiyet-i cān istemez
İltifāt-ı halk u teklifāt-ı insān istemez
3. Terk idüp cümle cihān mülkini Öunvān istemez
İhtiyār-ı fakr iden dergāh-ı eyvān istemez
5. Zād-ı ğamdan özge hergiz kendüye nān istemez

II

1. Eyleyenler gūşe-i fakr u fenāy-ı ihtiyār
Tāc-ı ħorşid-i felek tahtında eylerler karar
3. Māsiyādur Öayna almazlar bu fān-ı rüzgār⁴¹⁹
Şol ki istiğnā seririne olurdı şāh-vār
5. Ser-te-ser olmağa heft iklime sultān istemez

III

1. Nūr-ı Allāh ile çün kim mü'öminün ħalbi tolar
Feyz-i Ħaḳdan dutar āfāḳ-ı ziyāsi ser-te-ser
3. Sāyesinden mihr ü māh eyler temennā nūr u fer
Şu'Öle-i āhı kimün kim Öāleme pertev salar
5. Żerreye almaz günü ol māh-ı tībān istemez

IV

1. Dāğlarla lāle-zār-ı şinem⁴²⁰ olmuş bāğ u rāğ
Cūy-bār-ı eşküm ol bāğ içre aḳar çağ çağ
[22b]
3. N'ola gülzār-ı cihān seyrinden eylersem ferāğ
Şinesine her ki kesdi na'Öl yaḳdı tāze dāğ
5. Eylemez bāğa naḳar seyr-i gülistān istemez

V

1. Kılısalar kūyuḳda cānā cism-i efkārüm dū-nim
İşigün-den bir ḳadem gitmem beyān-ı ḥaḳ⁴²¹ Öalim
3. Hoş buyurmuş Ħazret-i Sultān Süleymān bin Selim
Ol ki Öışk⁴²² ehlidür olur kūy-ı dil-berde muḳim

⁴¹⁸ ÖĀşḳi D. , Th. (7 bent, mecmuada 6 bent), s. 242.

⁴¹⁹ rüzgār: kār u bār **D.**

⁴²⁰ lāle-zār-ı şinem: lāle-zār şebnem **M.**

⁴²¹ beyān-ı ḥaḳ: yabana ḥaḳ **D.**

⁴²² ol ki Öışk: ol Öışk **M.**

5. Eyleyüp dīvānelik bāğ u beyābān istemez

VI⁴²³

1. ÓAşşiyā cām-ı ezelden cānı bî-hûş eyleyen
Yād kılmaz Óālemi kendin ferāmūş eyleyen
3. Katreye saymaz muhîit-i Óışkuñı⁴²⁴ cūş eyleyen
Ey Muhibbî yār elinden bir kadeh nūş eyleyen
5. Hızr elinden ger olursa āb-ı hayvān istemez

[22b der-kenār]

49

Müseddes-i Rāşid Efendi⁴²⁵

(Mef'ûlû / Fā'îlâtü / Mefā'îlû / Fā'îlün)

I

1. ÓAqlum tağıldı gördüm o gîşû-yı perçemi
Māh-ı cebîni üzre dökülmüş o perçemi
3. Her bār dām-ı Óışka girift itmiş Óālemi
Başlar belāsı kayda düşürmüş çok ādemi
5. Mecnûn olur gören ya nedür bu didüm didi
Zencîr-i gerden-i dil ü cānuñdurur senüñ

II

1. Sînem hadeng-i tîr-i nigāha idüp hedef
Zevk-i visāli gayrılar ile ider telef
3. Oldum cünûn-ı Óışk ile Mecnûn[a] ben halef
Şūhum kenār-ı cūda olurmuş kadeh be-kef
5. Hoş cūybārda bāde-i hamrā didüm didi
Hün-ı cigerle eşk-i revānuñdurur senüñ

III

1. Cism-i latîfi nūr midur verd-i ter midür
Āyîne mi o şafha-i şimîn-ber midür
3. Vehm itdigüm rehnümā yā hod bir eşer midür
Zülf-i siyāhı Óaşıqına dü resen midür
5. Bu hüsñ ile var ise melekdür didüm didi
Dedik hayāl-i hāb-ı cevānuñdurur senüñ

⁴²³ Bu bent dīvānda 7. benttir. Mecmuada 6. bent yoktur.

⁴²⁴ muhîit-i Óışkuñı: muhîit-i Óışk ile D.

⁴²⁵ Bu şiir Rāşid Dīvānı'nda yoktur. Ayrıca müseddesin hangi Rāşid'e ait olduğu tespit edilemedi. Kamile Çetin'in hazırladığı Rāşid Dīvānı'nda da yer almamaktadır.

IV

1. Ebrū kemān her müjesi tır-i bı-emān
[23a der-kenār]
Bunca hadengi her müjesi tır-i bı-emān
3. Her birine bu şine-i çākūm ider nişān
Bāzūlarına kuvvet üşertünce pehlevān
5. Yā Hâk şadāsı gūşuma geldi didüm didi
Şavt-ı enin [ü] āh ü fiğānuḡdurur senūḡ

V

1. Durdum serūme geçdi o şūh itmedi nigāh
Nīm iltifātı daḡı dirīḡ eyledi o māh
3. Bir saht-dil ki hiç eşer itmez⁴²⁶ fiğān u āh
Oldı bu cevri ile meded hāl ü dil tebāh
5. Āyā sebep nedür bu cefāya didüm didi
Nıl-i vişāle hırś-ı girānuḡdurur senūḡ

VI

1. Oldum rubūdesi⁴²⁷ yine bir şūh berberūḡ
Şimīn bilekli velvele-ārā ol āverūḡ
3. Ol mū-miyān seyrine gitmiş kemerlerūḡ
Bend eylemiş göñüllerini nice erlerūḡ
5. Bir gūşe-i fırākda kaldum didüm didi
Şimdi degül o eski mekānuḡdurur senūḡ

VII

1. Rahm itmedi bu Őāşık-ı nālāne sevdügüm
Hiç baḡmaz oldı dide-i giryāne sevdügüm
3. Dāḡlar bıraḡdı şine-i Őuryāne sevdügüm
Döndürdi yüzini hele bir yāne sevdügüm
5. Bu söyleden beni senūḡ Őışkuḡ didüm didi
Rāşid bu şöhrete ne ziyānuḡdurur senūḡ

[22b]

50

Tahmīs-i Hāyretī Berāy-ı Ġazel-i Ahmedi⁴²⁸

⁴²⁶ Vezin gereği “itmez” ile “eşer” kelimeleri takdim-tehir yapıldı.

⁴²⁷ rubūde: kapılmış, tutulmuş.

⁴²⁸ Hāyretī D. , Th. (7 bent), s. 83.

I

1. Yârûñ ruh u zülfin gör bil küfr ile îmânı⁴²⁹
Vechine naẓar eyle gör sûret-i Rahmânı⁴³⁰
3. Dil hânesini pâk it bul anda o sultânı
Ey tâlib olan Ôârif seyr itmege cânânı
5. Dikkâtle temâşâ kıl her gördüğün insânı

II

1. Şol sûret-i cânânsın⁴³¹ kim sûret-i Rahmândur
Vechinde olan hatlar hep âyet-i Qur'ândur
3. “El-mü'minü mir'âtün” Hâkdan saña bürhândur
Çün âyine-i cânân ol⁴³² sûret-i Rahmândur
5. Bu âyineye gel bak gör sûret-i Rahmânı

[23a]

III⁴³³

1. Çün ahsen-i takvîme nâ-hâk dir imiş münkir
Ôâşıklara⁴³⁴ ta'Ön eyler kûr ü ker imiş münkir⁴³⁵
3. İnşâf ide bi'llâhi özge hâr⁴³⁶ imiş münkir⁴³⁷
Ma'hbûb temâşâsın men'Ö eyler imiş münkir
5. Kör gözlerinün nûrı yoğdur göremez anı

IV

1. Ôâşıkkılar⁴³⁸ imiş yârûñ şadıqları⁴³⁹ Ôâşıkkılar⁴⁴⁰
Cân gözin açan Hâkkuñ envârına lâyıklar
3. Ger görse Ôaceb midür cânânı uyanıklar
Şûretde görünmez cân dilerse münâfıklar
5. Sen cânâna naẓar kılsun görmek dileyen anı

⁴²⁹ küfr ile îmânı: küfri vü îmânı **D.**

⁴³⁰ eyle gör sûret-i Rahmânı: kıl bak gör âyet-i Qur'ânı **D.**

⁴³¹ şol sûret-i cânânsın: ol peyker-i rûhânı **M.**

⁴³² çün âyine-i cânân ol: âyine-i Sübhânı çün **M.**

⁴³³ Bu bent dîvânda IV. Benttir.

⁴³⁴ Ôâşıklara: gerçeklere **M.**

⁴³⁵ Bu mısra dîvânda IV. bendin 2. mısrasıdır.

⁴³⁶ inşâf ide bi'llâhi özge hâr: inşâf idemez bi'llâhi gözi kör **M.**

⁴³⁷ Bu mısra dîvânda IV. bendin 4. mısrasıdır.

⁴³⁸ Ôâşıklar: şadıklar **M.**

⁴³⁹ şadıklar: Ôâşıkları **M.**

⁴⁴⁰ Ôâşıklar: şadıklar **M.**

V

1. Zühndinde⁴⁴¹ riya olsa gelmez bu yola zâhid
Şanma bu Óamellerle fırdevsi bula zâhid
3. Dîdâr[ı] temâşâdan⁴⁴² bî-behre ola zâhid
Sen hûsn-i dil-ârâdan göz yumsa nola zâhid
5. Huffâş gözi görmez horşîd-i dıraḥşânı

VI

1. Şol müy-i miyânunḡan cānā bir eşer duysam⁴⁴³
Yā⁴⁴⁴ Óayn-ı Óināyetle sen⁴⁴⁵ mūra naẓar duysam⁴⁴⁶
3. Ey dilber-i rûḡhānî cān sırrın eger duysam⁴⁴⁷
Ben ḡatem-i laÓlünḡden bir zerre ḡaber duysam⁴⁴⁸
5. Bir ḡabbeye almazdum şad mülk-i Süleymānı

VII

1. Ey ḡayretî yüzün sür ḡāk-i der-i cānāne
Emr oldu⁴⁴⁹ sücüd eyle ol şüret-i Raḡmāne
3. Rāz-ı dil-i pür-derdi insāne di insāne
Esrār sözün Aḡmed keşf eyleme nādāne
5. ḡayvāna maḡal görme sen çeşme-i ḡayvānı

[23a der-kenār]

51

Müseddes-i Selmān⁴⁵⁰

(MefÓölü / FāÓilātü / MefāÓîlü / FāÓîlün)

I

1. Atdı cefā eli beni mülk-i melāmete
İrmek müyesser ola mı ol şūḡ-ı āfete
3. Şaldı felek fîrāk ile fülk-i felākete
Bād-ı belā çıkarmadı süy-i selāmete
5. Vā ḡasretā ki irmedüm ol serv ḡāmete
Vā fûrḡatā ki ḡaldı bu ḡasret kıyāmete

⁴⁴¹ zühdünde: zihninde **D.**⁴⁴² Temaşadan: şafāsından **D.**⁴⁴³ duysam: tuysam **D.** (Bu bendin dört mısraının redifi divanda tuysam şeklindedir).⁴⁴⁴ yā: bā **D.**⁴⁴⁵ sen: bu **D.**⁴⁴⁶ Bu mısra dîvānda VI. Bendin 3. Mısrasıdır.⁴⁴⁷ Bu mısra dîvānda 4. mısradır.⁴⁴⁸ Bu mısra dîvānda yoktur. Bu mısra yerine “Esrār-ı dehānuḡdan ey laÓli şeker tuysan” mısraı yer alır.⁴⁴⁹ emr oldu: vaḡt oldu **D.**⁴⁵⁰ Selmān’ın dîvānı yayımlanmadıḡı için karşılaştırma yapılamamıştır.

II

1. Öldürmek istemiş beni şāh-ı semen-tenüm
[23b]
Tek kendi kessin işte kılıç işte gerdenüm
3. Eflāke çıkdı hecr ile feryād ü şivenüm
Ey rahm idüp figānūme hālüm sóran benüm
5. Vā ḥasretā ki irmedüm ol serv kāmete
Vā fūrkatā ki kıaldı bu ḥasret kıyāmete

III

1. Dildār-ı dilden ayru düşüp zār ü pür-melāl
Gördüm bu köhne tekyede bir bāğ-ı pür-nihāl
3. Oğur bu beyti sūz ile kıaddin kıılup hilāl
Dil murğ[ı] anda inler ü jüljde perr ü bāl
5. Vā ḥasretā ki irmedüm ol serv kāmete
Vā fūrkatā ki kıaldı bu ḥasret kıyāmete

IV

1. Vuşlet hevāsı Ŗömrümi çün eyleyüp telef
Derd ehli göre geldi vü üstüme tutdı şaf
3. Dür dökdi bunları göricek dide çün şadef
Hün-ı dil ağıdı gözden ü naşş oldı her taraf
5. Vā ḥasretā ki irmedüm ol serv kāmete
Vā fūrkatā ki kıaldı bu ḥasret kıyāmete

V

1. Dimiş o meh ki oldı çü Selmān bı-nevā
Vardum mezārına didüm ehlen ü merḥabā
3. Hākinden irdi semŖüme bir sūz-ı pür-şadā
Güş eyleyüp figānlar idüp virdi dāŖimā
5. Vā ḥasretā ki irmedüm ol serv kāmete
Vā fūrkatā ki kıaldı bu ḥasret kıyāmete

[23b]

52

Tahmīs-i Bāķi Berāy-ı Ėazel-i Muḥibbī⁴⁵¹

⁴⁵¹ Bāķi D. , Th. (5 bent), s. 90.

I

1. Cāme-i śihhat Hudā'dan halka bir hil'Öat gibi
- Bir libās-ı fāhir olmaz cisme ol kisvet gibi
3. Var iken baht u sa'Öādet kuvvet ü kudret gibi
- Halk içinde mu'Öteber bir nesne yok devlet gibi
5. Olmaya devlet cihānda bir nefes śihhat gibi

II

1. Ehl-i vahdet kā'Öinātuñ Öākıl ü dānāsıdur
- Merd-i fāriğ Öālemün mümtāz ü müsteśnāsıdur
3. Gör ne dir ol kim sözi güyā Mesīh enfāsıdur
- Sultanet didükleri ancak cihān gavğāsıdur
5. Olmaya baht u sa'Öādet dünyede vahdet gibi

III

1. Tā'Öat-i Hāk mūnis-i bezm-i beqādur Öākıbet
- Śihhat-i cān u beden senden cüdādur Öākıbet
3. Bād-ı śarśardur fenā Öālem hebādur Öākıbet
- Ço bu Öıyş ü Öişret[i] çün kim fenādur Öākıbet
5. Yār-ı bākı ister isen olmaya tā'Öat gibi

IV

1. Öālemi gözden geçürsen eylesen bin yıl raśad
- Devr içinde durmasan görsen hezārān nık ü bed
3. Her tarafdēn aķsa dünyā malı gelse lā-yu'Öad
- Olsa kumlar śağışınca Öömrüne hadd ü Öaded
5. Gelmeye bu şışe-i çerh içre bir sā'Öat gibi

V

1. Menzil-i āsāyış-i dünyāya⁴⁵² istersen vūsul
- Hubb-i dünyādan ferāğat gibi olmaz toğrı yol
3. Şād-mān-ı erbāb-ı Öuzletdür hemān Bākı melul
- Ger huzur itmek dilerseñ ey Muhibbı fāriğ ol
- [24a]
5. Olmaya vahdet maķāmı gūşe-i Öuzlet gibi

[23b der-kenār]

53

⁴⁵² -i dünyaya: -i Öukbaya D.

Müseddes-i Vâlihî⁴⁵³
(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mef'â'îlû / Fâ'îlün)

I

1. Derd ü belâ vü miñnet ü ğam yitdi ğâyete
Hecr âhir oldı fûrkat irişdi nihâyete
3. Tebdîl olındı kevkeb-i bahtum sa'ôâdete
Şükrüm budur ki qalmadı ĥasret kıyâmete
5. Minnet Ĥudāya irmişem ol serv-kâmete
Şükrüm budur ki qalmadı ĥasret kıyâmete

II

1. Ol mäh-çihre ĥaste-dile mihribân olup
[24a der-kenâr]
Bürc-i şerefde sa'ôd ile bahtum kırân olup
3. Żevķ u şafâ vü Őişret ile kâmrân olup
Lutf u vefâ vü vuślat ile şâdmân olup
5. Minnet Ĥudāya irmişem ol serv-kâmete
Şükrüm budur ki qalmadı ĥasret kıyâmete

III

1. Dest-i ecel gibi gül-i maķsûdı bulmadın
Berg-i ĥazân gibi yüzümün reng[i] solmadın
3. Derd ile ğonce-veş yüregüm kanla tolmadın
Hecr ü belâ vü zecr -ile Öömr âhir olmadın
5. Minnet Ĥudāya irmişem ol serv-kâmete
Şükrüm budur ki qalmadı ĥasret kıyâmete

IV

1. Oldum egerçi ol meh içün nice gün ĥazın
Fûrkat şebinde eyleyeyin nâle vü enîn
3. Rûz-ı viśâle irişüp oldum yine emîn
Her şubĥ ü şâm vird-i zebānum budur hemîn
5. Minnet Ĥudāya irmişem ol serv-kâmete
Şükrüm budur ki qalmadı ĥasret kıyâmete

V

1. Baśup o şâh külbe-i aĥzānuma qadem

⁴⁵³ Bu müseddesin hangi Vâlihî'ye ait olduğu tespit edilemedi.

- Şundi elüme sâ'îd-i şimînle cām-ı Cem
3. Ta'Öarrüs eyleyince ƙalmadı ĥâtırda hiç elem
ÖĀlemde Vālihî daĥi şimden girü ne ğam
5. Minnet Ĥudāya ırmışem ol serv-ķāmete
Şükrüm budur ki ƙalmadı ĥasret ƙıyāmete

[24a]

54

Tahmîs-i Nābî Berāy-ı Ğazel-i Ĥazret-i Mevlānā⁴⁵⁴

(Mef'Öülü / Mefā'Öîlü / Mefā'Öîlü / Fe'Öülün)

I

1. Z'an mih ki cüz u çemen-efrüz-i İrem nîst
Z'an genc ki der vey be coz iksîr-i kerem nîst
3. Z'an nev' ki der keşti-yi bād dārem nîset
Z'an şāh ki u rā heves-i tabl-i Öālem nîst
5. Dîvāne şodem ber ser-i dîvāne ƙalem nîst

II

1. Hestî-yi tu hestî'st ki hestîş ne ān est
Çün sāye vü çün aƙs hayāl est gümān est
3. İnhā heme bîzār çe ki lem'Öa-i şān est
Pîş-i ü Öādem şev ki Öādem ma'Öden-i cān est
5. Emmā ne çünün cān ki be cüz ğuśşe vü ğam nîst

III

1. İn āb tu rā ez ĥodi-yi vehm küned ferd
Ez cāme-i çirkîn-i ĥayālet küned cerd
3. Ez çihre-i nā-şüste-i dil şüste küned gerd
İn cūy küned ğarƙ velîken ne kuşed merd
5. K'in āb ĥayāl est be cüz lutf ü kerem nîst

IV

1. Her toĥm ki maĥv neşevd bār nebāşed
Nem nā-şüde katre dūr-i şehvār nebāşed
3. Der cūy-i beķā mevce-i āzār nebāşed
İn cūy heme gül şevd ü hār nebāşed
5. Z'an rû ki der in rāh gül ü hār be hem nîst

V

1. Nābî çe ĥadd-i tust şoden zemzeme-pîrā
Cāyî ki şevd naĝme-serā Ĥazret-i Mollā
3. Z'an pîş ki bîĝāne der in rāh nihed pā
Şemsü'l-ĥāk-i Tebrîz biyā zūd megû lā
5. Zîrā ki cevāb-ı ni'Ömet-i lā vü ne'Öam nîst

⁴⁵⁴ Bu şiir (5 bent) Farsçadır.

Müseddes-i Selîkî⁴⁵⁵

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

I

1. Ža'Öf-ı Öışķ-ı yār ile qalmadı tende kudretüm⁴⁵⁶
Bār-ı mihnet çekmedin⁴⁵⁷ iki büküldi kâmetüm
3. Yār bî-pervā-durur derdā ki bilmez⁴⁵⁸ hâletüm
Gerçi yokdur bir nefes nutķa mecal ü tākātüm
5. Söylemek kâsd itdigümce yāre derd ü hâsretüm
Ağlamak tutar beni güftāre qalmaz kudretüm

II

1. Her gice fikr eylerem ki şubĥa irersem eger
[24b der-kenār]
Şubĥ-dem Öālemlere şalduķda ol ĥorşid-fer
3. Hālūmi Öarz idem aņa kūyna idüp güzer
Lîk varup Öarz-ı hāl içün aņa idüp⁴⁵⁹ nażar
5. Söylemek kâsd itdigümce yāre derd ü hâsretüm
Ağlamak tutar beni güftāre qalmaz kudretüm

III

1. Bir tabîbe hālūmi Öarz eyledüm ben mübtelā
Nabżuma el urdı baķdı yüzime didi baņa
3. Derd-i Öışķ ancaķ saņa dîdārdan⁴⁶⁰ olur devā
Ben didüm dermān yoğ imiş kim kaçup⁴⁶¹ varup baņa⁴⁶²
5. Söylemek kâsd itdigümce yāre derd ü hâsretüm
Ağlamak tutar beni güftāre qalmaz kudretüm

IV

1. Ol perî-peyker kaçan kim qarşudan olsa⁴⁶³ Öayān

⁴⁵⁵ Selîkî D. , M. (5 bent), s. 188.⁴⁵⁶ kudretüm: kuvvetüm D.⁴⁵⁷ çekmedin: çekmeden D.⁴⁵⁸ dardā ki bilmez: bilmez dirîğā D.⁴⁵⁹ aņa idüp: edüp aņa D.⁴⁶⁰ saņa dîdārdan: baņa dildārdan D.⁴⁶¹ kaçup: kaçan D.⁴⁶² baņa: aņa D.⁴⁶³ olsa: olur D.

- Tagılur Óaqlum benüm bı-hüş olurum bir zamān
3. ÓAqlumı cemÓ eylerem kim söyleyem hālüm revān
Lík ıaldum şöyle hayrān kim nice idem beyān
5. Söylemek ıasđ itdügümce yāre derd ü hasretüm
Ağlamak tutar beni güftāre ıalmaz kıdretüm

V

1. Hālümü bilmez benüm pes neylesün baıa habīb
Bilmeyince hastenün derdin Óilāc itmez tabīb
3. Yoğ imiş dermān ezelden derd imiş baıa naşīb
Nice Óarz idem aıa hālüm Selıķı ben ğarīb
5. Söylemek ıasđ itdügümce yāre derd ü hasretüm
6. Ağlamak tutar beni güftāre ıalmaz kıdretüm

[24b]

56

Tahmıs-i Nābı Berāy-ı Ğazel-i Hāzret-i Mevlāna⁴⁶⁴

(MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün)

I

1. Biya ey dil ki hengām-ı niyāz ü nāle vü zār est
Her an k'u gül beçid ez bāğ-zāri pış-i hāķ hār est
3. Her ank'u mand hufte bi naşīb ez zevķ-i dıdār est
Dila ber hiz ü tāÓat kon ki tāÓat bih zi her kār est
5. SaÓādet an kesı dāred ki vaķt-i ğenç bıdār est

II

1. Zi āsāyış perestı māóide maıhrüm ez in menzil
Ten āsānı eger an cāni tora kerdest pā der ğil
3. Besüz in perde-i ğaflet ki ku'st rāşid ü hāóil
Horūsān der seher ğüyend kum ya eyyuhe'l-ĝāfil
5. To ez mestı nemi dānı kesi dāned ki huşyār est

III

1. Mekon pāyet dırāz u dest kūteh ez Óamel-dārı
Mekon destet zi daman-i seher ger ber ser-i kārı
3. Mekon peymāne-i şāhba-yı ğaflet çeşme ger dārı
ÓAzızā ger to pındārı be vaķt-i şubh-ı bıdārı
5. Yaķın dārem ki huşyārı tora cennet sezāvār est

⁴⁶⁴ Bu şiir (5 bent) Farsçadır.

IV

1. Eyā ki Óaql āvāre tehî kerd ü tebeh kāre
Giriftār-ı kemend-i naqş-ı pîçāpîç mekkāre
3. Çe didi Óömr zāyiÓ kerdei na-yab rā çāre
Eyā miskîn-i bîçāre eşîr-i nefis-i emmāre
5. Tefekkür kon to yekpāre tora morden benāçār est

[25a]

V

1. Çe Nābî ki der pîş-i şehān maÓnî ber engizi
Maqāl-i hiş rā ba nutq-ı sultānān beyāmizi
3. Meger mihr-i nażar der dāmen āsitān beyāvizi
Eyā sultān-ı Tebrîzî eyā Şems-i seher-hîzi
5. Yakîn der hāk mi rîzi çe cāy-i Óucb destār est

[24b der-kenār]

57

Müseddes-i ÓUlvi⁴⁶⁵

(MefāÓîlün / MefāÓîlün / MefāÓîlün / MefāÓîlün)

I

1. TeÓālallāh yed-i qudret ne yirde⁴⁶⁶ urdı bünyāduñ
Nedendür bilsem āyā āb ü hāk ü āteş ü bāruñ⁴⁶⁷
3. Ne bāguñ bāgbānı beslemişdür serv-āzāduñ⁴⁶⁸
Ne şāhn-ı dil-güşāde geçdi⁴⁶⁹ qāmet qadd-i şimşāduñ⁴⁷⁰
5. Efendim⁴⁷¹ saña kim dirler ne yirdensin nedür aduñ
Cefāyı kimden öğrendüñ be žālim⁴⁷² kimdür üstāduñ

II

1. Ne gülzāruñ neşimidür hevā-yı Óunśur-ı pāküñ
[25a der-kenār]
Ne şemÓüñ şuÓlesidür nār-ı⁴⁷³ ruhsār-ı Óarafnākuñ
3. Ne nehrüñ şuyıdur ābuñ ne yir toprağıdur hāküñ

⁴⁶⁵ ÓUlvi D. , M. (5 bent), s. 172.

⁴⁶⁶ yirde: demde **D.**

⁴⁶⁷ bāruñ: bāduñ **D.**

⁴⁶⁸ serv-āzāduñ: qadd-i şimşāduñ **D.**

⁴⁶⁹ geçti: çekdi **D.**

⁴⁷⁰ qadd-i şimşāduñ: serv-āzāduñ **D.**

⁴⁷¹ efendüm: efendi **D.**

⁴⁷² be žālim: a žālim **D.**

⁴⁷³ nār-ı: tāb-ı **D.**

- Ne hilḳatsin⁴⁷⁴ ki ḳırsaṅ⁴⁷⁵ ḥalḳı yoḳdur kimseden bākūṅ
5. Efendim saṅa kim dirler ne yirdensin nedür aduṅ
Cefāyı kimden ögrendüṅ be žālīm kimdür üstāduṅ

III

1. Ruḥuṅ Óarṣ it bize ey mülk-i ḥüsnüṅ šāhı lutf eyle
Žiyā-baḥş⁴⁷⁶ olsun āfāḳa cemālüṅ mähı lutf eyle
3. Cefā vü cevre gāḥı ḳāóil olduḳ gāḥı lutf eyle
Kerem ḳıl⁴⁷⁷ şorduḡum Óayb olmasun bi'llāh lutf eyle
5. Efendim saṅa kim dirler ne yirdensin nedür aduṅ
Cefāyı kimden ögrendüṅ be žālīm kimdür üstāduṅ

IV

1. Kimüṅ taÓlımine düşdüṅ Óaceb ey ḡonce-leb mažhar
Cefā fennini⁴⁷⁸ ḳıldıṅ nā-resıde tıfl iken ezber
3. Zihı izÓān-ı pāk [ü] Óaḳl-ı evvel tabÓ-ı nāzūk-ter
Saṅa virmiş bu deṅlü ḳābiliyyet ŠāniÓ-i Ekber
5. Efendim saṅa kim dirler ne yirdensin nedür aduṅ
Cefāyı kimden ögrendüṅ be žālīm kimdür üstāduṅ

V

1. Müjeṅ ḡaddāresin bir merdüm-i ḡaddāra beṅzersün
Nice başlar keser ḳanlar döker ḥün-ḥ'āra beṅzersün
3. Dil ü cān⁴⁷⁹ ḳapmada māhir büt-i Óayyāra beṅzersün
Dil-i ÓUlviye raḥm itmez vefāsuz yāre beṅzersün
5. Efendim saṅa kim dirler ne yirdensin nedür aduṅ
Cefāyı kimden ögrendüṅ be žālīm kimdür üstāduṅ

[25a]

58

Tahmiş-i Nābı Berāy-ı Ğazel-i Ğazret-i Cāmī⁴⁸⁰
(MefāÓilün / FeÓilātün / MefāÓilün / FeÓilün)

I

1. Egerçi çarḥ merā ber ferāz u şıḳb āvered
Velı zi naḥl-i tābeş mıvei şikest āvered

⁴⁷⁴ ḥilḳtsin: milletsün **D.**

⁴⁷⁵ ki ḳırsaṅ: ne kızsın **M.**

⁴⁷⁶ ziyā baḥş: şafā-baḥş **D.**

⁴⁷⁷ kerem ḳıl: ḥabıbum **D.**

⁴⁷⁸ fennini: fendini **D.**

⁴⁷⁹ dil ü cān: göñüller **M.**

⁴⁸⁰ Bu şiir (5 bent) Farsçadır.

3. Nümüne ez ruh-ı sorh emsile nesîb âvered
Seher nesîm-i şabâ müjde-i hâbîb âvered
5. Nüvîd-i mağdem-i gül sūy-i andelîb âvered

II

1. Reşîd vakt ki çeşm-i şafâ behandāned
Sipāh-ı yas be dervāze-i Ŗadem rāned
3. Be ruy-i haste-dilān nüsha-i şifā hāned
BaŖîd nist ki şad cān be müjde bestāned
5. Bedîn beşāret-i devlet ki Ŗanşarîb âvered

III

1. Devā nekerdeem erçi kerd hîre merā
Nedād sākî ez in cām-ı cān asîre merā
3. Tabîb-i dil bebehşāyend ez in hāmîre merā
Tarîk-i aşk çe gūyem ki baht-ı şîre merā
5. Zi kısmet-i ezel endūh-ı ğam naşîb âvered

IV

1. Be rūy-i zerd nebāşed müfîd zîşt ü rîb
Be çeşm-i haste çe ender zi tūtiyā-yı ferîb
3. Be gūş-i kûçe dehend zevk-i nağmehā-yı hatîb
Be her zi derd-i ser-i hîş rā do rîh-i tabîb
5. Kesi ki ber ser-i bîmār-ı dil tabîb âvered

V

1. Be dergeh-i to neşod Nābî āşinā be kesi
Çerā āşināyi-i to nîst der dîleş hevesi
3. Bahāne izi mülākat beste bîş ü besi
Ėarîb-i Ŗaşk-ı to Cāmî nedaşt destresi
5. Coz an ki pîş-i to in nūkte-i Ėarîb âvered

59

[25a der-kenār] Müseddes-i Šānî⁴⁸¹⁻⁴⁸²

⁴⁸¹ 25a der-kenār. Son kıtadaki “Tabîbā” imlâsından dolayı şiir Tabîbî mahlaslı bir şaire isnâd edilmişse de biz bu şiirin, aynı kıtanın ikinci mısramda mahlası zikredilen “Šānî”ye ait olduğunu düşünüyoruz. İlk kelimeyi ise “Tabîbe” şeklinde okumak manayı oturtacaktır.

⁴⁸² Bu müseddesin hangi Šānî’ye ait olduğu tespit edilemedi.

I

1. Öölürsem zahm-ı tığ-i hün-fişân-ı şeh-süvârumla
Ten-i mecrûhımı yuñ âb-ı çeşm-i cüy-bârumla
3. Ser-i küyüñda defn eylen ki derd-i Óışk-ı yârumla
Dem-i ihyâ-yı emvât olıcağ feryâd ü zârumla
5. Eger hâşr olmaz isem ol kıyâmet-ğad nigârumla
Gezem mahşerde göğsüm döğerek seng-i mezârumla

II

1. Dem-i nezÖ-i vefâtumda ümîdi katÖ idün benden
[25b der-kenâr]
VedâÖ eyler hayâl-i yâr zırâ çeşm-i rüşenden
3. Ferâğat eylenüz bir lahza kim feryâd ü şivenden
Diyem Rûhü'l-emîne kabz iderken rûhumı tenden
5. Eger hâşr olmaz isem ol kıyâmet-ğad nigârumla
Gezem mahşerde göğsüm döğerek seng-i mezârumla

III

1. Bu derd-i Óışk-ı eyyâm-ı firāk ile öölürsem ger
Ser-i şabrüme telğın itmege gelsün tek ol dilber
3. İşitsün tâ ki geldükde suóâl için baña münker
Diyem bu matlaÖ-ı cân-bahş[1] aña ey melek-manžer
5. Eger hâşr olmaz isem ol kıyâmet-ğad nigârumla
Gezem mahşerde göğsüm döğerek seng-i mezârumla

IV

1. Der-i dârü's-şifâ-yı yârda yatur dil-i hâste
Vaşıyyet itmege yok iktidarı qaldı dem-beste
3. Devât ü kâğıd ihzâr itdürür Óuşşâğ-ı ser-meste
Diyem derd-i dili tağrır idüp âheste âheste
5. Eger hâşr olmaz isem ol kıyâmet-ğad nigârumla
Gezem mahşerde göğsüm döğerek seng-i mezârumla

V

1. Fabîbe eyledüm niyyet dil-i bî-mâr-ı zârumda
Mecâlüm qalmayup Şânı gibi cism-i nizârumda
3. Müyesser olıcağ ölmek baña küy-ı nigârumda
Diyem yârâne bu beyti yazuñ seng-i mezârumda
5. Eger hâşr olmaz isem ol kıyâmet-ğad nigârumla

Gezem mahşerde göğsüm dögerek seng-i mezārumla

[25b]

60

Tahmīs-i Nābī Berāy-ı Ğazel-i Garibī⁴⁸³

(Mef'Ūlū / Fā'Ūlātū / Mefā'Ūlū / fā'Ūlūn)

I

1. Der kūy-i mey-furūş keşīdem sifāleki
Der çeşmesār-ı Ōaşk çeşīdem zülāleki
3. Ne men ne dil şināhte būdem melāleki
Geştem harāb ü şifte-i hord sāleki
5. Kādeş nihāleki ve çe nāzūk nihāleki

II

1. Ber dāşte be piş-i nażar dereş çeşmeki
Kerde be ğamze-i ebced-i meşk kirişmeki
3. Āvihte zi behr-i nażar levh-i beşmeki
Şīr-i nīli şeker-lebi şūh-çeşmeki
5. Mīhr ü yeki peyrev bekeş ez müşk-i hāleki

III

1. Rīzed şeker zi piste-i rengin
Conbed reg-i cefā zi dil hemçu
3. Nāzed be table-i zer gerdūn-i hadengeş
Çün āfitāb geşte cihānsūz reengeş
5. Her su ber āfitāb zi ebrū hilāleki

IV

1. Hoş an ki rū be Ka'Ūbe-i Ōaşk āverem zi deyr
Hoş an ki bestem sereş der penāh-ı hayr
3. Hoş an geh mi konem rūh-i u be hicāb-ı seyr
Hoş an geh çun bedu benşinem cūdā zi ğayr
5. Gūyed cevābeki çü konem z'u su'Ōāleki

V

1. Nābī zi vaz'Ū-ı serd-i cihān dil-fuşurde est
Z'an ru be genc bi-talebi beefşurde est
3. K'u dil-i Ōinān be dest-i kana'Ūāt supurde est

⁴⁸³ Bu şiir (5 bent) Farsçadır.

- Çün gonca ser be habîb-i Ğarîbî borde est
5. Dâred be hod zi fikr-i dehâneş hayâlek

61

[25b der-kenar] **Müseddes-i ŖĀşıkî**⁴⁸⁴
(FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilün)

I

1. ŖĀr iderin zerre-i nāçizden ol āfitāb
Mihrüm efzün olduĝunca benden eyler ictināb
3. Favr-ı ca'd āhını kın itmek-durur kārı Ŗitāb
Ben kılın saymaz hisāba bendesi var bî-hisāb
5. Yār bî-pervā dirîĝā ĝuśşeden hālüm harāb
Sevmesün Ŗālemde kimse dilber-i Ŗālî-cenāb

II

1. Hâtırum Ŗyıkmağ bilür dil mülkin ābād eylemez
[26a der-kenār]
Ĝuşşe vü ĝamden helāk oldum beni şād eylemez
3. Ben esîrüm bend-i derd-i ĝamden āzād eylemez
Aylar yıllar geçer adum aņup yād eylemez
5. Yār bî-pervā dirîĝā ĝuśşeden hālüm harāb
Sevmesün Ŗālemde kimse dilber-i Ŗālî-cenāb

III

1. Āh kim Ŗömrüm ĝam-ı hecriyle olursa tebāh
V'ay ger olmasa baņa çeşm-i şefkatle nigāh
3. İrmez eyvān-ı bülendine kemend-i devr-i āh
Ben gedā-yı bî-nevāyem ol serîr-i hūsne şāh
5. Yār bî-pervā dirîĝā ĝuśşeden hālüm harāb
Sevmesün Ŗālemde kimse dilber-i Ŗālî-cenāb

IV

1. Görse görmeze urur tokunsa tokunmaz geçer
Ķalb-i senginine teŖşîr eylemez āh-ı seher

⁴⁸⁴ Bu müseddesin hangi yüzyılda ve hangi Āşıkî mahlaslı şair tarafından yazıldığı tespit edilememiştir.

3. Günde bir yüzden toğar āh ol meh-i horşid-fer
Geh tegāfūl gösterür geh nāz ü istignā ider
5. Yār bî-pervā dirîğā ğuśşeden hālüm harāb
Sevmesün Őālemde kimse dilber-i Őālî-cenāb

V

1. Āh [ü] vāveylā dirîğā ħasretā vü mihnetā
Bir devāsuz derde oldum ŐĀşıkā ben mübtelā
3. Kalmadı ölmekden āher çāre vü dermān baña
Yoğ viśāle ihtimāl [ü] vaŐde-i yāre vefā
5. Yār bî-pervā dirîğā ğuśşeden hālüm harāb
Sevmesün Őālemde kimse dilber-i Őālî-cenāb

[26a]

62

Tahmîş-i Tezkire-i Evvel ŐĀrif Efendi Berāy-ı Ğazel-i Rāşid Efendi⁴⁸⁵

(FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilün)

I

1. Bāğ-bānlar zülfüne bî-ķayd ü bîm ü bāk olur
Nev-bahār-ı mihrinüñ dîdesini hūn-nāk olur
3. Rūy-ı mirŐātünñ dile ħayretde de idrāk olur
Āfitāb-ı hūsnüñe gözler bākup nem-nāk olur
5. Gerden-i şimînüñe diller girîbān-çāk olur

II

1. Şehsüvārum esb-i nāzünñ eyleme her sū revān
Saña teşhîr eylemiş dünyāyı bed-baht-ı cüvān
3. Ħāksārān-ı niyāze ile gel Öatf-ı Őinān
Milket-i hūsnüñ şehinşāhısın ey serv-i revān
5. Pāymālün olmağā cismüm yolunđā ħāk olur

III

1. Tîr-i hūn-rîz-i müje urdu ser-ā-pā-yı tenüm
Ħāk-i būs-ı ħasreti tā ki yaķar bu gülşenüm
3. Çeşm cellādı gibi var mı Öaceb bir düşmenüm
Dāğ-dār olmaz da neyler şafha-i şînem benüm
5. Bir güzel kim ķaşı yā vü ğamzesi çālāk olur

[26b]

IV

⁴⁸⁵ ŐĀrif Süleymān Efendi'ye ait yayımlanan divanda bu tahmise rastlanmamıştır.

1. Kıadrüñi Óāşık bilür cânā şeb-i deycürda
Óİyd ħulyāsıyla dil efkār devr āzürde
3. Niyyet-i yek büsedür ol şine-i pür-nürda
Rüzedür ferdā begüm nāzı bıraķ sāĥürda
5. Giceler kıuteh vaķit az şimdi hem imsāk olur

V

1. Mest-i şevķ olan şafā eyler cihānda tā ebed
Her ğam-ı emrüz ü ferdāya urur bir dest-i red
3. Sāġer-i laÓlün çeken erbāb-ı zevķe yok ĥased
Bir ķadeĥ sun sākıyā saĥbā-yı Óışķıñdan meded
5. Nüş iden diller maĥabbet badesin bı-bāk olur

VI

1. Sevdüğüm güftāruña žann itme dil bı-ĥüşdur
Nutķ-ı cân-baĥş-ı velüyyü'n-niÓmete bı-ĥüşdur
3. Nezd-i Óārifde mey-i ĥālís gibi pür-cüşdur
Rāşidā gerçi nażerde bu ġazel maġşüşdur
5. ÓĀrifā taĥmısine himmet ider ise pāk olur

63

[26a der-kenār] **Müseddes-i Raĥıñı**⁴⁸⁶
(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

I

1. Derd-i hecr ile gözüm nem-nāk göñlüm derd-nāk
Rūĥ mecrūĥ [u] ciger pür-rış şinem čak čak
3. Ol sehı ķaddün hevāsı cismümi ĥāk itdi ĥāk
Ey dirıġā ĥasretā derdā helāk oldum helāk
5. Ĥātrım maĥzün baġrum ĥün baĥtum ser-nigün
Şabıa tāķat ķalınadı ġāyet zebün oldum zebün

II

1. Künc-i ġamda ķalmışam bımār u zār u pür-elem
[27a der-kenār]
Seng-i miĥnetdür baña bālın bister ĥāk-i ġam
3. Dem-be-dem derdüm füzün olur ķarār u şabr kem
Óİşķ elinden kime feryād eyleyem bilsem nidem
5. Ĥātrım maĥzün baġrum ĥün baĥtum ser-nigün

⁴⁸⁶ Bu müseddesin hangi Raĥıñı'ye ait olduġu tespit edilemedi.

Şabıa tākāt ҡalmadı ğāyet zebūn oldum zebūn

III

1. Devr elelden bezm-i dilberden dirīġā ḥasretā
Çeng gibi mutrib-i ġam eyledi ҡaddūm[i] dü-tā
3. Def gibi şinem dögüp ney gibi nālānum dilā
Nola dırsın ḥālūmi ol laŖl-i mey-gūndan cūdā
5. Ḥātırum maḥzūn baġrum ḥūn baḥtum ser-nigūn
Şabıa tākāt ҡalmadı ğāyet zebūn oldum zebūn

IV

1. Zār idelden gönlümi nerrād-ı çerḥ-i keşr-nihād
Şeşder-i miḥnetde ҡaldum görmedüm bir dem küşād
3. urtulup ġamdan dirīġā olmadum bir laḥze şād
Mıve-i maḳşūdumı bitürmedi bāġ-ı murād
5. Ḥātırum maḥzūn baġrum ḥūn baḥtum ser-nigūn
Şabıa tākāt ҡalmadı ğāyet zebūn oldum zebūn

V

1. urtulup fırķat şeniden ger irürsem yarına
Varayın cānānumuḡ kūy-ı behişt-āşārına
3. Ey Raḥīmī Ŗarż-ı ḥāl için yüz urup dārına
Yazuban bu matlaŖı yārūḡ derd ü dıvārına
5. Ḥātırum maḥzūn baġrum ḥūn baḥtum ser-nigūn
Şabıa tākāt ҡalmadı ğāyet zebūn oldum zebūn

64

[26b der-kenār] **Müseddes-i Fużūlī**⁴⁸⁷
(MeŖŖölü / FāŖilātü / MeŖāŖilü / FāŖilün)

I

1. Dūn sāye şaldı başuma ol⁴⁸⁸ serv-i ser-bülend
[27a der-kenār]
Kim ҡaddi dil-rübā idi reftārı dil-pesend
3. Güftāre geldi nāgeh açup laŖl-i nūş-hand
Bir piste gördüm anda döker rize rize ҡand
5. Şordum meger bu dürc-i dehendür didüm didi
Yok yok deva-yı derd-i nihānuḡdurur senūḡ

⁴⁸⁷ Fużūlī D. , M. (7 bent), s. 412.

⁴⁸⁸ ol: bir **M**.

II

1. Egmiş hilâli üstine taraf-ı külâhını
Çok dil-şikestenün göge yetürmüş âhını
3. Zülfîn tağıtdı gizledi ebr içre mâhını
Gördüm yüzinde hâlka-i zülf-i siyâhını
5. Ol pîç ü tab[1] çok ne resendür didüm didi
Devr-i ruhumda rişte-i cânun durur senün

III

1. Virmiş fûrûğ şemÔ-i ruhı gün çerâğına
Şalmış şikest serv-i kâdi gül budağına
3. Dün serv tek basanda⁴⁸⁹ kâdem göz bulağına
Bir nice hârdan elem irmiş ayağına
5. Gül bergine batan ne tikendür didüm didi
Müjgân-ı çeşm-i eşk⁴⁹⁰-feşânuş durur senün

IV

1. Seyr ile şaldı bâğa güzêr ol semen-Ôîzâr
EnvâÔ-ı zîb ü zînet ile faşl-ı nev-bahâr
3. Dökmiş⁴⁹¹ gül üzre sünbül-i gîsû-yı müşg-bâr
Yatmış⁴⁹² latîf ayağına gül-berg tek nigâr
5. Nesrîne reng-i lâle nedendür didüm didi
Ğamzem hadengi dökdüğü kanun durur senün

V

1. Düşmiş Ôîzârı üzre muÔanber selâsili
Âşûfte-[hâl] ider⁴⁹³ nice bî-şabr ü bî-dili
3. ÔAqlumı⁴⁹⁴ vâlih eyledi şekl ü şemâôili
Göz gördi kâmetin dil ü cân oldu mâôili
5. Veh bu ne turfe serv-i çemendür didüm didi
Manžûr-ı dîde-i nigerânuş durur senün

VI

1. Seyl-i sirişküm oldu revân hâk-i kûyına

⁴⁸⁹ basanda: başunda **M.**

⁴⁹⁰ çeşm-i eşk: eşk-i çeşm **M.**

⁴⁹¹ dökmiş: açmış **M.**

⁴⁹² yatmış: yakmış **D.**

⁴⁹³ ider: idüp **D.**

⁴⁹⁴ Ôaqlumı: Ôaqlumnı **D.**

3. Cān vālih oldı la'Øl-i leb ü güft ü gūyına
Dil düşdi dām-ı silsile-i müşg-būyına
[27b der-kenār]
Ol laḥze kim şataşdı göz[üm] zülf ü rūyına
5. ÓAķreb meh-i münjre vatendür didüm didi
Ārāyiş-i riyāz-ı revānuḡ⁴⁹⁵ durur senüḡ

VII

1. Gül-çihresinden aldı şabā perde-i ḥicāb
Gülzāre çıķdı seyr ile ol reşk-i āfitāb
3. Dün şubḥ-dem ki lāle vü nesrīn şalup niķāb
Şeb-nem nişārın itdi güneş⁴⁹⁶ lüölüó-i ḥoş-āb
5. Bunlar nedür ne dürr-i ÓAdendür didüm didi
Epsem Fuzūlj eşk-i revānuḡdurur senüḡ

[26b]

65

Tahmīş-i Nūrj Beg Berāy-ı Ğazel-i Rāşid Efendi⁴⁹⁷
(Fā'Øilātün / Fā'Øilātün / Fā'Øilātün / Fā'Øilün)

I

1. Ebr-i āḥüm dem-be-dem peyveste-i eflāk olur
Ğamze-i tīzün niķün mirriḥ -veş seffāk olur
3. Berķ-ı rūyuḡ ḥayre-baḥş-ı dīde-i idrāk olur
Āfitāb-ı ḥüsnüḡe gözler baķup nem-nāk olur
5. Gerden-i şimjñüḡe diller girjñān çāk olur

II

1. Eylesem senden saḡa yāri şikāyet bir zamān
Ķalmadı cevvin elinden neyleyüm tāb ü tüvān
3. El-amān ey server-i ḥübān-ı devrān el-amān
Milket-i ḥüsnüḡ şehen-şāḥısın ey serv-i revān
[27a]
5. Pāy-mālün olmaḡa cismüm yoluḡda ḥāk olur

III

1. Şāfdur jeng-i kederden gerçi āyīnem benüm
Pākdür zer-sikke-i iḥlās-ı dīrīnem benüm
3. Ney gibi ammā yanuķdur cism-i bī-ķīnem benüm

⁴⁹⁵ ārāyiş-i riyāz-ı revānuḡ: Vehm eyle kim ḥatarlu ķırānuḡ **D.**

⁴⁹⁶ güneş: yüküş **D.**

⁴⁹⁷ Nuri D. , Th. (6 bent) , s. 175.

5. Dâğ-dâr olmaz da neyler şafha-i şinem benüm
Bir güzel kim kaşı yâ vü ğamzesi çālāk olur

IV

1. Böyle eyyām-ı ħarāret-güster-i bāhūrda
Şavma tāḳat mi ḳalır hiç Óāşıḳ-ı rencūrda
3. Rūz-ı Óıyde şavma ḳudret yok dil-i ğam-ħārda
Rūzedür ferdā begüm nāzı bıraḳ saħūrda⁴⁹⁸
5. Giceler kūteh vaḳit az şimdi hem imsāk olur

V

1. Bāde-i laÓl-i lebünden itme ben müştakı red
Nahl-i şeftālū-yı ruhsāre Óaceb yitmez⁴⁹⁹ yed
3. Cānı gelsün ağızına yok olsun erbāb-ı ħased
Bir ḳadeḥ sūn sāḳiyā saħbā-yı Óışḳuḅdan meded
5. Nūş iden diller maḥabbet badesin bî-bāk olur

VI

1. Nuriyā her kim bu baħr içre hüner⁵⁰⁰ -[e]frūşdur
Nāzımı yanında bu dürrüñ yine ħāmūşdur
3. Her sözi ehl-i başar Óindinde bir mengūşdür
Rāşidā gerçi naẓarda bu ğazel maḡşūşdur
5. Nūrî Beg tahmisine himmet iderse pāk olur

[27a]

66

Tahmîş-i Nūrî Beg Berāy-ı Ğazel-i Rāşid⁵⁰¹
(MefāÓilün / FeÓilātün / MefāÓilün / FeÓilün)

I

1. Hat-ı Óizārına baḳdum çemen çemen diyerek
Hezār zār iderüm āh o gül-beden diyerek
[27b]
3. Ḳucaḳladum hele çāk oldu pîrehen diyerek
Dil Óışḳı cāhına düşdi zeḳan zeḳan diyerek
5. Ḳapıldı ğonce-i verde dehen dehen diyerek

⁴⁹⁸ ferda begüm nāzı bırak saħūrda: nāz itme ferda bu şeb-i deycūrda **D.**

⁴⁹⁹ yitmez: irmez mi **D.**

⁵⁰⁰ Hüner: hezār: **M.**

⁵⁰¹ Nuri D. , Th. (9 bent), s. 179.

II

1. Şikenc turreşi şayd-ı dile kemend oldu
Karār elinden anuñ şanma sūd-mend oldu
3. Egerçi ehl-i ħired müsteŖid-i pend oldu
Cünün-ı Ŗıřķ ile gışūvāna bend oldu
5. Görince pıçış-i zūlf-i şiken şiken diyerek

III

1. O ħūr-ı Ŗıřve vū şimāya itsem Ŗarż-ı ħulūs
O şūĥ kām̄eti tūbāya itsem Ŗarż-ı ħulūs
3. O naĥl-i tāze⁵⁰² dil-ārāya itsem Ŗarż-ı ħulūs
Şarılsam o kadd-i bālāya itsem Ŗarż-ı ħulūs
5. Benüm ey ince miyānüm seni seven diyerek

IV

1. Nedür bu şıve ile al ruĥuñ⁵⁰³ o gül-rūda
Nedür bu kuvvet-i teshīr o çeşm-i cādūda
3. Ne diller asılacaķdur o zūlf-i hoş-būda
Görince dāne-i ĥālın kenār-ı gışūda
5. Tutıldı murğ-ı dilüm dām-ı zūlfe ben diyerek

V

1. İrişdi menzil-i cāne o tır-i mesmūmı
Dimiş Ŗaceb çeviren var mıdur şu bāzūmı
3. Göreydi tozķoparanı geķerdi mevhumı
Dimiş çeken bulunur mı kemān ebrūmı
5. Ĥuzūr-ı dilbere varsam benüm çeken diyerek

VI

1. Kudūm-ı Ŗıřķ ile taĥşīl-i şevķe it iķdām
Egerçi Ŗaķlı perişān ider bir özge⁵⁰⁴ maķām
[28a]
3. Tolaş cemīŖ-i maķāmāt[ı] eyleme ārām
Gelürse dāŖire ber-kef o şūĥ-ı serv-endām
5. Açar bu beste-i zūlfın terelli ten diyerek

VII

1. Ĥırām idüp geliceķ gülşene o yār-ı be-nām

⁵⁰² -i tāze: -i nāzı **D.**

⁵⁰³ āl ruĥuñ: āl ü reng **D.**

⁵⁰⁴ bir özge: biraz şu **D.**

- Görüp cemalini bir şūh da āteş⁵⁰⁵-i Ōışka kıyām
3. Uzatmayam sözi görmege⁵⁰⁶ almağ için kām
Şarılmış ol kıadd-i bālāya bir semen-endām
5. Çemende böyle midür servi vü yāsemen diyerek

VIII

1. Diyār-ı hūsni olup şūr-ı hatt ile fāsīd
Zamāneden bize Nūrī hemān bu mı Ōāōīd
3. Ne deñlü bāōīs-i vušlate⁵⁰⁷ de bu söz zāōīd⁵⁰⁸
İrişdürür [devr-i] hatt-ı dilber hele Rāşid
5. Zamāne āhir olunca kıopar fīten diyerek

IX

1. Olunca hāric-i tavķ-ı beşer bu nażm-ı müfād
İder mi cūrōet-i tahmīş ehl-i istiŌdād
3. Hevā-yı şevķine düşdümse her çi bād ābād
ŌAceb mi Nūrī'nün itsem bu mısraŌı inşād
5. Benüm⁵⁰⁹ efendim elümden budur⁵¹⁰ gelen diyerek

67

[27b der-kenār]

Müseddes-i Ferri⁵¹¹

(MeŌŌülü / FāŌilātü / MeŌāŌjlü / FāŌilün)

I

1. Meysüz⁵¹² ne gūne eyleseñ āheng-i hāy ü hey
DefŌ-i ğumūma olmaz imiş neşōe gibi şey
3. Girmez elüñe kıatresi bu demler ey dil ey
Virsek ayağ-ı bādeye naķd-i revānı pey
5. Ħumlar şikeste şişe⁵¹³ tehī yok vüçūd-ı mey
İtdün esir-i kıahve bizi hey zamāne hey

II

1. Bağlandı bāb-ı meygede yok bādeden eşer

⁵⁰⁵ da āteş-i Ōışka: itmiş Ōaşka **D.**

⁵⁰⁶ görmege: gördüm ki **D.**

⁵⁰⁷ ne deñlü bāōīs-i vušlate: niçe vesile-i vušlatsa **D.**

⁵⁰⁸ zāōīd: vārid **D.**

⁵⁰⁹ benüm: budur **D.**

⁵¹⁰ budur: benim **D.**

⁵¹¹ Ferri Mehmed D. M. (5 bent) , s. 292.

⁵¹² meysüz: meyz **Mc.**

⁵¹³ şişe: cām **D.**

- Şimdi ayıklılar da hemān ser-seri gezer
3. Pîr-i muġān [u] muġbeçeler bî-fürûġ u fer
Maĥmûrluġ ise itmede îrâş-ı derd-i ser⁵¹⁴
5. Ħumlar şikeste şişe-i tehî yoġ vücûd-ı mey
İtdün esîr-i ħahve bizi hey zamāne hey

III

1. ÓĀlem şabāĥ-ı rûze gibi oldu turfe reng
İmsāk-i bâde ile olup ħalk lâl-reng
3. Ser-sām itdi dilleri afyōn u berş ü beng
Ez cümle vaġf-ı semt-i ĥumār oldu şūĥ-şeng
5. Ħumlar şikeste şişe⁵¹⁵ tehî yoġ vücûd-ı mey
İtdün esîr-i ħahve bizi hey zamāne hey

IV

1. Ol dem ħanı ki bezme gelüp bâde vü Óaraġ
Sāġar be-dest ü dilber ile cilve daġġ-ı laġ
3. Ħidmetde⁵¹⁶ sāġiyān-ı ħamer zûde göz ħulaġ⁵¹⁷
[28a der-kenār]
Oldı olurken elde duÓā-yı ħadeĥ sebaġ
5. Ħumlar şikeste şişe⁵¹⁸ tehî yoġ vücûd-ı mey
İtdün esîr-i ħahve bizi hey zamāne hey

V

1. Ferî o demde sevmiş idüm bir yüzi mehi
Bir nev-resîde tâze-edā ħāmeti sehî
3. Geh bâde gāĥî şöĥbet ü ülf [et] ü üns gehî
O dem revā mı baġlana meyhāneler rehi
5. Ħumlar şikeste şişe⁵¹⁹ tehî yoġ vücûd-ı mey
İtdün esîr-i ħahve bizi hey zamāne hey

[28a der-kenār]

68

Müseddes-i Meşrebî⁵²⁰

⁵¹⁴ -i ser: -i eşer D.

⁵¹⁵ şişe: cām D.

⁵¹⁶ ĥidmetde: ĥîzmetde D.

⁵¹⁷ zûde göz ħulaġ: -rû a göz ħulaġ D.

⁵¹⁸ şişe: cām D.

⁵¹⁹ şişe: cām D.

⁵²⁰ Bu müseddesin hangi Meşrebî'ye ait olduġu tespit edilemedi.

I

1. Her kim dilerse vaşf-ı büt-i gül-Öizârını
- Terk ide ğayrı fikri kıoya kâr ü bârını
3. Yollar gözetmede geçüre rûzgârını
- Eglence ide kendüye yâr intizârını
5. Öİşk ehli oldurur ki görem deyü yârini
- Cânı çıkınca bekleye kûy-ı nigârını

II

1. Şāhā görünmesen baña senden sitem degül
- Yoluñda şanma kim beni şābit-ķadem degül
3. Ayağuma kıara şular inse elem degül
- Yollara bakmadan gözüm ağarsa ğam degül
5. Öİşk ehli oldurur ki görem deyü yârini
- Cânı çıkınca bekleye kûy-ı nigârını

III

1. Turma bu āsitānda deyü ĥasm ile baña
- Ĥanķer ķekerse ķatlūme āġyār-ı bed-liķā
3. Gūş itmezem cevābını ķatlūm görüp revā
- Yār işigin ölünceye dek beklesem nola
5. Öİşk ehli oldurur ki görem deyü yârini
- Cânı çıkınca bekleye kûy-ı nigârını

IV

1. Yıllara taşra ķıķmayup ey mihr ü meh-cemāl
- ķaşuñ ġamıyla ķaddüm eger eylesen hilāl
3. Encüm gibi ķapuñda turur dide māl ü sāl
- [28b der-kenār]
- Cān virmek intizār ile gelmez baña melāl
5. Öİşk ehli oldurur ki görem deyü yârini
- Cânı çıkınca bekleye kûy-ı nigârını

V

1. Biñ pāre olsa Meşrebî tığ-i firāk ile
- Terk itmez āsitānuñ ölür intizār ile
3. Kûyında nār-ı ĥasret ile yana yakıla
- Virdükde cānını ķıķa şāyed duŌā kıla
5. Öİşk ehli oldurur ki görem deyü yârini

Cānı çıķınca bekleye kūy-ı nigārını

[28a]

69

Tahmīs-i Vehbī Berāy-ı Ğazel-i Rāşid⁵²¹

(Mefā'Ölün / Mefā'Ölün / Mefā'Ölün / Mefā'Ölün)

I

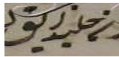
1. Göñül hengām-ı pırıde yine tāze cüvān ister
- Nihāl-i kıddini bālā-ter ü hüsniinde ān ister
3. Vişāl-i cā-be-cāya olmayup rāzı hemān ister
- Ħam oldu kıddi Óışķ ile yedinde ħız u ān ister
5. Tayanmak ārzūsıyla Óaşālķ ter fidān ister

[28b]

II

1. Ħamīde-kāmet olmışken zihī şevķ-i heves-kārı
- Yine ķaşı yāyuñ cezāsın[1] ķekmekdür efķārı
3. Nola ya ħaķ olursa dā'Öimā evrād ü ezķārı
- Olup meydān-ı Óışķuñ pehlevān-ı şāĥib-esrārı
5. Yine bir tır müjģānlı ğuzel ķaşı kemān ister

III

1. Benüm kılca cānum kıaldı ol tıfl-ı cefā-perver
- Ħatt-ı cevri dem-ā-dem okuyup itmekdedür ezber
3. Ğüzeller şāĥıdur dıvān-ı ĥübān ile zeyn eyler
- Durūģi va'Ödi duranların nasıl söyler
5. Vişāl-i ĥatt-ı ta'Ölķ eyleyüp derken zamān ister

IV

1. Mezāķum telh olup cismümde yokdur şevķ ü zevķ ammā
- Ğidüp Óışķ-ı mecāzı kıalmadı ğöñlümde şevķ ammā
3. Beni semt-i ferāģa pırķlık itmekde şevķ ammā
- Mir'Öāt-ı tab'Öumı leżizinden itdi gerķi Óavķ ammā
5. Leb-i şırın-ı cānānı yine ğördükķe cān ister

V

1. Dil-i müşkil-pesinde Óarz-ı ĥübān eyledüm her ān
- Ğüzeller cüst-ü-cūsıyçün be-her sū eylerüm cevłān
3. Ğörölmez nev-cüvān-ı ĥübrü nādide-i devrān

⁵²¹Bu tahmis, Sünbülzāde Vehbī ve Seyyid Vehbi divanlarında yoktur.

- Ne deŋlü vechi āyine gibi oldu ise tābān
5. apılmaz sūret-i hūsn-i cemāle anda ān ister

VI

1. onar mı her hevāyi bī-ser ü sāmāne murġ-ı Őıřķ
Ser-i serv-i bahāristān-ı bī-pāyāne murġ-ı Őıřķ
3. Diraht-ı būsitān-ı bī-hevā vū cān murġ-ı Őıřķ
Varup řāh-ı güle yāhod ser-i aġsāne murġ-ı Őıřķ
5. Sev ü alıpda mūy-ı aysa beŋzer āřiyān ister

[29a]

VII

1. Belī cevri-i felek bükdi belin ammā yine Vehbī
Görince şarılır bir add[i] bālāya bu derdāyi
3. Anuŋ řehbāz-ı tabö-ı Őıřķı şayd itmiş degül gibi
Dil-i Rāřidde cevlan itmede bir dilberün celbi
5. Kemer-veř řāhice ol řarmaġa bir mū-miyān ister

[28b der-kenār]

70

Müseddes-i Āzeri⁵²²

(FeŐilātün / FeŐilātün / FeŐilātün / Feöilün)

I

1. İtme virāne meded źulm ile beytü'l-hazenüm
Hātırum yıkma řarāb eyleme [virān] tenüm
3. Baņa cevri itmege kāfīdür o gül-pırehenüm
Beni öldürmege yitmez mi o nāvek fiġenüm
5. Her dem ey tūb-ı belā göŋlüme toķunma benüm
Taş mı řanduŋ yüregüm řalŐa mı řanduŋ bedenüm

II

1. Bir yüzi mihr-i cihān-tābe ün oldum nigerān
Žerre-veř eyledi yollarda beni ser-gerdān
3. Rāřtī bükdi belüm bār-ı belā-yı hicrān
Çekdüġüm baņa yiter bir yaŋadan sen de hemān
5. Her dem ey tūb-ı belā göŋlüme toķunma benüm
Taş mı řanduŋ yüregüm řalŐa mı řanduŋ bedenüm

III

1. Ben mi şaldum dün ü gün derd ile nālān olıcaķ

⁵²² Āzeri Dīvānı'na ulařılamadıġı için karşılaştırma yapılamadı.

- Âteş-i âh-ı cihân-süz ile sūzân olıcağ
3. Nice yüz derd ile dil haste vü giryân olıcağ
Yıkılup hâtırı biñ žulm ile vırân olıcağ
5. Her dem ey tûb-ı belâ göñlüme toğunma benüm
Taş mı şanduñ yüregüm ƙalŌa mı şanduñ bedenüm

IV

1. Nice sultānlara oldu bu göñül dār-ı selām
Dest-i ƙudretle virildi aña zıb-i itmām
3. Ōİşk hākiyle yapıldı der ü dıvārı tamām
[29a der-kenār]
YaŌni oldu Ĥarem-i KaŌbe-i hācāt-ı enām
5. Her dem ey tûb-ı belâ göñlüme toğunma benüm
Taş mı şanduñ yüregüm ƙalŌa mı şanduñ bedenüm

V

1. Cān ü dilden o şehe Āzeriyā bende iken
Gice gündüz ğam-ı zülfiyle ser-efkende iken
3. Sıne nār-ı elem-i Ōİşkıyla tābende iken
Bu cihānda götüri ğuśseleri bende iken
5. Her dem ey tûb-ı belâ göñlüme toğunma benüm
Taş mı şanduñ yüregüm ƙalŌa mı şanduñ bedenüm

[29a]

71

Tahmīs-i Rāşid Berāy-ı Ğazel-i Nūrī⁵²³
(FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilün)

I

1. ŌĀrızı her tarafa şuŌle-resān nolsun bu
Güiyā şuŌle ile toldı cihān nolsun bu
3. Nūr-ı maĥz oldu hele kevn ü mekān nolsun bu
Var göñülde yine bir sūr-ı nihān nolsun bu
5. Düşdi bir âteşe güyā dār-ı cihān nolsun bu⁵²⁴

II

1. Hedefe döndi semā tır-i ser-i āhümden
Meyle dāoir bir eşer görmedüm ol māhümden
3. Cigerüm ƙanı gelür dile meger āhümden

⁵²³ Bu şiir Rāşid Dıvānı'nda yoktur. Ayrıca Bu tahmisin hangi Rāşid'e ait olduğu tespit edilemedi.

⁵²⁴ Bu mısraın vezni bozuktur.

5. Geldi bir ok tokunup geçdi ciger-gāhümden
Almadı yār eline tır [ü] kemān nolsun bu

III

1. Çeşm-i bīmār mıdur ğamze-i Tatar mıdur
Nıl-i vaşl içün Óaceb itdigüm az kār mıdur
3. Tığ-i hūn-hār mıdur yārdan āzār mıdur
Bāde aġyār mıdur cevır ü ğam mār mıdur
5. Bende ey dil kıomadı tāb ü tüvān nolsun bu

IV

1. Bileli kuvve-i temyizin o bı-merhāmetün
Tarz-ı tavr-ı hıle ümmıdin o bı-merhāmetün
3. Hep cefālı fiten-engizin o bı-merhāmetün
Görelı ğamze-i hūn-rızın o bı-merhāmetün
[29b]
5. Gelmedi bir dem ü ān beñzüme kıan nolsun bu

V

1. Būy-[e]fşān olarak bāġa semen mı geldi
Yohsa ol serv-i revān zıb-i çemen mı geldi
3. Yāhod ol ruhları gül sım-beden mı geldi
Taġıdup perçemin o ğonce-dehen mı geldi
5. Gülsitān oldu yine reşk-i cinān nolsun bu

VI

1. ÓAceb Óuşşākına rahm itmege mı başladı yār
YaÓni bımārelere kıldı mı lutfın izhār
3. Rıķķat-i cāhına mı düşdi hor-zār
ÓAceb ol Yūsuf-ı hūsn oldu mı lebeb-āzār
5. Girdiler birbirine hāķķ-ı cihān nolsun bu

VII

1. Cāna teóşır idiyor nale vü firāķ devrı⁵²⁵
Lutfına ġayrıları mażher dın maķhūrı
3. Rāşidā böyle iken oldum anuķ mecbūrı
Āfet-i cān mı hūrı-i cinān mı Nūrı
5. Bul[ma]dum sevmemege çāre amān nolsun bu

⁵²⁵ Bu mısraın vezni bozuktur.

I

1. Güm itdüm žulmet-i cehl içre rāhı
Nice Óarz eyleyem hāl-i tebāhı
3. İşüm gāhı hatādur cürm gāhı
Mübāh olmuş baña gūyā menāhı
5. Hata benden Óatā senden İlāhı
Amān ey pādişehler pādişāhı

II

1. Óıyāndür sana hāl-i müstemendüm
Bütün cürm ü hatadur dil-pesendüm
3. Sözüñ sağı bilelden kendi kendüm
Güneh-kārüm tevbe-kārüm efendüm
5. Hata benden Óatā senden İlāhı
Amān ey pādişehler pādişāhı

III

1. Senüñ gitme didügin semte gitdüm
Farıķ-ı fışķ u Óısyāna seyr itdüm
3. Bütün zenb ile Óısyān ile yitdüm
Bilürsin hep neler kıldum ne itdüm
5. Hata benden Óatā senden İlāhı
Amān ey pādişehler pādişāhı

IV

1. Saña rāz-ı nihānüm hep Óıyāndur
Vücūdum gūyiyā Óısyāna kāndur
3. İşüm cürm ü sözüm sehv ü yalandur
[29b der-kenār]
ÓAtāñ olmazsa hālüm pek yamandur
5. Hata benden Óatā senden İlāhı
Amān ey pādişehler pādişāhı

V

1. Hurüş itdükde deryā-yı Óināyet

⁵²⁶ Bu şiir, Muvakkit-zāde Pertev Dīvānı'nda tespit edilemedi.

- Gider hāşāk-i cürm-i bî-nihāyet
3. Güneh-kārān olınca ğarķ-ı rah̄met
Bulur Pertev de mihr-i lutfā ķurbet
5. Haṭā benden Őatā senden İlāhı
Amān ey pādişehler pādişāhı

[29b der-kenār]

73

Tesdīs-i Beyt-i Dīdār der-Ĥaķķ-ı Cenāb-ı Mevlevī Beylikçi-zāde Öİzzet Molla⁵²⁷

(MefāŐilün / MefāŐilün / MefāŐilün / MefāŐilün)

I

1. Bilinmez bu hażıķ-i hāķde ahvāl-i Mevlānā
O rütbe mürtefīŐdür pāye-i iclāl-i Mevlānā
3. Olursa sū-yı lāhūta gehı iķbāl-i Mevlānā
Gelür saf saf sürüşān behr-i istiķbāl-i Mevlānā
5. ŐUrūc-ı evc-i bātın eylemekdür hāl-i Mevlānā
Görünmezse n'ola żāhirde perr ü bāl-i Mevlānā

II

1. Cenāb-ı Mevlevīdür şāhīb-i enfās-ı ķudsiyye
Meşīhūñ hırķasıdur żātına ilbās-ı ķudsiyye
3. Der-i iclālīne mensūbdur ecnās-ı ķudsiyye
Meleklerle ezelden itmiş istīnās-ı ķudsiyye
5. ŐUrūc-ı evc-i bātın eylemekdür hāl-i Mevlānā
Görünmezse n'ola żāhirde perr ü bāl-i Mevlānā

III

1. Gürūh-ı evliyāu'llāha her hālī kerāmetdür
Cenāb-ı Mevlevīden istemek bürhān hamāķatdür
3. Anuñ ednā ķulı ŐAnķā-yı kūh-ı Kāf-ı ümmetdür
Tenezzül eylemez bu hāķ-dāna murğ-ı himmetdür
5. ŐUrūc-ı evc-i bātın eylemekdür hāl-i Mevlānā
Görünmezse n'ola żāhirde perr ü bāl-i Mevlānā

IV

1. Hudāyā hānümānın terk idende hānümān olmaz
Celīs-i bezm-gāh-ı vahdet-i şarfā mekān olmaz
[30a der-kenār]
3. Olursa başka bir Őālem olur bu hāķ-dān olmaz

⁵²⁷ Keçeci-zāde İzzet Molla D. , Td. (7 beyit) , s.675.

5. Hümā-yı Óarş-peymāya felekler āşiyān olmaz
ÓUrūc-ı evc-i bātın eylemekdür hāl-i Mevlānā
Görünmezse n'ola žāhirde perr ü bāl-i Mevlānā

V

1. Ezelden mahrem olmuş idi sırrı sırr-ı “levlāk”e
Virürken qadr-i bālāsiyla hayret çeşm-i eflāke
3. Neden geldi niçün gitdi şıgar mı şahñ-ı idrāke
Žarūrīdür tenezzül itmesi bu Óarśa-i hāke
5. ÓUrūc-ı evc-i bātın eylemekdür hāl-i Mevlānā
Görünmezse n'ola žāhirde perr ü bāl-i Mevlānā

VI

1. İki Óālemdede ger rifÓatse maqşūduñ semāÓ eyle
Mişāl-i şems-i rahşān devr idüp neşr-i şuÓāÓ eyle
3. Elünle çihre-i maqşūddan keşf-i qınāÓ eyle
Şarıl dāmānına çık sen de kesb-i irtifāÓ eyle
5. ÓUrūc-ı evc-i bātın eylemekdür hāl-i Mevlānā
Görünmezse n'ola žāhirde perr ü bāl-i Mevlānā

VII

1. Kibāra intisaba gāh olur imdādi eşÓāruñ
Anuñçün Óİzzetā evsāf-ı Mevlānādur ezkāruñ
3. Görür elbette rüyın āhiretde Monla Hünkāruñ
Bu matlaÓdur şefiÓi ÓAbdī Paşa-zāde Dīdāruñ
5. ÓUrūc-ı evc-i bātın eylemekdür hāl-i Mevlānā
Görünmezse nola žāhirde perr ü bāl-i Mevlānā

[29b]

74

Tahmīs-i Niyāzī Berāy-ı Ğazel-i Fuzūlī⁵²⁸
(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

I

1. İñne li'r-Rahmān-i tarfen qadr-i enfāsi'l-verā⁵²⁹
Küllü mer'in sālīkūn behcen⁵³⁰ qadīmen bi'l-hevā
3. Men lehū Óaqlūn selīmūn⁵³¹ yeķtedī bi'l-Muśtafā
Qad enāre'l-Óıřķ-i li'l-Óuřřāķ-ı minhāci'l-Hūdā

⁵²⁸ Niyāzī-i Mısrī D. , Th. (7 bent), s. 595.

⁵²⁹ -i enfāsi'l-verā: -i nefsi'l-verā **M**.

⁵³⁰ behcen: nechā **D**.

⁵³¹ selīmūn: nech **D**.

5. Sālik-i rāh-ı ḥaḳīḳat Ōıŝka eyler iḳtidā

II

1. Cümle eŝyāda yarar ⁵³²ḥālet ḳonulmıŝdur müdām
Birbirinden baŌzı nāḳıs baŌzı ⁵³³ istiŌdād-ı tām
[30a]
3. Maşrık ⁵³⁴-ı aŌlā olan dıl teşnedür ⁵³⁵ ḥāsil kelām
Ōıŝkdur ol neŝœe-i kāmıl kim andandur müdām
5. Meyde teŝvîr-i ḥarāret neyde teşîr-i şadā

III

1. Gülşen-i vahdet çü ḳalb-i emr-i dām-i ⁵³⁶ Ōıŝkdur
Lezzet-i vuşlat hemān ancaḳ merām-ı Ōıŝkdur
3. Terk-i kevineyn eyleyen mest-i müdām-ı Ōıŝkdur
Vādî-i ḥayret ḥaḳīḳatde maḳām-ı Ōıŝkdur
5. Kim muŝahhas olmaz ol vādîde sultāndan gedā

IV

1. ŌĀŝıḳuḡ ⁵³⁷ Ōıŝḳ-ı İlāhiden pek ⁵³⁸ olmaz hem-demi
Nūŝ idüp ŝahbā-yı zātı cān olur her bir demi
3. Mażher aḡa Ōayn-ı zāhir görünür gider ġamı
Eylemez ḥalvet-serā-yı sırr-ı vahdet maḥremi
5. ŌĀŝıḳı maŌŝūḳdan maŌŝūḳı ŌĀŝıḳdan cüdā

V

1. Ehl-i Ḥaḳ olmaḳ dilersen zevḳ ⁵³⁹ u tāŌat terkin it
İçüñi ŝāf eyleyiġör var ḳıyāfet terkin it
3. Pend ġuş eyle başiretle sefāhet terkin it
Zāhid ⁵⁴⁰ ehl-i Ōıŝka söylersen melāmet terkin it
5. Söyle kim mümkin midir taġyir-i taḳdîr-i Hudā

VI

1. Varlıġuḡ maḥv itmek oldu āyin-i erkān ŝādıḳa

⁵³² eŝyada yarar: eŝyaya birer yarar **D.**

⁵³³ baŌzı: baŌzın **D.**

⁵³⁴ maŝrik: meşreb **D.**

⁵³⁵ dıl teşnedür: neŝœe nedir **D.**

⁵³⁶ -i dām-i: -i rām-i **D.**

⁵³⁷ ŌĀŝıḳuḡ: ŌĀrifin **D.**

⁵³⁸ pek: yeġ **D.**

⁵³⁹ zevḳ: zerk **D.**

⁵⁴⁰ zāhid: ey ki **D.**

3. K albini yakmak gerek anda⁵⁴¹ dem- -dem b ri a
      oldur gitmeye her dem ba ından s     
      kilki  ekdi  at  arf⁵⁴²-i v c d-       
5. Kim ola s bit     i b tında nefy-i m     

VII

1. Ey Niy zi ibtid suz  ev  buldu       dan
Y r   i b tında l 'suz  ev  buldu       dan
[30b]
3. D  im   b  i fen suz  ev  buldu       dan
Ey Fuz l  intih suz  ev  buldu       dan
5. B yled r her i  ki     y r ile ola ibtid 

[30a der-ken r]

75

Der-Men abet-i Mevl n  H lid  addes'all h  Sırrıhu   zzet Molla⁵⁴³

(F  il t n / F  il t n / F  il t n / F  il n)

I

1. Bir ta ım  m n-f r   n bir alay dell l-i d n
 atmada s  -  riyada k le-i a m l-i d n
3. Anlar  destinde  almı  mu taribken   l-i d n
Bir m kemmel   t  imdi eyledi ikm l-i d n
5.  eyh H lid'd r g l-i ruhs r-  millet   l-i d n
 sit m  h ld-  cennet "fed h h  h lid n"⁵⁴⁴

II

1.   h  Abdu'll h-  a   m ya  ni  utb-  Dehlev 
R  -i cism-i bendeg n c n-i cih n-  ma nev 
[30b der-ken r]
3. Bir  er  i ile virdi   leme bu pertevi
Bezm-g h-    dne d ndi ser-be-ser d ny  evi
5.  eyh H lid'd r g l-i ruhs r-  millet   l-i d n
 sit m  h ld-  cennet "fed h h  h lid n"

III

1. Dest-g h-  k le-i   rf na oldur na  -bend
Resm ider isterse t r-   te e t hm-  sipend

⁵⁴¹ anda: anın D.

⁵⁴²  arf-i: lev  D.

⁵⁴³ Ke eci-z de  zzat Molla D. , Th. (9 bent) , s. 676.

⁵⁴⁴ "Artık ebediyen kalıcı kimseler olmak  zere buraya girin." Zumer Suresi (39/73) ayetinden iktibas.

3. Eyle imān kim kerāmātiyla memlū kūy ü kend
Dūzah inkārına düşme olursuñ derd-mend
5. Şeyh Hālid'dür gül-i ruhsār-ı millet hāl-i dīn
Āsitānı huld-ı cennet “fedhulūhā hālidīn”

IV

1. Kār[1] dāoīm iṣr-i aśhāb-ı Resūle iktifā
Kesbi bu bendergeh-i fāñide terk-i mā-sivā
3. Şāmı teşrīf⁵⁴⁵ eyledi ol bülbül-i vahdet-nevā
Maḳsaduñ Ŗālemde istiṣmām ise bŷy-ı vefā
5. Şeyh Hālid'dür gül-i ruhsār-ı millet hāl-i dīn
Āsitānı huld-ı cennet “fedhulūhā hālidīn”

V

1. Hanḳāhı hem behişt-ābād hem dārü's-selām
Çünkü ḳıldı hıttā-i Bağdāddan teşrīf-i Şām
3. Firḳatiyle düzeh oldu ḳışver-i Dārü's-selām
Her ne dirlerse disünler bir süri ervāh-ı hām
5. Şeyh Hālid'dür gül-i ruhsār-ı millet hāl-i dīn
Āsitānı huld-ı cennet “fedhulūhā hālidīn”

VI

1. Bestedür dest-i Resūlu'llāha tār-ı rābıta
Nerededür el bağlayup fıkr it diyār-ı rābıta
3. Ĥazret-i işān olup şimdi medār-ı rābıta
Tāzelendi gonçe-i bāğ-ı diyār-ı rābıta
5. Şeyh Hālid'dür gül-i ruhsār-ı millet hāl-i dīn
Āsitānı huld-ı cennet “fedhulūhā hālidīn”

VII

1. İntisābum var ezelden şüphesüz dergāhına
Münkeşif oldu dil-i zārüm dil-i āgāhına
3. Şüphe itme rāh-ı Ĥaḳdur zāhidā git rāhına
Bŷy-ı Ŗırfānı sezersin düşme istiknāhına
[31a der-kenār]
5. Şeyh Hālid'dür gül-i ruhsār-ı millet hāl-i dīn
Āsitānı huld-ı cennet “fedhulūhā hālidīn”

VIII

⁵⁴⁵ teşrīf: şerīf M.

1. Hāk-i pāyi cism-i cāna tā olinca sürme-sāra
Djde- düz-i ḥasretüm Mevlā bilür şubḥ u mesā
3. ÓAndelīb-i hāmeme oldı vafına destān-serā
Baḡa da yek şemme lutf itsün o gülşenden Hudā
5. Şeyḥ Hālid’dür gül-i ruḥsār-ı millet ḥāl-i dīn
Āsitānı ḥuld-ı cennet “fedḥulūhā ḥālidīn”

IX

1. Olmasam ben bende-i Monlā Celāleddīn eger
Tāc-ı fakrın itmemiş olsam o şāḥuñ zīb-i ser
3. Baş koyup dergāhına Óİzzet olurduḡ hāk-i der
ÓArz-ı ḥālüm eylesün Şām’a revāne eşk-i ter
5. Şeyḥ Hālid’dür gül-i ruḥsār-ı millet ḥāl-i dīn
Āsitānı ḥuld-ı cennet “fedḥulūhā ḥālidīn”

[30b]

76

Tahmīs-i Kānī Berāy-ı Ğazel-i Nūrī Beg⁵⁴⁶
(Mef’Ūlū / Fā’Ūlātū / Mefā’Ūlū / Fā’Ūlūn)

I

1. Ser-sādr-ı şīne beyt-i ḥazen şerḥa bābumuz
Dilde nūḥüfte nuḡl-i ḡamuñ çün dōlābumuz
3. Hūn-ı çekān-ı djde-i terdür çün ābumuz
Fikrüm ayaḡ u la’Ūl-i lebūñdür şarābumuz
5. Hicrān ilinde laḡt-ı cigerdür kebābumuz

II

1. Elden nuḡūd-ı māmelek-i şevḡ gitmeden
Ḥüsnüñ netīce mev’Ūd-i ma’Ūlūmı yitmeden
3. Bu oyunuñ daḡı şaḡalı bāri bitmeden
Devr-i ḡatında tek bizi sıfrū’l-yed itmeden
5. Görsek güzelce şimdi ḡisāb ü kitābımız

III

1. Girsek vişāli bāḡına gülzāra nisbeten
Ḳoḡsaḡ o gül yaḡaḡlarını ḡāra nisbeten
3. Emsek dü-la’Ūl-i nābını ḡammāra nisbeten
Aḡız aḡıza şōḡbet eylesek aḡyāra nisbeten
5. Yok yire gitmese bu ḡadar intisābımız

⁵⁴⁶ Kānī D. , Th. (7 bent), s. 470.

IV

1. İtmiş ihāta hāle-i hatt nūr u žulmeti
Ezdāddan sirişte serā-pāy-ı hilḳati
3. Şeb-rūz içinde rūz-ı şebūn reng-i kisveti
Mehtāba çıkdı seyr it o ḥorşid-i talŌati
5. Olmaz nihān gice bizüm āfitābımız

[31a]

V

1. Eyler güsiste hayli⁵⁴⁷ temennāy⁵⁴⁸ dārdan
Pāyin ider keşide reh-i iŌtibārdan
3. Her bār atar seni hiç atılmaz o yardan
Hatt gelse de kesilmeyecek dil o yārdan
5. Ceffe'l-ḳalem budur saḡa [ḳatŌi] cevābımız

VI

1. ŌUlvī-mizāc olur imiş āteş-feşān⁵⁴⁹-ı Ōışḳ
Ōışḳun tenezzülin bulamaz ser-keşān-ı Ōışḳ⁵⁵⁰
3. TaŌrife gelmez ancak o imiş nişan-ı Ōışḳ
Bed-ter imiş sipihr-i nühümden [de] şān-ı Ōışḳ⁵⁵¹
5. Hengām-ı piri ile müsāvi şitābımız

VII

1. Kānī bu heft bendi eger çerḥa sez-dürür
Tezyin için şuŌāŌ-ı zer-i mihri ez-dürür
3. Ḥüsn-i edā-yı nāzımı Ḥassānı bez-dürür
Nūrī be nev- zemīni el üstünde gez-dürür
5. Tahmīs iderse Kānī-i Ōālī-cenābımız

[31a]

77

Tahmīs-i Kānī Berāy-ı Ğazel-i Bāḳī⁵⁵²
(FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilün)

I

1. Furdılar maŌreke-i nāzda hūbān şaf şaf

⁵⁴⁷ hayli: cell-i D.

⁵⁴⁸ temennāy: temennānı D.

⁵⁴⁹ āteş-feşān: āteş ü şān D.

⁵⁵⁰ Bu mısra dīvānda 4. Mısradır.

⁵⁵¹ Bu mısra dīvānda 2. mıradır.

⁵⁵² Kānī D. , Th. (9 bent), s. 472.

- Gözlerin gözlerüme dikdiler el'Öân şaf şaf
3. Şan kaçā oqlarıdur karşı varur cān şaf şaf
Müje haylin dizer ol ğamze-i fettān şaf şaf
5. Gūyiyā cenge turur nize-güzārān şaf şaf

II

1. Güldi güller ser-i gül-bünde biraz gülşende
Her gören bülbülün ölse ne olur gülşende
3. Tende cān bülbül-i şivende veli gülşende
Seni seyr itmek için reh-güzer-i gülşende

[31b]

5. İki cānibde durur serv-i hırāmān şaf şaf

III

1. Baḥr-i hūn mevc-i dil ü dideye reng itmek için
Kān-ı şengerf⁵⁵³ ciğer⁵⁵⁴ dāğın reng itmek için
3. Def'Ö-i leb-teşnegi-i kām-ı neheng itmek için
Leşker-i eşk-i firāvān ile ceng itmek için
5. Gönderür mevclerin lücce-i Öummān şaf şaf

IV

1. Bize feryād iderek semtüne dil-i seyr āheng
Cevv-i eflākde her zerre olup germ āheng
3. Yalunuz bilme dil-i zāre hezārı hem-reng
Gökde efgān iderek şanma geçer hayl-i küleğ
5. Çekilür kūyuña mürgān-ı dil ü cān şaf şaf

V

1. Kimlerün ḥacle-i ser-vaktine⁵⁵⁵ked-bānūsın
Çangı āğuşda av āşinev-i nānūsın
3. Kimlerün meşa'Öle⁵⁵⁶-ver itdün Öacabā ḥānūsın⁵⁵⁷
Cāmi'Ö içre göre tā kimlere hem-zānūsın
5. Şekl-i sakḳāda gezer dide-i giryān şaf şaf

⁵⁵³ -i şengerf:-i şingerfe **D.**

⁵⁵⁴ ciğer: çeker **D.**

⁵⁵⁵ -i ser vaktine ked: ser fitne-i kez **M.**

⁵⁵⁶ meşa'Öle-ver: şu'Öle-ver **D.**

⁵⁵⁷ fānūsın: ḥānūsın **M.**

VI

1. Şevk ile pā-be-hevā gitse Óalem gibi kalem
Piş-gāh derūne yitse Óalem gibi kalem
3. Ber-düş dili incitse Óalem gibi kalem
Vaşf-ı kaddünle hırām itse Óalem gibi kalem
5. Leşker-i satrı çeker defter ü dīvān şaf şaf

VII

1. Ruy-ı hūy-kerdeñe nisbetle olup mest-i Óaraķ
Oldılar şerm ile āzārde⁵⁵⁸ kefi mevc-i Óaraķ
3. Olsalar rāh-ı teşekkürde n'ola ğarķ-ı Óaraķ
Ehl-i dil derd ü ğamuñ niÓmetine müstağraķ
[32a]
5. Düzilürler keremün ħānına miħmān şaf şaf

VIII

1. Biriküp bir yire Óuşşāķ süzülmiş ğūyā
Terk ü tecrid ile ğayruñdan⁵⁵⁹ üzülmiş ğūyā
3. ÓIşķ iħrāmı geyüp çıktı⁵⁶⁰ yüzülmiş ğūyā
Kūyuñ etrafına Óuşşāķ düzülmiş ğūyā
5. Ħarem-i KaÓbede her canibe erkān şaf şaf

IX

1. Kim acır Kāñıye māñıye saña hey Bāķı
Ól diril pırehen-i āhireti gey Bāķı
3. Taşlar ile döginüp iñle çün ney Bāķı
Ķadrünji seng-i muşallāda bilür ey Bāķı
5. Furup el bağlayalar ķarşuña yārān şaf şaf

[32a]

78

Tahmīs-i Kāñ Berāy-ı Ķazel-i Bāķı⁵⁶¹
(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

I

1. Sefer eyler ĥarem-i cāna cūvānān şaf şaf
Cān virür gamzesine ins degül cān şaf şaf
3. Ķurılur ÓIşķa hep maÓreke-i cān şaf şaf

⁵⁵⁸ āzārde: āzürde **D.**

⁵⁵⁹ ğayruñdan: ğayr ğüne **M.**

⁵⁶⁰ çıktı: cildi **D.**

⁵⁶¹ Kāñ **D.** , **Th.** (9 bent), s. 474.

5. Müje haylin dizer ol ğamze-i fettān şaf şaf
Gūyiyā cenge turur nīze-güzārān şaf şaf

II

1. Heyōetün şan ki şüküfte semen-i gülşende
Olsañ ammā ki görince beni ey gülşende
3. Bülbül itdükçe nevā ğonceleri gülşende
Seni seyr itmek için reh-güzer-i gülşende
5. İki cānibde durur serv-i hırāmān şaf şaf

III

1. Çārsū-yı çemen-i cān ile ceng itmek için
Hün-ı dāğ-ı şerer-efşān ile ceng itmek için
[32b]
3. Reşha-i şerha-i meysān ile ceng itmek için
Leşker-i eşk-i firāvān ile ceng itmek için
5. Gönderür mevclerin lücce-i Ōummān şaf şaf

IV

1. Hāsretünle sekemez bāğda bülbül-i pāleng
Servler şine-i tihū gibi pür-naşş-ı peleng
3. Bu hevālarla taķınmış iki yanında çe[le]ng
Gökde efgān iderek şanma geçer hayl-i küleng
5. Çekilür kūyuña murgān-ı dil ü cān şaf şaf

V

1. Hanķahlarda kimün rūşen idüp fānūsın
Şeh-nişinlerde kimün diñleyesin nānūsın
3. İdüp insā heme ferzendini⁵⁶² hem-bānūsın⁵⁶³
CāmiŌ içre göre tā kimlere hem-zānūsın
5. Şekl-i saķķāda gezer dide-i giryān şaf şaf

VI

1. Ğam-ı ebruñla pür-derd ü elem gibi ķalem
Zahm-ı ğamzeñle bu Ōālemde Ōalem gibi ķalem
3. Dizilüp⁵⁶⁴ havzaña cırān-ı selem gibi ķalem
Vaşf-ı ķaddünle hırām itse Ōalem gibi ķalem
5. Leşker-i satrı çeker deftere dıvān⁵⁶⁵ şaf şaf

⁵⁶² ferzendini: ferzend **M.**

⁵⁶³ hem-bānūsın: tenj- bānūsın **M.**

⁵⁶⁴ dizilüp: dizilür **M.**

VII

1. Ehl-i Ŗışķ āteş-i Ŗışķ ile bütün mest-i Ŗarak
Hayli hūbān hayālünle senün ġarķ-ı Ŗarak
3. Mevc-i hulyā-yı vişālünle taleb-kār-ı Ŗarak
Ehl-i dil derd ü ġamün niŖmetine müstaġrak
5. Düzilürler keremün hānına mihman şaf şaf

VIII

1. Ėharemi Ėürmetün esbabı düzülmüş ġüyā
Kisve-i beyt-i Ėudā topdan üzülmüş ġüyā
[33a]
3. Her biri h'āhiş-i vaşlünle büzülmüş ġüya
Kūyūn etrafına Ŗuşşāk dizilmiş ġüyā
5. Ėharemi KaŖbede her canibe erkān şaf şaf

IX

1. Rahmet-i Ėaķla tesellāda bilür⁵⁶⁶ ey Bāķi
Mevķıf-ı Fūr-ı tecellāda bilür ey Bāķi
3. Seni Kāņi der-i Mevlāda bilür ey Bāķi
Ėadrünġi seng-i muşallāda bilür ey Bāķi
5. Furup el baġlayalar ķarşuņa yārān şaf şaf

[33a]

79

Tahmīs-i Kāņi Berāy-ı Ėazel-i Bāķi⁵⁶⁷
(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

I

1. Ėala [mı] Ŗaķd-i neş ile şetāret bāķi
Mey-i müstaķbel ile neşŖe-i hālet bāķi
3. Żevķ anı gerek Ŗāşıķlara Ŗādet bāķi
Sāķiyā ķalmaz imiş çün ki bu şohbet bāķi
5. Mey-i gül-gün⁵⁶⁸ içelüm bāde-i Cennet bāķi

II

1. Bı-rızā mıve-i vuşlat çün olur cānānı
Lıķ el-hālihi aņa rāz-ı dil ü cān cānānı

⁵⁶⁵ deftere dıvān: defter-i dıvān **D.**

⁵⁶⁶ bilür: bilüp **D.**, (bu kıtanın dört mısrası için redif böyledir).

⁵⁶⁷ Kāņi **D.**, **Th.** (5 bent), s. 477.

⁵⁶⁸ Gül-gün: gelüp **M.**

3. Hāliyā cānumuñ ābı o be-her cānānı
Hābda almış idüm būs-ı leb-i cānānı
5. Cān dimağında daħi şimdi o lezzet bākı

III

1. Ey dil öpsem nice bir dost u düşmenle yetiş
Cāna yitmiş idi gümüm olmasa cānā bu yetiş
3. Bir Ŗilācı bulunur derd degüldür bu yetiş
Beni öldürdi firākuñ meded ey dōst yetiş
5. Hele bir pāre dahi tende hārāret bākı

[33b]

IV

1. Eylemezdüm hele ber-geşte şüŖün olduğuma
Ĥayret-i Ŗışkuñ ile vaķf-ı sükün olduğuma
3. Dāl iken hem nesaķ-ı halka-i nūn olduğuma
Ağlamazdum bu kadar zār u zebūn olduğuma
5. Kalsa bir pāre gamuñ çekmege tāķat bākı

V

1. Cevher-i Kāñı içün mihr ü mehüm sen sağ ol
Bāz sım üsküf-i zerrin-külehum sen sağ ol
3. Dil-nişjnum şeh-i encüm-sipehum sen sağ ol
Bākı ölsün yoluña pādişehüm sen sağ ol
5. Baht pāyende Ĥudā yār saŖādet Bākı

Temmet Beyān-ı Tahmīsāt
Yā ihvāñı in vecedtümü'l-galata felā telūmūñı
fe inne'l-insāne müştakķun
Mine'n-nisyān

[33a-2]

80

Tahmīs-i Ėazel-i Vehimī-i Nādire-gū Maķsūd Resā Kethudā-yı Mır SaŖid Paşa⁵⁶⁹
(MefāŖilün / MefāŖilün / MefāŖilün / MefāŖilün)

I

1. O bñı-i elif şeklin ĥabībā beyne ĥaddeyni
Çü engüştet ki ber meh rā eşerret sāre şakķeyni
3. Dehānuñ menbaŖ-ı esrār degül mi taĥt-ı laŖleyni
Kelāmuñ vaĥydür lām-ı lebūñdür fevk-i bābeyni
5. Akıt ĥikmet şarābından dil ü cāna lübābeyni

⁵⁶⁹ Bu şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

II

1. Şaçundur sūre-i İsrā daḥi “ve’l-leyl izā yağşā”⁵⁷⁰
Cebñün nurdur ḥattā cemālün cennetü’l-me’vā⁵⁷¹
3. Boyundur sidre-i a’lā sözündür āyet-i “evḥā”⁵⁷²
Lebündür bāde-i meṣnā yüzündür aḥsenü’l-ḥüsnā
5. Kaşun “kavseyni ev-ednā”⁵⁷³ maḳāmun beyn-i hāteyni

III

1. İlāḫi ente ma’būdün ve abdün minke isted’ā
Murādü’l-kalbi fi’ d-dāreyni aḡisnā ve erhamnā
3. Rızāke’l-matlabü’l-a’lā ve ente’l-maksadü’l-aksā
Bi hakkın hakkkahu fī men lehü min fazlihi fazlā
5. Rızāun v’ente maksüdü erisñi bi’l-irāseyni

IV

1. To rā dırı’s t şāhā bende-em dil rā be to bestem
To rā cānem fedā kerdem künün men bā şomā hestem
3. Bi hamdillāḫ ki ez kayd-ı sivā āzāde-em restem
Men an yek bende-i mestem to rā dürr-i tehī-destem
5. İçimde yak ki ber şevkem kemişkātın zücāceyni

V

1. Hevā-dār-ı to em ez gayr-i to cānā nemī dānem
Ezel ez bāde-i serşār-ı aşk u hūb nūş kerdem
3. Çesan meyl-i konem aḡyār rā hayrān-ı to bāşem
Keşidem dest ez men dīde-em pür-nem dilem pür ga
[33b]
5. Vakaftü eynemā ted’ü lebī’s t li’l-felāhayni

VI

1. Lekad istezhare’l-aşku mine’r-rūhi ile’l-kalbi
Ezāe’n-nūri ke’l-berki mine’r-rūhi ile’l-kalbi
3. Ve cāet vecdetü’z-zevki mine’r-rūhi ile’l-kalbi
Fekad isteşraka’ş-şevki mine’r-rūhi ile’l-kalbi
5. Nazar kerdem cemālet rā be ān beyni nefhayni

⁵⁷⁰ Sūre-i Leyl (92:1), “yemîn olsun (karanlığı ile herşeyi) örttüğü zaman”.

⁵⁷¹ Necm Sūresi (53:15), “yeşil zebercetten olan cennet”.

⁵⁷² Necm Sūresi (53:10), “vahyettiği”.

⁵⁷³ Necm Sūresi (53 : 9) , “İki yay kadar veya daha da yakın”.

1. Ölelden hüsnüne hayrân tebessüm âh ü âh etdin
Gam-ı aşkın bana bu yolda sen hemtâ-yı râh etdin
3. O hatt-ı istivâyı hem ne ra'nâ şâhrâh etdin
İki kaşın arasını bana bir kiblegâh etdin
5. Hidâyet buldum anınla bi vecdin beyni necdeyni

VIII

1. Baña ol dilberüñ vechi hayâli perde olmuşken
Göñülde şevk-i ârzü-yı vişâli perde olmuşken
3. Yüzün görmeklige zülf-i žılâli perde olmuşken
Tecellî-i cemâline celâli perde olmuşken
5. Büküp kıaddüm kemân itdi serüm bâbeyni fahzeyni

IX

1. Reh-i Ŗışkıda neler çekdüm suŖâl eyle baña noldı
Büküldi kıametüm beñzüm şarardı gül gibi soldı
3. Hele menzil-res oldum da göñül maķsūdını buldı
İrişdüm şol maķâmâta baña emr-i belîğ oldı
5. Odur cümle maķâmâtüñ ehass-ı şadr-ı bedreyni

X

1. Vücüdüm fülkini şaldum açıldı engine yâ hû
Kıatı dem-bestelük gitdi beni ğarķ eyledi bu şü
3. Belî kim ğarķ olursa reste-kârân-ı cihândur o
Buña bahrû'l-hayât dirler kıamu ervâha cândur bu
[34a]
5. Bu bahre mahv olan buldı bilâ hüñün mefâdını

XI

1. ŞuŖūd itdüm semâvâta dile tâ Ŗarşı dek gitdüm
“Ev-ednâ”⁵⁷⁴ sırrını duydum bir özge menzile yitdüm
3. O menzilde kelâm kim söylenür bî-harf [ü] şavt ‘şitdüm
MaŖânınñ bürücımdan Ŗurüc itdüm nüzül itdüm
5. Ėaķıķatde nedür bildüm maķâm-ı “kıâbe kıavseyn”i⁵⁷⁵

XII

1. Fenâfillâh olursañ ger saña yüz gösterür ol hûb
Budur seyr-i sülükde sâlikâ hem maķşad u matlûb

⁵⁷⁴ Necm Süresi (53: 9), “veya daha da yakın oldu”.

⁵⁷⁵ Necm suresi (53: 9), “iki yay kadar”.

3. Şıfât u zât [ü] efÖālin yūri mahv it budur mendūb
Şıfât esmaya müstağrağ olunca Óarz olur mahbūb
5. Bilā kırb [u] ve lā buÓd [u] ve lā bın [ü] ve lā şeyni

XIII

1. Tutup bir merd-i kāmīl dāmenin bu dār-ı rihletde
Sülūk itdüm edeb izÓān ile rāh-ı hāķķatde
3. Nihāyet menzili buldum yirim cāy-ı selāmetde
Maķām-ı hayrete irdüm teraķķi-i tariķatde
5. Havās-ı hās-ı feyzinden odur hāsū’l-havāseyni

XIV

1. Ezelden eyledi çün ki baņa Óıķķuñ ķarın ol şāh
Anuñçün nezdine aldı dil ü cānum ķurbın ol şāh
3. Cemāliyle beni kıldı müşerref hurremin ol şāh
Hitāb-ı müstetāb itdi baņa Óayne’l-yaķın ol şāh
5. Hūzūr-ı ķurb-ı maÓnide çün itdüm eş-şafāhayni

XV

1. Günūh-ı nāciye lā-hāķķaruñ bağrınuñ içinde
Bu nār-ı Óıķ ile yanuķķaruñ bağrınuñ içinde
3. Ledünne tālib-i šādıķķaruñ bağrınuñ içinde
Baņa Óāşık olan Óāşıkķaruñ bağrınuñ içinde
[34b]
5. Gerekdür şanc ile ğamzem hadenginden mahāteyni

XVI

1. Tecellī eyledi cānān baņa Sınā-yı vahdetden
“Enallah” naÓrası irdi uyandum nevm-i ğafletden
3. Keķimüm yār ile vāsıl olup miķāt-ı Óuzletden
Vücūdum yandurup kıldı muşaffā şāf tıynetden
5. Beyānı kıldı bu mektüm sırruñ beyne

XVII

1. Rümüz-ı “küntü kenzen”de bu hikmet çün ki aźherdür
Bu sır Óālem-i aķdes [ü] muķaddesde de ebherdür
3. O nūruñ Óaksi bu Óālem velī ol nūr-ı enverdür
Şu vaķtā kim başiretle nażer kıldum mükedderdür
5. O nūruñ nūrına nisbet ķamer horşid-i şu‘ā‘ayni

XVIII

1. ÓAmādan şems-i vahdet oldu lāmiÓ tā muķaddemde

- Bütün Óâlemleri kıldı münevver işte ol demde
3. O nurdur rāóı vü meróı ezelden tā ebed hem de
O şemsün nūrınun Óaksi tulúÓ itdi bu Óâlemde
5. Bu Óaynıdur Óaynıdur gözden silerin noқта-i aynın

XIX

1. TaÓallüm eylemek Óilm-i ledünni çün ki farz-ı Óayn
Bu dersi eylemek taÓlım bize źimmetde maħz-ı deyn
3. Müşāhid olmuşuz da yārümüz lā ebeyn
Oқuruz maṭlaÓ-i sebÓa'l-meşānı vāvını bı-Óayn
5. Bu Óarşullāh ĥavlınden iderken biz tavāfeyn[i]

XX

1. Benüm ÓAnķā-yı Óıřķum ya ne tutmış başum üstinde
Ezelden bāl açup fevķāne tutmış başum üstinde
3. Uçar žann eyleme ĥālā ne tutmış başum üstinde
Hümā-yı šāh-bāzum lāne tutmış başum üstinde
5. Çıkupdur bir diyārdan kim ne şarkeyni ne garbeyni

[35a]

XXI

1. İrişdi ĥasbeten lillāh nidası cāna sırrumdan
Boyandum reng-i bı-rengi bilinmem resm ü ismümden
3. Silindi yazum okunmaz benüm kırtās-ı cismümden
Nişāne gitdi ismümden ĥurūlar çıķdı resmümden
5. Žuhūra geldi cismümden žamırümdeki dekkeyni

XXII

1. Baņa ol ruhları aĥmer çün itdi lutfını evfer
Göñülde şevkini berter idüpdür gün-be-gün aźfer
3. Maĥabbet dem-be-dem artar derūnumda olur ekşer
Ne ĥoş ol lebleri kevşer kemal-i cevri ile rehber
5. Baņa Óarz eyledi dilber yine eşref ĥisālin[i]

XXIII

1. Ezel Óaşıklara Óıřķun senün pırāyedür lutfun
İderler dāóimā medĥūn anuñçün vāyedür lutfun
3. Bezīl Óâlemlere cūduñ gedā dāriyyedür lutfun
Tükenmez Óıřķ ile vaşfun bize himmet ider lutfun
5. Cihāna źulmet-i zülfün bi yāin beyni lāmeyni

XXIV

1. Düşüp cân murğı qalmışdur bu nār-ı Öışka yanmışdur
O nārı nūra şalmışdur anı şanma uşanmışdur
3. Ki žann itme buqalmışdur gözüm hābdan uyanmışdur
Göñül hayretde talmışdur leb-i Őışkuqla qalmışdur
5. Görince senden almışdur bu nūrı nūr-ı Őayneyni

XV

1. Sevādı eylesen tekşir yine mümkün degül taħrır
Qalem evşāfını tebzir ya qābil mi ide tastır
3. ÖAceb sırdur ki bu tezkır olınmaz dil ile taŐbır
Ne deñlü eyleşem taħrır anı Öaql idemez tedbır
5. Göñül levhinde yir yir bir elifdür beyn-i vāveyni

[35b]

XXVI

1. Zülāl-i laöl-i cân-baħşı giderdi dildeki Őataşı
Qalur mı cismümün raŐşı lebünden qansa dil yahşı
3. Yüzün hāl-i ziyā-pāşı getürdi hayrete naķşı
Hayāl-i şüretün naķşı giderdi heyŐet-i ferşı
5. Şadālar qubbe-i Őarşı derūnumdaki āheyne

XXVII

1. Tesellı-i vişālünle qasāvet gitdi göñlümden
Hitāb-ı isneyi her dem şudür itmekde sırrumdan
3. Meżāhir nūr-ı vechündür benüm Fūr-ı vücūdumdan
Tecellı-i cemālünle görinen külli cüzŐümden
5. Kem illā-hūda illā hū yazılmış gayr lāeyne

XXVIII

1. Çün Ĥazret-i Mennān Őatāyā kıldı bı-pāyā⁵⁷⁶
Bu ihsāna gerek şükrān ĥāzer olma şaķın küfrān
3. Saķa ĥaddince hem Őirfān Őināyet itdi ol Yezdān
Ne vehmün [var ki] ĥufrān-ı letāŐif eyledi ihsān
5. Ĥaķıķat ĥoķķa-i imān getür beyni sedıyyeyne

XXIX

1. Ĥudāyā şemŐa-i Őışķı uyandur bu cinānumda
O şemŐa bāl açup sūzān ola tā cism ü cānumda
3. Derūnumda qala fikrün daħi zıkrün zebānumda
Taleb ĥıķ qalmasun bende meger dildār yanumda

⁵⁷⁶ Bu mısraın vezni bozuktur.

5. Bi-ḥaḳḳ-ı mebdə-ı Ŗālem aḡisnı bi'l-gıyāseyini

[35b]

81

Tahmış-i Ḳařıde-i řā-ıb Raḥmetullāhi ŖAleyh⁵⁷⁷

(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

[36a]

I

1. MecmaŖ-ı ehl-i semā menhel-i dervıřān est
MeŖhāz-i sırr-i dil-i ḥaḳ mevŖel-i dervıřān est
3. şeh-i mülk-i dü řerā sāyil-i dervıřān est
Nemek-i Ŗařḳ der āb ü gil-i dervıřān est
5. Ḥāřıl-ı rüy-i zemın der dil-i dervıřān est

II

1. ŖAřḳ ez cān be süveydā-yı derün mı üfted
Tāb-ı tennür mepindār zi burün mı üfted
3. Nār-ı Ŗařḳ-ı dil-i ānān ez furün mı üfted
Nür-i ḥurřıd be vıřāne mı üfted
5. Bıřter feyż-i Ḥudā řāmil-i dervıřān est

III

1. Sırr-ı Ḥaḳ el-ḥāzer ez süret-bınān me-taleb
Netevān yāft güher ez mühre-furūřān me-taleb
3. Ḥāl-i Ŗařḳ rā berev ez zāhid-i nādān me-taleb
Dil-i bıdār ez in řavmaŖa-dārān me-taleb
5. İn řerāḡı'st ki der maḥmil-i dervıřān est

IV

1. Ḥaḳ-perestend ki coz Ḥaḳ netevānı ki deşten
Mı nehend der reh-i Ŗařḳ behr-i Ḥudā cān ser ü ten
3. Bekoned rind-i mülk-i sıvā Ŗařḳ bedārend vatan
Seyl ez hān be düřtān şe tevāned borden
5. Dil-i deryā-yı ḥatar sāhil-i dervıřān est

V

1. Her ki Ŗāřık şode der şıne-i ü āḡı hest
Er be ḥāḳ sālik-i rāh est dil-i āḡāḡı hest
3. Der semā encüm-i bisyār velı māḡı hest
Ki şe ez zehr ciḡer-i řāḳ be Ḥaḳ rāḡı hest
5. Rāh nezdış-tereş ez dil-i dervıřān est

[36b-2]

VI

1. Defter-i sırr-i Ḥudā'st her varāḡı Ŗırfān rā

⁵⁷⁷ Bu şiir (13 bent) Farsçadır.

- Rehber-i rāh-ı Hāḡ est zerre-bend ü izÓān rā
3. Bîned ehl-i naẓar elbette der eşyā cānān rā
Nağme bāl ü per-i seyrî'st sebük-rūhān rā
5. Nāle-i ney hādî mahmil-i dervîşān est

VII

1. NiÓam-i maÓnî ki lezzet koned îrāş ber kām
Şofre-i feyz-i Hudāvend ki li sıyt-i şubh ü şām
3. Künc-i meyhāne ki cāmeş bekoned mest-i müdām
Der zemîñî ki ezū būy-i dil āyed be meşām
5. Pā beyefşār ki ser-menzil-i dervîşān est

VIII

1. Berev ez deşt-nişîn-i hāne-i ābād mecūy
Ender secn-i mazîk-cāy feraḡ-bād mecūy
3. Zāğ ez zāğ-i siyeh-nağme vü feryād mecūy
Dil-i pür-ābile ez şîne-i zühhād mecūy
5. Cāy-ı in genc-i güher menzil-i dervîşān est

IX

1. Kes nemāned hiç derin fāñî-i ġamzā bāḡî
Jāle zi hod kūş ki ancā bāḡî
3. Ger şevî bende tor ā devlet-i Óuẓmā bāḡî
Mîkoned saltanat-ı fāñî-i hod rā bāḡî
5. Pādişāḡî ki dil-i mālî-i dervîşān est

X

1. Behr-i cānān güher-i cān hemî efşānend
Bîvrenge der reh-i Óaşḡî ser-i yārend
3. Óıd-i vaşleş be hezār cān hemegî karbūnend
Pîş-i şemşîr-i ẓazā dest nemî cünbānend
5. Ciger-i şîr kebāb-ı dil-i dervîşān est

[37a]

XI

1. Tîr-i ẓubbe-i çārūm ki der u mî-bîñî
Seyreş ez rāde-i pencūm ki der u mî-bîñî
3. Cāy-i şān levḡa-i heftūm ki der u mî-bîñî
Çarḡ bîñ heme encūm ki der u mî-bîñî
5. Müştî ez hirmen-i bî-hāsıl-i dervîşān est

XII

1. Baḡr ü rîğ-i zemîñ encūm ü meh mî-bîñend
KaÓbe-i vaşleş ez eşyā belî reh mî-bîñend
3. ÓAmel-i nîk-i avām cürm-i güneh mî-bîñend
Cilve-i nūr-i Hāḡ ez ḡāk-i siyeh mî-bîñend
5. Der ü dîvār kücā ḡāyil-i dervîşān est

XIII

1. Vārid est alb-i resā rā be havātır Sāóib
Şıne eş hest velı cem‘iyyet-i hātır Sāóib
3. Tınetes bā gil-i ānān şode bāhir Sāóib
Geri ez merdüm-i dünyā’sı be žāhir Sāóib
5. Tınet-i hāı-i ū ez gil-i dervıřān est

[40a] **Der-Beyān-ı asāóidāt**

82

**Feryād-ı ÓAndelıb-i Rengin-Negām der-Gölşenistān-ı Hābıb-i Ekrem
Cenāb-ı Yūsuf Nābı ÓAleyhi’r-Rahmeti’l-Bāri⁵⁷⁸**

(Mefāóilün / Feóilātün / Mefāóilün / Feóilün)

1. Eyā Hābıb-i Hudā yā Muḥammed-i ÓArabı
Şefıó-i rüz-ı cezā yā Muḥammed-i ÓArabı
2. Hevā-yı gerdiş-i mihrünle çerhe girmişdür
Sürādikāt-ı semā yā Muḥammed-i ÓArabı
3. O řehsüvār-ı hünersin ki cılve-gāhuñdur
Fezā-yı nūr u ziyā yā Muḥammed-i ÓArabı
4. Sen ol tabıb-i řifā-başım ki her nefesün
Virür Óuşāta řifā yā Muḥammed-i ÓArabı
5. Hāım-i sunó omış hoka-i dehānuñda
Marız-i cürme devā yā Muḥammed-i ÓArabı
6. Şefāóatünle olur zıb-i āmet-i rahmet⁵⁷⁹
Pelās-ı cürm ü hatā yā Muḥammed-i ÓArabı
7. Esır-i laóıl-i řefāóat-niřaruñ olmiřdur⁵⁸⁰
Kemāl-i hüsn-i edā yā Muḥammed-i ÓArabı
8. Tefāhür itmededür hidmet-i rikābuñ ile
Emın-i vahy-i Hudā yā Muḥammed-i ÓArabı
9. Kilıd-i ufl-güşāy-ı hazāóın-i rahmet
Elünle cılve-nümā yā Muḥammed-i ÓArabı

⁵⁷⁸ 38 ve 39. yapraklar atlanmış. Nābı D. , K. (34 beyit), s. 27.

⁵⁷⁹ Bu beyi dıvānda 7. beyittir.

⁵⁸⁰ Bu beyit dıvānda 6. beyittir.

- 10 Kılındı rüz-ı ezel⁵⁸¹ cılve-i cemālüne hās
Kalem-rev-i dü serā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 11 Küşād-yäfte-i tığ-i berķ-ı hüsñündür
Der-i serāy-ı dücā yā Muḥammed-i ÓArabî
[40b]
- 12 Libās-ı sâyeden olduñ bürehne-cism itdün
O denlû terk-i sivā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 13 Çemenistân-ı bihişte sehâb-ı feyzündür
Medâr-ı neşv ü nemā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 14 Kemîne mevce-i baḥr-i muḥîṭ-i faẓluñdur
BidâÓa-i Óulemā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 15 Niyâz-ı ruhşatı bâb-ı siyâdetünden ider
ŞefâÓat-i şüfeÓā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 16 Nüfûzı olmaz o emrün ki olmaya senden
Raķam-peẓîr-i rızā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 17 Olur o tîr ki çıkmaz kemân-ı reóyünden
Nişâne-gîr-i hebā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 18 Bu kâr-gāhda degül senden özgeye mahsûs
Şenā-verî-i şenā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 19 Nigāh-ı lutfuñ mevkûfdur kıyāmetde
Terāẓî-i ḥuşemā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 20 Ħimāyetünle çıkar rüz-ı ḥaşrde ġālib
Sipāh-ı ḥavfe recā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 21 İşâret-i naẓer-i merḥamet-nişârundur
DevāÓî-i Óuķalā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 22 Ħisāb-gāh-ı kıyāmetde iltifātundur
Temessük-i ümenā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 23 Firāz-ı minber-i Óizzetde zıkr-i nāmuñdur
Vaẓîfe-i ḥutebā yā Muḥammed-i ÓArabî
- 24 Temevvüc-i yem-i lutf-ı günāh-şüyündür
MetāmiÓ-i Óuķalā⁵⁸² yā Muḥammed-i ÓArabî
- 25 Žuhûr-ı Óafv-i Óatā-baḥş-ı cürm-püşundur
Emāñî-i üdebā yā Muḥammed-i ÓArabî⁵⁸³

⁵⁸¹ ezel: ecel **D.**

⁵⁸² Óuķalā: ġufelā **D.**

- 26 Künāse çini-i dergāh-ı feyz-pāşundur
Metālib-i fuḳarā yā Muḥammed-i ŌArabī⁵⁸⁴
[41a]
- 27 Diraht-ı şerŌüñüñ eśmār-ı pīş-reftesidür
ŞerāyiŌ-i ḳudemā yā Muḥammed-i ŌArabī
- 28 Süḳāta-i niŌam-ı sufre-i Ōulūmunḍur
Merāḳi-i ḥükemā yā Muḥammed-i ŌArabī
- 29 Degül resīde peşin-pāye-i Ōibāretünle
Medāric-i fuśahā yā Muḥammed-i ŌArabī
- 30 Kenār-ı dāmenidür cāme-i belāḡatünñ
Merātib-i büleḡā yā Muḥammed-i ŌArabī
- 31 Nühüfte kevkebidür tārem-i melāḥatünñ
ŌAziz-i Mısr-ı behā yā Muḥammed-i ŌArabī
- 32 Zekāt-ı çeşm-i Hudā-bjnünñ tirāşesidür
Müşāhed-i Ōurefā yā Muḥammed-i ŌArabī
- 33 Tefavvūḳ eyleyemez intisāb-ı bābuñla
Şıfāt-ı fakra ḡinā yā Muḥammed-i ŌArabī
- 34 Siyāh-rüy güneh-kār Nābī-i bed-kār⁵⁸⁵
İder ümīd-i Ōatā yā Muḥammed-i ŌArabī

[40a der-kenār]

83

Ḳaşıde-i Fehīm-i Pür-Fehm⁵⁸⁶

(FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilün)

- 1 Ey dil-i bāde be-kef eyleme tażyīŌ-i nefes
Her kişi Ōısi-i Meryem meşhūr gibi olmaz
- 2 SaŌy ile rūḥ da icād idersenḡ meşelā
Baht[1] vārün olanuñ saŌyi de meşḳūr olmaz
- 3 Sebeb-i rifŌat olur ḡam yime üftāde isenḡ
Bir binā tā ki ḥarāb olmaya maŌmūr olmaz
- 4 Terk-i taḳlīd idüp vāsıl-ı Ḥaḳ ol şūfī
Yohsa her düzd ki berdār ola Mansūr olmaz

⁵⁸³ Bu mısra divanda 26. Beyitin 2. Mısraıdır.

⁵⁸⁴ Bu mısra divanda 25. Beytin 2. Mısrasıdır.

⁵⁸⁵ bed-kār: şeydā **M**.

⁵⁸⁶ Bu şiir, Fehīm mahlaslı şairlerin divanlarında tespit edilemedi.

- 5 Zıkr-i zühhād ile bir mi neğamāt-ı ŖuŖŖāk
Ŗīt-i zenbūr hem-āvāze-i tanbūr olmaz
- 6 Tıre-dil kesb-i Ŗafā eyleyemez ŖāŖıktan
Sāye horŖıde ıarın olmağ ile nūr olmaz
- 7 ŖıŖk her kaleb-i bı-rūha tecellı itmez
Tūde-i merkad-i Mūsā cebel-i Fūr olmaz
- 8 Dil-i gürg zıb-i silāh ile ŖecıŖ olmaz merd
Pençe-i Ŗır-i musavverde belı zūr olmaz
- [40b der-kenār]
- 9 KūŖte-i tığ-i maħabbetde olur Ŗulh-ı ebed
LeŖker-i Ŗaff-ı Ŗehıdānda Ŗer ü Ŗūr olmaz
- 10 Ey olan ŖāŖık-ı mecrūha nemek-pāŖ-ı Ŗılāc
Zahm-ı bismil-Ŗūde bir vech ile bāsūr olmaz
- 11 Dil ki hūn oldu naŖıhat anı itmez ıslāh
Hūs-n-i tedbır ile mey bir daħı engūr olmaz
- 12 Zūhde tebdıl olamaz pend ile ŖıŖk-ı cān-sūz
ŖuŖle teŖŖır-i dem-i serd ile kāfūr olmaz
- 13 Bir Ŗehūı dil ser-i kūyında muıım oldu yine
Menzil-i ŖıŖktan erbāb-ı dil dūr olmaz
- 14 İstemez zınet-i hattı o meh-i sāde-ruhum
Ŗālem-i nūrda zırā Ŗeb-i deycūr olmaz
- 15 Mıhr ü kın Ŗıne-i Ŗāfinda Ŗıyān olsa n'ola
Levn-i ŖeyŖ perde-i billūr ile mestūr olmaz
- 16 Bend-i zūfinde dilüm būs-ı leb[i] Ŗād itmez
Merd-i maħbūs Ŗarāb içse de mesrūr olmaz
- 17 ÇeŖm-i dūnyāyı kırup itse tevāzuŖ ne Ŗaceb
Kesse cellād hezārān seri mağrūr olmaz
- 18 Hecrden hūn idene zevk-i ħayālî besdür
Mey içen ħābda āŖūfte vū mahmūr olmaz
- 19 GūŖ idüp ŖıŖrūmi ol Ŗeh didi nāz ile Fehım
Her sühen levha-i pāk-i dile mestūr olmaz
- 20 Sühenüm oldu miŖālāt-ı beyān-ı vākıŖ
ŖāŖır-i rāst-sühen gerçi ki manzūr olmaz

Güfte-i Kemālpaşa-zāde⁵⁸⁷
(Mef'ûlû / Fâ'îlâtün / Mef'ûlû / Fâ'îlâtün)

1. Mihrünle pür-ziyâdur beyne's-semâi ve'l-arz
Şevkuñla rûşenâdur beyne's-semâi ve'l-arz
2. Şol mest-i bî-Ôalâka Beytû'l-Muqaddes içre
Î'ôcâz-ı Muştafâdur beyne's-semâi ve'l-arz
3. Şalıncağ ile yâri görseñ hevâ yüzinde
Güyâ ki bir hümâdur beyne's-semâi ve'l-arz
4. Âhüm çekildüğini kim görse âsümâna
[41a]
Şanur ki ejdehâdur beyne's-semâi ve'l-arz
5. Ey müdde'î hâzer kı l şemşir-i berķ-ı âhüm
Bir gün iner kazâdur beyne's-semâi ve'l-arz
6. Âvâz-ı ra'ôd şanmañ evc-i hevâda gâhî
Mızraķ-ı pür-belâdur beyne's-semâi ve'l-arz
7. Kâğıd uçurmasını seyr eyleseñ şanasın
Dilden gelen şadâdur beyne's-semâi ve'l-arz
8. Ta'ôn itmege hâsûdı her şeb şehadet tâft
Bir ebr-i pür-belâdur beyne's-semâi ve'l-arz
9. Ôîbretle gel naẓer kı l ķalb-i ķemende yâre
Âyîne-i Hudâdur beyne's-semâi ve'l-arz

[41a]

85

Der-Menķabet-i Şîr-i Hudâ ÔÔAli el-Murtezâ Kerremallâhü TeÔâlâ Vechehü

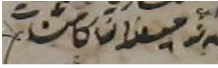
Li-Yûsuf Nâbî ÔAleyh-i Rahmeti'l-Hâdî⁵⁸⁸

(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mefâ'îlû / Fâ'îlün)

1. Kes nî nebord der şeref-i rif'ât-i ÔÔAli
Coz Hâzret-i Muḥammed ü coz Hâzret-i ÔAli
2. Şod bi-kesân-ı genc-i Ôadem rîze-hâr-ı cûd
Ez cevdet-i Muḥammed ü ez cevdet-i ÔAli

⁵⁸⁷ Bu şiir Kemāl Paşa-zāde Divanı'nda tespit edilememiştir.

⁵⁸⁸ Bu şiir (29 beyit) Farsçadır.

3. Āmihte'st žāhir ü bātın be yekdigir
Der kisvet-i Muḥammed ü der kisvet-i ÓAli
4. Pūşid nūr-i zāt-ı ezel cāme-i taḥūr
Der sûret-i Muḥammedü der sûret-i ÓAli
[41b]
5. Deryāft hestegān-ı Óamā Pertev-i ḥayāt
Ez tıynet-i Muḥammed ü ez tıynet-i ÓAli
6. Cehl-i Óamā guriht be dervāze-i Óadem
Ez şatvet-i Muḥammed ü ez şatvet-i ÓAli
7. Pür-nūr şod žuhūr ü butün-i cihāniyān
Ez şafvet-i Muḥammed ü ez şafvet-i ÓAli
8. ÓĀlem zekāt-hāre-i cūd ü cevır şod
Ez ḥilḳat-i Muḥammed ü ez ḥilḳat-i ÓAli
9. Çeşm-i ümmid-i ḥalḳ-ı cihān nūr-i rüşd yāft
Ez hüccet-i Muḥammed ü ez hüccet-i ÓAli
10. Envar-ı fazl-i pertev-i ilm intişar yaft
Ez da'vet-i Muḥammed ü ez da'vet-i ÓÓAli
11. Şod ger dil-firifte
Ez reófet-i Muḥammed ü ez reófet-i ÓAli
12. Eşrāk-i küfr sāye-i İslām yāft
Ez ğayret-i Muḥammed ü ez ğayret-i ÓAli
13. Şāhn-ı cihān zi şehd-i şehādet-i benān est
Ez niÓmet-i Muḥammed ü ez niÓmet-i ÓAli
14. Şāhān-ı sıdḳ-ı Óadl ü ḥayā şemÓ-i sāye şodend
Hem-şohbet-i Muḥammed ü hem-şohbet-i ÓAli
15. Óİşān esās-ı baht-ı mebāni-i din şodend
Ez himmet-i Muḥammed ü ez himmet-i ÓAli
16. Ehl-i vefā saÓādet-i dāreyn yāftend

- Ez kırbet-i Muḥammed ü ez kırbet-i ÓAli
17. Ez kūh ü bām-ı Lāt ü Hübel ser-nigün şodend
Ez heybet-i Muḥammed ü ez heybet-i ÓAli
18. Ez mihr ü māl-ı tabl-ı b eşaret zi dest-i çarḥ
Ez nevbet-i Muḥammed ü ez nevbet-i ÓAli
19. Žulmāt-ı küfr çün der-i Ḥayber şikestend
Ez kuvvet-i Muḥammed ü ez kuvvet-i ÓAli
20. Gerden be çeşm-i mihr ü meheş tütüyā keşān
Ez türbet-i Muḥammed ü ez türbet-i ÓAli
- [42a]
21. Dīvān-ı ḥaşr ü ravża-i cennet leb-ā-leb est
Ez şevket-i Muḥammed ü ez şevket-i ÓAli
22. Cennetzi zib ü ziver-i hod şermgin şodest
Ez ḥaşmet-i Muḥammed ü ez ḥaşmet-i ÓAli
23. Ḥurşid çün Bilal ü şamer hemçü Qanber est
Der ḥıdmet-i Muḥammed ü der ḥıdmet-i ÓAli
24. Nağd-i mürüvvet est ü fütüvvet revācgir
Ez servet-i Muḥammed ü ez servet-i ÓAli
25. Fahr-i nübüvvet est ü velāyet-i cihān-furūz
Ez Óizzet-i Muḥammed ü ez Óizzet-i ÓAli
26. Qadr-i nübüvvet est ü velāyet be kāóinat
Ez nisbet-i Muḥammed ü ez nisbet-i ÓAli
27. Şān-ı şerif Óat tarikāt bülend-ter
Der devlet-i Muḥammed ü der devlet-i ÓAli
28. Nām-ı siyādet ü Óimāmet bozorg-ter
Der Óizzet-i Muḥammed ü der Óizzet-i ÓAli
29. Nābı zi hevl-i gam ki rehā mi koned tora
Coz reófet-i Muḥammed ü coz reófet-i ÓAli

1. Bi-sebeb ne'bved kesi rā merĥabā-yı cāhilān
ÖĀķibet Öayn-ı şafā bāşed vefā-yı cāhilān
2. Men negüyem düst an kes rā ki ez rüy-i tamaÖ
Āb-ı rüy-ı hış mi sāzed fedā-yı cāhilān
3. Ta nehāhed nükte-i el-ĥubbü lillāh der cihān
Mi şeved nādim sebü-mağz ez ĥatā-yı cāhilān
4. İhtilāt-ı cāhilān rencür dāred tabÖ-ı men
Bih boved bığāne ez āşinā-yı cāhilān
5. Destyāri ger nebāşed rehber-i tevfiķ rā
Süd ne'kned ehl-i dil rā şad duÖā-yı cāhilān
6. Ķurb-ı ĥaķ ĥāşıl şeved rāh-ı ķanāÖat piş-i ki rā
Dür baş ez tuhfe-i bād-ı hevā-yı cāhilān
7. Faşl ne'bved tā ebed herçend kūşiş mi koni
Mevce-i deryā'st güyā mācerā-yı cāhilān
8. Bî-ĥaber ez emr-i ķāle'llāh yā ķāle'r-resül
Fażl ü ğaybet mi şeved beyÖ ü şerā-yı cāhilān
9. Dū-yı dil be'nmāyed ez behri niżām-ı ķār-ı hış
Ĥān meşev ğāfil to ez medĥ ü şenā-yı cāhilān

[41b der-kenār]

10. Z'in beter şahşî ki piş-i cāhilān echel boved
Der belā bāşed giriftār ez berā-yı cāhilān
11. Piş-i Öavām iddiÖā-yı ķār-sāzî mi koned
Ġāfil est ez āferîn-i por-riyā-yı cāhilān
12. Der şecāÖat ĥod-nümā der istikāmet ĥod-pesend
Echel-i ķavm est bāşed muķtedā-yı cāhilān
13. BaÖd ez ān ez ta besān-ı ma peşimān mi şevd
Men ĥatā kerdem ki geştem reh-nümā-yı cāhilān

⁵⁸⁹ Bu şiir (14 beyit) Farsçadır.

14. Ey pişer ger pend-i Medhî bāyedet der gūş kon
Zinhār ez goftehā-yı nā-be-yā-yı cāhilān

[41b der-kenār]

87

MiŖrāciyye-i Cenāb-ı Fahr-i Kāōināt ŖAleyhi's-sālāh ve Ekmeli't-Taḥiyyāt

Nādirī Efendi Raḥimehullāhi ŖAleyh⁵⁹⁰

(MefāŖlün / MefāŖlün / MefāŖlün / MefāŖlün)

1. TeŖālallāh zihî şām-ı sūrūr-encām [ü] ğam-fersā
Ki oldı mażher-i esrār-ı “sübḥānelleżî esrā”⁵⁹¹
2. Felek maḥv eyleyince al tamğasını horşîdüñ
Zemînüñ žill-i maḥrūtını çekdi Ŗanberin tuğrā
3. Zer-i pür-tāb-ı mihri bozdı çün kim dirhem-i necme
Miḥekk-i şāma virdi⁵⁹² anı bir bir nākıd-ı dünyā
4. Gül-i mihrün gül-ābın aldı Ŗālem lîk hār⁵⁹³ içre
ŖAceb mi olsa zer-püş felekde kıatreler peydā
5. Tağıtdı bād-ı şarşar ḥāmen-i hūrşîd-i raḥşānı
Kevākib şanma itdi her yire pervānesin⁵⁹⁴ ilķā
6. Yanup mihr āteşinden kāğıd-ı zer⁵⁹⁵ oldı ḥākister
Eşer kıaldı henüz āteşden anda cā-be-cā ammā
7. Siyeh semmūr idi žulmet beyāzî cā-be-cā encüm
Ne ḥāletdür bu kim gizlendi anda beyza-i beyzā
8. Temevvüden tokındı bir şādef hārāya ḥar oldı
Tağıldı lücce-i gerdün içinde lüölüŖ-i lālā
9. Niķāb itdi Ŗarūs-ı ḥāverî ruḥsārına zülfin
Velî ser-ḥalkasında žāhir oldı ol ruḥ-ı zîbā
10. Ser-ā-pā kıurs-ı mihri maḥv idüp dendān-ı encümle
Şihābı rāhet-i dendān idindi tārem-i vālā

[42a der-kenār]

11. SemāŖ içre şalup eşk-i nücümü şāl-püş oldı
Fırāķ-ı şems ile gerdün olup hem-ḥāl-i Mevlānā

⁵⁹⁰ Nādirī D. , K. (mecmuada 70 beyit, divanda 74 beyit), s. 104.

⁵⁹¹ İsra Süresi (17:1), “gece yürüyüşü ile götüren Allah, her türlü noksanlıktan münezzehtir.

⁵⁹² virdi: urdi D.

⁵⁹³ lîk hār: dîğ-i ḥāk D.

⁵⁹⁴ pervānesin: dānesin D.

⁵⁹⁵ -ı zer:-ı rüz D.

- 12 Çıkardı cāme-i dībā vü destār-ı mutallāsın
Felek āheng-i çeng itdi zırh-püş oldı ser-tā-pā
- 13 Degül mihr ü şafağ ğaltān olınca fark-ı pür-nūrı
Taşup iklim-i Şāmı tutdı hūn-ı Ĥāzret-i Yahyā
- 14 Sevād-ı sūre-i “ve’l-leyl”⁵⁹⁶ aña zer noqtadur encüm
Şafağ ser- sūredür kim eylemişdür sürh ile imlā
- 15 Çıkup la’l-i tutuğdan Leyl-i meh-rüy-ı müşğın-bū
Dimāğ-ı Qays-ı çerhi eyledi āşüfte-i sevdā
- 16 Bozıldı hayme-i zer-beft-i hān-ı hāver-istānı
İrince hayl-i ahşam itdi müşğın sāye⁵⁹⁷ sin ber-pā
- 17 Çalınca mühr-i mihri uğradı qahr-ı Süleymāna
Sipihir oldı meger kim dīv-şān-ı meclis-i mīnā⁵⁹⁸
- 18 Felek tāt-ı zerin terk itdi İbrāhīm Edhem-veş
Derūnında Ŗaceb mi eylese nūr-ı siyeh me’vā
- 19 O şebdür matla’u’l-envār-ı mi’Ŗāc-ı Hudāvendī
O şebdür mahzenü’l-esrār-ı halvet-hāne-i İsrā
- 20 O ahşam oldı ser-tāt-ı nübüvvet Şāhibü’l-mi’Ŗāc
O hengām⁵⁹⁹ oldı Sultān-ı Kerem hem-sohbet-i Mevlā
- 21 Şeh-i eyvān-ı Ŗizzet tāt-dār-ı taht-ı hatmiyyet
Ser-efrāz-ı musahhar-sāz-ı dārü’l-mülk-i “ev-ednā”⁶⁰⁰
- 22 Dür-efşān-ı güher Ŗibret-nümā-yı dürc-i mahbūnı⁶⁰¹
Fürüzān-ahter-i žulmet-revā-yı bürc-i isti’lā
- 23 Medār-ı hilqat-i Ŗālem bahār-ı tñet-i ādem
Süvār-ı Ŗarśa-i cāzim⁶⁰² emīr-i meclis-i ğabrā
- 24 Ĥabīb-i Ĥāzret-i Ŗİzzet tabīb-i Ŗillet-i žillet
Kefīl-i rahmet-i ümmet delil-i cennetü’l-me’vā
- 25 Ĥatā-püşide-i müznib Ŗatā-bahşende-i tā’ib
Emān-ı maşriğ u mağrib emīn-i Ye’srib ü Bathā

⁵⁹⁶ Leyl Süresi, “Yemin olsun geceye”, (92: 1).

⁵⁹⁷ sāye: hāne **D**.

⁵⁹⁸ dīv-şān-ı meclis-i mīnā: dīv-i şama mahbes-i mīnā **D**.

⁵⁹⁹ hengām: ahşam **M**.

⁶⁰⁰ Necm Süresi, (53: 9), “veya daha da”.

⁶⁰¹ -i mahbūnı: -i mahbūbı **D**.

⁶⁰² -i cāzim: -i tārem **D**.

- 26 Cenāb-ı Ahmed-i Mürsel imām-ı zümre-i ekmel
Mufaśsal-sāz-ı her mücmel rümüz-āmüz-ı her dānā
[42a der-kenār]
- 27 O sultān-ı bülend-eyvān-ı iqlīm-i risālet kim
Livāóü'l-hāmd ile Óālemleri feth itdi sertābā⁶⁰³
- 28 Óİzār-ı meh-veşi pertev-nümā-yı nūr-ı Rabbānı
Zemān-ı dil-keşi gevher-fişān-ı kenz-i lā-yefnā
- 29 Ğubār-ı dergehi kühl-i cilā-yı dıde-i encüm
Tınāb-ı hargehi silkü'l-leóāl-i gerden-i havrā
- 30 Benān[1] hālet-i miftāh-ı cennetden peyām-āver
Dehān[1] noқта-i ğayb-ı hüviyyetden haber-fermā
- 31 O şāhuḡ sikkesi mühr-i nübüvvet hutbesi Quróān
Müşerref anlaruḡla naқd-i dīn ü devlet-i⁶⁰⁴ dünyā
- 32 Şufūf-i āl ü aşhābı sutūr-ı hüccet-i millet
İmāmetde vücūd-ı pāki gūyā mühr ile imzā
- 33 Şalup ferr-i şehinşāhı idince iki şaқ māhı
Olup [zerrin] naқārı⁶⁰⁵ itdi beng-i şevketin iólā
- 34 Kebüter beyzasiyle hasmını defÓ itdi ğār üzre
Melek dıv-i racımi necm ile tard eyledi gūyā
- 35 Mişāl-i ebr-i rahmet dehri teşriḡ itdi[gi] sāÓat
Mecūs āteşlerin bārān-ı fazlı eyledi itfā
- 36 Yıkıldı tāқ-ı Kistrā⁶⁰⁶ dūr olup sehm-i saÓādetden
Oқın atdı kemanın yaşdı ol dem devlet-i Kistrā
- 37 Hāқиқatde sevād-ı āferiniş žill-i Yezdān'ı⁶⁰⁷
ÓAceb mi žāhirānı sāye olsa āfitāb-āsā
- 38 Görürdi bı-tereddüd cānib-i žahr-ı şerifinden
Olup mühr-i nübüvvet arқasında dıde-i bınā
- 39 ÓAceb mi eskiyüp bir bir dökülse dürr-i şır-ābı
O sultān-ı muraśsaÓçāter⁶⁰⁸-i ebr-i felek-fersā

⁶⁰³ sertābā: bı-pervā **M.**

⁶⁰⁴ devlet-i: cāmıÓ-i **D.**

⁶⁰⁵ naқārı: naқāre **D.**

⁶⁰⁶ kistrā: қасrı **D.**

⁶⁰⁷ žill-i Yezdān'un: zillidür anuḡ **D.**

⁶⁰⁸ çāter: çetr idi **D.**

- 40 Gel ey kıl-k-i hüner-vār kıssa-i miŖrācı takrır it
Degüldür çün ki mümkün muŖcizātı eylemek iĥsā
- 41 Gelüp peyk-i İlāhî Ĥazret-i Peyğambere ol şeb
Getürdi bir Burāk-ı berķ-esır-i āsümān-āsā⁶⁰⁹
- 42 ŖAceb reh-vār idi geh Ŗarş ü geh ferş üzre cevlan-ger
Fezāda tünd-rev āhū felekde tız-per Ŗanķa
[43a der-kenār]
- 43 Teni gül saçı sünbül tūĝı şāhı oldum dil-keş
Ķulaĝı berg-i süsen çeşm-i hūbı nergis-i şehlā
- 44 Şu deñlü tız-cünbüş kim çerā-gāh-ı vüçüd içre
Ezel rahşın geçerdi rākibi menŖ itmese farzā
- 45 Şafaķdan āfitāb-ı hāverı bir satl-ı zerdür kim
İçinde hādım iĥzār eylemiş ol esb içün ĥinnā
- 46 Cihānı geşt idüp mānend-i nūr-ı dıde bir demde
Mişāl-i heft-perde hāŖil olmazdı yidi deryā
- 47 Binüp ol rahşā çün kim Mescid-i⁶¹⁰ Aķşāya Ŗazm itdi⁶¹¹
Anuñ evvel ķonaĝı oldu şāĥn-ı Mescid-i Aķşā
- 48 İmām oldu şufūf-ı enbiyaya görseñ ol demde
Sutūr-ı Muşhafuñ üstinde “bismillāh” idi ĝüyā
- 49 Uruldı sikkesi kürsı-i pūlād üzre ol şāhuñ⁶¹²
Derāhimdür degül kürsıde bir bir encüm-i ĝaddā
- 50 Namāzı çün ki itmām itdi ol cāy-ı mübārekde
ŖUrüc itdi semāvāta duŖā-yı müstecāb-āsā
- 51 Getürdi hāle bir şimın tabaķla kirde-i māhı⁶¹³
Velıķin cā-be-cā yinmiş diyü meyl itmedi aslā
- 52 ŖUtārid safĥa-i dehr üzre ĥükmin yazdı ol şāhuñ⁶¹⁴
Aķa şeb ĥatt-ı encüm rıĝ ü māhuñ ĝurresi tuĝrā
- 53 Süleymānuñ öñinde döndi mınā üzre Belķısa
Felekde aķa istikbāl idince Zühre-i zehrā

⁶⁰⁹ -i āsümān-āsā: -i āsümān-peymā **D.**

⁶¹⁰ mescid-i: maķşad-ı **D.**

⁶¹¹ Bu beyit divanda 48. beyittir.

⁶¹² Bu beyit divanda 59.beyittir.

⁶¹³ Bu beyit divanda 52.beyittir.

⁶¹⁴ Bu beyit divanda 53.beyittir

- 54 Bırakdı mihr-i rüyı han-ķāh-ı çare māh pertev
Söyündürse nola ķandıl-i mihri Ħāzret-i Őİsā
- 55 Şebīhūn itdi Behrām aħterān-ı naħsa⁶¹⁵ emr ile⁶¹⁶
Şafaķ şanmañ felekde tıldı hūn-ı küşteden şāhrā
- 56 Olup keyvān-ı zengī hıżmetinde ķara ķolluķcı⁶¹⁷
O yüzden iktisāb-ı nūr idüp oldı semen-sımā
- 57 Nola envār-ı nūrı aña zerrīn tār [u] pūd olsa⁶¹⁸
Ziyā-yı talŐatinde itdi Őarşuñ atlas u dībā
- 58 Cüdā oldı kenār-ı Sidreden Cibrīl o Ħāzret'den⁶¹⁹
Gülünden ayru bülbul gibi ķaldı hūzn ile tenhā
[43b der-kenār]
- 59 Şalup⁶²⁰ raħşı o menzil-gehde Refref eyledi hıdmet⁶²¹
Mükedder mıve-i terden cüdā berg-i hazān-āsā
- 60 Girüp ol perde-i nūra harīm-i hāşa yol buldı⁶²²
Şādef-vār itdi ol dürr-i yetıme sinesin meŐvā
- 61 Maķām-ı “ķābe ķavseyn”i⁶²³ geķüp mānend-i tır oldum⁶²⁴
Müyesser oldı aña maṭleb-i aŐlā-i “ev-ednā”⁶²⁵
- 62 Olundı çok tekellüm kıśśa-i Őışķ u maħabbetden⁶²⁶
Velī bī- hāme-i lafż idi cılve şāhid-i maŐnā
- 63 O şohbetden haber yok Őaķl anuñ keyfiyyetin bilmez⁶²⁷
Ne bilsün tābiş-i māhiyyet-i mihr ü mehūñ aŐmā
- 64 Bulup maķşūdını āhir nüzül itdi saŐādetle⁶²⁸
Ki halķ-ı Őāleme peygām-ı Ħaķķ'ı eyleye inhā

⁶¹⁵ -ı naħsa: -ı necme M.

⁶¹⁶ Bu beyit divanda 56.beyittir.

⁶¹⁷ Bu beyit divanda 58.beyit.

⁶¹⁸ Bu beyit divanda 60.beyittir.

⁶¹⁹ Bu beyit divanda 61.beyittir.

⁶²⁰ şalup: ķalup D.

⁶²¹ Bu beyit divanda 62.beyittir.

⁶²² Bu beyit divanda 64.beyittir.

⁶²³ Necm Süresi, (53: 9), “iki kavis kadar”.

⁶²⁴ Bu beyit divanda 65.beyittir.

⁶²⁵ Necm Süresi, (53: 9), “veya daha da”.

⁶²⁶ Bu beyit divanda 66.beyittir.

⁶²⁷ Bu beyit divanda 67.beyittir.

⁶²⁸ Bu beyit divanda 68.beyittir.

- 65· Getürdi anlara vāfir hedāyā genc-i rah̄metden⁶²⁹
Velikin herkse miḳdār[1] deñlü eyledi iŖtā
- 66· Hudevendā ḡalālet Nādirī'nün cānın almışdur⁶³⁰
Kerem ḳıl eyle bir demde anı cān-baḡ ile iḥyā
- 67· Kerīme Ŗarz-ı ḥāl itmek yiter bir kerre sultānum⁶³¹
Ne ḥācet ḳıssayı tatvile mānend-i ṣeb-i yeldā
- 68· Hemīṣe tā ki ṣām-ı ferruḥ-encāmuḡ sevādından⁶³²
Ola deryā-yı gerdün üzre žāhir Ŗanber-i sārā
- 69· O ṣāhuḡ ḥāk-i pāyın Ŗanber-āsā eylesün ḥoṣ-bū⁶³³
Śalāt-ı Ḥāzret-i Ŗİzzet selām-ı Ḥayy-i bī-hemtā
- 70· Taḥiyyāt-ı ebed peyvend ile dünyā vü Ŗuḳbāda⁶³⁴
Ser-efrāz eylesün žāt-ı ṣerifin Ḥāzret-i Mevlā

[42a]

88

**Ḳaṣīde-i Nābī ŖAleyhi Rah̄meti'l-Bārī Der-Medḥ-i CāmiŖ-i Ayāsofya Der-Āsitāne-i
Emn-āṣiyyān⁶³⁵**

(FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilün)

- 1· Rūz-ı rūze cemŖ olup rindān Āyāsūfiyye'de
Ḥālḳa-bend-i üns olur yārān Āyāsūfiyye'de
- 2· Olmadın dest-i duŖā cünbān Āyāsūfiyye'de
Müşkilāt-ı ḥālḳ olur āsān Āyāsūfiyye'de
- 3· İtmek içün fīkr-i ekl ü ṣürbi ḥātırdan be-der
ŖAḳd-i cemŖiyyet ider iḥvān Āyāsūfiyye'de
- 4· Mevce-i aŖmāl ider enfās ile çerḥe śuŖūd
Lücce-i tāŖat ider tūfān Āyāsūfiyye'de
[42b]
- 5· Her ne deñlü ġayrı cāmiŖde Ŗibādet olsa da
Olur efzün [yine] śad çendān Āyāsūfiyye'de
- 6· Düşmen-i dīrīn-i nefis ile cihād-ı ekbere
Leşker-i tāŖat bulur meydan Āyāsūfiyye'de

⁶²⁹ Bu beyit divanda 69.beyittir.

⁶³⁰ Bu beyit divanda 70.beyittir.

⁶³¹ Bu beyit divanda 71.beyittir.

⁶³² Bu beyit divanda 72.beyittir.

⁶³³ Bu beyit divanda 73.beyittir.

⁶³⁴ Bu beyit divanda 74.beyittir.

⁶³⁵ Nābī D. , K. (13 beyit), s. 988.

- 7· ÓAndelîbân-ı⁶³⁶ bihişti şerm ile hāmūş ider
Her teref āvāze-i Qurōān Āyāsufiyye’de
- 8· Āb-ı germ-i dîde vü şābūn bu istigfār ile ⁶³⁷
Pāk olur pîrāhen-i Óisýān Āyāsufiyye’de
- 9· Ferş-i berrāk-ı ruhāmın eyledükce secde-gāh
Şāf olur āyîne-i imān Āyāsufiyye’de
- 10· Piş-gāhında nevāl-i rahmeti hāzır bulur
Kim olursa sıdķ ile mihmān Āyāsufiyye’de
- 11· Şāhn-ı şāfında metāÓ-ı bî-dirîğ-i mağfîret
Bürîyā-yı mîsr ile yeksan Āyāsufiyye’de
- 12· Zühd ü takvā şaf-be-şaf tertîb idüp ālāyımı
Piç-i nevbet gösterür Óunvān Āyāsufiyye’de
- 13· Şeb-be-şeb mānend-i kıandîl-i fûrûzān Nābiyā
İnşirāh-ı dil bulur insān Āyāsufiyye’de

[42b]

89

Kaşîde min-Nutķ-ı Yūsuf Nābî ÓAleyhi Rahmeti’l-Bārî⁶³⁸
(MefÓölü / MefāÓîlü / MefāÓîlü / FeÓülün)

- 1· Çün kim beni şād eyledüñ ey āşef-i devrān
Dil-hāhuñ ile kıalbünî şād eylesün Allāh
- 2· İhsān ile itdüñ yeñiden hānemi maÓmür
İķbālünî Óömrünî ziyād eylesün Allāh
- 3· İtdüñ kıalem-i cüduñ ile kıalbümi mesrūr
Şakķ-ı kıalemün cüy-ı murād eylesün Allāh
- 4· Müşkil-ter olan Óuķde-i maķşūd u murāduñ
Engüşti-ı Óināyetle küşād eylesün Allāh
- [43a]
- 5· Żāt-ı kerem-ālūduñı dîvān-ı cihānda
Sermāye-i terfîh-i bilād eylesün Allāh
- 6· Erbāb-ı niyāzuñ siyeh-i süde-i çeşmin
Āğüş-ı devātuñda midād eylesün Allāh

⁶³⁶ Óandelîbân-ı: Óanbelîbân-ı D.

⁶³⁷ Sekizinci beyit divanda yoktur.

⁶³⁸ Nābî D. , K. (21 beyit), s. 1127.

- 7 Engüşt-i gedā-perver-i ihsānuñı tã ĥaşr
Fevvāre-i erzāk-ı Ŗibād eylesün Allāh
- 8 Ruhsāre-i evrāka düşen sāye-i destün
Āyine-i Ŗadl efser-i dād eylesün Allāh
- 9 Pışāñ-i fermānda olan šāhn-ı şerifün
Gül-gonce-i gülzār-ı murād eylesün Allāh
- 10 Fermān-ı şerifünde olan pençe-i hükmi
Etāl-i teŖālīye⁶³⁹ mihād eylesün Allāh
- 11 Şān buldı senün žāt-i⁶⁴⁰ şerifünle vezāret
Ŗİzz ü şeref-i šadrı ziyād eylesün Allāh
- 12 Fahr itdi vücūduñla senün mesned-i iqbāl
Bu revnaķı peyvend-i sedād eylesün Allāh
- 13 Dīvān-ı šadāretde felek görmedi mişlün
Aĥkāmuñı ber-vefķ-i murād eylesün Allāh
- 14 İtsün ter ü tāze çemen-i mezraŖ-ı bahtun
Ĥussāduñı pā-māl-i ĥašād eylesün Allāh
- 15 İqbālünge bed-ĥāh olanun berk-i vücūdın
Āteş-gede-i ģamda remād eylesün Allāh
- 16 Ĥāsīd olanun devletünge sūk-ı fenāda
Kālā-yı ĥayātını mezād eylesün Allāh
- 17 Miftāĥ-ı duŖā olmayanun saña lisānı
Dükkān-ı ümīdini kesād eylesün Allāh
- 18 Šıdķ ile teveccühleri erbāb-ı ģulūbuñ
Etrāfuña bārū-yı sedād eylesün Allāh
- 19 Cezb itmek içün ģalbini merdān-ı Ĥudā’nuñ
Lutfun sebab-i ĥubb u vidād eylesün Allāh
[43b]
- 20 Nābī-i fūrū-māndeye kim merĥamet itdün
ŖŖmrün ola efzün seni šād eylesün Allāh
- 21 İtsün seni mahfūž ĥatālarla ĥatardan
AŖdāñı giriftār-ı nigār eylesün Allāh

[43b]

90

⁶³⁹ -i teŖālīye: -i meŖālīye D.

⁶⁴⁰ žāt-i: dest-i D.

Kaşıde-i Vehmî Nâdire-i Maşşûd Resâ Kethudâ-yı Mîr Sa'îd Paşa⁶⁴¹
(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

- 1· Başınca pâ-yı mu'Öciz iltimâsun ger zamân üzre
Kudümünle şeref buldı melekler âsümân üzre
- 2· Maķâm-ı “ķābe ķavseyni ev-ednā”⁶⁴² oldı menzilün
Saķa ey mefhar-ı âdem mekândan lâ-mekân üzre
- 3· Sen ol şems-i ĥaķķatsin ki Öaks-i nūr-ı vechühdür
ŞuÖāÖ u fer viren dāōim felekde neyyirân üzre
- 4· Meger ebr-i füyüzānuĥ ezelden reşĥa-pāş olmuş
Ĥazān irmez anuĥcün tā ebed bāġ-ı cinān üzre
- 5· Muĥāssal nūr-ı ĥaķsın hep senünle rüşenā eşyā
O nürdur görinen ĥattā semāda aĥterān üzre
- 6· Ĥilāfum yok maķālümde muĥaķķaķ rūĥ-ı [Öatıyen]
Degül mi sırr-ı zātun feyz viren her cism ü cān üzre
- 7· Senünle zıĥ ü zınet buldı eşyā şāĥn-ı Öālemde
Viren ārāyişi ezhāra sensin büstān üzre
- 8· Dü zülfi Öanber-efşānından almış şemme-i sünbül
O büy-ı cān-fezādan bir eşerdür şanur ān üzre
- 9· Degül eşvāķ-ı verdān Öārızun şevķıyladur dāōim
Seĥerlerde o süzişle nidālar bülbülān üzre
- 10· ÖAraķ-rız-i ĥicāb oldukķa sen ey mahrem-i evĥā
O terden ĥāşıl oldı verd-i raÖnā gülsitān üzre
- 11· Resā evsāf u medĥ-i Ĥazret-i Maĥbüb-ı Raĥmānda
Diger baĥş açalum şimdi usül-i şāÖirān üzre
[44a]
- 12· Dilā ol şāĥ-ı [pākün] vasfını itmek dilerseĥ ger
Anı vaşf eylemek ķābil degüldür ĥaķķ-ı şān üzre
- 13· Şüreyyādan gelince tā şerāya cümle mevcūdāt
Anuĥ evsāfun olmaķda bütün vird-i zebān üzre
- 14· Olinca mādiĥi Allāĥ ÖAżimü’ş-şān o zātun
Ne mümkin medĥini itmek anuĥ insān lisān üzre

⁶⁴¹ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir

⁶⁴² Necm Süresi (53/9), “iki yay kadar veya daha yakın(oldu)” ayetinden iktbas.

15. Muḥîṭ olmaz ḥired Ōummān-ı idrâkinde Ōâcizdür
Vele v seyr eylesün keşti-i inkâr bâd-bân üzre
16. Olur lağzide-pâ elbet semend-i ṭabŌ-ı ehl-i naẓm
Ne deñlü olsa da meydân uzağda devân üzre
17. Dehen-bâz olsa her bârân vasfa ger sühen-sencân
O dūrri ḥâmil olmazlar bu baḥr-i bî-kerân üzre
18. O şâh-ı şevket-efzâ-yı serîr-i Ōâlem-i aḳdes
Ezelden dâd-fermâ tâ ebed kevn ü mekân üzre
19. O şâhenşeh ki şanında okundu laḥẓa-i levlâk
Şadâ pervâzdür ḥâl-i iḳbâl kün fekân üzre
20. O şâhenşeh ki nâmına uruldı naḳd-i “erselnâk”
Tedâvül itmede beyne’l-ümem el-ân cihân üzre
21. O şehenşeh ki tâc-ı cevher efrûz emrûndür
Ser saŌid efserinde olmada lemŌa-feşân üzre
22. O şâhenşeh ki dîvânında hizmet eylemek için
Felekde kehkeşân şanma kemer taḳdı miyân üzre
23. O şâhenşeh ki ḥâdimdür aḳa Rûḥü’l-ḳudûs dâ’im
Melekler de ile’l-ân ravẓa-i mîñû-nîşân üzre
[44b]
24. Dû Ōâlem taht-gâhında odur sultân-ı dâd-güster
Odur hem sâye-sâz-ı raḥm ü şefḳat ins ü cân üzre
25. Künûz-ı Ōâlem[i] virseñ aḳa Mısr-ı melâḥatde
Behâ olmaz Ōazîz ol Yûsufa bu ḥûsn ü ân üzre
26. Nice Yûsuf ki şems-i vechûñe nisbetle bir źerre
Züleyḥâ-yı zamân olsa anuñla imtiḥân üzre
27. Anuñ ḥorşid-i vechi pertevi Ōaksinden itmişdür
O zîbâ pîş-geh zîb-ârâ cemâl-i meh-veşân üzre
28. Nigâh itse nezâketle düşerdi velvele elbet
Feẓâ-yı Çîn-i ḥûsn ü ânda cümle âhuvân üzre
29. Meger dükkânçe-i ḳavseynden meşşâta-i ḳudret
Alup da vesme çekmişler o iki ebruvân üzre
30. O ḥâl-i Hindûvân kim âteşin ruḥsârı üzre var
Şanasın ḥabbe-i Ōanber ḳonulmuş micmerân üzre

31. Birisi leyletü'l-isrâ biri yevmü'n-nüşûrdur kim
Rümûz u hem işâret var o iki gışûvân üzre
32. Cebînüñ âyet-i “ve’s-şems”⁶⁴³ ü vechüñ “ve’d-đuhâ”⁶⁴⁴ “ve’l-fecr”⁶⁴⁵
“Elem neşrah”⁶⁴⁶ muharrerdür o şadr-ı râz-dân üzre
33. Miyân-ı ebruvânuñ âyet-i “innâ hedeynâhü”⁶⁴⁷ kim
Şîrât-ı müstaķim oldur cemî’-i mü’minân üzre
34. Yüzünde görmeyen rûy-ı Hâķı dîv-i la’lîn-âsâ
Đalâletdedür ol ķaldı ebed şekk ü gümân üzre
35. Sen ol bir meş’âl-i râh-ı hüdâsın kim ezelden tâ
Ebed ol meş’âl oldı gösteren Hâķķı Öıyân üzre
36. Mu’ahhar eyledüñ teşrîf sen bu Öâleme ammâ
Delîlsin hep mukaddemden gelen peygamberân üzre
37. Hâtâ yazdıysa evsâfında Öafv eyle anı zîrâ
Vücûd-ı hâme lertzândur o hâşyetden benân üzre
- [45a]
38. O deñlü mücrim ü Öâşî tebeh-kârüm habîbâ ben
Şevâb yok defterümde ger sorulsa kâtibân üzre
39. Ebed girdâb-ı hüsrânda ķalur bu Öabd-i Öâşî vâh
Nesîm-i rahmet ü şefķat ger olmazsa vezân üzre
40. Cibâl olsa günâhum Öafvuña nisbetle bir habbe
Bu hâtırdur varur ğden güze[r]-gâh-ı cinân üzre
41. Meded püşide ķıl dâmân-ı Öafvünle kıyâmetde
Bu kemter mücrimün olsun o dehşetden emân üzre
42. Ümîdüñ kesme Maķsûdâ hemân sen eyle istişfâ’
Bu meşhûrdur şefâ’at olagelmiş Öâşiyân üzre
43. Ümîdüm kesmezem hâşâ ne deñlü mücrim olsam da
Şefâ’at el-meded lafzı gelen her dem zebân üzre

[43b der-kenâr]

91

Mi’râciyye-i Cenâb-ı Fahr-i Kâoinât ÖAleyhi’s-salâtü ve Ekmeli’t-Taĥiyyât
Hâzretleri li-Şâbit Efendi Rahmetullâhi ÖAleyh⁶⁴⁸

⁶⁴³ Şems Süresi, (91/1), “yemin olsun güneşe”.

⁶⁴⁴ Duĥâ Süresi, (93/1), “yemin olsun o kuşluk vaktine”.

⁶⁴⁵ Fecr Süresi, (89/1), “yemin olsun ağaran şafağa”.

⁶⁴⁶ İnşirâh Süresi, (94/1), “açıp genişletmedik mi”.

⁶⁴⁷ İnsân Süresi, (76/3), “kesimlikle biz ona doru (yolu) gösterdik”.

⁶⁴⁸ Bosnalı Alaeddin Sabit D. , K. (Mecmuada 90 beyit, Dîvânda 110 beyit), s. 151.

- 1· Hoşâ ferhunde ahter leyle-i mümtâz ü müstešnâ
Ki Öunvân-ı berât-ı kadridür ser-süre-i İsrâ
[44a der-kenâr]
- 2· Şafaķ rüy-ı Öarūs-ı mihre [bir] gül-gün⁶⁴⁹ tutuķ⁶⁵⁰ asdı
Kevākib saçıvirdi bî-nihāyet gevher-i yektâ⁶⁵¹
- 3· Degül cirm-i kamer pür-cüş olup baħr-i siyāh-ı şām
Bir altun pullu mähî taşra atdı mevce-i deryā
- 4· Zamâne geydi nārencî kabā-yı zer-nigār üzre⁶⁵²
Mücevher⁶⁵³ dügmelerle bir çiçekli Öanberin hārā
- 5· Yitürdi gevher-i raħşān-ı mihr[i] źulmet-i şebde⁶⁵⁴
N'ola mümlar yaķup anı ararsa hāce-i dünyā
- 6· Kevākib şanma kim pervanelerdür almış etrāfın⁶⁵⁵
Yaķınca şemÖ-i mäh-ı pür-fürüģi tārem-i vālā
- 7· Yed-i teşhîre almış kişver-i Keyhusrev-i rüzi⁶⁵⁶
İder mûm şenligin Efrāsiyāb-ı leyle-i źulmā
- 8· Ne āteş-pā vü çāpük-dest olur gerdün ki encümnden⁶⁵⁷
Şerer-pāş āsümān-peymā fişekler⁶⁵⁸ eylemiş peydā
- 9· Meger kim üstine bir telli pullı pîrehen çekdi⁶⁵⁹
Yaķup fānūs-ı garrā-yı meh[i] fülk-i yem-i hādrā
- 10· Seyirci çıktı gök meydānına şamuğ temāşāya⁶⁶⁰
Resen ķurdi şihāb-ı rîsmān-bāz-ı felek-peymā⁶⁶¹
- 11· Şu sepdî var ise aħşāmdan fişķıyye-i ĥorşid⁶⁶²
Girān hāb-ı şāfādan çeşmin açdı encüm-i zehrā

⁶⁴⁹ -ı mihre [bir] gül-gün: -ı mihre gül-gün **M**.

⁶⁵⁰ tutuk: tuvaķ **D**.

⁶⁵¹ bî-nihāyet gevher-i yekta: bunca gevher dāne-i yekta **D**.

⁶⁵² Bu beyit divanda 5. beyittir. Divan'daki 4 nolu beyit Mecmua'da yoktur.

⁶⁵³ mücevher: cevahir **D**.

⁶⁵⁴ Bu beyit divanda 6. beyittir.

⁶⁵⁵ Bu beyit divanda 7. beyittir.

⁶⁵⁶ Bu beyit divanda 8. beyittir.

⁶⁵⁷ Bu beyit divanda 10. beyittir.

⁶⁵⁸ fişekler: çiçekler **D**.

⁶⁵⁹ çekti: geçti **D**. Bu beyit divanda 12. beyittir.

⁶⁶⁰ Bu beyit divanda 14. beyittir.

⁶⁶¹ Resen ķurdi şihāb-ı rîsmān-bāz-ı felek-peymā: Ķurunca ip resen-bāz-ı şihāb-ı āsümān peymā **D**.

⁶⁶² Bu beyit divanda 16. beyittir.

- 12 Meger kim cüst-ü-cüy-ı çeşme-i horşid için çıkdı⁶⁶³
Diyâr-ı zulmete İskender-i mäh-ı sipihr-ārā
- 13 Ħarım-i ĥāb-gāh-ı mihre güyā⁶⁶⁴ ĥādim-i devrān⁶⁶⁵
Şafağdan çekdi bir pervāne⁶⁶⁶ la’lî perde-i zîbā
- 14 O şebdür bir mu’ānber turre müşğın gışuvān āfet⁶⁶⁷
O şebdür bir siyeh ĥārālî şūh-ı nāzenin şimā
- 15 O şeb Mevlā ĥabîbin ĥākdan lutf ile⁶⁶⁸ ref’û itdi⁶⁶⁹
O şeb oldı Resûlün cılve-gāhı maş’ād⁶⁷⁰-ı a’lā
- 16 O şeb zabt itdiler târih-i mi’râc-ı mu’allâyı⁶⁷¹
Midād-ı müşk ile küttâb-ı dîvân-ĥâne-i ma’ōnā
- 17 ÓAzîmet-ĥân-ı kurb ol rûĥ-ı pâki eyledi da’vet⁶⁷²
Anuñçün micmer-i çerĥ içre yaqdı Óanber-i sārā
[44b der-kenār]
- 18 Şeh-i tuğrā-keş-i ĥükm-i şerîf-i lî-ma’ōallāhi⁶⁷³
Ĥudāvend-i bülend-eyvān-ı şāĥib-mesned-i vālā
- 19 Ĥidivv-i çār-bālın-i serîr-i “ķābe ķavseyñi”⁶⁷⁴
Şeh-i fermān-revā-yı taht-gāh-ı mülk-i “ev-ednā”⁶⁷⁵
- 20 Emîn-i Rabb-i Óizzet ĥāzin-i gencîne-i rahmet⁶⁷⁶
Delîl-i rāh-ı devlet reh-nümā-yı “cennetü’l-me’vā”⁶⁷⁷
- 21 Resûl-i Ķādir-i Mutlak şefî’-i akdem ü esbaķ⁶⁷⁸
Ĥabîb-i Ĥāzret-i Ĥaķ mahrem-i esrār-ı “mā evĥā”⁶⁷⁹
- 22 İmām-ı šāĥibü’l- Kevşer ĥatîb-i lâ-mekân-minber⁶⁸⁰
Emān-ı dehşet-i mahşer zāmān-ı rahmet-i Mevlā

⁶⁶³ Bu beyit divanda 17. beyittir.

⁶⁶⁴ ĥarım-i ĥāb-gāh-ı mihre güya: ĥarım-i bānū-yı mihr-i nigāra **D.**

⁶⁶⁵ Bu beyit divanda 18. beyittir.

⁶⁶⁶ bir pervāne: bir pervazı **D.**

⁶⁶⁷ Bu beyit divanda 19. Beyittir.

⁶⁶⁸ lutfiyle: ĥaldurdu **D.**

⁶⁶⁹ Bu beyit divanda 23. Beyittir.

⁶⁷⁰ maş’ād: merdiven, yukarı çıkılacak yer.

⁶⁷¹ Bu beyit divanda 22. beyittir.

⁶⁷² Bu beyit divanda 24. beyittir.

⁶⁷³ Bu beyit divanda 26. beyittir.

⁶⁷⁴ Necm Süresi, (53/9), “iki yay kadar”. / Bu beyit divanda 25. beyittir.

⁶⁷⁵ Necm Süresi, (53/9), “veya daha yakın”.

⁶⁷⁶ Bu beyit divanda 27. beyittir.

⁶⁷⁷ Necm Süresi, (53/15), “Yeşil zebertcetten olan cennet” .

⁶⁷⁸ Bu beyit divanda 28. beyittir.

⁶⁷⁹ Necm Süresi, (53/10), “vahiy edeceğini”.

⁶⁸⁰ Bu beyit divanda 29. beyittir.

23. Resül-i müctebā Ahmed Nebiyy-i efdal ü emced⁶⁸¹
Ĥabîb-i Ĥak Muĥammed tâc-dâr-ı efser-i “tâ-hâ”⁶⁸²
24. O şâhenşâh-ı fermân-rân-ı iqlîm-i risâlet kim⁶⁸³
Niğîn-i ĥükmünüñ altındadır dünyâ vü mâfîhâ
25. Serîr-i⁶⁸⁴ ģadrine eflâk altun pullı yancuĥdur⁶⁸⁵
Ĥutâsıdur o necm-i turre-dâr-ı âsümân-pîrâ
26. Sirişt-i zât-ı pâki tîn-i maĥtûm-ı nübüvvedür⁶⁸⁶
Nişânıdur mübârek arĥasında ĥâtem-i zîbâ
27. Ya ĥod bir ĥüccet-i zahriyye-i maĥbûledür ol kim⁶⁸⁷
Aña ģâđî-i ģudsi-ģudret urmış ĥatm ile imzâ
28. Söyündürdi ocağın düde-i⁶⁸⁸ âteş-perestânüñ⁶⁸⁹
Olup kül öksüzi düşdi revâĥ-ı ģurfe-i Kisrâ
29. Cemî’ân millet-i küfrün büti şındı bi-ĥamdi’llâh⁶⁹⁰
Dü-nîm oldu meger miĥrâz⁶⁹¹-ı “lâ”dan zümre-i⁶⁹² ÓUzzâ
30. Şâfâ-yı meşrebin gördüĥde ol ser-çeşme-i nûruñ⁶⁹³
Ĥicâbından zemîne geĥdi sâde oldu⁶⁹⁴ nâ-peydâ
31. Semâda âb-rûy-ı řevĥine âzâd olup ĥıĥdı⁶⁹⁵
Ki biñ yıl ĥekdi ĥabs-i teng-nây-ı şîne-i ģabrâ
32. N’ola bir pâre ebri başı üzre sâye-bân itse⁶⁹⁶
Güneşden řaĥınur kendi ĥabîbin Ĥâzret-i Mevlâ
33. Ĥudâ ol serv-i mevzûn-ĥâmet-i âyiñe-ruĥsârüñ⁶⁹⁷
Yıl estirmezdi toz ĥondurmaz idi üstine aşlâ

⁶⁸¹ Bu beyit divanda 30. beyittir.

⁶⁸² Tâ-hâ Sûresi, (20/1).

⁶⁸³ Bu beyit divanda 31. beyittir.

⁶⁸⁴ seri-i: semend-i **D.**

⁶⁸⁵ Bu beyit divanda 35. beyittir.

⁶⁸⁶ Bu beyit divanda 36. beyittir.

⁶⁸⁷ Bu beyit divanda 37. beyittir.

⁶⁸⁸ düde-i: zümre-i **D.**

⁶⁸⁹ Bu beyit divanda 38. beyittir.

⁶⁹⁰ Bu beyit divanda 39. beyittir.

⁶⁹¹ miĥrâz: miĥrâř **D.**

⁶⁹² zümre-i: zehre-i **D.**

⁶⁹³ Bu beyit divanda 40. beyittir.

⁶⁹⁴ sâde old: oldu sâde **D.**

⁶⁹⁵ Bu beyit divanda 42. beyittir.

⁶⁹⁶ Bu beyit divanda 48. beyittir.

⁶⁹⁷ Bu beyit divanda 49. beyittir.

34. ÓAnākib perde-i zenbūrı çekdi bāb-ı ġār üzre⁶⁹⁸
[45a der-kenār]
N'ola görmezse çeşm-i düşmenān⁶⁹⁹ bir aġ idi ġüyā
35. Cemādāt-ı behāyim sıdķın ikrār itdi bi'l-cümle⁷⁰⁰
Ĥasā vü nāķa vü āhū vü ziÓb ü żabb ü ejderhā
36. Resūl-i kibriyānuġ muÓcizātın Óadd ne mümkindür⁷⁰¹
Ne denlū⁷⁰² ĥāme-i muÓciz-beyānum eylese itrā
37. Çıkup kürş-i-yi vālā-yı beyāna rāv-i fikret⁷⁰³
Biraz miÓrācınuġ tafşilin itsün şimdi icmālā
38. Ĥarīm-i KaÓbe-i Óulyāda devletle saÓādetle⁷⁰⁴
Sarāy-ı Ümmehānġ idi ol şeb Ĥazrete meÓvā
39. Gelüp nāgeh berġd-i Rabb-i Óizzet Ĥazret-i Cibriġl⁷⁰⁵
Didi ey bāÓiś-i ġcād-ı şunÓ-ı cümle-i eşyā
40. Selām itdi Cenāb-ı Kibriyā tevķir⁷⁰⁶ ü Óizzetle⁷⁰⁷
Saġa bir raķş-ı rıdvānġ çerā-gāh eyledi iÓtā⁷⁰⁸
41. Binüp gelsün ĥabġbüm Óālem-i lāhūt⁷⁰⁹ seyr itsün⁷¹⁰
Ĥudūmindan şeref bulsun fezā-yı mülket-i kübrā
42. Turup ol pādişāh-ı tāc-dār-ı taĥt-ı maĥbūbġ⁷¹¹
Süvār oldı o raķş-ı āsümān-peymāya bġ-pervā
43. ÓAceb raķş idi ol raķş-ı çerā-gāh-ı fezā-yı ġuds⁷¹²
Cinān-ıstabl ü meh-satl ü melek-ĥuddām ü şarsār-pā
44. Ĥamer-zeyn ü felek-bergüstvān ü āsümān-yancuķ⁷¹³
Şüreyyā-raĥt u Cevzā-teng ü meh-naÓl ü şafak-ĥinnā

⁶⁹⁸ Bu beyit divanda 50. beyittir.

⁶⁹⁹ düşmenān: düşmene **D**.

⁷⁰⁰ Bu beyit divanda 51. beyittir.

⁷⁰¹ Bu beyit divanda 52. beyittir.

⁷⁰² denlū: rütbe **D**.

⁷⁰³ Bu beyit divanda 53. beyittir.

⁷⁰⁴ Bu beyit divanda 54. beyittir.

⁷⁰⁵ Bu beyit divanda 55. Beyittir.

⁷⁰⁶ tevķir: artırma, bereketlendirme.

⁷⁰⁷ Bu beyit divanda 56. beyittir.

⁷⁰⁸ iÓtā: iĥdā **D**.

⁷⁰⁹ lāhūt: lāhūti **D**.

⁷¹⁰ Bu beyit divanda 57. beyittir.

⁷¹¹ Bu beyit divanda 58. beyittir.

⁷¹² Bu beyit divanda 59. beyittir.

⁷¹³ Bu beyit divanda 60. beyittir.

- 45 Sitām-ı āfitāb-envārı pervîn-i sipihr-i nūr⁷¹⁴
Şikāl-i pāy-ı hōş-reftārı zülf-i pür-ḥam-ı ḥavrā
- 46 Dem-i şubḥ-ı saʿādetdür şabāḥü'l-ḥayr-ı pişānı⁷¹⁵
Şeb-i Qadr-i leāfetdür o müşğîn-turre-i büyā
- 47 Geçer evvel qademde ablaq-ı fikr-i sebük-seyri⁷¹⁶
Varur bir tārketü'l-ʿŌayn içre çarḥa nūr-ı çeşm-āsā
- 42 Yirinden kopmamışken tayy iderdi ḥadd-i imkānı⁷¹⁷
Eger kim rākibi bir kez Ōinānın eylese irḥā
- 43 Nühüstün ḥatvede Allāḥü ekber bu ne sürʿatdür⁷¹⁸
İkāmēt-gāḥı oldu ol imāmuḡ Mescid-i Aqṣā
- 48 Şaf-ı ervāḥ-ı pāk-i enbiyāya muḡtedā oldu⁷¹⁹
[45b der-kenār]
O miḥrāb-ı muḡaddesde imām-ı şāḥibü'l-taḡvā⁷²⁰
- 49 Berāt-ı rahmet-i⁷²¹ Mevlā sūtürü idi ol şaflar⁷²²
Vücüd-ı bî-nāẓir-i seyyidü'l-kevneyn aḡa tuḡrā
- 50 Tamām itdi şalātı sünnet-i pākizesi üzre⁷²³
Duʿālar didi gitdi āsümāna rūḥ idi farzā
- 51 Tefāvüt bildiler mābeynde yirden göge dekdür⁷²⁴
Cemʿi-ı enbiyāya faẓl-ı zātın eyledi inhā
- 52 Burāq-ı berq-reftār ile gitdi evc-i aʿlāya⁷²⁵
Götürdi gūyiyā bād-ı şabā bir ḡonca-i raʿnā
- 53 Burāqı ol sürüş-ı rahmete beḡzer ki ʿizzetle⁷²⁶
Alup bir rūḥ-ı pāki kıldı ʿāzm-i cennetü'l-meʿvā
- 54 Felekde kehkeşān žann itme ol sultān-ı ži-şānuḡ⁷²⁷
Yolında ḡum döşetdi sākinān-ı ʿālem-i bālā

⁷¹⁴ Bu beyit divanda 61. beyittir.

⁷¹⁵ Bu beyit divanda 62. beyittir.

⁷¹⁶ Bu beyit divanda 63. beyittir.

⁷¹⁷ Bu beyit divanda 64. beyittir.

⁷¹⁸ Bu beyit divanda 65. beyittir.

⁷¹⁹ Bu beyit divanda 66. beyittir.

⁷²⁰ taḡvā: fetva **D**.

⁷²¹ rahmet-i: ḥāzret-i **M**.

⁷²² Bu beyit divanda 67. beyittir.

⁷²³ Bu beyit divanda 68. beyittir.

⁷²⁴ Bu beyit divanda 69. beyittir.

⁷²⁵ Bu beyit divanda 71. beyittir.

⁷²⁶ Bu beyit divanda 72. beyittir.

⁷²⁷ Bu beyit divanda 73. beyittir.

55. Muḳaddem menzile gitmiş bir altun pullu nev'Öjdür^{728/729}
O rahşān kevkeb-i dūnbāle-dār-ı āsūmān-pīrā
56. Ḥayāl itme şafaḳ rakkas-ı gerdūn fārt-ı şevḳinden⁷³⁰
Felekde raḳs için bir al eteklik eylemiş peyda
58. Tūrāb-ı maḳdem-i fāḥr-i cihāna çihre-sāy oldı⁷³¹
Bilür ol bezm-i ḥāśsa cüste mi lazım⁷³² degül zirā⁷³³
59. Meger deryūze-kār-ı naḳd-i lutfidur ki rāhında⁷³⁴
Çerāğ-ı mürde-i mihr ile bekler Ḥāzret-i Ōİsā
60. O şāhenşāhdan šāḥib-ḳırānluk hil'Ōatin geydi⁷³⁵
Oturdı şandalı-i pencüme Behrām-ı hūn-pālā
61. İrişdi kār-gāh-ı Müşterinün rüz-ı bāzārı⁷³⁶
Ḳumāşı Ūlkerin ol ḥāceye gösterdi ser-tā-pā
62. Uyardı şeb-çerāğ-ı tāli'Ōin Keyvān-ı meş'Ōal-keş⁷³⁷
Ki necm-i bahtı oldı ta'Ōne-sāz-ı Zöhre-i zehrā
63. Se'Ōadetle firāz-ı şandalı-i kürsiye çıḳdı⁷³⁸
Şeh-i šāḥib-ḳırān-ı pāy-taḥt-ı mülk-i istiğnā
64. Nihān oldı pes-i çenginde tel kırmış gibi Zöhre⁷³⁹
Ġubārı şafḥa-i rüy-ı ḳamerde bellüdür ḥālā⁷⁴⁰
65. Sipāriş ḳıldı defter-ḥāne-i icmal-i bālāyı⁷⁴¹
[46a der-kenār]
Debīr-i varidāt-ı çerhün itdi rütbesin i'Ōlā
66. Yolında atlas-ı Ōarş-ı mu'Ōallā oldı pāy-endāz⁷⁴²
Ayağına yüzün sürmekle buldı rütbe-i Ōulyā

⁷²⁸ pullu nev'Öjdür: tōbli tūğıdur D.

⁷²⁹ Bu beyit divanda 74. beyittir.

⁷³⁰ Bu beyit divanda 76. beyittir.

⁷³¹ Bu mısra divanda 77. beytin 1. mısrasıdır.

⁷³² cüste mi lazım: çeşteci lazım D.

⁷³³ Bu mısra 79. Beytin 2. Mısrasıdır.

⁷³⁴ Bu beyit divanda 80. beyittir.

⁷³⁵ Bu beyit divanda 81. beyittir.

⁷³⁶ Bu beyit divanda 83. beyittir.

⁷³⁷ Bu beyit divanda 82. beyittir.

⁷³⁸ Bu beyit divanda 84. beyittir.

⁷³⁹ Bu mısra divanda 79. bl. mısrasıdır.

⁷⁴⁰ Bu mısra divanda 73. beytin 2. mısrasıdır.

⁷⁴¹ Bu beyit divanda 78. beyittir.

⁷⁴² Bu beyit divanda 85. beyittir.

67. Maḳām-ı Sidreye geldükde ḳaldı t̄āóir-i ḳudsî⁷⁴³
Meger kim sedd-i rāh oldu aña naśś u āmennā⁷⁴⁴
68. Burāḳ āsümān-peymāda ḳaldı türk-tāzından⁷⁴⁵
Degül zırā anuḡ⁷⁴⁶ oynağı⁷⁴⁷ o śahrā-yı bî-hemtā
69. O dem iŖzāz ile Refref gelüp hîdmet yanaşdurdı⁷⁴⁸
Felek gibi o mihr-i hūsne itdi sinesin meŖvā
70. Anuḡla śad-hezārān perde geçdi nūr u žulmetden⁷⁴⁹
Ḳalup Refrefde āhir kendi⁷⁵⁰ Ahmed yekke vü tenhā
71. İrişdi bir yirde kim şeş cihet yoḡ çār Óanāśır⁷⁵¹ yoḡ⁷⁵²
Zemîn ü āsümān nā-būd u Óarş u ferş nā-peydā
72. Ne evvel var ne āhir bir ġarib⁷⁵³ Óālemdür ol Óālem⁷⁵⁴
Lisān ü semŖ ü nutḡ u Óaḡl u fehmiḡ nāmı yoḡ ḳatÓā
73. Hitāb-ı müstetāb üzn-i⁷⁵⁵ minnî vārid olduḡca⁷⁵⁶
Geçerdi her ḳademde śad-hezārān Óarśa-i pehnā
74. Bu hāletle dühül itdi harîm-i “ḳābe ḳavseyn”e^{757/758}
Olup ser-menzil-i ol ḳadd-i tîrûḡ“ḳurb-ı ev-ednā”⁷⁵⁹
75. Cenāb-ı Ahmed-i Mürsel śimāh-ı ġüş-ı cān ile⁷⁶⁰
Kelām-ı Óizzet-i bî-kemm ü keyfi eyledi isḡā
76. O bezm-i pür-śafāda çok suŖāl [ü] çok cevāb oldu⁷⁶¹
Tekellüm bî-hurūf u bî-śadā vü śavt idi ammā
77. Mezāyā-yı sühen nāz ü niyāz-ı Óışḡ idi cümle⁷⁶²
O ḳāl ü ġüft ü ġū⁷⁶³ rāz-ı mahabbet idi ser-tā-pā

⁷⁴³ Bu beyit divanda 86. beyittir.

⁷⁴⁴ āmennā: mā-minnā **D.**

⁷⁴⁵ Bu beyit divanda 87. beyittir.

⁷⁴⁶ anuḡ: atı **D.**

⁷⁴⁷ oynağı, oynak: mera, seğırtme yeri.

⁷⁴⁸ Bu beyit divanda 88. beyittir.

⁷⁴⁹ Bu beyit divanda 89. beyittir.

⁷⁵⁰ kendi: gitdi **D.**

⁷⁵¹ Óanāśır: Óunşur **D.**

⁷⁵² Bu beyit divanda 90. beyittir.

⁷⁵³ ġarîb: Óaceb **Mc.**

⁷⁵⁴ Bu beyit divanda 91. beyittir.

⁷⁵⁵ üzn-i: üdn-i **D.**

⁷⁵⁶ Bu beyit divanda 92. beyittir.

⁷⁵⁷ Necm Süresi, (53/9), “iki yay kadar

⁷⁵⁸ Bu beyit divanda 93. beyittir.

⁷⁵⁹ Necm Süresi, (53/9), “veya daha yakın”.

⁷⁶⁰ Bu beyit divanda 94. beyittir.

⁷⁶¹ Bu beyit divanda 95. beyittir.

⁷⁶² Bu beyit divanda 96. beyittir.

- 78· Bilinmez hâsılı anlanmaz ol şöhet ne şöhetdür⁷⁶⁴
O şöhetden ne mümkün Óaql ide bir behre istifā
- 79· Bulup maşşūd-ı māfi'l-bālini yā hū deyüp āhir⁷⁶⁵
Nüzül itdi zemīne āyet-i rahmet idi haqqā
- 80· Getürdi ümmete ol zayf-ı mihman-hāne-i Óizzet⁷⁶⁶
Ziyāfet-gāh-ı rahmetden firāvān niÓmet-i Óužmā
- 81· Birisi işte bismi'llah ile hams-i mübārekdür⁷⁶⁷
[46b der-kenār]
O şeb ol pençe-i mühr-i nübüvvet eyledi ihdā
- 82· Hudāvendā şefiÓü'l-müznibinā merhamet⁷⁶⁸ eyle⁷⁶⁹
Siyeh-rū bir kuluñdur Šābit-i āşüfte vü şeydā
- 83· Esir-i çāh-ı cürm ü güte-kār-ı baħr-i Óiśyāndur⁷⁷⁰
Yed-i tūlā-yı lutfuñ kıl fakire Óurvetü'l-vüşķā⁷⁷¹
- 84· ÓUyübın gūşe-i dāmān-ı iħsānuñla setr eyle⁷⁷²
Kıyāmet Óarśasında derd-mendi eyleme rüsvā
- 85· ŞefāÓat eylemezsen hāl maÓlüm-ı saÓādetdür⁷⁷³
ÓUşāt-ı ehl-i mahşer ben kuluñla eyler istihzā
- 86· Cenāb-ı Kibriyādan cürmüm iħsān eyle Óafv itdür⁷⁷⁴
Sözün geçmez degül ey pādişāh-ı süret ü maÓnā
- 87· Bu hod mahfı degül hāk-i der-i devlet-meóābuñdan⁷⁷⁵
Ki erbāb-ı sühen ümmid-i himmetle olur güyā
- 88· Kaşide virse bir sultāna şāÓir lutf ümid eyler⁷⁷⁶
Sevindür bendeñi naķd-i şefāÓatle Hudāvendā
- 89· Nitekim ħusrev-i encüm-sipāh-i kişver-i Şām'ıñ⁷⁷⁷
İde çetr-i muÓanber şukķa-i zer-fülkesin⁷⁷⁸ ber-pā

⁷⁶³ O ķāl ü güft ü gū: meóāl-i güft ü gū **D**.

⁷⁶⁴ Bu beyit divanda 97. beyittir.

⁷⁶⁵ Bu beyit divanda 98. beyittir.

⁷⁶⁶ Bu beyitdivanda 99. beyittir.

⁷⁶⁷ Bu beyit divanda 100. beyittir.

⁷⁶⁸ merhamet: rahmet **D**.

⁷⁶⁹ Bu beyit divanda 101. beyittir.

⁷⁷⁰ Bu beyit divanda 103. beyittir.

⁷⁷¹ Loķmān Sūresi, (31/22), "en saēlam kulpa tutunmuştur".

⁷⁷² Bu beyit divanda 104. beyittir.

⁷⁷³ Bu beyit divanda 105. beyittir.

⁷⁷⁴ Bu beyit divanda 106. beyittir.

⁷⁷⁵ Bu beyit divanda 107. beyittir.

⁷⁷⁶ Bu beyit divanda 108. beyittir.

⁷⁷⁷ Bu beyit divanda 109. beyittir.

- 90· Hudādan ravza-i pür-nūruña her rûz u şeb olsun⁷⁷⁹
Şalât-ı bî-ĥad ü ġāyet selām-ı bî-Ôad ü iĥsā

92

[45a] **Ķaşīde der-Tarz-ı Ū**⁷⁸⁰
(MefÔölü / MefāÔîlü / MefāÔîlü / FeÔölün)

- 1· Biz çāker-i fermān-ber-i Şāh-ı Şühedāyuz
Yolında anuñ cān viren merd-i Hudāyuz
- 2· Anđukça biz ol vaĶÔa-i cān-süz-ı Ĥüseyni
Feryād ile hem ġulgule-endāz-ı semāyuz
- 3· Biz baş açup ĥasret-i evlād-ı Nebîyle
Geşt itmedeyüz Ķantar-ı cihānı budalayuz
- 4· Der-düş idüp ĥırĶa-i şeb-güne-i yeôsî
Mātem-keş-i ālüz belî biz ehl-i vefāyuz
- 5· Bu ÔışĶ ile bir āh-ı gelü-süz idersek
Lerzende olur Ôarş egerçi zuÔafāyuz
- 6· Tecvîz kılup zilleti evlād-ı Resûle
Ey çerĥ saña biz anuñ içün ĥuşamāyuz
- 7· Yok muydı seĥābuñda felek Ķatre şu eyvāh
Ol teşne-lebe virmedüñ engüş-t-gezāyuz

[45b]

- 8· Ķudret var iken laĥẓede tedmîr-i Ôadūya
Ĥayretde bir iġmāz ki pür-āh ü bükāyuz
- 9· Ferce virüp aÔvān-ı Yezîde Ĥüseynini
Maẓlûm idüp bunda saña Ķîne-nümāyuz
- 10· Şanma saña ġaddār felek raġbetimüz var
ÎÔrāz ide[r]üz ĥamd ola bizler Ôürefāyuz
- 11· Dāmānuñı ĥûn itdi senüñ eşk-i melāôîk
Ôîbret ile imÔān iderüz dîde-güşāyuz
- 12· Kec Ķāmet Ôaceb ışĶ-ı Ĥüseyn ile mi olduñ
Bizler hele ĥasret ile baĶ işte dü-āyuz

⁷⁷⁸ zer- fülkesin: zerrinesin **D**.

⁷⁷⁹ Bu beyit divanda 110. beyittir.

⁷⁸⁰ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

- 13 Anđukça şehün meşhedini kūy-ı Yezîde
Ebr-i siyeh-i âh ile bārân-ı belâyuz
- 14 Yād eyleyicek cüşşe-i hūnîn-i Hüseyni
Dāğ-ber-i gül-fāma Óaceb nağme-serâyuz
- 15 Bu ĥasret ile kâmetümüz gerçi kemāndur
AÓdāya velî âh ile biz sehm-i kazâyuz
- 16 Yuf âline evlādına aÓvânına hem yuf
Ol kavme bu güftâr ile gūyâ-yı duÓâyuz
- 17 Almaz mı bizüm târumızı Müntakim elbet
Ahz eyler o dem muntažır-ı rûz-ı cezâyuz
- 18 Bî-cürm şehîd itdi çün ol şāhı Yezîdân
Biz ceddümüzün kanını daÓvāya sezâyuz
- 19 Şûretde vü maÓnide bizüm nisbetümüz var
Biz tâ ezeli müntesib-i âl-i Óabâyuz
- 20 Mihr-i felek-i mühr-i betül-i Nebevîyüz
AÓdā gözine lîk hemân mişl-i şihābuz
- 21 Biz bende-i evlād-ı ÓAlîyüz ezeli den
Kurbân u kuluz anlara şanmağ Óutekâyuz
- [46a]
- 22 Biz Óabd-i rızâ-cüy-ı Resûlüz daħi âlüz
Şābit-kademüz kulluğa bî-reyb ü riyâyuz
- 23 Biz gerçi kuluz dergeh-i âl-i Nebevîde
Anla bizi kim pâdişeh-i her dü serâyuz
- 24 Biz şāh-ı şehîdāna olup bende-i fermân
Sultân-ı cihānuz velî şûretde gedâyuz
- 25 Bāğ-ı gül-i hoş-büy-ı betül-i Nebevîyüz
Âl-i Emevî gözlerine hār-ı belâyuz
- 26 Dil-ĥastelerüz ĥasret ü derd ile velîkin
Biz dāó-i Óuzāl-ı gama bir büró ü şifâyuz
- 27 Maķsūd idelüm Óafvümüze şāhı tevessül
ÓAfv ide Ĥudā bizleri pür-cürm ü ĥatâyuz
- 28 Çün ki ĥükümi müntic olur sunÓ-ı İlāhî
Der-pîş-i tefekkür iderüz biz Óuķalâyuz

- 29· KātŌ eyledi çün hancer-i lā-yüŏsel-i Őammā
 Teslīm olup emrine cūyā-yı rızāyuz
- 30· Esrār-ı hafı var bilürüz fiŐl-i Hudāda
 El-minnetü l’illāh ki biz nükte-güşāyuz
- 31· Hep ehl-i Hudā oldı hedef tır-i kazāya
 İmān iderüz münkir isek ehl-i hatāyuz
- 32· “El-emşelü fe’l-emselüh āmentü” didük çün
 Bu nutķ-ı şerifden ne güzel hışşe-rübāyuz
- 33· Bir şey ki žuhūra gele elbet hükümi var
 Hem muŐteķidüz hem bilirüz çün Őurefāyuz
- 34· Lākin ķomadı hālümüze iş bu mahabbet
 Ėayret-ķeş-i elüz o Yezide huşemāyuz
 [46b]
- 35· İtdükleri o ķavm-i Őanjdün o betüle
 İtdükçe hutūr hātıra pür-āh ü nevāyuz
- 36· LaŐnet iderüz Őādetimüz ķavm-i Yezide
 Eslāfumuzuñ peyreviyüz hem rufeķāyuz
- 37· Cizye-i ferı şarf iderüz sebb-i Yezide
 Evlād-ı Resüle daħi pür-medħ ü şenāyuz
- 38· Koyduk serimüz āl-i Resülün yolına biz
 Žann itme Resā sen bizi erbāb-ı hevāyüz
- 39· Hep varumuzu eyledük işār-ı rübūbuñ
 Bu dār-ı miħende belı biz ehl-i vefāyuz
- 40· Evlādına ensābına biz Fahr-i Cihānuñ
 Cān ile ķuluz şanma şaķın ehl-i riyāyuz

[46b der-kenār]

93

Münācāt-ı Cüneyd-i Bağdādī Kuddise Sırrıhü’s-sāmī⁷⁸¹

(FeŐilatün / FeŐilatün / FeŐilatün / Feöilün)

1. Yā Rab an rüz-i güzın-i merħale ber bende yār
 Nażarı kon be men-i müflis-i bi-tüşe-i zār

⁷⁸¹ Bu şiir (13 bent) Farsça’dır.

2. Yā Rab in laḥẓa ki bīmār-ı fenem bister
Ez şifāhane-i ifẓal-i ḥodet kon tīmār
3. Yā Rab ez feyẓ-i Ōināyet beresānem ešeri
An zamān ger men-i dil-ḥaste nemāned āšār
4. Yā Rab an vaḳt ki der dest-i ecel mande şevem
Lutf-i to sāye-i rahmet zi serem dūr medār
5. Yā Rab an rŭz ki able be lebem cān-ı Ōaziz
Hem-reh-i rŭḥ-i ḳudŭs ğurfe koneş der envār
[47a der-kenār]
6. Yā Rab an rŭz ki ber nüṣṣa-i Ōilm
Žāhir ū bātınem ez cŭrm beşŭy ey Ğaffār
7. Yā Rab an vaḳt ki pīrāhenem ez ten bekeşend
Yu zi pŭşān-ı be zeyl-i keremet ey Settār
8. Yā Rab an vaḳt ki ez dest nihendem der ḥāk
Dest-i men gir ū be dest-i digērānem me-gozār
9. Yā Rab an sāŌat ū an rŭz ki able rŭ melek
 to em diḥ zi Ōuḳŭbet zinhār
10. Yā Rab an duruṣt-ı tarīḳi vŭ tenḥāyi-yi ğŭr
Raḥmet ū lutf konem mŭniş ū yār-ı ğam-ḥār
11. Yā Rab an ahd ki kesi yār nedāred ez men
Yād-ı men kon be to der an Ōālem rahmet-i bisyār
12. Yā Rab ez cennet-i Firdevs mekon maḥrŭmem
Rŭz-i maḥşer ki nŭmāyi be Ōazizān dīdār
13. Yā Rab ez hazın-i Tevfīḳ şevend yār Cŭneyd
Şevend ez lutf-i to der her do cihān ber ḥordār

94

[46b]

Ḳaşıde Der-Farz-ı Ū⁷⁸²

(FeŌilātŭn / FeŌilātŭn / FeŌilātŭn / FeŌilŭn)

1. Yem-i imkānda žuhŭr itdi çŭ talġa-yı vŭcŭd
Sāḥil-i vaḥdete çıḳdı dŭr-i yektā-yı vŭcŭd

⁷⁸² Şaire ait bir divan tespit edilemedi.

- 2· Ğayr-ı ma'Ŗmŭre iken milket-i inhā-yı Ŗadem
Kıldı mi'Ŗmār-ı tecellī aña inşa-yı vŭcŭd
- 3· ŖAdem olmışdı belı ğŭşe-ğŭzŭn-i ma'Ŗdŭm
Aldı hestīye anı yār-ı dil-ārā-yı vŭcŭd
- 4· Selha irmiş idi māh-ı felek-ārā-yı Ŗadem
Çŭn hilāl oldu bedīd ğırre-i ğarrā-yı vŭvŭd
- 5· ŖAdem-i ihfāda idi mezbele-i mensīde
İtdi izhār anı bu dimnede haśrā-yı vŭcŭd
- 6· Sākin-i hanķah-ı ŗehr-i Ŗamā idi Ŗadem
İtdi irşād belī mŭrşid-i dānā-yı vŭcŭd
- 7· Mŭbtelā olmuş idi faķr u fenāya bu Ŗademm
Kenz-i hestī aña hem eyledi aĝnā-yı vŭcŭd
[47a]
- 8· Mekteb-i “lā”da iken tıfl-ı sebaķ-hān-ı Ŗadem
Aña ta'Ŗlŭm-i Ŗŭlŭm eyledi ālāy-ı vŭcŭd
- 9· MŭnŖadim baħrini ğeşť eyler iken fŭlk-i Ŗadem
Sāhīl-i mŭmkin[e] atdı anı deryā-yı vŭcŭd
- 10· Saħn-ı imķānda henŭz yoķdı vŭcŭdı Ŗademŭn
Ĥazret-i Ķudret aña eyledi iŖtā-yı vŭcŭd
- 11· MŭnŖadim olmuş idi zāt-ı Ŗadem ķable'l-halk
Pes şŭŭnāt ŭ şıfāt eyledi ilķā-yı vŭcŭd
- 12· Muhtefī idi şıfāt-ı zātı velī dinmez Ŗadem
Ķābiliyyet ile iŖtā ider esmā-y vŭcŭd
- 13· Rŭtbe-i şāniyede gerçi Ŗadem idi vŭcŭd
MŭnŖadim olmadı evvelde heyŭlā-yı vŭcŭd
- 14· “Kŭlli yevmin hŭve fī şeŭn”de teberrā-yı Ŗadem
Neşŭet-i vaħdet olur cŭmle tevellā-yı vŭcŭd
- 15· ŖĀlem-i ğaybda ma'Ŗdŭm idi ķadri Ŗademŭn
Baķ ŗehādetde ider şanını iŖlā-yı vŭcŭd
- 16· Sāde levĥ-i Ŗademe yazdı debīr-i ķudret
ŖĀdet-i vaħdeti ĭmā ider imlā-yı vŭcŭd
- 17· Mekteb-i vaħdet ŭ hestīde tufeyl idi Ŗadem
Nŭşha-i nādiredür levĥa-i pehnā-yı vŭcŭd

- 18 Fehm ü idrākde ẓāsır hele üstād-ı Ōadem
MecmaŌ-ı Ōilm-i ezel nüsha-i kübrā-yı vüçüd
- 19 Ẓādi-i şeh-r-i Ōamā kesmedi ammā Ōademün
Faşl u hesm eyledi daŌvāsını mollā-yı vüçüd
- 20 Bende-i halka-be-güş oldı Ōadem bābında
Mālik-i milket-i hestī şeh-i dārā-yı vüçüd
- 21 Zır-i destinde bütün şimdi Ōadem kişveri hep
Ĥākım-i şeh-r-i Ōamā vālī-i vālā-yı vüçüd
- 22 Ẓāf-ı hestī Ōademi gerçi muĥit oldı velī
Açdı bāl ü perin ol Ẓāfda ŌAnķā-yı vüçüd
[47b]
- 23 Bir hümā-rüy semā-yı Ōademe hestīdür
Ol hümāya ne güzel lāne bu meŌvā-yı vüçüd
- 24 ŌAdemi mest-i müdām eyledi ol dem şundi
Sāķi-i ẓudret ezel bāde-i hamrā-yı vüçüd
- 25 Lā-taŌayyünde Ōadem olmuş idi güşe-nişin
Hem taŌayyünle aña eyledi ifā-yı vüçüd
- 26 Ẓorķdı bī-çāre Ōadem eyledi Maķşūd gibi
Perde-i niştī vü maĥvde ihfā-yı vüçüd
- 27 Ne saŌādet idügin maĥv [ü] fenā bildi Ōadem
ŌĀlem-i ġaybda hiç itmedi daŌvā-yı vüçüd
- 28 Atın oynatdı Ōadem vādi-i ġaybda ammā
Şimdi dar oldı aña vüsŌat-i şāĥrā-yı vüçüd
- 29 Yiter itdün Ōademün vaşfin ey dil şimdi
Olalum vāsıf-ı dildār-ı dil-ārā-yı vüçüd

95

[47b] **Velehu Ẓaşıde der-Tarz-ı Ū**⁷⁸³
(FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilün)

- 1 Virđi kevne tarebi şahid-i raŌnā-yı vüçüd
Virđi bezme şerefi sāķi-i zībā-ı vüçüd

⁷⁸³ Şaire ait bir divan tespit edilemedi.

- 2· Ne kadar ise naşib meykede-i aqdesde
Foldurur bāde-i Őirfānı bu mīnā-yı vūcūd
- 3· BāŐiŝ-i cemŐiyet-i encūmen-i aqdesdūr
Fer viren Őāleme bu ŝemŐ-i ŝeb-ārā-yı vūcūd
- 4· Bu taŐayyūm bu tekevvūn bu taqallūb bu ŝühūd
İtmede cümle bu hāletlerūn ebnā-yı vūcūd
- 5· Gerçi seyyāh idi lāhūtı bu rūh ammā ki
Ŗimdi bu Őālemi geŝt itmege hem-pā-yı vūcūd
- 6· Belı rūh bāğ-ı qadım serv-i sehı qāmetidūr
Oldı hādiŝ İreminde daħi tūbā-yı vūcūd
- [48a]
- 7· Aqa nefh itmek iün cevher-i Ruħ-i ħasen
Mādde-i Őunsura Ħağ eyledi ilkā-yı vūcūd
- 8· Ħāzır olmaqlığa dıvān-ı Ħaqa geydi Resā
QıtŐa-i erbaŐadan ħilŐat-i zıbā-yı vūcūd
- 9· Żāt-ı Ħaqa eger eyler iseñ ifnā-yı vūcūd
Saqa bı-reyb müyesser olur ifā-yı vūcūd
- 10· SaŐy kıl tā iresin Őālem-i ıtlāka dilā
İtmesun hā seni tesvıķ bu taaluķhā-yı vūcūd

[47a der-kenār]

96

Mūnācāt-ı Ħazret-i ŐUrfı ŐAleyhi rahmetü'l-Bārı⁷⁸⁴
(Müsteföilün / Müsteföilün / Müsteföilün / Müsteföilün)

- 1· İtdüm günāh-ı bı-Öaded yā Rabbenā fağfir lenā
Qapuñda geldüm itme red yā Rabbenā fağfir lenā
- 2· Leyl ü nehār idüp günāh oldum peŝimān yā İlāh
Dergāhuña kıldum penāh yā Rabbenā fağfir lenā
- 3· Fül-i emeldür maķśadum irdi ecel baśdı qadem
Ser-geŝte-i bı-tūŝeyüm yā Rabbenā fağfir lenā
- 4· Pürdür iüm ey çāre-sāz buğz u ħased hem kine-dār
Ne tāŐatüm var [ne] niyāz yā Rabbenā fağfir lenā
- 5· Sehv ü ħatādur işlerüm ide ide ŝermendeyüm
Āyā nola ħālüm benüm yā Rabbenā fağfir lenā

⁷⁸⁴ Bu Şair'in Dıvānı'na ulaşamadı.

- 6 Cürm işleyüp reh-vāreyüm dermānde vü bî-çāreyüm
Ĥayrān olup āvāreyüm yā Rabbenā fağfir lenā
- 7 Óİşyānumı ey Zü'l-kerem ihsāna tebdîl it bu dem
Tekrār ider yok dilüm yā Rabbenā fağfir lenā
[47b der-kenār]
- 8 Estağfiru'llāh el-ÓAžim Óan külli zenbin yā Raḥīm
Yessir lenā dārü'n-naÓım yā Rabbenā fağfir lenā
- 9 Fazl ü kemālün Ĥürmeti maḥv it benüm hep cürmümi
Ĥor eyleme bu bendeñi yā Rabbenā fağfir lenā
- 10 Ĥaḫḫ-ı Nebi vü Murtezā hem šaḥb ü āl-i bā-šafā
Göster cemālünñi baña yā Rabbenā fağfir lenā
- 11 Hem yüz yigirmi biñ nebî dört biñ diger dahi ḥafı
Bunlara bağışla beni yā Rabbenā fağfir lenā
- 12 Teóvîl ü Quróān Óizzeti ile senünñ esrārımı
Her dem zamırümde henı yā Rabbenā fağfir lenā
- 13 Yevmü'n-nedāmetde šehā cānumı eyle bî-riyā
Ĥāk-i reh-i āl-i Óabā yā Rabbenā fağfir lenā
- 14 Gözümle žāhir görürem miñ ü gedā olur Óadem
Ėafletde yatup uyuram yā Rabbenā fağfir lenā
- 15 Göñlümde dāóim yā Mecîd ševḫ-i ruḥunı kıl mezîd
Óİşḫunla it beni šehîd yā Rabbenā fağfir lenā
- 16 Kıl māsivādan göñlümi āzād ü fāriğ yā Ėanı
Cevründe šābir it beni yā Rabbenā fağfir lenā
- 17 Yā šāḥibe'l-cüd ve'l-Óatā irḥam ve lā tağđib lenā
YaÓnı Rabbi'-šrah šadrenā yā Rabbenā fağfir lenā
- 18 Budur niyāzum cān ile encāmımı ģmān ile
Ĥatm it itmīnān ile yā Rabbenā fağfir lenā
- 19 Yā Rab hemişe ÓUrfı dir çün dehrden itdüm sefer
İtmeye bu şüretten beder yā Rabbenā fağfir lenā

[48a]

97

Ḳaşıde-i ÓAdem Nažire-i Ḳaşıde-i ÓĖakif Paşa⁷⁸⁵
(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

⁷⁸⁵ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

- 1· İtdi çün mümkün aśdāfını deryā-yı Óadem
Silk-i hestīye dizildi dūr-i yektā-yı Óadem
- 2· Vahdeti kıldı Óıyān gerçi tevellā-yı vücūd
Ketm ider işte bu esrārı teberrā-yı Óadem
- 3· Nakşbendī kulıdur cümle mürīdān-ı vücūd
Karabaşdan dem urur mürşid-i dānā-yı Óadem
- 4· Kūh ü hāmūn-ı žuhūrātı gezer Qays-ı vücūd
İtdi āşüfte anı zūlfine Leylā-yı Óadem
- 5· Māder-i kevnde tırmaz doğar etfāl-i vücūd
Çeker āgūşa belı bunları baba-yı Óadem
- 6· Varına yoğına dehrün nice baqsun Óārif
Her vücūduñ olur elbette yiri cāy-ı Óadem
- 7· İÓtibār itmeye bu hestī-i cihana ey dil
Olur encāmı anuñ varlığı hep lā-yı Óadem
- 8· Ehl-i dil şād ola mı bunda dilā lā va'llāh
Gelenüñ dehre olur menzili meóvā-yı Óadem
- 9· İrmedi tır-i merāmı hedef-i maqşūda
ÓĀrifüñ kāmetini eyledi çün yāy-ı Óadem
[48b]
- 10· Perveriş itmede cahilleri baba-yı felek
ÓĀrifin ise kamu olmada ebnā-yı Óadem
- 11· Lā tesubbūdan eger eylemesem havf u hayā
Felegüñ bin biri olsun dir idüm cāy-ı Óadem
- 12· Lık bu dehrde hep žāhir olan şıve-i Ĥaķ
Bu sebebden olamam şetm ile cūyā-yı Óadem
- 13· Her vücūd kim gele bu dehre şebātı yokdur
İşte bu hāl heme itmede ebnā-yı Óadem
- 14· Bir vücuda belı menşūr virilür hestiden
Çekilür işte o menşūrda tuğrā-yı Óadem
- 15· Hep vücūdāt anuñ mecmaÓına rāciÓdür
Ne Óaceb vāsiÓ olur sāha-i pehnā-yı Óadem
- 16· Oynadur esbin bu sāha-i hestide vücūd
Lık teng olsa gerekdür aña šahrā-yı Óadem

- 17 Her vücūd ekdügini bunda biçer anda yiter
Nice münbit yir olur mezra^Ö-ı feyfā-yı ^ÖAdam
- 18 Tükenür ni^Ömet-i eleddān vücūd-ı hestide
Hiç tükenmez veli niştideki alay-ı ^ÖAdam
- 19 Aña fermān-ber olur cümle re^Öāyā-yı vücūd
Ĥākim-i mutlak-ı hestī şeh-i dārā-yı ^ÖAdam
- 20 Żabt-ı enhā-yı vücūd çün ki müsellemdür aña
Yüridür emrini bu vālī-i vālā-yı ^ÖAdam
- 21 Bir vücūd baıdı Ķadem ^Öāleme elbette gider
Mülk-i fānide olur āhiri hem-pā-yı ^ÖAdam
- 22 Ķulzüm-i dāniş anı sanma iĥāta idiser
Ķāf-ı idrāki muĥit oldu bu deryā-yı ^ÖAdam
[49a]
- 23 Sen sanursın ^ÖAdemi Ķāf-ı kanā^Öatde muĶım
Bu vücūdāt Ķamu dāne-i ^ÖAnĶā-yı ^ÖAdam
- 24 Anı ĥalleyeyemez nāhun-ı fehmi ü idrāk
Silk-i ma^Önāda metin ^Öafve mu^Öammā-yı ^ÖAdam
- 25 Ķalem-i ^ÖaĶl ile Ķirtās-ı fūhūma sıĶmaz
Levh-i idrāke bile sıĶmadı imlā-yı ^ÖAdam
- 26 Hiç yorulma iremezsın ^ÖAdemün menziline
Bihūde olma şaĶın bādiye-peymā-yı ^ÖAdam
- 27 Rısmān-ı ^ÖaĶıl irmez şaĶınup şarĶıtma
Pek derin bir Ķuyudur bī-pāy-ı ^ÖAdam⁷⁸⁶
- 28 Seryān itdi mevālīd-i şelāşe ismi⁷⁸⁷
^Öyle im^Öān ki refīĶ nükte müsemmā-yı ^ÖAdam
- 29 Mādde-i kevn ü ^ÖuĶul-i ^Öaşerün aslı hem
Bu fūrū^Öat-ı vücūdāta ĥüküm-zā-yı ^ÖAdam

⁷⁸⁶ Mısra eksiktir.

⁷⁸⁷ Mısranın vezni bozuktur.

- 30 Rûz-ı hestîde toğar horşîd-i hîkmet ancağ
[Bu ne hîkmet] toğurur leyle-i hublâ-yı Óadem
- 31 Ne kadar itse de seyl-âb-ı vücûd-ı imkânda
Cereyânı anuñ encâm yine mecrâ-yı Óadem
- 32 Yem-i hestîyi gezer fûlk-i vücûd ammâ kim
Âhirü'l-emr limândur aña mersâ-yı Óadem
- 33 Bezm-i hestîde müdâm dönmede aqđâh-ı vücûd
Mest iden neşöe viren cümleye şahbâ-yı Óadem
- 34 MaÓrifet-perveri aşruñ o fazîlet-ârâ
Ne güzel eyledi şiÓrinde hikâyâ-yı Óadem
- 35 Mažher-i dāniş ü Óirfān o ÓĀkif Paşa
Dil-pežir eyledi taÓrif-i kazâyâ-yı Óadem
- 36 Óİzz ü iclāl ile var ola cihānda ol zāt
Çeşm-i ikbālî anuñ olmaya bñnâ-yı Óadem
[49b]
- 37 Levhâşâ'llāhi zihî ehl-i hüner zāt-ı kerîm
Fikret-i Óömrine hiç gelmeye hūlyâ-yı Óadem
- 38 Hâbbezâ tabÓ-ı latîf kalb-i selîm sâhibi kim
Ne hoş itmîşdür o keyfiyyet-i ebnâ-yı Óadem
- 39 İtdi bu Óabd-i zaÓîf de anı tanžir gūyâ
Pey-rev olmaqlık içün eyledi imâ-yı Óadem
- 40 Garezüm Óarz-ı hüner olmadı hâşâ ki benüm
İttibāÓan hemân oldum aña gūyâ-ı Óadem
- 41 Yitüşür vaśfını itdün Óademün Mağsūdâ
Bulmaz encâm u nihāyet bu kazâyâ-yı Óadem
- 42 Seyri dersin heme eşyâda vücûd-ı Hâkķı
Saña bu varlık iderse eger iÓtâ-yı Óadem
- 43 Ne kadar olsa devān-eşheb-i kil-k-i bûd-şen
Pek faşîhdür iremez cānib-i šâhrâ-yı Óadem
- 44 Bir kaşîde deyelüm bu Óademün hâkķında
Bize tahşin ide tā şahid-i zibâ-yı Óadem

[49b] **Velehu Kaşide der-Tarz-ı Ū⁷⁸⁸**

(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

- 1· Eyledi Ŗarz-ı cemāl rūy-ı dil-ārā-yı Ŗadem
Ol siyeh-pūş güzel dilber-i raŖnā-yı Ŗadem
- 2· Gül ü nesrîn-i vücūd açdı cihān bāğında
Sāye-dār oldı velî serv-i semen-sā-yı Ŗadem
- 3· Çemen-ārā-yı cihān şāhid-i hestî ammā
O çemende şalınur kām̄et-i bālā-yı Ŗadem
- 4· Berg-i bîd-veş bu vücūdāt-ı cihān lerzende
Tāb-ı tebde k̄odı āh-ı dehşet-i Ŗūzmā-yı Ŗadem
[50a]
- 5· Nice bükmez k̄addini yeŖs ile hem lāle-i sūr̄h
Urdı gaddār felek bağrına tamğa-yı Ŗadem
- 6· Bir iki gün güleyim dir ise gül bu bāğda
Der-kaşa olur aña bülbul-i gūyā-yı Ŗadem
- 7· Kimsenüñ başı esen olmadı hiç bir sāt
Velvele virdi vücūdāta bu gavğā-yı Ŗadem
- 8· Ŗaksine dönmede bu gerdiş-i devvār-ı felek
İder Ŗārif bu sebeb bunda temennā-yı Ŗadem
- 9· Sāķi-i hestî şunarsa bir iki cām-ı şafā
Zehr-ālūde bütün cām-ı muşaffā-yı Ŗadem
- 10· ŖĀrife varı yoğı oldı müsāvî dehrüñ
Olmadı tālib-i hestî dahi cūyā-yı Ŗadem
- 11· Vāhdet-i Ĥaķda ģmān varlığın mahv ü fenā
Bir yanında hep anuñ “lā” ile “illā”-yı Ŗadem
- 12· Ayitmādü Ĥaķķi oldı o müşāhid çün ki
Sāĥa-i Ŗālem olur cümle muşallā-yı Ŗadem
- 13· Dilberüñ kaşı eger oldı ise mihrābuñ
İşte maŖbed saña bu Mescid-i Aķsā-yı Ŗadem
- 14· Pek açıktan yürümeye tā oğur sende Resā
Münkirin virmeyeler olmaya fetvā-yı Ŗadem

⁷⁸⁸ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

- 15 Dāmen-i hāmeve gülçin-i sühen olma yiter
Seni incitmeye tā hār-ı sitem-zā-yı Óadem

[47b der-kenār]

99

**Der-NaÓt-i Seyyidü'l-mürselin ve Hāteme'n-nebiyyin Óaleyhi efdali's-salavāt ve
ekmeli't-taĥiyyāt
li-Fehim Óaleyhi'-rahmeti'r-Raĥim⁷⁸⁹**

(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

- 1 Mihr ü meh kim devr iderler Óālemi her rüz u şeb
Devr-i nā-hem-vār-ı eflāke gülerler rüz u şeb
- 2 Mihr ü mehle bu pelengi-ĥū sipihr-i kĥne-cū
[48a der-kenār]
Bir ġaženferdür ġidā eyler iki ser rüz u şeb
- 3 Mihre düşmendür meger meh kim hilāl ü bedrden
Ġāh ġürz eyler ĥavāle ġāh ĥançer rüz u şeb
- 4 Mihr ü meh śanma felek bĥm-i ĥadeng-i āhdan
Eksük itmez kellesinden iki miġfer rüz u şeb
- 5 Cirm-i mihr ü meh degül çarĥ üzre bir āyĥneden
Arz iderler dehre ĥüsnin iki dilber rüz u şeb
- 6 Mihr ü meh mi řuÓle-i dūd-ı dil-i Óāřık mıdur
Ney ki bu manžür olan cirm-i münevver rüz u şeb
- 7 Mihr ü meh śanma řerār-ı dūd-ı āĥ-ı Óāřıkān
Dāġ-dār itmekdedür eflāki yer yer rüz u şeb
- 8 Mihr ü māĥ-ı nev gibi zerd ü nizār-ı Óıřık olan
Çarĥi Óıřā-veş ider bālĥn ü bister rüz u şeb
- 9 Mihr ü meh śanma řikār içün bu vahřet-ġāĥda
Bĥře-zārın devr ider iki ġažanfer rüz u şeb
- 10 Mihr ü mehle āsümān bir řĥne-süz ābdāldur⁷⁹⁰
Kim turur pehlū-yı pür-dāġında āĥker rüz u şeb
- 11 Bařını kes mihr ü māĥuġ Žü'l-fiķār-ı āĥ ile⁷⁹¹
Śaf-řikāf-ı düřmen ol mānend-i Ĥayder rüz u şeb

⁷⁸⁹ Fehim-i Ķadĥm D. , N. (mecmuada 49 beyit, divanda 52 beyit), s. 98.

⁷⁹⁰ Bu beyit divanda 11. beyittir.

⁷⁹¹ Bu beyit divanda 12. beyittir.

- 12· Mihrine aldanma çarhün bağma şekl-i mähına⁷⁹²
Perde-i çeşmünde de[vr] olsa muşavver rüz u şeb
- 13· Mihr ü mehden eyleyüp peymāne rüşen-meşrebān⁷⁹³
Rağmına eflākün eyler nüş-ı sāğar rüz u şeb
- 14· Mihr ü meh kim iki güldür zînet-i gülzār⁷⁹⁴-ı çarh⁷⁹⁵
Çok şeh-i devrāna oldu zîb ü efser rüz u şeb
- 15· Mihr ü mehle çarh-i mîñā-fām bir baħr oldu kim⁷⁹⁶
İki nîlüfer virür ol baħr-i aħdar rüz u şeb
- 16· Rüşen olsa mihr ü mehden de nola ol şine kim⁷⁹⁷
Cilve-gāh eyler⁷⁹⁸ anı dîñ-i Peyember rüz u şeb
- 17· Ol Peyember kim zîyā-yı nūrıdur mihr ü mehe⁷⁹⁹
Tîre-tîh-i tîregî⁸⁰⁰ den nūra rehber rüz u şeb
- 18· Mihr-i eflāk-i nübüvvet mäh-ı evc-i ıstıfā⁸⁰¹
[48b der-kenār]
Aħmed-i mürsel ki Óālem naÓtin eyler rüz u şeb
- 19· Mihr ü mehden şanma feyz-i hāk-i pāyidür anuñ⁸⁰²
Kim olur pîr-i sipihrün ceybi pür-zer rüz u şeb
- 20· Mihre taÓn itse meh-i rüyı Óaceb mi tā ebed⁸⁰³
İtdi tenhā Óālemi pür-nür-ı yekser rüz u şeb
- 21· Mihr ü mäh-ı Óadli olsa pertev-endāz-ı cihān⁸⁰⁴
Tā şabāh-ı maħşer olurdu berāber rüz u şeb
- 22· Görselerdi mihr ü meh ger şāhidān-ı Óısmetin⁸⁰⁵
Ĥacletinden olalardı ser-be-cā der rüz u şeb
- 23· Didüm eflāke nedür bu mihr ü meh nām iki gül⁸⁰⁶
Büy-ı feyzin itmede dehri muÓattar rüz u şeb

⁷⁹² Bu beyit divanda 13. beyittir.

⁷⁹³ Bu beyit divanda 14. beyittir.

⁷⁹⁴ gülzār: destar **M.**

⁷⁹⁵ Bu betit divanda 15. beyittir.

⁷⁹⁶ Bu beyit divanda 16. beyittir.

⁷⁹⁷ Bu beyit divanda 17. beyittir.

⁷⁹⁸ eyler: ide **D.**

⁷⁹⁹ Bu beyit divanda 18. beyittir.

⁸⁰⁰ tîregî: bulanıklık, karalık.

⁸⁰¹ Bu beyit divanda 19. beyittir.

⁸⁰² Bu beyit divanda 20. beyittir.

⁸⁰³ Bu beyit divanda 21. beyittir.

⁸⁰⁴ Bu beyit divanda 22. beyittir.

⁸⁰⁵ Bu beyit divanda 23. beyittir.

⁸⁰⁶ Bu beyit divanda 24. beyittir.

- 24 Didi mihr ü meh degüldür ravzasında ol şehün⁸⁰⁷
 Kudsiyān gerdān iderler iki micmer rüz u şeb
- 25 Mihr ü meh-rāyā Hudāvend[ā] ŞefîŖü'l-müznibā⁸⁰⁸
 Ey ki kalbündür cemāl-i Ħaḳḳa mażhar rüz u şeb
- 26 Cürm-baḥşā cirm-i mihr ü māhdan idüp siper⁸⁰⁹
 ŖŖzr ider⁸¹⁰ cürmin diler çarḥ-ı sitem-ger rüz u şeb
- 27 Sensin ol kim mażhar-i cüduḡ olaldan mihr ü meh⁸¹¹
 Dehre ser-tā-ser olurlar sofra-güster rüz u şeb
- 28 Dehri Ŗaks-i nūruḡ⁸¹² idüp⁸¹³ feyz-yāb-ı mihr ü meh⁸¹⁴
 Pāyūḡa itse nola ḡsar-ı gevher rüz u şeb
- 29 Mihr ü māh itmezdi sırr-ı nūr-ı evvelden žuhūr⁸¹⁵
 Devr-i Ŗahdüḡ olmasa eyyāma maşdar rüz u şeb
- 30 Mihri döndürdüḡ yolından māhı itdüḡ⁸¹⁶ şine-çāk⁸¹⁷
 MuŖcizātuḡ söylenür kişver-be-kişver rüz u şeb
- 31 Žılluḡı Ħaḳ nūr-ı mihr ü mehde kıldı taŖbiye⁸¹⁸
 Olmasa sāyeḡ n'ola ey rūḥ-peyker rüz u şeb
- 32 Mihr ü māh olsaydı ebr-i ḳahruḡa mażhar eger⁸¹⁹
 Dehre göstermezdi yüz tā şubḥ-ı maḥşer rüz u şeb
- 33 Mihr ü māh ile⁸²⁰ felek bir sāŖil-i pür-ḥırsdur⁸²¹
 İki kāseyle cenābuḡdan ider cer rüz u şeb
- 34 Ħasret-i neżżāre-i mihr-i ruḡuḡla meh gibi⁸²²
 [49a der-kenār]
 Cüst ü cü eylerdi žulmātı Sikender rüz u şeb

⁸⁰⁷ Bu beyit divanda 25. beyittir.

⁸⁰⁸ şefîŖü'l-müznibā: şefîŖe'l-müznibā D. , Bu beyit divanda 26. beyittir.

⁸⁰⁹ Bu beyit divanda 27. beyittir.

⁸¹⁰ İder: idüp **M.**

⁸¹¹ Bu beyit divanda 28. beyittir.

⁸¹² nūruḡ: rüyūḡ **M.**

⁸¹³ idüp: itdi **M.**

⁸¹⁴ Bu beyit divanda 29. beyittir.

⁸¹⁵ Bu beyit divanda 30. beyittir.

⁸¹⁶ İtdüḡ: kılduḡ **M.**

⁸¹⁷ Bu beyit divanda 31. beyittir.

⁸¹⁸ Bu beyit divanda 32. Beyittir.

⁸¹⁹ Bu beyit divanda 33. beyittir.

⁸²⁰ māh ile: māhıyla **D.**

⁸²¹ Bu beyit divanda 34. beyittir.

⁸²² Bu beyit divanda 35. beyittir.

35. Hutbeje müştāk mihr ü meh degül şāhā hemān⁸²³
Teşnedür pā-būsuḡa bu heft-kişver⁸²⁴ rüz u şeb
36. Çihre-sā-yı hāk-i dergāhuḡ olaldan mihr ü meh⁸²⁵
Her biri feyziyle eyler hāki gevher rüz u şeb
37. Nūr-ı mihr ü meh gibi kim žılı⁸²⁶ eyler münhezim⁸²⁷
ÓAskerüḡ küffāra olmaḡda mużaffer rüz u şeb
38. Levḡa-i zer-kār-ı mihr ü māh-ı feyz-āşārdan⁸²⁸
Āyet-i naÓtüḡ Fehim itmekde ezber rüz u şeb
39. Mihr ü meh-feyżā benem ol berḡ-ı āteş-tabÓ kim⁸²⁹
Feyz-i teóşiri ḡazā tabÓumda ister rüz u şeb
40. ŞāÓir-i rüşen-hayālem mihr-tabÓam⁸³⁰ meh-zamir⁸³¹
Ġarḡ-ı nūr olmaz mı ol kim medhüḡ eyler rüz u şeb
41. Bu huşūsa mihr ü māh iki güvāhumdur benüm⁸³²
Kim cemālüḡ mihridür tabÓumda mużmer rüz u şeb
42. Hātırum ābisten-i şad-mihr ü mehdür gerçi kim⁸³³
Eksük olmaz çeşm-i tūfān-zādan aḡter⁸³⁴ rüz u şeb
43. Pertev-efrüz⁸³⁵ olsa yüz biḡ mihr ü meh huşk eylemez⁸³⁶
Ol ḡadar dāmān-ı çeşmüm⁸³⁷ olmada ter rüz u şeb
44. Eylemem teóşir-i mihr ü māhdan şekvā faḡir⁸³⁸
Ġam yimem geçmekdedür ger ḡayr ü ger şer rüz u şeb
45. Bu ḡaşıdem ḡarḡ-i maÓni-nāmdur pür-mihr ü meh⁸³⁹
ÓĀlemi devr itmede biḡ-ḡarḡ ü miḡver rüz u şeb

⁸²³ Bu bryit divanda 36. beyittir.

⁸²⁴ kişver: minber **M.**

⁸²⁵ Bu beyit divanda 36. beyittir.

⁸²⁶ žılı: žılluḡ **D.**

⁸²⁷ Bu beyit divanda 38. beyittir.

⁸²⁸ Bu beyit divanda 41. beyittir.

⁸²⁹ Bu beyit divanda 42. beyittir.

⁸³⁰ tabÓam: tabÓ u **M.**

⁸³¹ Bu beyit divanda 43. beyittir.

⁸³² Bu beyit divanda 44. beyittir.

⁸³³ Bu beyit divanda 45. beyittir.

⁸³⁴ aḡter: aḡker **D.**

⁸³⁵ Pertev-efrüz: pertev-endāz **D.**

⁸³⁶ Bu beyit divanda 46. beyittir.

⁸³⁷ çeşmüḡ: çeşmüḡ **D.**

⁸³⁸ Bu beyit divanda 47. beyittir.

⁸³⁹ Bu beyit divanda 48. beyittir.

- 46 Muhtaşar eyle sözün ey dil çoğ olmaz mihr ü meh⁸⁴⁰
Fârîğ ol taḥşîl-i ḥâsıldur mükerrer rûz u şeb
- 47 Tâ ki mihr ü mâhı örte geh küsûf u geh ḥusûf⁸⁴¹
Tâ ki her bâr ola çün kâfûr u Ŗanber rûz u şeb
- 48 Mihr ü mehden de olursa ḥâtır-ı aŖdân ola⁸⁴²
Çok sıfâlin-pâre meksûr u mükedder rûz u şeb
- 49 Mihr ü meh devr eyledükçe Ŗâlemi her şubḥ u şâm⁸⁴³
Şad-selâm olsun revân-ı pâküñe her rûz u şeb

[49b der-kenâr]

100

Medḥiye-i Şerîf ü Niyâz-nâme Berây-ı Cenâb-ı Pîr-i ŖĖrîf-i Rûm Ḳuddise Sırrıhu

Li-Cenâb-ı Şeyḥ Ėalib Dede⁸⁴⁴
(MüstefŖilün / MüstefŖilün)

I

1. Düşdüm yine kaldır beni
Yâ Ḥâzret-i Monlâ-yı Rûm
3. Bakmaz diyü bildüm seni
Yâ Ḥâzret-i Monlâ-yı Rûm

II

1. İḥsânına mağrûr olup
Cürm eyledüm maŖzûr olup
3. Geldüm saña mecbûr olup
Yâ Ḥâzret-i Monlâ-yı Rûm

III

1. Ḥünkâr-ı ehlu'llâhsın
Bir Ŗâlî şâhenşâhsın
3. Her ḥâlûme âgâhsın
Yâ Ḥâzret-i Monlâ-yı Rûm

IV

⁸⁴⁰ Bu beyit divanda 49. beyittir.

⁸⁴¹ Bu beyit divanda 50. beyittir.

⁸⁴² Bu beyit divanda 51. beyittir.

⁸⁴³ Bu beyit divanda 52. beyittir.

⁸⁴⁴ Şeyḥ Galib D. , K. (7 beyit), s. 169.

1. Lutfuñla mesrūr it hemān
ÓAfv eylemezsen iş yaman
3. Cürmüm bilüp geldüm aman
Yā Ĥazret-i Monlā-yı Rūm

V

1. Oldum keŕ-i nefse esîr
Óİsyānuma Mevlā ĥabîr
3. Raĥm eyle sen ol dest-gîr
Yā Ĥazret-i Monlā-yı Rūm

VI

1. El-ĥaĥ ĥatā itdüm ĥatā
Biñ şerm ile geldüm saña
3. Şorma günāhumdan baña
Yā Ĥazret-i Monlā-yı Rūm

VII

1. Sen Ġalibüñ mevlāsısuñ
Ser-māye-i iĥyāsısın
3. Lutf u kerem deryāsısuñ
Yā Ĥazret-i Monlā-yı Rūm

[50a]

101

**Ķaşıde-i Fārisiyye min Nutĥ-ı Yūsuf Nābî ÓAleyhi Raĥmeti'l-Bārî Der-NaÓt-i Ĥabîb-i
Ekrem Šallallāĥü TeÓālā ÓAleyhi ve Sellem⁸⁴⁵**

(Fāilātün / fāilātün / fāilātün / fāilün)

[50b]

1. Şeb ki naĥş-ı cilverîzed himemt-i vālā-yı men
Mî-zened ber rüy-ı aĥter sikke naĥş-ı pāy-ı men
2. Ez ĥalem herçend ĥāhem riĥten lafż-ı naÓam
Naĥş-ı ĥarf illā nümāyed dest-i istignā-yı men
3. Mî-furüşem her do Óālem rā be naĥd-i nesyeti
Nesyeti bûd ez ezel sermāye-i sevdā-yı men

⁸⁴⁵Bu şiir (80 beyit) Farsça'dır.

4. Mi-nümāyed çün meh-i nev der kenār-ı āfitāb
Çihre-i imrūz der āyine-i ferdā-yı men
5. Der şeb-i hicrān tenem behr-i şikāyet mi-şevd
Būriyā-yı nūşi-ħırāş ez dest-i istiğnā-yı men
6. Bes ki der vey hāb-ı sevdāyi berj şān dide-em
Nusha-i gışū-yı cānān şod şeb-i yeldā-yı men
7. Nefy ü işbātem be rüz-i zikr-i erre ĥaḡ şod
Bes ve aħrāḡ şehādet lā-yı illā-yı men
8. Noktahā-yı sehv tahrir-i meŴāni-yı men est
Ĥurde-i riḡi ki bini der teh-i deryā-yı men
9. Kūçe ne'tvan yaft rā bādi be çendin vüsŴati
Cürmiyān-ı masrain der kişver-i maŴna-yı men
10. An cihāngir-i hayālem kez ulüvv-i fitratem
Murḡ-i bi-per mi-pered ber beyzā-i tuḡrā-yı men
11. Der cihān men ger be nezd-i šad çerāḡ-ı āfitāb
Ez hücūm-i şeb per dāred dāmen-i şebhā-yı men
12. Der nemāz-ı ĥaḡ-perestihā cemāŴat mi-şevd
Ez reh-i vahdet nukūş-i sûret-i dībā-yı men
13. Ez ĥarābāt-ı ĥaḡiḡat kerde-em pür bāde rā
Mi-keşed ĥamyāze seng-i taŴne rā minā-yı men
14. MısraŴ-ı eşŴār-ı men kühl-i Ŵuyūn-i šafha est
Gerd-i çeşm-āzār ne'bved der teh-i šahrā-yı men
15. Coz be tāḡ-ebrū-yı cānāne dilbesten ĥatā'st
Ger pesend üfted ber-i erbāb-ı biniş rāy-ı men
[51a]
16. Āfitābem lik her cāyi tabiŴat nisbet
Lezzet-i gerdiş ne bined dide-i ĥirbā-yı men
17. Çün ĥaḡiḡat şod žuhūrem perde-i pirj žuhūr
Mihreveş pinhān-ter ez pinhān boved peydā-yı men
18. Miżbān-ı gam be tabŴ-ı men mihmān-keş est
Bāşed ez ĥūn-i tebem sorhi-yı lebhā-yı men
19. Der gül-i nahlem zi Ŵırḡ-ı ādemiyet rişe est
Ĥāb-ı şirini kerde bŴAlin mi-koned ĥurmā-yı men

20. ÓĀlem-i germiyyet-i ünsem ki kes nā-dīde est
Ġayr-i vazÓ bāred nev-devletān šermā-yı men
21. Kārvān-ı kām rā āverd mey-i deryā-yı hış
Ger nebūdī rehzen-i āmāl istiḥyā-yı men
22. Nān-ı huşk-i ġayr est ez kūrse-i hurşid nışt
Z'engebīn-i şükr-i şirīn zi şūr-ı ḥalvā-yı men
23. ŞuÓle-em çün mihr ü meh āvāre-i her kūçe est
Yā nehāhed ez Yemen bīrūn nihed şaÓrā-yı men
24. Hıç ez ḥadd-i muḥabbet pā burūn ne'nhāde-em
Bā raqībān behr-i hezyān mī-şevēd ġavgā-yı men
25. Teng-dest-i ġam mükeffen nıştem çün kiştzār
Ġābiliyyet sebze-i ḥod-rüst der şāhrā-yı men
26. Şāne-i efgār-ı kes der künh-i ü ne'tvān resjd
Çün miyān-i yār bārik est pes-i maÓnā-yı men
27. Şāhid-i Óuzlet zi men bīhūde dāmen mī keşed
Nışt imkān-ı rehā ez pençe-i kübrā-yı men
28. Sāḥa-i eyyām por z'evlād-i maÓnī kerde-end
Ĥāme-i men şafḥa-i men Ādem ü Ĥavvā-yı men
29. Servhā der bāġ-ı men çün sebze-i ḥābide est
Bes ki rıġ-i nā-tüvānā rized ez şimā-yı men
30. Āb horden z'eşk-i ḥod an nüsha-i şer mürde est
Nışt mümkin istifāde kerden ez fehvā-yı men
[51b]
31. Pāy-bend-i cāme-i deh to nebāšem çün piyāz
Emçü nergis şen boved pīrāhen-i yektā-yı men
32. Şubḥ u şām ez mihr ü meh endāze-i tamġa zede est
Der dükān-ı ten pey-i peymūden-i kālā-yı men
33. Tā be pāy-ı ḥāme gird-i bist maÓnī mī devam
Şafḥa-i eşÓār bāşed sāha-i mesÓā-yı men
34. Rūḥ-ı evvel çün nemī-gired be ferzendī ḳabūl
Ez ġirībān be'gzerānide ḳalem imlā-yı men
35. Men der ān rüzī ki geştem şeh der iḳlīm-i suhan
Şehriyār-ı nıştī ābād şod hemtā-yı men

36. Tevbe kerdem ba'ód ez jn ez hāme-i hod ne'sneved
Nağme-i hānende-i ra'ónā-yı men zıbbā-yı men
37. Zer-varağ hemçün rağam iħrām bendem z'ānki hest
ÓAğd-i yekrengi be Óarş-ı aÓžam Mevlā-yı men
38. Ma'óni-yi dergāh-ı ħidiv-i lı-ma'óallāh ān ki best
Tavf-ı Beytullāh-ı ma'óni mağśad-ı ağśa-yı men
39. Çün do çeşmend ü yeki bijnş be Óarş-ı Óİzedi
Dergeh-i sultān-ı Óarş-ārā-yı ev ednā-yı men
40. Ĥazret-i Fahrü'r-rüsül müşkil-güşāy-ı cüz' ü küll
Remz-dān-ı ma'óni-yi esrār-ı mā evhā-yı men
41. Fātih-i Bābü's-sa'óādet Seyyidü's-sādāt-ı küll
Bā'ois-i içād-ı Óālem mağśad-ı Mevlā-yı men
42. Ān ki imdāda sitem-zāyeş Óafüvv-i ĥāl neşod
Müşkil-i baba-yı pır-ı Óalleme'l-esmā-yı men
43. Ān ki güyed nağım-ı terkib-i eczā-yı vücūd
Nışt der dıvān-ı cezā vü ma'óni-yi ĥasnā-yı men
44. Ān ki ĥar ĥarğ-ı şenāyeş nışt der ĥadd-i vücūd
Ba'óde tesbıh-i cenāb-ı Rabbi'l-a'ólā-yı men
45. Ān ki ez şerşārı-ı ser-çeşme-i iħyā-yı ü'st
İn ĥayāt-ı mezra'ı dünyā-yı men Óuğbā-yı men
[52a]
46. Ān ki kemter rize-i in'óām-ı bı-pāyān-ı ü'st
Ni'ómet-i men ni'ómet-i ecdād-ı men ābā-yı men
47. Ān ki hemçün ĥarf-i pür ez ma'óni-yi eltāf-ı ü'st
Mücid-i bı-nüşa-i pejmürde-i eczā-yı men
48. Ger nebüdı zāt-ı bı-hemtā-yı ü mağśūd-ı Ĥağ
Key rehā geştı zi rindān-ı Óadem aÓžā-yı men
49. Tüde-i ĥar ü hes-i cārüb cevlangāh-ı ü'st
İn lebāleb ni'ómet-i dünyā vü mā-fıhā-yı men
50. Evc-peymāni-ı na'óteş nışt mümkin ger şevd
Üstuhān-ı bāl-ı anğā zed be ān-ı pā-yı men
51. Her Óibādet ke'z şenā-yı ü'st ĥālı vü neveşt
Secde-i sehv-i qalem şod der saf-ı inşā-yı men

52. Yā Resūlallāh medīhet bihter ez hıdmet est
Men konem k'anca sitāyişger boved Mevlā-yı men
53. Tō asā der bārgāh-ı kurb-ı ev ednā revī
Mī çerāned gūsfend-i tesliyet Mūsā-yı men
54. Kes nepūşjd ü be kad tā hiç kes çesbān neşod
Coz to in rengin-ķabā-yı hilŌat-i Mevlā-yı men
55. Nūr-i rahmet zāt-ı to deycūr-i Ōiśyān-ţabŌ-ı men
Yā cilā-yı lemŌa-āt vābeste isticlā-yı men
56. Nışt ez men rū-siyeh-ter der miyān-ı ümmet est
Çün devāt ez rū-siyāhī horde āb emŌā-yı men
57. Mī-nivişte kātib-i aŌmāl-i dīvān-ı kader
Bende-i müflis-ter ez cins-i Ōamel imzā-yı men
58. Ān tehī-dest-i şevāb ān teng-dest-i tāŌatem
Mişved teng behişt er mişved meŌvā-yı men
59. Genc-i aŌmālem zi naqd ü hūsn-i nikūyi tehī'st
Leşker-i şeytān nebīned hayr ez yağma-yı men
60. Kāmet-i ham-geşte-em bes ez hīcāb-ı maŌşiyet
Der niyāz-ı ebr-i rahmet dest-i istignā-yı men
- [52b]
61. ŞuŌle-i āhem koned nesrīn ger dovr-i iķbal
Kibr be-y-efşānī to āb-ı lutf der itfā-yı men
62. Dest-gīrem to nebāşī to der ın deryā-yı cürm
Şūr-i dūr deryā zened āşüb-ı vāveylā-yı men
63. Āsitān-ı vāye-bahşet vā nemīgired eger
Vāy ber men vāy ber feryād-ı men ber vāy-ı men
64. Men Ōināyet ez to mīhāhem ne ez müzd-i Ōamel
In vekīl ez hod fużūlī mīkoned daŌvā-yı men
65. NāŌil ez dest-i sirişkem bī-Ōināyethā-yı to
Çirk-i Ōiśyān şosten ez sābūn u āhayfā-yı men
66. Gerçi āb-ı Ōāşiyem ne'tvāned ammā ķatŌ kerd
Kūhhā-yı yeŌs-i mābeyn ü deryā-yı men
67. Çün veliyyü'n-niŌmetem imrūz der hestī toyī
Key horem ğam ezberāyi niŌmet-i ferdā-yı men

68. Ğayr-ı na'Ŗt-ı to neĝonced der sarır-i hām-em
Kez hicāz ü rāst ne'bved naĝmehā-yı nāy-ı men
69. Ğod be hod mı-yābem er hāhem be endek fursatı
Dūr-bın kerde'est şevķat dıde-i bınā-yı men
70. Der velāyet kāni'Ŗ-i yek-dil çü ez to nıstem
Çün enār ez şevķ-ı pūr-dil rüşte ser-tā-pāy-ı men
71. Tā ki geştem sāyıl-i cūd-i to dergeh kerde-end
Mihr ü meh deryūze-i envār ez şımā-yı men
72. Çihre sāyıdem bihamdillāh be-d-ān dergāh şod
Büseĝāh-ı çeşm-i rıdvān nāy-ı istiĝnā-yı men
73. Men be müjĝān südde-i bābü's-selāmet refte-em
Men kocā dūzah kocā ey şāh-ı Ŗadn-ārā-yı men
74. Der kenār-ı hücre-et efrūthem ķandıl-i çend
Hāşe lilleh ta'Ŗme-i āteş şeved a'Ŗzā-yı men
75. Ger begūyem verne gūyem ĝurfe-i ihsān-ı to'st
Mū-be-mūy-ı bend bend-i nüşha-i eczā-yı men
- [53a]
76. Hāhiş-i ihsān kerīmān rā boved nıķ kerem
ŖAfv-ı to tersem şeved şermende istiĝnā-yı men
77. Hāk-i men yek ķatre tesnım-i şefā'Ŗat ter koned
Ey cihān-ı ātıfet rā zindeĝi-başşā-yı men
78. Rāzi-yi yek hārfem ez nıķ-zebānet hem şeved
Ez gedābān-ı men est ın Nābı-yi rüsvā-yı men
79. Ez şalāt ü ez selāmem gerçi to müstaĝnı
Ey hābıb-i İzedi sultān-ı bı-hemtā-yı men
80. Şad şalāt ü şad selām her her nefes bādā revān
Tā dem-i āhirbe rūhet ez leb-i gūyā-yı men

[53a]

102

**Ķaşıde-i Yūsuf Nābı ŖAleyhi Raĥmeti'l-Bārı Der-Mediĥa-serā-yı Ķalb-i Ğazın ve Der-
Vaşf-ı Çehār-yār-i Güzin Rıdvānihi⁸⁴⁶**
(MeŖŖölü / FāŖilātü / MeŖāŖilü / FāŖilün)

1. Aşl-ı esās-ı hāne-i dındür çehār-yār
Erkān-ı ķaşr-ı dın-i mübındür çehār-yār

⁸⁴⁶ Nābı D. , K. (20 beyit), s. 31.

- 2· Maḥrûsa-i şerî'at-i dîn-i mü'eyyedün
Etrâfına ḥîsâr-ı ḥaşîndür⁸⁴⁷ çehâr-yâr
- 3· Cârî miyân-ı sâḥa-i Firdevs-i şer' Öde
Hem-ḥâl-i çâr cûy-ı rezîndür çehâr-yâr
- 4· Cism-i latîf-i şer'î-i şerîf-i mü'eyyede
Hem-reng-i çâr tab'î-ı biḥîndür çehâr-yâr
- 5· Şer'î-i şerîf-i sâye-i 'Arş-ı mecîddür
Hem-dest-i rûkn-i 'Arş-ı berîndür çehâr-yâr
- 6· Dîn-i Muhammedî sene-i sermediyyedür
Anda fuşûl-i çâr-güzîndür çehâr-yâr
- 7· Bir çâr bâğ-ı tâze-nümâdur uşûl-i dîn
Ol çâr bâğ içinde mekîndür çehâr-yâr
[53b]
- 8· Dîn Ka'bedür kavâ'id-i şer'î üzre mübtenî
Ol beyte çâr rûkn-i rekîndür çehâr-yâr
- 9· Bâlâ-yı çâr küngüre-i tâc⁸⁴⁸-ı 'İzzete
Zînet-dihende dürr-i şemîndür çehâr-yâr
- 10· Tâ ḥaşr vârid olmadadur kârvân-ı feyz
Ebvâb-ı şehr-bend-i yakîndür çehâr-yâr
- 11· Ta'vîz-i çâr kol gibi bâzû-yı dehrde
Ḥîfz-ı vücûd-ı dîne mu'îndür⁸⁴⁹ çehâr-yâr
- 12· Anlardadur takaddüm-i ḥüsn-i kabûl-i feyz
Dîvân-ı dînde şadr-nişîndür çehâr-yâr
- 13· Anlarla buldı bünye-i dîn-i mübîn şebât
Dîvâr-ı ser be-çerh-i metîndür çehâr-yâr
- 14· Yek laḥt ittiba'îda ḥatm-i nübüvvete
Hem-seng-i çâr-güşe nigîndür çehâr-yâr
- 15· Tertîb⁸⁵⁰-i kâr-gâh-ı hilâfetde her biri
Ruhsâr-ı dîne satr-ı cebîndür çehâr-yâr
- 16· Anlardadur metânet-i erkân-ı mülk-i dîn
Evtâd-ı âsümân ü zemîndür çehâr-yâr

⁸⁴⁷ ḥaşîndür: raşîndür **D.**

⁸⁴⁸ tâc: 'Arş **M.**

⁸⁴⁹ mu'îndür: mübîndür **M.**

⁸⁵⁰ tertîb: teklîf **M**

- 17· Anlardur ehl-i ħibre-i silkü'l-leóâl-i vahý
Esrār-ı genc-i vahýe emîndür çehâr-yâr
- 18· Maĥbûb-ı Ħakkuñ olmağ ile hem-nişinleri
Ħüsn-i rızâ-yı Ħaĥķa ħarîndür çehâr-yâr
- 19· Faĥr-i cihānuñ olmağ ile rāz-dānları
Şohbet-şinās-ı Rûhü'l-emîndür çehâr-yâr
- 20· İt sāye-i keremlerine Nābî ilticā
Aśĥāb-ı Óacze ĥısn-ı ĥaşîndür çehâr-yâr

[53b]

103

**Efrūhten-i Ķandîl-i Sūz ü Gūdāz Bā-Nefes-i Āteşin-i Niyāz Be-Sūdde-i Sultānū'l-
Muĥaĥķikîñ Ħāzret-i Şeyh Muĥýi'd-Dîñ-i ÓArabî Ķuddise Sırrıĥü's-Sāmî min Nutķ-ı
Cenāb-ı Yūsuf Nābî ÓAleyhi Raĥmeti'l-Bārî⁸⁵¹**
(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

[54a]

- 1· Sürmedür ĥāk-i deri Ħāzret-i Muĥýi'd-dîñüñ
Ķımyādur nażeri Ħāzret-i Muĥýi'd-dîñüñ
- 2· Biñ cihān mesóele-i rāza virür reng-i edā
MaÓñi-i muhteşeri Ħāzret-i Muĥýi'd-dîñüñ
- 3· Şāf envār-ı ĥaĥāyıĥdur olan āşārı
Żerre yokdur kederi Ħāzret-i Muĥýi'd-dîñüñ
- 4· Cān ü dildür ten-i taĥķıķa Fütūĥāt ü Füsūs
Eşer-i muÓteberi Ħāzret-i Muĥýi'd-dîñüñ
- 5· Ne Fütūĥāt ki fetĥ-i der-i esrār itmiş
Ħāme-i feyz-eşeri Ħāzret-i Muĥýi'd-dîñüñ
- 6· Ne Fütūĥāt ki efvāha ĥalāvet virmiş
Teng teng-i şekeri⁸⁵² Ħāzret-i Muĥýi'd-dîñüñ
- 7· Ne Füsūs eyledi bi'ż-zāt Resûl-i Ekrem
Anı ĥaśś-ı güheri Ħāzret-i Muĥýi'd-dîñüñ
- 8· Ne Füsūs eyledi taÓmîm-i şalā-yı raĥmet
NiÓmet-i mā-ĥāzeri Ħāzret-i Muĥýi'd-dîñüñ

⁸⁵¹ Nābî D. , K. (24 beyit), s. 33.

⁸⁵² eseri: şekeri D.

- 9- ÓĀşıķı nuhbe-i esrārdan āgāh eyler⁸⁵³
Naśś-ı sırru'l-ķaderi Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 10- Sırr-ı hestī gibi her bir eŗeri cāmiŌdür
MāniŌ-i ĥuŗķ ü teri Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 11- Rūsülūŋ⁸⁵⁴ nūkte-i faśś-ı ĥikemin řāmildür
Cevher-i ser-be-seri Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 12- Ĥāzret-i Ĥāķķa yā Peyġambere yā Ĥızra çıkar
Bī-vesāŌit haberi Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
[54b]
- 13- Eyledi mezraŌa-i Ōālemi şır-āb-ı güher
Āsümān-ı hüneri Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 14- Mażher-i kāmīl-i Ōilm-i ezelī olmuŗdur
Ķalb-i pākızeteri Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 15- Ĥātem-i ĥāśś-ı velāyetdür olursa ne Ōaceb
Ehl-i Ōırfān neferi Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 16- Pertev-i řāriķa-i āyet-i ĶurŌānıdır
MeŗŌal-i reh-güzeri Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 17- Śad hezārānın ider vāśıl-ı ser-menzil-i kām
Sālik-i pey-siperi Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 18- Ōyle ŌAnķādur o kim çerĥde olmaz sākin
Cünbiŗ-i bāl ü peri Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 19- İstese nūr-ı nigāhından olur çāpūkter
Lā-mekāna seferi Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 20- Ehl-i ģmānuŋ ider çeŗmine āŗarı Ōıryan
Nūr-ı ĥayrū'l-beŗeri Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 21- Ehl-i derdūŋ dilini maŗrık-ı envār eyler
Dem-i feyz-i seŗeri Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 22- Anı müstaġrıķ-ı tevĥıd olan idrāk eyler
Var lisān-ı digeri Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ
- 23- KaŌber-vār olmada pervāne-i ervāĥ u melek
TāŌıf-i gird-i seri Ĥāzret-i Muĥyi'd-dīnūŋ

⁸⁵³ āgāh eyler: eyler āgāh **D**.

⁸⁵⁴ rūsülūŋ: mürselūŋ **M**.

- 24· Gırse Nābj ele müjgānumı cārüb iderüm
Hidmet-i hāk-i deri Ĥāzret-i Muḥyi'd-dünün

[54b]

104

**Ḳaşıde-i Leylā Hanım der-Vaśf-ı Hümāyūn-ı Ĥāzret-i Şehinşāh-ı Muẓaffer Şevketlü
Ġazī Maḥmūd Hān⁸⁵⁵**

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

[55a]

- 1· ÖÖmrini⁸⁵⁶ Maḥmūd Hān'ıñ eylesün Ĥaḳ bî-ḥisāb
Dīn-i İslāmı mü'öeyyed eyledi bî-irtiyāb
- 2· Lutf var olsun mu'Öallem Öasker içād eyleyüp⁸⁵⁷
Ĥamdü'lillāh Öālemi kıldı bu yüzden kāmıyāb⁸⁵⁸
- 3· Yeñiçeriler itmedi ta'Ölīm Öiśyān eyleyüp⁸⁵⁹
İtmedi ḥinzīrlər ḳahr-ı Ĥudā'dan ictināb
- 4· Nice müddet bağı ü tuğıyān ile dīn ü devlete
Eşḳıyānuñ itdigi olmaz bu Öālemde ḥisāb
- 5· Girmediler mi sekiz şāh-ı cihānuñ ḳatına
Eylemez itdiklerin evzā'Ö-ı ḥinzīr irtikāb
- 6· La'Önet ol ḥā'öinlere ḥavf itmeyüp Allāhdan
İtmediler şāh-ı Öālemden daḥi şerm ü ḥicāb
- 7· ÖAdd idüp yüz toḳsan altı orta-i bāğılerin
Lafz-ı mel'Öün ile çıḳdı anı eyledüm ḥisāb
- 8· Toplanup meydān-ı laḥme bir şeb ol mel'Öünler
Seyre baḳ kim düşdi ḳazğan başına nice kilāb
- 9· Baśdılar Ağakapusın fitne içāż eyleyüp
İki yüz yıldır ki çün dār-ı fesād idi o bāb

⁸⁵⁵ Leyla Hanım D. , K. (44 beyit), s. 105.

⁸⁵⁶ ÖUmrini: sāyesi dāim ola **D**.

⁸⁵⁷ eyleyüp: eyledi **D**.

⁸⁵⁸ Ĥamdü'lillāh Öālemi kıldı bu yüzden kāmıyāb: Bende-gānıñ cümlesin kıldı bu yüzden feyz-yāb **D**.

⁸⁵⁹ Leyla Hanım'ın bu kasidesi, yayımlanan dīvānda bir bütün olarak yoktur. Bu kasidenin mecmuadaki beyit sayısı 44'ken dīvānda ise 26'dır. Bazı beyit ve mısraların farklı yerlerde olduğu görülmektedir..

- 10 · Óİlm ile zînet virüp şimden girü müfti’l-enām
Eyledüm bu vech ile āġāz-ı daÓvāta şitāb
- 11 · Başdı bāb-ı āşefî daĥi ol ĥınzırler
Oldı şadr-ı aÓžamuġ da malı yaġma bî-ĥisāb
- 12 · VaķÓai şāhenşeh-i devr [ü] zamāna Óarz idüp
Üç müşîr-i ekrem oldı birbiriyle hem-rikāb
- 13 · Der-Óaķab gitdi sarāya şeyhü’l-islām-ı zamān
Yek-vücūd oldı nice aÓlām ile bā-şeyh ü şāb
- 14 · Nice ķāđıÓasker ile müfti-i maÓzüller
Ķoydılar bu yolda cān ü serlerin bî-irtiyāb
- 15 · Fevc fevc aÓlām geldi CāmiÓ-i Ĥān Aĥmede
Rehber oldı müóminîne müfti-i devlet-meóāb
[55b]
- 16 · Emr-i ĥāķān-ı cihān-bān ile üç ġāzî vezîr
Mażher-i şerÓ-i Muĥammed ola tā rûz-ı ĥisāb
- 17 · Ġuş idüp fātîĥ-i ġazā-yı ekberün tārîĥün
Ķıldı Óuķbādan şadā-i āferîn ile ĥitāb
- 18 · Sāye-i şāĥānede ġam görmeyüp aÓlām-ı dîn
Düşmenün ĥāne-i idbārın itdiler ĥarāb
- 19 · Žıll-i Mevlāya şadāķalte rical-i devletün
Leyle-i źulmetde ġamla gözlerinden gitdi ĥāb
- 20 · Şevket ü iclāl ile teşrîf idüp şāĥ-ı cihān
Maķdeminde bendegāmı itdiler feyz iktisāb
- 21 · Çekdi ol demde livā-i Ĥāzret-i Peyġamberi
Yāveridür şübhesiz Peyġamberî sāmî-cenāb
- 22 · Ĥamdü-lillāĥ iki yüz yıldan berü ecdādınun
Gördiler Óuķbādan evvel rûy-ı dünyāda Óazāb
- 23 · Eşķiyānun ķatline fetvā virüp müfti’l-enām
Ĥüsn-i tedbirine hep ĥayretde ķaldı şeyĥ ü şāb
- 24 · Bir iki sāÓatde eşķ-i çeşm ile söndi ocaġ
İntiķāmunı aldı ol şāhenşeh-i Óālî-cenāb
- 25 · Ġuş idüp aÓdāları elbet bu şān ü şevketi
Şîĥ-i ġamda olmasun mı dem-be-dem baġrı kebāb

- 26 Öyle şehdür kim felekde dā'īmā yanmekdedür
Pertev-i ikbaline reşk eylemekde āfītāb
- 27 Şevket ü iclālīne her kim o şāh-ı a'Ōzamūñ
Kec bakarsa hānümānuñ eyleye Mevlā harāb
- 28 Görse bir kerre bu şān ü şevket ü iclālīni
Şüphesiz dergāhına Husrev iderdi intisāb
- 29 Olsa derbānı eger Dārā o şāh-ı ekremūñ
Ol şehūñ elbette bābında olurdu behre-yāb
- 30 Öyle bir şehdür o kim görse anı Sāsāniyāñ
Sā'öl olmağla қapusunda olurdu kām-yāb
[56a]
- 31 Görse bezm-i devletūñ birden Hüseyn-i Bayқara
Reşk ile bı-çāre eylerdi hemān cānın türāb
- 32 Görse deryālar gibi iḥsānını Hātem eger
Da'Ōva-i lutf u keremde eylemez miydi ḥicāb
- 33 Yād iderken gonce-i evsafını ol husrevūñ
Bir gāzel қalbe śafā-baḥş eyledi mānend-i āb
- 34 Medḥūni itmek ne ḥaddümdür o şāh-ı ekremūñ
Şi'Ōrimūñ her beyti olsa bir kitāb-ı müstetāb
- 35 Sāyesinde қulları zevқ eylesün gām görmesün
Şevқ ile eflāke çıkşun nağme-i çeng ü rebāb
- 36 Feyz-i mihr-i iltifātdandur ki şāhüm tab'Ōumı
İtdi rengin nūktelerle ma'Ōden-i la'Ōl-i müzāb
- 37 Қandedür Fıtnat benümle gelsün olsun imtiḥān
İşte meydān-ı sühen işte divīt işte kitāb
- 38 Sāye-i devr-i hümāyūnında bezm-i ma'Ōrifet
Söz ü şi'Ōr ü reşḥa-i hāmemle buldı āb ü tāb
- 39 Қıl du'Ōā-yı devletūñ Leylā yiter çok söz yiter
Bu du'Ōāyı ide dergāhında Bārī⁸⁶⁰ müstecāb
- 40 Görmeye cem'Ōiyyet-i hātır yūzi a'Ōdāları
Śādıқān-ı devlet olanlar ide feyz iktisāb
- 41 Gösterüp Mevlā aḡa necim gibi şehzādegān
Kendüsi tahtında var olsun ilā-yevmi'l-ḥisāb

⁸⁶⁰ bārī: yā Rab **D.**

- 42 Rûz ü şeb ekvâne fer virsün fûrûğ-ı cebhesi
Mağsâdum budur benüm durduğça dursun nüh kıbâb
- 43 Sû-be-sû yâ Rab mu'âllem 'âskeri mansûr olup
Feth ola devrinde ol şâhûñ memalik bî-hisâb
- 44 Medh-i sultân-ı cihândan eyledüm tenşît-ı nâs
Bu kaşîdem gûş iden şâ'îrler olsun neş'oe-yâb

[56b]

105

Güfte-i Vaşlî Paşa der-Ĥaqq-ı Felek-i Bî-Ĥarâr⁸⁶¹

(Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilün)

I

1. Rûz ü şeb devründe eyler şâd u ĥandân ey felek
Ben hemân derd ü ġamümle zâr u giryân ey felek
3. Cismümi kılduñ sefîne âhümi itdün sûtün
Eyledün bu gözlerüm yaşını 'ûmmân ey felek

II

1. Eyledün çün kim beni göñlüm sürûrından cüdâ
Göñlümi kılduñ esîri mihnet [ü] derd ü belâ
3. Kâr idindük 'ôaksine devr itmege şubh u mesâ
Belki bir gün sen de olursun peşimân ey felek

III

1. Ey tabîbüm bu cihânı cümle devrân eyledün
Ĥalka dârû-yı şifâyı virdün ihsân eyledün
3. Herkese bulduñ devâ derdine derman eyledün
Ya benüm bu derdime hiç yok mı dermân ey felek

IV

1. Gerdişünde cânıma kâr eyledi derd ü elem
Cevr ü qahrûñla benüm şimdi derûnum doldı sem
3. Naẓm idüp ahvâlümü bilmem nice taqrîr idem
'ôAqlümü her vech ile kılduñ perîşân ey felek

V

1. Çâre olmaz kimseye tâ olmayınca lutf-ı Ĥaqq

⁸⁶¹ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

3. Mekteb-i Ŗaşk ire ancağ bu sözi aldum sebağ
Ya ne var idi benüm bu mağlasum Vaşlı omağ
Eyledüğ çün kim beni fūrğatle nālān ey felek

[56b]

106

**Ğaşıde-i Fuzūlı-i Bağdādī ŖAleyhi'r-rahmeti'l-Bārī der-Medh-i Esedu'llāhi'l-Ğālib
ŖAli İbn [Ebī] Fālib Kerrema'llāhü Vechehü ve Evlādühü Rıdvānu'llāhi TeŖālā
ŖAleyhim⁸⁶²**

(FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilün)

[57a]

1. Ėonce bağrı dehr-i bīdād-ile evvel ған olur
Ŗonra yüz lutf ile göñli açılır ĥandān olur
2. Ėatre-i bārān ki bir müddet šadeğ ĥabsin çeker
Yoğ iken ғadri tapar ғıymet dūr-i ғaltān olur
3. Dāne toprak ire šiddet çekdügiyçün nice gün
Bağ çeküp ĥirmenlenür ārayış-i būstān olur
4. Ėahrdan ikrah idenler lutfā olmaz müsteĥağ
MüsteŖidd-i derd olanlar ғābil-i dermān olur
5. Mīĥnete šabr eyleyen rāĥat bulur⁸⁶³ kim Yūsufā
Saltanat taĥtınuğ evvel pāyesi zindān olur
6. Ger rızā olsa ғazāya müşkil olmaz ĥi ĥāl
ŖĖrife šabr ile her müşkil ki var āsān olur
7. FiŖldür aśl-ı rızā-yı Ėağ ne kim aśl ü neseb
Ėāk-i fermān-ber beşer Ŗāşī melek şeytān olur
8. SāŖir mahlūkdan bir kimse olsa pāk-dil
Ehl-i beytün firkasından⁸⁶⁴ šayılır Selmān olur
9. Ėāĥ seyyid ĥāĥ Ŗāmī kām bulmaz nā-edeb
FiŖli müstaĥsen olan müstevcib-i iĥsān olur
10. Tīre olmaz rāst-rev ger çekse bend-i āhenin⁸⁶⁵
Rāst-rev tīr-i ĥadengün zīveri peykān olur

⁸⁶² Fuzūlı Türke D. , K. (33 beyit), s. 63.

⁸⁶³ bulur kim: tapar çün D.

⁸⁶⁴ firkasından: zümresinden M.

⁸⁶⁵ Bu beyit divanda 12. beyittir.

- 11· Yüz meşakkat çekse kām-ı dil bulur⁸⁶⁶ encām-ı kār⁸⁶⁷
Her kimünj Óālemde mevlāsı Şeh-i Merdān olur
- 12· TābiÓ-i fermān ider hūkmine cümle Óālemi⁸⁶⁸
Murtezā hūkmine her kim tābiÓ-i fermān olur
- 13· Ol şeh-en-şāh kim eger bir mūra kılsa iltifāt
Mūr hūkm eyler Süleymān üstine sultān olur
- 14· Ol imām-ı dīn ü dünyā kim anuñ düşmenlügi
Müşrikünj dīnine vü dünyāsına noķśān olur
- 15· Taş olur aslan eger kahr ile kılsa bir nażer
Hūkm kılsa düşmeni kaşdına taş aslān olur
[57b]
- 16· Żerrei mihr-i ruhından bulsa pertev āsümān
Āsümān üzre tamām encüm meh-i tābān olur
- 17· Feyż-i lutf ile eger insāna itse⁸⁶⁹ terbiyet
Kādr ile insān melek-nisbet Óażimü’ş-şān olur
- 18· V’er melek hem bulsa⁸⁷⁰ Óayn-ı iltifatından nażer
ÓAql-ı kāmil kesb idüp elbette bir insān olur
- 19· Lutf u kahrından bulur muķbil Óatā müdbir cezā
KātÓ u faśl-ı haşr içün ol lahže kim dīvān olur
- 20· Kevşer ü cennet anuñ destindedür⁸⁷¹ bu vech ile
Bunca neslinden hemīn Ādem aña mihmān olur
- 21· Nūh anuñ şandūķına keşťisin aparmış⁸⁷² penāh
İhtiyāt eyler ki nāgeh bir daħi tūfān olur
- 22· Gerçi İsmāÓile kurbān gökden inmiş kādr içün
Ĥaķ bilür kādr içün İsmāÓıl aña kurbān olur
- 23· MuÓcizi bir gülşen-i pākizedür kim istese
ÓAndelĭb ol gülşene Dāvūd-ı hoş-elhān olur
- 24· Her kim ihlās ile hāk-i merķadinden żerrei
Alsa anuñla tabābet eylese Loķmān olur

⁸⁶⁶ bulur: tapar **D.**

⁸⁶⁷ Bu beyit divanda 10. beyittir.

⁸⁶⁸ Bu beyit divanda 11. beyittir.

⁸⁶⁹ itse: kılsa **D.**

⁸⁷⁰ bulur: tapar **D.**

⁸⁷¹ destindedür: hükmindedür **D.**

⁸⁷² keşťisin aparmış: keşti tek aparmışdur **D.**

- 25 Dōstı ger ma'Ōsiyet kılsa olur ğufrān-pe'zır
Düşmeni biñ tãŌat itse mŭcib-i⁸⁷³ Ōi'syān olur
- 26 Sāye-i lutf u kerem ger şalsa hāk-i tıreye
Cürm-i hāk-i tıre reşk-i ravza-i Rıdvān olur
- 27 ŌAql kim ğavvās-ı deryā-yı kemāl-i Ōilmdür
Cevher-i zātın tasavvur eylese hayrān olur
- 28 Fehm kim seyyāh-ı iklim⁸⁷⁴-i diyār-ı derkdür
Vādî-i idrākini seyr itse ser-gerdān olur
- 29 Devri anuñ āl ü aşhābından itmez rŭzgār
Devr anuñdur devr ile her nice kim devrān olur
- 30 Kaşr-ı vaşfinuñ binasın kılsa miŌmār-ı hıred
Ōİzz ü cāh ü devlet ü iqbāl çār⁸⁷⁵ erkān olur
[58a]
- 31 Ol sipihr-i devlet ü iqbālden yüz dönderür
Devlet ü iqbāl her kimden ki rŭ-gerdān olur
- 32 Var ümîdüm feyz-i lutfından⁸⁷⁶ Fuzŭlî kim müdām
Tā dilümde kuvvet-i nutq u tenümde cān olur
- 33 Dem uram evşāf-ı evlād-ı ŌAlî'den nitekim⁸⁷⁷
Medh-i evlād-ı ŌAlî⁸⁷⁸ müstevcib-i ğufrān olur

[58a]

107

Kaşide-i Seyyid Nesîmî ŌAleyhi Rahmeti'l-Bārî⁸⁷⁹

(MefāŌîlün / MefāŌîlün / MefāŌîlün / MefāŌîlün)

- 1 TeŌālallāh zihî sultān ki sensin hāliķu'l-eşyā
Ĥaķıķatdŭr ki sen kılduñ Ōademden Ōālemi peydā
- 2 Dü Ōālem yoğ iken evvel yaratduñ Muştafā nŭrın
Aña virdüñ hezārān biñ Ōatā vŭ mŭlk ü istignā
- 3 Anı sevmekden olmışdur halāŌiķlar melāŌiķler
Zihî sevgü zihî Ōizzet ki “sŭbhānelleżî esrā”

⁸⁷³ mŭcib-i: bāŌis-i **M.**

⁸⁷⁴ İklîm-i: derya-yı **M.**

⁸⁷⁵ çār: dört **M.**

⁸⁷⁶ -i lutfından: -i devletden **M.**

⁸⁷⁷ nitekim: kim müdām **D.**

⁸⁷⁸ medh-i evlād-ı ŌAlî: mādidi-i ŌAl-i ŌAlî **D.**

⁸⁷⁹ Bu şiir Nesîmî Dîvânı'nda tespit edilemedi.

- 4 Bu yirler durduğı kâ'ım bahâne oldurur dâ'ım
Belî a'ı-lı şehâsın sen senüñdür hûkm yâ Mevlâ
- 5 Yaratduñ yidi kat gögi içinde bir melâ'ıkler
Ne bend ü ne sütün a'slâ mutabbak künbed-i hadrâ
- 6 Yiri emrûñle iy Ma'ûbûd şu üzre eyledüñ muhkem
Kimi berr ü kimi bād ü kimi tağ u kimi deryâ
- 7 Kışın kar yağduran yirde temüz rengin tutan sensin
Yine Bârî kılan sensin cihânı cennetü'l-a'ûlâ
- 8 Nice va'sf eylesün kimse senüñ va'sfuñı ey Şâni'û
Ki 'ûâciz katre şerhinden kimi a'ûlâ kimi ednâ
- 9 Ata şulbinden virürsüñ ananüñ rahmine nutfe
Düzersin ol zamân anda kemük et kan olur a'ûzâ
[58b]
- 10 To'uz ayda doğar gelür vücûd olur zihî hîkmet
Kimi mü'ömin kimi müdbir kimi münkir kimi tersâ
- 11 Kiminüñ tâli'ûin anda sa'ûjd eylersin ey hâkim
Kimi ol yazuda bed-baht kimi nâdân kimi dâñâ
- 12 Bu dört dürlü tabâyi'ûden idersin cismini kâ'ım
Kimisi dem kimi balğam kimi şafrâ kimi sevdâ
- 13 Kimi mü'ömin kimi 'ûâşığ kimi zâhid kimi fâsığ
Kimisi dünyeden fâriğ kimi mecnûn kimi şeydâ
- 14 Kimi 'ûâbid 'ûibâdetde sözi dâ'ım 'ûibâretde
Kimi ahmağ özin bilmez ki hayvândan dañi ednâ
- 15 Kiminüñ tıfl iken cânın alursın 'ûömrine doymaz
Kimisi yüz yaşar ölmez öñünde dar olur dünyâ
- 16 Kimin öyle ganî itdüñ ki malın şağışın bilmez
Kimi bir pâre nân içün kapudan kapuya rüsvâ
- 17 Yürekler başı sendendür bu gözler yaşı sendendür
Hâkîkat cümle sendendür bu başlara gelen sevdâ
- 18 Viren sensin alan sensin duyan sen işiden sensin
Gören hem gösteren sensin anuñcün cümlesi zıbâ
- 19 Ne kim itdünse ey Mevlâ latîf ü hûb u nâzûkdür
Belî dindar olan eytdi ki âmennâ ve şaddaknâ

- 20· Hâkîm-i lâ-yezâl sensin Muḥîṭ-i bî-zevâl sensin
Hâķîrüm bende-fermānum senünj emründeür eşyā
- 21· Bu bî-çāre Nesîmj çün bu tevḥîdi dimek ķande
Meger ol Hālik-ı Yezdān ide gönlünj gözin iḥyā

108

[58b] **Ḳaşıde-i Fāzıl-ı Merḥūm**⁸⁸⁰

(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

[59a]

- 1· Tesliyet-baḥş-ı dil-i pür-elem Allāḥ kerîm
Lutfā tebdîl olacaķ bu sitem Allāḥ kerîm
- 2· Ey tehî-dest-i belā-dîde ḳaṣāvet çekme[ge]⁸⁸¹
İrişür ğam yime vaķt-i kerem Allāḥ kerîm
- 3· Müjdeler ey dil-i zārüm ki bu esnada baṅa
Didi bir zāt-ı muŖallā-himem Allāḥ kerîm
- 4· Ḥazret-i Rāşid Efendi o reŖîsü'l-küttāb
Ki udur lutfuna şābit ḳadem⁸⁸² Allāḥ kerîm
- 5· YaŖni yaķlaşmasa vaķt-i kerem-i Rabbānj
Söylemezdi o sûtüde-şiyem Allāḥ kerîm
- 6· FāzılunŖ Ŗuķdesi güç ḥallolunur dimiş iken
Şimdi ammā didi ol muḥterem Allāḥ kerîm
- 7· Ḥayra fāl eylemişem nutķını ümmîd iderüm
Żannum üzre o veliyyü'n-niŖam Allāḥ kerîm
- 8· Gerçi menfûrum idi bu süḥan-i cān-efrûz
Kime yandımsa didi çekme ğam Allāḥ kerîm
- 9· Vaķt-i tevżîŖde tā rûz-ı ezelden güyā⁸⁸³
Yazdı ḳismet baṅa levḥ ü ḳalem Allāḥ kerîm

⁸⁸⁰ Enderunlu Fāzıl D. , K. (21 beyit), s. 480.

⁸⁸¹ çekmege: çekme **M.**

⁸⁸² lutfına şābit ḳadem: nutķına şāḥib-i ḳadem **D.**

⁸⁸³ Bu divanda 10. beyittir.

- 10· Şimdi dıvārda görsem farazā mahv iderüm⁸⁸⁴
Gözümün yaşı ile bıraķam Allāh kerīm
- 11· Āh devletlü efendim bir alay-ı bî-himmet
Eylemiş māye-i def'ı-i ümem Allāh kerīm
- 12· Diye ihsāne Ŗivāz her nefes Allāh be-yār⁸⁸⁵
Himmet ü lutfā⁸⁸⁶ bedel dem-be-dem Allāh kerīm
- 13· Bu tesellî mi nevāziş mi ne⁸⁸⁷ ādet mi Ŗaceb
Yohsa olmuş baņa ism ü Ŗālem Allāh kerīm
- 14· Ne kerīm olduğını ben bilürem Allāhuñ⁸⁸⁸
Ne bilür hānede ehl-i şikem Allāh kerīm⁸⁸⁹
- 15· Def'ı olur mı bu suhanla Ŗacabā sultānum
Ben de erbāb-ı dıvāne disem Allāh kerim
[59b]
- 16· Zer ü şim olmayacak lāfa gelür mi cānā[n]
Disem āğuşuma gel ey şanem Allāh kerīm
- 17· Hānde eyler mi nefesle o dehen-beste-i nāz
Aņa dirsem açıl ey gonce-fem Allāh kerīm
- 18· Kerem-i Hāķķa sebep lāzım efendim yohsa
Gökden indirmez imiş bir direm Allāh kerīm
- 19· Kerem-i Hāķķa vesîle olur inşā'ıallāh
Himmet-i źāt-ı mekārim-haşem Allāh kerīm
- 20· Sāyesinde olayum matlabüm üzre dil-şād
Şāhīb-i şervet ü cāh ü kıdem⁸⁹⁰ Allāh kerīm
- 21· İrişür lutf u kerem kılna te'essüf Fazıl
Dimiş iken saņa ol muhterem Allāh kerīm

[59b]

109

Kāşide-i Veysi der-Hāķķ-ı Hāķķ-ı İslambol⁸⁹¹
(Mef'ā'ılün / Mef'ā'ılün / Mef'ā'ılün / Mef'ā'ılün)

⁸⁸⁴ Bu beyit divanda 9. beyittir.

⁸⁸⁵ be-yār: yapar **D.**

⁸⁸⁶ himmet ü lutfā: himmet-i lutfā **D.**

⁸⁸⁷ ne: ya **M.**

⁸⁸⁸ Allāhuñ: mevlânıñ **D.**

⁸⁸⁹ Bu beyit divanda 15. beyittir.

⁸⁹⁰ kıdem: hādem **D.**

⁸⁹¹ Bu kasidenin hangi Veysi'ye ait olduğu tespit edilemedi.

- 1· Elā ey kavm-i İslambol bilünj taḥḳıḳ olun āgāh
İrişür nāgehān bir gün size ḳahr ile ḥıṣm'ullāh
- 2· Ḳıyāmet yoḥsa kopmaz mı ki dünyādan uşanmazsınız
Zamān devr-i Mehdîdür nüzul itmekde Rūḥ'ullāh
- 3· Yapup dünyā evin vırān idersiz ḥāne-i dīni
Ne Fir'āvn ne Şedād yapı binālar bu şekil va'llāh
- 4· Nice bî-çārenünj žulme yaḳarsız ḥātırın her dem
Degül mi mü'öminünj ḳalbi a žālim belki beyt'ullāh
- 5· Fiğān u āhı mažlūmunj eger kim göklere irse
Teraḥḥüm itmeyüp hergiz dimezler yirde ḳalmaz āh
- 6· Yetīme şefkat itmezsiz alursız göz göre mālın
Degül mi ḥāzır u nāžır buḡa rāzı mıdur Allāh
- 7· Ne şer'ullāha tābi'Ösüz ne hod ḳānūna ḳā'öilsiz
Cihānı dürlü bid'Öatle ḥarāba virdünjüz va'llāh
[60a]
- 8· Ne dīne ṭaptunuz bilmem ne mezḥeb tutduñuz ḥāşā
İmāmlar kavline uymaz buyurmaz dört kitāb'ullāh
- 9· Yapup bir dām-ı tezvīri ḳomışlar maḥkeme nāmın
Ḳanı seccāde-i Aḥmed ḳanı aḥkām-ı şer'ullāh
- 10· Bugün taḥḳır idüp dīni idersiz ḥīle-i şer'Ö
Şefā'Öat mi ider yārın size ol ḥaḳḳ-ı Ḥabīb'ullāh
- 11· ÖAceb münkir mi siz ḥaşre ḳıyāmet yoḥsa ḳopmaz mı
Size yā ümmetüm dir mi bu fi'Öl ile Nebiyy'ullāh
- 12· Zamāne uydı nisvāne döşendi ekşer oğlana
Ekābir ṭapdı hemyāne olup yār-ı Öadüvv'ullāh
- 13· Sözüne uydı Ḥavvā'nuñ sıdup emrini Mevlā'nuñ
Sürüldi çıḳdı cennetden görün Ādem Şafıyy'ullāh
- 14· Nice dostluk ider şeytān bizümle eski düşmāndur
Budur mü'öminlere ḳaşdı ki kāfir olalar bi'llāh
- 15· Slambol ḳavminünj žulm ü fesādı ḥadden daşmışdur
Budur ḥavfüm yaḳınlarda irişür bir belā nāgāh
- 16· Yahūdî gibi mel'Öünlar girüp bî-bāk teklifsiz
Ḳapudan baḳsa bir mü'ömin iderler andan istikrāh
- 17· Nedendür böyle ḥā'öinler emānet šāḥibi olmaḳ
ÖAceb ḥiç ehl-i İslām'da bulunmaz mı emīn'ullāh

- 18 Çakıldı kaçmağı fitne tutuşup cümle-i dünyā
Nice üşmesün âteş begüm İslambol'a gāh gāh
- 19 Sipāhlarda kılıç tīmār ze'Ōāmet oldu başmaıklık
Vezirler Ōāsıdur ekşer kimi sultānlaruñ ey şāh
- 20 Çalışur bir tarık ile seferden kaçmağa herkes
Kanı bir atlanur gider ğazāya fī-sebīli'llāh
- 21 Beş on akçe ulūfeyle sipāhī kulları n'itsün
Eger yenıçeri dirsen ne kadar söylesün bi'llāh
- 22 Bozulmasına sebep dünyenüñ paşa vü ağalar
Fesād ü fitneye bā'Ōis bulardur şübhesüz v'allāh
[60b]
- 23 İdinmiş kalfa İblisi re'Ōisi dañi defterdār
Tarık-ı şeytanetde ol degül mi bunlara hem-rāh
- 24 Eger tahşil-i emvālde tekāsül itseler bunlar
ŌAzāzıl-veş olur Ōazli ider merdūd-i hem-dergāh
- 25 Bulardan dañi zālimdür efendüm kādı'Ōaskerler
Cihanı irtişā ile harāba virdiler va'llāh
- 26 Cihānda hırsız ü hem yan kesici kimdürür dirsen
ŌAses başı şubaşıdur eyle tahkik inān bi'llāh
- 27 Faķır Ōālimlerüñ Ōömri geçer Ōazl ile zilletle
Olursun mürteşī cāhil bulursun Ōizzet ü hem cāh
- 28 ŌAcebdür Ōizzet ü devlet cemī'Ōan Arnavud Boşnaķ
Çeker devrinde zilletler şehā āl-i Resūl'ullāh
- 29 Hūzūr-ı Hāķķa varduķda olursız evvelā mes'Ōul
Size tefvīz olunmuşdur emānetdür Ōibādu'llāh
- 30 Bu gün Ōadl eyleyüp halka idersiz lutf [u] ihsānı
Yüzünüñüz aķ olıardur maķāmuñ ola Ōarşu'llāh
- 31 Bir alay muğhik ü dilsüz gücelerle qarın olma
Şeyātın kavmine uymaķ degüldür fi'Ōl-i zıllu'llāh
- 32 Şeyātın kavmine uymaķ degüldür aslā emru'llāh
Ki zırā cennete girmez bu fi'Ōl ile Ōibādu'llāh
- 33 ŌAceb gizlendi Ōārifler bilinmez oldu kāmiller
Görünmez oldılar şimdi sūkūta vardı ehlu'llāh
- 34 Nice feth olısar Bağdād imāmlar eylemez imdād
Bulardan yüz çevirmişdür Ōazizüm evliyāu'llāh

- 35 Eger bir er žuhūr itse kerāmet gösterüp halka
Aña şeytāndur dirler dimez münkirler eyva'llāh
- 36 Śīrāt-ı müstaķīm üzre degüldür şeyh ü vā'izler
Śapınca reh-nümā yoldan nice halk olmasun güm-rāh
- 37 Hemān bir hāy ü hūyile yıkar cāmi'leri sūfī
Xanı evrād ile esmā xanı tevħīd-i žikru'llāh
[61a]
- 38 Boğaz yırtmak ile olmaz hulūs-ı kalbe sa'iy eyle
Gice gündüz xoma dilden deyüp lāilāhe illa'llāh
- 39 Hemīşe žikre meşğul ol göñülden māsivā gitsün
Ki tā pür-nūr olup kalbün dola esrār-ı Őaşķu'llāh
- 40 Eger bir zerrece Őaşķ-ı ilāhī olsa kalbünde
Fenā dünyāya bakmazduñ olurduñ sen fenāfi'llāh
- 41 Gerek vā'iz hitābetler gerek ders ü imāmetler
Virilmez olsa ücretler okunmazdı Kelāmu'llāh
- 42 Anuñcün dinlemez vā'iz sözün koymaz kulağa halk
Mü'ecşir mi olur pendi göñülde olsa ğayru'llāh
- 43 Xanı bir mürşid-i kāmīl Muħitī gibi dünyāda
İderdi aķķesüz va'iz ü naşīhat ol veliyyu'llāh
- 44 Xanı ol žāt-ı pāk-āsā Őulüvvü'l-hemme ol sultān
Olupdur mesken ü me'vā aña şimdi civāru'llāh
- 45 Ben ol deryā-yı bī-pāyāne nisbet katreyüm ancak
Aña mekşūf idi el-ħaķ kamu esrār-ı Őilmu'llāh
- 46 Nice yıllar olup a'omā cihānı görmez olmuşken
ŐAzizüm himmeti birle olupdur yine lutfu'llāh
- 47 Uyandum Ħaķ nażer itdi gözümnden perdeler gitdi
Aķ u ķarei fark itdüm bi-ħamdi'llāh bi-ħamdi'llāh
- 48 Bir ocaķ oğlıdur aślum diyār-ı Xonya mevlūdum
Muħibb-i mevleviyüm hem başumda var külāhu'llāh
- 49 Benüm ismine žātum tā ezelden mażher olmuşdur
Anuñcün Öilm-i cifr ile baña keşf oldu sirru'llāh
- 50 Ne dirlerse disünler ķo kayırmaz münkir-i bī-din
Bi-ħamdi'llāh ü el-minne virildi baña kenzu'llāh
- 51 Xanā'at kenzine vāsıl olanlar aĝniyādandur
Kerāmet mülkine mālīk olanlar oldu şāhenşāh

- 52 Cihānuñ cāhına derviş olanlar ser-firāz itmez
Ne hācet ğayri ğapuya ki meftūh ola bābu'llāh
[61b]
- 53 Ne havf ü ne murādum var şeh ü paşa vü ağādan
İki Ŗālemde maķşūdum hemān ancaķ rızāu'llāh
- 54 Faķire lutf idüp aņuñ duŖā-yı ğayr-ı himmetle
Göñül birligini eyleñ bizümle ey ricālu'llāh
- 55 Ŗözi'ye olmuşuz meŖmür ğazāya gidevüz elān
ŖAceb mi kāfiristānda düşerse müŖmin-i bi'llāh
- 56 Getürme ğalbine şübhe günāha yok yire girme
Her işde vardur elbette gör anda bir murādu'llāh
- 57 Göñülde zerrece yokdur ğarez va'llāhi bi'llāhi
Bütün dünyāya ğidmetdür murādum ğasbeten li'llāh
- 58 Kitāb-ı cifr-i CāmiŖde muşarraĥ ism ü resm ile
Bunı taĥķiķ bilün taĥķiķ ğurūc ide bi-emri'llāh
- 59 Ne deñlü saŖy iderlerse anuñ def Ŗine yok çāre
Virilmiş cānib-i Ħaķdan sunulmuş aņa seyfu'llāh
- 60 Üveysi çekme ğam tārīĥdür altmışda şāĥib-seyf
Żuhūr itmek muķarrerdür bi-emri'llāh bi-iżni'llāh

[61b]

110

**Düm Ŗālā Meni't-TabaŖa'l-Hüdā Min Nuţķı Cāmi Der Vaķt-i Teveccüh Be Hak
GoŖte Şode Est⁸⁹²**

(Mef'ülü / FāŖilätü / MefāŖilü / FāŖilün)

1. Esbāhat zāŖirā lek yā şāĥnetü'n-necef
Behri nişār-ı maķdem-i to naķd-i cān be keŖ
2. To ğible-i duŖāyi ve ehl-i niyāz rā
Rüy-i ümĥd süy-i to bāşed zi her taraf
3. Mı büsem āsitāne-i ğaşr-ı celāl-i to
Der dĥde-i eşķ Ŗözr taķşır-i mā selef
[62a]
4. Ger ber dehān çeşm-i muraşsaŖ be gevharem
Ferş-i ĥarım-i ğabr-i to gerded zihĥ şeref

⁸⁹² Bu şiir (21 beyit) Farsça'dır.

5. Hoş-hâlem ez telâfi-i hüdâm ravza-et
Bâşed konem telâfi-i Ŗömrî ki şod telef
6. Rû kerde em zi cümle-i eknâf sūy-i to
Tâ key zenem zahârife-i dehr der kenef
7. Dâdem tevaqqû' înek mişâl-i recâ-yı men
Yâbed zi kilk-i fażl-ı to tevķiŖ-i lâ-tehaf
8. Meh bî-kelef nedîde keşî v'in Ŗaceb ki hest
Hurşîdvâr mâh-ı cemâl-i to bî-kelef
9. Ber rûy-i Ŗârifân zi to meftûh geşte est
Ebvâb-ı küntü kenz be miftâh-ı men Ŗaref
10. Coz gevher-i velâ-yı tora por ereş nedâd
Herkes ki bâ şafâ-yı derûn zâd çün şadef
11. Hâsm-ı to sūht der teb-i tebbet-cû Bûleheb
Nâdîde ez zebâne-i qahret henûz tef
12. Nisbet konendegân-ı kef-i hod-i to be baħr
Ezbaħr-i cûd-i to ne'şnâsend gayd kef
13. Reft ez cihân keşî ki ne pey ez pey-i to reft
Leb ber nefîr-i yâ esefâ dil por ez Âşaf
14. Evsâfî âdemî ne'bved der muhâlefet
Sırr-ı peder ki yâft zi ferzend-i nâ-halef
15. Z'an pâye berterî to ki kûnh-i kemâl-i to
Dâned şoden sihâm-ı hayâl-i to râ hedef
16. Nâ-cins râ çi had ki zened lâf-ı ĥubb-i to
Ūrâ boved be cānib-i mevhûm-i hod be şegaf
17. Cinsiyyet est Ŗaşq u muŖâllâ tora sebeb
Hâşâ ki cins-i gevher rahşân boved ĥadef
18. Müşkil bovedzi hân-ı nevâlet nevâle-yâb
Coz zisîrî ki dîde ber âb est mâ Ŗalef
[62b]
19. Ber keşf-i sırr-ı to keşf-i to ra koca'st dest
Kez pûst pâ burun nenihâde'st çün keşef
20. Cāmî z'âsitân-ı to k'ancâ bî-sücûd
Her şubh ü şâm ehl-i şafâ mî-keşed saf
21. Gerdî be dîde reft ü be ceyb-ı şafâ nuħuft
İhdî ilâ ahibbetihi eşrifi't-tuħaf

**Der-Luġat-ı Şerif Seyyidü'l-mürselin ve Hâtemü'n-Nebiyyin ÓAleyhi Efdali's-Salavât
ve Ekmeli't-Taĥiyyât Li-Hâzret-i Şeyh Ġâlib Dede ÓAleyhi'r-rahme⁸⁹³**

(FâÓilâtün / FâÓilâtün / FâÓilâtün / FâÓilün)

- 1· Mihr ü meh kim Óâlemi pür-nür ider her rüz u şeb
Encüm [ü] şeb-nemle hoş tesbîh iderler rüz u şeb
- 2· Küfr ü îmân hem celâl ile cemâlün bendesi
Mihr ü meh mengüş-ı güşî iki çâker rüz u şeb
- 3· Mihr ü mehdür şemse-i cildi kitâb-ı ĥamdinün
Ķudretinden muhtasar bir hoşça defter rüz u şeb
- 4· Mâh saĳķâ-yı⁸⁹⁴ şafâdur çeşme-i mihre varup
Gülşen-i dehri ider irvâ-yı Kevşer rüz u şeb
- 5· Mihr keştî mâh şandal âsümân baĥr-i kerem
Naĳl iderler niÓmet-i Yezdânı yek-ser rüz u şeb
- 6· Mihr ü meh ġâĥî ufûl ü geh ġurûb ile geĉüp
Dâóimâ bürĥân-ı innîye virür fer rüz u şeb
- 7· Mâh sevdâ-yı Óubüdiyyetde mihr âteş-feşân
Nür-ı şevķ ile cihân pür-zîb ü zîver rüz u şeb
- 8· Mihr şekker-rîz-i midĥat mâh şîrîn-kâm-ı şükr
Birbiriyle oldılar çün şîr ü şekker rüz u şeb
[63a]
- 9· Mihr ü mehden şanma ey bigâne-i tavr-ı edeb
Gencefe-bâzî ider çerĥ-i sitem-ger rüz u şeb
- 10· Belki mihr ü mâhı itmişdür zebân ile dehân
Pîr-i çerĥ âyât-ı lutfun eyler ezber rüz u şeb
- 11· Mihr ü meh şanma felekde kûĉe-gerd [ü] herze-tâz
Ĥidmet üzre iki tıfl-ı ĥâne-perver rüz u şeb
- 12· Mihr ü meh pervâne-i şemÓ-i tecellî-i Ĥudâ
Anuĳ için devr ider kişver-be-kişver rüz u şeb
- 13· Mâh mîzâb oldı dölâb-ı sipihre mihr delv
Nür ifâza eyler âfâķa ser-â-ser rüz u şeb

⁸⁹³ Şeyh Ġâlib D. , N. (Mecmuada 52 beyit, Divanda 53 beyit), s. 21.

⁸⁹⁴ saĳķâ-yı: şafâ-yı **M**.

- 14 Mihr ü mehden feyz alup pes bu giyâh ile zemîn
Biñ zebân ile Ĥudâ'ya ĥamd iderler rûz u şeb
- 15 Müstefîd-i mihr olsun mâh ber-ķavl-i ĥakîm
Mihri kim işrâķ ile ķıldı münevver rûz u şeb
- 16 Mihr ü mâhı eyledi emri çü “urcun-ı ķadîm”⁸⁹⁵
Oldılar fermân-ı Mevlâya musahĥar rûz u şeb
- 17 Çerĥe sordum mihr ü meh nâmı iki Óulvî güher
Naķş-ı ķudret şânın itmiş neyle ber-ter rûz u şeb
- 18 Mihr ü meh gül-mîĥ-ı süllemdür didi miÓrâcına
Ol Resûlün kim cihâne baĥş ider fer rûz u şeb
- 19 Ĥâzret-i sultâna mihr ü meh gulâm u Óarş [ü] ferş
Kim per-i Cibrîli eyler bâliş-i per rûz u şeb
- 20 Nûr-ı mihr-i şubĥ-ı “mâ evĥâ”⁸⁹⁶ meh-i isrâ ki ol
Olmasa Óaşķı keĥ-i efsûs iderler rûz u şeb
- 21 Pehlevân-ı “ķâbe ķavseyn”⁸⁹⁷ mâh ķevgân mihr gûy
Ol ki raĥşı Sidrede cevlan eyler rûz u şeb
- 22 Mihr ü meh naÓleyn Óarş ârâm-geh ü kürşî vaķâr
Böyle dir ĥuddâmına kerrûbiyân her rûz u şeb
- 23 MuÓcizâtı vaśfîdur çerĥün medar-ı gerdişi
Mihr Ĥayber meh ĥazâ-yı Bedri söyler rûz u şeb
[63b]
- 24 Mihr ü meh dâóim teĥâlûf üzre eylerken güzer
Ĥıttâ-i Óadlinde seyr eyler berâber rûz u şeb
- 25 Hey ne hayret-baĥş mihr ü meh mübârek Óunsurı
Ķıldı ebri dest-i ķudret sâye-perver rûz u şeb
- 26 Ĥâne-i zeyndür sipihr ü mihr ü meh ebrû vü ser
Zeyn-püş olmuş Burâķ'ına ser-â-ser rûz u şeb
- 27 Mihr bürc-i “ve'd-đuhâ”⁸⁹⁸ vü mâh “ve'l-leyl”⁸⁹⁹-i münîf
Eś-śalât eyler cenâbına melekler rûz u şeb
- 28 Mihr ü meh olsa śadef deryâ-yı nûr olsa cihân
Olamazdı gevher-i Óışķına maśder rûz u şeb

⁸⁹⁵ “Eski hurma dalı” Yasin Suresi (36 : 39) ayetinden iktibas.

⁸⁹⁶ “Vahyettiğini” Necm Suresi (53: 10) ayetinden iktibas.

⁸⁹⁷ “İki yay kadar” Necm Suresi (53 : 9) ayetinden iktibas.

⁸⁹⁸ “Yemin olsun kuşluk vaktine” Duhâ Suresi (93: 1) ayetinden iktibas.

⁸⁹⁹ “Geceye andolsun” Necm Suresi (93 : 2) ayetinden iktibas.

- 29 Sālikān-ı rāhına mihr ile māh berg-i sefer
Pā-bürehne Hızır u İlyās oldu rehber rüz u şeb
- 30 Māh u mihr dü gül-i rüy-ı sefîd [yā] neylesün
Hāk-i pāyine ider ihdā felekler rüz u şeb
- 31 Mihr ü meh encüm felek horşîd-i çerh-i himmeti
Oldı esfîd ü siyāh-ı nûrı yek-ser rüz u şeb
- 32 Pāye-i şîdķ u şafāda mihr ü meh Bū Bekr ŐŐmer
Dahi Ži'n-nüreyñ lutf ile mübeşşer rüz u şeb
- 33 Pençe-i Şîr-i Hudā'dur mihr ü mehdür Žü'l-fikār
Çeşm-i hussāda bu maŐnā günden aźher rüz u şeb
- 34 Mihr ü meh leşker şehensāhā şefāŐat-perverā
Ey ki zātün maŐnî-i "levlāk"e maźher rüz u şeb
- 35 Māh şadruñda "elem neşrah"⁹⁰⁰ Őayāñ çün mihr-i Őaşķ
Őalb-i pākün "li maŐallāh"⁹⁰¹ ile hoş-ter rüz u şeb
- 36 Mihr-i hüsñün māh-ı imāñ-ı kabūlidür ğareź
ŐĀlem-i lāhūtdan bu Őarź-ı mahźar rüz u şeb
- 37 Āfitāba mihr ü māh ile teber ber-düş olup
Nüh felek seyyāh-ı Őışķunđur gezerler rüz u şeb
- 38 Şaldı pertev mihr-i zātün ķurs-ı mihr ü māha çün
Sāyedür kim düşdi rüy-ı hāke yir yir rüz u şeb
[64a]
- 39 Mihr olur Őışķunla ser-gerdāñ mehdür şine-çāk
Ādem ü Őālem tufeylündür ser-ā-ser rüz u şeb
- 40 Top mihr ü tiĝ mehdür dest āteş-destdür
Leşkerün olmaz mı aŐdāya muźaffer rüz u şeb
- 41 Mihr-i reŏyün māh-ı Őaķl-ı evvele virmezse feyź
Gird-i ħayretde ķalır bî-nür u [bî-]fer rüz u şeb
- 42 Mihr ü mehdür bu sipihrün nür-ı Őaynı neyleyüm
Bilirüm va'llahi olmaz saña mefħar rüz u şeb
- 43 Mihr ü mehdür bāl ü per Őanķā-yı beyt-i naŐtüne
Lķ evc-i Őaczdñ pervāz iderler rüz u şeb
- 44 Mihr ü maŐnî vü meh-i maźmun olmazdı bedĵd
TabŐa vaşķun tülŐ eyler ser-ā-ser rüz u şeb

⁹⁰⁰ " Genişletmedik mi " İnşirah Suresi (94 : 1) ayetinden iktibas.

⁹⁰¹ "Allah benimledir"

- 45· Mihr ü meh-veş çāker-i şehzādegānuñ Óadd olup
EsÓad olsun Ġālib ey Şāh-ı Peyember rüz u şeb
- 46· Māh-ı tabÓum mažher olsun nūr-ı mihr-i mihrüñe
Tā olam kevneynde mesÓūd ü bihter rüz u şeb
- 47· Mihr ü mehden šāf-terdür sıdķ u ihlāsım veli
Oldum Óiśyān-ı pey-ā-peyle mükedder rüz u şeb
- 48· Mihr ü meh-veş ġarķ-ı nūr olsa nola dest-i duÓām
Çün Óuśāta lutf u ihsānuñ mukarrer rüz u şeb
- 49· ÓAczün iķrār eyle ey dil mihr māh oldı tamām
Daħi āġāz-ı medjġhinde sühen-ver rüz u şeb
- 50· Kūs-ı mihr ü meh çalındukça bu nevbet-ġānede
Geh maÓāş [ü] geh libās olup mükerrer rüz u şeb
- 51· Şevķ u šādilerle dāóim çerhe mihr ü māhına
Bendegānı baħş kılsun ġilÓat efser rüz u şeb
- 52· Māh sāÓı-i selam ü mihr olup peyk-i dūrüd
Kāmyāb olsun ķabül ile bu kemter rüz u şeb

[64b]

112

[Geldi Mübārek Ramazān] ⁹⁰²
(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

I

Āsafā geldi mübārek Ramazān
Ne zaħire ne odun var kūsır
Şafvetün ġarc edecek parası yok
O fakirün ise tek parası yok
Dutalum nān ile dutsun orucı
Bezm-i iftāra çörek parası yok

II

Durma ġāś un deyü onlar aşçı
Ayurma göksünden onu āħ
Belki gendümde kepek parası yok
Neylesem bir kıl elek parası yok
Etmeyüp şöġbet-i imsāk ü saħur

⁹⁰² Bu şiirden sonra gelen 64b-70a yaprakları boştur. Sadece 64b-65a'da bozuk bir yazı ile yazılmış bir Ramazān-nāme bulunmaktadır ki sonradan boş sayfaya başkası tarafından karalanmış olduğu anlaşılmaktadır.

Yer idüm şüfî yemek parası yok

III

Çandedür şerbet-i engür-i Firenk
Teşneyem şürb-i hârîde ammâ
Müslümân bende çilek parası yok
Şimdi bir dirhem inek parası yok
Çokca tatsızlanıyorsam Óafv et
Çand ü riçâl ü nemek parası yok

IV

Meymûn oynar der-i akrânında
TâliÓim altun adum itdi bakar
Bende telÓib-i şebek parası yok
Elde bir seng-i mehek parası yok
Cin mi çarpdı Óacaba mâ-melekim
Çakşam külli melek parası yok

V

İstiyor gezmek için hemşirem
Çifte atlı deyü durmaz žırlar
Araya nerde özün parası yok
Bende bir kaçıcı eşek parası yok
Bendegānuñ sāko setre ister
Ceyb-i ācizde yelek parası yok

VI

Pāre pāre olayorken yolına
Bekliyor genç-i kerrā-yı maÓzûl
Çala šaffet ne demek parası yok
Manśıbı hānesi yek parası yok
Devr-i lutfunda reva mı gezsün
Devr-i ebvāb ederek parası yok

[65a]

VII

Geçiyor vakti bıçak bilemenin āh
Gelicek hātıra aklım oynar
Mey ü sāķı vü semek parası yok
Mutrib ü sāz ü küçek parası yok
Cucu çağlama gözümde tütüyor
Seyr-i mehtāb yek parası yok

VIII

Kāf-ı ikbalde Óanķā iken āh
Yalıda her şeb ederdüm taşdıÓ
Ölüyor şimdi seng parası yok
Fāyız sorma yedek parası yok

Baħr-i deyne batıyor kurtar amān
Yetişin çekti kürek parası yok

IX

Hıç o muhtācuñı etme taŖıyb
Bāb-ı iħsānuña geldi kerem et
Çok ğurūř etse delik parası yok
Koşarak yel yeperek parası yok
Şadr-ı vālāda seni var ede Ħaķ
Etmeyüp maħřere dek parası yok

[70b]

113

TercıŖ-Bend-i Nāẓım der-NaŖt-i Ħabıb-i Ekrem ŖAleyhi't-Taħıyyeti Ve't-Teslım⁹⁰³
(MefāŖılün / FeŖılātün / MefāŖılün / FeŖılün)

I

- 1· Gel ey muķayyed-i zünnār-ı bend-i řehvāñı
Yiter perestiş-i zır-i Ħicāb-ı cismani
- 2· Gel ey misāfir-i ğaflet-serāy-ı kevn ü fesād
Yiter bisāt-ı simāt-ı hevāda miħmāñı
- 3· Gel ey ķazā-yı maŖāřide zār u ser-geşte
Yiter bu dūrı-i ķurb-ı rızā-yı Rabbāñı
- 4· Gel ey fütāde-i şeh-i bı-bün-i ğüneħķarı
Yiter ola dil ü cān-ı Ŗazız zindāñı
- 5· Gel ey muķım-i neşımen-geħ-i hevā vü heves
Yiter bu mestı-i cām-ı řarāb-ı Ħüsrāñı
- 6· Gel ey menāzil-i emr-i hevāda ser-gerdān
Yiter bu⁹⁰⁴ vādı-i menħıde bu řitābāñı
- 7· Gel ey girifte-i zencır-i řaħne-i Ŗıřyān
Yiter fütādeĝi-i bend-i fıŖl-i řeytāñı
- 8· Bu beyŖ- ĝāħda sūduñ ziyān olmaz mı
Bahār-ı ĝülřen-i Ŗömrün Ħazān olmaz mı

⁹⁰³ Nāẓım D. Tc. (56 beyit), s. 1161. (Bu şiir divanda terkıb-i bend olarak isimlendirimiştir, sehven terci yazılmıştır.).

⁹⁰⁴ bu: o **D**.

II

- 1· Uyup dile ser-i kārūḡ gūnāh ola tā key
Hevā-yı nefis ile hālūḡ tebāh ola tā key
- 2· Beyāz-ı defter-i aŖmāl šad hezār efsūs
Sevād-ı sūŖ-i Ŗamelden siyah ola tā key
- 3· Heva ile geče lāŖiḡ midūr sinin ü šühür
Reh-i hatāda nice sāl ü māh ola tā key
- 4· Taḡammül eyleyesin bār-ı cürm ü Ŗiśyāna
Hezār Ŗacz⁹⁰⁵ ile ḡaddūḡ dü-tā ola tā key
[71a]
- 5· Belā-yı Ŗiṣṡa düşüp daŖvā-yı mecāzide
Güvāh-ı hāl-i dilūḡ āh ü vāh ola tā key
- 6· Ruḡ-ı nedāmeti šormaz⁹⁰⁶ mı hāk-i insāfa
Dile ḡarīm-i heves secde-gāh ola tā key
- 7· Viśāle perde-i hicrān ḡicāb olup dil ü cān
BaŖıd-i dergeh-i ḡurb-ı İlāh ola tā key
- 8· Ola⁹⁰⁷ hevā vü heves ḡam- ḡüsār u meŖnūsūḡ
Yazuḡ degül mi saḡa yoḡ mı Ŗār u nāmūsūḡ

III

1. Bu Ŗarśada yiter olduḡ fütāde cāh ü mecāz
Revā mıdur dahi çeşm-i ḡaḡiḡat olmaya bāz⁹⁰⁸
2. Dirig olmadı bıdār-ı dıde-i⁹⁰⁹ cānuḡ
Nedür bu mertebe ḡāb-ı girān-bister-i⁹¹⁰ nāz
3. Fiḡān ki bulmadadur Ŗömr-i nāzenin encam

⁹⁰⁵ hezār acz: kemāl-i acz **D.**

⁹⁰⁶ šormaz: sürmez **D.**

⁹⁰⁷ ola: olup **D.**

⁹⁰⁸ bāz: yāz **M.**

⁹⁰⁹ bıdār-ı dıde-i: bı-dār dıde-i **D.**

⁹¹⁰ -ı girān-bister-i: -ı girān-bste-i **M.**

Henüz itmedesün sen ma'ûşîye âgâz

4. Bu hâk-dânda yiter eyle üstühân-Çîni
Hümâ-yı cân kafes-i tenden itmeden pervâz
5. Şu'ûâ'î âh daî levh-i cürm yakmaz mı
Derûn-ı dilde bulunmaz çalır mı sûz ü güdâz
6. Yazık degül mi muķîm-i künişt-i ğaflet olup
Cebînüñ olmaya pür-gerd-i secde-ğâh-ı niyâz
7. Meger şahîfe-i Ŗîşyânı eyleye tûmâr
Kef-i şefâ'ât-i sultân-ı kişver-i⁹¹¹ i'ûcâz
8. Şeh-i zemîn ü zamân pâdişâh-ı heft-eflâk
Penâh-ı kevn ü mekân şâh-ı mesned-i "levlâk"⁹¹²

IV

1. Hüdâvegân-ı dü Ŗâlem şehen-şeh-i kevineyn
Hidîv-i her dü - sera ya'ûnî seyyidü's-şâkaleyn
[71b]
2. Hâbîb-i Hâzret-i Mevlâ Muḥammed-i ŖArab
Şeh-i serîr-i tırâz-ı kalem-rev-i dâreyn
3. Sütûde-zât-ı hüdâvend-i Yeşrib ü Batḥâ
Cenâb-ı Aḥmed-i Muhtâr şâhibü'l-haremeyn
4. Penâh-ı Ŗâlem ü âdem şeh-i "le-Ŗamrük"⁹¹³-tâc
Binâ-yı pâk-i Ḥâsen cedd-i nâzenîn-i Ḥüseyn
5. Yegâne husrev⁹¹⁴-i şâhib-ķırân-ı kişver-ķir
ŖAlem-tırâz-ı şufûf ğuzât-ı Bedr [ü] Ḥuneyn
6. Fürûĝ-ı mihr-i hidâyet ki itdi tîre iken,
Ḥarem-serây-ı dil[i] feyz-i [nûr-i]Ŗaşķ ile zerrîn⁹¹⁵

⁹¹¹-ı kişver-i: -ı ḥittâ-i **D**.

⁹¹² "Sen olmasaydın" . Bu sözle şair kudsi hadise telmih yapmıştır.

⁹¹³ "Emir veya işler içindir".

⁹¹⁴ husrev: şâf-der **D**.

⁹¹⁵ zerrin: zeyn **D**.

7. Ğubār-ı dergehi kerrūbiyāne kühl-i başar
ÓAceb midür göze çekmek olursa farzu'l-Óayn
8. Miyān-ı āb ü gil içre nihān iken Ādem
Penāh-ı hilḳat idi ol güzide-i Óālem

V

1. Haṭīb-i minber-i Refref imām-ı kıble-i dīn
Delīl-i rāh-ı hüdā pīşvā⁹¹⁶-yı ehl-i yaḳın
2. Žahīr-i Óālem ü insān hulāśa-i dü cihān
Hidiv-i Sidre-mekān pādişāh-ı Óarş-mekīn
3. ŞefiÓ-i küll-i ümem mültecā-yı rüz-ı nedem
Penāh-ı Óālem ü ādem hudāyegān⁹¹⁷-ı güzīn

⁹¹⁶ pīşvā: muḳtedā **D.**

⁹¹⁷ hudāyegān: ħudāygān **D.**

- 4· Şeh-i serîr-i nübüvvet Peyember-i zî-şân
Güzide hüsv-i dîvân-hâne-i tekvin
- 5· Fûrûğ-ı mehçe-i râyât şân ü şevketinüñ
Kemîne lem'asıdur âfitâb-ı şubh u peşin⁹¹⁸
- 6· ÓAziz-i Mısr-ı dü Óâlem ki çerh-i vâlâya
Vağâr-ı zât⁹¹⁹ eger sâlsa sâye-i temkîn
- 7· Mîsâl-i Yûsuf-ı Ken'ân olurdu mihr-i münîr
Şabâh-ı mahşere dek çeh-nişin-i ka'Ör-ı zemin
[72a]
- 8· Yegâne kâfile-sâlâr⁹²⁰ bāmdād-ı raḥîl
Terâne-i ceres[i] bāng⁹²¹-ı şûr-ı İsrâfîl

VI

- 1· Bihîn bahâr-ı risâlet ki itmiş İzid pâk
Vücüdını çemen-ārâ-yı ravza-i Levlāk
- 2· Muḥîṭ-i dā'îre-i şeş cihât-ı hilḳat kim
Kemîne nokta-i pergâr-ı kadridür eflāk
- 3· Kirām-ı gevher-i bahr-i Ledün ki vaşfinda
Ġarîḳ-ı mevce-i girdāb-ı Óacız olur idrāk
- 4· Süvâr-ı esb-i sa'âdet ki bend-i şer'î ider
Hümâ-yı Óâlem-i lâhûtı beste-i fitrāk⁹²²
- 5· Dür-i mahabbetini bahr-i dilde bulmayanun
Şadef gibi ola yâ Rab derûn-ı şinesi çāk
- 6· Ġubâr-ı dergehine cebhe-sây olmayanun
Ola vücûdına ārām-gāh-ı hāk-i helāk
- 7· O göz⁹²³ olur mı Óaceb hāk-i âsitânında

⁹¹⁸ peşin: peşin **M**.

⁹¹⁹ vağâr-ı zât: fûrûğ-ı hîlmi **D**.

⁹²⁰ sâlâr: baş, kumandan, başbuğ.

⁹²¹ bāng: şavt **M**.

⁹²² fitrāk: terki kayışı.

⁹²³ o göz: o gün **D**.

Leb-i niyāzum ola nağme-senc-i rūhî fidāk

- 8· Deyem huzūrına vardukda es-selāmü Óaleyk
Tavāf-ı KaÓbe-i kūyunda söyleyem lebbeyk

VII

- 1· Penāh idüp o ĥarem-gāh-ı Óālem-ārāyı
Ğubār-ı dergehine eyleyüp cebin-sāyı
- 2· Bir iki beyt ile sevgend idüp huzūrında
Deyem cenābına kim bu⁹²⁴ Nažim-i şeydāyı
- 3· Be-Óaşk-ı pāk-i ilāhî be-feyz-i maĥbūbî
Be-nūr-ı bāriķa-i lemÓa-i tecellāyî
- 4· Be-sāĥb ü āl-i Betül [ü] be-çār yār-i güzîn
Be-ĥaķķ-ı ĥün-ı ciger-güşegān-ı Zehrāyî
[72b]
- 5· Be-çāk-dārî-i dāmān-ı Óismet-i Yūsuf
Be-dest-bürden-i küstāĥî-i Züleyhāyî
- 6· Be-ĥüzn-i ĥātır-ı Óāşık be-şādî-i maÓşūk
Be-dil-i şikeste-i Mecnūn be-nāz-ı Leylāyî
- 7· Be-süz-ı şine-i rindān Óaşk-ı medhūşî
Be-āb-ı dide-i mestān bezm-i tenhāyî
- 8· Nedim-i bezm-i ĥaķķat-serā-yı ĥāś eyle
Reh-i mecāzdan ol bî-kesi ĥalās eyle

114

[70b der-kenār] **TercîÓ-Bend-i Ĥayreti**⁹²⁵

(MefÓülü / FāÓilātü / MefāÓilü / FāÓilün)

I

- 1· Dünyā didükleri ne Óaceb pîre-zāl imiş

⁹²⁴ kim bu: ĥāl-i D.

⁹²⁵ Hayreti D. , Tc (5 bent), s. 67. // bu şiir divanda terkîb-i bend olarak adlandırılmıştır, sehven terci yazılmıştır.

- Leyl ü nehār pıŝesi mekr ile āl imiş
2· Ehl-i baŝirete göre bir ahbe-i abı
Amā yanında dilber-i ŝāhib-cemāl imiş
3· Beş g n bunun bu saltanat-ı t mturāına
Dikkatle nāır olsa kimesne hayāl imiş
4· Nekbet bucaı minet evi uŝsa uŝesi
Derd   belā fezası maall-i cidāl imiş
5· Tımarı mār [ ] devleti let balı p r-belā
Māl   menāline naar itse melāl imiş
6· Her ŝenlig n  ahir[i] bir mātem-i arib
Ve'l-hāŝılı kemālin  ardı zevāl imiş
7· Bu m lk iinde bir nie g n begl k eyleyen
Ŗol bir faır-i āni olan ehl-i hāl imiş
8· Ger istese ki kesb idesin  mr-i cāvidān
 lmezden⁹²⁶  din  lmege say ide r hemān

II

- 1· Bā-ı cihan bit rmiŝ idi iki h ŝ nihāl
āmetlerini dest-i ecel b kdi ıldı [d]āl
2· İki g l idi  lŝen-i dehr ire oldılar
Bād-ı hazān-ı merg ile fi'l-hāl pāymāl
3· Birisi māh u birisi mihr-i m nir idi
İrişdi ikisine de vā-hasretā zevāl
4· Hāun cemāline iki mir āt-i ŝāf idi
Seng-i havād  itdi dirgā şikeste-hāl
5· Bā-ı zamānen  y zi ŝuyı iken dirg
Uş yire gedi ol iki ser-eŝme-i z lāl
6· Bu menzil-i fenādan ikisi bir aradan
M lk-i bekaya eylediler yani irtiāl
7· Hāb oldu g zde birisin  ara ŝaları
Oldı g n lde birisin  aŝları⁹²⁷ hayāl
8· Cān gibi g zden eyley p  zlerini⁹²⁸ nihān
[71a der-kenār]
Bir yerden oldu ol [iki] r h-ı revan revān

III

1. o t ze g l bu hāk ile yeksān olup yatur
o oncen  der nı tolu an olup yatur

⁹²⁶  lmezdan:  lemekden **M**.

⁹²⁷ aŝları: ara saı **M**.

⁹²⁸ eyley p  zlerini: eyley ben  zlerin **D**.

2. Çok turreler ki rişte-i cān idi her kılı
Şimdi bu kıra yirde perişān olup yatur
3. Çok saç ki kılmış idi niçe Óaklı tārūmār
Her tārı⁹²⁹ şimdi mār ile piçān olup yatur
4. Dün gördüğün ol iki senün genc-i nāzenin
Seyr eyle gör bu gün nice vırān olup yatur
5. YaÓni ol iki serv-i ser-efrāz-ı cāme-püş
Yüz urdı kıra toprağa Óuryān olup yatur
6. ÓĀlem-durur bu ben niçe Óallāmeyem diyen
Gördüm bu dehrün işine ĥayrān olup yatur
7. Šūretde zindeyem dirilür miskīn ādemī
MaÓni yüzinde her biri bı-cān⁹³⁰ olup yatur
8. ÓÖmrün bekası dünyede bir ān imiş dirığ
Her dem⁹³¹ vīsālün āhiri hicrān imiş dirığ

IV

1. Ey bı-vefā felek kıanı Şeh Muştafā kıanı
Ya neyledün Nebı'yi⁹³² o nūr-ı Ĥudā kıanı
2. Gözden tölündi⁹³³ gün gibi şām olmadın henüz
Kıldı cihānı žulmet o şems-i đuhā kıanı
3. Cān Óālemi ki anlar ile idi müstenir
Ol āfitāb n'oldı o bedr-i dücā kıanı

⁹²⁹ her tārı: çok tārı **D.**

⁹³⁰ bı-cān: el-ān **M.**

⁹³¹ her dem: her bir **D.**

⁹³² Nebı'yi: memiyi **D.**

⁹³³ tölündi: dolundı **M.**

- 4 Ol mülk-i hüsne mālîk olan şāhı n'eyledün
Yā ol nigār-ı şāhîb-i hîlm ü hayā kanı
5 Ol cān ü dil marîzine derdi deva olan⁹³⁴
Ol āsitān-ı devlet[i] dārü's-şifā kanı
6 Yā ol ayağı toprağı başlarda tāt olan
Ol izi tozı gözler kühl [ü] cilā kanı
7 Bāğ-ı cināna⁹³⁵ denlü kanad bükdiler gibi
Yā Rabbi yā ol iki hümayun hümā kanı
8 Bu āşiyāneden yine uçdı iki hümā
[71b der-kenār]
Her kim işitdi dir rağiya'llāhü Ŗanhümā

V

- 1 Yā Rab bi-haqq-ı pertev-i envār-ı Muştafā
Yā Rab bi-haqq-ı meşreb-i sultān-ı evliyā
2 Yā Rab bi-haqq-ı ān şeh-i mesmūm-ı rāh-ı Hāq
Yā Rab bi-haqq-ı şāh-ı şehidān-ı Kerbelā
3 Yā Rab bi-haqq-ı seyyid-i sādāt-ı ins ü cān
Yā Rab bi-haqq-ı ādem ü evlād-ı Murtezā
4 Yā Rab bi-haqq-ı Bākıır-ı hālîs-derün-ı rāh
YaŖni kulūba ol ayağı tozı kımyā
5 Yā Rab bi-haqq-ı CaŖfer-i Šādık imām-ı dın
Yā Rab bi-haqq-ı Kāžım-ı ser-çeşme-i vefā
6 Yā Rab bi-haqq-ı meşhed-i sultān-ı heştümün
Yā Rab bi-haqq-ı KaŖbe-i erbāb-ı bā-safā
7 Yā Rab bi-haqq-ı sıdk-ı Faķi Ŗizzet-i Naķi
Yā Rab bi-haqq-ı ān dü şehensāh-ı etkıyā
8 Yā Rab bi-haqq-ı ŖAskeri vü Šāhîbü'z-zamān
Eyler niyāz yüz dutuben Hāyreti saņa
9 Hāşr it yārın sen anları evlād-ı şāh ile
Olsun münjr cānları nūr-ı İlāh ile

[71b der-kenār]

115

Ve lehu TercîŖ-Bend-i Hāyreti Efendi el-Merhūm⁹³⁶

(MeŖŖölü / FāŖilātü / MeŖāŖilü / FāŖilün)

⁹³⁴ derdi devā olan: derdi olan deva **M.**

⁹³⁵ -ı cināna: -ı cihana **M.**

⁹³⁶ Hayreti D. , Tc. (5 bend), s. 71.

I

- 1· Gitdüm diyār-ı fūrķate ey šāh el-vedāŖ
 Oldum belā vū miĥnete hem-rāh el-vedāŖ
 2· ŖArż eylesün yir ehline her mācerā mı eşķ
 Yazsun felekler ŗzre çıķup āh el-vedāŖ
 3· Demler durur ki levĥa-i ĉihremde ķan ile
 Ey eşķ-i dīde yazıla her gāh el-vedāŖ
 4· Terķ itmez idüm işigünĭ lĭķ ķorķaram
 Od ura şehre āh-ı seher-gāh el-vedāŖ
 5· Düşmenler ile sen esen ol dōstum hemān
 Virsün benüm de šabrumı Allāh el-vedāŖ
 6· Hicrān eline şaldı beni rŗzgār āh
 [72a der-kenār]
 Ey göz ķan ağla ey gönŗl eyle hezār āh

II

- 1· Bir ĥasteyem ki şerbet-i dermāna irmedüm
 Bir Ŗāşĭķam ki vuşlet-i cānāna irmedüm
 2· Bir źerreyem ki vāsıl-ı şems olmadum henŗz
 Pervāneyem ki şemŖ-i şebistāna irmedüm
 3· Yaşum gibi yŗz ŗzre sŗrindüm yolında ĉoķ
 Biĭ saŖy ile o serv-i ĥrāmāna irmedüm
 4· İĉdüm belā piyālelerin bezm-i ģamda lĭķ
 Ĥum-ĥāne-i maĥabbet-i cānāna irmedüm
 5· Vā ĥasretā ki źulmet-i hicrāna düşdüm uş
 İskenderem ki ĉeşme-i ĥayvāna irmedüm
 6· Hicrān eline şaldı beni rŗzgār āh
 Ey göz ķan ağla ey gönŗl eyle hezār āh

III

- 1· İtdüm diyār-ı ģurbete⁹³⁷ gerĉi sefer dirĭĝ
 Zādum ģam oldu ince bu yol mā-ĥazar dirĭĝ
 2· Sen gŗlden ayrılaldan işidŗp fiĝānumı
 Bŗlbŗl hezār zār ile dir her seher dirĭĝ
 3· Sen mŗ-miyān [ŗ] şĭm-bedenden cŗdā benüm
 Ķıldı felek belŗmi bŗkŗp⁹³⁸ zer kemer dirĭĝ
 4· Derdŗĭ devā yeterdi baĭa ey tabĭb-i cān
 Ĥālŗmden olmayayduĭ eger bĭ-ĥaber dirĭĝ

⁹³⁷ diyar-ı ģurbete: diyar-ı fūrķate **M**.

⁹³⁸ bŗkŗp: bu gŗn **D**.

- 5· Fûrķat diyārıdur baŗa⁹³⁹ ŗımden girü maķām
Muĥkem yapıldı bāŗ-ı vıŗāl üzre der dirıŗ
6· Hicrān eline ŗaldı benı rûzgār āh
Ey göz ķan aŗla ey göŗül eyle hezār āh

IV

- 1· Göz göre cānum itdi tenümden felek baŖıd
Naĥs oldu gitdi olmadı bu tāliŖüm saŖıd
2· Yıķdı⁹⁴⁰ göŗül sarāyını hicrān eliyle ķerĥ
Bāŗ-ı vıŗālüne yapıldan der-i ümıd
3· Ŗıldı felek iŗın bu ben eksüklinüŗ tamām
Sen ŗāh-ı ĥüsnüŗ eylesün ŖŖmrin Ĥudā mezıd
4· Aŗyār[ı] kes yanuŗdan eyā serv-i ĥoŗ-ĥırām
[72b der-kenār]
Bāŗ-ı vıŗāl içinde yaraŗmaz inen pelıd
5· İki gözüm cihānı senüŗle görürken āh
Cānum gibi iki gözüm olduŗ mı nā-bedıd
6· Hicrān eline ŗaldı benı rûzgār āh
Ey göz ķan aŗla ey göŗül eyle hezār āh

V

- 1· ŖAzmüm reh-i firāķadur illā ne müŗkil āh
Derdā vü ĥasretā [vü] dirıŗā ne müŗkil āh
2· Sen gül-Ŗıŗār u ġonce-dehenden cüdā baŗa
Raĥm itdi didi bülbul-i ġüyā ne müŗkil āh
3· Āsān gelür maĥabbet egerĥi baŗa bu ġün
Hicran olıcaķ arada ferdā ne müŗkil āh
4· Derd ü belā vü ġam ola yārān Ĥayretı
Aŗyār ŗaŗa yār ola derdā ne müŗkil āh
5· Āh eyle ey göŗül demidür ķan aķıt gözüm
İns ü melek ķamu diye ĥayfā ne müŗkil āh
6· Hicrān eline ŗaldı benı rûzgār āh
Ey göz ķan aŗla ey göŗül eyle hezār āh
7· Nāvek-i ġamze-i pür-ķinüŗ ķurbān olayum⁹⁴¹
Zehr-i ķand-i leb-i ŗıŗinüŗ ķurbān olayum

[72b der-kenār]

116

Ve lehu TercıŖ-bend li-Ĥayretı Efendi el-Merĥüm⁹⁴²

⁹³⁹ baŗa: ŗaŗa **M.**

⁹⁴⁰ yıķdı: yaķdı **M.**

⁹⁴¹ Bu beyt divanda yoktur.

I

1. Gülmedi gül gibi açılmadı gönlüm bir zamān
Ğonce-veş dem-besteyem derd ile bağrum tolu ılan
3. Lāle-vār eksük degül cānumda bir dāğ-ı nihān
Gözüme her bir çemen bir hançer-i terdür hemān
5. Hāsılı zindānum olmışdur bahār u büstān
Bir belālu bülbülem işümdürür āh ü figān
7. El-amān ey çerh-i bed-kirdān elünden el-amān

II

1. Kılmağu ben nā-murādı gitdi bir dem ber-murād
Virmedüğ oynuma kaldı şeşder-i ğamdan ğüşād
3. Germ iken bāzārumı bozđu kesād itdüğ kesād
Var iken cānān ile cān ile ten var ittiḥād
[73a der-kenār]
5. Araya hicrān düşürdüğ çok fesād itdüğ fesād
Yine senden saña feryād ideyin ey bed-nihād
7. El-amān ey çerh-i bed-gerdān elünden el-amān

III

1. Neyledüm ben saña kim ney gibi nālān eyledüğ
Şem'Ö-i bezm-ārā gibi sūzān ü giryān eyledüğ
3. Derd ile bağrum şurāḥi-veş tolu ılan⁹⁴³ eyledüğ
Yire çalđu cür'Öa-tek ḥāk ile yeksān eyledüğ
5. Bir sınıu sāğar gibi pāmāl-i devrān eyledüğ
ÖAqlumı şöḥbet şöḥı gibi perişān eyledüğ
7. El-amān ey çerh-i bed-gerdān elünden el-amān

IV

1. Hey ne āl itdüğ baña bi'llahi ey gerdün-ı dün
Kim gözüm yaşını bir reng ile kıldüğ lāle-ğün

⁹⁴² Hayreti D. , Tc. (5 bend), s. 76 // bu beyit divanda müsebbā'Ö olarak adlandırılmıştır. Sehven terci yazılmıştır.

⁹⁴³ tolu ılan: tufān **M**.

3. Eyledün hâlüm diger-gün oldı bahtum ser-nigün
Ayağumda bend-i gam boynumda zencir-i cünün
5. Cân hâriğ-ı nâr-ı hicrân ten gariğ-ı baîr-i hûn
Tâkatüm tāk oldı gâyetde zebûn oldum zebûn
7. El-amân ey çerh-i bed-gerdân elün-den el-amân

V

1. Hâyretî gam-gîni hiç Öâlemde dil-şad itmedün
Kurtarup bend-i belâdan gitdi âzâd itmedün
3. Lutf idüp bir dem dil-i vîrânın âbâd itmedün
Niçe yıldur zulm idersin bir ağız dâd itmedün
5. Kaldı mı bir gam ki cânın aña muÖtâd itmedün
Kimi yâd itdün ki şöş demde yine yâr itmedün
7. El-amân ey çerh-i bed-gerdân elün-den el-amân

[72b]

117

TercîÖ-Bend li-Rûhî der-Taleb-i Dîdâr⁹⁴⁴

(FeÖilâtün / FeÖilâtün / FeÖilâtün / FeÖilün)

I

1. Dil-i sevdâ-zedemi cezb ideli hubb-i İlâh
Bir olupdur nažer-i himmetüme kûh ile kâh
2. Mužtarib eylemez oldı bizi endişe-i câh
Rûz u şeb hubb-ı İlâh oldı baña hâtıra-hâh
3. Halk-ı Öâlemse degül hâl-i dilümden âgâh
TaÖn iderler baña kim oldı bu bî-çâre tebâh
4. Ben isem bir yire düşdüm arayup bulmam râh
Ağlaram hüzn ile geh âh iderüm derd ile gâh
5. Dañi doğmaz mı hidâyet güneşi başuma âh
Âh kim rûz-ı ümjdüm niçe bir ola siyah
6. Var ümjdüm ki idem rûy-ı dil-ârâña nigâh
Mažher it nûr-ı tecellâña beni yâ Allâh

II

1. Bir seher hâke sürüp yüzümi giryân giryân
Dergeh-i Hâkka teveccüh idüp itdüm efgân
2. Didüm ey feyz-resânende-i hâcet-mendân

⁹⁴⁴ Bu şiir Bağdadı Rûhî Dîvânı'nda yoktur.

Cümle bîmāruḡ iden derdine sensin dermān
[73a]

- 3· Niçe bir şevk-ı cemālūḡle derūnum ola ḡan
Niçe bir sen olasin perde-i ḡayb içre nihān
- 4· Gūşuma irdi bir āvāz ki ey ferd-i cihān
İste maḡsūduḡı Ħaḡ'dan yiter olduḡ nālān
- 5· Bu beşāšet haberi göḡlūmi itdi handān
Oḡudum geldi bu matlaŖ dilūme anda hemān
- 6· Var ümīdūm ki idem rūy-ı dil-ārāḡa nigāh
Maḡher it nūr-ı tecellāḡa beni yā Allāh

III

- 1· Ḳaçmaz aḡyār eleminden kime kim yār gerek
Vaşl dermānın uman hecr ile bîmār gerek
- 2· Ŗİşḡ peymānesini içmege huşyār gerek
Taleb-i Ħaḡda olan kimsede iḡrār gerek
- 3· Bu sözüḡ rāzına irmek dileyen zār gerek
Şubḡ olunca gicede dīdesi bīdār gerek
- 4· Ŗİşḡdan dem uran üftāde dil-figār gerek
ŖĀşık olan kişi dīdār taleb-kār gerek
- 5· Bu cihān ḡalḡına seyr-i gül-i gülzār gerek
Seyr-i gülzār gerekmez baḡa dīdār gerek
- 6· Var ümīdūm ki idem rūy-ı dil-ārāḡa nigāh
Maḡher it nūr-ı tecellāḡa beni yā Allāh

IV

- 1· Māsivā terkin urup niçe zamāndur yā Rab
Eylerem cān ü göḡülde sen her şeyde taleb
- 2· Bulsa cānum der-i lutfuḡda taḡarrüb ne Ŗaceb
Çünki lāzım degül iḡsānuḡa Ŗālemde sebeb
- 3· Ben kimem zevḡ-i taleb-kārı bir ehl-i meşreb
Bezm-i Ŗİşḡuḡda müdām itmedeyüm kesb-i tareb
[73b]
- 4· İtmezem zāhid-i sālūs⁹⁴⁵[i] gibi baḡs-i neseb
Kendūmi ögmegi maḡzā bilürem terk-i edeb
- 5· Şevḡ-i dīdār-ı şafā-baḡşuḡ ile rūz ile şeb
Yazdıḡum okudıḡum şimdi benüm budur hep
- 6· Var ümīdūm ki idem rūy-ı dil-ārāḡa nigāh
Maḡher it nūr-ı tecellāḡa beni yā Allāh

⁹⁴⁵ sālūs: riyakar, iki yüzlü.

V

- 1· Eyledün çün beni Rûhî gibi müştâk-ı cemāl
Lâyîk oldur dahi göstermeyesin rûy-ı celāl
- 2· Mâsivâ fikrini ben kim bilürüm fikr-i muhâl
Seni ister gezerem şubh u mesâ vü meh ü sāl
- 3· Ğayrı kodı saña meyl eyledi tabŖ-ı meyyāl
Nola lutfunda açılsa yüzine bāb-ı vîşāl
- 4· Vehm-i kabr eylemeden tabŖumı dem-beste vü lāl
Kılmadan hāyl-i ecel hāk-i vücūdum pā-māl
- 5· Var ümîdüm ki idem rûy-ı dil-ārāña nigāh
Mažher it nūr-ı tecellāña beni yā Allāh

[73a der-kenār]

118

TercîŖ-bend-i Ėaķıķat-peyvend li-Ėāzret-i Vehbî Efendi ŖAleyhi Rahmetihi'l-

Hādî⁹⁴⁶

(MefŖölü / MefāŖîlü / MefāŖîlü / FeŖîlün)

I

- 1· Bu şîne-i şāf ile Ŗaceb ehl-i şāfayuz
Ėyîne-i rûşen-[güher]-i Ŗışk-ı Hudāyuz
- 2· Edhem gibi terk eylemişüz mülk-i fenāyı
[Şāhāne tefāhürle deriz kim ne gedāyuz]⁹⁴⁷
- 3· Bir hırķa-i peşmîne ile āl-i Ŗabā-veş
[73b der-kenār]
Pür-zîb ü tecemmül görinen ehl-i ķabāyuz
- 4· Baht-ı siyehün sāyesi tāc-ı serümüzdür
Ėsūde-i minnet-keşî-i bāl-i Hümā'yuz
- 5· Ėākisterimüz kül şavurur çeşm-i hāsūda
Rūşen nażarān dîdesine kuĖl-i cilāyuz
- 6· Her ķāmeti mevzūn güzele vālih ü hāyrān
Bir-ceste⁹⁴⁸-edā mısraŖa māŖîl şuŖarāyuz
- 7· Şahbā ile seyl-āba virüp ķaşr-ı riyāyı
Kırduk yeñiden kūy-ı harābāta bināyı

II

- 1· Mağv itmege hāmî eşerin Ŗanberümüzden
Ŗışk āteşinün çıķdıgı yok micmerümüzden

⁹⁴⁶ Sünbül-zāde Vehbî D. , Tc. (7 bend), s. 297. (Bu şiir sehven terciŖ-bend yazılmış, bu bir terkib-benddir).

⁹⁴⁷ Bu beyit mecmuada yoktur.

⁹⁴⁸ ceste, cüste: fırlamış, hareketli.

- 2· Hızra soralum çeşme-i cān-baḥşına āyā
Bir katre mi düşmüş dökilen sāgarımızden
3· Lāyık mı emel sāḥasına yüz suyu dökme
Dür eyleyimez ābımızı gevherümüzden
4· Mūy üzre olur tecrübe-i tizî-i şemşir
Tığ-ı sitem-i çerḥ kesilmez serümüzden
5· Pür-şerḥa iken şine yine reh-rev-i hāme
Semt-i hünere toḡru gider⁹⁴⁹ mıstarumuzdan
6· Āh itmeyelüm yohsa eyā şemÔ-i şeb-ārā
Lerzende olursın eşer-i şarşerümüzden
7· Kāşāne-i gerdün yıkılır āha tayanmaz
Cānlar yağanuḡ şanma ki cān ü dili yanmaz

III

- 1· Meyl itmeye dil künc-i ġinā renc ü Ōanādur
Yanuḡca berāber gidecek zād-ı beḳādur
2· Bî-hüde niçün şekve idersin ki felekden
Sen gibi o ser-geşte de maḥkūm-ı każādur
3· Feyyāz-ı Ezeldür bilürüz MāniÔ ü MuÔti
Edvār-ı felek sözleri ḳavl-i ḥükemādur
4· Ḥallāḳ-ı Cihān ḳulluḡa şāyestedür ancaḳ
Kendün gibi bir şaḥsa tabaşbuş ne belādur
5· Ebvāb-ı esāfilde gezüp derbeder olmaz
[74a der-kenār]
Ol bendeḡe ruḥ-süde-i dergāh-ı Ḥudā'dur
6· Ebnā-yı zamān başına çalsun keremin kim
Hep ḳaḥbe-i māder be-hatā der-süfehādur
7· Yükletme taḥammül idemez var ise bārün
Ḳanbūr-ı felekdür iki ḳat püşti kibāruḡ

IV

- 1· Aşḥāb-ı himem ehl-i kerem ser-be-zemīndür
Pes pāye fūrū-māye olan šadr-nişīndür
2· Āyā bu mıdur ehline teslim-i emānet
Ḥāōin deyü bildüklerimiz cümle emīndür
3· Šādıḳ deyecek yek dü-nefes şubḥ idi ancaḳ
Devr-i felek üzre o daḥi kiżbe ḳarīndür
4· DaÔvā-yı riyāsetle geçer vakti ricālūḡ
Şanmaḡ bu ḳadar ḡulḡuleler daÔvi-i dīndür

⁹⁴⁹ gider: giden **M.**

- 5· Sevgend-i dūrūğ ile idüp kesb-i menāfî
Dirler ki refāhiyyetimüz kedd-i yemîndür
6· Erbāb-ı menāsıbdā liyākat mî ararlar
Taḥşîl-i emel bülğā-i nāçize rehîndür
7· Allāh ḳapasun oldı küşāde der-i rüşvet
Hem rüşvete hem mürteşî vü rāşîye la'net

V

- 1· Bir mūra kifāf olmaz iki ḥırmēn-i Őālem
Kışt-i emele dāne-feşāndur yine ādem
2· Ser-menzil-i maḳşūda Őalāōiḳle varılmaz
Bir sūzen olur ḥār-ı reh-i Őıṣı-i Meryem
3· Āhir basılır rūyına tamğā-yı melāmet
Dīnār ü direm ḳısesine kim ura ḥātem
4· Ḳārūn gibi emvālî ile yirlere geḳsün
Ol kim ḳalışur cem'Ő-i ḥazāōin deyü her dem
5· Ey dil olagör genc-i ḳanā'Őatle tūvānger
Dirhem emeli ḥātırūḳı itmeye derhem
6· Bir nokḳta ḳoyup mücrim iderler seni űonra
Esrār-ı kibāra ṣaḳın olma hele maḥrem
7· Hem sırruḳı keşf eyleme iḥvāne ḥāzer ḳıl
[74b der-kenār]
Őālemde ḥaḳıḳat eşeri var mı naḳer ḳıl

VI

- 1· Rū-māl-i tezellül ile pāy-ı süfehāya
Lāyıḳ mı taleb-kār olalum rütbe vü pāye
2· Ol zümreden ümmîd-i Őināyet ne dimekdür
Kālā-yı cihān degmez iken züll-i recāya
3· Bî-ḳāre saḳa müftine manśıb mı virürler
Şarrāf ile ḳavl itmeyicek aḥz ü Őatāya
4· Hep rüşvet ile eylediler devleti berbād
Baḳ şu Őulemāya vükelāya vüzerāya
5· Müstaḡraḳ iken ni'Őmetine şāh-ı cihānuḳ
Ĥırs ile şanursın yine bî-vāye vü māye
6· Ḥāōin bulur elbette bu dünyāda belāsın
İtdükleri ḳalmaz bilüriz rüz-ı cezāya
7· Mümkin degül ıslāḥ mefāsıdleri eyvāh
Ḳahr eylesün öyle süfehā zümresin Allāh

VII

- 1· Bir bîve-i şad-şevher iken bu zen-i dünyā
Hem-ser mi olur himmet-i merdāneye hāşā
- 2· Çün naḳd-i ḥayāt olmuş aḡa mihr-i muŖaccel
Kābîn-i müŖeccel nedür ol ḡahbeye āyā
- 3· Aldanma ruh-ı aline ol pîre-zenün kim
Meşşātası İblîş gibi melŖanet-ārā
- 4· Ŗİşḡ ise murādun sevüp Allāh Ḥabîbin
Maḥbûb-ı Ḥudā ol yûri ey merdüm-i dānā
- 5· Lāyık mı gûzār itmeyesin cîsr-i mecāzı
Ḥum oldu ḡadün ḡantara-i pül gibi ḥayfā
- 6· Vehbî ne eküp biḡdigünj bilmedün ey ḥayf
Bu mezraŖa maḥsûli iken vāye-i uḡbā
- 7· Ḳaldı işimüz maḡfîret-i Rabb-i Celîl'e
Şāyān eyle Ŗîşyānımız Ŗāfv-i cemîle

[73b]

119

Terkîb-bend⁹⁵⁰ -i Fehîm Der-Vādî-i Şikāyet-i Dilber-i Hod⁹⁵¹
(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

I

- 1· Ey nigāh-ı ḡaḡab[ı] mest-i mey-i naḥvet ü nāz
Ġamzesi sāḡı-i cām-ı ecel-i ehl-i niyāz
- 2· Ey fûrûḡ-ı ruh-ı ḥûy-gerdesi ḥûşîd-güdāz
V'ey⁹⁵² lebi nādîre gül-berg-i gül-i gülşen-i rāz
- 3· Ḳorḡarum rāzumı fāş ide o çeşm-i ḡammāz
Āşînā oldu dile ḡamze-i biḡāne-nevāz⁹⁵³
- 4· Şeb-i hecrün ḡam⁹⁵⁴-ı zülfi [ü] dil-i sevdā-perdāz
İḥtiyārî degül āh eyler isem dūr [u] dırāz
[74a]
- 5· Āh idersem n'ola sevdān ile dolmuş⁹⁵⁵ göñlüm
Haberün yok ki senün Ŗāşîḡun olmuş göñlüm

II

- 1· Zülfün itdi dilümi silsile-cünbān-ı cünün⁹⁵⁶
Āḥîrû'l-emr bu sevdān⁹⁵⁷ ile oldum mecnün

⁹⁵⁰ Mecmuada sehven terci-i bend yazılmış.

⁹⁵¹ Fehîm-i Ḳadîm D. , Tb. (7 bend), s. 264. (Sehven terci' yazılmış.)

⁹⁵² v'ey: ey **D.**

⁹⁵³ biḡāne-nevāz: peykāne- nevāz **D.**

⁹⁵⁴ hecrün ḡam-ı: hicr ü ḡam-ı **D.**

⁹⁵⁵ dolmuş: tolmış **D.**

⁹⁵⁶ Bu beyit divanda II. bendin 2. beytidir.

⁹⁵⁷ sevdān: sevda **D.**

- 2· Hüsniñ evvel bakışumda⁹⁵⁸ beni itdi meftûn⁹⁵⁹
Eyledi sâhîr-i çeşmün baña biñ mekr ü füsûn
3· Gördün oldum elem-i hecrün⁹⁶⁰ ile zâr ü zebûn
Şerbet-i lutf ile derd-i dilüm itdün efzûn
4· Foldı tâ derd-i maḥabbetle derûn u bîrûn
Başladuñ zehr-i sitemle cigerüm itmege hûn
5· Rûy-ı dîl gösterüp itdün beni çün dîvâne
Olduñ ey âhû-yı vahşî giderek bigâne

III

- 1· Bî-mürüvvet ne ider Ŗarz-ı maḥabbet evvel
Ne idi eyledigün lutf u mürüvvet evvel
2· Neye verdün dil[e] neẓẓāreye ruhşat evvel
Niçün itdün dil-i bî-çāreye şefkat evvel
3· İtmek idi ġaraẓuñ çün ki ferāġat evvel
Ne idi tâ bu kadar germi-i ülfet evvel
4· Üns idi elde iken şānuña Ŗādet evvel
Şāh-bāzum yok idi sende bu vahşet evvel
5· ŖAfv kıl hüsniñe küstāh nigāh itdüm ise
İhtiyār elde degül girye vü āh itdüm ise

IV

- 1· Gerçi ben serhoş[ı] Ŗışkuñla şarāb itmez idün
Āteş-i cevri ile baġrumda kebāb itmez idün
[74b]
2· Evvel ālüfteñe tâ böyle Ŗitāb itmez idün
Biñ suŖāl eylese bir tünd cevāb itmez idün
3· Lutf iderdün ġazab-ālûde hitāb itmez idün⁹⁶¹
Beni gördükçe ser-i rehde şitāb itmez idün
4· Çeşümü ateş-i ḥasretle pür-āb itmez idün⁹⁶²
Dil-i vîrānemi tekrār ḥarāb itmez idün
5· Şimdi ħurbānuñ olam söyle nedür n’oldı sebeb
Āşinā-yı ezeliye bu tecāhül bu ġazab

V

- 1· Mest-i şîrîn-suhanam telḥî-i ġüftār nedür

⁹⁵⁸ evvel bakışumda: evvelki nefeste **M.**

⁹⁵⁹ Bu beyit divanda II. bendin 1. beytidir.

⁹⁶⁰ hecrün: Ŗaşkuñ **D.**

⁹⁶¹ Bu beyit divanda IV. bendin 4. beytidir.

⁹⁶² Bu beyit divanda IV. bendin 3. beytidir.

- Lutfuñ evvel ne idi şimdi bu āzār nedür
- 2· Bu tegāfūl nigeñ-i nergis-i bīmār nedür
Gonca gibi gül-i⁹⁶³ la'Ōlīn-i şeker-bār nedür
- 3· Beni gördükçe şitāb ile o reftār nedür
Renciş-i bî-sebeb-i ğamze-i pergār nedür
- 4· Sitem-i ğamze yiter çeşm-i cefā-kār nedür
Mübtelāña nedür ey şūh bu etvār nedür
- 5· Sitem itmekde yine kâdir isen eyle baña
ŌĀşıkam Ōāşık eyā⁹⁶⁴ şūh-ı cihān ben de buña⁹⁶⁵

VI

- 1· Ħod-perestüm reviş-i dīnūñe kurbān olayum
ŌĀşık-āyīnesin āyīnūñe kurbān olayum
- 2· Pîçiş-i turre-i miskīnūñe kurbān olayum
Reşkden pister⁹⁶⁶ ü bālīnūñe kurbān olayum
- 3· Çeşm-i Ōāyyār-ı suhan-çīnūñe kurbān olayum
O kemān-ebrū-yı pūr-çīnūñe kurbān olayum
- 4· [Nāvek-i ğamze-i pūr-kīnūñe kurbān olayum
Zehr-ħand-i leb-i şīrīnūñe kurbān olayum]⁹⁶⁷
- 5· Sīneñi kīneden ey āyīne-ruh sâf eyle
[75a]
Öleyüm mi ele mirōāt alup insâf eyle

VII

- 1· Ħüsñüñi görse eger Yūsuf olur bende saña
Ħayl-i Ōuşşāk niçe⁹⁶⁸ olmasun efkende saña
- 2· ŌĀşık olurduñ eger görse idüñ sen de saña
Ba'Ōdezin bendeyem ey şūh⁹⁶⁹-ı cihān ben de saña
- 3· Ħande it ağlasa ĥālīn dil-i nālende saña
Böyledür kısmet-i Ħağ girye baña ĥande saña
- 4· Bir naşīħatdur ider Ōāşık-ı şermende saña
Korqaram yār olup⁹⁷⁰ ağıyār-ı firībende saña
- 5· Girde-bālīn gül-āgende idüp pūte-i ĥār
Derd-i ğayretle helāk oldu⁹⁷¹ Fehīm-i bīmār

⁹⁶³ gonca gibi gül-i: gonca-i gül gibi **D.**

⁹⁶⁴ Ōāşıkam Ōāşık eyā: Ōāşıkam Ōāşıkam ey **D.**

⁹⁶⁵ cihān ben de buña: cefa-kār saña **D.**

⁹⁶⁶ pster: bister **D.**

⁹⁶⁷ *Fehim-i Kadīm D.* , (V bent) s. 268, bu beyit yayımlanmış Dîvân'da var, mecmuada yoktur.

⁹⁶⁸ niçe: nice **D.**

⁹⁶⁹ şūh: şāh **D.**

⁹⁷⁰ olup: olur **D.**

Tercî-Ö-bend-i Şenāyî der-Faleb-i Esrār-ı Bārî⁹⁷²
(FeÖilātün / FeÖilātün / FeÖilātün / FeÖilün)

I

- 1· Āh kim derd-i derūnum yine buldı zārarı
Yine eflāki siyāh eyledi āhüm şereri
- 2· Levh-i dilde kıomadı yaşıum egerçi eşeri
Āh serd-i seherümle yine buldum kederi
- 3· Yel gibi yeldüm aradum bulamadum bir eri
Diye ey bād-ı şabā şavm ile⁹⁷³ aldum haberi
- 4· Hās u Ōām şeyh dimişler bir alay hıre-seri⁹⁷⁴
Sağa Düldül deyü vallahi şatar leng-i hari
- 5· Her yaña gāh Sikender gibi kıldum seferi⁹⁷⁵
Gāh Süleymān gibi şaldum yidi iqlıme çeri
- 6· Ne hāķıķat bilür ister ne gök anlar ne yeri⁹⁷⁶
Bağlamaz terkisine kāl ile hayrū'l-beşeri
- 7· Açdı şehbāz-ı dilüm her yañaya bāl ü peri
Eyledüm seyrince muŌcizāt⁹⁷⁷-ı siyeri
- [75b]

- 8· Oķudum kıavl-i Ebū Bekr ile İbni-i ŌŌmeri
Kimi ŌAbbās delil itdi kim itdi Ħaceri
- 9· Görmedüm gülşen-i aķvālde hiçbir şeceri
Ki bite şāhınun üstinde murādüm şemeri⁹⁷⁸
- 10· Yazmamış Kıādı vü Keşşāf ü Cerır-i Faberı
Haberüm yok güzelüm kimden alayum haberi

II

- 1· Seni Ōālem şanemā Ōarş-ı muŌallāda arar
Kimi esmāda⁹⁷⁹ kimi genc-i müsemmāda arar
- 2· Kimi aŌrāfda⁹⁸⁰ kimi cennet-i meŌvāda arar⁹⁸¹

⁹⁷¹ oldı: ola **D.**

⁹⁷² Senāyî D. , Tc. (5 bent), s. 28.

⁹⁷³ şavm ile: sorma ki **D.**

⁹⁷⁴ hıre-seri: hār u şerri **D.** , hıre-seri: akılsız, ahmak.

⁹⁷⁵ Bu beyit divanda I. bend 6. beyittir.

⁹⁷⁶ Bu beyit divanda I. bend 5. beyittir.

⁹⁷⁷ muŌcizāt: muŌtebār **D.**

⁹⁷⁸ şemeri: eseri **M.**

⁹⁷⁹ esmāda: semāda **M.**

⁹⁸⁰ Ōarāfda: Ōarāf u **D.**

⁹⁸¹ Bu mısra divanda II. bend 3. beytin 1. mırasıdır.

- Kimi lâhûtda⁹⁸² kimi Âdem ü Havvâda arar⁹⁸³
- 3· Kimisi gökde vü yirde⁹⁸⁴ kimi deryâda arar⁹⁸⁵
Kimi gülşende⁹⁸⁶ kimi küh⁹⁸⁷ ile şahrâda arar⁹⁸⁸
- 4· Kimi horşid-i cihân-tâb-ı mücellâda arar⁹⁸⁹
Beyt-i Mağdisde kimi Ka'be-i Öulyâda arar⁹⁹⁰
- 5· Kimi deyre girüben⁹⁹¹ Lât ile ÖUzzâ'da arar⁹⁹²
Kimi Ya'kûb-şifat [olup] Yûsuf zîbâda⁹⁹³ arar⁹⁹⁴
- 6· Kimi⁹⁹⁵ Yûsuf oluban⁹⁹⁶ rûy-ı Züleyhâ'da⁹⁹⁷ arar⁹⁹⁸
Kimi Mecnûn'uy olup sûret-i Leylâ'da arar⁹⁹⁹
- 7· Kimi Vâmık gibi ruhsâre-i ÖAzrâ'da arar¹⁰⁰⁰
Kimi bâğa girüben bûy-ı semensâda¹⁰⁰¹ arar¹⁰⁰²
- 8· Kimi levhâ yazılan nokta-i¹⁰⁰³ ma'ânâda arar¹⁰⁰⁴
Kimi tebhîl¹⁰⁰⁵ ile eş'âr-ı mu'ammâda arar
- 9· Yazmamış Kâdî vü Keşşâf ü Cerîr-i Faberî
Haberüm yok güzelüm kimden alayum haberi

III

- 1· Söyle ey mâh-liqâ¹⁰⁰⁶ kûbbe-i haðrâda mısun
Yoħsa şol şem'î-i münîr-i felek-ârâda mısun
[76a]
- 2· Kürşî vü Levh ü Qalem Sidre-i Fübâ'da mısun
Yoħsa envâr-ı Hüdâ necm-i Süreyyâ'da mısun

⁹⁸² lâhûtda: Havra'da **D**.

⁹⁸³ Bu beyit divanda II. bend 2. beytin 1. mısrasıdır.

⁹⁸⁴ kimi yerde kimi gökde: kimisi gökde vü yirde **M**.

⁹⁸⁵ Bu mısra divanda II. bend 3. beytin 2. mısrasıdır.

⁹⁸⁶ gülşende: tağda **D**.

⁹⁸⁷ küh: bağda **D**.

⁹⁸⁸ Bu mısra divanda II. bend 4. beytin 1. mısrasıdır.

⁹⁸⁹ Bu mısra divanda II. bend 2. Beytin 2. Mısrasıdır.

⁹⁹⁰ Bu beyit divanda II. bend5. Beytin 1. Mısrasıdır.

⁹⁹¹ girüben: girüp **D**.

⁹⁹² Bu beyit divanda II. bend 5. beytin 2. mısrasıdır.

⁹⁹³ Yûsuf zîbâda: Yûsuf-i zîbâda **M**.

⁹⁹⁴ Bu beyit divanda II. bend 6. beytin 1. mısrasıdır.

⁹⁹⁵ kimi: kimisi **D**.

⁹⁹⁶ oluban: olup **D**.

⁹⁹⁷ Züleyhâ'da: Zeliĥâ'da **D**.

⁹⁹⁸ Bu beyit divanda II. bend 6. beytin 2. mısrasıdır.

⁹⁹⁹ Bu beyit divanda II. bend 7. beyit 1. mısradır.

¹⁰⁰⁰ Bu mısra divanda II. bend 7. beyit 2. mısradır.

¹⁰⁰¹ kimi bâğa girüben bûy-i: kimisi bâğa girip serv-i **D**.

¹⁰⁰² Bu mısra divanda II. bend 8. beyit 1. mısradır.

¹⁰⁰³ nokta-i: lavz ile **D**.

¹⁰⁰⁴ Bu beyit divandaII. bend 9. beyit 1. mısradır.

¹⁰⁰⁵ tebhîl ile: tahmisle **D**.

¹⁰⁰⁶ mâh-liqâ: mâh nedür **M**.

3. Bā'Ōis-i hilḳat olan gevher-i yektāda mısun
Bāri ma'snū'Ōuḡ olan cümle-i eşyāda mısun
4. Sāye-i zātūḡ olan dāver-i Dārā'da mısun
Žātūḡe¹⁰⁰⁷ şahid olan şahid¹⁰⁰⁸-i ra'Ōnāda mısun
5. ŌAks-i ruhsārūḡ olan rūy-ı mu'saffāda mısun
Çeşm-i cān-bīnūḡ olan nergis-i şeh-lāda mısun
6. ŌAceb enhār¹⁰⁰⁹ gibi ġurre-i ġarrāda¹⁰¹⁰ mısun
Gāh esfelde gehi künbed-i¹⁰¹¹ a'Ōlāda mısun
7. Gāh İsa'da daḡi¹⁰¹² Ĥācer ü Ensār'da¹⁰¹³ mısun
Gāh¹⁰¹⁴ Mūsā'da gehi ol Yed-i Beyzā'da mısun
8. Mescid ü medresede¹⁰¹⁵ künc-i mu'sallāda mısun
Zāhidūḡ hū deyūben¹⁰¹⁶ itdūḡi ġavḡāda mısun
9. Leyt ü leyse de mi lāda ile illāda mısun¹⁰¹⁷
Ḳāf-ı Ōanḳāda vü¹⁰¹⁸ "Yā-Sīn" ile "Fā-hā"da mısun
10. Yazmamış Ḳādī vü Keşşāf ü Cerīr-i Taberi
Haberüm yok güzelüm kimden alayum haberi

IV

1. Nice dem hem-nefes-i nāle¹⁰¹⁹ vü feryād oldum
Āh ile taḡt-ı Süleymān gibi ber-bād oldum
2. Taḡt-ı ġayretde daḡi germ ile¹⁰²⁰ şeh-zād oldum¹⁰²¹
Gāh olup bende gehi mutlaḳa āzād oldum¹⁰²²
3. Gāh ma'Ōmūr oluben¹⁰²³ va'sl ile ābād oldum
Yıḳılup gāh ġam-ı hecr¹⁰²⁴ ile nā-şād oldum
4. Ĥıẓr ile hem-dem olup ḳābil-i irşād oldum
Cān ü dilden ne didiler¹⁰²⁵ ise münḳād oldum

¹⁰⁰⁷ žātūḡe: şanınā **D.**

¹⁰⁰⁸ Şahid: dil-ber **D.**

¹⁰⁰⁹ Enhār: ezhār **D.**

¹⁰¹⁰ ġurre-i ġarrāda: vādī vü sahrada **D.**

¹⁰¹¹ gehi künbed-i: keremle gehi **D.**

¹⁰¹² gāh Ōİsa'da daḡi: gehi Ōİsa vü gehi **D.**

¹⁰¹³ enşār'da: sara'da **D.**

¹⁰¹⁴ gāh: gehi **D.**

¹⁰¹⁵ medresede: medrese vü **D.**

¹⁰¹⁶ deyūben: deyüp **D.**

¹⁰¹⁷ Leyt ü leyse de mi lāda ile illāda mısın: Leyte ve leysede ve lāda mı illāda mısın **D.**

¹⁰¹⁸ vü: ya **D.**

¹⁰¹⁹ nefes-i nāle: nefes ü nale **M.**

¹⁰²⁰ Gayretde daḡi germ ile: Ōizztde gehi gerçi ki **D.**

¹⁰²¹ Bu beyit divanda IV. bend 2. mısrasıdır.

¹⁰²² Gāh olup bende gehi mutlaḳa āzād oldum: Geh olup bende-i mutlaḳ gehi āzād oldum **D.**

¹⁰²³ oluben: olup **D.**

¹⁰²⁴ gāh ġam-ı hecr: geh ġam u hicran **D.**

¹⁰²⁵ ne didiler: ne ki derler **D.**

- 5· Gāh hem-āh olup aḳtāb¹⁰²⁶ ile evtād oldum
Nice dem keşf [ü] kerāmāt ile muŌtād oldum
[76b]
- 6· FāŌat¹⁰²⁷ ü zühd ile geh eşref-i Ōubbād oldum
Şiddet-i nefis ile geh ber-ter¹⁰²⁸-i Şeddād oldum
- 7· Nefs-i bed-ḥ^vāhūmi ḳatlı itmege¹⁰²⁹ cellād oldum
Gāh evbāş-ı mümār¹⁰³⁰-bāz¹⁰³¹ ile nerrād oldum¹⁰³²
- 8· Gāh Ḥaḳ emri ile zümre-i eşhād¹⁰³³ oldum
Cigerüm zahmına Selmān gibi faşşād oldum¹⁰³⁴
- 9· Gāh simārluḳ itdüm¹⁰³⁵ gehi şeyyād oldum
Gerçi kim okumada yazmada üstād oldum
- 10· Yazmamış Ḳādī vü Keşşāf ü Cerīr-i Fāberī
Haberüm yoḳ güzelüm kimden alayum haberi

V

- 1· Ḳānde bulam anı kim yoḳda degül varda yoḳ
ŌĀşıḳ-ı zarda [da] yoḳ dilber-i mekkārda [da] yoḳ
- 2· Nüh felek şeş cihet ü sebŌa-i seyyārda [da] yoḳ
Žāhir ü bātın u aŌyān ile esrārda [da] yoḳ
- 3· Ḥāl ü müstakbel ü māżī¹⁰³⁶ ile edvārda¹⁰³⁷ [da] yoḳ
Nḳ ü bedde degül āsān ile düşvārda [da] yoḳ
- 4· Āb¹⁰³⁸-i bārān-ı felek¹⁰³⁹ dīde-i ezhārda [da] yoḳ
Gül ile hārda yoḳ¹⁰⁴⁰ bāḡ¹⁰⁴¹ ile gülzārda [da] yoḳ
- 5· Mısr ü Şām ü Ḥaleb [ü] Mekke-i astārda¹⁰⁴² [da] yoḳ
Yemen ü Hind ü Buḥārā ile Tātar'da [da] yoḳ
- 6· Atlas u kemḥa degül dirhem ü dinārda [da] yoḳ
Künc-i dükkānda degül şehir ile bāzārda [da] yoḳ
- 7· Nice vaşf idem anı kim der ü dīvārda [da] yoḳ¹⁰⁴³

¹⁰²⁶ gāh hem-āh olup aḳtāb: gehi hem-zād olup ḳutb **D.**

¹⁰²⁷ FāŌat ü zühd: şeref-i zühd **D.**

¹⁰²⁸ Ber-ter: ebter **D.**

¹⁰²⁹ ḳatlı itmege: öldürmeye **D.**

¹⁰³⁰ mümār: çekişme, mücadele.

¹⁰³¹ gāh evbāş-ı mümār-bāz: gehi evbāş-ı kumarbaz **D.**

¹⁰³² Bu mısra divanda IV. bend 8. beyit 2. mısradır.

¹⁰³³ gāh Ḥaḳ emri ile zümre-i eşhād: gehi mollalar ile zümre-ü irşad **D.**

¹⁰³⁴ Bu mısra divanda IV. bend 7. beyit 2. mısradır.

¹⁰³⁵ gāh simārluḳ itdüm: gehi sehḥarlık edip **D.**

¹⁰³⁶ māżī: efŌāl **M.**

¹⁰³⁷ edvar: etvār **M.**

¹⁰³⁸ āb: ebr **M.**

¹⁰³⁹ felek: fiken **D.**

¹⁰⁴⁰ Yoḳ: degül **D.**

¹⁰⁴¹ bāḡ: ḥār **D.**

¹⁰⁴² Mekke-i astarda: Mekke vü Şinā'da **D.**

- Güşe-i meykede vü¹⁰⁴⁴ hâne-i hammârda [da] yok
8 Ser-te-ser hayli cihan künbed-i devvârda da yok¹⁰⁴⁵ yok
Dañi ser-cümle Muhâcir'de vü Ensâr'da [da] yok
9 Fıkh ü tefsîr ü ehâdîş ile âsârda [da] yok
Kâlb-i vîrân-ı Şenâyi-i dil-i efkârda [da] yok
[77a]
10 Yazmamış Kâdî vü Keşşâf ü Cerîr-i Faberî
Haberüm yok güzelüm kimden alayum haberi

[74b-75a der-kenâr] 121

Terkîb-bend-i Naẓîre-i Hâzret-i Rûhî-i Bağdâdî Öaleyhi Rahmeti'l-Bârî
Beglikçizâ-de Cenâb-ı Hâzret-i Öİzzet Monla¹⁰⁴⁶

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

I

- 1 Şanmañ bizi kim lâle gibi cām-be-destüz
Biz gonce-sıfat hün-ı dil-i zâr ile mestüz
2 Mestāneyüz ammā bilürüz Ŗahd-i kâdîmi
Žann itme ki sāğır-şiken-i bezm-i elestüz
3 Biz sızmadan evvel mey-i ümmîdi sızarduk
Meyhâne-i âmâlde peymāne şikestüz
4 Pür-zehr ise de şunduğı mey minneti yok ya
Biz sâķi-i bezm-i ġamla dest-be-destüz
5 Olmuş idi¹⁰⁴⁷ Ŗādetimüz her büte secde
Biz Ŗāşık-ı hüsn-i ezelüz Ŗışk-perestüz
6 Biz sāyesiyüz Ŗālem-i bālā-yı vüçubū¹⁰⁴⁸
Farķ eylemeyen aşlumuzı şandı ki pestüz
7 Biz zerre gibi cismi idüp aslına rāciŖ
Ėorşid-i ĥaķķat ile bî-cāy [ü] nişest¹⁰⁴⁹üz
8 Şad-berg ise de gonce-i gülzâr-ı şuŖûnāt
Bir güldür anuñ aslı taŖaddüd idemez žāt

¹⁰⁴³ Bu mısra divanda yoktur.

¹⁰⁴⁴ meykede vü: meykedede **D**.

¹⁰⁴⁵ Ser-te-ser hayli cihān künbed-i devvār da da yok: Ser-be-ser cümle cihan Aĥmed-i Muĥtār'da [da] yok **M**.

¹⁰⁴⁶ Keçeci-zāde Öİzzet Mollā D. , Tb. (15 bent), s. 683. (Sehven terciŖ-bend yazılmış, doğrusu terkîb-bend).

¹⁰⁴⁷ idi: ebedi **D**.

¹⁰⁴⁸ vüçubū: vüçudū **D**.

¹⁰⁴⁹ nişest: oturma.

II

- 1· Bu sūz¹⁰⁵⁰-ı ğam-ı encāmdaki keşrete bakma
Vaḥdet gözün aç perdedeki şūrete bakma
- 2· İtmez müteʿaddid kütübi keşret-i evrāk
Mecmūʿayı gör andaki cemʿiyyete bakma
- 3· Taklīd-i fūrūʿāt-ı mesāʾilde gerekdür
Bil asluṅı taḥkīka çalış ʿĀdete bakma
- 4· Ḥikmet ne ise kendi bilür ḥikmetin ancak
Ḥikmetse murāduṅ kütüb-i ḥikmete bakma
- 5· Allāh kelīm olduḡını gūşuṅa qarʾ it
Her sāmiʿa ki¹⁰⁵¹ vāsıl olan şohbete bakma
- 6· Zahmetlü¹⁰⁵² olur menzil-i maḳśūda irişmek
Düş rāhına yārūṅ çekilen miḥnete bakma
- 7· Keşret yükidür kām-et-i gerdūnı iden ḥam
Düşuṅdan anı atmayıcaḳ rāhata bakma
[75b der-kenār]
- 8· Maḥv it ki vücūduṅ eresin sırrına zātūṅ
Āyine-i ten cevheridür kân-ı şıfātūṅ

III

- 1· Sākī demidür şun bize bir bāde-i bî-ğaş
Maḥmūrı anuṅ itmeye horşıdı sebū-keş
- 2· Pür-süz ola bir mertebe kim maḥv ide tābı
Yaḥ-pāre gibi sāğarı içre ḳosan āteş
- 3· Bezm-i ḳademūṅ köhne şerābından olursa
Bir sāğar-i leb-rız yiter istemem üç beş
- 4· Meyḥāne- i eltāf-ı İlāhī tükenür mi
Peymāne ḥum olsa ne içer bir iki serḥoş
- 5· Maḥmūr-ı mey-i fūrḳatıyüz bezm-i elestūṅ
Degmez mi bir iki ḳadeḥe rind-i belā-keş
- 6· Biz zerrelere şems-i ḥaḳīḳat için olsun
İḥsānı dirîḡ eyleme ey sākī-i meh-veş
- 7· Allāh bilür tāḳatimüz ḳalmadı sākī
Günden güne aḥvālümüz olmaḳda müşevveş
- 8· Bu derd-i seri çekmege biṅ baş gerekdür
Tağlar gibi her baş birer tas gerekdür

¹⁰⁵⁰ sūz: sūr **D.**

¹⁰⁵¹ her sāmiʿa ki: sāmiʿa anḡa **D.**

¹⁰⁵² zahmetlü: zahmetle **D.**

IV

- 1· Sâķi bize rahm eyle ki biz rahme revāyuz
Biz bende-i efkende-i dergāh-ı Hūdāyuz
- 2· Ser-bezm-i ķademde Cem idük meşrebümüzce
Düştük bu harābāta gedadan da gedāyuz
- 3· Ser-rişte-i maķsūdı kaçırduķ elümüzden
Zencir arayup gezmede bir çok budalāyuz
- 4· Koyduķ der-i ihsānını tutduķ reh-i iflās
Ol şāh bize her ne cezā itse sezāyuz
- 5· Terk itsek eger kendiligi derd ķalur mı
Biz kendimize kendi belāmuzla belāyuz
- 6· Mecnūn bize nisbetle Felātūn-ı zamāndur
Baķ müşkile kim bahşe gelince Őuķalāyuz
- 7· Biz mahrem idük meclisine yār-ı ķadīmū
Bilmem ki ne girdi araya şimdi cūdāyuz
[76a der-kenār]
- 8· Göster bize ol gülşen-i hāsśı yine yā Rab
Tā ki ola cān bülbüli bu tende muŐaźzeb

V

- 1· Terk eyle eger Őāķil iseñ nāmı dehenden
Her dānesi zjīrā sorılır vaķt ile senden
- 2· Hāk içre ķalursa ki¹⁰⁵³ vücudañ olamaz yār
Kıl rūh ile ünsiyyeti kes ülfeti tenden
- 3· Cānāna fedā it kim anı sonra bulursın
Bir gün ola kim ayrıla bu cān bedenden
- 4· Müstağraķ-ı istebraķ iseñ de gider āhir
Al cihānı naķş ķalacaķ sāde kefindür
- 5· Erbābı bu Őilmūñ adına Őilm-i ledün dir
KātŐā haberūñ yok senūñ ey hāce bu fenden
- 6· MaŐnāları matlūb-ı muhānnetle zehābın
Hāşā k'ola Őilmūñ ne gelenden ne gidenden
- 7· Vallāhi çürük āhiri billāhi çürükdür
Al diñler iseñ işte sözūñ sağını benden
- 8· Hālī idemez tālib-i Hāk ķāl ile tahśil
Kim itmiş ola saltanatı māl ile tahśil

VI

- 1· Bir dāne için girye ide bunca dem ādem

¹⁰⁵³ ķalursa ki: ķalır saña **D**.

- Evlādı bu niŖmetle ne mŭmkin ola ħurrem
2· Bir pul yirine ŗaydı mı naŗd-i dŭ cihānı
Fāĥr¹⁰⁵⁴ eyler idi faĥr¹⁰⁵⁵ ile mefĥar-ı Ŗālem
3· Bir taĥta gibi taĥtını gerdŭn yile virdi
Ĥŭkm eyler iken bāda Sŭleymān-ı muŖāẓẓam
4· Mevlādur atan Yŭsuf-ı Ŗıddıĥını ĉāha
Mekrinden emĭn olmadı esbāt-ı mufahĥam
5· Ėam ĉekdi cihānuĥ Ŗlŭsinden dirisinden
Mevtālara cān virmiş iken zāde-i Meryem
6· Dāvŭdını dem-beste iden bezm-i fenāda
Bir kimse matlŭbı gibi sŭrdŭre mi dem
7· Yokdur o ŗeh-i mŭlk-i vŭcŭbuĥ vŭzerāı
Bir kimseyi Ĥaĥ itmedi destŭr-ı mŭkerrem
[76b der-kenār]
8· Mŭlkinde taŗarruf o Ĥudāvende sezādur
Bĭ-hŭde ĥarıŗmaĥ işine Ŗayn-ı ĥatādur

VII

- 1· Piĉide-i efkārŭn ise Ŗaŗĥ-ı İlāĥı
Biĥ zŭlfe ŗarıl boynıma at varsa gŭnāhı
2· Kes deste-i āmālŭnĭ dŭlāb-ı felekden
Bu gerdiŗi sen ŗanma ki mā-lā-yetenāĥı
3· Nŭh ĥatre ĥadar gelmez aĥa ĥulzŭm-i eflāk
Her kim ki ide baĥr-i ĥaĥāŖiĥde ŗināhi
4· Mihr ŭ mehi iki kedŭ ŗaymaz o ĥavvās
Bu baĥr-i ĥamuĥ kaŖrına talsaydı kemāĥı
5· Bir āĥ yiter lafẓ-i ilā āhirihiye¹⁰⁵⁶
Ŗarf itme Ŗibārāt-ı fenāya yiter āhı
6· Bir lokma iĉŭn itme zebŭn gŭz gŭre kendin
Girme felegŭn ŗaŗtına mānende-i māĥı
7· Rŭŗen-dil olan baĥt-ı siyehden ĥāzer itmez
Bir renkdedŭr Ŗālemŭn ŗefĭd¹⁰⁵⁷ ŭ siyāhı
8· Ĥayvāndur o kim ĥam ĉeke evzāŖ-ı felekden
İnsān olana Ŗğrenecek var mı melekden

VIII

- 1· Ŗŭfĭ kim ola ĥalbi anuĥ zŭhd ile mevŭf

¹⁰⁵⁴ fāĥr: faĥr D.

¹⁰⁵⁵ faĥr: fāĥr D.

¹⁰⁵⁶ Bu mısra da vezin bozuktur.

¹⁰⁵⁷ ŗefĭd: iŗĭd D.

- 2· Ef'Öj gibi egninde ola perde¹⁰⁵⁸ yeşil sūf
Ol sāhil-i tezvire hemān aqçe yanaştur
Emvāc-ı sirışk ile ider münkeri ma'Örūf
3· Diğkatle okur tezkireyi şeyh-i zemīn-kār
Vār ise eger aqça varak-pāreye melfūf
4· Virmezsen eger pare kıomaz cennete aślā
Sūkna-yı cinān śan ki anuñ re'oyine mevķūf
5· Bī-hūde Őibāretde arar ĥāzf-ı muzāfi
Var mes'oele-i mu'Ötekidinde nice maħdūf
6· Mercī'Ö gözedür kendisini cümle zāmire
Hep gördüğü elfāzı ider kıurbına ma'Ötūf
7· Fıkh ancak aña mes'oele-i bey'Ö u şirādur
Yuf Őilmine kim aħz ü Őatāya ola maśrūf
[77a der-kenār]
8· Öİndümde o Őallāmeden efdaldür o cāhil
Kim śarf-ı Őibādāt ola bildiği mesā'oil

IX

- 1· Vā'Öiż idemez nutķını isrāf-ı śalāta
Śaķlar ne kıadar naķd-i sūhan varsa zekāta
2· Engüşt-i śehādet başımlı kıaldurur ammā
ŐAhdinde tırur ml baķalum pāy-i śebāta
3· Gerçek tutacaķsañ dilünji aña sözüm yok
Evķātunı śavm ile śaķın itme ifāte
4· Rindāna oruç nūş-ı duħān zevķi içündür
Varmaz deheni kahveden evvel śalavāta
5· Bendergeh-i rahmetdür o tesbīħ satılmaz
Ĥacı baba tırmaşma bu iş çık ŐArafāta
6· Sūk-ı Minede kāle-i rahmet bölüşürler
Destār ise matlūb yıkıl Hind ü Herāta
7· Altun oluğa tıpma idüp şım ü zerün śarf
Beñzetme anuñ zinetini Lāt ü Menāta
8· Kāfir olur ol kim dir aña Ka'Öbe mekāndur
Bünyād-ı Ĥalīl oldığı bī-reyb ü gümāndur

X

- 1· Şeyhüm var ise söyle erenler kelimātı
Dinletme baña tekyedeki muśtalahātı
2· Şem'Öün külün al kıāpūyı sırriyle dimekle

¹⁰⁵⁸ perde: bir de **D**.

- Ĥāşā bulasın nūr-ı dili bāb-ı necātı
3· Devr āhir olup fāóide eyler mi turağda
Žākır başınun yaptığı cumhur-i bayātı
4· Allāh için olmazsa eger çekdüğü evrād
Nutkuñ tutulınca şaşırursın şalavātı
5· İtme cihet-i āhar için Ĥağğa Óibādet
Bı-hūde kaçırma şeb-i mümtāz-ı Berātı
6· Mahlūka telef itmez idüñ nağd-i sirişki
Bir kerre gözinden geçireydüñ reşehātı
7· Başundaki gül nolduğını tuysa dimāguñ
Şemm eyler idüñ gonce-i bāğ-ı nefehātı
[77b der-kenār]
8· Bilseydi niçün geldüğini halk bu bāğa
Bir başka gülün büynü almazdı dimağa

XI

- 1· Remmāl ki noktayla ola vākıf-ı ahvāl
Taş başına müstağbeli geritse daği hāl
2· Bı-çāre müneccim evinün sağfını bilmez
Eflāki karışdırmada itmez yine ihmāl
3· Cincilük ile hāce bula gāóibi heyhāt
Avcın yalasın kim girecek destine eşkāl
4· Žāhirdeki maÓnāları taÓbır ide bil kim
Virmez haber-i sıhhati rüóyadaki timşāl
5· Yitmez mi sağa rızkuñ için káf-ı kifāyet
Bı-hūde döküp pūteye itme telef-i māl
6· Bir derdine dermān olagör haste-i Óışkuñ
Evfākı göbek yazmağ için eyleme aÓmāl¹⁰⁵⁹
7· Tālib çalışur ruqyeyi tahşile ki ancağ
Bir fıóı-i şenıÓa çömez in eyleye idlāl
8· Dünyāda unut bildüğün ol cehl-i mürekkeb
ÓUğbāda senünle kalacağ Óılme çalış hep

XII

- 1· Rindüm diyerek mürtekib-i küfr ola sāğır
Yok aña ki bir iki ĥarı güldüre āhir
2· ŞāÓır aña dirler ki degül mürtekib-i küfr
İmāna gele şıÓırını güş eylese kāfir
3· Mażmūnlaruñ bıkır ise de müfteħir olma

¹⁰⁵⁹ aÓmāl: iÓmāl D.

- Bir gün bozar efsun ile bir şâ'ir-i sâhir
4 Ser pençe-i iflas ile hamsen başına çıkmaz
Olsañ dañi naẓmunñda Niẓāmı gibi mâhir
5 Bir Rüsteme muhtâc ola çıksañ bu hünerle
Firdevs-i Füsî kadar olsañ da bahâdır
6 Ter olsa sühan hancereye te'şîr kılur mı
Bî-hüde yire eyleme ta'ôciz-i ekâbir
7 Kimisi bilür cā'ize fikriyle beğenmez
Kimisi degül nüktesinün ħalline kâdir
[78a der-kenâr]
8 Cerrâr-ı sühan olma idüp naẓmunı keckül
Boş boşına eyler mi kişi kendini medhül

XIII

- 1 Hep Ôâleme ta'ôriẓ de bir güne ħatâdur
Zu'ûminca bu da şâ'irüme başka edâdur
2 Müstağrak-ı deryâ-yı me'ôâşî olan âdem
Ter dâmen-i Ôisîyâna bulaşmağ ne belâdur
3 Güftâr-ı ciger-süzü degül âteş-i dilden
Matlûbı fağat dâğ-ı derün-ı şu'ârâdur
4 Ben Ôîzzeti ra'ônâ bilürem kimseye sormam
Aĥmağsa dañi dâhil-i bezm-i žurefâdur
5 Mağsûdı budur bildigini bildüre ħalğa
Allâh bilür kim ne ħağığat ne riyâdur
6 Oldı bu kadar rişte-keş-i cevher-i elfâž
Gönderse anı tuĥfe şüreyyâ ne¹⁰⁶⁰ revâdur
7 Tekmîl ide erbâb-ı hüner varsa kuşûrı
Engüş-t-i ta'ôarruz sühene kıble-nümâdur
8 Sevdâ-geri beyninde bu nev-tâğ-ı Sitanbul
Olmaz mı Ôaceb kâle-i zürâ gibi mağbül

XIV

- 1 Bâlâ-rev olan âhumı zîr eyleme yâ Rab
Sermâyemi noğsân-pežîr eyleme yâ Rab
2 Deryâ-yı keremden sula¹⁰⁶¹ gülzâr-ı ümîdüm
Muhtâc-ı ħam-ı ebr-i mağîr eyleme yâ Rab
3 Nağdîne-i imânumı dünyâya değısmem
Kârün gibi mâlumla fağîr eyleme yâ Rab

¹⁰⁶⁰ şüreyyâ ne: şüreyyâya **D.**

¹⁰⁶¹ sula: sola **D.**

4. ÓUkbāda virürsin bilürem hulle-i sündüs
Dünyāda da maḥsūs-ı ḥaşır eyleme yā Rab
5. Kalsun mı o kāfırde senün mülk-i şarīḥün
Min-baÓd beni nefse esır eyleme yā Rab
6. Monla ile ḥaşır eyle beni rüz-ı cezāda
Merdūd-ı der-i Ḥazret-i Pır eyleme yā Rab
7. Óİzzet kuluñun ḥāline şeytān gülecekdür
Dın düşmeni yanında ḥaķır eyleme yā Rab
[78b der-kenār]
8. Sāķı-i ecel kim suna bir sāğar-i encām
Yā Rab mey-i Óıřkuñla leb-ā-leb ola ol cām

[77a]

122

TercıÓ-Bend-i Müsellemı Der-NaÓt-i Cenāb-ı ÓAleyhi's-selām¹⁰⁶²
(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

I

1. Evvelā nāme kalem müşk-feşān bāyed-kerd
Pes be tevḥıd-i Ḥudā mihr-feşān bāyed-kerd
2. Muḥlisāne suhen-i dost be miyān bāyed kerd
Döstı-yi Nebiyullāh Óayān bāyed-kerd
3. İn suḥan zıkr-i dil ü vird-i zebān bāyed kerd
Rüy ber kıble-i ān KaÓbe-i cān bāyed kerd
4. Her nefes tuḥfe-i şalavāt revān bāyed kerd
Vaśf-ı ān tāze gül-i bāğ-ı cinān bāyed kerd
5. Ber gül-i Óarız-ı cān-perver-i Aḥmed şalavāt
Ber do gışı-yi feraḥ-baḥş-ı Muḥammed şalavāt

II

1. Bāğ-ı Firdevs-i ser-i kūy-i Muḥammed bāşed
Óİtr-ı nesrın zi gül-i rüy-i Muḥammed bāşed
2. Būy-i ümmıd zi gıřı-yi Muḥammed bāşed
Sünbül ez silsile-i mūy-i Muḥammed bāşed
3. Kıble-i men ḥam-i ebrū-yi Muḥammed bāşed
Rüy-i dil ez heme rü süy-i Muḥammed bāşed
4. Kuvvet-i şerÓ zi bāzū-yi Muḥammed bāşed
Güyed an kes ki şenā-gū-yi Muḥammed bāşed
5. Ber gül-i Óarız-ı cān-perver-i Aḥmed şalavāt
Ber do gışı-yi feraḥ-baḥş-ı Muḥammed bāşed

[77b]

III

1. Ey ki ḥāḥı ki ḥıred-perver-i idrām şevı

¹⁰⁶² Bu şiir (12 bent) Farsça bir şiirdir.

- Ver ber ehl-i hired ü şāhib-idrāk şevî
2. Pîş ez an rûz ki zāviye-keş-i hāk şevî
Raht ber bendî ez an merhale çālāk şevî
 3. Cehd kon ez heme ālūdegî pāk şevî
Çün Mesîhā zi şeref sākin-i eflāk şevî
 4. Ger behāhî ki ber an Seyyid-i levlāk şevî
În suhan vird-i zebān kon ki ferahnāk şevî
 5. Ber gül-i Ōārız-ı cān-perver-i Aḥmed şalavāt
Ber do gîşû-yi feraḥ-baḥş-ı Muḥammed bâşed

IV

1. Tā nişān-ı felek ü naḳş-ı zemîn ḥāhed bûd
Ḳadr-i şerŌ-i Nebî vü ḳuvvet-i dîn ḥāhed bûd
2. Tā cihān est ü cihān est çünîn ḥāhed bûd
Her gümānî ki nihān est Ōayān ḥāhed bûd
3. Tā ebed menzil-i mā ḥuld-i berîn ḥāhed bûd
Mülk-i İslām be dîn mühr ü nigîn ḥāhed bûd
4. Ān der ān dem ki dem-i bāz-pesîn ḥāhed bûd
Ber zemîn-i men çāre hemîn ḥāhed bûd
5. Ber gül-i Ōārız-ı cān-perver-i Aḥmed şalavāt
Ber do gîşû-yi feraḥ-baḥş-ı Muḥammed bâşed

V

1. Der çemen ḳıssa-i gül pîş-i şabā mî gūyem
Bā gül ez hengām-ı serā mî gūyem
2. NaŌt-ı ü rüşenî-i her do serā mî gūyem
Men ne ez ḥod ki be fermān-ı Ḥudā mî gūyem
3. Suhan ez ŞāfiŌ hengām-ı cezā mî gūyem
Mādih-i üyem bî-rûy-i riya mî gūyem
[78a]
4. Heme dem ez ruḥ-ı an bedr-i dücā mî gūyem
Kûri-i ü ki gūyed heme cā mî gūyem
5. Ber gül-i Ōārız-ı cān-perver-i Aḥmed şalavāt
Ber do gîşû-yi feraḥ-baḥş-ı Muḥammed bâşed

VI

1. Ḥamdül'illāh ki der millet-i üyîm heme
TābiŌ-i millet-i bā ḥullet üyîm heme
2. Peyrevî-yi āl-i vey Ōitret-i üyîm heme
Çāker-i ḥāzret-i bā-Ōizzet-i üyîm heme
3. Bendegān-ı der-i bā-rifŌat-i üyîm heme
Manžar-ı bā-kerem ü rahme-i üyîm heme
4. Ser nihāde be ḥat u tāŌat-i üyîm heme
Heme gūyîm çü mā ümmet-i üyîm heme

9. Ber gül-i Ŗāriz-ı cān-perver-i Aĥmed ŗalavāt
Ber do ġisū-yi feraĥ-baĥş-ı Muĥammed bāşed

VII

1. Yā Nebj nāme-i aŖmāl siyāh hest merā
Ey ĥacālet be cihān ĥāl-i tebāh hest merā
2. Ne ġam-ı Ŗālem ü ne fikret-i cāh hest merā
Der kıyāmet zi ġamet ĥihre ĥü kāh hest merā
3. Ez ħabūl-i nażaret ĥeşm-i nigāh hest merā
Ĥalka-i ġisū-yi püşt-i penāh hest merā
4. Bāz mġ ġüyem ü ġn özr-i ġünāh hest merā
Ėam pey-i vādġ vü endġşe-i rāh hest merā
10. Ber gül-i Ŗāriz-ı cān-perver-i Aĥmed ŗalavāt
Ber do ġisū-yi feraĥ-baĥş-ı Muĥammed bāşed

[78b]

VIII

1. Bāz nevrüz ŖAlġ rūhem kırān mġ āyed
Büy-i cān ez naĥş-ı bād-ı vezān mġ āyed
2. Bād ber taraf-ı ĥemen müşk-feşān mġ āyed
Ez dem-i bād-ı şabā nefĥa-i cān mġ āyed
3. Gül ber efrūhte-i cılve-künān mġ āyed
Bülbül ez āmeden-i gül be figān mġ āyed
4. Nevbet-i ĥurremġ-yi ĥalk-ı cihān mġ āyed
Her dem ez ġülşen-i cānhā be zebān mġ āyed
11. Ber gül-i Ŗāriz-ı cān-perver-i Aĥmed ŗalavāt
Ber do ġisū-yi feraĥ-baĥş-ı Muĥammed bāşed

IX

1. Nev-bahār-ı diger iş-i cihān est ey dil
Şahn-ı şahrā-yı ĥemen bāġ-ı cinān est ey dil
2. Ŗālem-i pġr eger bāre cevān est ey dil
Ėb ü deryā gül ü sebze revān est ey dil
3. Bülbül ez şevĥ be feryād ü figān est ey dil
MüŖminān rā heme dem vird-i zebān est ey dil
4. Ĥn suhen kez şerefġ Ŗālem-i cān est ey dil
NaŖt mġ ĥāned ez an naŖre-zenān est ey dil
12. Ber gül-i āriz-ı cān-perver-i Aĥmed ŗalavāt
Ber do ġisū-yi feraĥ-baĥş-ı Muĥammed bāşed

X

1. Ĥamdül'illāh ki bünyād-ı cihān muĥkem ez ū'st
Şeref-i ādemġ vü āb-ı rūĥ-ı Ŗālem ez ū'st
2. Seyyid-i Ŗālem ü hem ekrem ü hem Ŗālem ez ū'st
Ĥalk rā ĥükm-i Süleymānġ ki hem ĥātem ez ū'st
3. İşi ger mürde koned zinde be dem ān dem ez ū'st

Gülşen-i cân ü dil-i gam-zedehâ hurrem ez ü'st

[79a]

4. Çe ez derd-i gam ciğer-hûn heme râm ez ü'st
Ki suhan-senc-i cihân est ü işâret hem ez ü'st
13. Ber gül-i ârız-ı cân-perver-i Âhmed şalavât
Ber do gışû-yi ferah-bahş-ı Muhammed bâşed

XI

1. Ba'ôd ez Âhmed heme ez Âyder-i kerrâr begûy
Zi Huseyn ü zi Âhasen Ôâbid-i serdâr begûy
2. Suhen ez Bâkır ez Ca'ôfer-i Tayyâr begûy
Hâk-i Mûşî-yi Rızâ sürme-i ebrâr begûy
3. Ez Fakî vü zi Nakî ÔAsker-i dîndâr begûy
Suhen ez Mehdî-yi dîn server-i sâlâr begûy
4. Zîkr ez vâsf-ı to penc ü şe vü çehâr begûy
Bârâ gofte-em ü ez şevk-ı dîger bâr begûy
14. Ber gül-i Ôârız-ı cân-perver-i Âhmed şalavât
Ber do gışû-yi ferah-bahş-ı Muhammed bâşed

XII

1. Yâ Nebî rahmetî kon be dil-efgârem
Kıştem müslimî-i gam-zede vü bîmârem
2. Kerd ser-rişte-i devrân-ı felek-i devvârem
Hîrmenem sũhte vü tohm-i kîne mî kârem
3. Tuhfeî dest be dest ez dil ü cân mî ârem
Bâ heme cürm ü günâh çeşm-i şefâ'at dârem
4. Be haber ez hâsıl-ı takşîr nebâşed kârem
Ender ân hâl ki der kũy-i to cân be-y-ârem
5. Ber gül-i Ôârız-ı cân-perver-i Âhmed şalavât
Ber do gışû-yi ferah-bahş-ı Muhammed bâşed

[78b der-kenâr]

123

Tesbî'î-i Beyt-i Fuzûlî be-Ôîzzet Monla¹⁰⁶³
(Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilün)

I

1. Âhdan gayri bilen var mı dil-i sũzânumı
İtmedüm mahrem derûnüm derdine öz cânımı
3. Hîç kim sormaz cihânda bâ'ôîs-i efgânumı
Bir yıkan vardur dimezler hâtır-ı vîrânumı
5. Sũ-be-sũ mecrâ-yı eşkûmden aşıtdum¹⁰⁶⁴ kıanımı

¹⁰⁶³ Keçeci-zâde İzzet Molla D. , Ts. (5 bent), s. 682.

- Her gören ta'ÿyib kıldı dide-i giryānumı
7. Eyledüm taḥkīk görmüş kimse yok cānānumı

II

1. Rāz-ı Öışkı itmem ifşā mahrem ü nā-mahreme
Eylemem āgāh āgāhı bu sırr-ı mübheme
3. Başlı başuma taḥammül eylerem bār-ı ğama
Açmadum derd-i derūnum Őİşi-i muŐciz-deme
5. İtmedi diĸkat baĸan çeşmümdaki ĸanlı neme
Her gören ta'ÿyib kıldı dide-i giryānumı
7. Eyledüm taḥkīk görmüş kimse yok cānānumı

III

1. Bülbülem ammā degül gülzār-ı derdümnden ḥabır
Geçdi biñ sayf ü şitā yok ḥarr ü berdümnden ḥabır
3. Bir tabīb ister gönül kim ola derdümnden ḥabır
Āteş-i dilden haber-dār āh-ı serdümnden ḥabır
5. Olmadı bir ferd ĸatŐā rüy-ı zerdümnden ḥabır
Her gören ta'ÿyib kıldı dide-i giryānumı
7. Eyledüm taḥkīk görmüş kimse yok cānānumı

IV

1. Muhtefîdür uŐyün-i Őālemden ol nūr-ı celî
Herkes anuñ vālîh ü ḥayrānıdur bilmez velî
3. Görmüş olsa yārümi āġyār dirlerdi belî
Çün ki yokdur anı derk itmekde Őaĸluñ medḥali
5. Nāle vü feryādumı güş eyleyen şandı demi
Her gören ta'ÿyib kıldı dide-i giryānumı
7. Eyledüm taḥkīk görmüş kimse yok cānānumı
[79a der kenar]

V¹⁰⁶⁵

1. Bülbülem ammā degül gülzār-ı derdümnden ḥabır
Geçdi biñ sayf ü şitā yok ḥarr ü berdümnden ḥabır
3. Bir tabīb ister gönül kim ola derdümnden ḥabır
Āteş-i dilden haber-dār āh-ı serdümnden ḥabır
5. Olmadı bir ferd ĸatŐā rüy-ı zerdümnden ḥabır
Eyledüm taḥkīk görmüş kimse yok cānānumı

VI

1. Ḥamdüli'llāh Őİzzetā keşf olmadı maŐnā-yı rāz
Mest olup mansūr ĸılmışdı biraz ifşā-yı rāz
3. Raḥne-dār olmuşdı seng-i taŐneden mīnā¹⁰⁶⁶-yı rāz

¹⁰⁶⁴ aĸıtdum: efendüm **M.**

¹⁰⁶⁵ Bu bent aslında 3. benttir, sehven tekraren yazılmıştır.

¹⁰⁶⁶ mīnā: maŐnā **M.**

- Bir tarefdan eyledi çeşmüm dahi imā-yı rāz
5. Olmadı žāhir yine keyfīyyet-i šahbā-yı rāz
Her gören taŖyīb kıldı dīde-i giryānumı
7. Eyledüm taḥḫıḳ görmüş kimse yok cānānumı

124

[79a der-kenār] **TesbjŖ-i MısrāŖ-ı Meşhūr**¹⁰⁶⁷
(FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilün)

I

1. Göñlümün āfāḳı tutsa āh ü zār u şıveni
Günde biñ kerre tutuşsa ševb-ı šabruñ dāmeni
3. Āteşümden reşk-i külhan olsa dünyā gülşeni
Nār-ı ḥasret itse büryān bülbül-i cān ü teni
5. Fes¹⁰⁶⁸-veş baş alup giymek degül mi ehveni
Sevdügüm kim kırtarur zencır-i zülfünden beni
7. Görmemek yegdür görüp dıvāne olmaḳdan seni

II

1. ŖĀşık-ı dil-hasteñ itmez mergden çerḥa ḥāzer
İtme bir işden mi rāhünde fedā-yı cān ü ser
3. İftihārumdan senünçün çekme biñ derd ü keder
Ey perı-ruhsā[r] itmeme rüyüne ammā nažer
5. Ḥüsnüñe zırā taḥammül eylemez Ŗaḳl-ı beşer
Sevdigüm kim kırtarur zencır-i zülfünden beni
7. Görmemek yegdür görüp dıvāne olmaḳdan seni

III

1. Dürdan seyr eyleyen reftārımı meftün olur
Tāb-ı rüyün bir gören bir görmeyen memnün olur
3. Çeşmüne āfet nažer eylerse eşki ḥün olur
[79b der-kenār]
Şanma kim ŖĀşıklarun Ŗaḳl u şuŖūrı dün olur
5. Görse Eflātünlar ḥüsnün senün mecnün olur
Sevdigüm kim kırtarur zencır-i zülfünden beni
7. Görmemek yegdür görüp dāvāne olmaḳdan seni

IV

¹⁰⁶⁷ Keçeci İzzet Molla D. , Ts. (5 bent), s. 692.

¹⁰⁶⁸ fes / fı̇s: fes.

1. Pek harāb-ı Őışkuᅇam bi'llāhi pek vırānuᅇam
Çeşmümün ᅇanlı yaşın göstermeden giryānuᅇam
3. Yanmadan mihr-i ruᅇ-ı pür-tābuᅇa sūzānuᅇam
Baᅇmadan mirōāt-ı vech-i ᅇüsnüᅇe ᅇayrānuᅇam
5. Görmeden ruᅇsāruᅇı mecnün-ı ser-gerdānuᅇam
Sevdigüm kim ᅇurtarur zencir-i zülfünᅇden beni
7. Görmemek yegdür görüp dıvāne olmaᅇdan seni

V

1. Kār-ı Őışkuᅇ evveli süretde āsāndur veli
ŐUᅇde-i düşvāri vardır Őaᅇl ile ᅇall itmeli
3. Yalunuz bir Őāşıkı bend eylemez zülfünᅇ teli
Öyle zencire olur Öİzzet gibi gör biᅇ deli
5. Kendi işi ᅇaydı ile kimsenünᅇ degmez eli
Sevdigüm kim ᅇurtarur zencir-i zülfünᅇden beni
5. Görmemek yegdür görüp dıvāne olmaᅇdan seni

[79b]

125

Terkıᅇ-Bend-i ᅇİkmet-engiz ü ᅇaᅇāyık-āmiz der-Dārü's-Selām Şām-ı Cennet-meşām
VāᅇiŐ-i Şüde Li-Rūᅇi Raᅇmetu'llāhi ŐAleyᅇ¹⁰⁶⁹
(Meföülü / MefāŐilü / MefāŐilü / Feöülün)

I

1. Şanmaᅇ bizi kim şire-i engür ile mestüz
Biz ehl-i harābātdanuz mest-i elestüz
2. Ter-dāmen olanlar bizi ālūde şanur lıᅇ
Biz māŐil-i būs-ı leb-i cām ü keᅇ ü destüz
3. Şadrın gözedüp n'eyleyelüm bezm-i cihānuᅇ
Pāy-ı ᅇum-ı meydür yirimüz bāde-perestüz
4. MāŐil degilüz kimsenünᅇ āzārına ammā
ᅇātır-şiken-i zāᅇid-i peymāne-şikestüz
5. Erbāb-ı ᅇareᅇ bizden ıraᅇ olduᅇı yigdür
Düşmez yire zırā oᅇumuz şāᅇib-i şastuz
6. Bu Őālem-i fānide ne mır ü ne gedāyuz
AŐlālara aŐlālanuruz pest ile pestüz
7. Hem-kāse-i elbāb-ı dilüz Őarbedemüz yoᅇ
Meyᅇānedeyüz gerᅇi veli Őışᅇ ile mestüz
8. Biz mest-i mey-i meykede-i Őālem-i cānuᅇ
Ser-ᅇalkā-i cemöiyyet-i peymāne-keşānuᅇ

¹⁰⁶⁹ Bağdāᅇi Rūᅇi D. , Tb. (17 bend), s. 187. (sehven terciŐ yazılmış, doᅇrusu terkıᅇ-bend).

II

- 1· Sākı getür ol badeyi kim dāfiŌ-i ğamdur
Şaykal ūr o mirŌāta ki pür-jeng-i elemdür
- 2· Dil-bestelerüz bizden ırağ eyleme bir dem
Ol badeyi kim nūr-ı dil ü dide-i Cemdür
- 3· Ey hāce fenā ehline zinhār ulūlanma
Dervīşı bu mülkün şeh-i bı-hayl ¹⁰⁷⁰ü haşemdür
- 4· Hāk ol ki Hudā mertebenı eyleye Ōālı
Tāc-ı ser-i Ōālemdür o kim hāk-i kademdür
[80a]
- 5· Gel toğrulalum meykedeye rağmına ānuğ
Kim bār-ı riyādan kad-i ber-geştesi hamdur
- 6· Mey şun bize sākı bizüz ol kavm ki dirler
Rindān-ı şabūhı-zede-i bezm-i kıdemdür
- 7· Bu naẓm[ı] Peyāmiden işit hāle münāsib
Kim zübde-i yārān-ı sühan-dān-ı ŌAcemdür
- 8· Mā rind-i şabūhı-zede-i bezm-i elestüm
Pış ez-heme derdı-kes ü pış ez-heme mestüm

III

- 1· Hoş gūşe-i zevķ idi şafā ehline Ōālem
Bir hāl ile sürseydi eger Ōömrini ādem
- 2· Şihhat şonı derd olmasa vuşlat demi hicrān
Nüş āhiri nış olmasa sūr āhiri mātem
- 3· Bu Ōālem-i fānide şafāyı ol ider kim
Yeksān ola yanında eger zevķ u eger ğam
- 4· Dāōim ola ¹⁰⁷¹hem-şohbet-i rindān-ı kadeh-nüş
Varın kıoya meydāna eger pış ü eger kem ¹⁰⁷²
- 5· Şūfı ki şafāda geçinür Mālik-i dīnār
Bir direhmini alsağ olur hātırı dirhem ¹⁰⁷³
- 6· Žāhir bu ki āhir yiri hāk olsa gerekdür
Ger dirheme muhtāc ola ger mālīk-i dirhem
- 7· Mey şun bize sākı içelüm rağmına anuğ
Kim cehli ile bilmedügi yirden urur dem
- 8· Her münkir-i keyfiyyet-i erbāb-ı harābāt
Ōz Ōaķlı ile Hākķı diler kim bula ¹⁰⁷⁴ heyhāt

¹⁰⁷⁰ bu mülkün şeh-i bı-hayl: bu mülkün bā-hayl **D.**

¹⁰⁷¹ ola: ol **D.**

¹⁰⁷² pış ü eger kem: zevķ u eger ğam **D.**

¹⁰⁷³ dirhem: derhem **D.**

IV

- 1· Gör zāhid[i] kim šāhib-i irşād olayın dir
Dün mektebe vardı bugün üstād olayın dir
[80b]
- 2· Meyhānede ister yıķılup olmaya vırān
Bı-çāre harābātda ābād olayın dir
- 3· Elden kıomasun gül gibi cām-ı mey bir dem¹⁰⁷⁵
Ol kimse ki bu ğuśśadan āzād olayın dir¹⁰⁷⁶
- 4· Bir serv-ķadūñ bende-i efgendesı olsun¹⁰⁷⁷
ÓĀlemde o kim ğuśśadan āzād olayın dir
- 5· ÓÖmrin geķirūp kūh-ı belāda dil-i şeydā¹⁰⁷⁸
Ber-hemzen¹⁰⁷⁹-i hengāme-i Ferhād olayın dir
- 6· Vaśl istemeyūp hecr ile hoş geķdüĝi bu kim¹⁰⁸⁰
Miskın ğam-ı cānāneye muÓtād olayın dir
- 7· Gezdi yürüdi bulmadı bir eĝlenecek yir
Min-baÓd yine Óāzim-i Baĝdād olayın dir
- 8· Baĝdād şadefdür güheri dürr-i Necef`dür
Yanında ānuñ dürr ü güher seng-i hażefdür

V

- 1· Ol gevher-i yektā ki bulunmaz aña hem-tā
Gelmez şadef-i kevne bir öyle dür-i yektā
- 2· Ol źāt-ı şerīfe yaraşur daÓvı-i himmet
Kim oldu ne dünyā aña maķśūd ne Óuķbā
- 3· Kim derk ider anı ki ola źātına maÓlūm
Remz-i kütüb-i medrese-i Óilim ile¹⁰⁸¹ bālā
- 4· Ol zāhidūñ aĝlar yir ü gök hāline yarın
Kim içmeye destinden ānuñ cām-ı muśaffā
- 5· Bir noķtadadır¹⁰⁸² sırrı didi çār kitābuñ
Ol¹⁰⁸³ çārdadır sırr-ı kütüb-hāne-i eşyā
- 6· Ol noķta benem didi dönüp remzini seyr it
YaÓnı ki benem cümle-i esmāya müsem mā¹⁰⁸⁴

¹⁰⁷⁴ kim bula: bulmaĝa **D**.

¹⁰⁷⁵ Bu beyit divanda 6. beyittir.

¹⁰⁷⁶ ol kimse ki bu ğuśśadan āzād olayın dir: her kim ki bu ğam-hānede dil-şād olayın dir **D**.

¹⁰⁷⁷ Bu beyit divanda 3. beyittir.

¹⁰⁷⁸ Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹⁰⁷⁹ ber-hemzen: ber-hezmen **D**.

¹⁰⁸⁰ Bu beyit divanda 5. beyittir.

¹⁰⁸¹ Óilim ile: Óālim **M**.

¹⁰⁸² noķtadadır: noķta durur **D**.

¹⁰⁸³ ol: k'ol **D**.

- 7· Çün hîsse imiş kıssadan ehl-i dile maşsūd
Maşsūd nedür aḡla bil ey Őārif-i dānā
[81a]
- 8· Hep maḡlatadur laḡlaḡa-i žāhir ü bātin¹⁰⁸⁵
Bir noḡta imiş aśl-ı śūhan evvel ü āhir

VI

- 1· Vardum seheri tāŐat iġün mescide nāḡāh
Gördüm oturur hālḡa urup¹⁰⁸⁶ bir nice gümrāh
- 2· Girmiş kemer-i vaḡdete¹⁰⁸⁷ almış ele tesbīh
Her birisinün vird-i zebānı ġil ü pencāh
- 3· Didüm ne sayar¹⁰⁸⁸ ne alursuz ne şatarsuz¹⁰⁸⁹
Aślā¹⁰⁹⁰ dilünüzde ne nebī var ne hod Allāh
- 4· Didi biri kim şehrimüzün hākim-i vaḡti
Ḥayr itmek iġün hālḡa gelür mescide her ḡāh
- 5· İhsānı ya pencāh ya ġildür fuḡarāya
Şabr eyle ki demdür gele ol mır-i felek-cāh
- 6· Geldüklerini mescide bildüm ne iġündür
Yüz döndürüp andan didüm ey ḡavm oluḡ āḡāh
- 7· Sizden kim ıraḡ oldı ise Ḥaḡḡa yaḡındur
Zırā ki ḡalālet yolıdur gitdügünüz rāh
- 8· Taḡḡıḡ bu kim hep işinüz zerḡ u riyādur
Taḡliddesüz tāŐatünüz cümle hebādur

VII

- 1· Dünyāda denīlerden idersin tamaö-ı hām
Ey hām-ı tamaö niceye dek bu tamaö-ı hām
- 2· Bir ādemi ger¹⁰⁹¹ cübbe vü destār ile görseḡ
Eylersün anuḡ cübbe vü destārına ikrām
- 3· Naḡşın ġıkarup eylemedin žātını maŐlüm
Başlarsın aḡa eylemeḡe hālünjī¹⁰⁹² iŐlām
- 4· Cerrār deyü virmez olur Taḡrı selāmın
Şermenden¹⁰⁹³ iderse saḡa bir ḡabbe ger inŐām

¹⁰⁸⁴ cümle-i esmaya müsemma: cümleten esma-yı müsemma **D.**

¹⁰⁸⁵ zāhir ü bātin: bātin u zāhir **D.**

¹⁰⁸⁶ urup: olup **D.**

¹⁰⁸⁷ kemer-i vaḡdete: kimisi vaḡdete **D.**

¹⁰⁸⁸ sayar: şatarsuz **D.**

¹⁰⁸⁹ şatarsuz: virirsüz **D.**

¹⁰⁹⁰ aślā: k'aślā **D.**

¹⁰⁹¹ ādemi ger: nā-hālḡi **M.**

¹⁰⁹² hālünjī: faḡruḡı **D.**

¹⁰⁹³ şermenden: şerminden **D.**

[81b]

- 5· Vay¹⁰⁹⁴ er olasın hırkada nāmun ola derviş
Mülhîd deyü yandurmağa eyler seni içdām
6· Yazuķ saña kim eylesin hırś u tamaÓdan
Bir ĥabbe¹⁰⁹⁵ içün kendünĭ Óālemlere bed-nām
7· Yoķ sende ķanāÓat gözün aç olduĭı oldur
Rızķun irişür yoķsa eger şubĥ u eger şām
8· Et loķması lāzım mı toyurmaz mı seni nān
Zehr olsun o loķma k'ola pes-mānde-i dūnān

VIII

- 1· Ebnā-yı zamānun talebi nām ü nişāndur
Her biri tasavvurda fūlān ibni fūlāndur
2· Güftāre gelüp söylesele cehl-i mürekkeb
ZuÓmınca velĭ her biri bir ķutb-ı zamāndur
3· Erbāb-ı ĥired zerre ķadar muÓteķid olmaz
Ol mürşide kim muÓteķid-i bĭ-ĥaberāndur
4· Taklĭd ile seccāde-nişin olmuş oturmuş
Taĥķiķde ammā ĥar-ı be-güsiste-Óināndur¹⁰⁹⁶
5· Dirmiş baņa keşf oldu hep esrār-ı ĥaķiķat
Va'llāhi yalandur sözi bi'llāhi yalandur
6· Kendinden ıraĭa düşüp ardınca yorulma
Ol bĭ-ĥaberün gitdüĭı yol žann ü gümāndur
7· Ey tālib-i taĥķiķ eger var ise derķün¹⁰⁹⁷
Güş it bu sözi kim ĥaber-i bĭ-ĥaberāndur
8· Zinhār unudup bildiĭünĭ düşme Óināda
Bir pĭri yapış kim iresin sırr-ı miÓāda

IX

- 1· Şūfĭ ki riya ile ider kendüyi ¹⁰⁹⁸mevsūf
Evķāt-ı şerifĭ ola taklĭd ile maÓrūf¹⁰⁹⁹
[82a]
2· Minberde ĥatĭb ola vü maĥfilde muÓarraf

¹⁰⁹⁴ vay: sen **D.**

¹⁰⁹⁵ ĥabbe: cübbe **D.**

¹⁰⁹⁶ ĥar-ı be-güsiste-Óināndur: ĥar-ı bigsiste-Óināndur **D.**

¹⁰⁹⁷ derķün: Óaķlun **D.**

¹⁰⁹⁸ şūfĭ ki riya ile ider kendüyi: şūfi ki bile ide günbedini **D.**

¹⁰⁹⁹ maÓrūf: maşrūf **D.**

- 3· ÓĀr eylemeye olduđına cehl ile maÓrūf
 Āyīne-i albini udūret ide tīre
 Rūşenger¹¹⁰⁰ - feyz-i Ħa ile olmaya mekşūf
 4· Cān ü dilinūñ mihr ü meh¹¹⁰¹ olmaya pūr-nūr¹¹⁰²
 Dāóım biri maħsūf ola anuñ biri meksūf¹¹⁰³
 5· CemÓ-i kütüb itmekle ne mümkin ola vākıf¹¹⁰⁴
 Esrār-ı Ħudā'ya ki ola ol mürşide mevķūf¹¹⁰⁵
 6· Żātında ki āşār-ı kemāl olmaya ĥardur
 Ya şāl-i siyeh egnine giymiş ya yeşil şūf
 7· ÓĀlemde ki kāmıl çeke ġam zevķ ide cāhil
 Yirden göge dek yūf baña ger dimez isem¹¹⁰⁶ yūf
 8· Çün Ħa dīnini¹¹⁰⁷ eylediler źulm ile ber-dār
 Bātıl söze āġāz idelüm biz dahi nā-çār

X

- 1· Yūf ĥārına dehrūñ ġül ü ġülzārına hem yūf
 Ağyārına yūf yār-i cefā-kārına hem yūf
 2· Bir Óıyş ki mevķūf ola keyfiyyet-i ĥamra
 ÓAyyāşına yūf ĥamrına ĥammārına hem yūf
 3· Żi-ıymet olunca n' delüm cāh ü celāli
 Yūf anı şatan dūna ĥarīdārına hem yūf
 4· Çün ehl-i vücūduñ yiri şahrā-yı Óademdür
 Yūf āfile vü āfile-sālārına hem yūf
 5· ÓĀlemde ki bengīler ola vākıf-ı esrār
 Ħayrānına yūf anlaruñ esrarına hem yūf
 6· ÓĀrif ki ola müdbir ü nādān ola muķbil
 İķbāline yūf Óālemūñ idbārına hem yūf
 7· Çarĥ-i felegūñ saÓdīne vü naħsine laÓnet
 Kevkeblerinūñ šābit ü seyyārına hem yūf
 [82b]
 8· Çün ola¹¹⁰⁸ ĥarām ehl-i Ħaa dūnyā vü Óuķbā
 Cehd eyle ne dūnyā¹¹⁰⁹ ola ĥātırda ne Óuķbā¹¹¹⁰

¹¹⁰⁰ rüşenger: rüşenler **D.**

¹¹⁰¹ mihr ü meh: revzenesi **D.**

¹¹⁰² Bu mısra divanda 9. mısradır.

¹¹⁰³ Bu mısra divanda 10. mısradır.

¹¹⁰⁴ Bu mısra divanda 7. mısradır.

¹¹⁰⁵ Bu mısra divanda 9. mısradır.

¹¹⁰⁶ dimez isem: dimeyem **D.**

¹¹⁰⁷ dīnini: diyeni **D.**

¹¹⁰⁸ ola: oldu **D.**

¹¹⁰⁹ dünya: Óuķbā **M.**

¹¹¹⁰ Óuķbā: deni **M.**

XI

- 1· Giryen kıpar ey ħ^vāce meger kim cigeründen
Kim çıkdı ciger pārelerün ¹¹¹¹çeşm-i teründen
- 2· Bu mülk-i fenāya ki Óademden sefer ¹¹¹²itdün ¹¹¹³
Sūduñ nedür ancaķ anı bilseñ seferünden
- 3· Biñ giry e idersin seni āhır ayırurlar ¹¹¹⁴
Ferzend ü zen [ü] tantana-i şım ü zeründen
- 4· Yok çıķmaķa göñlün der-i dünyā-yı deniden
Bi'llāhhi di ħ oşnūd mısın yohsa yeründen
- 5· Bu mezbeleden böyle ¹¹¹⁵güzār eyleyigör kim
Bir zerre ğubār ırmeye tā reh-güzeründen
- 6· Şım ile zeri kendüñe kıat kıat siper itdün
Merg okını geçmez mi şanursın siperünden
- 7· ÓAķl adın anup kendünñi teklife bırakma ¹¹¹⁶
Dıvāne olup ref'Ö kıl anı üzeründen
- 8· Ey ħāce eger kim sen iseñ Óāķil ü dānā
Şeydāluğı biñ Óaķla değışmez dil-i şeydā

XII

- 1· Āyā nice bir devr ide bu çār Óanāşır
Kim aña ne evvel ola ma'Ölüm ne āhır
- 2· Tefrیدde çār ola vü nā-çār ola devri ¹¹¹⁷
Terkibe gelince se-mevālید ola žāhir
- 3· Gāh eyleyeler Óālem-i tefrیدde seyrān ¹¹¹⁸
Gāhı olalar Óālem-i terkibde sāóir
- 4· Bu cümle meżāhirden ola mu'Óteber insān
İnsānuñ ola cümle tufeyli bu meżāhir
[83a]
- 5· Nefsini bilenler getüre Hālik'a imān
Bilmezlere imān getürenler deye kāfir
- 6· Kāfir ki yirin düzeh ider cehliden eyler
Çün cehl-i ħaķıķatde ¹¹¹⁹ola küfr-i Óaceb sır

¹¹¹¹ pārelerün: pāreleri **M**.

¹¹¹² sefer: güzer **D**.

¹¹¹³ Bu beyit divanda 3. beyittir.

¹¹¹⁴ Bu beyit divanda 2. beyittir.

¹¹¹⁵ böyle: şöyle **D**.

¹¹¹⁶ bırakma: düşürme **D**.

¹¹¹⁷ Bu beyit divanda 3. beyittir.

¹¹¹⁸ Bu beyit divanda 2. beyittir.

¹¹¹⁹ cehl-i ħaķıķatde: cehl ħaķıķatde **D**.

- 7· Dünyā vire cahillere el kāmīl olanlar
Ayağda alup olmayalar ĥabbeye ādir
8· Çün cehldeür zev kemāli n’idelüm biz
āl ehli šafā eyleye ĥālī n’idelüm biz

XIII

- 1· Ey šāhib-i udret anı inšāf ü mürüvvet
Rindān-ı mey-āšāmaya¹¹²⁰ niçün olmaya rağbet¹¹²¹
2· ısmetleri dirseñ ezelī cevı ü cefādur
Cevı ola niçün zev u šafā olmaya ısmet
3· Dirseñ ki bugün eylemeyen yārın ider zev
Çok mı iki gün bendelerin eyleye Öişret
4· Ĥācetlerimiz ādir iken ılmaga ĥāšıl
Šalmaq keremünden bizi ferdāya ne ĥācet
5· Nā-ār eker ĥal bu miĥnetleri yohsa
Ādem ara tař¹¹²² olsa getürmez buña tāat
6· Ĥālün kime açsañ saña dir ĥikmeti vardur
Öldürdi bizi āh bilinmez mi bu ĥikmet
7· Bı-hüde dönüp n’eyler ola başımız üzre
Ĥalun bu felek didügi dölāb-ı meşaat
8· Bı-hüde henüz¹¹²³ döndi hemān terkinı ılsa
Kim Őaksine devı eylemeden yegdi yıılsa

XIV

- 1· Çarĥun ki ne saŐdinde ne naĥsinde¹¹²⁴ beā var
Dehrün ki ne ĥāšında ne Őāmında vefā¹¹²⁵ var
[83b]
2· Aldanma anuñ saŐdine naĥsinden alınma
Naĥsinde dime miĥnet ü saŐdinde šafā var
3· Cehd eyle hemān ğayr eline bamadı¹¹²⁶ gör kim¹¹²⁷
Benden ne saña fāŕide senden ne baña var
4· Egninde görüp ğayrilerün atlas ü dıba¹¹²⁸
Ĝam ekme ki eĝnümde benüm köhne Őabā var

¹¹²⁰ mey-āšāmaya: mey-āšāma **D.**

¹¹²¹ rağbet: şefkat **M.**

¹¹²² taş: tağ **D.**

¹¹²³ henüz: yeter **D.**

¹¹²⁴ naĥsında: maĥsinde **D.**

¹¹²⁵ vefā: Őatā **D.**

¹¹²⁶ bamadı: bulmayı **D.**

¹¹²⁷ Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹¹²⁸ Bu beyit divanda 5. beyittir.

5. Geç cümle bu efkârdan ü Óârif-i vaķt ol¹¹²⁹
Ser-geşte bil anı ki serinde ¹¹³⁰ bu hevâ var
6. Ferdâ elemin çekme mey iç baķ rûh-ı hûba¹¹³¹
ÓĀşıqlara¹¹³² ferdâda daħi vaÓde liķâ var
7. Meyl itme anuķ hâsına Óâmından üşenme
ÓĀmında dime hisset ü hâsında Óatâ var
8. El virse şafâ fursatı fevt eyleme bir dem
Dünyâ aña degmez ki cefâsın çeke âdem

XV

1. Şüretde n'ola źerre isek maÓnide yohuz
Rûhü'l-Ķudüs'üñ¹¹³³ Meryem'e nefh itdügi rûhuz
2. Peymâne-i hürşid ile her dem¹¹³⁴ iderüz Óayş
Şābit-ķademüz tövbemüz üstinde naşûhuz¹¹³⁵
3. İtdükse şarāb içmemege¹¹³⁶ tövbe güzelsüz
Óİsâ ile peymâne-keş-i velā-yı¹¹³⁷ şabûhuz¹¹³⁸
4. Monla okusun medresede şerh-i metāliÓi¹¹³⁹
Metn-i ķadehi şun bize biz ehl-i şürûhuz¹¹⁴⁰
5. Mār ise Óadū biz Yed-i Beyzā-yı Kelîmüz¹¹⁴¹
Tûfān ise Óālem¹¹⁴² ģamı biz geşt-i Nûhuz
6. Şûfî bizi pes çeşm ü ¹¹⁴³göziyle göremezsin
Aç cān gözini eyle nażar gör ki ne rûhuz
7. Pür-gûlara¹¹⁴⁴ leb-beste görünmekdeyüz ammā
Rindān-ı Mesîĥa-deme miftāh-ı fütûhuz
[84a]
8. Óİşî-dem ü Rûĥî-laķab ü Ħıẓr-ĥayātuz
Deryā-yı şafā¹¹⁴⁵ içre nihān gevher-i źātuz¹¹⁴⁶

¹¹²⁹ Bu beyit divanda 6. Beyittir.

¹¹³⁰ serinde: başında **M.**

¹¹³¹ Bu beyit divanda 7. beyittir.

¹¹³² Óāşıqlara: Óāriflere **M.**

¹¹³³ Rûhü'l-Ķudüs'üñ: Rûhü'l-Ķuds'üñ **D.**

¹¹³⁴ her dem: şubĥ **M.**

¹¹³⁵ Bu mısra divanda 3. beyit 2. mısradır.

¹¹³⁶ İçmemeģe: içmeģe **M.**

¹¹³⁷ velā-yı: cām-ı **D.**

¹¹³⁸ Bu mısra divanda 2. beyit 2. mısradır.

¹¹³⁹ metāliÓi: meÓāni **D.**

¹¹⁴⁰ Bu beyit divanda 5. beyittir.

¹¹⁴¹ Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹¹⁴² Óālem: dünya **D.**

¹¹⁴³ pes çeşm ü: sen cism **D.**

¹¹⁴⁴ Pür-gûlara: bed-gûlara **D.**

¹¹⁴⁵ derya-yı şafā: derya-yı şîfat **D.**

¹¹⁴⁶ gevher-i źātuz: gör ki ne źātuz **D.**

XVI

- 1· Dūnyā talebiyle kimisi hālķuñ emekde
Kimi oturup źevķ ile dūnyāyı dimekte¹¹⁴⁷
- 2· Yoķ derdūñe bir ķāre ide¹¹⁴⁸ mīr ü gedāda
Sen ķekdigūñ [ālāmı] eger śaķla eger de
- 3· AŖyān-ı cihāndan kerem umma anı śanma
Āśār-ı Ŗatā ola ya¹¹⁴⁹ paśada ya¹¹⁵⁰ begde
- 4· Mutbahlarına aķ¹¹⁵¹ varan ādem degenek yir
Derbānları [var] göz ķapuda el degenekde
- 5· Bir devrde geldūķ bu fenā Ŗāleme biz kim
Āśār-ı kerem yoķ ne beşerde ne melekde
- 6· Aġyār-ı vefādan dem urur yār cefādan
Ādemde vefā olmaya olur mı¹¹⁵² kōpekde
- 7· Evc-i felege baśdı ķadem cāh ile cāhil
Erbāb-ı kemālūn yeri yoķ zīr-i felekde
- 8· Yā Rab bize bir er bulunup himmet ider mi
Yoķsa günümüz böyle felāketle ġiķer mi

XVII

- 1· Virdūķ dil ü cān ile rızā hūkm-i¹¹⁵³ ķazāya
Ġam ķekmezüz uġrarsak eger derd ü belāya
- 2· Ķoyduķ vatānı ġurbete bu fīkr ile ķıķduķ
Kim renc-i sefer bāŖiś olur¹¹⁵⁴ Ŗizz ü Ŗalāya
- 3· Devr eylemeden¹¹⁵⁵ yer ķomadūķ bir nice yılda¹¹⁵⁶
Uyduķ dil-i dīvāneye dil uydu hevāya
- 4· Olduķ ne yire varduķ ise Ŗıśķa ġiriftār
Alındı ġōñūl bir śanem-i māh-liķāya
[84b]
- 5· Baġdāda yolūñ dūşse [ger] yā bād-ı seher-ħīz
Dirlerse buluşduñ mı o bī-berg ü nevāya¹¹⁵⁷
- 6· Rūħī[yi] eger bir sorar ister bulunursa

¹¹⁴⁷ dimekte: yimekte **D.**

¹¹⁴⁸ Ġde: ider **M.**

¹¹⁴⁹ ya: ne **D.**

¹¹⁵⁰ ya: ne **D.**

¹¹⁵¹ aķ: ac **D.**

¹¹⁵² olur mu: vū ola **D.**

¹¹⁵³ hūkm-i: biz ki **M.**

¹¹⁵⁴ olur: ola **D.**

¹¹⁵⁵ eylemeden: eylemedūķ **D.**

¹¹⁵⁶ yılda: yıldur **D.**

¹¹⁵⁷ Bu mısra divanda 6. beyit 2. mısradır.

7. Ādāb ile var hidmet-i yārān-ı şāfāya¹¹⁵⁸
 Bu matla'ı¹¹⁵⁹-ı ġarrādan oġı epsem ol andan
 Ma'Ŗlūm olur aġvālimūz erbāb-ı vefāya
 8. Ĥālā ki biz ũftāde-i hūbān-ı Dımıřķuz
 Ser-ĥālķa-i rindān-ı melāmet-keş-i Őıřķuz

[79b der-kenār]

126

Müsebbā' Der-Menķbet-i Heft İmām-ı Mutahher Rıdvānullāhi ŐAleyhim Ecma'Ŗın

Li-Fuzŭlĭ-i Baġdādĭ¹¹⁶⁰

(MeřŖŭlŭ / Fā'Ŗilātŭ / Meřā'Ŗilŭ / Fā'Ŗilŭn)

I

Baġdād zıĭb-i encŭmen-i heft kişver est
 Z'an rŭ ki taĥt-ı saltanat-ı heft server est
 Ez heft şem'-i bezm-i ĥarĭmeř mŭnevver est
 Ve'z heft ravza-i tŭrbet-i pāk-i mu'Ŗattar est
 Gŭlzār-ı heft gŭl-i řādef heft gevher est
 Me'ŭvā-yı heft kān-ı felek heft aĥter est
 Ya'Ŗnĭ makām-ı imām-ı mutahĥar est

II

Evvel řehĭ ki tevsen-i ĉarĥ est rām-ı ũ
 Dĭn rā'st ķuvvet ez şeref-i ihtimām-ı ũ
 Ķadd-i felek ĥamĭde bĭ-iĥtirām-ı ũ
 Ma'Ŗlŭm-i Őālem est Őŭlŭvv-i maķām-ı ũ

[80a der-kenār]

A'Ŗlem ŐAliyy-i Őālĭ-i Őalā'st nām-ı ũ
 Keyvān ez ān ki est ġulām-ı ũ
 Cevlāngeheř zi sāir-i seyyāre ber-ter est

III

Ķutb-i Rŭm Ĥŭseyn-i ŐAlĭ řāĥ-ı Kerbelā
 Ān rāst-rev ki ġerd-i taĥammŭl be her belā
 Tā sebt der mŭlāzemet-i ũ ki her belā
 Ģeřt ez ķabŭl-i ũ heme cā mu'Ŗteber belā
 Tā şod nařĭb-i ũ zi ķazā vŭ ķader belā
 Ez pertev-i sa'Ŗādet-i teřlĭm ber belā
 Kem-ter-i ġulām-ı derġeh-i ũ sa'Ŗd-ı ekber est

IV

¹¹⁵⁸ Bu mısra divanda 5. beyit 2. mısradır.

¹¹⁵⁹ matla'ı: maķta'Ŗ D.

¹¹⁶⁰ Bu şiir (9 bent) Farsĉa'dır.

Māh-ı siyūm-ı şehî'st ki ber dergeheş sücūd
Sermāyej'st çehre-güşāy-ı hezār sūd
Mūsā-yı Kāzım an şeh-i dīn ke'z kemāl-i cūd
Dā'īm be rüy-i halk der-i lutf ber guşūd
Mutlak nedāşt qahr çe hācet be qahr būd
Ū rā ki be her def'Ō şod ez mebd'e-ı vücūd
Mirrīh tiğ z'an be niyābet muqarrer est

V

Kār-ı bāb-ı sīdķ rāst delīl-i reh yakīn
Eflāk rāst der reh-i ū rüy ber zemīn
Her şubh-dem be her dil ez çerāğ-ı çārümīn
Mī bāyed āftāb be dergāh-ı ū cebīn
Āhī'st kār-ı ū sebebj nīst ğayr ez in
K'ez bāhter hūkūmet-i ū tā be hāver est

VI

Pencüm ŌAliyy-i Hādī-i ma'Ōsūm kez ezel
Der şān-ı ū'st āyet-i iķbāl-i lem-yazel
Zāteş mūnezzeh est zi her zillet ū zelel
Ān bihterīn betīre-i Zehrā ki fi'l-meşel
Ger ez hatā-yı tehevvr şod Zühre rā hālel
Īn rütbe-i şeref ki şūr-i zühre rā bedel
Ber bihterīn kenīz-i serāyeş müyesser est

VII

Şem'Ō-i şeşom çerāğ-ı şebistān-ı Ōizz ū cāh
[80b der-kenār]
Şāhenşeh-i mülūk-i haşm-i Ōarş-ı bārgāh
Erbāb-ı sīdķ rā be haķāyīķ delīl-i rāh
Ber hās ū Ōām vāsīta-i rahmet-i Īlāh
Fahr-ı zamāne ŌAskerī ān şāh-ı dīn-penāh
Ke'z qadr ber saħīfe-i hurşīd levh ū māh
Evşāf-ı ū be kilik-i ŌUtārid muharrer est

VIII

Heftüm gül-i hadīķa-i iŌzāz ū ihtirām
Kez behr-i ū'st dā'īre-i devr rā kıyām
Hatm-i e'īmme-i kutb-i ümem-i kıble-i enām
Sultān-ı dīn Muħammed Mühtedī ki hās ū Ōām
Der intiżār-ı dīden-i ū-y-end şubh ū şām
Do ruhem be dīden-i ū mī şevēd temām
Şubh-ı žuhūr-i ū seher rüz-i mahşer est
Ĥaķķā ki ez miyān-i Īn heft ser-firāz

IX

Ĥaḵḵā ki Meyāmin-i ĩn heft ser-firāz
 Farḵi nemānde est zi Baḡdād tā Ĥicāz
 Baḡdādiyān zi fitne nedārend ihtizāz
 Dārend behr-i ref'Ōi belā heft çāre sāz
 Ve'z heft kişver end be in heft bĭ-niyāz
 Şükr-i Ĥudā ber-i vey Fuzūli-i şeydā'st
 Z'in hāk her deri ki felek hāk-i ān ders est

[80b der-kenār] 127

**Merşīye der-Şān-ı Mihr-i Sipīhr-i Kerbelā Hazret-i Īmām-ı Hüseyñ İbn ÖÖAliyyü'l-
 Murtezā Radiyallāhü ŐAnh Li-Fuzūli-i Baḡdādī ŐAleyhi'r-Rahmeti'l-Hādī¹¹⁶¹
 (Müfteöilün / MefāŐilün / Müfteöilün / MefāŐilün)**

I

1. Cān zi hāk-i Kerbelā gülbün-i ġam demide şod
 Sebze-i ān gül zemīn neş'ŏe-i āb-ı dĭde şod
2. muşĭbet serv-i riyāz-ı yāsemĭ
 Bāḡ u bahār Őāķıbet būd-ı ĥazān reşide şod
3. Perdegiyān-i āl rā mātem-i köhne geşt nev
 Rişte-i Öayn-ı Öişret-i āl-i Nebĭ boride şod
4. Bāz reşid mevsim ān ki be hançer

[81a der-kenār]

5. Perde-i şabr-ı bĭ-dilān behr-i ġazā deride şod
 Bāz Muħarrem āmed ü kāst feraħ-furüz-i ġam
 Poşt-ı heme zi bār-ı ġam çün meh-i nev ĥamĭde şod
6. Bāz gül-i hezār-ı ġam dest zi hāk-i Kerbelā
 Giryē gubār-ı hoş-dilĭ şost zi hāk-i Kerbelā

II

1. Şod dem-i ān ki dem-be-dem berzah-ı zerd seyl-i ĥün
 Dem ġam-ı ŐĀl-i Muştafā dĭde zi dil dehed birün
2. Mātem-i Āl dāştend verne çerāst inçunĭn
 Rüz-i kebūd ü şeb-i siyeh kisvet-i çarĥ nĭlgün
3. Hest sitāre ber felek bā felek ez ġam-ı çunĭn
 Dāde birun şerāre-i şuöle-i āteş-i derün

¹¹⁶¹ Bu şiir (5 bent) Farsça'dır.

4. Merdüm-i dîde ger koned meyl-i tavâf-ı Kerbelâ
Tûşe bes est hûn-i dil eşk bes est reh-nümûn
5. Şubh u surû âhunden şâm şode zi Şâmiyân
Ez ser-i sûz-i şemÔişân çün nekonîm girye-i hûn
6. Girye gubâr nîst farz ez gam-i ÔÂl-i Muştafâ
Muştezi-i rızâ-yı Hâk mûcib-i âb-rûy-i mâô

III

1. Yâ Nebiyyallâh ez kerem cânib-i Kerbelâ niger
Mihnet-i ehl-i beyt bin ümmet-i bî-vefâ niger
Yâ Veliyyullâh ez Necef çeşm fiken be Kerbelâ
2. Mânde Hüseyn hiş râ der gam ü der belâ niger
Ey Hâsen ez pey be ser âr be Kerbelâ begozer
3. Meclis kethudâ peyi kâsım-ı hiş râ niger
Hûn-i ciger şode hinâ eşk dür-i girân-bahâ
4. Zîver-i nev-Ôarûs bîn zînet-i kethudâ niger
Ey melek ki geşte-i sâkin-i türbet-i Hüseyn
5. Çeşm güşâ vü behr-i ü girye-i zârhâ niger
Merdüm-i çeşm-i halk râ girye şodest farz-ı Ôayn
6. Girye be mâtem-i çünîn çün nekonem yâ Hüseyn

IV

1. Ey zi gam-i to ber felek refte figân-ı Fâtıma
Dâğ-ı belâ-yı düriyet sühte cân-ı Fâtıma
2. Nişeste be hâk-i Kerbelâ mânde vü tû berâyı tû
[81b der-kenâr]
Dâde Medîne râ seyl-i eşk revân-ı Fâtıma
3. Ğayr-i hikâyet-i to vü şerh-i şikâyet –i yezîd
Nîst be rûz-i dâverî vü rûzbân-ı Fâtıma
4. Âh ez ân ki der daÔvî-yi hûn-i to boved
Ber ser-i dest-i gîsû-yi müşk-feşân-i Fâtıma
5. Fâtıma dâmen-i Nebî gîred ü gûyed ey peder
Z’ümmet-i hod cefâ niger ber siperân-ı Fâtıma
6. Gâh Hüseyn ü geh Hâsen zîkr-i zebân-ı ü şeved
Gûş-i cemîÔ-i enbiyâ por zi figân-i ü şeved

V

1. Âb-ı Furât key boved der-i hod hâk-i Kerbelâ
Tâ gam-i ehl-i beyt râ dîde be her koça ki şod
2. Câme-i hâk çâk zed âb-ı Furât der gâzâ
Hûn-i Hüseyn ü âl-i ü rîhte ân dem demân

3. Merdüm-i dîde gû bedih ez der-i eşk hûn-bahā
Dāğ-ı Fuzûlî-i ĥazîn hest zi müşrikân-ı dîn
4. Şâmiyekân-ı şüm-rû Kûfiyekân-ı bî-ĥayā
Şemr-destân-ı Pür-i Sa'ød Âl-i Ziyād her ki hest
5. Cümle-i düşmenân-ı dîn bād be la'Önet-i Ĥudā
Yā Rab esās-ı Şâmiyān Kûfe-sıfat harāb kon
6. Ĥāk-i siyeh be dîde-i düşmen-i Bū-Türāb kon

[81b der-kenār]

128

Ve lehu Merşiyeye der-Şān-ı Mihr-i Sipih-r Kerbelā Ciger-Güşe-i Ĥazret-i Fātimatü'z-Zehrā Şefî'Ö-i Rüz-ı Cezā Ĥazret-i İmām Ĥüseyn İbn ÖÖAliyyü'l-Murtezā¹¹⁶²

(Me'Öölü / Fā'Öilätü / Me'ā'Öilü / Fā'Öilün)

I

1. Gerdün ĥizāne-i güher-i mihnet ü zām est
Miftāō-ı ān ĥizāne hilāl-i Muĥarrem est
2. Der māh ber hilāl-i Muĥarrem tarab me-cūy
K'in şeh-rā metā'Ö-ı neşāt ü feraĥ kem est
3. Teslîm ber belā nebūd ĥadd-i her kes
İn şîve ehl-i beyt-i Nebî rā müsellest
[82a der-kenār]
4. Āzār-ı Âl rā münkir-i sehl-i kin fesād
Maķsūd-ı aslî-i mülk ez ta'Ön-ı Âdem est
5. Ey devr-i cev-r-i Tūr şodî düşmen-i Şehî
K'ez düstiyeş asl-ı binā-yı to muĥkem est
6. Ey çarĥ-i def'Ö-i sıbt-ı Nebî kār sehl nîst
Ū ber mişāl-i ĥükm-i Ĥudā naķş-ı ĥātem est
7. Bî vech nîst dāmen-i Öālem be dest-i ġam
Āzār-ı ehl-i beyt-i Nebî kār-ı Öālem est
8. ÖĀlem eger muĥabbet-i İslām dāştî
Dāmān-ı ehl-i beyt key ez kef gozāştî

II

1. Rüzî ki çarĥ tarĥ-ı binā-yı belā fikend
Seng-i belā be rāh-ı şeh-i Kerbelā fikend
2. Devrān nedāşt coz dil-i Zehrā nişāne
Her nāvek-i belā ki zi şast-ı ķazā fikend
3. Her āteş-i cefā ki ber efrūht rüzgār
Mānend-i şem'Ö ber dil-i Âl-i abā fikend

¹¹⁶² Bu şiir (7 bent) Farsça'dır.

4. Ümmet niger ki pençe-i iqbāl-i şer'î tāft
Hod rā be zūr ez naẓar-ı Muṣṭafā fikend
5. Rübāh bin ki Ōākıbet-endişi nekerd
Ser-pençe rā be pençe-i şır-İudā fikend
6. Derdā ki āfitāb-ı cihān-tāb-ı şer'î-rā
Devr-i felek çü be hāk-i fenā fikend
7. Servî ki būd me'omen-i İslām sāye-eş
Nā-sāzî-i hevā-yı muhālif zi pā fikend
8. Ey girdbād-ı hāk be fark-ı sipihr kon
Ey ebr def'î-rüſenî-i mäh ü mihr kon

III

1. Bîş ez hezār çeşm der efşān der in Ōarş est
Behr-i Hüseyin an ki koned girye çeşm-i mā'st
2. Ez çeşm-i mā müşāhede-i hāk-i Kerbelā
Der her naẓar sirişk-feşān-ter zi tütüyā'st
3. Ābî ki dide mi keşed ez çeşme-i ĥayāt
Ez behr-i nişestegān-ı beyābān-ı Kerbelā'st
[82b der-kenār]
4. Ez hem be-rîz hāk-i merîz ez didei
Kū eşk rîz der ġam-i evlād-i Muṣṭafā'st
5. Ĥurşid ruh zi nuşret-i şāh-ı şehid tāft
Ez ġuśsa ger be seng zened tiğ-i hod revā'st
6. Der def'î-ehl-i Şām neşod yār-ı ehl-i beyt
Ez mihr-i āl dem zeden şubh-ı bî-şafā'st
7. Tenhā ne in serā'st por ez mātem-i Hüseyin
Z'in bişter muşibet-i mātem der an serā'st
8. İmrüz rûh-i pāk-i Nebî der azā-yı ü'st
Şāhn-ı behişt ġuşe-i mihnet-serāy-ı ü'st

IV

1. İmrüz rûz-i mātem-i Āl-i Peyember est
İmrüz rûz-i kösten-i evlād-i Ĥayder est
2. İmrüz rûz-i katl-i imām-i do Ōālem est
İmrüz rûz-i peşî-i mihrāb ü minber est
3. Rûz-i şikuften-i gül-i şad miñnet ü belā'st
Rûz-i ĥırāş-i çehre-i Zehrā-yı ezher est
4. Eyyām-ı berg-rîz-i riyāz-ı nübüvvet est
Faşl-ı ĥazān-ı ġülşen-i şer'-i mutāhhar est
5. İmrüz rûz-i şāh-ı şehidān-ı Kerbelā
Ez cevr-i rüzgār-ı perişān ü muẓtar est
6. Ki der ġam-i muhārebe-i leşker-i Ōadū

- Ki der melālet-i zen ve ferzend ü hāher est
7. Ki dil zi hecr rūy-i ciğer-gūşe geşt hūn
Ki sorh kerde mūy be hūn-i birāder est
8. Ez behr-i ū'st girye-em ey çeşm-i hūn-feşān
Vaqt-i birāderi'st merā yārī resān

V

1. Ey dīde rūz-ı vākıŌa-i Kerbelā resīd
Der ehl-i derd vaqt-i nüzül-i belā resīd
2. Ālem siyāh-pūş şod ez dūd-i āh-ı dil
YaŌnī be girye kūş ki rūz-i azā resīd
3. Ey dil be ār āh u be gūş-i felek resān
Žulmī ki ez Yezīd be Āl-i Abā resīd
[83a der-kenār]
4. Bāz ez ğam-i şeh-i şehīdān eşk-i āh māh
Rūy-i zemīn girift ü šāth-ı zemīn resīd
5. Ber bād nişestegān-ı beyābān-ı Kerbelā
Āncā ki māhī'st nem-i çeşm-i mā resīd
6. Ez cevr-i ehl-i küfr keşīdīm nālehā
K'ender felek be gūş-i Mesīhā šadā resīd
7. Ber şod zi zehr-i ğuśsa ve ğam-ı sāġar zemīn
Ber şişe-i dil-i heme seng-i cefā resīd
8. Kem bāşed anki girye ber in hāl kem koned
Hod rā be kūt-i rahmet-i Ōlzed sitem koned

VI

1. Ğam nīst āmede der şān-ı Kerbelā
Ve'z ğam-i do yār est kāmēt-i eyvān-ı Kerbelā
2. Ğayr ez beyān-ı teşnegī-i ehl-i beyt nīst
Māzmūn-i hatt-i rīg-i beyābān-ı Kerbelā
3. Ey dil be āb-ı dīde sūy-i Kerbelā niger
Taḥkīk-i hāl kon zi muḫīmān-ı Kerbelā
4. Āyā koca şodend sevārān-ı Ḥāşimī
Ḥālī çerā'st Ōarsā-i meydān-ı Kerbelā
5. Ez bādiye ki koned serā-perde-i Ḥüseyn
Key kūç gired ārzū-yi sultān-ı Kerbelā
6. Āb-ı Furāt hiç hevādāriş nekerd
Rūzī ki ğam girift beyābān-ı Kerbelā
7. Ez behr-i ğadr an günehet in ki mīzened
Her dem kef nebārīd emān-ı Kerbelā
8. Hergeh ki hāstem sıfat-ı Kerbelā konem

Ne'gzāşt girye ŧetme-i an rā edā konem

VII

1. Ey dil behr-i Āl-i ŐAlī iftihār kon
LaŐn-i Yezīd rā heme vaħt ŧiŐār kon
2. Bī-ihtiyār laŐn-i Yezīd est kār-ı men
Ez kār hā to nīz hemīn ihtiyār kon
3. Tīr-i hilāf ber āteŧ-i ŧemm ü ŧīŧ sen
Bed-hāhī-i Őubeydek bed-i rüzgār kon
[83b der-kenār]
4. Ender vücb-i laŐn-i muhālīf hilāf nīst
Ez hīħ kes medār nihān āŧikār kon
5. Ey müddeŐī hilāf-ı reh-i Murtaẓā megīr
Endīŧeī zi tīħ-i ŧeh-i Zülfiħār kon
6. Yā Rab be medh-i Āl Fuẓūlī-i hāste rā
Ĥīsn-ı ħaŧin-i merĥametet rā ħīŧār kon
7. Ez bīm-i dūŧmenān-ı bed-endīŧ gird-i ü
Peyveste ħutb-i dāŐireī iŐtibār kon
8. Yā Rab beħā-yı Āl-i ŐAlī rā devām diĥ
Bed-hāh-ı Āl rā ħalel intizām diĥ

[83b der-kenār]

129

Ve lehu Merŧiyye der-Menħbet-i ŧāh-ı ŧühedā Ciger-Güŧe-i Ĥāẓret-i Fātīmatü'z-Zehrā Ĥāẓret-i İmam Ĥüseyñ İbn ŐŐAliyyü'l-Murtezā Li-Fuẓūlī-i Bağdādī¹¹⁶³

(FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilün)

I

1. ŧod Muĥarrem bāz ü ħam der ĥātīrem ĥurrem reŧīd
Ve'z-kemān-ı māh-ı to ber dil ĥadeng-i ħam reŧīd
2. Por zi āĥ ü nāle-i kerrūbiyāñ ŧod Kerbelā
ŧīt-i nā-ŧādī be gūŧ-i cümle Őālem reŧīd
3. Zed Muĥarrem ber der-i künc-i fereĥ ħufl ez hilāl
Rüz-i rüŧen reft ez Őālem ŧeb-i muẓlim reŧīd
4. Raĥt-ı iŧ-i Őīd-i ħurbāñ rā Muĥarrem zed be Nīl
Mevsim-i ŧādī ser āmed nevbet-i mātem reŧīd
5. Mācerā-yı Kerbelā rā kem megū k'ender ezel
Behr-i in būd ez melek ta'nī ki ber ādem reŧīm
6. Sebze-i ħam tāze ŧod der būstān-ı Kerbelā
Ġāliben k'āñ sebze rā ez dīde-i mātem reŧīd

¹¹⁶³ Bu ŧiir (7 bent) Farsħa'dır.

7. Dil eger hâhed ki âb ez dîde rânêd vaqt şod
Dîde ger hâhed ki hûn-i dil berîzed dem resîd
8. Vaqt şod k'in ğam merâ der nâle-i râz âvered
Hâr-ı müjgânım gül-i hûn-i ciger bâr âvered
[84a der-kenâr] II

1. Âmed ân rûzî ki der vey rûzî-i mâ ğam şeved
Rûz-i iş-i mâ zi devr-i dil şeb-i mâtem şeved
2. Âmed an rûzî ki der Ôâlem nesîm-i ğam vezed
Şâhid-i eyyâm râ zûlf-i tarab der hem şeved
3. Âmed an vaqtî ki tabÔ-ı teşnegân-ı Kerbelâ
Tâlib-i âb-ı revân ez dîde-i pür-nem şeved
4. İn çe bîdâd est ey gerdûn ki ez ğam koşej
ŞemÔ-i şâm-ı qadr râ tâ şâmî-i hurrem şeved
5. Key revâ bâşed ki serv-i bâĝ-ı dîn ez pâ fütêd
Ve'z ser-i mâ sâye-i tevfiķ-i reófet ğom şeved
6. Sehl-kârî nîst qatl-i qâsd-i evlâd-ı Resûl
Dûr ne'bved ger der in mebhâs qazâ mülzem şeved
7. Bed-terîni ħalk bâyed k'ez pey-i reh rûze kâm
Müdbirân-ı Ôâlem-i rüsvâ-yı in Ôâlem şeved
8. Bed-ter ez her kâr-ı bed qatl-i şehîd-i Kerbelâ
Qâtil-i ü bed-terîni bed-terîni ħalk-ı Hudâ'st

III

1. Çarĥ-ı zâlim rehnej der mülk-i din efkêde est
Âftâb-ı mülk-i din râ ber zemîn efkêde est
2. Der ten-i Âl-i ÔAlî teskîn-i peykânâ-yı ħâsm
ÔUķdehâ ber rişte-i şerÔ-i mübîn efkêde est
3. Dîĝ-i deşt-i Kerbelâ tîr-i belâ râ şod nişân
Çün siper z'an rûy ber ruhsâre çin efkêde est
4. Çün nerîzed hûn-i mażlûmân ki natÔ-ı dîĝ râ
Âsmân der Kerbelâ behr-i hemîn efkêde est
5. Nîst qandîl-i fûrûzân her taraf der Kerbelâ
Berķ-ı ğam âteş be dilhâ-yı ħazîn efkêde est
6. Der zemîn-i Kerbelâ naķşî'st ez dîĝ-i revân
Bâz tondî ħâk-i ü çin ber çin efkêde est
7. Hest her sū girdbâdî der nażar yâ Kerbelâ
Tîrhâ-yı taÔn ber çarĥ-ı berîn efkêde est
8. Dîde-i ħurşîd râ bâyed keşîden mîl-i âĥ
Z'anki mî bîned çunin ħâl ü nemî kâhed çü mâĥ
[84b der-kenâr] IV

1. Ey felek hûn der dil-i zehrâ-yı ezher kerdej
Qâsd-ı hûn-i nâ-ĥaķ-ı Âl-i Peyember kerdej

- 2 Nîstem ey âsmân râzî zi seyr-i nâkîset
 Żulm-i ĥod ber Āl-i Peyğamber muğadder kerdeĵ
 3 Ey sipihr-i şūh-çeşm ez kerde-i ĥod şerm dār
 Çeşme-i hurşîd-i rahşân râ mükedder kerdeĵ
 4 Çün reved sūy-i to ey gerdūn ġubār-ı Kerbelā
 Ĥāk-i ū bā ĥāk-i Āl-i Muştafā ter kerdeĵ
 5 Nağşhā-yı rîğ-i to ey Kerbelāyî sūde nîst
 Şûret-i ĥāl-i dil-i ĥod râ muşavver kerdeĵ
 6 Ey şabā çün Kerbelā ġam-hāne-i diğer kocā'st
 Ey to mî porsem ki seyr-i heft kişver kerdeĵ
 7 Çün nenālem ez to ey devrān-ı žālîm dem-be-dem
 Ber Ĥüseyn ū Āl bîdād-ı mükerrer kerdeĵ
 8 Ez kıyāmet nîst kem ġavġā-yı deşt-i Kerbelā
 Hiç pāyānî nedāred ser-ġüzeşt-i Kerbelā

V

- 1 Āĥ ez an rûzî ki devrān coz sitem-kārî nedāşt
 Būd Şāh-ı Kerbelā ġamnāk ū ġamĥārî nedāşt
 2 Şāh-ı mażlūmān besān-i māh-ı nev ender şafak
 Ģarķ-ı ĥūn mî-ġeşt ū behr-i dem zeden yārî nedāşt
 3 Ebrveş der diğde seyl-i eşķ der dil berķ-ı Āl
 Her taraf mî-ġeşt ser-gerdān hevādārî nedāşt
 4 Ez neşîm-i żulm her dem şād gul-i ġam mî-şîkuft
 Coz ĥadeng-i ĥaşm deşt-i Kerbelā ĥārî nedāşt
 5 Āĥ ez an vaķtî ki bî-kes būd Şāh-ı Kerbelā
 Hemdem-i dil-sūz-i ġayr ez nāle-i zārî nedāşt
 6 Mevc mî zed gerd-i ĥāk-i Kerbelā deryā-yı ĥūn
 Nokta-i an ĥāk coz ġirdāb por-kārî nedāşt
 7 Kes nebūd āġeh zi endūh-i dil-i şāh-ı ġarîb
 Ĥāne-i ūmmîd vîrān būd ū miŖmārî nedāşt
 8 Renc-i āvāz-ı hicr-i yār miĥnet-i aġyār būd
 Ĥāsîleş ez dūstān ū düşmenān āzār būd

[85a der-kenār]

VI

- 1 Hest her cānîb revān rîğ-i revān-ı Kerbelā
 Bā felek sergeşte mî gerded miyān-ı Kerbelā
 2 Kerbelā gencine-i nağd-i Resûl-i Ĥāşimî'st
 Berter est ez her çe mî ġüyend Şāh-ı Kerbelā
 3 Beski ĥāk-i Kerbelā râ çarĥ ber ser mî koned
 Refte refte Ŗarş ĥāhed şod mekān-ı Kerbelā
 Sebze-i ĥāk-i şehîdān mî keşed her dem zebān

- 5· Tā begūyed dūstān rā dāstān-ı Kerbelā
Ebr mī giryed meġer ĥāzmī zi mażlūmān gozešt
- 6· Ber zebān-ı sebzeĥā-yı būstān-ı Kerbelā
Her zamān ber yād-ı gūlhā-yı bahār-ı din merā
- 7· Müncelid śad ĥār-ı ġam ber besān-i Kerbelā
Bende-i çeşmān-ı ĥūnbār-ı ĥodem kez merdūmī
- 8· Mī dehed ābī be yād-ı teşnegān-ı Kerbelā
Teşnegān-ı Kerbelā müştāk-ı āb-ı dīde end
Z'anke āb-ı dīde rā pākīze ābī dīde end

VII

- 1· Şād bāş ey dilki naĥd-i Murtażā ĥāhed resīd
Der riyāz-i adl bād-ı merĥamet ĥāvehed vezīd
- 2· Ĥāhed āmed ħāyim-i Āl-i Abā ve'z-müşrikān
İntikām-ı ĥān-ı Āl-i Muştafā ĥāhed keşīd
- 3· Revnaĥ-ı tenvīr rā şemşīr-i ü ĥāhed şikeset
Perde-i teşnegī rā iĥbāl-i ü ĥāhed derīd
- 4· Der cihān sīṭ-i śadā-yı Őadl ĥāhed şod bülend
Zīn nişīmen tāōir-i žulm ü sitem ĥāhed perīd
- 5· Şām-ı žulm-i Şāmiyān-ı şūm ĥāhed şod siyāh
Şubĥ-ı śıdĥ ez maşrıĥ-ı fetĥ ü zafer ĥāhed resīd
- 6· Muĥtedā-yı ĥalĥ ĥāhed şod imām-ı muntażır
Düşmen-i gümreh reh-i fevt ü fenā ĥāhed güzūd
- 7· Ez Fuzūlī gūş-i Őālem der penāh-i Őadl-i ü
Āşikārā laŐnet-i aŐdā-yı ü ĥāhed şenīd
- 8· Bād-ı laŐnet ber Yezīd-i naĥs ü ber İbni Ziyād
Kīst müōmin ān ki gūyed pīş-i bād ü kem mebād

[84b]

130

TercīŐ-Bend¹¹⁶⁴-i Ĥikmet-engīz ü Ĥaĥāōiĥ-āmīz Li-Cevrī Der-Tanżīr-i TercīŐ-i Rūĥī

Raĥmetullāhi ŐAleyh¹¹⁶⁵

(Meföülü / MefāŐīlü / MefāŐīlü / Feöülün)

I

- 1· Śanmaĥ bizi śūfī gibi seccāde-perestüz
Biz mescide bir¹¹⁶⁶ kūşe-i miĥrāb-ı elestüz
- 2· Evĥāt-ı Őubūdiyyet[i] fevt itmezüz aślā
Farĥ eylemezüz rüz u şebi gerĥi ki mestüz
- 3· Maĥsūb idecek¹¹⁶⁷ yok n'idelüm sübhāyı elde

¹¹⁶⁴ Bu şiir divanda Terĥīb-i Bend'tir.

¹¹⁶⁵ Cevrī D. , Tc. (8 bent), s. 160.

¹¹⁶⁶ mescide bir: secde yiri **M**.

- Biz rind-i tehî kîşe vü peymâne-be-destüz
4· Hep sâye şalar üstümüze¹¹⁶⁸ nūr-ı ilāhî
Teh¹¹⁶⁹ cürŖa gibi hāk-i harābātda pestüz
5· Biñ sūret ile cilve ider ğam dilimüzde
ŖIşķ ehline āyineyüz ammā ki şikestüz
6· Āsāyişe yir yoķ bize bārān-ı belādan
Bu hāne-i vırānede bî-cāy-ı nişestüz
7· Şivenkede kılsaķ n'ola Ŗişret-geh-i dehri
Mehcūr-ı şafā-yı tareb-i bezm-i elestüz
8· Ol hasret ile hūn-ı ciger nūş iderüz biz
[85a]
Mutrib yirine nale-i dil gūş iderüz biz

II

- 1· Dūr itdi każā ğün ki bizi bezm-i beķādan
Bir Ŗāleme düşdük ki eşer yoķ o şafādan
2· Buldı¹¹⁷⁰ göz açup rūhumuzı¹¹⁷¹ meclis¹¹⁷²-i tende
Biñ silsile- bend olmuş aña renc ü Ŗanādan
3· Ol bñlbñl-i ķudsî ķafes-i miĥnete düşmüş
Lerzende vü pñr-havf yine dām-ı hevādan
4· Hem olmuş anuĥ hem-demi bir mār-ı güzide¹¹⁷³
Kim her nefesi bñy virür zehr-i belādan
5· Bñlbñl per açup eylemeĝe uçmaĝa āĝāz
Mār istemez ayrılmaĝa bu şāĥ-ı fenādan
6· Ol hasret-i gül-zār-ı ĥaķiķatle fiĝānda
Geçmez bu mecāzî heves berg-i hevādan¹¹⁷⁴
7· Kalduķ bu iki zıdd arasında¹¹⁷⁵ ķavınñ
İş mñşkil olur ger meded irmezse Ĥudā'dan
8· Ol bñlbñl[i] āzād idecek ķudretimüz yoķ
Ol mār[ı] helāk eyleyecek¹¹⁷⁶ ķuvvetñmüz yoķ

III

- 1· Bir şeb ki bu sñzişle idñp nāle vü zārî

¹¹⁶⁷ maĥsñb idecek: Ŗādd eyleyecek **D.**

¹¹⁶⁸ sāye şalar üstümüze: üstümüze sāye şalar **D.**

¹¹⁶⁹ teh: tā **D.**

¹¹⁷⁰ buldı: bulduk **D.**

¹¹⁷¹ ruhumuzı: kendñmüz **D.**

¹¹⁷² meclis: maĥbes **D.**

¹¹⁷³ mār-ı güzide: bār-ı gezende **D.**

¹¹⁷⁴ hevādan: nevadan **D.**

¹¹⁷⁵ bu iki zıdd arasında: arasında bu iki zıdd-ı **D.**

¹¹⁷⁶ eyleyecek: eylemeĝe **D.**

2. Āteşlere yaqdum dil-i bîmār u figārı
 Sürdüm yüzümi āb gibi hāk-i niyāza
 İtdüm hem o dem kıāŖide-i giryemi¹¹⁷⁷ cārı
 3. Derd ile idüp der-geh-i Mevlāya münācāt
 Didüm ki āyā hastelerün mūnis ü yāri
 4. Mecerūhlara senden olur¹¹⁷⁸ merhem-i šāfı
 Hoş dillere senden olur ol Ŗillet-i sārı
 5. Ben nef[s]i kıavı bendene düşmüş bir eşırum
 Kim bulmadum aślā taraf-i rāh-i firārı
 [85b]
 6. Yandurma beni āteş-i kıahrında o dıvün
 Ey düstına gülşen iden tūde-i nārı
 7. Ben sūz u güdāz ile iderken bu niyāzı
 Oldı bu nidā cān ü dilün gūş ü güzārı
 8. Ger rāh-ı necāt ister iseñ baħr-i belādan
 Himmet taleb it zümre-i rindān-ı¹¹⁷⁹ Ĥudā'dan

IV

1. Ol dem nice dem tālīb-i esrār¹¹⁸⁰-ı İlāhı
 Gezdüm düşürüp mescid ü mey-hānede¹¹⁸¹ rāhı
 2. İtdüm nice dem şavmaŖa-i ĥalvetiyānda
 Perĥız ü riyāzetle ten-i zerdümi gāhı
 3. Düşdüm hem¹¹⁸² o sevdāya ki şūfı gibi bende
 Tekmıl idüp esmāŖı görem resm¹¹⁸³-i siyāhı
 4. Evhām-ı ĥayālāt ile çok vākıŖa gördüm
 Seyr itdi gözüm enfüs ü afākı kemāhı
 5. Žannüm bu ki keşf oldı baña şüret-i esrār
 Oldum bu gümān ile mecālisde mübāhı
 6. Lāzım gelicek daŖvāya¹¹⁸⁴ maŖnı nažer itdüm
 Gördüm ki benem ġāfil ü güm-rāh ü tebāhı
 7. Bir dāma düşürmiş beni śayyād-ı hevā kim
 Her dānesi bir toħm-ı meŖāşı vü menāhı
 8. İtdüm¹¹⁸⁵ nice tedbır ile ol¹¹⁸⁶ dāmdan āzād

¹¹⁷⁷ giryemi: giryeye **D**.

¹¹⁷⁸ olur: irer **D**.

¹¹⁷⁹ it zümre-i rindān-ı: eyle yūri medān-ı **D**.

¹¹⁸⁰ esrar: merdān **D**.

¹¹⁸¹ mey-hānede: mey-hāneye **D**.

¹¹⁸² hem: ben **M**.

¹¹⁸³ resm: nūr **D**.

¹¹⁸⁴ daŖvāya: daŖviye **D**.

¹¹⁸⁵ itdüm: oldum **D**.

¹¹⁸⁶ ile ol: k'olam **M**.

İtdi bu hevā hırmen-i ümmîdümü ber-bād

V

- 1· Oldum nice dem post-nişinān ile hem-hāl
Şandum ki ola anları evtādına ¹¹⁸⁷abdāl
- 2· Kıtıb aıladıgum merkez-i ğafletde bulundu
Kim dāōıreden hāric idi itdügi ef'āl
[86a]
- 3· Pırüm deyü himmet taleb itdüklerümün ğod
Ta'ōn eyledi etvārına nā-bālīg ü etfāl
- 4· Taklīd ile evzā'ımı tağyır ider eşrār
İtmiş nice biğ bencileyin aħmakı idlāl
- 5· Girmek diledüm hırğa geyüp kisve-i fağra
Gördüm ki bu bārı çekenün ekser[i] ħammāl
- 6· Bildüm ¹¹⁸⁸ ki medār olmaz imiş kesb-i fenāya
Destār-ı fenā köhne vü hem şemle ¹¹⁸⁹ hem şāl
- 7· İtdi giderek sübhā-i şūfī gibi şübhe
Ser-beste-i ¹¹⁹⁰ ümmîdümü pür-Ŗuğde-i eşkāl
- 8· Yüz döndürüp ol tāōıfeden Ŗākıbet-i kār
Oldum müteveccih teref-i āhara nā-çār

VI

- 1· Erbāb-ı ħarābāta idüp cān ile rağbet
Kıldum nice dem zümre-i rindān ile şohbet
- 2· Aldum elüme āyıne-i sāğeri itdüm
Ol tāōıfenün şüret-i aħvāline diğğat
- 3· Olmuş kimisi mest-i mey-i Ŗışğ-ı mecāzı
Almış kimini neşōe-i şahbā-yı ħağğat
- 4· Şalmış kimini ceğbe-i keyfiyyet ayakdan
İtmiş birini ¹¹⁹¹ cürŖa gibi ħāk-i mezellet
- 5· Meydāne қoyup varını itmekde gedālar
Şāhāne külāhın keç idüp nāz ile Ŗışret
- 6· Meşrebleri birbirine hem-vāre muvāfığ
Şundukları hep birbirine cām-ı maħabbet
- 7· Biğ cām içilür gerçi bağılsa yine ammā
Mestāne iden cümleōi pür-neşve-i ¹¹⁹² ħikmet

¹¹⁸⁷ anları evtādına: her biri evtādiye **D.**

¹¹⁸⁸ bildüm: bildün **D.**

¹¹⁸⁹ köhne vü hem şemle: köhne қabā şemle **D.**

¹¹⁹⁰ Ser-beste-i: ser-rişte-i **D.**

¹¹⁹¹ birini: yerini **D.**

- 8 Her birini bir şekle komuş hâlet-i mestî
[86b]
Yād eyledüm ol şekl[i]¹¹⁹³ görüp bezm-i elesti

VII

- 1 Bir şubh-dem ol şevk ile aldum¹¹⁹⁴ ele sāğır
İtdüm yine āyınemi horşide berāber
2 Ol şubh-ı mübārek-dem ü ol cām-ı şafānuñ
İtdi eşeri cān ü dile feyz-i mükerrer
3 Ol feyz ile āyine-i dil oldı mücellā
Dîdārımı Ŗarż eyledi bir rūh-i muşavver¹¹⁹⁵
4 Ruhsāre-i pür-şevk-i cihān-tābına baqđum
Yanında anuñ zerre degül mihr-i münevver
5 Çeşminde mey-i nahvet ü destinde¹¹⁹⁶ piyāle
Olmuş dü cihān lutfına vü qahrına mażher
6 Ervāh-ı mücerred ser-i zülfinde muqayyed
Ecnād-ı melek ğamzesinüñ küştesi yek-ser
7 TaŖrîf idemem naķş-ı cemālin o perinüñ
Bu hüsñ ile yok nevŖ-i beşerde aña beñzer
8 Bir şive ile kıldı beni hüsñine meftün
Oldı dil-i şüridenüñ ahvāli digır-gün

VIII

- 1 Germ itdi dili neşve-i şahbā-yı maħabbet
Düşdi ser-i pür-şurıma sevdā-yı maħabbet
2 Çaldum başına Ŗaķluñ o dem şişe-i nengi
İtdüm dil-i dîvānemi rüsvā-yı maħabbet
3 Geh cılve-gehüm ğuşe-i bāzār-ı melāmet
Geh cāy-ı qarārum ser-i şahrā-yı maħabbet
4 Geh hem-nefesüm nāle-i pür-süz dem-ā-dem
Geh mūnisüm¹¹⁹⁷ endüh-ı ğam-efzā-yı maħabbet
5 Geh seyl-i beyābān-ı belābîle revānüm
Geh ğavta-hürî-i lücce-i deryā-yı maħabbet¹¹⁹⁸
[87a]
6 Meydāne koyup başumı Ferhād-veş itdüm

¹¹⁹² cümleöi pür-neşve-i: cümeli bir neşve-i **D**.

¹¹⁹³ şekli: hāli **D**.

¹¹⁹⁴ aldum: alup **D**.

¹¹⁹⁵ Dîdārımı Ŗarż eyledi bir rūh-i musavver: Dîdārımı Ŗarż bir rūh eyledi musavver **M**.

¹¹⁹⁶ destinde: deşinde **D**.

¹¹⁹⁷ mūnisüm: mūñnüm **D**.

¹¹⁹⁸ Bu mısradā vezin bozuktur.

- Çok bî-ser ü sāmān ile pîr ile¹¹⁹⁹ maḥabbet
7 Şimden girü cān oynadurın Őışķ ile zîrā
Günden güne germ olmada ğavġā-yı maḥabbet
8 Dūnyā yıķılup başuma ger ķopsa ķıyāmet
Gelmez yine bu maŐrekenen baņa feragat

IX

- 1 ŐĀlemde ki tā zinde-i feyz-i dem-i Őışķam
Ser-gerd-i ¹²⁰⁰hevā-yı çemen-i hurrem-i Őışķam
2 Ğam-ġın-i dem-i Öıyş-ı tareb-nāk-i neşātam
Ĥurrem-dilem endūh-ı belā-yı ġam-ı Őışķam
3 Ĥāk-i reh-i cānāne cebin-sāy-ı gedāyem
Baş egmezin eflāke şeh-i Őālem-i Őışķam
4 Tā farkı sipihre şaçarın cürŐa-i cāmı
Eyvān-ı ĥarābāt-ı fenāda Cem-i Őışķam
5 Tūfānuma hem-ser gečinür mevc-i belā kim
Deryāları bir ķatrete şaymaz yem-i Őışķam
6 Ĥūrşîd ü meh[e] tāb viren źerre-i derdüm
Bām-ı felege sāye şalan tārem-i Őışķam
7 Fehm eyledüm esrār-ı nihān-ı dil-i Őışķı
Bîġāne isem Őaķl ile ger maḥrem-i Őışķam
8 Ĥallāl-i¹²⁰¹ rümüz-ı haber-i müşkil-i Őaķlem
Dîvāne isem dāġ-ı derün-ı dil-i¹²⁰² Őaķlem

X

- 1 ŐAķl āyet-i ĥikmet-ĥaber-i şunŐ-ı Hudā'dur
Őışķ āfet-i endişe-i Őaķl-ı ĥükemādur
2 ŐAķlun şerefi ĥikmeti keşf-i nezarîdür
Őışķun eşer-i cāzibesî perde-ġüşādur
[87b]
3 ŐAķl eyleyemez derd-i dili Őāşıkā çāre
Őışķ ise devā-yı ĥafaķān-ı Őuķalādur
4 ŐAķl āb-ı ruḥ-ı cevher-i āyîne-i şüret
Őışķ ise ol āyinedeki tāb ü cilādur
5 ŐAķlun irişür gevherine ġāḥî keşāfet
Őışķun ĥüneri ĥall-i rumüzāt-ı ķazādur
6 ŐAķlun ĥaberi mes'ele-i maönî-i mübhem

¹¹⁹⁹ pîr ile: daŐvā-yı **D.**

¹²⁰⁰ ser-ged-i: ser-germ-i **D.**

¹²⁰¹ ĥallāl-i: ĥammāl-i **M.**

¹²⁰² dāvāne isem dāġ-ı derun-ı dil-i: dîvāneyem ammā yine dāġ-ı dil-i **D.**

7. Óİşkuñ dile feyz itdügi hem-väre şafâdur
 ÓAql oldı reh-i Óālem-i tahkıkde güm-rāh
 Óİşk ol tarefūñ sāliline rāh-nümādur
 9. ÓĀkil aña dirler ki ola Óİşk ile hem-rāh
 Dıvāne odur kim yürüye Óaql ile her-gāh

XI

1. MaÓzür ola ey Óākil ü dānā dil-i munısıf
 Oldıysa bu maÓnāda sözüm Óaqla muhālif
 2. Ben Óāşık-ı dıvāne-i bıhūde kelāmem
 Mümkün mi ki dıvāne ola hıkmete vākıf
 3. Ben Vāmık u Ferhād ile hem-hāl-i cününem
 Sen Āsef ü Loqmān ile hem-rāz-ı mevākıf¹²⁰³
 4. Ben mevākıf-ı hayretde zebān-beste vü mebhūt
 Sen ehl-i kemāl ile sebağ-hān-ı meÓārif
 5. Ben Óİşk ile āteş-zen-i hār u hes-i evhām
 Sen Óaql ile vādı-i hayālātda hāóıf
 6. Ben nefsümi derk eylemede Óāciz ü kāsır
 Sen mesóele-i vācibi vü mümkinini Óārif
 7. Ben bı-haber-i maÓrifet-i Óālem-i hestı
 Sen vākıf-ı rāz-ı dil-i eşyā vü mükāşif
 8. DaÓvayı қо itme baña bürhānuñı tefhım
 [88a]
 Bı-hüccet ider Óārif olan vahdet[i] teslım

XII

1. ÓĀkil söz[i] matbūÓ u pesendide güherdür
 Ammā dil-i Óārifde olan özge haberdür
 2. Biz Óārif ü Óākil sözine¹²⁰⁴ itmezüz inkār
 Ol zevkını idrāk idene şır ü¹²⁰⁵ şekerdür
 3. Cāhil sözini diñlemezüz Óılmı de olsa
 Bāzār-ı haķāóıķde anuñ sūd u zarardür
 4. Cāhil ne bilür nükte-i tahkık u mecāzı
 ÓĀlimde bu maÓnāda giriftār-ı hatardür
 5. Biz ehl-i dilüz Óālim ü cahilde nemüz var
 Dil nevÓ-i diger şahs-ı beşer nevÓ-i digerdür
 6. Her nevÓ-i beşer fehmi idemez dil ne dimekdür
 İnsāna bu Óirfān şeref-i Óılm ü hünerdür

¹²⁰³ mevākıf: muÓārif **M.**

¹²⁰⁴ Óārif ü Óākil sözine: Óākil ü Óārif sözini **D.**

¹²⁰⁵ idene şır ü: ne şır ü ne **M.**

- 7· İnsān ki bu Óirfān[1] eger itmese¹²⁰⁶ taḥśīl
Dānişle Felātūn-ı zamān olsa da ḥardūr
8· Ne Óālim ü ne Óārif ü ne vākıf-ı ḥālüz
Cevrī gibi her ḥāl ile bī-hūde¹²⁰⁷ maḳālüz

XIII

- 1· Yā Rab bizi de vākıf idüp maÓni-i ḥāle
Dil-beste ḳoma tabÓumuzı nükte-i ḳāle
2· Yā Rab bize şevk-i taleb-i maÓrifetün vir
Cehd eyleyelüm fazlün ile kesb-i kemāle
3· Yā Rab bize ḳıl şüret-i taḥḳıḳi nümāyān
Baḳmaḳdan usandı gözümüz naḳş-ı ḥayāle
4· Yā Rab bize tevfiḳun ile eyle hidāyet
Tā yol yañılup gitmeyelüm semt-i ḍalāle
5· Yā Rab bizi ol sālīk-i āgāha refiḳ it
Kim rehber ola fırka-i efrād-ı ricāle
[88b]
6· Yā Rab bizi ol Óāşık ile eyle mülāḳı
Kim vāsıtasız dāhil ola bezm-i vişāle
7· Yā Rab dilimüz eyle o miróate muḳābil
Kim mażher ola pertev-i envār-ı cemāle
8· Envāruñ¹²⁰⁸ ile dīde-i idrāke zıyā vir
Dīdāruñ¹²⁰⁹ ile āyine-i ḳalbe cilā vir

[85b der-kenār]

131

Terkīb-Bend-i Sāmī Berāy-ı Nażire-i Rūḥ-i Bağdādī ÓAleyhi¹²¹⁰ Raḥmeti'l-Hādī¹²¹¹
(MefÓülü / MefāÓilü / MefāÓilü / FeÓülün)

I

- 1· Şūfī gibi žann itme bizi sübhā-be-destüz
Biz dāne-şümār-ı güher-i Óahd-i elestüz
2· Erbāb-ı riyānuñ şerine¹²¹² cürÓa nişāruz
Peymāne-i serşār-ı mey-i Óışḳ ile mestüz
3· Kuḥlū'l-başāruz sāye gibi dīde-i mihre
Ḥāk-i ḳadem-i ehl-i melāmetde ki pestüz

¹²⁰⁶ itmese: itmeye **D.**

¹²⁰⁷ bī- hūde: āsūde **M.**

¹²⁰⁸ Envāruñ: dīdāruñ **M.**

¹²⁰⁹ dīdāruñ: envāruñ **M.**

¹²¹⁰ Mecmuada “TerciÓ-i Bend” olarak yazılmıştır.

¹²¹¹ Arpaemini-zāde Mustafa Sāmī D. , Tb. (13 bent), s. 549.

¹²¹² şerine: serine **D.**

- 4 Ka'beyle şanem-hānede yek-reng-i sücûdüz
Biz hânķāh-ı dilde ki Allāh-perestüz
5 Bilmezse n'ola ķadrümüzi zāhid-i ĥod-bın
Ol āyineyüz kim kef-i zengīde şikestüz
6 Ser-geştelerüz dūr olalı menba'umuzdan
Seyl-āb-ı şāhārī gibi bī-cāy nişestüz
7 Güm-kerde-i sürāġ-ı reh-i ĥayrānī-i Őışķuz
Ĥıẓr ile o vādīde ki biz dest-be-destüz
8 Sāġar be-kef-i meykede-i Őışķ-ı Ĥudā'yuz
Fark-ı felege cür'ā-feşān turfe gedāyuz

II

- 1 Ey zāhid-i ķışrı-sühen-i da'vı-i bātıl
Bī-zā'ōiķa-i lübb-i kemālāt-ı efāzıl
2 Tā key olasın münkir-i erbāb-ı ĥaķīķat
İnkār-ı selefle idüp ĵrād-ı delā'ōil
3 ŐĀlim geĥinüp olmadasın ehl-i kemālūĵ
Geh zendaķa vü küfrine geh fıķına ķā'ōil
4 Te'vīle tevakkuf iden aķvāl-i kibārı
Žāhirde ķoyup itmedesin bātını zā'ōil
5 Ĥar-mühre-i inkārını ārāyış idinmiş
Lā-yefhem olan ĥayl-i ĥarān-ı mütesāfil
6 Lāyık mı olup mu'ōtesif¹²¹³-i cāde-i taśdīķ
Dünbāle-rev-i tab'ūĵ ola bir nice cāhil
7 Ĥıfẓ itmek ile cerbeze-i felsefīyātı
Žann itme ki olduĵ reh-i taĥķīķde Őāķil
[86a der-kenar]
8 Bildūĵ mi nedür mebde' ile semt-i me'ādı
Öİlm anlama ey tıre-derün naķş-ı sevādı

III

- 1 Erbāb-ı şühūduĵ süheni keşf-i ĥikemdür
Maķbül-i sanādīd-i sühen-dān-ı ümemdür
2 Endīşe-i ĥüccāb-ı nihān-hāne-i esrār
Miftāĥ-ı tılısmāt-ı me'ānī-i ķıdemdür
3 Āyīne-i ķalbinde o rüşen-güherānuĵ
Jeng-i ene'ıyyet eşeri maĥẓ-ı Őademdür
4 Yektā-güher-i vāĥdete tālib olur anlar
Enhār gibi vāsıl-ı ser-menzil-i yemdür

¹²¹³ mu'ōtesif: mu'ōtekid M.

- 5· Şüretde gedâyân-ı nemed-püş-ı melâmet
Ma'Ônâda selâtın-i melik-hayl ü haşemdür
6· İn'Ôamları bahşış-i feyz-i ezelîdür
Anlar hulefâ-yı rüsül-i pâk-şiyemdür
7· ÔÂdetleri hep bezl-i le'ôâlî-i haқиқat
İhsânları gencîne-i enfâs-ı himemdür
8· Gördükleri âsâr-ı şu'ûnât-ı İlâhî
Seyr eylediler Hâққı meżâhirde kemâ-hî

IV

- 1· Güş eyle merâtibde nedür Ôilm-i haқиқat
Erbâb-ı şühûd eylediler böyle rivâyet
2· Olmuşdı o ma'hibûb-ı sera-perde-i lâ-reyb
İtlâқ-ı niķâb-ı harem-i ğayb-hüviyyet
3· Bi'z-zât idüp şîve-i âġâz-ı te'Ôayyün
Âyîne-nümâ oldu cemâl-i ehâdiyyet
4· Esmâ vü şîfât ile žuhûr eyledi a'Ôyân
Çün itdi düvüm mertebede cilve ma'habbet
5· Ervâh-ı besâ'ôitde ki oldu mütecellî
Ta'Ôyın idemez anı ser-engüş-i işâret
6· Düşdükte merâyâ-yı mişâliyyeye Ôaksi
Sa'hrâ-yı tahayyülde görindi nice şüret
7· Bu mertebeden sonra semâvât ü Ôanâsır
İtdi se mevâlîd ile tertîb-i şehâdet
[86b der-kenâr]
8· İnsân olup enmüzec-i kül zât ü şîfâta
Pes mażher-i tām oldu bu cümle hâzerâta

V

- 1· Oldı hat-ı mecmû'Ôa-i pişânî-i insân
Hükûm-i “halaқа'llâhü Ôalâ sûreti Rahmân”¹²¹⁴
2· Baқ dîde-i Ôibretle o âyîne-i pâke
Olsun dir iseñ pertev-i ta'ħķîķ nümâyân
3· ÔÂrif iseñ ey tâlib-i Hâқ sen seni aңla
Gencîne-i ma'ħfiye ma'ħaldür dil-i vîrân
4· Bil geldigüñi mülk-i vücûde ne içündür
Sa'Ôy it olasın pâdişeh-i kişver-i Ôirfân

¹²¹⁴ “Allah insanı Rahman suretinde yarattı”

- 5· Meftûh'dur ebvâb-ı kerem iste Hudâ'dan
Olmaqlığa zânû-zede-i şohbet-i pîrân
6· Şarf eyleme evkâtüñi bâziçe vü lehve
Dîvâne gibi olma şağın suhre-i şıbyân
7· Ancağ bu hevâ vü heves-i nefis ise maşşûd
Bu mâddede müşterek oldı saña hayvân
8· Ref'û eyle gönül'den hüçüb-i zulmet ü nûr
Nezzâre-i dîdâra degiş cennet ü hûr

VI

- 1· ÓĀrif iseñ ol perde-ber-endâz-ı hafâyâ¹²¹⁵
Tâ kim olasın mahrem-i halvet-geh-i ma'ônâ
2· Bir kerre nigâh eyle pes-i perde-i râza
Üstâd-ı şuver-bâz olur ol demde hüveydâ
3· Çün kâr-ı nihâñi-i meşîyyet ola ma'ölüm
Çekme ğam-ı imrûz ile endişe-i ferdâ
4· Şıdķ ile rızâ-dâde-i taķdîr-i Hudâ ol
Virme halecân ħalbûñe tedbîr ile aslâ
5· Seng atsa da kûdek-menişân olma şikeste
Mecnûn-reviş ol Óâķil iseñ ey dil-i şeydâ
6· Āyine gibi taşfiye-i levh-i derûn it
Tâ saña keder vormeye nîk ü bed-i dünyâ
7· Yer-reng ü müsâvât gerekdür nażerünġe
Tevbîh-i Óadû düst-nevâzi-i ehîbbâ
[87a der-kenâr]
8· Mestâne-i ser-bâz-ı tarab-hâne-i cân ol
Müstâğñi-i Óişretkede-i her dû-cihân ol

VII

- 1· Sâķi şun o meyden ki ola neş'oe-dih-i tāk
Bir cām ile ķıl def'û-i ħumâr-ı dil-i gam-nāk
2· Ol bâde ki nâ-şüste-ruh-ı gerd-i riyâyı
Mîñâ gibi şâbûn-ı kef-i mevci ider pāk
3· Ol âteş-i seyyale-i nāmûs-ı ħired-sûz
Pâ-mâl-kûn-i zühd ü vera'Ó çün hes ü hâşāk
4· Ol bâde-i pür-feyz ki geldükde ħurûşa
Teh cür'Óası ħāk oldı ħabâbı bu nüh eflāk
5· Şem'Ó-i ħarem-efrûz-ı dil-i tîre-nihādân

¹²¹⁵ hafâyâ: cefâyâ M.

- Bir kıatresidür mişkāl¹²¹⁶-i āyine-i idrāk
6 Ref' ile bizi hākten ey pır-i harābāt
Kaldur bir ayağ ile yapış destüme bı-bāk
7 Leb-teşnelerüz cām-ı mey-i Ŗışka Kelımün
Bu beytin idüp vird-i zeban-ı dil-i şad-çāk
8 Dilbeste-i sâzım ü eşir-i mey-i nâbım¹²¹⁷
Geh mevc-i şerâbım ü gehi târ-ı rebâbım

VIII

- 1 Mutrib ele al nây-ı pesendide-maķālī
Germ eyle def-āsā dil-i berhem-zede-hālī
2 Feyz-i neğam-ı sâmiŖa-süzıyle rebābuğ
Āteşlere yak şine-i Ŗuşşāk-ı cemālī
3 Def' eyle meded çübek-i santür ile dilden
Ėarb eyle usûliyle ser-i şahs-ı melālī
4 TeŖşirini inkār idemem nağme-i sâzuğ
Lutf eyler iken cān ü dile cezbe-i hālī
5 Nây-ı şekerin-nağme ider hokķa-i güşı
Kand-i kaşab-ı sükker-i hālât-ı meŖālī
6 Pürdür güher-i feyz ile şandüka-i tanbūr
Meyl-i dil-i Ŗuşşāk degüldür aña hālī
7 Mızrābda mı çübdā mı müda mı teŖşir
Zāhid bunı fehm it ķo yiter ķıl ile ķāl
[87b der-kenār]
8 Çaldum taşā ben şişe-i nāmūs ile nengi
Mutrib kerem it sen daķi çal barbet [ü] çengi

IX

- 1 Dil-beste-i gışū-yı ham-ender-ham-ı Ŗışķam
Dıvāne-i zencir-be-pāy-ı ģam-ı Ŗışķam
2 Perverde-i āĝuş-ı mevālīd-i şelāşe
Ėayrū'l-halef-i silsile-i Ādem-i Ŗışķam
3 Geh vādī-i Eymen gehi Mūsī-i tecellī
Geh Ŗışī-i muŖciz-nefes-i Meryem-i Ŗışķam
4 Geh pır-i sipihrūğ eline sübhā-i pervin
Geh sâz-ı kef-i zührede zır ü bem-i Ŗışķam
5 Biğ sûret ile zıb-i mecālī-i şuŖūnam
Geh hüsñ ü gehi Ŗāşık u geh Ŗālem-i Ŗışķam

¹²¹⁶ mişkāl: mafsāl M.

¹²¹⁷ “ Ben saza gönül bağladım ve saf şarabın esiri oldum. Bazen şarabın dalgasıym ve bazen de rübabım teliyim”.

- 6 Gāhî girih-i muśmet-ı maŖnāda nihānam
Geh cilve-geh-i sāḥa-i keyf ü kem-i ŖıŖŖam
7 MaŖnā-yı baŖt-i eŖer-i kāf ile nūnam
Terkīb-i rumūz-ı kelimāt-ı fem-i ŖıŖŖam
8 Mevsūm-ı cehūl ü gehî medŖuvv-i Ŗalūmam
Maḥmil-keŖ-i ser-bāz-ı emānāt-ı Ŗulūmam

X

- 1 Yā Rab ıanı ol dem ki nihān idi bu ḥāne
Nūr-efken olan vuŖlet idi ıeŖm-i cihāne
2 Ağyār nihān yār nihān dil daḥi nā-būd
Ne resm nūmāyān idi ne nām ü niŖāne
3 Bir bezm idi ol bezm-i Ŗafā kim yoğ idi ḥiı
ŖUŖŖāka temāŖā-yı cemāle bu bahāne
4 Pūr-neŖve idi cümlesi bir cām-ı Ŗafādan
Hep bāde-i vaḥdet Ŗunulurdu dil ü cāne
5 KeŖret yoğ idi vaḥdet-i maḥz idi bu Ŗālem
İŖbāt-ı vüçud itmege yir yoı digerāna
6 Hep ğarıa-be-nūr-ı eḥadiyyet idi eŖyā
MaŖdūm idi aŖyānda temyiz-i miyāne
7 MaŖlūm iken nükte-i “el-ān kemākān”¹²¹⁸
Ŗad ḥayf ki olduı¹²¹⁹ yine pūr-ḥāb-ı feŖāne
[88a der-kenār]
8 Dil-Ŗifte-i ḥüsn-i ezel ıeŖm-i Ŗühūduz
Ḥayret-zede-i āyine-i reng-i vüçuduz

XI

- 1 Ey nūr-dih-i hestî-i eflāk-i ŖanāŖır
Feyyāz-ı vüçud-ı Ŗuver-ārā-yı meżāhir
2 Dānende-i her müŖkil-i ser-beste-i iıād
Bınende-i esrar-ı ḥafāyā-yı ŖamāŖır
3 Bilmekde kemālātuıı pā-der-gil-i ḥayret
ŖAıı-ı ḥükemā vü Ŗulemā-ı mütebahḥır
4 PıŖ-i naıar-i Ŗaııla temāŖā-yı cemāle
ıekmekde izāfāt-ı neseb perde-i sātır
5 Ey mihr-i Ŗamā burıaŖ-ı ııııı-ı cemālūıı
Her zerrede pinḥān yine her zerrede žāhir
6 Žātūıı ola ııııı-ı ḥaıııı ile mutlaıı

¹²¹⁸ “Ŗimdi de öyledir”.

¹²¹⁹ olduk: olduı **M**.

- Derk eylemede dil olur elbet mütehayyir
7 Bu matla'û-ı rengin ile bildürdi Hayâli
Hayret idügin ehl-i dile menzil-i âhir
8 Ey tîr-i gamet râ dil-i Ŗuşşâk nişâne¹²²⁰
Halkı be to meşgûl ü to gâyib zi miyâne

XII

- 1 Dil mu'eteki'f-i gûşe-i ebrû-yı Muḥammed
Cân silsile-der-gerden-i gîsû-yı Muḥammed
2 Gül-berg-i ruḥı mun'sabıg-ı şıbgâ-i Rahmân
Ezhâr-ı ḥaḳâyıḳda nihân bûy-ı Muḥammed
3 Tevhîd ider intâḳ-ı İlâhî ile ta'ûlîm
Tûtî-i dile âyîne-i rûy-ı Muḥammed
4 Firdevs-i ḥaḳîḳatde eb-i Âdem ü Havvâ
Eşyâ ise hep zade-i yek-mûy-ı Muḥammed
5 Ey Ŗâşk hidâyet demîdür Ŗâşık-ı zâre
Düşdüm yola göster bize der-i kûy-ı Muḥammed¹²²¹
6 Vâsıl olayum menzil-i maḳsûde meded kııl
Cismüm ideyüm ferş-i reh-i kûy-ı Muḥammed
7 Şad Ŗaciz ile oldu dil-i mehcûr siyeh-kâr
Bir bende-i nâçiz-i şenâ-gûy-ı Muḥammed
[88b der-kenâr]
8 Sâmi nice yüz biş şalavât ola ḥavâle
Ol rûḥ-ı şerîfe dahi aşhâb ile âle

XIII

- 1 Hestî-i mecâzîyi nihân eyle İlâhî
Esrâr-ı ḥafâyâyı Ŗıyân iyle İlâhî
2 Müstağraḳ-ı envâr-ı şühûd it dil-i zârı
Keşf-i hücûb-i dîde-i cân eyle İlâhî
3 Maḥv eyle gönülde eşer-i naḳş-ı sivâyı
Ėayriyyeti bî-nâm ü nişân eyle İlâhî
4 Kııl Ŗayn-ı yakın ile bizi vâkıf-ı esrâr
Ref'û-i tutuḳ-ı reyb ü gümân eyle İlâhî
5 Bir pîre ḳul eyle beni kim zıll-i Hudâ'dur
Maḥdûmumı ol şâḥib-i şân eyle İlâhî
6 Ol mażher-i zâta dilümi eyle muḳâbil
Bir zerre iken mihr-i cihân eyle İlâhî

¹²²⁰ “ Ey gam okunu âşıkların gönlüne nişan alan kişi, herkes seninle meşgul, fakat sen kayıpsın, ortada yoksun” .

¹²²¹ bize der-i kûy-ı Muḥammed: neredür şûy-i Muḥammed **D**.

- 7· Mevc-i nažar-i lutfi ile ol yem-i cūduḡ
Ḳalbüm güher-i cezbeye¹²²² kân eyle İlähi
8· Lutf it beni maḥcūb-ı vüçüd eyleme yâ Rab
Nâ-maḥrem-i âsar-ı şühüd eyleme yâ Rab

[88b]

132

Terkīb-Bend-i ŐĀli be-Vādī-i Naşihat¹²²³
(Müstefīlātün / Müstefīlātün)

I

- 1· Şol dem ki oldum baḥr-i muşaffā
Zātüm göründi mirōāt-ı Mevlā
2· Düşdi sülüküm bir gizlü yirden¹²²⁴
Dört oldu menzil-i maḥfī vü peydā
3· Evvel konağum şulb-i pederdür
Mülk-i Öademden cān atdum¹²²⁵ aḡa
4· İkinci menzildür raḥm-i māder
Ḥün-ı ciğerden ḥünüm¹²²⁶ müheyyā
5· Andan gidince oldu konağum
Şaḥrā-yı Őālem-i iḳlīm-i dünyā
6· Dördünci menzil kūy-ı fenādur
Her semt-i anuḡ Firdevs-i aŐlā
7· Ser-menzil oldu her sālik anda
Yol zahmetinden olmuş¹²²⁷ müberrā
8· Çün raḥme düşdüm şüretde oldum
ḲaŐr-ı şadefde bir dürr-i yektā
9· Şems-i seŐādet bezl itdi nūrın
Buldum mürebbi oldum mürebbā
10· Ḳudret yedinden oldum¹²²⁸ muḥaśsal
Taşvır-i heykel-i tekmiḷ-i aŐzā
[89a]

¹²²² -i cezbeye: -i gencine **M.**

¹²²³ Gelibolulu Mustafa Ali D. , Tb. (Mecmuada 7 bent, Divanda 10 bent), s. 427. Sehven terciö-bend yazılmış, divanda Terkib-bend olarak isimlendirilmiştir.

¹²²⁴ yirden: gence **D.**

¹²²⁵ atdum: itdüm **M.**

¹²²⁶ ḥünüm: ḥānum **D.**

¹²²⁷ olmuş: oldu **D.**

¹²²⁸ oldum: oldu **D.**

11. Baħr olacağum fehm itdi Óālem
Dürr gibi oldum gerçi hüveydā
12. Nefh itdi rūhum Feyyāz-ı Mutlak
Māōü'l-hayātı içdüm hemānā
13. Elĥamdüli'llāh elĥamdüli'llāh
K̇ad küntü ĥayyen min k̇udreti'llāh

II

1. Oldum revāne çık̇dum cihāne
Güşişler itdüm āh ü fiğāne
2. Ol dem ki¹²²⁹ doğdum döndüm hilāle
Mānend-i ĥāle kayd oldı cāne
3. Geh ĥabs[e] k̇onduğ bend-i bağırdan¹²³⁰
Geh şır ü şekker geh āb ü dāne
4. Gehvārem oldı taht-ı Süleymān
Bî-ĥātem oldum şāh-ı yegāne
5. Ol ĥāne içre bir ĥāne düzdüm¹²³¹
Kārüm müheyyā ĥükmüm revāne
6. Yıl gibi yildim saÓy¹²³² ile vāfir
Öykündüm āhir tavr-ı yılane
7. Bir çüb-ı ĥuşkî şeb-dîz idindüm
Bir tahta pāre tîğ-i miyāne
8. Geh ĥāne düzdüm anı da yık̇dum
Geh tūpum aldum atdum yabāne
9. Miróāt-ı k̇udret gösterdi vahdet
MašnūÓ-ı ŠāniÓ Ĥağ'dan nişāne
10. Her şeyóı bilmek farz oldı āhir
Ĥarf-i teheccj resm-i bahāne
11. Burdı kulağum dest-i muÓallim
Oldı turağum taÓlîm-ĥāne
[89b]
12. Bildüm günāhüm buldu[m] güvāhüm

¹²²⁹ dem ki: demle **M.**

¹²³⁰ ĥabse k̇onduğ bend-i bağırdan: ĥabs-i k̇undāk bend-i bağırdāk **D.**

¹²³¹ düzdüm: döndüm **D.**

¹²³² saÓy: lu'b **D.**

Toydum İlāhüm uydum zamāne

- 13· ÓAyentü sırren āmentü bi'llāh
ÓAyyentü dümüÓı min sıbgati'llāh

III

- 1· Gitdi śabāvet geldi şebābet
Meyhānelerde fişk oldu Óādet
- 2· Yıllarla Óömrüm bir karn olunca
Oldı qarınüm gül ü ğabāvet¹²³³
- 3· Gülzār-ı Óālem cennet göründi
ÓAhd-i cüvānı hengām-ı cennet
- 4· Ħum-hānelerde mey¹²³⁴ nūş iderdüm
Mescidde şüfı¹²³⁵ eylerdi tãÓat
- 5· Tesbîh[i] zāhid dutduķca¹²³⁶ tız tız
Devrinde sāġar eylerdi sürÓat
- 6· Pend itse nāsîh pek incinürdüm
Ney çalsa mutrib ĥaž bı-nihāyet
- 7· Göñlüm murādı yār idi ammā
Aġyāra¹²³⁷ nefsum eylerdi raġbet
- 8· Gāhı nigāra gāhı cüvāne¹²³⁸
Māóil geçerdı ol bı-ĥamiyyet
- 9· İçdükce bāde dil vardı bāda
Óİşret göründi Ó ile ayn Óişret
- 10· Nefs-i mübāhı isterdi rāhı
Rūhum kıomazdı bir lahže rāhet
- 11· Esvāt-ı mutrib rengin edālar
InÓām-ı sākı şırin ĥikāyet
- 12· Miróāt-ı Ħaķķı kıldum şikeste
Sāġerde gördüm rüy-ı melamet
[90a]
- 13· Dāret kūusı fı-rüóyeti'llāh¹²³⁹

¹²³³ ġavāyet: ġabāvet **D.**, ġavāyet: azgınlık.

¹²³⁴ mey: ben **D.**

¹²³⁵ şüfı: iller **M.**

¹²³⁶ dutduķca: döndükçe **D.**

¹²³⁷ aġyāra: emmāre **M.**

¹²³⁸ Divanda nigāra ve cüvāne kelimeleri yer deġiştirmiştir.

IV

- 1· Gördüm ki nefsum zāhid yeñilmez¹²⁴⁰
Mirōāt-i ḡalbüm¹²⁴¹ pāsı silinmez
- 2· ÓAhd-i ĥayātum oldukça mümted
“Mütü”¹²⁴² nidāsı hiç gūşe girmez
- 3· Çihl erbaÓınūñ her zemheriri
Zehrini dökdi cān murğı bilmez
- 4· Ĥamsiñe vardı Óömrüm baharı
Bülbül hevāda güller görünmez
- 5· Bu nefs-i žālim¹²⁴³ ser-mest-i dāóim
Ser-ĥoşluğundan hergiz ayılmaz
- 6· Çeng ü çeğāne gūşın pür itmiş
Pend eyleşem de aslā işitmez
- 7· Bend-i bükāda ġamlar çekerdı
Dıvānedür kim andan çekilmez
- 8· ÓArş-ı berini viridi zemīne
Bilmez yirini aslā¹²⁴⁴ yirinmez
- 9· Bir dürr-i pāk-i Óālem-behāyem¹²⁴⁵
Bilmezligünden ḡadrüm bilinmez
- 10· Ger ḡādir olsam fi'l-cümle dirdüm
Ammā ki derdüm çokdur dinilmez
- 11· Óİlm anı śandum žāhirde ḡaldum
Nā-dān-ı dehrem kendini bilmez
- 12· Ben böyle ġāfil Ĥaḡ lutfı kāmıl
Baḡr olmadan¹²⁴⁶ dil göz yaşı diñmez

¹²³⁹ “ Allah’ı görme bahsinde kadehler devrettim. Bu bakımdan Allah’ın hikmeti açısından benim şarabım saf olsun” .

¹²⁴⁰ yenilmz: yañılmaz D.

¹²⁴¹ ḡalbüm: ḡalbün D.

¹²⁴² “Ólünüz” ifadesiyle şair “ölmeden önce ölünüz” hadisine telmih yapmıştır.

¹²⁴³ žālim: ġāfil D.

¹²⁴⁴ aslā: ḡatÓā D.

¹²⁴⁵ Bir dürr-i pāk-i Óālem-behāyem: Bir dür-i pākem bahāyam D.

¹²⁴⁶ olmadan: olmadıñ D.

- 13· Mā-eḥsena'llāh mā-aŌžama'llāh¹²⁴⁷
[91b]
Cāret dumūŌi ḥavfen mina'llāh

V

- 1· Ḥikmet neşimi esdi çü şarşar
nāgah¹²⁴⁸ açıldı der-beste manžar
- 2· Göñül evinden žulmet kesildi
İmānum oldu şemŌ-i münevver
- 3· Gördüm dağılmış ālāt-ı meclis
Sāğar şikeste šahbā mükedder
- 4· Sāḫi muŌattal dem-beste mutrib
Pīr-i muğān ḥod hem kūr u hem ker
- 5· Dest-i nedāmet yolmuş şaçını
Ḳaddini būkmüş çengün bu ğamlar
- 6· Bağrı delinmiş derd ile nāyün
Ney-zenler olmuş mebhūt ü bī-fer
- 7· Yezdāne minnet gördüm bu ḥālī
Vicdānum oldu Ōirfāna mažhar¹²⁴⁹
- 8· Rūŷyāda gördüm¹²⁵⁰ çeşmüm açıldı
Şan cemrelerdür düşdi ser-ā-ser¹²⁵¹
- 9· İrdüm muḥāssal faşl-ı bahāra¹²⁵²
Bir bāğa girdüm pūr-naḥl-i nev-ber¹²⁵³
- 10· Murğān šadāda güller küşāde¹²⁵⁴
Şebnem fütāde nergisde sāğar
- 11· Āb üzre gendüm ḥāşāke döndüm
Bahrün bu nažmün yād itdüm ezber

¹²⁴⁷ “ Allah ne güzel Allah ne azamet sahibi Allah, korkusundan benim gözümün yaşı sel olup akmaktadır”.

¹²⁴⁸ nāgah: tā ki **M**.

¹²⁴⁹ vicdānum oldu Ōirfāna mazhar: žātum görindi iḥsāna mazhar **D**.

¹²⁵⁰ gördüm: gūyā **D**.

¹²⁵¹ Bu mısra divanda 9. beyt 2. mısradır.

¹²⁵² Bu beyit divanda 10. beyittir.

¹²⁵³ pūr-naḥl-i nev-ber: pūr-naḥl ü nev-ber **D**.

¹²⁵⁴ Bu beyit divanda 11. beyittir.

- 12· Emseytü ferden asbahtüli'llāh¹²⁵⁵
Şubhan mesā'een sebbahtüli'llāh

VI

- 1· Yıllarla oldum şahbāya mā'öl
Mutrib sözine cān ile kâ'öl
[91a]
- 2· Gördüm me'āli ol Ŗıyş ü nüşuŖ
Efkār-ı fāsıd sevdā-yı bātıl
- 3· Gözi açuklar bir himmet itdi
Tā ki ¹²⁵⁶göz açdum feth' oldı müşkil
- 4· Mey bir bakımda durdukça āteş
Kandır hemānā şahbā-yı sā'öl
- 5· Ger yaksa yıksa ¹²⁵⁷taŖ mı vücūdum
Ol nār-ı sūzān ol seyl-i hā'öl¹²⁵⁸
- 6· Kān ile tolmuş yir yir sefā'ın¹²⁵⁹
Cem cāmı şandum oldukça kanzil
- 7· Şaff-ı ni'ālün olmuş muķımı
Sāzende kısmı bir kaç erāzil
- 8· Bir harti-şüret fertüt imiş def
Geçmez fülüsi iflās-ı kāmıl¹²⁶⁰
- 9· Kākül perişān yir çeng-i hāzrā
Bir kâhbe-zendür pür-zehr-i kātıl
- 10· Muğbeççe sāķı şüh-ı dehende
Pır-i muğān hōd deyyūs-ı ġāfil
- 11· Bezm-i melāhı cem'ı-i edāŖı
Bi'se'l-esāfil bi'se'l-ezā'il¹²⁶¹
- 12· Bir meclisün kim bunlardur ehli
Nikbetden özge andan ne hāsıl

¹²⁵⁵ “ Ben yalnız geceledim ve Allah ile sabahladım. Gece ve gündüz boyunca Allah'ı tesbih ettim” .

¹²⁵⁶ tā ki: nāgeh **D.**

¹²⁵⁷ yaksa yıksa: yıksa yaksa **D.**

¹²⁵⁸ hā'öl: korkunç.

¹²⁵⁹ yir yir sefā'in: her bir sıfali **D.**

¹²⁶⁰ Geçmez fülüsi iflas-ı kāmıl: Geçmezdi fülüş iflası kāmıl **D.**

¹²⁶¹ bi'se'l-ezā'il: bi'se'r-rezā'il **D.**

- 13· Estağfuru'llāh Óammā siva'llah¹²⁶²
El'āne tübtü Óammā neha'llah

VII

- 1· Emşāl-i eşyā çün oldı mübhem
ÓAyn oldı žāhir ĥall itdi şübhem
- 2· Gördüm eÓālī olmuş edānī
ÓAksine dönmiş dōlāb-ı Óālem
[91b]
- 3· Şūr-āb-ı derya doymış¹²⁶³ zülāle
Zehr-āb her dem pür-şehd ü bī-sem¹²⁶⁴
- 4· Māfevka nisbet žilletde herkes
Mādūna baksañ ammā mükerrrem
- 5· Maĥkūm-i Óāciz ĥākimlik eyler
Ĥükminde ebkem¹²⁶⁵ görmez müsellem
- 6· Mey sun be sāķī ehlen ve sehlen
Yā merĥaben-bik yā ĥayra maķdem¹²⁶⁶
- 7· Şol bādeden kim keyfiyyetinden
Keyf oldı aĥsen kemminde yoķ kem
- 8· Bezm-i müheyyā cām-ı leb-ā-leb
Şevķi mü'ebbed ževķi dem-ā-dem
- 9· Duĥterdür ammā misk-i ĥelāli¹²⁶⁷
Ĥüşyāre nisbet bīkr-i muĥarrem
- 10· Ol cehl-i kāmīl vardı zevāle¹²⁶⁸
İlm oldı ĥāsıl Allāhü aÓlem
- 11· Bir ķatre içdüm deryāya döndüm¹²⁶⁹
Gördüm ki ÓĀlīdür bahre mahrem

¹²⁶² “Allah’tan başkasıyla birlikte olduğum için O’ndan bağışlanmamı dilerim. Şimdi Allah’ın bana yasakladığı şeyleri yaptığım için tövbe ediyorum “.

¹²⁶³ doymış: kanmış **D.**

¹²⁶⁴ Zehr-āb-ı her dem pür-şehd ü bī-sem: Zehr-āb-ı merdüm pür-şehd pür-em **D.**

¹²⁶⁵ ĥükminde ebkem: ĥükmiñ iñende **D.**

¹²⁶⁶ “ Ey gelişi hayırlı olan, hoş geldin “ .

¹²⁶⁷ misk-i ĥelāli: mestün ĥelāli **D.**

¹²⁶⁸ Bu beyit divanda 11. beyittir.

¹²⁶⁹ Bu beyit divanda 10. beyittir.

- 12· Kārumdan āhir oldum peşimān
Şad tövbe kıldum biñ şükr-i munzam
- 13· Eş-şükrüli'llāh eş-şükrüli'llāh¹²⁷⁰
ÔAmmā nehe'llāh tübtü ila'llāh

[88b der-kenār]

133

MuŖaşşer-i Cenāb-ı el-Ĥāc Maĥmūd Muĥsin Beg Müştereken bā-İbrāhīm Fehmī

Beg¹²⁷¹

(FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilün)

I

- 1· Çün dili kervān-ı ğamla Ŗışķa iŖzām eyledüm
Sehv idüp bî-çāreyi dūçār-ı āŖlām eyledüm
- 2· Zülf-i yāre seyr-i tedbîrümle der-dām eyledüm
Şonra āh [ü] vāh idüp dünyāyı sersām eyledüm
- 3· Žulmet-i küfr ile ben taĥrîb-i İslām eyledüm
Nādim oldum kendime birçok da dūšnām eyledüm
- 4· Ĥayf kim bir nā-münāsib fikr ü evhām eyledüm
Aldanup meyl-i ser-i zülf-i siyeh-nām eyledüm
- 5· Ol mehûñ ğisû-yı şeb-günında ārām eyledüm
Bir şabāĥ olmaz karanlık bir de aĥşām eyledüm

[89a der-kenār]

II

- 1· Tekye-i sevdada oldum mürşid-i Ŗışķa münîb
Emrine münķād olup her vech ile oldum ħarîb
- 2· Ĥidmetüm geçdi o dergāha firāz ile nişîb
Ĥırķa-i Ŗışķı geyüp kıldum ferāğ-ı zeyn ü zîb
- 3· Āşināsından o bezmüñ didi bir pîr-i Lebîb
Eyleme şekvā Ŗabeşdür kıl itāŖat ol edîb
- 4· Çāre yokdur kim ezelden bu saña olmuş naşîb
Rû-siyāh olma hemān anda otur eyle şekîb
- 5· Ol mehûñ ğisû-yı şeb-günında ārām eyledüm
Bir şabāĥ olmaz karanlık bir de aĥşām eyledüm

III

- 1· Tāb-ı sevdādan ĥarîm-i şîne oldı tārūmār
Kılmadı şabr u taĥammül geçdi elden ihtiyār

¹²⁷⁰“Teşekkürler Allah’a ait, teşekkürler Allah içindir. Allah’ın bana yasakladığı şeylerden tövbe ederim.”

¹²⁷¹ Bu şiire ait bir divan tespit edilemedi.

- 2 Her gülü-yı üstühāndan dūd-ı āh eyler güzār
Hep karanlık görünür oldu baña rüşen nehār
3 Çeşm-i hāsret-dide pür-hūn u dil ü cān bî-ķarār
Gitdi Óaql u hūş benden eyledükce āh ü zār
4 Ğam beyābānın gezerken her teref dīvāne-vār
Bî-mekān kaldum netīce ben dahi bi'l-ıztırār
5 Ol mehūñ ğisū-yı şeb-gūnında ārām eyledüm
Bir şabāh olmaz karanlık bir de ahşām eyledüm

IV

- 1 Pek uşandum cevrdan bir gün ki bulmaz intihā
Çünkü sevdā sūzişi yaqdı derūnum cā-be-cā
2 Nev'Ōumā ol şāh-ı hūsne eyledüm Óarz-ı recā
Der-Óaķab çin-i cebin idüp meger küsmüş baña
3 Bilmedüm kim bir recā Óuşşāķa biñ maħz-ı hatā
Olacaķ oldu ne çāre kısmetüm imiş cefā
4 Kendi Óaķlumla kazandum bir siyah başlı belā
Dil ararken cāy-ı rāhat tā ki kılsun ilticā
5 Ol mehūñ ğisū-yı şeb-gūnında ārām eyledüm
Bir şabāh olmaz karanlık bir de ahşām eyledüm

V

- 1 Leşker-i bî-şānı almış cebhesin zır-i hīcāb
Kışver-i meh-tābı istila idüp ceys-i sehāb

[89b der-kenār]

- 2 ÓAķreb-i zūlfı Óızār-ı mihrine çekmiş niķāb
Bir siyāh renk perdeye girmiş görünür āfitāb
3 Rūz-ı ümmīdüm şeb oldu tāliŌüm pür-ıztırāb
Girmez oldu hayli demdür çeşm-i giryānümde hāb
4 ÓĀķıbet bir hayret aldı Óārız oldu pıç ü tāb
Bî-mühābā bu haterlü cāy[ı] itdüm intiħāb
5 Ol mehūñ ğisū-yı şeb-gūnında ārām eyledüm
Bir şabāh olmaz karanlık bir de ahşām eyledüm

VI

- 1 Ğamzesi kāfir-meniş bilmez nedür cürm ü günāh
Fitne-i āhir zamāndur virdi Óuşşāķa veleh
2 Çeşm-i cellādı dahi bir ķātil-i hūñı nigh
Ķatl için üftādegānın şaff-ı müjgānı sipeh
3 Ħattı tūmār-ı sitemdür kendi žālīm pādişeh

- Milket-i şabr u qararımı idüp hepden tebeh
4 Her tarefdan gözlerüm görmez beyâz illâ siyeh
Baht-ı nârî kim baña göstermez aslâ mihr ü meh
5 Ol mehûn gîsû-yı şeb-günında ârâm eyledüm
Bir şabâh olmaz karanlık bir de ahşâm eyledüm

VII

- 1 Görmedüm dehşetli menzil vâdî-i sevdâ gibi
Gerçi evvelde göründi cāy-ı gam-fersâ gibi
2 Seyr iderken ol fezâyı Muhsin-i şeydâ gibi
Peyrev oldı Fehmî-i Ŗâciz dahi hem-pâ gibi
3 Ugradum bir žulmete âhir şeb-i yeldâ gibi
Gösterüp baht-ı siyâh anı baña meövâ gibi
4 Vird idüp bu matlaŖı Fayyâr-ı bî-pervâ gibi
Ben de tekrâr eyledüm ol şâŖir-i yektâ gibi
5 Ol mehûn gîsû-yı şeb-günında ârâm eyledüm
Bir şabâh olmaz karanlık bir de ahşâm eyledüm

134

[91b]

TercîŖ-Bend-i Şabûhî¹²⁷²

(FeŖilâtün / MefâŖilün / FeŖilün)

I

- 1 Ey tılısm-ı hazîne-i envâr¹²⁷³
V'ey muhîtt-i cevâhir-i esrâr¹²⁷⁴
2 Ey zemîn ü zamâne maşsûdı
V'ey güzîni netîce-i her kâr
[92a]
3 Sen seni bil ki mažhar-i külsün
Sensin âyîne-i ruh-ı dil-dâr
4 Eyle halvet-serây-ı hâssâ duhûl
Gezme bîgâneler gibi zinhâr
5 Varlıgun sırr-ı¹²⁷⁵ râh-ı maŖnidur
Varı yok eyle kim ola yok var
6 İŖtibâr-ı vücûda vîrme vücûd
Koma mirŖât-ı dilde jeng ü ğubâr
7 Çeşm-i hâk-bîni pür şafâ kesb it

¹²⁷² Şabûhî D. , Tc. (5 bent) , s. 21.

¹²⁷³ -i envâr: -i esrâr **M.**

¹²⁷⁴ -i esrar: -i envâr **M.**

¹²⁷⁵ sırr-ı: sedd-i **D.**

- Nice bir gözde perde-i pindār
8· ÓAyn-ı vaĥdetle kı́l cihāna naẓar
Bir görünsün gözüñe her ne ki var
9· Bir ĥaķıķatdür ey Šabūĥı ķamū
ÓAks-i miróāt u dıde vü dıdār
10· ÓIşķ u maÓşūķ u Óāşıķ oldu yār
Leyse fi'd-dāri ġayrihi deyyār¹²⁷⁶

II

- 1· ÓIşķ ĉün perdeden Óıyān oldu
Māsivā-yı Ĥudā nihān oldu
2· Çekdi Óuşşāķı mülk-i aĥlāķı¹²⁷⁷
ÓIşķ muĥtāc-ı Óāşıķān oldu
3· Dıde-i Óāşıķıñ ziyāası Óışķ
Ĥüsñ-i dilberde Óışķ ān oldu
4· Tā bilindi ĥaķıķat-i eşyā
Her varaķ defter ü beyān oldu
5· Žerre mihr-i cihān-fürüz oldu
Ķatre Óummān-ı bı-kerān oldu
6· Žerreden tā varınca ĥürşıde
Mažher-i źāt ġaybdān oldu
[92B]
7· İrdi Ĥaķdan nesim-i vaĥdet-i źāt
Perçem-i¹²⁷⁸ ġeşte nev-cüvān oldu
8· Kāmil oldu tılısm-ı genc-i vücūd
Cism-i ĥāķı ķarın-i cān oldu
9· Nüş iderüm¹²⁷⁹ Šabūĥı cām-ı mey
Mest ü medhüş-ı cāvidān¹²⁸⁰ oldu
10· ÓIşķ u maÓşūķ u Óāşıķ oldu yār
Leyse fi'd-dāri ġayrihi deyyār¹²⁸¹

III

- 1· Eger esfel egerçi aÓlādur
Mažher-i źāt-ı pāk-i Mevlādur

¹²⁷⁶ “Evde ve gayrisinde ondan başkası yoktur” .

¹²⁷⁷ -i aĥlāķı: -i itlāķ **D.**

¹²⁷⁸ perçem-i ġeşte: pır-i ĥum-ġeşte **D.**

¹²⁷⁹ iderüm: idenler **D.**

¹²⁸⁰ medhüş-i cāvidān: bı-hüş-i cāvidān **D.**

¹²⁸¹ “Evde ve gayrisinde ondan başkası yoktur” .

- 2· Perde olur egerçi zāta śífāt
Görür ol kimseler ki bñādur
3· Vech-i dilber nihāndur ahvālde
Gerçi ol gün kışi¹²⁸² hüveydādur
4· Kimisini bu hayret almışdur
Kimi nūş u reş ile¹²⁸³ şeydādur
5· Cūy-veş kimi cüst-ü-cū eyler
Katre iken kimisi deryādur
6· Kimi Óāşık olup kimi maÓşūk
Kimi Mecnūn kimisi Leylā'dur
7· Dilberān ol cemāle mažherdür
ÓĀşıkān ol cemāle yağmadur
8· Ğayri yokdur vücūd-ı vāhiddür
Keşrete aldananlar aÓmādur
9· Žāhiren her biri bir işde veli
Ey Śabūhī kamūsı yektādur
10· ÓIşık u maÓşūk u Óāşık oldu yār
[93a]

Leyse fi'd-dāri ğayrihi deyyār¹²⁸⁴

IV

- 1· Śāh-ı maÓnā žuhūre çekdi Óālem
Tutdı kevnı śadā-ı hayl ü haşem
2· “Küntü kenz”¹²⁸⁵ üñ demi Óıyān oldu
Kıldı¹²⁸⁶ kāōināti nūr-ı kadem
3· Nūr u žulmet çün imtizāc itdi
Oldı miróāt-ı vech-i pāk-i ādem
4· Yitdi vuşlet śafāsına Óāşık
Oldı maħrem¹²⁸⁷ olanlar ehl-i ĥarem
5· NiÓmet-i vuşlata śalā dendi
Her gedāya irişdi nāz ü niÓam
6· İrişür menzil-i murāda yaqın
Şol ki qor Óışık ile¹²⁸⁸ bu yolda kadem

¹²⁸² kışi: gibi **D**.

¹²⁸³ nūş u reş ile: bu sūriş ile **D**.

¹²⁸⁴ “Evde ve gayrisinde ondan başkası yoktur” .

¹²⁸⁵ “Ben bir hazine idim” kudsi hadisine telmih yapılmıştır. “Ben gizli bir hazine idim. Bilinmek istedim, mahlûkatı yarattım.”

¹²⁸⁶ kıldı: kapladı **D**.

¹²⁸⁷ maħrem: maħrûm **D**.

¹²⁸⁸ qor Óışık ile: merdane qor **D**.

- 7· Cür'Öa-i cām-ı bezm-i vahdetdür
Ehl-i Öİşka bu nükte-i mübhem
8· Bu hâkâyıkdan anlamaz münkir
Deyü bilmez¹²⁸⁹ nedür dem-i hâtem¹²⁹⁰
9· Ben Şabūhî anuḡla bñāyem¹²⁹¹
Kande baksam anı görür dıdem
10· Öİşk u ma'Öşük u Öāşık oldu yār
Leyse fi'd-dāri ḡayrihi deyyār¹²⁹²

V

- 1· Sālik iseḡ tarīk-ı vahdete gir
Dām-ı Öİşkı tut odur rehber
2· Kime şunulsa sāḡeri Öİşkuḡ
Anı mest-i cemal-i dilber ider
3· Öİşkdur ol muhîṡ-i a'Özam kim
Anuḡ emvācıdur nüküş u şuver
[93b]
4· Öİşk bir zātdur velî her dem
Niçe biḡ şüret¹²⁹³ ile cilve ider
5· Gāh imān olur geḡi inkār
Geh Birāhīm olur geḡi Āzer
6· Gāh derviş olur geḡi sultān
Gāh Dārā olur geh İskender
7· Gāh envār-ı Aḡmed-i ümmî
Gāh esrār-ı şine-i Ĥayder
8· Geh olur nātık-ı sühen-ārā
Gāh nutk-ı Şabūhî-i kemter
9· Görmege her libās ile anı
Ey Şabūhî kanı bir ehl-i naḡer
10· Öİşk u ma'Öşük u Öāşık oldu yār
Leyse fi'd-dāri ḡayrihi deyyār

135

[93b] TercüÖ-Bend Ez-Sāḡeri¹²⁹⁴

¹²⁸⁹ deyü bilmez: diyebilmez **D.**

¹²⁹⁰ -i hâtem: -i hâtemem **D.**

¹²⁹¹ bñāyem: binayım **D.**

¹²⁹² “Evde ve gayrisinde ondan başkası yoktur” .

¹²⁹³ şüret: kesret **D.**

I

- 1· Olmasun dirseñ eger dāmen-i Őismet śad çāk
Hār elinden alıgör dāmenüñi ey gül-i pāk
2· Gül-i tersen hes ü hāşāk nidür yanuñda
Gül-i bî-hāre efendüm ola hem-dem hāşāk
3· Her pelîd ile śalınma meded ey serv-i bülend
Pāk-rû ol güzelüm kıoma yanuñda nā-pāk
4· Gezüp ağıyār ile Őuşşākı unutma ey gül
Hār ile hem-dem olup bülbülüñi itme helāk
5· Her yüzüñe gülēni Őāşık-ı śādık śanma
Her denî hālet-i Öışkı nice eyler idrāk
6· Śaķın ağıyārdan ey tāze gülüm gülşenüñi
[94a]
Hār elinden alagör serv gibi dāmenüñi

II

- 1· Ne revādur ki muķārın olasın ağıyāre
Gül gibi düşesin ey ğonce-dehen hāre
2· Meclis-i hār u hes içre açılup ğonce gibi
Ħayf kim gül gibi baķun hele sen śad-pāre
3· Serv-veş dāmenüñi virme śaķın hār eline
Gül gibi hār ile śalınma varup gülzāre
4· Gül gibi hār arasında gülüp ey ğonce-dehen
Bülbülün yakmak içün olma bir āteş pāre
5· Seni bu hār ile hem-dem ğoreli ey gül-i ter
Yüzi dürdi gelicek bülbül-i dil ğüftāre
6· Śaķın ağıyārdan ey tāze gülüm gülşenüñi
Hār elinden alagör serv gibi dāmenüñi

III

- 1· Her pelîd ile gel ey serv-ķad olma hem-ser
Alçağa meyli ķo ser-keşlük it ey şimîn-ber
2· Serv baş egmedigiyçün güzelüm her dūna
Ehl-i diller anı āzāde deyü medĦ eyler
3· Hıķbir kimseye şeftālū-yı laŐlün yimesün
Servdür ķaddün olur serv efendüm bî-ber

¹²⁹⁴ Bu şaire ait olan dîvāna ulaşılamadı.

- 4 · Āh-ı serd ile egilme şaķın ol aġyāre
Dime kim bād-ı şabā serv-i hırāmānı eger
5 · Serv-veş serkeş olup bāġ-ı cihānı seyr it
Her pelīd ile ey serv-ķad olma hem-ser
6 · Şaķın aġyārdan ey tāze gülüm gülşenüñi
Hār elinden alagör serv gibi dāmenüñi

[94b]

IV

- 1 · Çeşm-i bedden saña ey ġonce irişmeye gezend
Ġuş urarsan sözime gül gibi ey serv-i bülend
2 · Her hes ü hār ile açılma şaķın ey ġonce
Ki gül açılduġı dem sonduġı seyri saña pend
3 · Ehl-i dillerle muķārın olagör Óālemde
Düşmeye yanuġa tā kim nice bed hūy sevend
4 · Aġzı şuyın lebünje ķarşu akıtmasun Ġrān
Döymez ey Hüsrev-i Şīrin-sühenüm çün şuya ķand
5 · Gül gibi hār arasında açılup ġonce-şifat
Yūri serkeşlüġi elden ķoma çün serv-i bülend
6 · Şaķın aġyārdan ey tāze gülüm gülşenüñi
Hār elinden alagör serv gibi dāmenüñi

V

- 1 · Umarın irmeye dāmānuġa dest-i aġyār
Olasın pūr-gül-i bī-hār-ı melāmet-āşār
2 · Çünki pejmürde olursın varıcaķ elden ele
Ter ü tāze turur el degmeyicek her ezhār
3 · Bu Óacebdür ki dilün seng iken ey ġonce-dehen
Şu gibi alçaġa aķar tutamaz hiç ķarār
4 · Kör olan dīde-i nergisde olur ise eger
Saña yavuz nażer idenler eyā sebz ü bahār
5 · Ķorķum oldur ki bu gülzār-ı cihānda gezüben
Gül gibi dāmenüñi çāk ide dest-i aġyār
6 · Şaķın aġyārdan ey tāze gülüm gülşenüñi
Hār elinden alagör serv gibi dāmenüñi

[94b]

136

Merhûm ve mağfûr Sultân Selîm Vâkıfında yenîçerî cühelâsınun havfından memâlik-i rû-siyehde firâr idüp Ôafvına dâoir Köse Kethudâ Efendi'ye tahîrîrât irsâl ile halâsı ğayr-i mümkün meâliyle red cevâblarında keşret-i hûzn ü elemden merhûm Râmiz Paşa inşâd eylediği üç kıtâa tercîbendîdür¹²⁹⁵

(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

[95a]

I

- 1· Nevâ yok bezm-i ğurbetde figân u âhdan ğayri
Kime dem-sâz olursun nâle-i cân-gâhdan ğayri
- 2· Ne hem-dem var ne sâķi pes¹²⁹⁶ dil-i güm-râhdan ğayri
Ħat-ı sâġerde yazmaz ġayf ile eyvâhdan¹²⁹⁷ ğayri
- 3· Gül-i ümmîd virmez bûy-ı yeôs-i câhdan¹²⁹⁸ ğayri¹²⁹⁹
Bezimde lâle yok dâġ-ı dil-i âgâhdan ğayri¹³⁰⁰
- 4· Sefer itsem¹³⁰¹ refîķ olmaz ġubâr-ı râhdan ğayri¹³⁰²
Firâr¹³⁰³ itsem yirim yok bezm-i şîven-gâhdan ğayri
- 5· Şorar yok ġâtırum hûzn ü ġam-ı cân-gâhdan ğayri
Tesellî-baġş olur yok tâlî'î bed-hâhdan ğayri
- 6· Ģaribem bî-kesem yokdur enîşüm âhdan ğayri
Penâhüm dest-girüm kalmadı Allâh'dan ğayri

II

- 1· Cüdâ itdi beni gerdün o mâh-ı mihr-bânumdan
Boyansun kâna dâmânı sirişk-i hûn-feşânumdan
- 2· Ocâġ-ı dil ķo yansun sûziş-i âh ü figânumdan
Tutuşsun bâm-ı ķerġ ol düzeġ-i âteş-nişânumdan¹³⁰⁴
- 3· Gül-i ġurşîd sôlsun reng-i teôsîr-i ġazânumdan
Ģerâġ-ı mâh söyünsün bâd-ı âh-ı bî-emânumdan
- 4· Kılup âvâre tîr-âsâ beni ķaşî kemânumdan
Diyâr-ı ġurbete düştüm¹³⁰⁵ ayırdı hânümânumdan

¹²⁹⁵ İsmail Avcı, "Kırımlı Abdullah Râmiz Paşa ve Divançesi", *Turkish Studies*, 2014, C. 9, S.3, s. 169-187.

¹²⁹⁶ pes: bir M.

¹²⁹⁷ eyvâhdan: bu âhdan M.

¹²⁹⁸ bûy-ı ye's-i câhdan: bûy ye's-i câhdan D.

¹²⁹⁹ Bu mısra divançede IV. beyit 2. mısradır.

¹³⁰⁰ Bu mısra divançede IV. beyit 1. mısrsdır.

¹³⁰¹ itsem : kılsam M.

¹³⁰² Bu beyit divançede 3. beyittir.

¹³⁰³ Firar: karar D.

¹³⁰⁴ düzah-i âteş-nişânumdan : âteş-i duzâh-nişânumdan D.

¹³⁰⁵ diyâr-ı ġurbete düştüm: belâ-yı istikametle M

[95b]

5. Ğmā-yı qalbi buldum şimdi geçdüm naqd-i cānumdan
Hümā-perverde faqr-i himmet oldum ¹³⁰⁶üstüh vānumdan
6. Ğarîbem bî-kesem yoqdur enîsüm âhdan ğayri
Penâhüm dest-gîrüm qalmadı Allâh'dan ğayri

III

1. Göñül sevdā-yı zülfiyle perîşân oldı ğurbetde
Şeb-i hicrân nihayet yoq meger rûz-ı kıyâmetde ¹³⁰⁷
2. Hayâl-i Ôârızıyla gül açıldı çeşm-i âsretde
Mey-i fikr-i lebiyle ser-girānem bezm-i fûrkatde
3. Beyābân-ı cünûn âzâdesiyem ¹³⁰⁸ gerçi sûretde
Velî zencîr-i Ôışk-ı kâkülüyle bend-i miñnetde
4. İştîdüm ki o meh-rû şimdi aġyâr ile ülfetde
Qarîn-i Ôaqrab olmuş tâliÔüm ġâyet nuhûsetde ¹³⁰⁹
5. Ne ümmîd-i vişâl eyler göñül ne yeôs-i râhatda
ÔAceb âvâre vü bî-çâreyem ¹³¹⁰şahrâ-yı hayretde
6. Ğarîbem bî-kesem yoqdur enîsüm âhdan ğayri
Penâhüm dest-gîrüm qalmadı Allâh'dan ğayri

IV

1. Hudâ rûz-i resândur ġam yime ey dil a dîvâne
Gözün yaşı derûnuġ Ôuqdesidür âb ile dâne
2. Ezel “nañnû qasemnâ”da şalâ olduġda insāna ¹³¹¹
Şerâb-ı ġam şunulmuşdur saña peymâne peymâne
3. Velî bezm-i eleste kıldıġuġ mîşâk u peymâne
Îıyânet itme Ôahd-i “festekîm” ¹³¹²[de] tur âkîmâne ¹³¹³
4. Siper-veş şînenüz ¹³¹⁴ sehm-i cefâ-yı dehr-i fettâne
Şebât ü şabr u teslim ile gir meydâna merdâna
5. Benüm hâlüm görüp sen tesliyet-bağş ol dil ü cāna
Benüm ol bûlbûl-i naġme-serâ bezm-i ġarîbâne

¹³⁰⁶ hümā-perverde faqr-ı himmet oldum: hümā-perverd-i faqr u himmet oldum **M**.

¹³⁰⁷ rûz-ı kıyâmetde: şubh-ı kıyâmetde **D**.

¹³⁰⁸ âzâdesiyem: âvâresiyim **D**.

¹³⁰⁹ ġâyet nuhûsetde: Ôayn-ı nuhûsetde **Mc**.

¹³¹⁰ âvâre vü bî-çâreyem: âvâreyim bî-çâreyim **D**.

¹³¹¹ “Dünya hayatında onların maişetlerini aralarında biz taksim ederiz.” (Zuhruf 43/32) ayetinden iktibas.

¹³¹² “Dosdoġru olun ” Hud Suresi (11:112) ayetinden iktibas.

¹³¹³ “ O halde emrolunduġuġ gibi ol.” (Hud 11/112) ayetinden iktibas.

¹³¹⁴ şînenüz: şîne ger **D**.

[96a]

6. Ğariþbem bî-kesem yokdur enîsüm âhdan ğayri
Penâhüm dest-gîrüm kalmadı Allâh’dan ğayri

V

1. Göñül olduysa da mîsdâķ-ı naśś-ı “esrafû” yâ Rab¹³¹⁵
Teraĥĥüm kıl be-ĥaķķ-ı âyet-i “lâ-taķnetû”¹³¹⁶ yâ Rab
2. Derûnum gülşen-i şıdķ u şafâ kıl sũ-be-sũ yâ Rab
Gül-i Őirfânumı itme eşir-i reng ü bũ yâ Rab
3. ÖAlâyık nüktelerinden ħalbüm eyle¹³¹⁷ şüst ü şũ yâ Rab
Ķoma âlũde-i iĝvâ-yı ħirkâb-ı¹³¹⁸ Őadũ yâ Rab
4. Olupdur dâĝ-ı ĝurbet nâ-peźirâ-yı refũ yâ Rab
Yitişdür merhem-i kâfũr-ı şubĥ-ı ârzũ yâ Rab
5. Ķuluñdur Râميز itmez ğayri şaĥśa¹³¹⁹ ser-fürũ yâ Rab
Der-i lutfũda dökdi eşk-i çeşmũm âb-rũ yâ Rab
6. Ğariþbem bî-kesem yokdur enîsüm âhdan ğayri
Penâhüm dest-gîrüm kalmadı Allâh’dan ğayri

137

[96a] **Tercîö-Bend-i Diĝer li-Râميز Paşa**¹³²⁰

(MefâŐîlũn / MefâŐîlũn / MefâŐîlũn / MefâŐîlũn)

I

1. Neden ey eşk-i tũfân-ĥîz ĥasret¹³²¹ bî-eşersin sen
Niçũn ey nahl-i âĥ-ı âteşinũm¹³²² bî-şemersin sen
2. Saņa n’oldı dem-â-dem ey şabâ ĝam-nâk esersin sen
Meger kim sũnbũl-i zũlfinden ayrılmış gezersin sen
3. Başıldı ĥatt ile iķlĩm-i ĥũsnũñ bî-ĥabersin sen
Deĥâ¹³²³ ey ĝonca-leb pistân-ı istiĝnâ dilersin¹³²⁴ sen
4. Yıkup dil Kaöbesin Őuşşâķı¹³²⁵ dâŐim dõkersin sen

¹³¹⁵ “ Ey nefisleri aleyhine israf eden kullarım, Allah’ın rahmetinden ümid kesmeyin.” (Zümer 39/53) ayetinden iktibas.

¹³¹⁶ “ kesmeyin” (Zümer 39/53) ayetinden iktibas.

¹³¹⁷ ħalbüm eyle: eyle ħalbüm **M.**

¹³¹⁸ İĝvâ-yı ħirkâb-ı: ħirk-âb-ı ĝavĝâ-yı **D.**

¹³¹⁹ ğayri şaĥśa: ĝayra zerre **D.**

¹³²⁰ İsmail Avcı, “Kırımlı Abdullah Râميز Paşa ve Divançesi” , *Turkish Studies*, 2014, C. 9, S.3, s. 169-187.

¹³²¹ eşk-i tũfân-ĥîz ĥasrat: eşk-i tũfân-ĥîz-i ĥasret **D.**

¹³²² Âteşinũm: âteşin-berg **D.**

¹³²³ dehâ: daĥi **M.**

¹³²⁴ dilersin: emersin **D.**

- Be hey ğamze hele Ğaccāc-ı Žālimden betersin sen
 5 Benüm derdüm yiter bî-hûde zāhid pend idersin sen
 Marîž-i Őışķ u cismüm cānuma¹³²⁶ degme üzersin sen
 [96b]
 6 Gel ey nāsîh ķo pendi hāl-i dilden bî-habersin sen
 Beni dîvāne ķıldı ol perî bilmem ne dirsın sen

II¹³²⁷

- 1 Aman yandum firāķundan¹³²⁸ didükce āteşin olmuş
 Meger sūz-ı dilinden pārelenmiş¹³²⁹ hışm u ķın olmuş
 2 Dil-i mekrde¹³³⁰ gerçi mār-ı zūlfinden emîn olmuş
 Velî ğāfil ki şîr-i ğamze anda¹³³¹ der-kemîn olmuş
 3 Donanmış lāle-zār-āsā dil-i pür-dāğ zeyn¹³³² olmuş
 Döşenmiş şerhalarla šadr-ı şîne şeh-nişin olmuş
 4 Dile son demde çün kim vaŦde-i vaşlūñ ķarın olmuş
 Gel ey rūh-ı revān enfās-ı Őāşık vābesin¹³³³ olmuş
 5 Gülistān-ı cemali ğıbtā-i huld-i berin olmuş
 Ne zāhidler belā-yı Őışķ ile zār ü hāzın olmuş
 6 Gel ey nāsîh ķo pendi hāl-i dilden bî-habersin sen
 Beni dîvāne ķıldı ol perî bilmem ne dirsın sen

III¹³³⁴

- 1 Bilür misün baņa bu ğurbet ilde n'itdi ol žālim
 Taġıtdı zūlfini şāne perişān oldı ahvālüm
 2 Baņa bir buse yārın¹³³⁵ vaŦd idüp o naħl-i meyyālüm
 Aķıtdı sū-be-sū cūy-ı sirişk-i dide-i āölüm
 3 Ben ol pervāneyem ki şuŦle-verken şemŦ-i iķbālüm
 Yanup kül oldı şimdi nār-ı hāsetle per ü bālüm
 4 Kimün başına döndümse felāhan-veş ğörün hālüm
 Atıldum berr ü yābāna ğarîb illerde pā-mālüm
 5 Baņa sorsaņ nemāz-ı Őışķı sor ey zāhid-i Őālim

¹³²⁵ Őuşşāķı : h^vān-ı Őāşķi **M.**

¹³²⁶ marîž-i Őaşķ u cismim cānuma: marîž-i Őışķ-ı cism [ü] cānūme **M.**

¹³²⁷ Bu II. bend divançade III. benttir.

¹³²⁸ firāķından: firāķumdan **M.**

¹³²⁹ Sūz-ı dilinden pārelenmiş: sūz-i dilimden parlamış bir **D.**

¹³³⁰ dil-i mekrde: dil-i mekruh **D.**

¹³³¹ şîr-i ğamze anda: anda şîr-i ğamze **D.**

¹³³² zeyn: zîn **D.**

¹³³³ vābesin: vāyesin **D.** , vābesin: geride, son.

¹³³⁴ Bu bend divançade II. benttir.

¹³³⁵ buse yārın: būs payın **D.**

- Ki tāk-ı ebruvān-ı yārdur mihrāb-ı āmālüm
6 Gel ey nāsīh kıo pendi hāl-i dilden bî-habersin sen
[97a]
Beni dîvāne kıldı ol perî bilmem ne dirsın sen

IV

- 1 Kime derd-i dilümden zār ü feryād eylesem bilmem
Kime şekvā-yı cevır-i çerh-i bî-dād eylesem bilmem
2 Harāb olmuş derūnum¹³³⁶ n'eyle ābād eylesem bilmem
Bozulmuş leşker-i şāhüm¹³³⁷ ne imdād eylesem bilmem
3 Anı tā key¹³³⁸ esîr-i dest-i şayyād eylesem bilmem¹³³⁹
Nice dām-ı hevādan göñlüm āzād eylesem bilmem
4 Ne yüzle dergeh-i Hākka varup dād eylesem bilmem
Gözüm yaşından özge nem var îrād eylesem bilmem
5 Seni de Ŗışka zāhid niçe¹³⁴⁰ irşād eylesem bilmem
ŖAceb anlar mısın bir¹³⁴¹ beyti inşād eylesem bilmem
6 Gel ey nāsīh kıo pendi hāl-i dilden bî-habersin sen
Beni dîvāne kıldı ol perî bilmem ne dirsın sen

V

- 1 Bu şeb yārūñ hayāl-i zülf ü ruhsāriyla āh itdüm
Duhān-ı āh ile āyine-i māh[ı] siyāh itdüm
2 Tutuşdum āteşin-ruhsāra¹³⁴² ol dem ki nigāh itdüm
Göñül mülkine kendüm od kıodum kendüm tebāh itdüm
3 Begüm maŖzūr¹³⁴³ tut bî-ihtiyārum¹³⁴⁴ āh ü vāh itdüm
Seni sevmekden özge pādişāhüm ne günāh itdüm
4 Niçe dem eşk-i tūfān-ñiz-i hayretde¹³⁴⁵ şināh¹³⁴⁶ itdüm
Hele lîmān-ı bāb-ı lutfını buldum penāh itdüm
5 Silüp naķş-ı sivā-yı şāh-ı Ŗışka taht-gāh itdüm
Derūn-ı Rāmiz'i ben kıābil-i feyz-i İlāh itdüm
6 Gel ey nāsīh kıo pendi hāl-i dilden bî-habersin sen
Beni dîvāne kıldı ol perî bilmem ne dirsın sen

¹³³⁶ derūnum: derūnı **D**.

¹³³⁷ şāhüm: şabra **D**.

¹³³⁸ tā key: tā ki **D**.

¹³³⁹ Bu beyit divançede takdim-tehirli.

¹³⁴⁰ seni de Ŗaşka zāhid niçe: seni Ŗışka niçe ey zāhid **M**.

¹³⁴¹ bir: bu **D**.

¹³⁴² āteşin-ruhsāra: āteş dem-sāde **M**.

¹³⁴³ maŖzūr: mağrur **M**.

¹³⁴⁴ bî-ihtiyārum: bî-ihtiyārı **D**.

¹³⁴⁵ -i hayretde: -i hasretde **M**.

¹³⁴⁶ şināh: suda yüzme.

[97b] **Ġazel-i Müşārün-ileyh**¹³⁴⁷
(Mefā'Ölün / Mefā'Ölün / Mefā'Ölün / Mefā'Ölün)

I

- 1· Tarāvet-baḥş ider destār-ı dilber tāzelendiķce
Virür qat qat letāfet ḥüsnine mümtāzelendiķce
- 2· ÓAceb rengin olur esbāb-ı ḥüsn-i behcet-efrūzı
Benān-ı şimi ḥinnā rüy-ı āli ġāzelendiķce
- 3· Bozarsın istifin el çek metā'Ö-ı yāri incitme
Olur fersüde kālā-yı vişāl endāzelendiķce
- 4· Beridür kııl ü kāl ü māni'Ö-i vuşletden ol meh-rū
Kitāb-ı ḥüsn hatt-ı nev ile şirāzelendiķce
- 5· Olur vaḥşet-peride¹³⁴⁸ murġ-ı ḥātır lāne-i dilden
O şebbāz-ı melāḥet Rāmizā pervāzelendiķce

[97b]

139

Tercü'Ö-i Bend-i Diġer li-Rāmiz Paşa¹³⁴⁹
(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

I

- 1· Feyz-i Ḥaķ māye-i Óışķı dil-i dānāde ķodı
Nūr-ı vaḥdet gibi mişķāt¹³⁵⁰-ı mücellāda ķodı
- 2· Ḥüsn çün āyiṇe-i rüy-ı dil-ārāde ķodı
Pertev-i Óışķı¹³⁵¹ o mir'ōat-ı cilā-dāde ķodı
- 3· Ḥüsn ü Óışķı biri bir¹³⁵² şine-i dil-dāde ķodı
Āyet-i “nūrun Óalā nūr”¹³⁵³ bu ma'Önāda ķodı
- 4· Şoġra tafşıl-i şu'Öünātını¹³⁵⁴ eşyāda ķodı
Ḥüsn žāhirde ġam-ı Óışķı süveydāda ķodı
- 5· İşte bu remz-i gül ü bülbül-i şeydāda ķodı

¹³⁴⁷ Bu gazel, Kırımlı Abdullah Rāmiz Paşa Divançesi'nde tespit edilemedi.

¹³⁴⁸ vaḥşet-peride: uzaklaşmak.

¹³⁴⁹ İsmail Avcı, “Kırımlı Abdullah Rāmiz Paşa ve Divançesi”, *Turkish Studies*, 2014, C. 9, S.3, s. 169-187.

¹³⁵⁰ mişķāt: duvarda açılan şamdan veya kandil yeri.

¹³⁵¹ pertev-i Óışķı: pertev-i Óaşķı **D**.

¹³⁵² biri bir: biri birine **D**.

¹³⁵³ “Nūr üstüne nurdur.” (Nūr 24/35) ayetinden iktibas.

¹³⁵⁴ tafşıl-i şu'Öünātını: tefvız-i şu'Öünātını **M**.

- Kimi¹³⁵⁵ ağlatdı kimin şevk ile āzāde şodı
6 Kimini sevdi Ħudā kimini sevdāda şodı
Gül[i] ārāyiř idüp bñlbñl[i] ġavġāda şodı

[98a]

II

- 1 řunŖ-ı Ħaķķa dil uzatma řaķınup tā-be-maĥal
ĶatŖ ider ĥancer-i “lā-yūsŖelñ Ŗammā yefŖal”¹³⁵⁶
2 Seven Allāĥı sever fiŖline de¹³⁵⁷ itme cedel
Ŗyle maĥbñbdur ol kendi ġzel fiŖli ġzel¹³⁵⁸
3 Men Ŗaref menziline¹³⁵⁹ salik iseñ kendñe gel
Āteř-i Ŗiřķdan ister bu sefer de meřŖal
4 Nār-ı Ŗiřķ ile yanup¹³⁶⁰ maĥv-i vñcñd it evvel
Nñr-ı Ŗirfān-ı Ħudā şonra ider mñřkili ĥal
5 Ŗiřķ hengāmesidñr şişve-i taķđır-i ezel
Gñl ġñler bñlbñl oķur girye vñ nāliřle¹³⁶¹ ġazel
6 Kimini sevdi Ħudā kimini sevdāda şodı
Gñl[i] ārāyiř idüp bñlbñl[i] ġavġāda şodı

III¹³⁶²

- 1 Dñřdññ ol zñlf-i siyeh řeřm-i siyeh-kāra ġñññl
Ķekdi sevdā-yı ser-i zñlf[i] seni zāra¹³⁶³ ġñññl
2 Zñlf ù ruĥsārına yoķ tāķat-i neřřāre ġñññl
İster āvāre¹³⁶⁴ çekil ister iseñ tāre¹³⁶⁵ ġñññl
3 Ķekñp¹³⁶⁶ ol ķařı kemān¹³⁶⁷ iřķına biķāre ġñññl
Tır-veş gitdi ġarīb illere āvāre ġñññl
4 Siper it řiñeñi ger ĥancer-i āzāre ġñññl
Bñyledñr āb-ı maĥabbet buña yoķ ķāre ġñññl
5 Alsa ol ġamzesi ġaddār ele ġaddāre ġñññl
Durma¹³⁶⁸ var kendi baş ķāresini ara ġñññl

¹³⁵⁵ kimi: kimiñ **D**.

¹³⁵⁶ “ Allah, yamakta olduğundan sormlu tutulamaz.” (Enbiyā. 21/23) ayetinden iktibas.

¹³⁵⁷ fiŖline de: fiŖlini de **M**.

¹³⁵⁸ ol kendi ġzel fiŖli ġzel: ol fiŖli ġzel kendi ġzel **D**.

¹³⁵⁹ men Ŗaref menziline: menzil-i “men Ŗaref”e **M**.

¹³⁶⁰ yanup: yakup **M**.

¹³⁶¹ girye vñ nāliřle: girye-i nāliřle **D**.

¹³⁶² Bu bend divanġede IV. benttir.

¹³⁶³ zāra: dāra **D**.

¹³⁶⁴ āvāre: dāra **D**.

¹³⁶⁵ tāre: nāra **D**.

¹³⁶⁶ çekñp: çekilñp **D**.

¹³⁶⁷ kemān: yay **D**.

¹³⁶⁸ durma: yñri **D**.

- 6 Kimini sevd[i] Hudā kimini sevdāda qodı
Gül[i] ārayış idüp bülbul[i] gavgāda qodı

IV¹³⁶⁹

- 1 Nedür ey nefis degal-bāz-ı¹³⁷⁰ heves-kār-ı hevā
Sende bu h^vāhiş-i bîhūde-i āmāl-i ğinā
[98b]
2 Yine¹³⁷¹ bu dağdağa-i būd u nebūd-ı dünyā
Saņa mı qaldı bu gavgā-yı cihān ser-tā-pā
3 Geç bu daŖvādan alup destüğe cām-ı şahbā
Mey ü maḥbūbdur ārām-ı dil-i ehl-i nehā
4 Nāy-veş Ŗışq-ı Hudā'dan dem urursın ammā
Qalb[i] itdün mi Ŗaceb taşfiye-i ḥubb-i sivā
5 Şun baņa cām-ı mey ey sāqı-i gül-hand-i şafā¹³⁷²
Böyledür kısmet-i Ḥaḳ girye baņa ḥande saņa
6 Kimini sevd[i] Hudā kimini sevdāda qodı
Gül[i] ārayış idüp bülbul[i] gavgāda qodı

V

- 1 Gel göñül cürmümüze tövbe vü ricŖat idelüm
Biz ḥaṭā eyleyüp ümmid-i Ŗināyet idelüm
2 Dergeh-i Ḥazret-i Ğaffāra inābet idelüm
Dest-beste varup iqrār-ı qabāḥat idelüm
3 Dökereḳ göz yaşın izḥār-ı nedāmet idelüm
Kendümüz gavta-ḥūr-ı lücce-i raḥmet idelüm
4 Cürm[i] ḥāşā yem-i iḥsānına nisbet idelüm
Güneḥ artarsa girü yeŖs-ile Ŗavdet idelüm
5 Ağlayup inleyüp ümmid-i meserret idelüm
Qulıdur Rāmizi mesrūr ider elbet idelüm
6 Kimini sevd[i] Hudā kimini sevdāda qodı
Gül[i] ārayış idüp bülbul[i] gavgāda qodı

[98b]

140

TerkibŖ-Bend-i Fedāyî Beg ez-Sipāhiyān¹³⁷³

¹³⁶⁹ Bu bend divançede III. benttir

¹³⁷⁰ ey nefis dağal-bāz-ı: ey nefis-i dağal-bāz **D.**

¹³⁷¹ yine: niye **D.**

¹³⁷² gül-ḥande-i şafā: gül-hand-e-şafā **D.**

¹³⁷³ Bu terkib-i bendin hangi Fedāyî'ye ait olduğu tespit edilemedi.

- 1· Ceng içün şaf bağlayup geldi Óadū-yı ħāk-sār
Merd olan meydāne geldi kıldı Óazm-i kār-zār
[99a]
- 2· Şāh-ı ġāzı kūh-veş kalb içre tutmuşken karar
Baş virüp baş alıyorken her dilr-i nā-medār
- 3· Biz muħann[ş]lik idüp Óavret gibi itdük firār
Kuşkuna kuvvet deyü kaçmağı itdük ihtiyār
- 4· Żerre deñlü itmedük nāmūs u Óāra iÓtibār
Nicemüz terkeb geyüp başına olduk ħar-süvār
- 5· Er dimeñ şimden gerü billāhi karı dñ bize
Ġayri nām ile çağırmañuz firārı dñ bize

II

- 1· Oldı kaçmağda Ĥüseyn Ağa bizüm serdārımız
Oldı öñince Balıkcı-zāde sancak-dārımız
- 2· Oldı ardınca piyāde kethudā düzdārımız
Durmaduk kaçduk birağduk yalñuz ĥünkārımız
- 3· İrdi üç günde Şaval Köprüsi'ne ilğārımız
Var kıyās eyle kaçarken sürÓat ü reftārımız
- 4· Hiç bize kaçmağdan özge kalmadı çün kārımız
Ġayre virsünler gerekmez manşıb u tımārımız
- 5· Ummasun ĥünkār şimden girü bizden ħarb ü ceng
Şağ olalum tek hemān lāzım degül nāmūs ü neng

III

- 1· Her birimüz žann iderken kendümüz bir pehlevān
Eyleyüp daÓvā benüm dirken Nerimān-ı zemān
- 2· Kāfiri gördük ki bizden yana at şaldı hemān
Eyledük esb-i şabā-reftāre irħāó-i Óinān
- 3· Sunluğa bir gicede varduk idüp tayy-i mekān
Deşt ü şahrāda geçindük niçe gün bı-āb ü nān
- 4· Óİrz gitdüyse n'ola kırtuldu kıldı baş ü cān
Ġam degül nā-merd dirlerse bize ĥalk-ı cihān
[99b]
- 5· Yüzi kara bı-ħamiyyetler muħannetler bizüz
Başdan ayağa cenābetler mülevveşler bizüz

IV

1. Cengden kaçmağı öğretti bize üstādımız
Ĥayli müşkildür bize terk eylemek muŖtādımız
2. Urmamışdur hiç şecāŖat lafını ecdādımız
İtmesün kimse şecāŖatle cihānda yādımız
3. Ĥāşılı yalın kılıçtandır bizüm feryādımız
Kāfiri görsek o dem berbād olur bünyādımız
4. Ĥakk olunsun pādişāhuñ defterinden adımız
Pādişāhuñ dirliğine geçmesün evlādımız
5. Dirlik [ü] tımārımız alanlara olsun ĥelāl
Kelle sağ olsun bulunmaz mı bize māl ü menāl

V

1. İhtiyār itdük olursa yirimüz qor sekar
Yanımızda zıkr olunmasun hemān nām-ı sefer
2. Terk-i ser virdükçe merd olanlara gayret hūner
Bize müşkildür size āsān gelürse bir
3. Vird idinmişdür Fedāyi Beg bu şiŖr[i] her seher
Düşmene bir dahi varmak yok hele doğru haber
4. Heybet-i top u tüfekden qalbümüz eyler hazer
Ŗo disünler bize gayretsüzlige ergālünce
5. İtmesünler tek bize teklif-i ceng ü maŖreke

141

[99b] **H'āce Ŗİsmet-i Buhārī**¹³⁷⁴
(Feilātün / feilātü /n feilātün / feilün)

[100a]

1. Serhoş ez kūy-i harābāt gözer kerdem dūş
Be talebkārī-i tersā-beççe-i bāde-furūş
2. Pışem āmed kūçe perī-ruhsārī
Kāfir-i işveger-i zūlf çü zünnār be dūş
3. Goftem in kūy çe kūyest to rā hāne kocā'st
Ey meh-i nev ham-i ebrū-yi to ra halka begūş
4. Goft tesbīh be cān efken ü zünnār beşod
Seng ber şişe-i takvī zen ü peymāne benūş

¹³⁷⁴ Bu şiir (14 beyit) Farsça'dır.

- 5 To be yek sū benih sāgar-ı mestāne taleb
Hırka bjrūn kisvet-i rindāne bepūş
- 6 Ba' ez in sūy-i men ātā be to gūyem haberī
Rāh-bjn ābī eger der sohenem dārī gūş
- 7 Din ber ūftāde vū bjhūş ü devīdem be pīş
Tā resjđim be cāyī ki ne din mānd ü ne hūş
- 8 Mahv geşt ez varak-ı kevn ü mekān nakş-ı vüçüd
Ne perī mānd ne ādem ne tuyūr ü ne vuhūş
- 9 Dıdem ez dūr gurūhī hem dıvāne vū mest
Ez tef-i bāde derī cūş ü hurūş
- 10 Bī-mey ü mutrib ü sākī heme der aşk-ı sürūr
Bī-mey-i cām ü sürāhī heme der nūşānūş
- 11 Çün ser-i rişte-i nūmūs reft ez destem
Hoşem ez sırr-ı nihānī beguşā goft hāmūş
- 12 Nıst in Ka'be ki bī-pā vū ser āyī be tavāf
Nıst mescid ki derūnī edeb āyī be hurūş
- 13 İn harābāt-i muğānī'st der u mestānend
Ez dem-i subh-ı ezel tā be kıyāmet medhūş
- 14 Ger tor ā nız der in şıve-i serī ke'z kemī'st
Djn ü dünyā be yekī cūr'a çü İsmet behurūş

[100b]

142

TerkıbÓ-Bend-i Seyyid Šālīh Efendi Elbašanī¹³⁷⁵

(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

I

- 1 Ĥacı Bekteş gibi yok turfe mekābir pezevenk
Görmedüm ben hele bunun gibi kāfir pezevenk
- 2 Sekdirür Zühre-i Mirrīhe murād itse maÓak
Mihri de hem-ser [ide] māha o māhir pezevenk
- 3 Šāl-i Lāhur ser āl kapūtı geydükçe
Görinür her kışiye ĥaylice fāhir pezevenk
- 4 Ğamzi geçseydi o nemmām-ı münāfık köpegin
Ĥāsm ider mihri mehe sıhr ile sāhir pezevenk

¹³⁷⁵ Bu şaire ait bir divan tespit edilemedi. Mecmuada bu şiir sehvenTerciÓ-bend olarak yazılmış, aslında terkıb-bend olacak.

- 5 Dini yok millet[i] kıt mezhebi hiç-ender-hiç
Kızbi çok lâfi uzun Óucbe-liķā bir pezevenk
6 Hānesi tā-be-ķiyāmet ola babul-hāne
Rūz ü şeb feyz ide her muğlim ü zār hāne

II

- 1 Žemm idermiş beni ol cāhil [ü] ebter pezevenk
Hüyıdur ğam degül elbette ki boķ yir pezevenk
2 Ķaltaban-heyóet ü deyyūs-şifat bir ķavvād
Herze-gū mağlata-perdāz müveffer pezevenk
3 Çeşm[i] kec çihresi bed köhne ķodoş ser-tā-pā
Deheni kunde-küsü fāhişe ķaşar pezevenk
4 Dinse lāyık ķodoşa pır-i ğayūr-ı Bağdād
Hep bilür metn-i ķodoş-nāmei ezber pezevenk
5 Ķahr ide Hāķ ki sebeb oldu bu hezliyyāta
Merķadi üstine sıçsun ķodoşuñ pezevenk
6 Ķoca şeytān gibi Hāķ'dan kendi merdūd olsun
ÓĀķıbet hāķde Ķārūn gibi nābūd olsun

[101a]

III

- 1 Acı ura mı gören dir ne Óaceb hoş pezevenk
Tabl-veş žāhiri Óunvānlı içi boş pezevenk
2 ÓUlemā žimmete urduķça o kelb-i ecreb
Müómin olan aña dir boķ yime uş uş pezevenk
3 Baş ķodoş olmağ ile dir aña her kim görse
Ruspıler gitdi yitiş ardlarına ķoş pezevenk
4 Taóom iden himmeti helvāsını her bir ķallaş
Pek de žemm itmez ise dir yine mayhoş pezevenk
5 Görmeyenler hele babullıgını dirler hep
Ey mağrūs ķodoş kendi gidi loş pezevenk
6 ÓAynı Hacı Köse-veş sehle Óuryān olsun
Ya Çavuş Baba gibi şıhde büryān olsun

IV

- 1 Görmedi çeşm-i felek böyle muóanven pezevenk
Bir babū'l-hānede yok mişli mutanten pezevenk
2 ÓÖrf-i şūmında eger olmasa bu hilķat-i şet
Olmaz idi gidi bu rütbe müfetten pezevenk
3 Ğurebā kūn ile kes kılletini görmezler
Var iken şehrde bir böyle muóayyen pezevenk

- 4 Ders alırdı bunı görseydi ğayūr-ı meşhūr
Dirdi ben görmemişem böyle müberhen pezevenk
5 Hüner ü dānişde cünde olsaydı qarın
Cān berāber püserüm dir aña şeytān-ı lā’līn

V

- 1 Cebhesinde yazılı kāfir-i bi’llāh cehūd
Ĥacc ü Ka’be ne bilür kıbtı-i nekbet pezevenk
2 Ĥaqq için sürmeli ya Hind ya Firengistāne¹³⁷⁶
Tıpkı Mervān gibidür müfsid-i ümmet pezevenk
[101b]
3 İki def’ā pezevenk olmağ ile şehrumüze
Ĥayf kim kıldı mülevveş bu cenābet pezevenk
4 Küfr ile ĥaccını ĥabt itdüğün ikrār eyler
Şormadan küfrini kāfir gidi izhār eyler

VI

- 1 Ĥağ belānı vire ey kāfir-i mutlak pezevenk
N’eyledüm ben saña ey bātıl [ü] nā-ĥağ pezevenk
2 Ĥayrı yap yapma saña ĥayruna de šad la’net
Beni teşnī’ē sebep n’oldı be aĥmağ pezevenk
3 Tā’ib ol eyle ferāğat saña pendümdür bu
Gözün aç kendiñe gel dinleye kulağ pezevenk
4 Bulduğın bulmadığın boğı yiyüp durma şağın
S.kerem anañı bî-şübhe muĥağğak pezevenk
5 Müslim-i Merv’e nice kağdı ser-i Mervāne
Mîh-i la’ne-i fakrım başuña tağ tağ pezevenk
6 Sāĥa-i pehn-i cihānı iderem başuña teng
Anañuñ ferci dañi şıgmaya kāfir pezevenk

[101b]

143

**Merşiyye-i Şāh-ı Şehid-i Kerbelā Ĥazret-i İmām Ĥüseyn İbn ŖŖAliyyü’l-Murtezā
Radiyallāhü ŖAnhümā min Nuṭṭ-ı Muĥteşem-i Kaşānî ŖAleyhi Raĥmeti’l-Bārî¹³⁷⁷**

(Meṭ’ülü / fāilātü / meṭāilü / fāilün)

I

- 1 Bāz in çe şuriş est ki der ĥağ-ı Ŗālem est

¹³⁷⁶ Firengistāne kelimesi vezni bozuyor.

¹³⁷⁷ Bu şiir (12 bent) Farsça’dır.

- Bāz in çe nevha vü çe azā vü çe mātem est
2. Bāz in çe resthiz-i az im est kez zemīn
Bī-nefh-i sūr hāste tā Ōarş-ı Ōažim est
[102a]
3. İn şubh-ı tîre bāz demîd ez koça ke'z ü
Kār-ı cihān ü halk-ı cihān cümle der hem est
4. Gūyā tulūŌ mî koned ez mağrib-i āfitāb
K'āşüb der temāmî-i zerrāt-ı Ōālem est
5. K'ez hānemeş kıyāmet-i dünyā baŌid nîst
İn resthiz-i ām ki nāmeş Muħarrem est
6. Der bārgāh-i quds ki cāy-ı melāl nîst
Serhā-yı qudsiyān heme ber zānū-yi ğam est
7. Cinn ü melek ber ādemiyān nevħa mî konend
Gūyā azā-yı eşref-i evlād-ı ādem est
8. Hurşid asümān ü zemīn nūr-i maşrıķın
Perverde-i kenār-ı Resul-i Hudā Hüseyn

II

1. Keşti-i şikest-ħorde-i tūfān-ı Kerbelā
Der hāk ü hūn fütāde be meydān-ı Kerbelā
2. Ger çeşm-i rüzgār ber vefāteş mî girîst
Hūn mî gozeşt ez ser-i eyvān-ı Kerbelā
3. Ne'grift dest-i dehr be ğayr ez kilāb-ı seg
Z'an gül-şikufte ki zi bostān-ı Kerbelā
4. Der āb-ı hem muzāyaķa kerdend Kūfiyān
Hoş dāştend hürmet-i mihmān-ı Kerbelā
5. Bū Zerr-i dîv ü ded heme şirāb mî konend
Hātem zi kaht-ı āb-ı Süleymān-ı Kerbelā
6. Z'an teşnegān henüz be ayyūķ mî resed
Feryād-ı el-ataş zi beyābān-ı Kerbelā
7. Āh ez demî ki leşker-i aŌdā nekerde şerm
Kerdend rû be ħayme-i sultān-ı Kerbelā
8. An dem felek z'āteş-i ğayret sipend şod
[102b]
K'ez hūn-i ħāsm der ħarem eġgān bülend şod

III

1. Kāş an zamān sürādık-ı gerdūn nigūn şodî
V'in ħār ki bülend sūtūn-ı bî-sūtūn şodî
2. Kāş an zamān der āmedî ez kūh tā be kūh
Seyl-i siyeh ki rûy-i zemīn fırgūn şodî

3. Kāş an zamān kez āh-ı ciger-sūz-i ehl-i beyt
Yek şuŖle berķ-ı hırmey-i gerden du şodî
4. Kāş an zamān ki hareket kerd āsümān
Şimābvār gūy-i zemīn bi-sükūn şodî
5. Kāş an zamān ki peyker-i ũ şod derūn-i hāk
Cāh-ı cihāniyān heme ez ten bîrūn şodî
6. Kāş an zamān ki keştî-yi Āl-i Nebî şikest
ŖĀlem tamām-ı deryā-yı hūn şodî
7. An intikām eger nefütādî be rûz-i haşr
Bā in Ŗamel muŖāmele-i dehr çūn şodî
8. Āl-i Nebî çū dest-i teẓallūm ber āverend
Erkān-ı arş rā be tezelzül der āverend

IV

1. Pūr h'ān-i ğam çūn Ŗālemyān rā şālā zedend
Evvel şālā be silsile-i enbiyā zedend
2. Nevbet be evliyā çū resîd āsumān tebîd
ZŖan đarbetî ki ber ser-i şîr-i Hudā zedend
3. Pes āteşî zi aħker-i elmas zîrehā
Efrūhtend ũ ber Ĥāsen-i Müctebā zedend
4. VŖangēh sürādiķî melek mahremeş nebūd
Kendend ez Medīne vü der Kerbelā zedend
5. Vez tîşe-i sitîze der an deşt Kūfiyān
Bes nahlhā zi gülşen-i Āl-i Ŗabā zedend
[103a]
6. An đarbetî kŖez an ciger-i Muştafā zedend
Bu ĥulķ-i teşne-i ĥalk-ı Murtezā zedend
7. Ehl-i ĥarem derîde girîbān guşūde mūy
Feryād ber der-i ĥarem-i kibriyā zedend
8. RūhüŖl-emīn nihād be zānū ser-i ĥicāb
Tārîķ şod zi diden-i ũ çeşm-i āftāb

V

1. Çūn hūn-i ĥalk-ı teşne-i ũ ber zemīn resîd
Cūş-i zemīn be zirve-i çarĥ-ı berīn resîd
2. Nezdîķ şod ki hāne-i ģmān şeved ĥarāb
Ez bes şikenhā ki ber erkān-ı dīn resîd
3. Nahl-bend-i ũ çū ĥesān ber zemīn zedend
Tūfān be āsmān zi ğubār-ı zemīn resîd
4. Bād an ğubār çūn be mezār-ı Nebî resānd
Gerd ez Medīne ber felek-i heftomīn resîd

5. Yek bār cāme der ham-i gerdūn be Nıl zed
Çün in haber ber Ŗİşî-yi gerdūn-nişîn resîd
6. Por şod felek zi gulgule çü nevbet-i horos
Ez enbiyā be Ĥazret-i RūhüŖl-emîn zedend
7. Kerd in hayāl ü vehm-i ġalat kār kŖan ġubār
Tā dāmen-i celāl-i cihān-āferîn resîd
8. Hest ez melāl gerçi beri Żāt-ı ŻüŖl-celāl
Ū der dest ü hiç deni nîst bî-melāl

VI

1. Tersem ceza-yı kâtil-i ū çün raqam zenend
Yekbāre ber cerîde-i rahmet qalem zenend
2. Tersem ke'zîñ ġünāh şefîŖān-ı rûz-i ĥaşr
Dārend şemrm ke'z ġüneħ-i ĥalk dem zenend
[103b]
3. Āħ ez demî ki bā kefen ĥün-çekān zi ĥāk
Āl-i ŖĀlî çü şuŖle-i āteş Ŗālem zenend
4. Dest-i Ŗitāb-ı Ĥaķ be der āyed z'āstîñ
Çün ehl-i beyt der ehl-i sitem zenend
5. Ez šāhib-i ĥarem çe teveķķuŖ konend bāz
Ān nā-kesān ki tîr be šayd-ı ĥarem zenend
6. Feryād ez an zamān ki cevānān-ı ehl-i beyt
Ėulgūn kefen be Ŗarsā-i maĥşer qadem zenend
7. CemŖî ki zed be hem šāf-i şān şeved Kerbelā
Der ĥaşr šāf-zenān šāf-i maĥşer be hem zenend
8. Pes ber sinān konend seri rā ki Cebreîl
Şūyed ġubār-ı ġisūyeş ez āb-ı selsebîl

VII

1. Rûzî ki şod be nîze ser-i an bozorkvār
Ĥurşîd ser-bürehne ber āmed zi kûhsār
2. Mevcî be cünbiş āmed ve her ĥāst kûh kûh
Ebrî be bāreş āmed ü be ġirîst zār zār
3. Ėoftî tamām zelzele şod ĥāk mutmāŖîñ
Ėoftî futād ez ĥareket çarĥı bî-qarār
4. ŖArş ān çinān be lerze der āmed ki tîr-i çarĥ
Ūftād der ġümān ki kıyāmet şod āşîkār

5. Ān ḥaymeḡ ki ḡisū-yı ḥūreṣ tınāb būd
Şod ser-nigūn zi bād-ı muḥŌAlif ḥabāb-vār
6. CemŌḡi ki pās maḥmiliṣān dāṣt Cebreḡl
Geṣtend bḡ-Ōimārḡ vū maḥmil ṣūtūr sevār
7. Tā ān ki ser zed in Ōamel ez ümmet-i Nebḡ
RūḥüŌl-emīn ziyaret rūḥ-i Nebḡ geṣt ṣermsār
8. VŌangeḥ zi Kūfe ḥayl-i elem rū be ṣām kerd
[104a]
NevŌḡi ki Ōaḡl goft kıyāmet kıyām kerd

VIII

1. Ber ḥarbgāḥ çün reh-i ān kārvān fütād
Şūr ü nüṣūr ü vāhime rā der gümān fütād
2. Hem bāng-ı nevḥa ḡulḡule der ṣeṣ cihet fikend
Hem girye ber melāyik-i heft āsmān fütēd
3. Her cā ki boved āḥūyḡ ez dest pā keṣḡd
Her cā ki boved ṭāyirḡ ez āṣiyā fütād
4. Şod vaḥṣetḡi ki şūr-i kıyāmet ziyād reft
Çün çeṣm-i ehl-i beyt ber ān koṣtegān fütād
5. Herçend ber ten-i şühedā çeṣm kār kerd
Ber zaḥmhā-yi kārḡi ṭḡḡ ü sinān fütād
6. Nāgāḥ çeṣm-i duḥter-i Zehrā der ān miyān
Ber peyker-i ṣerḡf-i İmām-ı zaman fütād
7. Bḡ-iḥtiyār naŌre-i ḥāzā Ḥüseyn ü
Ser zed çünānki āteṣ ez an der cihān fütād
8. Pes bā zebā-ı por-gele ān biṣŌatüŌr-Resül
Rū kerd der Medḡne ki yā eyyüheŌr- Resül

IX

1. İn küṣt-i fütāde be hāmūn Ḥüseyn-i to'st
V'in ṣayd dest ü pā zede der ḥūn Ḥüseyn-i to'st
2. İn nahli ter kez āteṣ-i cān-süz-i teṣnegḡi
Dūd ez zemīn resānde be gerdūn Ḥüseyn-i to'st
3. İn māḥḡi-yi fütāde be deryā-yı ḥūn ki hest
Zaḥm ez sitāre ber teneṣ efzūn Ḥüseyn-i to'st
4. İn ḡarḡa-i muḥḡt-i ṣehādet ki rūy-i dest

- Ez cūy-i hūn-i şode gülgūn Hüseyn-i to'st
5. İn huşk-leb fütāde-i memnū' ez Furāt
K'ez hūn-i ū zemin şode Ceyhān Hüseyn-i to'st
[104b]
6. İn şāh-i kem-sipāh ki bā hayl-i eşk ü āh
Hārgāh ez in cihān zede bīrūn Hüseyn-i to'st
7. İn köste-i tebān ki çünin mānde ber zemīn
Şāh-ı şehīd nā-şode medfūn Hüseyn-i to'st
8. Çün rūy der bākī be Zehrā hitāb kerd
Vahş-i zemīn ü murğ-i hevā rā kebāb kerd

X

1. K'ey mūnis-i şikeste-dilān hāl-i mā mā bebīn
Mā rā ġarīb ü bī-kes ü bī-āşinā bebīn
2. Evlād-ı hış rā ki şefī'ān-ı mahşerend
3. Der huld der hicāb-ı do kevn āştīn-feşān
V'ender cihān meşā'ib-i mā ber belā bebīn
4. Nī nī der ā çü ebr hurūşān be Kerbelā
Tuğyān-ı seyl-i fitne vü mevc-i belā bebīn
5. Tenhā-yı küşteġān heme ber hāk ü hūn niger
Serhā-yı serverān heme benīzehā bebīn
6. Ān ten ki būd ber ser-i dūş-i Nebī müdām
Yek nīzeeş zi dūş-i muhālīf cūda bebīn
7. Ān ten ki būd perverişēş der kenār-ı to
Ġaltān be hāk-i mā'oreke-i Kerbelā bebīn
8. Yā biz'Otü'r-Resūl z'İbni Ziyād dād
K'ū hāk-i ehl-i beyt-i risālet be bād dād

XI

1. Hāmūş Muhteşem ki dil-i seng āb şod
Bünyād-ı şabr ü hāne-i tākat harāb şod
2. Hāmūş Muhteşem ki ez in hārf-i sūznāk
Murğ-i hevā vü māhī-yi deryā kebāb şod
[105a]
3. Hāmūş Muhteşem kezin şūh-beççegān
Der dīde eşk-i müstemi'an hūn-āb şüd

4. Hāmūş Muhteşem ki ez in naẓm-ı girye-ñiz
Rūy-i zemin be eşk-i cigergūn ħiżāb şod
5. Hāmūş Muhteşem ki be sūz-i to āftāb
Ez āh-ı serd-i mātemiyān māh-tāb şo
6. Hāmūş Muhteşem ki zi zıkr-i ġam-ı Hüseyn
Cibrīl rā zi rūy-i Peyember ħicāb şod
7. Hāmūş Muhteşem ki felek beski ħūn girışt
Deryā hezār mertebe gülgūn ħabāb şod
8. Tā çarĥ-ı sifle būd ħitābı çünin nekerd
Ber hiç āferīde cefa-i çünin nekerd

XII

1. Ey çarĥ-ı ġāfilı ki çe bıdād kerdeı
Ve'z kın çehā der sitem-ābād kerdeı
2. Der ta'Önet in bes est ki bā itret-i Resūl
Bıdād kerde ħaśm ü to imdād kerdeı
3. Ey zade-i Ziyād nekerde'st hiç geh
Nemrūd in Öamel ki to Şeddād kerdeı
4. Kām-ı Yezıd dādeı ez kösten-i Hüseyn
Be'nger ki rā be қatli ki dilşād kerdeı
5. Behr-i ħaşı ki ħār-ı dıraĥt-ı şakāvet est
Der bāġ-ı dın ki bā gül ü şimşād kerdeı
6. Bā düşmenān-ı dın ne'tvān kerd an çe to
Bā Muśtafā vü Ĥayder ü evlād kerdeı
7. Ĥalkı ki süde la'Öl-i leb-i ĥod Nebı ber ān
Ĥzürdeeş be ĥancer-i bıdād kerdeı
8. Tersem ez an demi ki be maĥşer ber āverend
[105b]
Ez āteş-i to dūd be maĥşer der āverend

[105b]

144

TercıÖ-Bend-i Beyt-i Şerif-i Meşhūr Li-Cenāb-ı Ĥazret-i Pır¹³⁷⁸

¹³⁷⁸ Şeyh Ġālib D. Tc. (6 bent), s. 144.

I

- 1· Ey ruh-ı pākinde Óıyān nūr-ı Żāt
Sınesi āyine-i vech-i śífāt
- 2· Pertev-i hūsıninde nümāyān temām
Sırr-ı Hudā mā-hāśal-ı kāōināt
- 3· Sen urıcaķ vaķt-i semāÖ içre çerh
ŞemÖünçe pervāne olur şeş cihāt
- 4· Şevķ ile cān tāzelenür ben disem
Nuķķ-ı śafā-bahşünge rūhü'l-hayāt
- 5· Pertev-i envār-ı cemālün senün
ÖIşķ ile virdi dü cihāne şebāt
- 6· Doldı tecellî-i Hudā'dan sivā
Şems-i mahabbet idicek iltifāt
- 7· Yandı o āteşle dil ü cānümüz
İtdi cemālün dili ¹³⁷⁹keşf-i simāt
- 8· Āh mine'l-ÖIşķı ve hālātihi
Ahraķa ķalbı bi-hārārātihi

II

- 1· Görmegi istersen eger mahşeri
Çerhde seyr eyle o meh-peykeri
- 2· ÖIşķla Ğaltıde olup mihr-veş
Śalmada Öālemlere nūr u feri
- 3· İtmede nüh ķubbeyi envāra ğarķ
Düpdüz idüp bāhter ü hāveri
- 4· Kūy-śífāt peyrev olup sen daħi
Düş yola fark eyleme pā vü seri
[106a]
- 5· Deff ü celācille semāÖ it hemān
Almaĝa ķola bu felek çenberi ¹³⁸⁰
- 6· Futma ķulaķ devrine ahķāmına
Serseridür serseridür serseri
- 7· Ben hele ğayb eylemişem kendümi
Āteş-i sevdāya düşelden beri
- 8· Āh mine'l-ÖIşķı ve hālātihi
Ahraķa ķalbı bi-hārārātihi

¹³⁷⁹ dilı: velı **D.**

¹³⁸⁰ almaĝa ķola bu felek çenberi: alma ķola bu felek-i çenberi **D.**

III

- 1· ÓĀşıķa ne ser ü ne server¹³⁸¹ gerek
Başına buyruklara efser gerek
- 2· Devr-i felekden n'ola pervāneye
Şem'Öi tavāf itmege bir per gerek
- 3· Yanması hāzır yolu ma'Ölüm anuñ
Ĥaccına ne zād ü ne rehber gerek
- 4· Bu sözi¹³⁸² ammā ki kolay şanma sen
ÓIşķ gibi şinede gevher gerek
- 5· ǘuvvet-i bāzū bu ķapuda durur
Rüstem işi anlama Ĥayder gerek
- 6· Terk-i hevā itmesi āsān degül
ÓAvn-i Ĥudā feyz-i Peyember gerek
- 7· Başına ğavġā-yı kıyāmet ķopup
Şinede bir mihr-i münevver gerek
- 8· Āh mine'l-ÓIşķı ve hālātihi
Aħraķa ķalbı bi-harārātihi

IV

- 1· ÓIşķ gelüp mülk-i dile oldu şāh
Derd ü ġam ü miĤneti ķıldı sipāh
[106b]
- 2· İtdi o vırāneyi ma'Ömüre-zār
Leşker-i endūha ķılup cılve-ġāh
- 3· Meş'Öaleler yandı derūn u birūn
Nūr-ı tecellı tolup ol hānķāh
- 4· ÓArśa-i maĤşer ġibi oldu Óayān
Ġuşe-be-ġuşe niķe biñ dād-hāh
- 5· Sūr mı mātem mi bilinmez yaķın
Nāy [ü] ķudūm ile gelür āh āh
- 6· Ĥayret alup Óaķlumı oldum ĥamūş
DeĤşetüm idrāk iderem ġāh ġāh
- 7· Şabr ü sūkūn ġitdi elūmden temām
Anlamadum aslını bārı ġüvāh
- 8· Nūr-ı mücessem midür āteş midür
Yaķışını söyleyemem āh āh
- 9· Āh mine'l-ÓIşķı ve hālātihi

¹³⁸¹ ne ser ü ne server: ne ser ve ne server **D.**

¹³⁸² bu sözi: bu söz **D.**

Ahraqa kalbî bi-harârâtîhi

V

- 1· Baq o mehûn zûlf-i siyeh-târına
Cân geçinür dârına berdârına
- 2· Gonce yiter şuŖlesî pervâneye
Ĥaḡ yitüre bûlbûlî gûlzârına
- 3· Çeşmi oḡur Ĥışm ile ism-i Celâl
Baḡışı ‘yâ Hû’ çeker envârına
- 4· Sırrımı keşf itmek içün hayretün
Ḳıl naḡar âyîne-i ruhsârına
- 5· Bir nefes oldıysa eger rû-nümâ
Cenneti vir müjde-i dîdârına
- 6· Bilse eger yâr ne cennet nedür
Kimse deḡişmez bu günü yarına
[107a]
- 7· Tûr gibi nûr-ı tecellî-i Rab
Şardı bu cismün der ü dîvârına
- 8· Âh mine’l-Ŗışḡı ve Ĥâlâtîhi
Ahraqa kalbî bi-harârâtîhi

VI

- 1· Çeşmi ala ḡamzesi mestânedür
Yâde biliş Ŗâşḡıḡa bîḡânedür
- 2· Bâz-ı nîgeh sayddan itmez ferâḡ
Cân evi Ĥâlâ ki aḡa lânedür
- 3· Her ne ḡadar nâze çekerse sezâ
Baḡtı yüce meşreb[i] şâĤânedür
- 4· Sözü dükenür¹³⁸³ kim deye Monla Celâl
Şems daĤi şemŖîne pervânedür
- 5· Ĥaḡ bu ki memnûnuyam iĤsânınun
ŖĤâlemün iḡrârı o sultânadur
- 6· Sâye-i lutfunḡa neler gördiḡüm
Ben bilürem illere efsânedür
- 7· Ġâlib eger eylese daŖvâ-yı Ŗışḡı
Kim inanur ḡavline dîvânedür
- 8· Âh mine’l-Ŗışḡı ve Ĥâlâtîhi
Ahraqa kalbî bi-harârâtîhi

¹³⁸³ söz dükenür: söz de getir **M.**

[107a]

145

Tercî-Ö-Bend Li-Cenāb-ı Hāzret-i Şeyh Ğālib¹³⁸⁴
(FeÖilātün / FeÖilātün / FeÖilātün / FeÖilün)

I

- 1· Ey dil ey dil yine bu rütbede pür-ğamsın sen
Gerçi vîrāne iseñ genc-i mutalsamsın sen
 - 2· Secde-fermā-yı melek zāt-ı mükerrermsin sen
Bildügin gibi degül cümleden aḳdemsin¹³⁸⁵ sen
- [107b]
- 3· Rūḥsun nefha-i Cibîl ile tevóemsin sen
Sırr-ı Hāḳsın mesel-i Óİş-i Meryem'sin sen
 - 4· Hoşça baḳ zātüñe kim zübde-i Óālemsin sen
Merdüm-i dide-i ekvān olan ādemsin sen

II

- 1· Merteben Óayn-ı müsemmādadur esmā śanma
MerciÖüñ Hālik-ı eşyādadur eşya śanma
- 2· Gördüğün emr-i muḥaḳḳaḳları rüóyā śanma
Başkasın kendüñi sûretle heyülā śanma
- 3· Keşf ile śābit olan maÓñyi daÓvā śanma
Hāḳḳuñā söylenen evśāfı müdārā śanma
- 4· Hoşça baḳ zātüñe kim zübde-i Óālemsin sen
Merdüm-i dide-i ekvān olan ādemsin sen

III

- 1· İnleyüp sırruñı fāş eyleme aḡyāre śaḳın
Düşme bilmezlık ile varta-i inkāra śaḳın
- 2· Degmesün āhlaruñ kākül-i dil-dāra śaḳın
Śonra Mansūr gibi çıkmañ olur dāra śaḳın
- 3· ÓArz-ı Óaciz itmeyesin yāreden ol yāre śaḳın
Buldıguñ cevher-i Óālîleri bî-çāre śaḳın
- 4· Hoşça baḳ zātüñe kim zübde-i Óālemsin sen
Merdüm-i dide-i ekvān olan ādemsin sen

IV

- 1· Sendedür maḥzen-i esrār-ı maḥabbet sende
Sendedür maÓden-i envār-ı fütüvvet sende

¹³⁸⁴ Şeyh Ğālib D. Tc.(Mecmuada 6 bent, Divanada 18 bent), s. 155.

¹³⁸⁵ aḳdemsin: aḳvemsin **M.**

[108a]

2. Gizli gizli dahi vardur niçe hâlet sende
Ma'rifet sende hüner sende haqîkat sende
3. Naẓar itseñ yir ü gök düzeñ ü cennet sende
ÔArş u Kürsiyy ü melek sendedür elbet sende
4. Hoşça baq zâtüñe kim zübde-i Ôâlemsin sen
Merdüm-i dide-i ekvân olan âdemsin sen

V

1. Hâyfdur şâh iken Ôâlemde gedâ olmayasın
Keder-âlûde-i ümmîd [ü] recâ olmayasın
2. Vādî-i yeöse düşüp hiç ü hebâ olmayasın
Yañılup reh-rev-i şahrâ-yı hevâ olmayasın
3. Âdeme muttasıl ol tâ ki cüdâ olmayasın
Secdeler eyle ki merdûd-ı Hudâ olmayasın
4. Hoşça baq zâtüñe kim zübde-i Ôâlemsin sen
Merdüm-i dide-i ekvân olan âdemsin sen

VI

1. Berķ-ı hâtif gibi bu kayd-ı sivâdan güzer it
İrişen hâr u hase âteş-i Ôışkı siper it
2. Dâmenün tutmaya âsâr-ı Ôalâyık hâzer it
Şems-veş hâhiş-i Monlâ ile Ôazm-i sefer it
3. Şâf kıl âyineñi kâbil-i Ôaks-i suver it
Hele bir cem'î-i havâs eyle de Gâlib naẓer it
4. Hoşça baq zâtüñe kim zübde-i Ôâlemsin sen
Merdüm-i dide-i ekvân olan âdemsin sen

[110b]

Der-Beyân-ı Ğazeliyyât

146

Ğazel-i Bî-Nuķat Li-Fehim-i Pür-Fehm Der-Farz-ı Hâzî¹³⁸⁶
(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mefâ'îlû / Fâ'îlün)

1. Her mürde-dil ki mâlik-i mülk-i vişâl olur
Hükmi-Ôadem ol o âdeme emri muhâl olur¹³⁸⁷

¹³⁸⁶ Fehim-i Kâdîm D. , G. (7 beyit), s. 414.

¹³⁸⁷ Bu mısra da vezin hem mecmuada ve hem de divanda uymuyor. Mecmuada fazlalık divanda ise eksiklik var. (Ôadem ol o âdeme: Ôadem âdeme D.).

- Ahṡāl-i derd-i dil aṡa ilhām ola meger
Ol māh-ı sāde-rū ki melek görse lāl olur
3. Derd ü elem ki mādde-i aśl-ı viśāldür
Mādām mihre vāsıl ola meh hilāl olur
- Ger śalsa āl-i mül dilüme laŖl-vār Ŗaks
Gör tāliŖüm ki lāle-i kūh-ı melāl olur
5. Hem-rāh-ı mihr olursa meh-āsā göñül revā
ŖĖlemde merd-i sālĖk-i rāh-ı kemāl olur
- Hāl aṡladuṡsa olma gel ālūde-i kelām
Esrāra ol ki mahrem ola ehl-i hāl olur
7. Olsam¹³⁸⁸ rūsūm-ı kār-ı tılısm-ı kelām-ı dil
Kilk-i FehĖm mevrĖd-i sihr-i helāl olur

147

[110b]

Ėazel-i ĖayretĖ¹³⁸⁹

(FāŖĖlātün / FāŖĖlātün / FāŖĖlātün / FāŖĖlün)

1. Teng olur gülzār-ı ŖĖlem baśuma ĥübānsuz
Tar olursa çeşmüme güller olup ĥandānsuz
- ĖaṡerĖn kılmaz miyānından o žālim ĥiç cüdā
Böyle bir ġaddār kāfir böyle bir Ėmānsuz
3. Her ne deṡlū lutf iderse ŖĖāşıġ[a] meh-pāreler
Ėĥ kim encām-ı vuślet olmuyor hicrānsuz
- Şeyĥ efendi baṡa Ŗarz itme tecellĖ neşvesin
DaŖviyi ġāđı efendi diṡlemez bürĥānsuz
- [111a]
5. Ėayretā cennet gibi zeyn olsa da bezm-i çemen
Meclise revnak gelür mi bāde vü ĥübānsuz

[110b der-kenār]

148

Ėüfte-i Şarkı-i Leylā Ėānım¹³⁹⁰

(MefŖölü / MefāŖĖlü / MefāŖĖlü / FeŖölün)

1. Pür-āteşem açdırma śaġın¹³⁹¹ aġzımı zinhār
Žālim beni söyletme derūnumda neler var

¹³⁸⁸ olsam: olsa **M**.

¹³⁸⁹ ĖayretĖ'nin bu gazeli divanında yoktur.

¹³⁹⁰ Leylā Ėānım D. , Ėüf. (4 kıta), s. 331.

¹³⁹¹ śaġın: benim **D**.

- Bilmez miyüm itdüklerini eyleme inkār
Žālim beni söyletme derūnumda neler var
3. Óİşkuñla yürek yārelerim¹³⁹² işler oñulmaz
Meydān-ı maḥabbetde bu hicrān unutulmaz
ÓĀşık saña çoksa baña dilber mi bulunmaz
Žālim beni söyletme derūnumda neler var
5. Bed-çihre raķibi Óaceb ādem mi şanursın
Bir gün ola¹³⁹³ andan daḥi ey şūḥ uşanursın
İtdüklerine nādim olursın utanursın
Žālim beni söyletme derūnumda neler var
7. Her derdine ben şabr ideyüm şūḥ-ı cihānum
Leylāya cefā Óādetüñ olsun yine cānum
Teóşir ider elbet saña bu āḥ ü fiğānum
Žālim beni söyletme derūnumda neler var

[110b der-kenār]

149

Güfte-i Şems-i Tebrizi ħuddise sırrıñhü's-sāmī¹³⁹⁴

(Mef'Ūlū / Fā'Ūlātūn / Mef'Ūlū / Fā'Ūlātūn)

1. Ey ferd ü ḥayy-i dānā yā Rabbenā žalemnā
Tevfīķ-baḥş mā rā yā Rabbenā žalemnā
2. Hem vāḥidiyy ü Mennān hem Vācidī Rabbenā
Hem rāḥimiyy ü Raḥmān yā Rabbenā žalemnā
3. Mā Óāciz ü faķirīm ser-geşte vü ḥaķirīm
Der bend-i ten eşirīm yā Rabbenā žalemnā
4. Maḥbūs-ı ḥırs u rāzīm mā bende-i niyāzīm
Cüyā-yı sırr-ı rāzīm yā Rabbenā žalemnā
5. Ey pādişāḥ-ı dānā ber bendegān Óamiyyā
Ez fażl-ı ḥūd be beḥşā yā Rabbenā žalemnā
6. Settār-ı bendegāñ dārā-yı ins ü cāñ
Ma'Ūbūd-i kāmrāñ yā Rabbenā žalemnā
7. Müstağraķ-ı günāhem peyveste Óözü-ḥ'āhem
Bā nāme-i siyāhem yā Rabbenā žalemnā
[111a der-kenār]
8. Mollā Celāl her şeb güyed zi Óışķ yā Rab
Yā Ķuddusī-i mağrib yā Rabbenā žalemnā

¹³⁹² yārelerim: yāreleri **M.**

¹³⁹³ ola: olur **D.**

¹³⁹⁴ Bu şiir (8 beyit) Farsça'dır.

[111a der-kenār]

150

Naẓīre-i Šāhib be-Ġazel-i Nābī¹³⁹⁵

(Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün)

1. Eşer sūz-ı dil-i Ŗuşşāķdan maŖşūķa ŖāŖiddür
Sirāc ile anuņķün olsa Ŗad pervāne vāhiddür
Mūsāvıdūr meges mızān-ı Ŗadl-i Ėaķda ķıl ile
Mūsāvāt olduĖın mızān-ı Ėaķ'da memhürdür
3. Kemend-i mūy-ı zūlf-i yārdur bend-i dil-i Ŗuşşāķ
Anuņķün ķayd-ı kākūlden rehā sevdā-yı fāsiddür
4. Görünmez ĥ'āb-ı rāĥat dıde-i pūr-nemde çok demdür
Olup yeksān sabāĥ ile mesā daŖvāma šāhiddür
5. Ėisāb itdükce dāĖ-ı şıne-i mecrūĥı sehv itdüm
Şayılsa derd-i hecr-i yār ne nāķısdur ne zāŖiddür
Revādur tıbb-ı rendıde mi gül-gün-ı Ėam-ı Ŗışķa
Bu ķavle tövbe olmağla peşimānı müŖekkiddür
7. NizāŖ u şulĥı bir Ŗad ile terk it cevı ü āzārı
Bu Ŗālem olduğı fānı bu maŖnāya müsāŖiddür
Bu nev vādıde peyrevlükde Nābı-yi sühen-sencān
Emın ol dahlden Šāhib-taŖruż Ėayr-ı vāriddür

[111a der-kenār]

151

**Güfte-i Ėāfız-ı Şırāzı der-NaŖt-i Ėabıb-i Ekrem Šallallāĥü TeŖālā ŖAleyhi ve
Sellem¹³⁹⁶**

(Mef'ölü / Mefā'ölü / Mefā'ölü / FeŖölün)

¹³⁹⁵ Bu nazırenin hangi Šāhibı'ye ait olduĖu tespit edilemedi.

¹³⁹⁶ Bu şiir (5 beyit) Farsça'dır.

1. Meh reşk-perdâz-ı ruh-ı zîbâ-yı Muḥammed
Hürşîd şevved zerre be sevda-yı Muḥammed

Ender çemen-i bâğ-ı behiştî be letâfet
Servî neboved cedel ḳad-i belâ-yı Muḥammed

3. Hürân-ı behiştî heme h^vâhend be ragbet
Gerdû tevânend temâşâ-i Muḥammed

Ber evc-i felek fevc-i melek Óarbede dârend
Ber sûret-i mâÓnâ-yı dil-ârâ-yı Muḥammed

5. Ĥâfîz sohen imroz to der medĥ-i butîğû
[111b der-kenâr]
Ber vaÓde-i cân-perver-i ferdâ-yı Muḥammed

152

[111a] Ġazel li-Kāñi¹³⁹⁷
(FeÓilâtün / FeÓilâtün / FeÓilâtün / FeÓilün)

1. Lezzet-i bûs-ı dehân bir var imiş bir yok imiş
Zevĳ-i âğûş-ı miyân bir var imiş bir yok imiş
Fikr-i müstakbel ü mâzĳyî biraĳ Óârif isen
Böyledür ĥâl-i zamân bir var imiş bir yok imiş
3. Kim bilür şĳve-i nâgâh şütür-gürbesini
Çarĥ-i gerdündan amân bir var imiş bir yok imiş
Ya cefâdur ya vefâ muntażırî Óuşşâĳun
Senden ey şûĥ-ı cihân bir var imiş bir yok imiş
5. Zinde eyler o leb-i mürde-i şad-sâle bile¹³⁹⁸
Ten-i dil-mürdede cân bir var imiş bir yok imiş
Gel ĳo nefsanıyeti maĥv-i vücûd it zâhid
Bu şuÓünât inan bir var imiş bir yok imiş
7. Ne içinde ne taşında ne ikiden ĥâlî
Cünbiş-i rûĥ-ı revân bir var imiş bir yok imiş
Mütteĥid olmalıdır Óâşĳ u maÓşûĳ gibi
Biline sırr-ı nihân bir var imiş bir yok imiş

¹³⁹⁷ Kāñi D. , G. (13 beyit), s. 562.

¹³⁹⁸ O leb-i mürde-i şad-sâle bile: o dü-leb mürde-i şad-şâleyide D.

9. Çekemez ehl-i himem lâ vü ne'âm âzârın
Nedür ol zell ü hevân bir var imiş bir yok imiş
Nefy ü işbât ki tevîd-i hâkîki oldur
Eyler ol sırrı beyân bir var imiş bir yok imiş
- ¹¹1. Kâsîdân-ı reh-i Öîrfân yedek çekmezler
Kâlma bu yolda yayan bir var imiş bir yok imiş
Hâreke nokta kabûlinden elif müstağni
Vâhdete işte nişân bir var imiş bir yok imiş
13. Kîsâ-h'ân-ı felek ahvâl-i dil-i Kânî'yi
Başladı nakle hemân bir var imiş bir yok imiş

[111b]

153

Gazel-i Nedret der-Medh-i Dîvân-ı Hâzret-i Şeyh Gâlib¹³⁹⁹
(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

1. Bu dîvân-ı letâfet-ihtivâ dîvân-ı Gâlibdür
Sühan mülkinde gûyâ mensî-i refâra râğîbdür
O rütbe cezbe-bahş-ı ehl-i dildür nazm-ı dil-sûzı
Çü mîknâtiş âhen-dilleri îkrâra câzîbdür
3. Göreydi rifât-i nazmın Nîzâmî virdi bu Gâlib
Beni tâ'îb ider şî'ore bu vâdîde bu şâhibdür
İder hâll-i rümûz-ı Meşnevî her lafz-ı rengini
Meger kim nâzımı ma'înde Monlâ'ya muşâhibdür
5. Uçursam n'ola Nedret Gâlibün dîvân-ı Öîrfânın
Hâkîkat Öâleminde çâr bâğ-ı zevke şâhibdür

[111b]

154

Gazel Li-Cenâb-ı Hâzret-i Şeyh Gâlib Rahmetu'llâhi ÔAleyh¹⁴⁰⁰
(Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün)

1. Yine müncer ola gönlüm¹⁴⁰¹ bu televvünle benüm
Dil peşimân-ı güneh tövbeye varmaz dehenüm
Bend bend olmadayum rişte-i tûl-i emele
Kâfiristân-ı gam-i zülf müdür yâ vatanüm

¹³⁹⁹ Bu gazel Nedret Dîvânı'nda tespit edilemedi.

¹⁴⁰⁰ Şeyh Gâlib D. , G. (9 beyit), s. 362.

¹⁴⁰¹ gönlüm: hâlim **D**.

3. Nev-bahār-ı ğam-ı la'Öl ile gönöl gülbün-i hün
Zıkr ü fikrümde pey-ā-pey semenüm¹⁴⁰² yāsemenüm
Şem'Ö-i efsürdeye fānūsdan olmaz behre
Düş-ı cāne niçe bir bār olacaqdur bedenüm
5. Çāre yok n'eyleyüm dest-i irādet kütāh
Çekmege k̄ā'öl idüm kendi elümle resenüm
[112a]
Şiivenin şiveye tebdil iderdi Ya'Ök̄üb
Görse āġüş-ı Zelîhā'daki beyt-i hāzenüm
7. Çār-mîh-i sitem kayd-ı Ŗanāsır bu Ŗaceb
Çerh-i çārümde Mesîhā gibi k̄adr-i sühanüm
Şeb-i hicran ne belā kevkebüm eyler pinhān
Dîde-i bahtı remed-dîde ider pîrehenüm
9. Nāzumuz çerha geçer dirse eger Mürşid-i Rūm
Sen benümsin benüm ey Ġālib-i bî-çāre benüm

[112a]

155

Ġazel Li-Cenāb-ı Ĥazret-i Şeyh Ġālib Rafea'Öllah Terbetehü¹⁴⁰³
(Fā'Ölātün / Mefā'Ölün / Fe'Ölün)

1. ŖĀşıkam h'āb n'eydügin bilmem
Āteşüm āb n'eydügin bilmem
Kendi kendümnden olmışam bîzār
Dil-i bîtāb n'eydügin bilmem
3. Tîre- rûz-ı tecellî-i ye'ösem
Berķ u mehtāb n'eydügin bilmem
Ġarķ-ı deryā-yı hün-ı eşküm ben
ŖĀlem-i āb n'eydügin bilmem
5. Ĥalka-i bezm-i meyde güm-nāmem
Mevc-i girdāb n'eydügin bilmem
Secde-gāhumdur ebru-vān-ı bütān
Ġayri mihrāb n'eydügin bilmem
7. Bî-vefāyem huşūs-ı dil-berde
Ye'ös-i aħbāb n'eydügin bilmem

¹⁴⁰² Semenim: sitem **M.**

¹⁴⁰³ Şeyh Ġālib D. , G. (8 beyit M. / 9 beyit D.), s. 366.

Ġālibem nükte-senc-i eşŖārem
Dürr-i şād-āb n'eydüġin bilmem

[111b der-kenār]

156

Ġazel-i Medhî¹⁴⁰⁴

(FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilün)

1. Cevr-i yāre şabr idüp ümmîd-i ġam itmek de ġüç
H^vāhiş-i tabŖa uyup Ŗarz-ı merām itmek de ġüç
Kibr ü nahvet Ŗākîl ü dānāya nā-şāyestedür
Merdüm-i nā-dāna ikrām ü kıyām itmek de ġüç
3. Gerçi kim köhne libāsa ġalmamışdur rüzġār
Dîñ alup dünyāda meyl-i ihtîşām itmek de ġüç
Nā-sezādur Ŗārife elbette izhār-ı ġaraż
Seg raġîbe göz göre redd-i selām itmek de ġüç
5. Dilberüm nā-puhtedür āġūşa çeksem örgenür
Medhîyā nev-resteye teklîf-i hām itmek de ġüç

[111b der-kenār]

157

Ġazel-i Medhî¹⁴⁰⁵

(MüstefŖilün / MüstefŖilün / MüstefŖilün / MüstefŖilün)

1. Bîġāne fūrġatden ġönül mecrûh olur rencür imiş
ŖArz-ı niyāz itdükçe ben āşār-ı vuşlat dūr imiş
Şandum ki oldum āşinā būs-ı lebin itdüm recā
O şîve-kār-ı bî-vefā rahm eylemez maġrūr imiş
3. Ben söylerem ol gelmiyor çeşmüm yaşını silmiyor
ŖUşşāk derdin bilmiyor nev-restedür maŖŖür imiş
Sākî getür mey cāmını fikr-i ġünün aġşamını
Devrün yiyen encāmını şāh ü gedā maŖŖür imiş
5. Fikr-i ġam itmezden zebün Allāh için bir kāse şun
Baña dime dünyā-yı dün vîrān yā maŖmür imiş
Dil şevġ ile sevdādudur cān vuşlata āmādedür
Cümle cihān ġavġādudur ol dil-rübā mestür imiş
7. Medhî ġalatdur bu hîsāb Sālim Efendiye cevāb
Ġüçdür şaġın itme şitāb çün fażl ile meşhūr imiş

¹⁴⁰⁴ Medhî'nin bu gazeli yayımlanmış divanında yoktur.

¹⁴⁰⁵ Medhî'nin bu gazeli yayımlanmış divanında yoktur.

[111b der-kenār]

158

Ve lehu Medhî¹⁴⁰⁶

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

1. İhtiyār bulmuş kişi dünyādan el çekmek gerek
H^vāhiş-i lutf-ı beg ü pāşādan el çekmek gerek
[112a der-kenār]
Öİzzet-i erbāb-ı Öirfān gūşe-i vahdetdedür
Seyr-i bāğ-ı gülşen ü şahbādan el çekmek gerek
3. Her Öamelde bir cezā halk eylemişdür çün Hudā
İÖtiķād-ı pāk ile şeklāndan el çekmek gerek
Çarh-i dün-perver hemān aÖlā vü ednā-āmade
BaÖdezİN aÖlā ile ednādan el çekmek gerek
5. Şüret-i Hāķdan gelen ehl-i nifāķa āferİN
Kim dimişdür Medhî-i şeydādan el çekmek gerek

[112a der-kenār]

159

Ve lehu Medhî¹⁴⁰⁷

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

1. Žāhiren halk-ı cihāna nā-sezādur sözlerüm
ÖĀķibet mecmūÖa-i lutf-ı Hudā'dur sözlerüm
İtmeyen rağbet benüm güftāruma maħrūm olur
Evliyā vü esrārına şan āşinādur sözlerüm
3. Niçe güm-rāhā-yı dehre rehber-i tevfiķ olur
Lutf-ı Hāķ'la müstecāb olmuş duÖādur sözlerüm
Āh kim nā-puhteler ķadri kemāli bilmiyor
Žann iderler cerr içün bir merħabādur sözlerüm
5. Nūr-baħş-ı bezm-gāh-ı ehl-i dildür şöhetüm
Çeşm-i nā-bİNā-yı cehle tütüyādur sözlerüm
Güft ü gū-yı bİ-meÖāl-i nās[ı] gūş itmek ne sūd
Hep mücerredür bu kim rāħat-fezādur sözlerüm
7. Bu bahār-ı bİ-hazān-ı şerÖ-i ğarrāya müdām
Medhîyā iħlās ile bād-ı şabādur sözlerüm

¹⁴⁰⁶ Medhî'nin bu gazeli yayımlanmış divanında yoktur.

¹⁴⁰⁷ Medhî'nin bu gazeli yayımlanmış divanda yoktur.

[112a der-kenār]

160

Ve lehu Medhî¹⁴⁰⁸

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

1. Tâ key çekelüm renc ü Ŗanâ tûl-i emelden
Tâ key virelüm tab'Ŗa keder sũ-Ŗi Ŗamelden
İsterse ŖehinŖâh ola isterse tehî rest
Bir kimse rehâ bulmadı ғаsŖâb-ı ecelden
3. Nevrũdzur eyyâm-ı bahâr ŖıŖkına ey beg
Bir tâze ғuzı ekl idelüm bũrc-i ĥamelden
4. Bir nehr-i revân sebz-i ĉemen semtine gitsem
Gerĉi tehîdür meclisũñũz tâze gũzelden
- [112b der-kenār]
5. Medhî niĉũn faŖl ideler zũmre-i zũhhâd
Sevdâ-zedesidũr mey ü maĥbũb ezelden

[112b der-kenār]

161

Ve lehu Medhî¹⁴⁰⁹

(Mef'ûlû / Fâ'Ŗilâtũn / Mef'ûlû / Fâ'Ŗilâtũn)

1. Seyr eyledũm ser-â-pâ dũnyâ Ŗikeste-beste
Ŗanma efendi sensin tenĥâ Ŗikeste-beste
Ŗĭbret-nũmâya dũndi aĥvâli dehr-i dũnuĥ
A'Ŗlâ tama'Ŗdan aĝlar ednâ Ŗikeste-beste
3. Teshîr iĉũn ғulũb-ı ŖuŖŖâķ[a] dâĥ ғurĥıŖ
Zũlf-i nigârı Ŗanma gũyâ Ŗikeste-beste
Evzâ'Ŗ-ı ĉarĥ-ı gerdũn dâ'Ŗim mũcerrebũmdũr
Nâdân ferĥũ ü ĥoŖ dil-i dâĥâ Ŗikeste-beste
5. Ey pĩr rũ megerdân ez to behâ-yı i'mrũz
Tâ kâr-ı to nebâŖet ferdâ Ŗikeste beste

[112b der-kekâr]

162

Ve lehu Medhî¹⁴¹⁰

(Fe'Ŗilâtũn / Fe'Ŗilâtũn / Fe'Ŗilâtũn / Fe'Ŗilũn)

¹⁴⁰⁸ Medhî'nin bu gazeli yayımlanmıŖ divanda yoktur.

¹⁴⁰⁹ Medhî'nin bu gazeli yayımlanmıŖ divanda yoktur.

¹⁴¹⁰ Medhî'nin bu gazeli yayımlanmıŖ divanda yoktur.

1. Şāhid-i bahtum olur cilve-ger inşāóallāh
Destüme girse gerek şim ü zer inşāóallāh
Sāde-rūdur ne Óaceb Óāşıka nāz eylerse
Ĥatt-ı ruhsārı gelince sever inşāóallāh
3. Ğam degül kâdrimüzi bilmez ise ehl-i ğurūr
Nevbet-i saltanati tiz geçer inşāóallāh
İdelüm Ĥālik-ı yektāya duÓā şubĥ u mesā
Cümle mansūr ola ehl-i süferā inşāóallāh
5. Biri hem-nām-ı Resül ü biri hem-nām-ı ÓAli
Dĭn-i İslāma virür zĭb ü fer inşāóallāh
6. Kāmyāb itse gerekdür seni āhir Medĥĭ
Bu şadāķat bu ĥulūs u hüner inşāóallāh

[112b der-kenār]

163

Ve lehu Medĥĭ¹⁴¹¹

(MefāÓilün / FeÓilātün / MefāÓilün / FeÓilün)

1. Bu ĥalk ĥikmet-i Perverdigārı görmez mi
Ĥücüm-ı düşmen-i düzeh-ķarārı görmez mi
Ğazel zamānı mıdur ķande keyf ķande sürür
[113a der-kenār]
Kemāl-i źulm ü sitemden şerārı görmez mi
3. Efendi pister-i rāĥetde ĥ^vāb-ı ğafletde
Žuhūr iden ğađab-ı Kirdikār'ı görmez mi
Sipāhiyān-ı zamāndan ĥilāf-ı emr-i şerĭf
ÓAdüvv muĥārebesinden firārı görmez mi
5. Şekāvet ehli reÓāyāyı eylemiş ğāret
Henüz şehir ü diyāruĥ kibārı görmez mi
Dem-i duÓā vü şenādur efendiye söyleĥ
Gelince nusret-i Bārĭ bu ķarı görmez mi
7. Kim[üĥ duÓāsı ķabül-i Cenāb-ı Ĥaķ olsa
Ümĭd-vār idüĝi iÓtibārı görmez mi

[112b]

164

**NaÓt-i Şerĭf-i Ĥ^vāce-i Kāóināt ÓAleyhi Ekmeli't-taĥiyyāt Li-
Ğālib Merĥūm¹⁴¹²**

¹⁴¹¹ Medĥĭ'nin bu gazeli yayımlanmış divanda yoktur.

(MefâÖilün / MefâÖjün / MefâÖilün / MefâÖjün)

1. Kemāl-i zātınun naÖti anılmaz yā Resūla'llāh
Çalır levh ü kalem mişlün yazılmaz yā Resūla'llāh
Senün medhünde şirket eylesem Mevlā'ya maÖzürüm
Bu bābda cürm ü Öisyāna bakılmaz yā Resūla'llāh
3. Ne hāküm ben ki nā-şüste kalam deryā-yı cūdunda
Habāb-ı nüh felek hiçe sayılmaz yā Resūla'llāh
Şafağ-veş her ki dāğ-ı āteşin-i Öışkuñı açmaz
Gül-i maşşudı bi'llāhi açılmaz yā Resūla'llāh
5. Ğubār-ı āsitānün pertevinden āb olan hātır
Fürüg-ı pençe-i mihre kapılmaz yā Resūla'llāh
6. Ümīd oldur ki Ğālib çāker-i evlād ü āölündür
Gürüh-ı ehl-i hüsrāna katılmaz yā Resūla'llāh

[112b]

165

Ğazel Li-Cenāb-ı Şeyh Ğālib Raĥmetu'llāhi ÖAleyh¹⁴¹³

(FāÖilātün / FāÖilātün / FāÖilātün / FāÖilün)

1. Ağlama ey bülbül-i dīvāne Allāh Öaşkına
Merĥamet kıl ĥaste-i hicrāne Allāh Öaşkına
Uyma bağrum uyma ey şeh ğamze-i hūn-rizüne
Girme ol bed-mest için sen kana Allāh Öaşkına
3. Bāri sen ey āh-ı ĥasret satr-ı mektüb-ı ğam ol
Tesliyet ver ol gül-i ĥandāna Allāh Öaşkına
İsm-i nūri gün gibi söyler muÖammā-yı cemāl
Bağma rüy-ı yāre küstāhāne Allāh Öaşkına
5. Rūşen it çeşm-i çerāğ-ı cān ü dil¹⁴¹⁴ bulsun şafā
Zulmet içre kalmasun pervāne Allāh Öaşkına
Dāsītān-ı Öışkı itmām eyle ey meddāh-ı kilik
Böyle pür-ğam kalmasun efsāne Allāh Öaşkına

[113a]

7. Pertev-i rūşen-zamīre eyle Ğālib pey-revi
Vāsıl olsun şemÖine pervāne Allāh Öaşkına

¹⁴¹² Şeyh Ğālib D. , G. (6 beyit), s. 393.

¹⁴¹³ Şeyh Ğālib D. , G. (7 beyit), s. 400.

¹⁴¹⁴ çeşm-i çerāğ-ı cān ü dil: çeşm-i çerāğ cān u dil **D.**

[113a]

166

Ġazel Li-Cenāb-ı Yūsuf Nābî Kıddise Sırrıhü'l-Bārî¹⁴¹⁵

(Mef'Öülü / Mefā'Öjülü / Mefā'Öjülü / Fe'Öülün)

1. Dāğum nemek-ālā-yı hasān eyleme yā Rab
Bāğum sipeh-ārā-yı hāzān eyleme yā Rab
Tırān-ı kemān-zād-ı leb-i Ŗac̣ ü niyāzum
Maḥrūm-ı mülākāt-ı nişān eyleme yā Rab
3. Taḥşılıni her matleb-i nādide-ḥuşülün
Vā-beste-i feryād ü figān eyleme yā Rab
4. Dil-bend-i ümjd olduğum evkāt-ı neşātı
Hem-reng-i şabāḥ-ı Ramażān eyleme yā Rab
5. Ol tāze nihāl-i ufuk-efrüz-ı cemāle
Ḥasretle uzağdan nigerān eyleme yā Rab
Yek-loğma-i rūḥānî ile nefsümi şır it
Ḥasret-keş-i būs-ı leb-i nān eyleme yā Rab
7. Gencine-i lutfun var iken Nābî-i zārı
Muḥtāc-ı Ŗatā-yı digerān eyleme yā Rab

[113a der-kenār]

167

Ġazel-i Yaḥyā Efendi¹⁴¹⁶

(Mef'Öülü / Mefā'Öjülü / Mefā'Öjülü / Fe'Öülün)

1. Şun sāğari sāķı bağa mestāne disünler
Uşlanmadı gitdi gör o dıvāne disünler
Foldurmada peymānesini her kişi bunda¹⁴¹⁷
Şimden girü bu mescide meyḥāne disünler
3. Dil ḥānesini yıķ koma taş üstine [bir]taş
Sen yap anı iller ana vırāne disünler
Gönlünde senün gayr ü sivā şüreti n'eyler
Lāyık mı bu kim Ka'Öbe'ye büt-ḥāne disünler
5. Yaḥyā'nun olup sözleri hep sırr-ı maḥabbet
Yārān işidüp söyleme yabane disünler

¹⁴¹⁵ Nābî D. , G. (7 beyit), s. 462.

¹⁴¹⁶ Şeyḥulislam Yahya D. , G. (5 beyit), s. 123.

¹⁴¹⁷ peymānesini her kişi toldurmada bunda: Foldurmada peymānesini her kişi bunda **D.**

[113a der-kenār]

168

Ve lehu Yaḥyā Efendi¹⁴¹⁸

(FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilün)

1. Mest-i lā-yaŌkıl ider āŌdemi cām-i Cem-i Ōıŷk¹⁴¹⁹
Geçürür iki cihāndan kiŷiyi Ōālem-i Ōıŷk
Ey perî cevr ü cefāñ ile beni kŷkŷtma
Göñül eglencesidür ādem olana ğam-ı Ōıŷk
3. Māsivādan geçelüm cām-ı maḥabbet içelüm
Varalum menzil-i maḷsūda olup maḥrem-i Ōıŷk¹⁴²⁰
Her¹⁴²¹ kārınca dem olur¹⁴²² bunda Süleymān’lık ider¹⁴²³
Halka-i ŷŷḥbetümüz oldu dilā hātem-i Ōıŷk
5. Mürŷid-i kāmıl ararsañ berü gel ey Yaḥyā
Olalum rāh-ı maḥabbetde bu gün hem-dem-i Ōıŷk¹⁴²⁴

[113a]

169

Ve lehu Ğazel Li-Cenāb-ı Nābj ŌAleyhi Raḥmeti’l-Bārî¹⁴²⁵

(MefŌülü / MefāŌilü / MefāŌilü / FeŌülün)

1. Hūŷum keder-āmîz-i cünün eyleme yā Rab
Esrār-ı dilüm perde-birün eyleme yā Rab
Engüŷti kimün degdi deyü ğabğab-ı yāre
Destüm zenāḥ-ı fikre sŷtün eyleme yā Rab
3. Teh-cürŌadan olmaz yine ümmîd-i gŷsiste¹⁴²⁶
Birden kadeḥ-ı kāmı nigün eyleme yā Rab
[113b]
İtsün nem-i eşk ol güle tedriç ile teŷŷir
Erḷām-ı mŷkāfâtı yekün eyleme yā Rab
5. Maḷsūd temāŷā-yı ruḥ u çeŷm ü dehendür
Rŷy-ı emelüm āyine-gün eyleme yā Rab

¹⁴¹⁸ Taŷlıcalı Yahya Bey D. , G. (5 beyit), s. 410. Bu ŷiirin öncesindeki “velehu” ibaresi müstensih tarafından hataen yazılmıştır. ŷiir ŷeyḥülislām Yahya’ya deĝil Taŷlıcalı Yahya Bey’e aittir.

¹⁴¹⁹ cām-i Cem-i Ōıŷk: cāmî Cem-i Ōıŷk **D.**

¹⁴²⁰ mahrem-i Ōıŷk: hem-dem-i Ōıŷk **D.**

¹⁴²¹ her: bir **M.**

¹⁴²² olur: olup **M.**

¹⁴²³ İder: bu **M.**

¹⁴²⁴ hem-dem-i Ōıŷk: maḥrem-i Ōıŷk **D.**

¹⁴²⁵ Nābj D. , G. (7 beyit), s. 463.

¹⁴²⁶ ümmîd-i gŷsiste: ümmîd gŷsiste **D.** , gŷsiste: kırık, kırılmış, kopmuş, çürümüş.

Pejmürdelük oldı olacaq cism-i nizāre
Bārī hele pejmürde-derūn eyleme yā Rab

7. Nābīye çün itdün dil-i pākızeter ihsān
Ser-pençe-i miḥnetde zebūn eyleme yā Rab

[113b]

170

Ve lehu Ġazel Li-Yūsuf Nābī-i Ĥalebī Raḥmetullāhi ŖAleyh¹⁴²⁷

(MefŖŖlŖ / MefāŖŖlŖ / MefāŖŖlŖ / FeŖŖlŖn)

1. Lillāh ise vaŖŖında eger niyyet-i vāŖiŖ
KŖrsŖ-i semāvāta ıkar ŖŖhret-i vāŖiŖ
CemŖiyyetinŖ keŖretidŖr vāsıta-i Ŗev
Dem-beste alur olmasa cemŖiyyet-i vāŖiŖ
3. SŖz yodur eger destine maḥŖerde girerse
Bālā-yı meḥāfilde olan rifŖat-i vāŖiŖ
TehdŖd Ŗ Ŗitāb itmeyicek mŖstemiŖine
Gemez ŖŖlŖvv-i nāŖire-i ḥiddet-i vāŖiŖ
5. AŖḥāb-ı faŖŖilet aa muḥtāc degŖldŖr
Cāhillere nādānlaradur ḥidmet-i vāŖiŖ
NāfiŖ gŖrinŖr Ŗālem-i ḥāmŖŖdan el-ḥa
İcrā-yı riya itmez¹⁴²⁸ ise himmet-i vāŖiŖ
7. Ŗatmazsa eger ḥaa vaŖŖifeyle naŖŖḥat
NābŖ o zamānlar bilinŖr ıymet-i vāŖiŖ

[113b]

171

Der-Menbet-i EsedŖ'l-Ġalib ŖAlŖ İbn EbŖ Tālib KerremallāhŖ VecheḥŖ Li-NābŖ-i

Ŗeydā¹⁴²⁹

(MefŖŖlŖ / FāŖŖlātŖ / MefāŖŖlŖ / FāŖŖilŖn)

[114a]

1. İtdi nigāhı sŖr ile ŖAlŖ ŖŖ'l-fiār¹⁴³⁰ ile
Virdi dŖ-eŖme nŖr ŖAlŖ ŖŖ'l-fiār¹⁴³¹ ile

¹⁴²⁷ NābŖ D. , G. (7 beyit), s. 734.

¹⁴²⁸ itmez: olmaz **M.**

¹⁴²⁹ NābŖ D. , G. (5 beyit), s. 1031.

¹⁴³⁰ ŖŖ'l-fiār: ŖŖ'l-feār **D.**

¹⁴³¹ ŖŖ'l-fiār: ŖŖ'l-fiār **D.**

- Zür-ı nigāh ile dil-i Hayber-güşā¹⁴³² ile
Şaldı cihāna şūr ÓAlı Żü'l-fikār ile
3. Mānende-i kalem-rev-i İslām göñlümi
Żulmetden itdi dūr ÓAlı Żü'l-fikār ile
Tāb-ı mey-i maḥabbet ile itdi qalbümi
Peymāne-i sürūr ÓAlı Żü'l-fikār ile
5. Nābı irişdi Bāķı'ye bu şiŕ-i hās ile
Virdi dile şuŕ Őr ÓAlı Żü'l-fikār ile

[113b der-kenār] 172

Ġazel-i Bāķı Efendi¹⁴³³

(FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilün)

1. Halka halka zülf kim ol hatt u hāl üstindedür
Şekl-i tuğrādur mişāl-i bı-mişāl üstindedür
ŐĀrız-ı gül-günüñ üzre hāl- fettānuñ senüñ
Fitneden hālı degül her lahze āl üstindedür
3. Sāŕid-i sāķı ile cām-ı mey-i gül-gūna baķ
Bir gül-i şiŕ-ābdur gūyā nihāl üstindedür
Naķş-ı hadd-i lāle-reng ol ŐĀrız-ı pākızede
Berg-i güldür gūyiyā āb-ı zülāl üstindedür
5. ŐĀşık-ı bı-çāreler bār-ı belāñ altındadır
Derd-mend üftādelەر görseñ ne hāl üstindedür
Mımdür gūyā dehānuñ safḥa-i māh üzredür
Şıne beñzer şāne-i zülfüñ ki sāl üstindedür
7. Rūy-ı bahtı bedr olur bürc-i şerefde ŐĀķıbet
Şol¹⁴³⁴ ki māh-ı nev gibi kesb-i kemāl üstindedür
Çerḥ yüz döndürmedin gülşende Öıyş it Bāķiyā
Sebzeler zıbā hevālar iŐtidāl üstindedür

[113b der-kenār] 173

Ve lehu Bāķı Efendi¹⁴³⁵

(MefāŐilün / FeŐilātün / MefāŐilün / Feöilün)

¹⁴³² dil-i Hayber-güşā: leb-i Hayber-güşā D.

¹⁴³³ Bāķı D. , G. (8 beyit), s. 177.

¹⁴³⁴ şol: her D.

¹⁴³⁵ Bāķı D. , G. (5 beyit M. / 7 beyit D.), s. 222.

1. Bisât-ı Ŗıyşā ķadem başdı nāz ile nev-rūz
Şükûfe perde-serā-yı Ŗademden itdi bürüz
Ne ħ^vāb-dem¹⁴³⁶ ne ķıyāmet-zamān olur bu kim
Nücūm indi yire [yir] yüzine çıķdı künüz¹⁴³⁷
3. Hemişe ħurrem ü ħandān elinde sāģer-i mey¹⁴³⁸
Felekde olmaya ğün gibi rind-i Ŗālem-sūz
Toģarsa matlaŖ-ı şubĥ-ı şafādan ol meh-rū
Zihĭ sitāre-i ferĥunde tālīŖ-i fīrūz
5. Derūna tāb-ı ruĥı düşmeyince ey Bākĭ¹⁴³⁹
Ne cām-ı meyde şafā bulunur ne sāzda sūz¹⁴⁴⁰

[114a der-kenār]

174

Ve lehu Bākĭ Efendi¹⁴⁴¹

(MeŖŖölü / FāŖilātü / MeŖāŖĭlü / FāŖilün)

1. Yıllar-durur yolunĝa senün ħāy-māldür
Miskĭn zülf[ün] ayaģa şalma vebāldür
Maģrūr olma ħādişehūm ħüsn-i şūrete
Bir āfītābdur ki serĭŖü'z-zevāldür
3. Mevzūn ķaddi şīŖ-i bülendüm mişālidür¹⁴⁴²
Nāzūk miyānı anda bir ince ħāyāldür
Ķadd-i bülend ü ķāmet-i ŖarŖar-ĥırām-ı yār¹⁴⁴³
Ķülzār-ı iŖtidālde bitmiş nihāldür
5. Reşķ itme ŖŖmr ü devlet-i dünyāya Bākĭyā¹⁴⁴⁴
Kim ħāb-ı ĝaflet içre hemān [dem] ħāyāldür

[114a]

175

Ķazel-i ŖĀrifāne-i Şeyĥ Ķālib¹⁴⁴⁵

(MeŖŖölü / FāŖilātü / MeŖāŖĭlü / FāŖilün)

¹⁴³⁶ ħ^vāb-dem: ħūb-dem **D.**

¹⁴³⁷ künüz: bürüz **M.**

¹⁴³⁸ mey: zer **D.**

¹⁴³⁹ Bu beyit divanda VII. beyittir.

¹⁴⁴⁰ ne cām-ı meyde şafā bulunur ne sāzda sūz: ne cām-ı şāfda buldum şafā ne sāzda sūz **D.**

¹⁴⁴¹ Bākĭ **D.** , **G.** (5 beyit), s. 162.

¹⁴⁴² Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹⁴⁴³ Bu beyit divanda 3. beyittir.

¹⁴⁴⁴ Bu beyit divanda şū şekildedir: Bār-ı bela-yı Ŗaşşā heves ķılma Bākĭyā / Zĭrā taĥammül itmeyesin iĥtimaldur.

¹⁴⁴⁵ Şeyĥ Ķālib **D.** , **G.** (9 beyit **Mc.** , 8 beyit **D.**), s. 246.

1. Sāgar ḥabāb-i mevce-i meh-tābdur bu şeb
Fānūs baḥr-i nūrda gird-ābdur bu şeb
Rindān yād-ı çeşm-i siyeh-mest-i yār ile
Peygüle¹⁴⁴⁶-gır-i gūşe-i miḥrābdur bu şeb
3. Yek-reng feyz-i sākı ile bezm-i gülsitān
Her cām-ı bāde bir gül-i şırābdur bu şeb
Rūşen dilān Ŗıkd-i güherden nişan virür
Pervın reşk-i¹⁴⁴⁷ meclis-i aḥbābdur bu şeb
5. Çeşm ıztırāb-ı lerziş-i endām-ı yārda
Her kıatre eşk-dāne-i şım-ābdur bu şeb
6. Müjgān-ı ehl-i Ŗışk biter cāy-ı hārda
Gülzār-ı seyr çeşme-i ḥün-ābdur bu şeb
7. İtdüm ziyān-ı şuoḖle-i bı-ḥāmūş harķ-ı Ŗışk¹⁴⁴⁸
Dil güft-ü-güy-ı şevķ ile bı-tābdur bu şeb
Seng-i nişan-ı ḥ'ābda tız eyler el-ḥāzer
Tır-i nigāhı¹⁴⁴⁹ şanma girān ḥ'ābdur bu şeb
[114b]
9. Ėālib nigāh vaşfını tesvıd ider meger
Kāğıd siyeh-bahār-ı mey-i nābdur bu şeb

[114a der-kenār]

176

Ėazel-i Rāsım der-Ŗāhd-i Ėünāḥ¹⁴⁵⁰

(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

1. Tövbe ısrār-ı Ėünāḥ eylemeyem Ŗāhd olsun
Kendümi fışķa penāḥ eylemeyem Ŗāhd olsun
El yudum eşk-i nedāmet ile meyden aslā
Semt-i şahbāya nigāḥ eylemeyem Ŗāhd olsun
3. Ėteş-i hecr-i cüvānān ile yansun ķo göñül
Ḥasret-i vaşl ile āḥ eylemeyem Ŗāhd olsun
Nūr-ı iḥlās ile tenvır ideyüm çeşm-i dili
Cürm ile ķalbi siyāḥ eylemeyem Ŗāhd olsun

¹⁴⁴⁶ eygüle: köşe, bucak.

¹⁴⁴⁷ reşk-i meclis-i: sirişk-i meclis-i D.

¹⁴⁴⁸ Bu beyit divanda yok.

¹⁴⁴⁹ tır-i nigāhı: tıg-i nigāhı D.

¹⁴⁵⁰ Bu gazelin hangi Rāsım'e ait olduğu tespit edilemedi.

5. Terk-i ŖiŖyān ideyüm Ŗıdķ ile Rāsim ġayri
Ėālūmi bŖyle tebāh eylemeyem Ŗāhd olsun

[114a der-kenār] 177

Nażire-i Fāzıl Beg¹⁴⁵¹

(FeŖilātün / FeŖilāün / FeŖilātün / FeŖilün)

1. TŖvbe yā Rab ġünāh eylemeyem Ŗāhd olsun
Heves-i zŭlf-i siyāh eylemeyem Ŗāhd olsun
İderem¹⁴⁵² dilberüme dide-i Ŗibretle nażar¹⁴⁵³
YaŖni Ŗehvetle nigāh eylemeyem Ŗāhd olsun
[114b der-kenār]
3. ÇeŖm-i Ŗirfānūma yeksān ola aŖlā ednādan¹⁴⁵⁴
Farķ-ı hŭrŖid¹⁴⁵⁵ ile māh eylemeyem Ŗāhd olsun
Ėıbtā-i hāne perişānı dahi¹⁴⁵⁶ eyler isem¹⁴⁵⁷
Ėāsed-i Ŗāhib-i cāh eylemeyem Ŗāhd olsun
5. Māsivāi süpürüp hāne-i endişemden¹⁴⁵⁸
Heves-i tāc ü külāh eylemeyem Ŗāhd olsun
Bı-mekāna¹⁴⁵⁹ ġideyim cādde-i ķalbümnden ben¹⁴⁶⁰
Nefsümi mahrem-i rāh eylemeyem Ŗāhd olsun¹⁴⁶¹
7. Fāzılā Ŗāhdine Ŗābit yine sensin idecek¹⁴⁶²
TŖvbe yā Rab ġünāh eylemeyem Ŗāhd olsun¹⁴⁶³

[114b der-kenār] 178

Ve lehu Fāzıl der-TŖvbe¹⁴⁶⁴

(FeŖilātün / MefāŖilün / FeŖilün)

¹⁴⁵¹ Enderunlu Fāzıl D. , G. (7 beyit M. , 10 beyit D.), s. 343. Bu Ŗiirin E. Fazıl Divanı'ndaki baŖlıĖı "Tevbe-nāme-i Münācāt-ı Be-derġāh-ı Kāziyü'l-Hācāt" Ŗeklinedir.

¹⁴⁵² iderem: eyleyem **M.**

¹⁴⁵³ nażar: nigāh **M.**

¹⁴⁵⁴ ednādan: ednā **D.** , bu Ŗiir divanda 4. beyittir.

¹⁴⁵⁵ ı-hŭrŖid: -ı hŭŖ-bŭ **M.**

¹⁴⁵⁶ perişānı dahi: bedahŖān-ı cihān **D.**

¹⁴⁵⁷ Bu Ŗiir divanda 5. beyittir.

¹⁴⁵⁸ Bu beyit divanda 7. beyittir.

¹⁴⁵⁹ bı-mekāna: lā-mekāna **D.**

¹⁴⁶⁰ cādde-i kalbümnden ben: cadde-i kalbimden **D.**

¹⁴⁶¹ Bu beyit divanda 8. beyittir.

¹⁴⁶² idecek: olacak **M.**

¹⁴⁶³ Bu beyit divanda 10. beyittir.

¹⁴⁶⁴ Enderunlu Fāzıl D. , G. (6 beyit), s. 926.

1. Tövbe yâ Rab günâhdan tövbe
Rûy-ı yâre nigâhdan tövbe
Kıl kadar bir kusûr itmeyem
Ya'Öni zülf-i siyâhdan tövbe
3. Her cüvânı görince hasretle
İtdüğüm âh [ü] vâhdan tövbe
Sâkı-i mâh-rû¹⁴⁶⁵ sunarsa da'hi
Bâdeden hem o mâhdan¹⁴⁶⁶ tövbe
5. Başı üzre tutarsa da'hi beni
Dilber-i kec-külâhdan tövbe
6. Eyledi râh-ı Hâkda Öatf-ı Öinân
Kıldı Fâzıl bu râhdan tövbe

[114b der-kenâr]

179

Ve lehu Fâzıl der-Şikestî-i Tövbe¹⁴⁶⁷

(Mefâ'Öjlün / Mefâ'Öjlün / Mefâ'Öjlün / Mefâ'Öjlün)

1. Göñül tövbe-şikensin bârî eyle tövbeden tövbe
Kö olsun tövbenün encâm-kârı tövbeden tövbe
Mey ü ma'hibûb gelsün sübhâlar seccâdeler kâkşsun
Yiter endişe-i perhîz-kârî tövbeden tövbe
3. Nîrû reddî-i peyvest zühd ü takvâ tab'Ö-ı rindâne
Getür sâkı şerâb-ı hoş-güvârı tövbeden tövbe
Meger âzâde ser virmek hevâya hayl-i müşkildür
Bu zencîr-i girân-ı tövbe-kârî tövbeden tövbe
5. Şitâda belki mümkün tövbeler üzre şebât ammâ
O fa'sl-ı lâle-nâb evvel bahârî tövbeden tövbe
[115a der-kenâr]
Gel ey serdâr-ı gilmân eşk-zâr-ı kavm-i Lûtiyyân
Ba'na bu şeb getür ol şîve-kârı tövbeden tövbe
7. Uyan ey nefis uyan hayli zamân mahzûn-ı zevk idün
Efendi eyle var hep eski kârı tövbeden tövbe
Sa'na şad müjde olsun işte ey şeytân-ı igvâ-kâr
Ki terk-i tövbe itdüm ihtiyârî tövbeden tövbe

¹⁴⁶⁵ -ı mah-rû: -ı dil-güşâ **D.**

¹⁴⁶⁶ bâdeden hem o mâhdan: bâde-i neş'oe-gâhdan **D.**

¹⁴⁶⁷ Bu şiir, Enderunlu Fâzıl Divanı'nda tespit edilemedi.

9. Nidā kılsun der-i meyhāne[de] sāķi ki ey Óālem
Yine Fāzıl riyādan oldı Óārj tövbeden tövbe

[115a der-kenār]

180

Ġazel-i ÓAvnı¹⁴⁶⁸

(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

1. Şeb-i hicrān ğam eyler güzer inşāóallāh
Müjde-i vaśl irişür bir seher inşāóallāh
Büy-ı pırāhen irür Yūsuf-ı gül-çihremde
İderin Beyt-i Ħazende sefer inşāóallāh
3. Nā-ümîd olma dilā düşdün ise baĥr-i ğame
Seyl-i emvāc-ı felāket gezer inşāóallāh
Āh topımı eger böyle atarsam āhir
Bulurın ħalÓa-i vaśla źafer inşāóallāh
5. ÓAvniyā müjde-i vaśl ile olursın hurrem
İrişür peyk-i śabādan ħaber inşāóallāh

[115a der-kenār]

181

Ġazel-i Şerîfî Aĥmed el-Ķārj¹⁴⁶⁹

(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

1. Ķande gitse Óāşık-ı āşüftesin śormazlanur
Çok tegāfûl eyleyüp üftādesin śormazlanur
Māóil-i leb-büseym gitmez ħayālümnden o dem
Ħüsine ğarrā olup Óuşşāķa yüz virmezlenür
3. El ele olmış gezer śahrāda çok aġyār ile
ÓĀşık-ı efkendesı cānın virüp görmezlenür
Bed-liķā yārān iledür her gice vuśletleri
DaÓvete itmez icābet baņa ĥiç gelmezlenür
5. Ħışm ider dāóim Şerîfî'ye o meh bîġāne-vār
Eyleyüp bir nîm tebessüm ol perî gülmezlenür

[114b]

182

Ve lehu Ġazel-i Kāmilāne-i Şeyh Ġālib¹⁴⁷⁰

(MefāÓilün / MefāÓilün / MefāÓilün / MefāÓilün)

¹⁴⁶⁸ ÓAvnı Dıvānı'nda bu şiir bulunmamaktadır.

¹⁴⁶⁹ Bu şair hakkında bir bigiye ulaşılamadı.

¹⁴⁷⁰ Şeyh Ġālib D. , G. (5 beyit), s. 253.

1. Hûsûl-i Óaqla teklîf olmasa dîvâne qalmaz¹⁴⁷¹ hiç
Hârîm-i Óaşq mestûr olmasa bigâne qalmaz hiç
Neler yapsa gerek Cengîz-i şûr-engîz ğamzeñ baq
Harâb-âbâd-ı milk-i fitnede vîrâne qalmaz hiç
3. Ögüt al âsiyâdan çekme bî-hâsıl taÓab ey dil
Gelû mādām kim derkârdur bî-dâne qalmaz hiç
Söner şemÓ-i revâhın¹⁴⁷² mahv olur cânâ bu sûretler
Ki fânûs-ı hayâlünle döner pervâne qalmaz hiç
5. Sen EsÓad devşür[ür]sün¹⁴⁷³ ğonca-i maẓmûnı hep ammâ
Bu tarh-ı dil-keşe teşrîf iden yârâne qalmaz hiç

[114b]

183

Ve lehu Ğazel-i Müferrih-i Şeyh Ğalib¹⁴⁷⁴
(MefâÓilün / FeÓilâtün / MefâÓilün / FeÓilün)

1. Ümîd-i vaşl ile eyler dil iktisâb-ı feraĥ
Faķire defter-i hattıñdadur ĥisâb-ı feraĥ
Zekâtı yoķ zarar itmez tükenmez eksilmez
Olur mı âdeme ĥulyâ gibi nişâb-ı feraĥ
3. Leb-i ĥat-âver-i Ĥallâk¹⁴⁷⁵ dürc-i gevher imiş anuñ
Dürerde gördiğümüz yoķdı hiç kitâb-ı feraĥ
Dimâĝa irdi yine çâşnî-i zehr-i ĝaẓab
Tamâm cânımı mest itdi bu şerâb-ı feraĥ
5. Şeb-i firâķda toldı cihâne źulmet-i ĝam
Ne bürçden toĝar âyâ ki âfitâb-ı feraĝ
[115a]
Sürûrî Óâleme sârî vü qalbler mahźûn
Var ise ĝamdur olan yine kâmyâb-ı feraĥ
7. Diyâr-ı terke düşeydiñ¹⁴⁷⁶ ne źevķ idi Ğalib
Qapansa râh-ı maķâsıd açılsa bâb-ı feraĥ

[115a]

184

Ve lehu Ğazel-i Dilber-i Cân-Perver-i Şeyh Ğalib¹⁴⁷⁷

¹⁴⁷¹ qalmaz: olmaz **M.**

¹⁴⁷² şemÓ-i revâhın: şemÓ-i revâc **D.**

¹⁴⁷³ devşürürsün: düşürürsün **D.**

¹⁴⁷⁴ Şeyh Ğalib **D.**, **G.** (7 beyit), s. 253.

¹⁴⁷⁵ leb-i ĥat-âver-i Ĥallaķ: leb-i ĥat-âveri baq **D.**

¹⁴⁷⁶ düşeydiñ: düşeydik **D.**

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

1. Cānlar üzmiş žulmet-i hecrinde gışū koymuş ad
Āhlar almış ğam-ı Őaşķında ebrū koymuş ad
Gösterüp mir'Öāt-ı ĥüsnüñ Şİş-i mu'Öciz-deme
Ĥaste-i nevmid idüp çeşm-i şühen-gü koymuş ad
3. Nürdan taşvır kılmış bir belā feyyāz-ı küll
Ol belāya cān virüp yār-i sitem-hū koymuş ad
Tohm-ı Firdevs ekmiş ol ruhsāre Rıdvan-ı rızā
Her şikenc-i turreye bir bāğ-ı dil-cū koymuş ad
5. Dām kılmış Ğālib-i mecnūn derūn-ı tengini
Şalmış ol şahrāya çok Leylāyı āhū koymuş ad

[115a]

185

Ve lehu Ğazel-i Hoş-lehce Şeyh Ğālib¹⁴⁷⁸

(Mefā'Öilün / Fe'Öilātün / Mefā'Öilün/ Fe'Öilün)

1. Mezāķ-ı Őāşķa zehr-i ğam ü Őitāb leżiz
Gelür dimağına mestün veli şerāb leżiz
Kelām-ı telh-i lebin cāne kār ider elbet
Olur mı me'Öhaz-i Őazb olsa da Őazāb leżiz
3. Ölür ölür dirilür ehl-i keyf bu şekere
Fe-keyfe olmaya rindāne la'Öl-i nāb leżiz
Ĥayāl-i hattun ider ĥ'ābı tütüyā gözūme
Degüldür Őāşķ-ı şeb zinde-dāre ĥ'āb leżiz
5. Tebessümi ider ıslāĥ sūziş-i cigerüm
Nemek ziyāde olunca olur kebāb leżiz
Hemişe giryededür mest-i Őaşķa rāĥat-i cān
Gelür ĥarāret-i bādeyle tab'Öa āb leżiz
7. Sühende başķadur Es'Öad ĥalāvet-i ma'Önā
Ĥulāsa şir ü şekerle degül ĥitāb leżiz

[115b]

186

Ve lehu Ğazel-i Őāşķāne min-Lutf-ı Ğālib¹⁴⁷⁹

¹⁴⁷⁷ Şeyh Ğālib D. , G. (5 beyit), s. 259.

¹⁴⁷⁸ Şeyh Ğālib D. , G. (7 beyit), s. 259.

¹⁴⁷⁹ Şeyh Ğālib D. , G. (9 beyit), s. 305.

(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mefâ'îlû / Fâ'îlün)

1. Biz Óâşıkuz ki rûy-ı dil-ârâya âsretüz
Bir jâleyüz ki ğonce-i ra'Ōnâya âsretüz
Tûr-ı niyâze varduĝumuz olmadı müfîd
Hem çün Kelîm-i berķ-ı tecellâya âsretüz
3. Mîhr-i cihân çeşmümize zerre-sân degül
Pervâneýüz ki şem'Ō-i şeb-ârâya âsretüz
Çâk itmişüz ne fâ'ide cism-i nizârımız
Bir şâneýüz ki zülf-i semen-sâye âsretüz
5. Vardur dehân-ı dilbere şâyân bir sözüm
Nâm-ı vefâyuz âh-ı müsemmâya âsretüz
Âb-ı hayât şöhet-i aĥbâbdan cüdâ
Mâhîlerüz ki lücce-i deryâya âsretüz
7. Eyler mi iltifât Óaceb ol hümâ-yı nâz
Bir üstüh'ânuz Óâlem-i bâlâya âsretüz
Ġalib düşer mi ol mehe kim eylemez nigâh
Biz pertev-i cemâline çün sâye âsretüz
9. Cümle cenâb-ı pertev içündür bu nûkteler
Ol zâta¹⁴⁸⁰ ol sühen-ver-i yektâya âsretüz

[116a]

187

Ve lehu Ġazel min-Nutķ-ı Ġalib¹⁴⁸¹

(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mefâ'îlû / Fâ'îlün)

1. Ol ğamze-i ĝurûr ne Óâlemeddür Óaceb
Hiç itmedi žuhûr ne Óâlemeddür Óaceb
Olmaz bedîd âyîne-i câm-ı Cemde hiç
Ol sîne-i bilûr ne Óâlemeddür Óaceb
3. Şormaz şafâ-yı Óâlem-i âb içre ğamzesi
Rindân-ı bî-ĥuzûr ne Óâlemeddür Óaceb
Nevbet deĝer mi meclis-i Óuşşâķa gelmeĝe
Ol neş'oe vü sürûr ne Óâlemeddür Óaceb
5. Oldı hevâ-yı zülf ile dil târümâr-ı ĝam
Cem'Ōiyyet-i şu'Ōûr ne Óâlemeddür Óaceb

¹⁴⁸⁰ zâta: dâne M.

¹⁴⁸¹ Şeyh Ġalib D. , G. (7 beyit), s. 247.

Fikr-i kadünle fitne salaydı kıyāmete
Hengāme-i sürür ne Óālemeddür Óaceb

7. Bu reh-güzār-i hāne-i qalbine Ğālibün¹⁴⁸²
İtmez neşāt Óubür ne Óālemeddür Óaceb

188

[116a] **Ve lehu Ğazel min-Nutq-ı Ğālib**¹⁴⁸³

(MefÓülü / MefāÓilü / MefāÓilü / FeÓülün)

1. Žann itme ki āteş ola pırāye-i düzeh
Derd-i serimüzdür yine sermāye-i düzeh
Ol şuÓle-i ruhsār ile ol hattı bilürsin
Olduñsa eger bir gice hem-sāye-i düzeh
3. Yā Rab dilüm it kāfile-sālār-ı kıyāmet
Her bir şerer-i āhümi hem-pāye-i düzeh
Hep şuÓle vü şim-āb anuñ seyl-i sirişki
Bu çeşm-i sefīd oldı fikr-i dāye-i düzah¹⁴⁸⁴
5. Bālın-i şeker-h^vāb-ı ferāğatdūr o Ğālib
[116b]
Berg-i gül-i hasretten ise māye-i düzeh

[116b]

189

Ve lehu Ğazel min-Nutq-ı Ğālib¹⁴⁸⁵

(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

1. Bārgāh-ı himmet-i merdāne sultānsız mıdur
Ğamze-i Belqıs-heves bilmem Süleymānsız midür
Es-salā ey pehlevānān-ı maħabbet es-salā
Nerre-şiri yok mı meydānuñ Nerimānsız mıdur
3. Tekye-gāh-ı maÓrifet gördüm harāb olmuş Óaceb
Hırqa-püşān-ı harābātın da Óirfānsız mıdur
Feyzden şirāb ider yok gül nihāl-i neşöeyi
Gülsitān-ı terbiyet şimdi nigh-bānsız mıdur
5. Ücret-i imān mıdur hān-ı Halīlu'llāh-ı Óışık
Yohsa mihmān-hāne-i tevħid mihmānsız mıdur

¹⁴⁸² Bu reh-güzār-hāne-i qalbine Ğālib'ün: Çokdan sevād-ı qalb-i harābına Ğālib'ün D.

¹⁴⁸³ Şeyh Ğālib D. , G. (5 beyit), s. 255.

¹⁴⁸⁴ fikr-i dāye-i Dūzah: meğer vāye-i Dūzāh D.

¹⁴⁸⁵ Şeyh Ğālib D. , G. (6 beyit), s. 282.

Himmet-i pîr-i muğāndan bir nefes olmaz cüdā
Ġālib-i āvāre bu daŖvāda bürhānsız mıdur

[116b]

190

Ve lehu Ġazel min-Nutḳ-ı Şeyh Ġālib¹⁴⁸⁶

(MefāŖîlün / MefāŖîlün / MefāŖîlün / MefāŖîlün)

1. Dehen kim sırr-ı hāmūşı¹⁴⁸⁷ anuñ imālarındandur
Sühen ol nükte-i ser-bestenüñ maŖnālarındandur
Meger ḳatŖ-ı taŖalluḳ āşināyān-ı ḳadīminden
Ĥat-āver dilberānuñ vażŖ-ı nev-peydālarındandur
3. Felekde tıfl-ı mihri bād-peymā-yı heves şanma
O māhuñ küçegerd-i vaŖde-i ferdālarındandur
Faḳat cevri itmesi Ŗuşşāḳa bî-pāyāndur yohsa
Muḥîṭ-i iŖtidālün gevher-i yektālarındandur
5. Nümāyān olması meclisde sāḳı-i revān-baḥşuñ
Yine pîr-i muğānuñ nutḳ-ı rūḥ-efzālarındandur
Gehî handān olup geh piç ü tabı piş-i Ŗāşıḳda
O verd-i bāğ-ı ḥüsnüñ cünbiş-i raŖnālarındandur
7. Degüldür ḥüsn-i istiŖdāddan ehl-i dilün Ġālib
Saḳa himmetleri lutf-ı cihān-ārālarındandur

[115b der-kenār]

191

Güfte-i Rāmî¹⁴⁸⁸

(MefāŖîlün / MefāŖîlün / MefāŖîlün / MefāŖîlün)

1. Degül taḳrîre ḳābil derd-i Ŗıḣḳ-ı yār söylenmez
O söylenise yine endişe-i aḡyār söylenmez
Göñül dem-bestedür ālām-ı ġurbet yār müstaḡnî
Bu baḥt-ı bî-vefādan çekdiğüm āzār söylenmez
3. Senünle söyleşilmek belki bir vaḳt ile mümkindür
Ne çāre nahvetün var şimdi ey ḡaddār söylenmez

[115b der-kenār]

192

Nażîre-i Şābit¹⁴⁸⁹

¹⁴⁸⁶ Şeyh Ġālib D. , G. (7 beyit), s. 285.

¹⁴⁸⁷ hāmūşı: hāmūşu **D.**

¹⁴⁸⁸ Bu şaire ait bir divan tespit edilemedi.

¹⁴⁸⁹ Bu nazîre Sâbit Dîvânı'nda tespit edilemedi.

(MefâÖilün / MefâÖilün / MefâÖilün / MefâÖilün)

1. Baña bir neşöe-bağş eyler ki hatt-ı yâr söylenmez
Süveydâda nihâñdur halka bu esrâr söylenmez
Beni ey şahne-i gam söyledüp işkence itdürme
Dilümde Óuğdedür sevdâ-yı zülf-i yâr söylenmez
3. Hoşâ güft ü şinîdi bî-zebânân-ı mahabbet kim
İşârât-ı hâkâóik söylenür güftâr söylenmez
Bu vâðide sühen Râmiye mahsûs ancak ey Şâbit
TetebbuÓ mümteniÓ taklîd ise düşvâr söylenmez

[115b der-kenâr]

193

Gazel-i Râgıb Paşa¹⁴⁹⁰

(MütefâÖilün / FeÖülün / MütefâÖilün / FeÖülün)

1. Nedür ey gönül bu hayret neden âh [ü] vâha ruhşat
Meger eylemiş bir âfet seni vağf-ı derd-i hasret
Nice âfet âfet-i cân-sitem âferîn ü fettân
Nigehi belâ-nigehbân müjeler kazâ-niyâbet
3. O nigâh-ı çeşm-i pür-gû o remîde tarz-ı âhû
O dü ebruvân-ı dil-cû dili itmesün mi gâret
Ruh-ı ali gül gül olmuş ham-ı zülf[i] sünbül olmuş
Leb[i] sorma bir-mül olmuş ki virür cemâle hâlet
5. Külehin ide şikeste ola çeşmi mest-i hâste
Ala tığ-i nazı deste vire bezme şûr u dehşet
[116a der-kenâr]
Leb-i nazı vü fişânı dañi hande-i nihâmı¹⁴⁹¹
İde nükteler zebânı vire ihtimâl-i vuşlet
7. Ala destine piyâle suna büseden nevâle¹⁴⁹²
Bağılur mı kıl ü kâle getirür mi tövbe tākāt
Tarabuğ olup tamāmı vire kaddine hırāmı
İde ravz¹⁴⁹³ içün kıyāmı o zamân kıpar kıyāmet
9. Ne hayâl-i Şâóib ister ne kemâl-i Fâlib ister
Buña tabÓ-ı Râgıb ister vire böyle hüsn ü zînet

¹⁴⁹⁰ Koca Ragıb Paşa D. , G. (9 beyit M. / 8 beyit D.), s. 212. , Musammat (iç kafiyesi) gazel.

¹⁴⁹¹ Bu beyit divanda bulunmamaktadır.

¹⁴⁹² Bu beyit divanda 5. beyittir.

¹⁴⁹³ rakş: ravz **D.**

[116a der-kenār]

194

Ve lehu Rāğıb¹⁴⁹⁴

(Mefā'ölün / Fe'ölātün / Mefā'ölün / Fe'ölün)

1. Emelden olduğumuz böyle dūr bizdendür
Degül felekde rehāvet kūsūr bizdendür
Bağılsa renciše dā'oir ne vaşfı¹⁴⁹⁵ var çarhuñ¹⁴⁹⁶
Nuķūş-ı nīk ü bed ü şerr ü şūr bizdendür
3. Belī mecāz-ı¹⁴⁹⁷ fenādan hāķķate ey dil
Olursa senden icāzet Őubūr bizdendür
4. Ne deñlü zerre gibi bī-vefā¹⁴⁹⁸ isek de yine
Şu kār-hānede naķş-ı žuhūr bizdendür
5. Cihād-ı kāfir-i nefse nice harīf olalum
Ėurūr bizde dil-i nā-sābūr bizdendür
Yine mūsāŐade tevfiķden olur yohsa
Ne ān ki sāŐid-i himmetde zūr bizdendür
7. Ŗūsūrı nefsümüzze Őöžrümüz edebdendür
Ėaķķat anlama Rāğıb fütür bizdendür

[116a der-kenār]

195

Ve lehu Rāğıb¹⁴⁹⁹

(Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün)

1. Ėarābātı görenler her biri bir hāletın söyler
[116b der-kenār]
Letāfet naķl ider rindān [u] zāhid şīķletin söyler
Ser-āğāz eyledükce bahşe bülbul revnak-ı gülden
Bezimde ķulķul-i mīnā felek¹⁵⁰⁰ keyfiyyetin söyler
3. Tecellī neşoesin ehl-i şikem idrāk ķābil mi
Behişt anduķca zāhid ekl ü şürbün lezzetin söyler
Ne zabt-ı hākim-i Őaķlı ne hūkm-i zābit-i şerŐi
Cünün iklimini geşt eyleyenler rāhatın söyler

¹⁴⁹⁴ Koca Ragıb Paşa D. , G. (8 beyit), s. 233.

¹⁴⁹⁵ vaşfı: vażŐı **D.**

¹⁴⁹⁶ çarhuñ: felegün **D.**

¹⁴⁹⁷ belī mecāz-ı: pil-i mecāz-ı **D.**

¹⁴⁹⁸ bī- vefā: bī vücūd **D.**

¹⁴⁹⁹ Koca Ragıb Paşa D. , G. (8 beyit), s. 231.

¹⁵⁰⁰ felek: mülün **D.**

5. Miyān-ı güft ü gūda bed-meniş jhām ider qubhūn
Şecā'at Ōarz iderken merd-i kıbtı sirkatin söyler
- Muvāfıkdur yine elbet mizāca şıve-i hikmet
Tabībūn olsa da kızbi marjzūn şihhatin söyler
7. Perişānı-i hātır nükte-i ser-beste-veş kaldık¹⁵⁰¹
Ne kimse hikmetin anlar ne Rāğıb Ōilletin söyler

[116b der-kenār]

196

Ġazel-i Rūhı¹⁵⁰²

(Fe'Ōülün / Fe'Ōülün / Fe'Ōülün / Fe'Ōül)

1. Didüm cāne geçdi hadeng-i cefā
Gülüp yār didi mażā mā-mażā
- Tenezzülde zevk u şafā vü sürür
Teraqqıde ōā'Ōlām ü renc ü Ōanā
3. Gerek ağla ey dil gerek hurrem ol¹⁵⁰³
Cefāsuz¹⁵⁰⁴ şafā yok belāsuz şafā¹⁵⁰⁵
- Ne ümmıd-i vaşl¹⁵⁰⁶ u ne imkān-ı qurb
Ne bende¹⁵⁰⁷ taħammül ne senden¹⁵⁰⁸ şafā¹⁵⁰⁹
5. Şaķın Ōışķa yaklaşma Rūhı ki Ōışķ
Belādur belādur belādur belā

[116b der-kenār]

197

Ġazel-i Yaħyā¹⁵¹⁰

(Mefā'Ōılün / Mefā'Ōılün / Mefā'Ōılün / Mefā'Ōılün)

1. Ġanıdır Ōışķ ile gönlüm ne mālüm ne menālüm var
Ne vaşl-ı yāra ħandānam ne hicrāndan melālüm var
- Ne sağ olmaķ murādumdur ne ölmekden kaçır cānum
Cihānda ħaste-i Ōışķam benüm¹⁵¹¹ bir hoşķa ħālüm var

¹⁵⁰¹ kaldık: kaldı **D.**

¹⁵⁰² Bağdatlı Rūhı D. , G. (5 beyit), s. 324.

¹⁵⁰³ Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹⁵⁰⁴ cefāsuz: cilāsuz **M.**

¹⁵⁰⁵ belāsuz şafā: şafāsuz bela **M.**

¹⁵⁰⁶ vaşl: mihr **D.**

¹⁵⁰⁷ benden: bende **D.**

¹⁵⁰⁸ sende: senden **M.**

¹⁵⁰⁹ şafā: Ōatā **M.**

¹⁵¹⁰ Taşlıcalı Yaħya Bey D. G. (5 beyit), s. 318.

¹⁵¹¹ Ōışķam benüm: Ōışķ olalı **D.**

İtmekde sen¹⁵²² erbāb-ı dili lutf ile memnūn
MesŌūd ola şāhum saña bu sūr-ı hümāyūn

3. Cānum bu donanmaya n'ola virse cihān pey
Āfāka śadā virmede tanbūr u kemān [ü] ney
Bu şevk ile gelmekde benüm Ōaqluma hey hey
MesŌūd ola şāhum saña bu sūr-ı hümāyūn

5. İtdükçe münevver bu cihānı şeh-i devrān
Leylā gibi bir mūyına biñ cān ola kurbān
Bu mısraŌı hep bendelerün söylese şāyān
MesŌūd ola şāhum saña bu sūr-ı hümāyūn

[117a der-kenār]

200

Şarkı-i Maḥmūd Hānende-i Şehinşāh-ı Cihān Ḥāzret-i Ġāzī Maḥmūd Hān¹⁵²³
(MüstefŌilün / MüstefŌilün)

I

1. Futdı cihānı şöretüm
Ben bî-naẓır bir āfetüm
3. Ağyār ile yok ūlfetüm
Ben mişli yok bir āfetüm
5. Nāz eylemekdür Ōādetüm

II

1. Gül-ruhlarum gülşende gör
Hep gülleri şermende gör
3. ŌUşşāxumı nālende gör
Ben mişli yok bir āfetüm
5. Nāz eylemekdür Ōādetüm

[117b der-kenār]

III

1. Şebboy gibi gül-ruhlarum
Sünbül gibi gışūlarum
3. Tığ-i sitem ebrūlarum
Ben mişli yok bir āfetüm
5. Nāz eylemekdür Ōādetüm

IV

1. LaŌlüm benüm bir bādedür

¹⁵²² itmekde sen: itmektesin **D.**

¹⁵²³ Bu şarkı Adli mahlası alan II Mahmud'un bize ulaşan şiirleri arasında yer almamaktadır.

3. Derd ehline āmādedür
ÖĀlem baḡa üftādedür
Ben mişli yoḡ bir āfetüm
5. Nāz eylemekdür Öādetüm

V

1. Şāh-ı cihān Öāşık baḡa
Fāhr eylesem lāōik baḡa
3. Yoḡ ḡüsn ile fāōik baḡa
Ben mişli yoḡ bir āfetüm
5. Nāz eylemekdür Öādetüm

VI

1. Maḡmūd şāh-ı şevketüm
Maḡmūd ism-i şöretüm
3. ḡüsn içre şāḡib-devletüm
Ben mişli yoḡ bir āfetüm
5. Nāz eylemekdür Öādetüm

[117a]

201

Ġazel-i Resā Kethudā-yı Mirzā Saōıd Paşa¹⁵²⁴
(Fāōilātün / Fāōilātün / Fāōilātün / Fāōlün)

1. Zāt-ı pākeş rahmet-i maḡzı ḡudāḡaḡḡa'l-yāḡın
Muştafā mā cāe illa rahmeten li'l-Öālemın
Gülşen-i Öışkeş beyābıd ey hezār-ı cān ü dil
ḡāzihi cinānū Öadnin fedḡulūḡā ḡālidın
3. Mer ü rā ized šalāt ḡāned sürüşān nız hem
Dāvimū ihvānunā fı külli evḡātü vehım
Ger hemı ḡāḡı selāmet der do Öālem müōminā
Vaōtaşım şerōan ḡadımen inneḡū ḡāblün metın
5. Ān Resül-i kibriyā şāfiō ḡudā rāhem resā
Fāric ü isteḡim ü inna'llāhe ḡayrū'r-rāḡimın

[117a]

202

Ve lehu Ġazel-i Resā¹⁵²⁵
(Fāōilātün / Fāōilātün / Fāōilātün / Fāōilün)

¹⁵²⁴ Bu şiir (5 bend) Farsça'dır.

¹⁵²⁵ Bu gâzelin hangi Resā'ya ait olduğu tespit edilemedi.

1. Yā Resūl-i Fahr-i ŐĀlem bŭlbŭl-i cān her seher
Gŭlſen-i Őıſkında eyler zār u efġān her seher
Dest-māl-i lutf ile seyl-i dil tesellī bula tā
Őıſkuŋ ile kan doker bu eſm-i gŭyān her seher
3. ŐĀlemine rahmet-i Ħa'sın eyā Őāh-ı Rŭsŭl
Merhamet kıl bendeŋ olsun ſā[h] ũ her ānı seher
Nağd-i feyzŭŋ kenz-i "lā-yefnā"-yı rahmetin hemān
Őāh-ı mŭlk-i Őıſk ider Őuſſāka iħsān her seher
[117b]
5. Őulmet-i Őıſkuŋ içinde cŭst ũ cŭ eyler mŭdām
Bu Resā āb-ı Ħayāt-ı vaſlı el-ān her seher

[117b]

203

Ve lehu Ėazel-i Resā¹⁵²⁶

(MefāŐilŭn / MefāŐilŭn / MefāŐilŭn / MefāŐilŭn)

1. Ħaıat sırrını var Őārif-i Rahmān olandan ſor
Eger tālīb iseŋ ey dil anı Őirfān olandan ſor
Bulınmaz arama nehr-i MusaŐmen ire hi cevher
Anı sen cŭst ũ cŭ kıl baħr-i bī-pāyān olandan ſor
3. Ne bilsŭn Ħālet-i ſahbā-yı Őıſkı zāhid-i nādān
O cām-i bezm-i cānāndan iŭp mestān olandan ſor
Bilŭr mi yār ile ũns ũ maħabbet zevġini zāhid
Dimāġında o zevkuŋ lezzeti pinhān olandan ſor
5. Nedŭr bŭy-ı gŭli bilmez Resā zāġ-ı siyehe ſorma
Dem-ā-dem gŭlſen ire derd ile nālān olandan ſor

[117b]

204

Ve lehu Ėazel Min-Őeyħ Ėālib¹⁵²⁷

(FāŐilātŭn / FāŐilātŭn / FāŐilātŭn / FāŐilŭn)

1. Cānum alsa laöl-i ſekker-bārdan kılмам ferāġ
anum ise Ħancer-i Ħ'ŭn-ħārdan kılмам ferāġ
āmeti fikriyle ber-pāyŭm kıyāmet opsa ger
Ħāk olursam dāmen-i dildārdan kılмам ferāġ

¹⁵²⁶ Bu gazelin hangi Resā'ya ait olduğu tespit edilemedi.

¹⁵²⁷ Őeyħ Ėālib D. , G. (6 beyit), s. 328.

3. Pāre pāre itseler āyīne-āsā cismümi
Şevküm artar ĥayret-i dîdârdan kılmam ferâğ
Ey ĥired bî-hûde menŌ itme belā-yı Ōışkdan
Ĥâtır-ı ağıyar içün ben yârdan kılmam ferâğ
5. Pertev-i ĥüsnninden olmuşdur dilüm bir¹⁵²⁸ kıatre āb
Jāleyem çün mihr-i pür-envârdan kılmam ferâğ
[118a]
Ġālibā Ġālib gibi tertîb-i dîvândur garež
Ĥayli demdür şöĥbet-i eşŌârdan kılmam ferâğ

[118a]

205

Ve lehu Ġazel Min-Şeyh Ġālib¹⁵²⁹
(MefŌülü / MefāŌîlü / MefāŌîlü / FeŌülün)

1. ŌAnkā-yı sehāyım dil-i dānāda ġarîbem
Bir gümşüdeyem ism ü müsemmāda ġarîbem
Cibrîl-i ĥayālümle sürâğ¹⁵³⁰-ı ceberûtum
Ammā n'ideyüm kırb-ı “ev-ednā”¹⁵³¹da ġarîbem
3. Çeşmün gibi mestem baņa bes güşe-i ebrü
MaŌbed-geh ü miĥrâb-ı muŌallāda ġarîbem
Perverde-i gehvâr [e] -vaten tıfl-ı Ōazîzem
Çāh-ı ġam u āğüş-ı Zelîĥā'da ġarîbem
5. MüstecmiŌ-i esrâr-ı vücūd-ı dü cihānem
Ol nokta-i remzüm ki pes-i pâda ġarîbem
Mecnûn ile Ferĥād olamazlar baņa hem-pā
Bir yekke -süvārem ki bu şāĥrāda ġarîbem
7. Erbāb-ı dile şemŌ-i şebistān iken EsŌad
Ağreb bu yine bezm-i ehîbbāda Ōğarîbem

[118a]

206

Ve lehu Ġazel Min-Şeyh Ġālib¹⁵³²
(MefŌülü / FāŌîlātü / MefāŌîlü / FāŌîlün)

¹⁵²⁸ bir: yek **D.**

¹⁵²⁹ Şeyh Ġālib D. , G. (7 bent), s. 359.

¹⁵³⁰ sürâğ: iz, eser, işaret.

¹⁵³¹ “veya daha yakın oldu.” , Necm Süresi (53/9) ayetinden iktibas.

¹⁵³² Şeyh Ġālib D. , G. (6 bend), s. 389.

1. Yağmaya virdi şabrumı bir şūh amān¹⁵³³ amān
Oldı hevā-yı Öışk ile hālüm yamān amān
ŐUşşākı cümle kāfir elinden hālās ider
Çözseydi bend-i zūlfını bir müselmān amān
3. Sınemde žann ider o perı gerçi tırını
Tā şafha-i dilümde bulur bı-gümān amān
[118b]
Bir vaqt olur ki aya efendüm utanasın
İtme bu cevri bendeje sen her zamān amān
5. Ħayfā ki geldi nevbet-i tığ-i tegāfüli
El çekdi hançerinden o kaşı kemān amān
Güş-ı felekde nağmelerün sūz-nāk olur
Ġalib mahabbet āteşine yan hemān amān

[118b]

207

Ve lehu Ġazel Min-Nutq-ı Mümāileyh¹⁵³⁴
(FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilün)

1. Ġonce-i Öışkuz ki bu ħurşid şeb-nemdür bize
Gevher-i şevkuz ki baħr-i bı-kerān nemdür bize
Gerçi ħāküz rüzgār-ı ğamda āteş-meşrebüz
Feyz-bahş-i bağ-ı dil eşk-i dem-ā-demdür bize
3. Biz şadev-veş eyledük āyine-i tabŐı celı
Āşinā-yı ħayretüz vahdet müsellemdür bize
Zahm-ı şemşir-i nigāh-ı merħametden ħasteyüz
Ħancer-i elmās zehr-ālūd merhemdür bize
5. Rüstemiz Şeh-nāme-i iŐcāze virdük süreti
Ħāme-i cādū meger esb-i mutalsamdur bize
Peyrev oldum ben de Ġalib vālid-i ži-şānūme
Kim duŐā vü medħi hem farz u hem elzemdür bize
7. Muştafā nām ü reşid ü mürşid-i üstād-ı küll
Her nigāh-ı himmeti iksir-i aŐzamdur bize
Farqımızda sāyesin Allāh memdūd eylesin
ŐĀlem ancak zāt-ı vālāsıyla Őālemdür bize

¹⁵³³ Bir şūh amān: bir bı-emān **D.**

¹⁵³⁴ Şeyh Ġalib D. , G. (8 bent), s. 397.

[118b]

208

Ve lehu Ğazel Min-Nutḳ-ı Müşārünileyh¹⁵³⁵
(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

[119a]

1. Māh-veş mihr-i ruḥuñ şevkine yandum bu gice
ŞuŖle-efrüz olarak çerhi tolandum bu gice
Çeşm-i sevdā-zedeye eşküm idüp hūn-ı şafaḳ
Rengine şām-ı gamuñ ben de boyandum bu gice
3. Māh-tāb eyledüm āyine-i baht-ı siyehi
Tığ-i hābide-i gamzeñ-veş uyandum bu gice
4. Bām-gāh-ı felege çıkdı sūtün-ı āhüm
Ĥaśm-ı çerhūñ dişine ḥayli tayandum bu gice
5. Şeb-i tār ü ser-i zülf ü gam-ı sevdā Ğalib
Ĥāl-i mecnun-ı siyeh-rūzı çok andum bu gice

[119a]

209

Ve lehu Ğazel Min-Ğalib Raḥmetullāhi ŖAleyh¹⁵³⁶
(MefŖülü / MefāŖilü / MefāŖilü / FeŖülün)

1. Her zilletüñ elbetde bir Ŗizzet var içinde
Seyr it çeh-i KenŖānı ne devlet var içinde
Hep cān atıyor ḥalḳ fenā mülkine ammā
Bir ḥārice çıkmaz ki ne ḥālet var içinde
3. Mażlūma olur keyfer-i bed-ḥūy-i žālim
İḳlīm-i gamuñ başḳa bir Ŗādet var içinde
Sen Ŗaḳla uyup gezme Felātün daḥi bilmez
Ĥum-ḥāne-i dehrüñ nice ḥikmet var içinde
5. Pek tar yiridür sırr-ı dehen şohbet-i Ŗışḳuñ
Yok yok bütün esrāra işāret var içinde
Çāk eyleyemem şinemi her dilbere zırā
Sultānuma ŖāŖid bir emānet var içinde
7. İtmiş yine Ğalib ḳudemā tavrını der-piş
EşŖarınuñ āşār-ı ḥaḳıḳat var içinde

¹⁵³⁵ Şeyh Ğalib D. , G. (5 bend), s. 399.

¹⁵³⁶ Şeyh Ğalib D. , G. (7 bend), s. 405.

[117b der-kenār]

210

Ġazel-i Vefāyī¹⁵³⁷

(Mefā'ölün / Fe'ölātün / Mefā'ölün / Fe'ölün)

1. İrişdi rütbe-i bālā-yı dü serāya belā
Refîķ olduğı çün Şāh-ı Kerbelāya belā
Belā ki çāker ü bevvāb-ı ehl-i beyt olmuş
Berāy-ı ān irişüp rütbe-i a'ölāya belā
3. Belā içinde bulunur rızā-yı Ĥazret-i Ĥaķ
Bu sırdan āgāh olan dir mi hiç belāya belā
Marjz-ı Őışķa devā idemez Ĥakīm-i āher
Devā olursa olur oluruz bī-devāya belā
5. Belā rehinde Vefāyī serüm fedā bādā
Zihī mu'ayyen dü -Őālemde mübtelāya belā

[117b der-kenār]

211

Ġazel-i Halīlī¹⁵³⁸

(Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölün)

1. Men ki dervişem faķirem pādīşāh-ı Őālemem
Rūh-ı bī-rengem egerçi rengen geldüm ādemem
Ümmehāt ile ne var ābāya düşdümse ĥalef
ŐĀlem-i taĥķķa baķsañ cümlesinden aķdemem
- [118a der-kenār]
3. Şeş cihāt ü çār Őanāsırdur ben fāş eyleyen
Yoĥsa ben gencīne-i vahdetde nūr-ı mübhemem
Söyleyen Ĥaķdur benüm dilümde her dem yoĥsa ben
Çār Őanāsırdan mürekkeb bī-lisān ü ebkemem
5. ŐĀlem-i ġaybuñ şıfāt[1] benden oldı aşıkār
Ey başiretsüz beni gör kim ne zāt-ı a'Őzamam
Cennet-i Firdevs içün bir laĥze ġam-ġın olmazam
Tālib-i dīdār-ı yārem şādmān ü ĥurremem
7. Ey Halīlī çün her iş taķdır elinden işlenür
Fāriġam dünyāda vü Őuķbā ġamından bī-ġamem

¹⁵³⁷ Bu gazelin hangi Vefāyī'ye ait olduğı tespit edilemedi.

¹⁵³⁸ Bu gazelin hangi Halīlī'ye ait olduğı tespit edilemedi.

[118a der-kenār]

212

Ġazel-i Māhirī¹⁵³⁹

(Fā'ōilātün / Fā'ōilātün / Fā'ōilātün / Fā'ōilün)

1. Ey Cenāb-ı Kibriyā meskāne yol vir varayum
Yüz sürüp toprağına ol yāne yol vir varayum
Çünkü yandum bu diyāruñ āteş-i hicrānına
Gitdi šabr u rāhatüm dermāna yol vir varayum
3. Niçe bir geçsün bu Öömrüm āh ile efğān ile
Niçe bir kılsun iki çeşmüm tolu giryān ile
Meclis-i Őuşşāk içinde dem sürüp devrān ile
İntizārum çekdiğüm yārāna yol vir varayum
5. Kalmışam ğurbet ilinde ağılaram hālüm harāb
Dört yanımı kapladı derd-i firāk [u] ıztırāb
Kıl hābībün Őışkına yā Rab duŐāmı müstecāb
ŐĀşıķ-ı dil-hastaya Loķmān'a yol vir varayum
7. Māhirī bir derd-mendüm artmada miĥnetlerüm
Artup eksülmez huşūsā miĥnet-i fūrkatlarüm
Kes bu ğurbetlük ilinde ey Ĥudā kısmetlerüm
Kıl kerem yār-ı Ĥudā ĥandāna yol vir varayum

[118a der-kenār]

213

Ġazel-i Őİzzet¹⁵⁴⁰

(FeŐilātün / FeŐilātün / FeŐilātün / Feöilün)

[118b der-kenār]

1. Ĥükm-i taķdīrde hüşyār ile Őākıl birdür
Kısmet-i rüz-ı ezel Őālim ü cāhil birdür
Sūķ-ı tevfiķde endāze vü mizān olmaz
Feyz-i Mevlāya göre nākış u kāmīl birdür
3. MāniŐ-i devlet olur ādeme ifrāt-ı zekā
Cāh-ı ikbalde mecnūn ile Őākıl birdür
Ĥaķķa teslim olagör saŐy ile olmaz devlet
Olsa tevfiķ-ı Ĥudā maķdem ü kāhil birdür

¹⁵³⁹ Kaynaklarda yer alan Māhirī mahlaslı šaire ait bir divan tespit edilemedi.

¹⁵⁴⁰ Keçeci-zāde İzzet Molla Divanı'nda bu gazel yer almamaktadır.

5. Bir olur Óadl-i İlāhīde Süleymān ile mūr
Dergeh-i Ħaḡda hemān ṣāh ile sāóil birdür
Ḳuvvet-i tāliÓe baḡ istemez istiÓdādı
Manśıb-ı devlete nā-ḡāyıl ü ḡābil birdür
7. Manśıb-ı nezd-i Ħudā eyleyemez ḡıl ile ḡāl
Genc-i vahdetde hemān sakit ü ḡāóil birdür
Yine erbabı bilür ehl-i kemālün ḡadrin
Bezm-i cehhālde Ħassan ile Bāḡıl birdür
9. Óİzzetā rahmet-i Ħaḡ nıḡ ü bede yeksāndur
Yaḡsa bārān-ı kerem baḡr ile sāḡıl birdür

[118b der-kenār]

214

Ġazel-i Rāşid Efendi¹⁵⁴¹

(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

1. Óİşḡ-ı yār öyle degüldür ki demek mümkin ola
Dilde nār öyle degüldür ki demek mümkin ola
Ħatt-ı pür-āver-rehliḡin Ħüsne tarāvet vireyor
Nev-bahār öyle degüldür ki demek mümkin ola
3. Dāḡlar şafḡa-i şınemde çerāḡān oldu¹⁵⁴²
Lāle-zār öyle degüldür ki demek mümkin ola
Nālemün naḡmeleri tutdı çemen-zārı yine
Murḡ-zār öyle degüldür ki demek mümkin ola
5. Beni mecnūn ediyor serde hevā-yı Óİşḡı
Rüzḡār öyle degüldür ki demek mümkin ola

[119a der-kenār]

Eşḡ rızān o ḡadar dıdelerünḡden Rāşid
Cüy-bār öyle degüldür ki demek mümkin ola

[119a der-kenār]

215

Ġazel-i Nedim¹⁵⁴³

(MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün)

¹⁵⁴¹ Bu gazelin hangi Raşid'e ait olduḡu tespit edilemediḡi gibi Kamile Çetin'in hazırladıḡı Raşid Divanı'nda da (Yüksek Lisans) yer almamaktadır.

¹⁵⁴² Bu mısranın vezin bozuktur.

¹⁵⁴³ Nedim D. , G. (6 beyit M., 7 beyit D.), s. 266.

1. Murādın aňlaruz ol ğamzenüň izÓānumuz vardur
Belî söz bilmezüz ammā biraz Óirfānumuz vardur
O şūhuň sūduğı peymāneyi redd itmezüz elbet
Anuňla¹⁵⁴⁴ böylece Óahd itmişüz peymānumuz vardur
3. Münāsibdür saňa ey tıfl-ı nāzım hüccetin al gel
Beşiktaşā yakın bir hāne-i vîrānemüz vardur
Güzel sevmekde zāhid müşkilüň var ise benden şor¹⁵⁴⁵
Bizüm ol fende çok taĥķķimüz imÓān¹⁵⁴⁶umuz¹⁵⁴⁷ vardur
5. Kūcup her şeb miyānuň cānına cān kātında aġyār¹⁵⁴⁸
Be hey žālim sen insāf it bizüm de cānumuz vardur
6. Şıķılma bezme gel bîġāne yok daÓvetümüz¹⁵⁴⁹ ancak¹⁵⁵⁰
Nedīmā bendeñüz var bir daĥi sultānumuz vardur

[119a der-kenār]

216

Ġazel-i Fıtnat Hanım Der-Āsitāne¹⁵⁵¹

(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

1. Her göñülde tāb-ı rüy-ı yār kendin gösterür
Kānda varsañ mihr-i pür-envār kendin gösterür
Ārzü-yı vaşl-ı yār¹⁵⁵² olsun mı hiç dilde nihān
Cām-ı mîñādan mey-i ser-şār kendin gösterür
3. Būseye minnet mi var geldükde hatt-ı sebz-i yār
Nev-bahār eyyāmı elbet yār kendin gösterür
Ġirre olma ĥūsne kim bir gün žuhūr-ı hat ile
Dūd-ı āh-ı Óāşķķ-ı ğam-ĥār kendin gösterür
5. Söyler elbet ĥāleti Fıtnat meşeldür ehl-i dil¹⁵⁵³
ÓIşķ ola bir şinede eşÓār kendin gösterür

¹⁵⁴⁴ anuňla: onuňla **D.**

¹⁵⁴⁵ Bu beyit divanda 5. beyittir.

¹⁵⁴⁶ imÓān: çok dikkat etme.

¹⁵⁴⁷ imÓānımız: itķānımız **D.**

¹⁵⁴⁸ Bu beyit divanda 6. beyittir.

¹⁵⁴⁹ daÓvetimiz: daÓvetlimiz **D.**

¹⁵⁵⁰ Bu beyit divanda 7. beyittir.

¹⁵⁵¹ Fıtnat Hanım D. , G. (5 beyit), s. 319.

¹⁵⁵² vaşl-ı yār: laÓl-i yār **D.**

¹⁵⁵³ dil: derd **D.**

[119a der-kenār]

217

Ve lehu Ġazel-i Fıtnat Hanım¹⁵⁵⁴
(Mef'ûlû / Fâ'îlâtün / Mef'ûlû / Fâ'îlâtün)

[119b der-kenār]

1. Meyl eyledüm görince ol çeşm-i fitne-sāza
Murğ-ı dil-i nizārüm sayd oldı şāhbāza
Başlar füsün-ı ğamze bağlar dilüm o ğışū¹⁵⁵⁵
Görsem de yāri tenhā yok ĩdretüm niyāza
3. Şāhib-kırān-ı ğamze ĩor tıĝini niyāma¹⁵⁵⁶
Çeşm-i siyāh-ı mestüj varduĝça ĥ'āb-ı nāza¹⁵⁵⁷
4. Tāb-ı firāĝa yandum insāf ĩıl efendüm
Kimler taĥammül eyler bu sūz-ı cān-güdāza
5. Bāĝ-ı cihānda¹⁵⁵⁸ Fıtnat āzāde-ser gezerken
Aĝdı mişāl-i cū dil bir serv-i ser-firāza

[119b der-kenār]

218

Ve lehu Ġazel-i Fıtnat Hanım¹⁵⁵⁹
(Mef'ûlû / Mefā'îlû / Mefā'îlû / Fe'ûlün)

1. Ey ĝonce-i nü'sküfte ĝaçan ĥande idersin
Murğ-ı dil[i] bülbül gibi nālende idersin
Lutf eyle šabā kākül-i cānāne doĝınma
Cem'ıyyet-i Őuşşāķı perākende idersin
3. Ĝāĥ cevır idüp aĝyāra ĝeĝi eyleyüp āzār
Erbāb-ı dili lutf ile şermende idersin
Daĥl eyleme Őāşıķlaruĝ eĝĝānına Fıtnat¹⁵⁶⁰
Dildār cefā eyleyecek sen de idersin

[119b der-kenār]

219

Ve lehu Ġazel-i Fıtnat Hanım¹⁵⁶¹

¹⁵⁵⁴ Fıtnat Hanım D. , G. (5 beyit), s. 362.

¹⁵⁵⁵ Bu beyit divanda 3. beyittir.

¹⁵⁵⁶ tıĝini niyāma: tıĝi cā-niyāma **M.**

¹⁵⁵⁷ Bu beyit divanda 2. beyittir.

¹⁵⁵⁸ cihānda: cihānı **D.**

¹⁵⁵⁹ Fıtnat Hanım D. , G. (4 beyit Mc. , 5 beyit D.), s. 346.

¹⁵⁶⁰ Bu beyit divanda 5. beyittir.

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

1. İcrâ-yı fûsun çeşmi siyeh-fâmına mahsûs
İ'câz-ı Mesîhâ leb-i gül-fâmına mahsûs
Seyr it hele kâlâ-yı letâfetden ol âfet
Bir câme biçmiş hele endâmına mahsûs
3. Yok lezzet-i güftârına söz dilberün ammâ¹⁵⁶²
Bir başka şafâ var hele düşnâmına mahsûs
Fıtnat Cem-i devrândur âlân destine şanma
Keyfiyyet-i şahbâ-yı Cemün câmina mahsûs

[120a der-kenâr]

220

Ve lehu Ğazel-i Fıtnat Hanım¹⁵⁶³

(Mef'â'îlûn / Mef'â'îlûn / Mef'â'îlûn / Mef'â'îlûn)

1. O bâlâ kıddün ummağ bûse la'îl-i dilsitânından
Ümid-i mîvedür bağun hemân serv-i revânından
Olan pür-çide-dâmen bâğ-ı dehrün berg [ü] bârından¹⁵⁶⁴
Olur âzâd çün serv-i sehî bād-i hazânından
3. Nazer kıl çeşm-i Ŗibretle hat-ı sebz-i leb-i yâre¹⁵⁶⁵
ŖAcebdür ey gönül çıkmak zümürd la'îl kânından
Ne kanlar dökdüğün bilmez misin şemşîr-i gamzeyle
Hazer kıl ey gönül cellād-ı çeşm-i bî-emânından
5. Devâtuñ¹⁵⁶⁶ sāğēr-i şahbâ-yı Ŗîrfân oldığın Fıtnat
Bilür erbâb-ı dil bu ma'Ŗnî-i rengin beyânından

[120a der-kenâr]

221

Ve lehu Ğazel-i Fıtnat Hanım¹⁵⁶⁷

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

1. Güller kızarur şerm ile ol gönce gülince
Sünbül ham olur reşk ile kākül bükülince
ŖAnkā dahi olursa düşer pençe-i Ŗışka
Şayd-ı dile şehbâz-ı nigāhuñ süzülince

¹⁵⁶¹ Fıtnat Hanım D. , G. (4 beyit Mc. , 5 beyit D.), s. 338.

¹⁵⁶² Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹⁵⁶³ Fıtnat Hanım D. , G. (5 beyit), s. 354.

¹⁵⁶⁴ Bu beyit divanda 3. beyittir.

¹⁵⁶⁵ Bu beyit divanda 2. beyittir.

¹⁵⁶⁶ devâtuñ: rüyunuñ **M**.

¹⁵⁶⁷ Fıtnat Hanım D. , G. (5 beyit), s. 361.

3. Ol ğonce-i nü'şküfte olur gül gibi ħandān
Şeb-nem gibi eşk-i dil-i şeydā dökülince
Her tārī birer mār olur genc-i ħasende
Ruhsāruña zülf-i siyehün şāne bulınca
5. Cān virmek eger kaşduñ ise Óışk ile ¹⁵⁶⁸Fıtnat
Ĥāk-i der-i dildārdan ayrılma ölince

[120a der-kenār]

222

Ġazel-i Bākī Efendi¹⁵⁶⁹

(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

1. Şāh-ı gülde jāle düşmiş ğonca-i raÓnā mıdur
Şāh elinde yā muraśśaÓ sāġar-ı šāhbā mıdur
2. Zīnet-i bāġ u bahār olmuş nihāl-i ergāvān
[120b der-kenār]
Óİd-gehd-e šalınur maĥbūb-ı müstesna mıdur
3. Mevc urur bād-ı seĥerden sebze-i ter mi Óaceb
Yā bisāt-ı bezm-i Óayş olmuş yeşil ĥārā mıdur
4. Şu gibi zencīrler tutmaz dil-i dīvāneyi
Ĥāsılı āvāralıķ vakti bahar eyyā mıdur
5. Dehre meftūn olma ey Bākī felek rām oldu tut
Bī-vefā dūnyā hele ben bildüğüm dūnyā mıdur

[119b]

223

Ve lehu Min-Nābī Raĥmetullāhi ÓAleyh¹⁵⁷⁰

(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

1. ÓĀşık oldum yine bir şūĥ-ı cihān-āşūba
Dil ü cān vālih olupdur o melek üslūba
Ĥasret-i Yūsufi eylerdi ferāmūş ol meh
Bu letāfetle görünseydi eger dīvāne
3. Bīñ ġamuñ olsa gider ĥüsn-i cemāle bakıcaķ
Niçe meyl eylesün cān ü gönül maĥbūba
Bir naẓarda seni ser-geşte vü ĥayrān itdi
Gösterelden şacı zencīrini ben meczūba
5. Nābiyā šabr u taĥammülünden olurdu Óāciz
Maraż-ı Óışkı Ĥudā virse eger Eyyūba

¹⁵⁶⁸ İse Óışk ile: eger Óaşkıla **D.**

¹⁵⁶⁹ Bākī D. , G. (5 beyit), s. 177.

¹⁵⁷⁰ Nābī Divanı'nda bu gazel yer almamaktadır.

224

[119b] **Ġazel-i Rüsühî**¹⁵⁷¹
(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

1. Şehrümüzde Öışka kıyıl dil de var dilber de var
Mest-i Öışkuz meclis içre mey de var sāġer de var
Sicn-i mü'ömindür açılmaz hātır-ı merd-i Hudā
Gerçi kim güller de var gülşende bülbüller de var
3. Kıand-i ihsānuyla dil tütü-şifat güftār ider
Şöyledürsün lutfu ile söz de var söyler de var
4. Bir naẓarla hāki zer seng-i siyāhı la'Öl ider
Gün gibi pertev şalar merd-i bülend ahter de var
5. Rüm ilidür bunda ebkar-ı ma'Öānı beslenür
Bu Rüsühî bendenüz gibi sühen-perverde var

[119b]

225

Naẓire-i Yahyā¹⁵⁷²
(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

1. Şehrümüzde Öışka kıabil dil mi yā dilber mi yok
Mest-i Öışkuz meclis içre mey mi yok sāġar mi yok
[120a]
Ġonce güller saçılıp hātır niçün şād olmaya
Bāġda güller mi yok gülşende bülbüller mi yok
3. Göremez bir dil ki tütü gibi güftār eyleye
Söyledür mi yok cihānda bilmezüz söyler mi yok
Sengden dil kımyā seng-i siyāhı la'Öl ider
Āfitāb-ı feyz-bahşā-yı bülend-ahter mi yok
5. Niçün ebkar-ı ma'Öānı beslemez erbāb-ı Öışk
Yohsa Yahyā gibi üstād-ı sühen-perver mi yok

[120a]

226

Ġazel-i Şemsî Der-Tarz-ı Mülemma'Ö¹⁵⁷³
(Mef'Öülü / Mefā'Öilü / Mefā'Öilü / Fe'Öülün)

¹⁵⁷¹ Bu gazelin hangi Rüsühî'ye ait olduġu tespit edilemedi.

¹⁵⁷² Bu gazel, Taşlıcalı Yahya ve Şeyhülislam Yahya divanlarında yer almamaktadır.

¹⁵⁷³ Bu gazelin hangi Şemsî'ye ait olduġu tespit edilemedi.

1. Óİsmete ile'-Rabbi hüve'l-Haḫḫu Celîl
Ferdün Eḥadün Ḳādira'llāhü Cemîl
ÓĀlemi ne ḥācet ki beyān ide zebānum
EddemÓu mine'l-Óayni ile'l-ḥālî deîl
3. Elbetde bu Óālemden o yāruḡ haberi var
Li'l-ḳalbi mine'l-ḳalbi ile'l-ḳalbi sebîl
ÓĀşık nice sağ ola çü senden ola ayru
El-Óāşıḳu ve Óan hecrike fe inne ve Óalîl
5. Ḥāşā ki murād ġayriye meyl eyleye senden
Ḳalbî leke fi'l-mehdi ile'l-lehdi yemi
Māşānūke fi'd-dehri melîḥūn ve Cemîl
Va'llāhi kemā leyse ke-Óabdike yemîl
7. Mısbāḥ-ı ruḡuḡ ḳıldı ḳara zülfüñi pür-nūr
Ke's-şemsi fi'ż-żulmeti nūrūn ve delîl
Ey Yūsuf-ı gül-çihre bu gün Mısr-ı ġamuḡda
Ḳad cāe dümūÓî bidemi'l-Óayni ke-nîl
9. ÓAdl ile ḳoma şerÓ yolın şāhum elüñden
Allāhü Kerîmūn ve Raḥîmūn ve Celîl
Ḥāk-i rehüñe źerre-şifat Şems sürer yüz
Ḳad ci'tūke ilā bābüke ke's-şemsi delîl

[120b]

227

Ve lehu Der-Farz-ı MülemmaÓ Nażire-i Ḥubbî¹⁵⁷⁴

(MefÓölü / MefāÓîlü / MefāÓîlü / FeÓölün)

1. Fevvedat il'allāhi hüve'r-Rabbü Celîl
Ḥayyūn śamedün dāme lehü'l-fadli Cemîl
Yok varlığı işbāt içün ġayre tekellūf
El-Óaḳlü ve lehü'l-yeşhedü ve'n-naḳlü delîl
3. ÓAdl eylesün ol şeh ki ider Ḥaḫḫa taḳarrüb
E's-şerÓu şerîfūn ve ila'llāhi'l-sebîl
Aḳsa n'ola dil-i Óarızuḡ İn görüp ey cān
El-cinsü ile'l-cinsi fe-men ḳile yemîl
5. Bu nażm-ı şehe nice nażire ide Ḥubbî
Fî'l-ḥüzni meḍa'l-Óumri hüve'l-ānū ve Óalîl

¹⁵⁷⁴ Bu mülemmanın hangi Şemsi'ye ait olduğu tespit edilemedi.

[120b] **Ġazel-i Remzî**¹⁵⁷⁵

(Mefâ'ölün / Mefâ'ölün / Mefâ'ölün / Mefâ'ölün)

1. Dirîğâ vâdî-i ħayretde ħaldum zâr ü yârum yok
Helâk itdi beni ġam hey meded bir ġam-güsârum yok
Görüp rüsvâlîğum Óayb eyleme ey vâ'öz u nâşîh
Ķaçan bir dilber[i] görsem ölürem ihtiyârum yok
3. Ezel bezminde sâķî bâde-i şahbâya ħul oldum
Cihâna mest geldüm rızķ u taķvâ ile kârum yok
4. Raķķbe dün gice meclisde kılduķ va'ode-i vaşluķ
Benüm ey şehsüvârum hiç yanuķda i'otibârum yok
5. Ġam u endüh ü miĥnet cānuma kâr itdi ey Remzî
Varup aĥvâlümü Óarz itmege bir şehsüvârum yok

[121a]

Ġazel-i Fuzûlî-i Bağdādî¹⁵⁷⁶

(Mef'ölü / Fâ'ölâtü / Mefâ'ölü / Fâ'ölün)

1. Cānlar virüp senüķ gibi cānāna irmişem¹⁵⁷⁷
Raĥm eyle kim yitince saņa cāna irmişem¹⁵⁷⁸
Mūr-ı muĥaķķaram ki serāşime çok gezüp¹⁵⁷⁹
Nāğāh bārgāh-ı Süleymāna irmişem
3. Bir bülbülem ki gülşen olupdur neşîmenüm¹⁵⁸⁰
Yâ tütîyem ki bir şeker-istāna irmişem
Ĥālüm¹⁵⁸¹ deyüp murāduma irsem Óaceb degül¹⁵⁸²
Bir bendeyem ki dergeh-i sultāna irmişem
5. Miskîn Fuzûlîyem ki saņa tutmışam yüzüm¹⁵⁸³
Yâ bir kemîne ħatre ki Óummāna irmişem

¹⁵⁷⁵ Bu gazelin hangi Remzî'ye ait olduğu tespit edilemedi.¹⁵⁷⁶ Fuzuli Türkçe D. , G. (5 beyit M. , 7 beyit D.), s. 302.¹⁵⁷⁷ irmişem: yetmişem **D.**¹⁵⁷⁸ Bu gazel divanda “yetmişem” rediflidir.¹⁵⁷⁹ Bu beyit divanda 4. beyittir.¹⁵⁸⁰ Bu beyit divanda 5. beyittir.¹⁵⁸¹ ĥālüm: derdüm **D.**¹⁵⁸² Bu beyit divanda 3. beyittir.¹⁵⁸³ Bu beyit divanda 7. beyittir.

[121a]

Ġazel-i Hulûşî¹⁵⁸⁴

(Mütefâ'ülün / Fe'ülün / Mütefâ'ülün / Fe'ülün)

1. Şanemā o çeşm-i mestün süzilüp ġammāz başlar
Bedenümde her ser-i mû dil olup niyaza başlar
Ġam-ı Ŗışķ-ı yāri pinhān ideyüm dir gice Ŗāşık
Turamazsa eşk-i çeşm-i teri keşf-i rāza başlar
3. Ķatı mest-durur meġer kim ney-i naġme-senc-i gerdün
Daġi bulmadan ġarārın yine nefis-i nāza başlar
Bu ġarāret ile āhum toġınursa ġarġa bir ġün
Siteminden ehl-i derdün felek iġtirāza başlar
5. Dil-i zārı Ŗarza kılsam o perî-veşe Hulûşî
Uzanur kemend-i zülfi sitem-i dirāza başlar

231

[121a]

Ġazel-i Bākî Efendi'Ŗ¹⁵⁸⁵

(Müfte'ülün / Mefā'ülün / Müfte'ülün / Mefā'ülün)

[121b]

1. Müşkil imiş ki dil-rübā tıfl ola dil-sitān ola
Ŗāşık-ı zār u mübtelā pîr¹⁵⁸⁶ ola nā-tüvān ola
Yaşuma bakmaz ol perî bilmedi ġadr-i gevheri
Tālib ola bu demleri bulmaya bir zamān ola
3. Ġuş tutar¹⁵⁸⁷ münāfıķa cevri ķo yār-ı şādıķa¹⁵⁸⁸
Dil-ber odur ki Ŗāşıķa müşfik ü mihr-bān ola
Ĥayl-i şirār-ı bār-ı dil¹⁵⁸⁹ cünd-i nücūma muttasıl
Böyle ġalursa şöyle [bil] gökde nice ġazān¹⁵⁹⁰ ola
5. Bākî'ye sākıyā ġadeġ¹⁵⁹¹ vir ki fena bula terāġ
Şol meyi şun ki bir ġadeġ pîr iķe nev-cevān ola

[120b der-kenār]

232

Ġazel-i Fuzûlî¹⁵⁹²

¹⁵⁸⁴ Bu gazelin hangi Hûlûsî'ye ait olduġu tespit edilemedi.

¹⁵⁸⁵ Bākî D. , G. (5 beyit), s. 349.

¹⁵⁸⁶ pîr: bir **M.**

¹⁵⁸⁷ tutar: tutup **D.**

¹⁵⁸⁸ cevri ķo yār-ı şādıķa: cevri ideyordu şādıķa

¹⁵⁸⁹ -bār-ı dil: -nār-ı dil **D.**

¹⁵⁹⁰ ġazān: ġırān **D.**

¹⁵⁹¹ ġadeġ: ferāġ **D.**

(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

1. Baña bād-ı şabā ol serv-i gül-hadden¹⁵⁹³ haber virmez
Açılmaz ğonce-i bahtum ümîdüm nahli ber virmez
Döküp göz yaşını sensüz helāküm isterem ammā
Ecel peykine meyl-i eşk¹⁵⁹⁴ gird-ābı güzer virmez
3. Gözümde mesken it hār-ı müjemden ihtirāz itme
Gül-i handāne her dem hāre yār olmak zarar virmez
Eger cān almak istersen tenümden okunı¹⁵⁹⁵ kesme
Ki pejmürde nihāle vermeyince şu şemer virmez
5. Kıyās it şem'îden vehm eyle çerhūñ inķılābından
Ki ol baş almağa kaçd itmeyince tēc-ı zer virmez
Belā zımnında rāhat olduĝın izhār ider halka
Felek bîhūde hār-ı huşkden gül-berg-i ter virmez
7. Fuzûlî dehrden kām almak olmaz olmadan giryān
Şadef şu almayınca ebr-i nişāndan güher virmez

[120b der-kenār]

233

Ve lehu Ğazel-i Fuzûlî¹⁵⁹⁶

(Fe'ôilātün / Fe'ôilātün / Fe'ôilātün / Fe'ôilün)

1. Penbe-i dāĝ-ı cünün¹⁵⁹⁷ içre nihāndur bedenüm
Diri oldukça libāsum budur ölsem kefenüm
Cānı cānān dilemiş virmemek olmaz ey dil
Ne nizā'î eyleyelüm ol ne senūñdür ne benüm
3. Daş deler āhum okı¹⁵⁹⁸ şehid-i lebün¹⁵⁹⁹ şevķinden
[121a der-kenār]
N'ola zembūr evine beñzese beytū'l-hāzenüm
Tavķ-ı zencir-i cünün dā'îre-i devletdür
Ne revādır¹⁶⁰⁰ beni andan çıkara za'ôf-ı tenüm

¹⁵⁹² Fuzûlî Türkçe D. , G. (7 beyit), s. 252.

¹⁵⁹³ serv-i gül-hadden: serv-i gül-ruḥ **D.**

¹⁵⁹⁴ meyl-i eşk: seyl-i eşk **D.**

¹⁵⁹⁵ okunı: tîĝūñi **D.**

¹⁵⁹⁶ Fuzûlî Türkçe D. , G. (7 beyit), s. 314.

¹⁵⁹⁷ penbe-i dāĝ-ı cünün: penbe-i merhem-i dāĝ **D.**

¹⁵⁹⁸ okı: odı **D.**

¹⁵⁹⁹ şehid-i lebün: şehd-i lebün **D.**

¹⁶⁰⁰ revādır: revā kim **D.**

5. ÓIşk ser-geştesiyem seyl-i sirişk içre yirüm
Bir hâbâbem ki hevâdan doludur pîrehenüm
Bûlbûl-i ğam-zedeyem bâğ u bahârum sensün
Dehen ü kıadd ü ruhuñ ğonce vü serv ü semenüm
7. İdemem¹⁶⁰¹ terk Fuzûlî ser-i kūyın yâruñ
Vatanumdur vatanumdur vatanumdur vatanum¹⁶⁰²

[121a der-kenâr]

234

Ve lehu Ğazel-i Fuzûlî¹⁶⁰³

(Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilün)

1. Reng-i rüyundan dem urmuş sāğır-i şahbāya baķ
Āfitāb ile kıılır da'vî tutulmuş aya baķ
Şem' başından çıkarmış dūd-ı şevk-i kākülün
Böyle kûteh 'ômr ile başındaki sevdāya baķ
3. Ey selāmet ehli ol ruhsāre bakma zînhār
İltirāz eyle melāmetden ben-i rüsvāya baķ
Bildî 'ôşkında nemed-püş olduğum āyîne-dār
Rahm idüp bir kez baña baķmaz bu istiğnāya baķ
5. Sînemî çāk eyle gör dil ıztırābın 'ôşkıdan
Revzen aç her dem hevâdan mevc uran deryāya baķ
Ey diyen kim şām-ı iķbālün ne yüzden tîredür
Sāye şalmış aya ol ğışū-yı 'ôanber-sāye baķ
7. Ey Fuzûlî her nice men'ô eylese nāşîh seni
Baķma anuñ kıavline bir şûret-i zîbāya baķ

[121a der-kenâr]

235

Ve lehu Ğazel-i Fuzûlî¹⁶⁰⁴

(Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilün)

1. Ğamzesin sevdün göñül cânuñ gerekmez mi saña
Tîğā urduñ cism-i 'ôuryānuñ gerekmez mi saña
Āteşin āhumla eylesin baña teklîf-i bâğ
[121b der-kenâr]
Bâğ-bān gül-berg-i hāndānuñ gerekmez mi saña

¹⁶⁰¹ idemem: idemez M.

¹⁶⁰² vatanumdur vatanumdur vatanumdur vatanum: Ne kadar zulm yiriyse baña hoşdur vatanum D.

¹⁶⁰³ Bu gazel, yayınlanan divanda tespit edilemedi.

¹⁶⁰⁴ Fuzûlî Tüerkçe D. , (6 beyit M. / 7 beyit D.), s. 189.

3. Yile virme dağıdıp her dem ayaklardan götür
Ey peri zülf-i perişanun gerekmez mi saña
Ey keman-ebrū rakibe virme ğamzeñden naşib
Oķ atarsın taşa peygānun gerekmez mi saña
5. Küfr-i zülfünden beni menŖ eyleme layık degül
Şüfī inşāf eyle imānun gerekmez mi saña

Tutalum kim eşk seylabına yoktur iŖtibār
Ey Fuzūlī çeşm-i giryānun gerekmez mi saña

[121b der-kenār]

236

Ve lehu Ğazel-i Fuzūlī¹⁶⁰⁵

(FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilün)

1. Tā ki tāķ-ı zer-nigārın¹⁶⁰⁶ çarh vırān eylemiş
Hışt-ı zerrini şabā ferş-i gülsitān eylemiş
Kātib-i taķdır hatt-ı sebz tahrir itmege
Levh-i gülzāre hazān bergi zer-efşān eylemiş
3. ŖatŖ idüp faşl-ı hazān āb-ı revān şirāzesin
Nüşa-i gülzārun evrakın perişān eylemiş
Devr cevriñ gör ki nüzhet-baħş-ı ehl-i zevķ iken
Cüy-bār-ı gülşeni zencir-i zindān eylemiş
5. Eylemiş tedbır teşvişi hazān tārācınun¹⁶⁰⁷
Lāle rengin rahtını dāĝ içre pinhān eylemiş
Rüzgārun tıre bahtın kara nutķın lāl idüp
Mātem-i gül bülbüli zāĝ ile yeksān eylemiş
7. Ey Fuzūlī dehr hālın şāh-ı gülden kıl kıyās
Kim virüp evvel tecemmül sonra Ŗuryān eylemiş

[121b der-kenār]

237

Ve lehu Ğazel-i Fuzūlī¹⁶⁰⁸

(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

1. Felek ayırdı beni cevriñ ile cānānumdan
Hāzer itmez mi benüm nāle vü efĝānumdan

¹⁶⁰⁵ Fuzūlī Türkçe D. , G. (7 beyit), s. 268.

¹⁶⁰⁶ tāķ-ı zer-nigārın: tāķ-ı zer-nigārı **D.**

¹⁶⁰⁷ 5. ve 6. beyitler divanda takdim-tehirli.

¹⁶⁰⁸ Bu gazel, Fuzūlī divanlarında tespit edilemedi.

Oda yandurmasa bir şu'Öle ile nüh felegi

[122a der-kenār]

Ne beter âteş-i âh-ı dil-i sūzānumdan

3. Ğam-ı pinhān beni öldürdi bu hem bir ğam kim
Gül-i rahm olmadı aña ğam-ı pinhānumdan

Âh idi hem-nefesüm âh ki ol hem âhere

Çıkdı ikrāh kılup külbe-i ahzānumdan

5. Ben ne hâcet ki kılam dāğ-ı nihānum şerh'ın
ÔĀkıbet zāhir olur çāk-i giribānumdan

Cān eger çıksa tenümden eşer-i mihri ile

Eşer-i mihr sağınmañ ki çıkar cānumdan

7. Lutf idüp sen meger ey bād bu günden böyle
Viresin bir haber ol serv-i hırāmānumdan

Ĥaķ bilür yār degül cān u dilümden ġā'ib

N'ola ger ġā'ib ise dide-i giryānumdan

9. Ey Fuzūlı ğam-ı hicrān ile derhemdür hāl
Kimse āġāh degül hāl-i perişānumdan

[122a der-kenār]

238

Ve lehu Ğazel-i Fuzūlı¹⁶⁰⁹

(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

1. Küfr-i zülfün şalalı rahneler imānımuza
Kāfir ağlar bizüm ahvāl-i perişānımuza
Seni görmek müte'āzzir görünür böyle ki eşk
Sağa baķduķda dolar dide-i giryānımuza
3. Cevri çok eyleme kim ölmeye nāgeh dōken
Az idüp cevri ü cefālar idesin cānımuza
Var her halka-i zencirimüzün bir āgrebi
Mutta'sıl kılmāğa ifşā ğam-ı pinhānımuza
5. Eksük olmaz ğamımız bunca ki bizden ğam alur
Her gelen ğamlu gider şād gelüp yanımuza
Ğam-ı eyyām Fuzūlı bizi biddār itdi
Gelmişüz Ōacz ile dād itmege sultānımuza

¹⁶⁰⁹ Bu gazel, Fuzūlı divanlarında tespit edilemedi.

[122a der-kenār]

239

Ve lehu Ğazel-i Fuzûlî¹⁶¹⁰

(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

1. Ne görür ehl-i cefa bende¹⁶¹¹ cefādan ğayrı
Ne bulur şem'Öa yakın kimse ziyādan ğayrı
Ey olan sâkin-i mescid ne bulursın bilmem
Büriyāsında¹⁶¹² anuñ bûy-ı riyādan ğayrı
3. Cümle-i hâlk¹⁶¹³ baña yâr için aġyār oldı¹⁶¹⁴
Kalmadı kimse baña yâr Ħudā'dan ğayrı
ÖAzm-i küyünde göñül yârlıķ ister bizden¹⁶¹⁵
Elümüzden ne gelür ħayr du'Öādan ğayrı
5. Faķr imiş faħr¹⁶¹⁶ Fuzûlî şeref-i ehl-i vücūd¹⁶¹⁷
Özüñe eyleme hem-dem fuķarādan ğayrı

[121b]

240

Ğazel-i Nā'ölî Efendi¹⁶¹⁸

(Mefā'Öilün / Fe'Öilātün / Mefā'Öilün / Fe'Öilün)

1. Hevā-yı Őışķa uyup küy-ı yāra dek giderüz
Neşim-i şubĥa refiķkuz bahāra dek giderüz
Palās-pāre-i rindî be-düş u kāse be-kef
Zekāt-ı mey virilür bir diyāra dek giderüz
3. Lebün cenābı iderse mezāķ-ı cānda ĥutür¹⁶¹⁹
Diyār-ı Mısra degül Kādehāre dek giderüz¹⁶²⁰
Virüp tezelzüle mansūr-ı sākî Őışķa tamām¹⁶²¹
Ħudā Ħudā diyerek pāy-ı dāra dek giderüz
5. Felek girerse kef-i Nā'ölî'ye dāmānuñ
Senünle maĥkeme-i Kirdigāra dek giderüz

¹⁶¹⁰ Fuzûlî Türkçe D. , (5 beyit M. / 7 beyit D.), s. 369.

¹⁶¹¹ ehl-i cefā bende: ehl-i vefa bunda **M.**

¹⁶¹² büriyāsında: büriyāsından **M.**

¹⁶¹³ cümle-i hâlk: cümle āfāk **M.**

¹⁶¹⁴ Bu beyit divanda 5. beyittir.

¹⁶¹⁵ Bu beyit divanda 6. beyittir.

¹⁶¹⁶ faħr: faķr **D.**

¹⁶¹⁷ Bu beyit divanda 7. beyittir.

¹⁶¹⁸ Nāilî D. , G. (5 beyit), s. 227.

¹⁶¹⁹ Lebün cenābı ideres mezāķ-ı cānda ĥutür: Ederse kand-ı lebin ĥātır-ı mezāķa ĥutür **D.**

¹⁶²⁰ Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹⁶²¹ Bu beyit divanda farklı yazılmıştır: Fāriķ-i fāķada hem-keşf olup Senā'Öî'ye / Cenāb-ı Külĥanî-i Lāyhāra dek **giderüz D.** Bu beyit divanda 3. beyittir.

241

[121b] **Ġazel-i Veysi Efendi**¹⁶²²

(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

1. Cefâ ma'ûmüresin lutfuñla berbâd eyle sultânüm
Yıkılmış göñlüm ihsânüñla âbâd eyle sultânüm
[122a]
Unutma anı sen kim¹⁶²³ cām içüp ben kıanlar ağılardum
Senüñle itdüğümüz demleri yâd eyle sultânüm
3. Yiter nüş eyledüm zehr-i ġamı eyyâm-ı hüsñünde¹⁶²⁴
Şeh-i mülk-i melâhatsın baña dâd eyle sultânüm
Kıapıñda boynı bağılu bir ġunâh itmiş kıuluñdur dil¹⁶²⁵
Gerek öldür gerekse anı âzâd eyle sultânüm
5. Çıkarma defterüñden Veysi-i bî-çârenüñ¹⁶²⁶ nâmin¹⁶²⁷
Güzeller içre sen de bir eyü ad eyle sultânüm

[122a]

242

Ġazel-i Yahyâ Efendi¹⁶²⁸

(Müfte'îlün / Mefâ'îlün / Müfte'îlün / Mefâ'îlün)

1. Mürşid-i kâmil âdemi cām-ı cihân-nümâ ider
Cām-ı cihân-nümâ nedür âyine-i Ĥudâ ider
Günde beş on kez âdemüñ kıabri lisân-ı hâl¹⁶²⁹ ile¹⁶³⁰
Muntażıram saña deyü ağızın açup nidâ ider
3. Döst olan o hâzrete düşmen-i mâsivâ olur¹⁶³¹
Bahır-i muhît-i vahdete kendüyi âşinâ ider
İki kıanad olup aña ĥavf ü recâsı dâ'îmâ
Şol kışi kim şalâh ile uçmağı iktizâ ider

¹⁶²² Veysi D. , G. (10 beyit), s. 211/209.

¹⁶²³ sen kim: kim sen **D.**

¹⁶²⁴ Bu beyit divânda 209. Sayfada 4. beyittir.

¹⁶²⁵ Bu beyit divânda 211. Sayfada 3. beyittir.

¹⁶²⁶ -i bî-çârenüñ: -i divânenüñ **D.**

¹⁶²⁷ Bu beyit divânda 209. Sayfada 5. beyittir.

¹⁶²⁸ Taşlıcalı Yahyâ Bey D. , G. (5 beyit M. / 7 beyit D.) s. 331.

¹⁶²⁹ lisân-ı hâl: zeban-ı hâl **D.**

¹⁶³⁰ Bu beyit divanda 5. beyittir.

¹⁶³¹ Bu beyit divanda 2. beyittir.

5. Güç ile sığdı Yahyâ'nun maқтаŌa adı fi'l-meşel¹⁶³²
Қәлеб-i әdeme giren rūh gibi ibāŌ ider

[122a]

243

Ġazel-i Bākī Efendi¹⁶³³

(FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilün)

1. Gül gibi olmaқ dilersen şād u hurrem ey göñül
Lāle-veş elden düşürme cāmı bir dem ey göñül
Devr elinden kāse kāse yutduğum қанlardur ol
Қatre қatre tamlayan gözden dem-ā-dem ey göñül
3. Devlet-i dünyā içün hergiz ne ġam-ğın ol ne şād
Ber-қарār olmaz bilürsin hāl-i Ōālem ey göñül
Gülşen-i kūyında meŌvā bulsa ol hūrī-veşün
İhtiyār eyler mi bāğ-ı huldi ādem ey göñül
5. Devr ider Bākī-şifat horşid o māhuñ menzilin
ŌIşķ ser-gerdānıdur Allāhü aŌlem ey göñül

[122b]

244

Ġazel-i Nedīm-i Şāñ Şehrī Maĥmūd Beg¹⁶³⁴

(FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilün)

1. Bize biz nīm nigāh itmek aña Ōār mıdur
Yohsa bu lutfā d[a] māñiŌ olan ağyār mıdur
Alıruz hāne-i teshīre o mihr-i hūsni
Bize qarşu turacaқ çerh-i sitem-kār mıdur
3. Ders-i ŌIşķ itmiş iken gül varaқ-ı rūyında
Bülbülün zārı kitāba sığacaқ kār mıdur
Şinemi yar gelüp dāğ-ı derūnum seyr it
Felegün gör ki nücūmı o қadar var mıdur
5. Қurılır ise de zülfün hevesiyle sünbül
Gül gibi fikr-i ruhuñ ile yiri hār mıdur
Nigeñün Ōaқluma zülfün şarılır gerdenüme¹⁶³⁵
Birbiriyle reh-i yağmada қafadar mıdur

¹⁶³² Bu beyit divanda 7. beyittir.

¹⁶³³ Bākī D. , G. (5 beyit), s. 285.

¹⁶³⁴ Nedīm'in bu gazali yayımlanan Nedim Divanı'nda tespit edilemedi.

¹⁶³⁵ 'Gerdenüme' kelimesi vezni bozuyor, müstensih hatası. Vezin icabı ' gerdānuma' şeklinde yazılmalıydı, dorusu bu.

7. Bende yok farka metānet hele bilmem a Nedīm
Baḡa bu cevri iden baḥt mıdur yār mıdur

[122b]

245

Ve lehu Ġazel-i Nedīm-i Mümāileyh¹⁶³⁶
(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

1. Evine nisbet ile mehde ziyā vār mıdur
Zülfe taqlīd idecek hiç o şeb-i tār mıdur
[123a]
Lezzet-i būsini söyler isem leblerinün
Bu sözüm gerden [ü] ruhsārımı inkār mıdur
3. Tā miyān-bende kadar şa[r]kıdup itmiş n'olsun
O mehün düşına zülf-i siyehi bār mıdur
Meclis-i meyde beni böyle iden ser-gerdān
Bilemem sākı midür bāde-i ser-şār mıdur
5. Terlemiş öp o şeker leblerini bakma Nedīm
Böyle bir tatlu Ŗarak içdiği çün var mıdur

[123a]

246

Ġazel-i İlḥāmī Efendi¹⁶³⁷
(FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilün)

1. Bāğ-ı Ŗālem içre gerçi¹⁶³⁸ pek şafādur saltanet
Dikkat itseñ bir qurı gāvğāya çadır saltanet
Bu zamānuñ devletiyle kimse mağrūr olmasun
Kām alursa¹⁶³⁹ Ŗadl ile ol dem be-cādur saltanet
3. Kesb ider mi vuslatı¹⁶⁴⁰ biñ yılda Ŗāşık[ı] anuñ
Meyl ider kim görse ammā bī-vefādur saltanet
Gel nażar kıl ey gönül çerhün hele devrānına¹⁶⁴¹
Gāh şafā ise dilī¹⁶⁴² gāhī cefādur saltanet
5. Bu cihānuñ devletine eyleme zerre tamaŖ
Pek şaḡın İlḥāmī zirā bī-vefādur saltanet

¹⁶³⁶ Nedim'in bu gazeli yayımlanan Nedim Divanı'nda tespit edilemedi.

¹⁶³⁷ III. Selīm (İlḥāmī) D. G. (5 beyit), s. 35.

¹⁶³⁸ gerçi: gerçek **M.**

¹⁶³⁹ alursa: alırsan **D.**

¹⁶⁴⁰ vuslatı: vuslatın **D.**

¹⁶⁴¹ Gel nażar kıl ey gönül çerhün hele devrānına: Kıl tefekkür ey gönül çerhiñ hele devrānını **D.**

¹⁶⁴² dilī: velī **D.**

[122b der-kenār]

247

Ġazel-i Fehim-i Pür-Fehm¹⁶⁴³

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

1. Nūr-ı çeşm-i bā'Öi's-i şad teff ü táb-ı maḥşerem
Nice táb-ı āfitāb-ı şu'Öle-táb-ı maḥşerem
Çeşm-i yārem her nigāhum bir kıyāmet-gāhdur
Ġamze-i¹⁶⁴⁴ berhem-zen-i rüz-ı ḥisāb-ı maḥşerem
3. Āteşüm ḥākisterümdür şu'Öle-i düzah benem
Āfitāb-ı maḥşer-i şad āfitāb-ı maḥşerem
4. Şu'Öle-i āh-ı dilem ḥün-āb-ı çeşm-i Óāşıķam
Girye-rız ü şine-süzam āb ü táb-ı maḥşerem
5. Mużtaribdür lerzişümden tab'Ö-ı erbāb-ı behişt
İztırāb-ı şine-i ehl-i Óazāb-ı maḥşerem¹⁶⁴⁵
Nāme-i a'Ömālini ḥalkuñ perişān it Hudā
Hem su'Öālāt-ı kıyāmet hem cevāb-ı maḥşere¹⁶⁴⁶
7. El-ḥāzer dāmān-ı yāri çāk çāk itdün Fehim
Mest-i cām-ı lutf-ı yāram bî-ḥicāb-ı maḥşerem

[122b der-kenār]

248

Na'Öt-i Şerif-i Cāmi¹⁶⁴⁷

(Mefā'Öjlün / Mefā'Öjlün / Mefā'Öjlün / Mefā'Öjlün)

1. Ve şall'allāh Óalā nürin ez u şod nürhā peydā
Zemīn ez ḥükm-i ü sākin felek ez Óışķ-ı ü şeydā
Muḥammed Aḥmed ü Maḥmūd vey rā ḥālikeş be'stūd
[123a der-kenār]
Ez ü şod cūd-i her mevcūd ü z'ü şod didehā peydā
3. Eger nām-ı Muḥammed rā neyāverdî Şefi'Ö ān dem
Ne Ādem yāftî tevbe ne Nūḥ ez ğarķ-ı neccinā
Ne eyyam ez bela rāhat ne Yūnus rāhat-ı ḥaşmet
Ne Óişî rā Mesîḥ ān dem ne Mūsî rā yed-i beyzā

¹⁶⁴³ Fehim-i Kağım D. G. (7 beyit) s. 578.

¹⁶⁴⁴ ğamze-i: ğamzeyem M.

¹⁶⁴⁵ Bu mısra 6. beytin 2. mısrasıdır.

¹⁶⁴⁶ Bu mısra 5. beytin 2. mısrasıdır.

¹⁶⁴⁷ Bu şiir (7 beyit) Farsça'dır.

5. Do çeşm-i negişneş rā mā zāğa'l başar h^vānend
Do zülf-iŖanberineş rā ki ve'lleyli izā yeğşā
Müzeyyen huld ez bŷeş mŷnevver Ŗālem ez rŷyeş
MuŖanber ān do gışŷyeş do zŷlfeyn-i şeb-iyeldā
7. Zi sırr-ı şıneeş CāmıŖ elem neşrah leke ber h^vānend
Zi miŖrāceş haber hānend ki sŷbhāne'lleżi esrā

[123a der-kenār]

249

Şarkı-i Hāfız¹⁶⁴⁸

(MüstefŖilŷn / MüstefŖilŷn)

I

1. Meftŷnuyam bir āfetŷn
Ol şŷh-ı mevzŷn-kāmetŷn
3. Ben gibi şāhıb-dikķatŷn
Ĥālŷm dilŷm şormaz geķer
5. Şad nāz ile görmez geķer

II

1. ŖĀşık gibi ŷftādesin
Ālŷftesin dildādesin
3. Cevher yine āmādesin
Ĥālŷm dilŷm şormaz geķer
5. Şad nāz ile görmez geķer

III

1. ŖUşşāk hep nālān imiş
Çŷn dıdeler giryān imiş
3. Bir dilber-i fettān imiş
Ĥālŷm dilŷm şormaz geķer
5. Şad nāz ile görmez geķer

IV

1. Ol nev-nihālŷmdŷr benŷm
Şāhıb-cemālŷmdŷr benŷm
3. Ŗaşı hilālŷmdŷr benŷm
Ĥālŷm dilŷm şormaz geķer
5. Şad nāz ile görmez geķer

¹⁶⁴⁸Bu şarkıya ait divan elde edilemediği iķin karşılaştırmaya yapılamadı.

1. Bir gün terğim ider
Ĥāfiż seni tekrım ider
3. Vaşlın saña taŖımım ider
Ĥālüm dilüm şormaz geçer
5. Şad nāz ile görmez geçer

[123a der-kenār] **250**

Ġazel-i Bākī¹⁶⁴⁹

(MeŖŖölü / FaŖilätü / MeŖaŖilü / FaŖilün)

1. Cānān odur ki meyl ide anı görince cān
[123b der-kenār]
Esbāb-ı ĥüsni ĥüb ola ammā be-şart-ı ān
Cānā metāŖ-ı ĥüsnüñe¹⁶⁵⁰ dil müşteri iken
Olmamış idi Ŗışık iline kār vān revān
3. Mihmān olunca derd ü ġamuñ dilde mā-ĥazar
İki enār dāneledi çeşm-i ĥün-feşān
Ceng itmege sitāre-i baĥtumla eyledüm
Bu āh-ı pür-şerārımı bir tıġ-ı zer-nişān
5. AŖdāya baş egdüremez kimse Bākīyā
Şemşir gibi olmayıcağ ser-be-ser zebān

[123a] **251**

Ġazel-i Kāñi Efendi¹⁶⁵¹

(MeŖŖölü / MeŖaŖilü / MeŖaŖilü / FeŖölün)

1. Ĥandān gelen Ŗāleme giryān gidecekdür
Giryān gelen Ŗāleme ĥandān gidecekdür
Şoĥbet keselın eyleme aĥbāb ile tecvız
Elbet bu cihāna gelen insān gidecekdür
[123b]
3. Farğ itmeyen insān ne dimek oldıġın eyvāh
Ĥayvān gelecekdür yine ĥayvān gidecekdür
Tıfl iken olan Ŗāzim-i Ŗuķbā şu fenāda
İnsān gelecek ĥürı vü ġılmān gidecekdür

¹⁶⁴⁹ Bākī D. , G. (5 beyit), s. 324.

¹⁶⁵⁰ -ı ĥüsnüñe: -ı mihrüne **D.**

¹⁶⁵¹ Kāñi D. , G. (5 beyit), s. 537.

5. Kānî şaķınup fursatı fevt itme görüş kim
Bir kaç güne dek şu koca oğlan gidecekdür

[123b]

252

Ėazel-i Kānî Efendi¹⁶⁵²

(Mef'ölü / Fā'ölätü / Mefā'ölü / Fā'ölün)

1. Eyler visali h'āhiř eger ister istemez
Gördi ki vaşlı cān deger ister istemez
Cevr ü cefāřı Ŗāřık-ı zāruđ belin bükür
ŖUřřāķı kendüsine eger ister istemez
3. Çıplaķ da bin[s]e menzil-i maķřūdına yiter
Ey dil riķāb-ı vaşla eger ister istemez
Vuşlat metā'Ŗnuđ değerin bilmiyor hele
Ėātırlara o řūh deger ister istemez
5. Girmiş Ėayāle bilmez iken ben mağabbeti
Almış o düzd-i cānı meger ister istemez
Kendin dil ehli āteře atmak da iş midür
Kānî ider fedā-yı ser[i] ister istemez

[123b]

253

Ėazel-i Kānî Efendi¹⁶⁵³

(Fā'ölätün / Fā'ölätün / Fā'ölätün / Fā'ölün)

1. Bezm-i řevķuđ isterüz mey-hāne olmuş olmamış
Cām-ı la'Ŗlündür Ėareř peymāne olmuş olmamış
Ėāller pervāne-i şem'Ŗ-i cemālündür senüğ
şem'Ŗ-i bezmüğ üstine pervāne olmuş olmamış
- [124a]
3. Fatlu dildür dilbere lāzım olan Ėüsn-i edā
Lebleri dendānları řehdāne olmuş olmamış
Başı Ėaysı mı idi Leylā'nuğ āh ü zār-ı Ėays
Ya'Ŗnı Mecnūn Ŗaķıllı dıvāne olmuş olmamış
5. Ėaysısı būstān u Ŗıřķuđ rüy-ı zerd-i Ėaysdur
Zerd canfes cāme-i řāhāne olmuş olmamış

¹⁶⁵² Kānî D. , G. (6 beyit), s. 544.

¹⁶⁵³ Kānî D. , G. (11 beyit), s. 563.

Māder-i eyyām ider zayıde elbet ādemi
Dehr aṇa babalanur hem ana olmuş olmamış

7. Yā lebūṇ bāsı o müşğın hāl-i zıbā noktası
Ey elif ḳad ne şanur yabane olmuş olmamış
Ḥ^vāb-gāh-ı nāzda mış mış uyur ol nāzenin
Tuḥfe-i gül-būseye sen ḳāni^Ö olmuş olmamış

9. ^ÖĀḳıbet evden berī geldi hele dıvānecik
Ḳaysuṇ evvelki sözi yābāne olmuş olmamış
Sevdüğüm bu āne-i ḥüsnüṇ uyutdı ^Öālemi
Gicelerde ḳıssā-ḥ^vān efsāne olmuş olmamış

11. ^ÖArş-ı Raḥmān şuffe-i lāḥütdır mesken saṇa
Ġam ne Kānī bu kühen kāşāne olmuş olmamış

[123b der-kenār]

254

Ġazel-i Hayālī¹⁶⁵⁴

(Fe^Öilātün / Fe^Öilātün / Fe^Öilātün / Fe^Öilün)

1. Sensüz ey rūḥ-ı revān sûret-i bī-cānem ben
Ḳara topraḳ başuma ḥāk ile yeksānem ben
Nice Ferḥād ile Mecnūnları zencīre çeken
^ÖIşḳ kişverlerine mālīk [ü]¹⁶⁵⁵ sultānem ben
3. Baş açık lāle çemende didi sultān-ı gül ¹⁶⁵⁶
Ḳan bulaşmış ^Öālem-i Şāh-ı Şehīdānem ben
Ḥāke güstāḥ gibi baśma ḳadem ey dervīş¹⁶⁵⁷
Ayaḡuṇ altına baḳ mūr-ı Süleymān'em¹⁶⁵⁸ ben
5. Ḥusrev-i mülk-i sühen oldı Ḥayālī gözüṇ aç
Dime anuṇ¹⁶⁵⁹ gibi bir şāḥib-i divānem ben

[123b der-kenār]

255

Ġazel-i Necātī¹⁶⁶⁰

(Fā^Öilātün / Fā^Öilātün / Fā^Öilātün / Fā^Öilün)

¹⁶⁵⁴ Hayālī D. G. (5 beyit), s. 241.

¹⁶⁵⁵ kişverlerine malik ü: kişverlerinin maliki **D**.

¹⁶⁵⁶ Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹⁶⁵⁷ Bu beyit divanda 3. beyittir.

¹⁶⁵⁸ mūr-ı Süleymān'em: mūr u Süleymān'em **D**.

¹⁶⁵⁹ anuṇ: onun **D**.

¹⁶⁶⁰ Necatī Beg D. , G. (5 beyit Mc. / 9 beyit D.) s. 428.

1. Kākül-i müşğın¹⁶⁶¹ birdür Ŗārız-ı gül-fām iki
Nitekim Ŗādetdür olur qadr bir bayrām iki
Āh kim iki Ŗadem ortasıdur bāğ-ı vüçüd¹⁶⁶²
Bir harāb-ābāda geldük¹⁶⁶³ ŗubh birdür ŗām iki
3. Kimi Ŗıŗa der¹⁶⁶⁴leb-i cān-bağşına¹⁶⁶⁵ kimisi¹⁶⁶⁶ āb-ı Hızır
Ŗora varursağ haqıqat cism birdür nām iki¹⁶⁶⁷
Dürr-i derya-yı Ŗademsin¹⁶⁶⁸ hūsn ile bir dānesin¹⁶⁶⁹
[124a der-kenār]
Āh kim zülfüñ hamında¹⁶⁷⁰ dāne birdür dām iki
5. Düŗde Ŗıŗkuñ hāletin Mecnūn'a ŗordum didi kim¹⁶⁷¹
Sağa hem-demdür Necātı bāde birdür cām iki

[124a der-kenār]

256

Ėazel-i EsŖad Efendi Merhūm¹⁶⁷²

(MefāŖilün / FeŖilātün / MefāŖilün / FeŖilün)

1. Göñül o sebz-i haat-ı gül-Ŗizār vaşfinda
Hezār nağme-serādur bahār vaşfinda
Nevā-yı pür-ŗe[re]rüm çerhi dāğ-dār itdi
O reŗk-i māh-ruh-ı hāl-dār vaşfinda
3. Ėariğ-i āteŗ-i hecr olmayan taşavvur ider
Ŗafā-yı zevk-i viŗāl-i nigār vaşfinda
Ferah-fezā-yı deründur ŗerāb-ı rüsvāyi
Kelām söylemez olduñ vaqār vaşfinda
5. Cihānı ėarqa-i hūn itdi reŗha-i qalemüm
Ŗerer-feŗān-ı dil-i dāğ-dār vaşfinda
MuŖattar itdi dimāğ-ı cihānı ey EsŖad
Ėazelleri o haat-ı müşğ-bār vaşfinda

¹⁶⁶¹ kākül-i müşğın: kākül-i müşğını **D.**

¹⁶⁶² Bu beyit divanda 3. beyittir.

¹⁶⁶³ geldik: geldüm **M.**

¹⁶⁶⁴ der: didiler **M.**

¹⁶⁶⁵ leb-i cān-bağşına: cān-bağşa **M.**

¹⁶⁶⁶ kimisi: kimi **M.**

¹⁶⁶⁷ Bu beyit divanda 5. beyittir.

¹⁶⁶⁸ Ŗademsin: keremsin **D.**

¹⁶⁶⁹ Bu beyit divanda 8. beyittir.

¹⁶⁷⁰ hāmında: ėamından **M.**

¹⁶⁷¹ Bu beyit divanda 9. beyittir.

¹⁶⁷² Bu gazelin hangi EsŖad Efendi'ye ait olduğı tespit edilemedi.

[124a]

257

Merhûm Şadr-ı Esbak Yûsuf Ziyâ Paşanın Ğazelidür¹⁶⁷³

(Fâ'ölâtün / Fâ'ölâtün / Fâ'ölâtün / Fâ'ölün)

1. Cām-ı endüh-ı felekden şimdi mahmûrlardanuz
Ya'Öni bezm-i dil-rübâdan dūr u mehcûrlardanuz
Birbirin ta'Öķib idüp gelmekdedür seng-i kaçā
Her tarağdan hātır-ı nā-şād u meksûrlardanuz
3. Ser-fürü itmez iken dünyā içün a'Ölālara¹⁶⁷⁴
Şimdi ednāya mümāşāt ile mecbûrlardanuz
4. Ben bu dehre n'eyledüm bilmem ne taķşır eyledüm¹⁶⁷⁵
Kim yanında hāliyā me'oyûs ü menfûrlardanuz
[124b]
5. Kem behā olsa n'ola kālā-yı şî'Örün ey Ziyā
Ķadr-i esfāl ile hayfā hāl-i ma'Özûrlardanuz

[124a der-kenār]

258

Ğazel-i Bākî¹⁶⁷⁶

(Fâ'ölâtün / Fâ'ölâtün / Fâ'ölâtün / Fâ'ölün)

1. Sûz-ı Őışķunla kaçan kim dilden¹⁶⁷⁷ āh ü zār olur
Āh dūd u dūd ebr ü ebr āteş-bār olur
Aķsa eşküm dīdeden ol gevher-i nā-yāb içün
Eşķ seyl ü seyl yem yem pūr-dür-i şehvār olur
3. Yansa dāğ-ı şīnem üzre hasret-i haddünle nār
Nār nūr u nūr hūr u hūr pūr-envār olur
Kūhdan geķse ğam-ı zūlfünle āhum şarşarı
Kūh deşt ü deşt bāğ u bāğ sūnbül-zār olur
5. Ğoncaya baķsa lebünşüz çeşm-i Bākî bir nażar
Ğonca berg ü berg hār u hār hanķer-dār olur

[124a der-kenār]

259

¹⁶⁷³ [http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ziya-pasa\(Erişim](http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ziya-pasa(Erişim) Tarihi:04.10.2021)

¹⁶⁷⁴ Bu beyit ilgili maddede 4. beyittir.

¹⁶⁷⁵ Bu beyit ilgili ansiklopedi maddesinde şöyledir: (Cevr-i nā-zāz-ı felekden çekdiğim Mevlā bilir / Gerçi biz iķbāl ile Őālemdə meşhurlardanız. [http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ziya-pasa\(Erişim](http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ziya-pasa(Erişim) Tarihi:04.10.2021):

¹⁶⁷⁶ Bākî D. , G. (5 beyit), s. 171.

¹⁶⁷⁷ dilden: dilde **D**.

Ve lehu Ğazel-i Bâķi¹⁶⁷⁸
(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mef'â'îlû / Fâ'îlün)

[124b der-kenâr]

1. Cûy-ı fenâyı hâlk birer ikişer geçer
Baħr-i belâdan ehl-i tecerrüd yüzer geçer
Reşk-i zülâl-i hançeri hâlkun bilin bükür
Şehr-i dile gelince hezârân kemer geçer
3. Câm-ı şarâb-ı nâbdan ırmaz görin ĥabâb¹⁶⁷⁹
Bir rûzgâr dide-i¹⁶⁸⁰ şâhib-nażar geçer
4. Yollarda görse ağladuğum baña taş atar
Gâhî bu çeşm-i eşk-fişânı siler geçer
5. Gülzâr-ı câna şu aķıdur sanki Bâķiyâ¹⁶⁸¹
Dilden sinân-ı ġamzeleri şöyle ter geçer

[124b der-kenâr]

260

Ğazel-i Bâķi¹⁶⁸²
(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mef'â'îlû / Fâ'îlün)

1. Fermân-ı Őişķa cân ile var inķiyâdumuz
Ĥükm-i ķazâyâ zerre ķadar yok Őinâdumuz
Baş egmezüz edâniye dünyâ-yı dün için
Allâh'adur tevekkülümüz iŐtimâdumuz¹⁶⁸³
3. Biz müttekâ-yı zer-keş-i câha tayanmazuz¹⁶⁸⁴
Ĥaķķun kemâl-i lutfınadur istinâdumuz
Meyden şafâ-yı bâtın-ı ĥumdur ġarez hemân
Erbâb-ı žâhir anlayamazlar murâdumuz
5. Minnet Ĥudâya devlet-i dünyâ fenâ bulur
Bâķi ķalur şâĥife-i Öâlemde adumuz

[124b]

261

Ğazel-i Şirôżi Muhlis Yûsuf Paşa¹⁶⁸⁵

¹⁶⁷⁸ Bâķi D. , G. (5 beyit M. / 7 beyit D.) s. 184.

¹⁶⁷⁹ Bu mısra divanda şöyle: İrmaz gözini sâġar-ı meyden ĥabâb var.

¹⁶⁸⁰ bir rûzgâr dide-i: her rûzgâr-dide ki **D**.

¹⁶⁸¹ Bu beyit divanda 7. beyittir.

¹⁶⁸² Bâķi D. , G. (5 beyit Mc. / 6 beyit D.) s. 218.

¹⁶⁸³ iŐtimâdumuz: iŐtiķâdumuz **M**.

¹⁶⁸⁴ Bu beyit divanda 5. beyittir.

(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mefâ'îlû / Fâ'îlün)

1. Bir cām sındı destüme hammāre uğradum
Mestem ki mekr ü āl-i қadeh-kāre uğradum
Şirîn lebā'îgamuñla hemān bî-қarār olup
Ferhād-ı tîşe-zen gibi kühsāre uğradum
3. Ağyār-ı bed-şifatla o yāri görince āh
Tîğum çeküp de Öasker-i küffāre uğradum
Āsānca ĥall olındı kemer-beste gerçi kim
Müşkil budur ki Őuқde-i şalvāre uğradum
5. Küfre ĥayāl-i zülf-i cihān-süz-ı dîdeden
Muhlis şerāb-ı ĥasret ile nāre uğradum

262

[124b] **Ġazel-i Nābî Efendi**¹⁶⁸⁶
(Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün)

1. Żevқ-i ġam dilde midür rāğ¹⁶⁸⁷ da mı tende midür
Neşve bülbülde midür gülde mi ġüşende midür
Oldı sermāye-i ĥayret baņa bîm ü ümmîd
Bilemem eyleyicek girye midür ĥande midür
3. Oldı bâzîçe-i Őışkuñda nihān ĥātem-i dil
Çîñ-i zülfünde midür sende midür bende midür
Ġül hem açıldı hem ārāyiş-i destār oldı
Bülbül-i bî-ĥaber āyā daĥi şîvende midür
5. Ĥāh u nā-ĥāh olur āvîze-i ġüş-ı aĥbāb¹⁶⁸⁸
Nābiyā her ġazelün böyle ĥoş-āyende midür

[125a]

263

Su'āl-i ŐĀşık Cevāb-ı Ma'Őşuk¹⁶⁸⁹
(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Fe'ûlün)

1. Didüm ebrûlaruñ egridür ey māh
Didi ol serv-қad toġrı bir Allāh

¹⁶⁸⁵ Şaire ait bir divan tespit edilemedi.

¹⁶⁸⁶ Nābî D. , G. (5 beyit M. / 7 beyit D.) s. 620.

¹⁶⁸⁷ rāğ: dağ eteġi, kır, çimenlik.

¹⁶⁸⁸ Bu beyit divanda 7. beyittir.

¹⁶⁸⁹ Bu şiirin hangi şaire ait olduġu tespit edilememiştir.

- Didüm bir gülşen ammā bülbülün çok
Didi ol ğonce-leb el-ĥamdüli'llāh
3. Didüm derviş kim bir buse lutf it
Didi derviş iseñ var ifteĥu'llāh
- Didüm öldüm firāķuñdan ĥabībüm
Didi öldün ise el-ĥükmüli'llāh
5. Dimiş zāhid şerāb-ı nāb içmeñ
MaŖāza'llāh yalandur ĥāşeli'llāh

[125a]

264

NaŖŖt-i Şerif-i Ĥazret-i Ĥabib-i Ekrem Šallallāhü TeŖālā ŖAleyhi ve Sellem¹⁶⁹⁰

(MefŖölü / MefāŖİlü / MefāŖİlü / FeŖölün)

1. Ey naŖŖt-i to her mertebe rā geşte pezirā
Erselte ilā'l-küllü beşiren ve nezirā
2. Zātet şode rahmet heme Ŗālem ü ādem
El-ĥamdü li men ĥāşseke bi'l-fazli kesirā
3. Ey serve-i küll fahr-i rüsül ĥādĭ-i ümmet
Šaddarte Ŗale'r-rüsül ve şayyerte emirā
4. Ez Yūsuf-i şiddik toyĭ aĥsen ü emlah
Lem yuhki leke'n-nāsü şebihan ve nezirā
5. Ey şemŖ-i furūzende-ruh-i cemŖ-i risālet
Erselte ile'l- Ŗālemi nūran ve beşirā
6. Ān fırka ki piçide ser ez ribķā-i emret
YesŖavne ile'n-nāri ve yeşİllün saŖirā

[125b]

7. Ān zümre ki fermān-ber-i aĥkām-i to mestend
Kānet lehümü'l-ĥuldü cezāen ve meşirā
- Çün gülşen-i cennet bovedeş gülhen-i düzah
Men kunte lehü ente mine'n-nāri mücİRā
9. Der hevl-i kıyāmet talebem ez to şefāŖat
Lā ĥavfe li-men kunte lehü şemme neşirā
- Pervā-yı cehennem nekoned EsŖad-ı āşĭ
İn kunte meded yā senede'l-ĥalk-ı žahİRā

¹⁶⁹⁰ Bu şiir (10 beyit) Farsça'dır.

[124b der-kenār]

265

Ġazel-i Merāmī¹⁶⁹¹

(Fā'ōilātün / Fā'ōilātün / Fā'ōilātün / Fā'ōilün)

1. Olmadı t̄ālī' müśā'ōid bulmadı bahtum şeref
Tā ki yüz göstermeden iqbāl sa'ōy oldı telef
Genc-i hūsnnin kıl temāşā bil ġanīmet fursatı
Ef'ōj-i zülfinden anuñ kaçma ey dil lā-tehaf
3. Naẓm[1] baħr-i bī-kerāndur şā'ōiri ġavvās anuñ
Anda ma'ōnā dürr-i şāfī kalb-i şā'ōirdür sadağ
[125a der-kenār]

Ġāmetün derd ile yā olsun selāmet gözleme
Tīr-i ōışka şineñi karşı tutup eyle hedef

5. Merd iseñ cümle qabā vü t̄acı terk it ōāşık ol
Ey Merāmī raht ü tahtı ber-taraf kıl ber-taraf

[125a der-kenār]

266

Ġazel-i Derviş Paşa¹⁶⁹²

(Mefā'ōilün / Mefā'ōilün / Mefā'ōilün / Mefā'ōilün)

1. Ĥakīm-i Mutlaquñ ger olmasa bir işde taqđiri
Müfīd olmaz hezār erbāb-ı ōaqluñ re'ōy ü tedbiri
Hezārān cevşen-i pülād ile qat qat zirih geyse
Kişi def'ō eylemez qavs-i qazādan atılan t̄iri
3. Muqarrerdür ōanā' vü faqr u nīk ü bed elem çekme
Nedür “naħnū qasemnā” āyetinün anla tefsiri
Ĥāzer men'ō-i qader kılmaz ne deġlü ġuş eylerseñ
Qazā-yı mübremün mümkün degül sa'ōy ile taġyiri
5. Sa'ōādet ister iseñ ehl-i iz'ōān ol tevekkül [kıl]
Qabül it cān ile Derviş pend-i Ĥāzret-i Piri

[125a der-kenār]

267

Ġazel-i Fuzūlī¹⁶⁹³

(Fā'ōilātün / Fā'ōilātün / Fā'ōilātün / Fā'ōilātün)

¹⁶⁹¹ Şairin bir divanı olduġu Kâtip Çelebi tarafından söylense de şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

¹⁶⁹² Derviş Paşa'nın divanı elde deġildir.

¹⁶⁹³ Fuzūlī Türkçe D. G. (5 beyit), s. 265.

1. Büt-i nev-resüm namāza şeb ü rüz rāğıb olmış
Bu ne dîndür Allāh Allāh bûte secde vācib olmış
Eşer-i kabûl-i tâ'at aña virmiş öyle hâlet
Ki kulüb-ı ehl-i hâle¹⁶⁹⁴ hârekâta cāzib olmış
3. Ferâhüm görüp cefâsın âsenâta dâhil eyler
Ne melek kim¹⁶⁹⁵ ol perînüñ âmelîne kâtib olmış
Ne âceb ger olsa ğamdan dünüm ü günüm berâber
Nice gün ki ol yüzi gül nażarumdan ğā'ib olmış¹⁶⁹⁶
5. Ğam-ı hecrdür ki¹⁶⁹⁷ artar eşer¹⁶⁹⁸ ile Ŗışķ zevķi¹⁶⁹⁹
Ğalat eylemiş Fuzûlî ki visâle tâlib olmış

[125a der-kenâr]

268

Ğazel-i Āzerî¹⁷⁰⁰

(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

1. Neşât-ı bâde-i Ŗışķuñ ciger-h'âr olmayan bilmez
Şafâ-yı cevher-i tîĝuñ dil-figâr olmayan bilmez
Dür-i yek-dâne-i deryâ-yı vaşluñ kıymetin cânâ
Sirişk-i çeşm-i hecrünle güher-bâr olmayan bilmez
3. Gedâ-yı küyuñ olmaķda ne hâlet olduĝın şâhüm
Geçüp taht-ı sa'âdet üzre hünkâr olmayan bilmez
Ğam-ı fûrķat çeken Ŗâşķ dem-i vaşla olur lâ'îķ
Bu sırrı Ŗışķ hâlinden haber-dâr olmayan bilmez
5. Neden mest-i mey-i ĝayret olupdur Āzerî dâ'îm
Nigârı bâde-nüş-ı bezm-i âĝyâr olmayan bilmez

[125b der-kenâr]

269

Ğazel-i Rahmî¹⁷⁰¹

(Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün)

1. Ne dil-i haste-i mecrûhuma merhem bulınur
Ne zamân ĝuśśaları def'îne hem-dem bulınur

¹⁶⁹⁴ -i hâle: -i tâ'at M.

¹⁶⁹⁵ kim: ki M.

¹⁶⁹⁶ Nice gün ki ol yüzi gül nażarumdan ğā'ib olmış: Nażarumdan ol yüzi gül nice gün ki ĝā'ib olmış D.

¹⁶⁹⁷ ki: kim D.

¹⁶⁹⁸ eşer: elem D.

¹⁶⁹⁹ Ŗışķ zevķi: Ŗışķ u zevķi M.

¹⁷⁰⁰ Bu gazelin hangi Azerî'ye ait olduĝu tespit edilemedi.

¹⁷⁰¹ Bursalı Rahmî D. G. (5 beyit), s. 189.

- Ne perişanluğunu hâtır-ı sevdâ-zedenün
Merhâmet eyleyüben bir sorar âdem bulunur
3. Bulmazam nitekim¹⁷⁰² sa'ÿy iderem şādılığı
Şādılık ister iken belki niçe ğam bulunur
- Ne ğam-ı Öışk-ı nigâr ile şikeste¹⁷⁰³ dilümün
Râzını söylemege mûnis ü mahrem bulunur
5. Rahmiyâ yâr visaline qarîb olduĝca
Âh kim her yañadan mâni'Ő-i muhkem bulunur

[125b der-kenâr]

270

Güfte-i İbrâhîm Hâkķı¹⁷⁰⁴

(Fâ'Öilâtün / Fâ'Öilâtün / Fâ'Öilün)

1. Hâķ didi nûr-ı semâvât ü zemîn
Zâtını vaşf itdi Rabbü'l-Őâlemîn
Ehl-i Hâķ cânında bulmuşdur Öıyân
Nûr-ı Hâķķı Öâleme Bî-çün¹⁷⁰⁵ qarîn
3. Hâķ “fe bi yesma'Ő ve bi yeb'sur” didi¹⁷⁰⁶
Buldıĝıyçün nûrını bu mâ'Ő u tîn

[126a der-kenâr]

- Ehl-i hâl itmezdi vecdinden semâ'Ő
Olmasa râz-ı ma'Öiyyet müstebîn
5. Nûr-ı pâki bulmasaydı âb ü hâķ
Olmaz idi sûret [ü] ma'Önâ mu'Őîn¹⁷⁰⁷
Nûr-ı “lâ-şarkî velâ-ĝarbî” bulan
Ehl-i dil mişkât-ı nûr olmuş yaķîn
7. Varlıĝuñ ma'hv eyleyüp bulsañ fenâ
Žâhir olur sırr-ı “ĥayrû'l-vârişîn”¹⁷⁰⁸
Vaĥdeti keşretde bulmuş ehl-i Hâķ
Âminîn ü sâlimîn ü ĝanimîn

¹⁷⁰² nitekim: niçe kim **D.**

¹⁷⁰³ şikeste: perişan **D.**

¹⁷⁰⁴ Erzurumlu İ.Hakkı D.Güf. (9 beyit), s. 299.

¹⁷⁰⁵ bîçün: zâtı akılla idrak edilemeyen Allah.

¹⁷⁰⁶ “Onunla duyar ve onunla duyulur.”

¹⁷⁰⁷ mu'Şîn: mübîn **D.**

¹⁷⁰⁸ “Varislerin en hayırlısı.”, Enbiya Suresi (21 / 89) ayetinden iktibas.

9. Hakk'a tefviz eyle Hakkı sen seni
Fâzil-i Muhtârı bul ni'ome'l-Mu'în

[126a der-kenâr]

271

Güfte-i İbrâhîm Hakkı¹⁷⁰⁹

(Mefâzilün / Mefâzilün / Fezilün)

1. Göñül dilberdedür elhamdüli'llâh
Lebi Kevşerdedür elhamdüli'llâh
Ne ferzend¹⁷¹⁰ ü zen ister [dil] ne zînet
Ne şim ü zerededür elhamdüli'llâh
3. Çü dil dilberle seyr eyler cihânı
Daî bi-perdedür elhamdüli'llâh
Göñül döstün tanur tenhâ cihânda
Adü güm-gerdedür elhamdüli'llâh
5. Degül gam yok olursa ten ki cânım
Aceb hoş yirdedür elhamdüli'llâh
Derün-ı dilde rüşen dide-i cân
Ruḥ-ı enverdedür elhamdüli'llâh
7. Ezelden hamr-ı Oışkı içdi Hakkı
Henüz ol serdedür elhamdüli'llâh

[126a der-kenâr]

272

Güfte-i İbrâhîm Hakkı¹⁷¹¹

(Mütefâzilün / Fezilün / Mütefâzilün / Fezilün)

1. Göñül alsa¹⁷¹² büyi andan aḡa dü-cihân görünmez
Yüzini görürse cāndan daî cism ü cân görünmez
Dile sâķı olsa cānān dil olur gül ü gülistān
Çün olur¹⁷¹³ riyāz-ı Rahmān aḡa¹⁷¹⁴ hâķ-dān görünmez
3. O ki mülk-i cismi yıkmış o gelü-yı nefsi çıkmış
Daî Oarş-ı cāna çıkmış aḡa¹⁷¹⁵ nerdübān görünmez

¹⁷⁰⁹ Erzurumlu İ.Hakkı D.Güf. (6 beyit), s. 325.

¹⁷¹⁰ ferzend: oğul.

¹⁷¹¹ Erzurumlu İ.Hakkı D.Güf. (6 beyit) , s. 221.

¹⁷¹² alsa: ise **M.**

¹⁷¹³ çün olur: ola çün **D.**

¹⁷¹⁴ aḡa: ona **D.**

¹⁷¹⁵ aḡa: ona **D.**

Yem-i nutkuñ ebr-i¹⁷¹⁶ cāndur bu lisan çü nāvdāndur

[126b der-kenār]

Göñül ehl-i bahriyāndur ğam-ı nāvdān¹⁷¹⁷ görünmez

5. Yüri sen bu levh-i dilden o Ŗulüm-ı ŖıŖkı öğren
Dile tolsa hikmet andan qalem ü lisān görünmez

Fem-i ādemî kemāndur sözi tîr-veŖ¹⁷¹⁸ revāndur
Ātan ānı cān-ı cāndur Ŗamel-i kemān görünmez

7. Gözedür rızā-yı Ĥaqqı bulan anı dilde Ĥaqqı
Bu cihān koy¹⁷¹⁹ bu halkı ki bu cāvidān görünmez

[126b der-kenār]

273

Güfte-i İbrāhîm Ĥaqqı¹⁷²⁰

(MeŖŖölü / FāŖilātü / MeŖāŖilü / FāŖilün)

1. Bismi'llāh ey muĥibb-liqā cūy-ı dil-nişîn
BaŖ itdi dilde süfre-i ŖıŖkı dil āferîn
Her Ŗām u hās rahmetini ĥırmı itdi kim
AŖyān-ı kāŖināt olalar anda ĥüşe-çîn¹⁷²¹
3. Her ĥamd o Rabb-i Ŗālemedür kim müdām olur
Hem evvelîn ġariq-i nevālî hem āhirîn
Çün mālîk-i quvā-yı Ŗibād oldı rüz-ı kesb
Sermāye-i cezā hem odur halka yevm-i dîn
5. ŖıŖkuñda fānî olmadur “ıyyāke naŖbüdü”¹⁷²²
Andan beqā senünledür “ıyyāke nesteŖîn”¹⁷²³
Sensin hidāyet eyleyici “ıhdına's-sırāt”¹⁷²⁴
Tā nūruñ ola qalbüme Ŗālemde müstebîn
7. Farq-ı fakat netice-i qahrıñdur ol Ŗaẓım
CemŖ-i “fe ĥasbü”¹⁷²⁵ ĥükm-i dalāletdür ol mübîn

¹⁷¹⁶ ebr-i: ayrı **D.**

¹⁷¹⁷ ğam-ı nāvdān: ğam u nāvdān **D.**

¹⁷¹⁸ tîr-veŖ: oq gibi **D.**

¹⁷¹⁹ koy: qor **M.**

¹⁷²⁰ Erzurumlu İ.Hakkı D.Güf. (9 beyit), s. 291.

¹⁷²¹ ĥüşe-çîn: kırmı toplayıcı.

¹⁷²² “Ancak sana ibadet ederiz” Fatiha Suresi (1/5) ayetinden iktibas.

¹⁷²³ “Ancak senden yardım isteriz” Fatiha Suresi (1/5) ayetinden iktibas.

¹⁷²⁴ “Bize yolu hidayet eyle” Fatiha Suresi(1/6) ayetinden iktibas.

¹⁷²⁵ “Ona işte böylesine yeter” , Bakara Suresi (2 / 206) ayetinden iktibas.

Vir albe cem -i tefrika v  cem i t  bulam
Far  re cem i cem  ile farkı olam em n

9.  akı ulu  du ası fen dur fen  hem n
Faqr u fen yı bahş ıl  m n y  Mu  n

[125b]

274

 azel-i ab li Efendi¹⁷²⁶

(Fe il t n / Fe il t n / Fe il t n / Fe il n)

1. O let fet o nez ket o  ar fet o  af 
O fe  hat o bel gat o tar vet o ed 
O sem hat o siy det o sa  det o v c d
O  ad let o  in yet o seh vet¹⁷²⁷ o  at 
3. O meveddet o m r vvet o mahabbet o kerem
O ri  yet o  im yet o  ef  at o vef 
O mura    o m lemma  o musanna  elf z
O tebess m o tekell m o terenn m o nid 
5. Ned r ol y re ab li bu adar  izzetler
O te evvu  o ta      o ta  allu  o hev 

[125b]

275

 azel-i Fuz li-i Ba d di¹⁷²⁸

(Mef  l  / Mef   l  / Mef   l  / Fe  l n)

1.  h eyled   m serv-i h r m nu  i  nd r
an a ladu  m  once-i  and nu  i  nd r
Ser-ge telig m k k l-i m    n  i  nd r
   ftelig m z lf-i per   nu  i  nd r
[126a]
3. B mar ten m nergis-i mest ne  eleminden¹⁷²⁹
  n n ciger m la l-i Bed    nu ¹⁷³⁰ i  nd r
Ya d m ten mi fa l   ni  em -tek am  
Bil kim bu ted r k  eb-i hicr nu  i  nd r

¹⁷²⁶ Turkish Studies Cilt 4, Sayı 2, s.307-362.

¹⁷²⁷ seh vet: him yet **M.**

¹⁷²⁸ Fuz li T rk e D. , G. (5 beyit M. / 7 beyit D.) s. 227.

¹⁷²⁹ eleminden: elinden **M.**

¹⁷³⁰ -i Bed    nu : -i d r-ef   nu  **D.**

5. Vā'Öiž bize dün düzeh[i] vasf itdi Fuzûlî
Ol vaşf senünj külbe-i ahzānuñ içündür

[126a]

276

Ġazel-i Pertev Efendi¹⁷³¹

(Mefā'Öilün / Fe'Öilātün / Mefā'Öilün / Fe'Öilün)

1. Ĥitāb-ı Öışkı kim añlar kimünle söyleşeyüm
Cevāb-ı Öışkı kim añlar kimünle söyleşeyüm
Zamāne bü'l-hevesānından ey gönül göster
Cenāb-ı Öışkı kim añlar kimünle söyleşeyüm
3. Ceride-i dil-i derd-āşināda var mı yekün
Ĥisāb-ı Öışkı kim añlar kimünle söyleşeyüm
Mecāl qalmadı nūş-ı şarāba h'āhiş tām
Ĥarāb-ı Öışkı kim añlar kimünle söyleşeyüm
5. Bu mekteb-i edeb-āmūz-ı Őışkıda Pertev
Kitāb-ı Öışkı kim añlar kimünle söyleşeyüm

[126a]

277

Nažire-i İskenderiyyevî Şerifî Muştafa Paşa¹⁷³²

(Mefā'Öilün / Fe'Öilātün / Mefā'Öilün / Fe'Öilün)

1. Őİķāb-ı Öışkı kim añlar kimünle söyleşeyüm
Őİķāb-ı Öışkı kim añlar kimünle söyleşeyüm
Degül mi nev-hevesānda çü şu'Öle-i şeb-tāb
Bu tāb-ı Öışkı kim añlar kimünle söyleşeyüm
3. Ġamunñ mesāhai var ise şebt-i cedvel bir
Nisāb-ı Öışkı kim añlar kimünle söyleşeyüm
[126b]
Meyünñ nevālesi bir zehr-i dil nemek-ālūd
Kebāb-ı Öışkı kim añlar kimünle söyleşeyüm
5. Bu ders-i ĥubbı Şerifîye ĥadd ile itsün
Çü bāb-ı Öışkı kim añlar kimünle söyleşeyüm

[126b]

278

Ġazel-i Żü'l-kāfiyeteyn-i Şerifî Muştafa Paşa¹⁷³³

¹⁷³¹ Muvaķķit-zāde pertev D. G. (5 beyit), s. 189.

¹⁷³² Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

1. Bağ rişte-i cân zülfe dolandukça dolandı
Gül-ruhları al renge utandukça boyandı
Oldukda matar-rız-i belâ çihre-i ağıyar
Pür-çeşme-i maşşûd bulandukça tıkanı
3. Dildarını rüoyâda dañi Ôâşık-ı miskîn
Gördiye de etrâfı arandukça uyandı
Zencir-i girih-gire dönüp va'ode-i vaşlı
Şan zülf-i müselsel ki tarandukça uzandı
5. Teklîf ü tekellûf olamaz tab'â Şerîfî
Gör mecra'ı-e eş'âr uşandukça kapandı

[126b]

279

Ğazel-i Câmî der-Na'ôt-i Ĥabîb-i Ekrem Şallallâhü Te'âlâ ÔAleyhi ve Sellem¹⁷³⁴

(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mef'â'îlû / Fâ'îlûn)

1. Ey âfîtab-ı rûy-i Ôaks-i fûrûğ-i zât
Zâhir zi zülf ü hâl ü hatet keşret-i şîfât
Zîr-i niķâb-ı ca'ôd-i müselsel ruh-i to kerd
Şerh-i butûn-i zât ü žuhûr-i ta'ayyünât
3. Çeşmet be ġamze leb-i şeker-hande mî koned
Tefsîr-i âyet-i haleķa'l-mevtû ve'l-hayât
Z'an tîğ-i ġamze mî berem ez cân ü dil ümmîd
Dervîş râ çe çâre zi kad'ô-i ta'allukât
- [127a]
5. Kerdem nemâz der ĥam-i mihrâb-ı ebrûyet
Ķarret bi nûri vechek Ôaynâye fi's-salavât
Z'an ĥârĥâ ki der dil-i men kiştî ez vefât
Ĥâhed gül-i vefât demîden pes ez vefât
7. Der dâm-ı turrehâ-yi to Câmî eşir şod
Müşkil ki efġened pes ez in dâm turrehât

[127a]

280

Ve lehu Câmî der-Na'ôt-i Ĥabîb-i Ekrem ve Resûl-i Muĥterem Şallallâhü ÔAleyhi ve Sellem¹⁷³⁵

¹⁷³³ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

¹⁷³⁴ Bu şiir (7 beyit) Farsça'dır.

(Mef'ûlû / Mef'ûlûn / Fe'ûlûn)

1. Ey vâzîh u ve'd-đuhâ cebînet
Velleyl niķâb-ı Ŗanberînet

Fâhâ raķamî zi dâsidânet
Yâşîn Ŗâlemî ber âstînest
3. Cennet eşerî zifeyz-i mihret
Dûzah şererîzi tef-i ķînet

Esrâr-ı vüçüd râ kemâhî
Dîde nażar Ėudây-bînet
5. Pîş-i to sipîhr ķün zemîn pest
Ŗâlem heme rûy ber zemîne

To şâhîb-i kân-ı küntü kenzen
AŖyân-ı rûsül ķurâze-ķînet
7. Ėün bert to Ėudâ-yı âferîn goft
CâmîŖ ķe sezâ-yı âferînet

[127a]

281

Şarkî-i Râşid Efendi¹⁷³⁶

(Mef'ûlû / Mef'ûlûn / Fe'ûlûn)

1. Nihâl-i bâğ-ı hûbânsın güzelsin
Sehî serv-i hîrâmânsın güzelsin
[127b]
Saņa cûlar gibi ceryân olur dil
Dil-i gûlzâr-ı cânânsın güzelsin
3. Dil-i bîmâre lutf it merĖamet ķıl
Fabîbüm saņa meftûn olduğum bil

Yanar şubĖ u mesâ ŖışķuĖla bu dil
Şeh-i hûbân-ı devrânsın güzelsin
5. Siyeh ĖişûlaruĖ ķılma perîşân
Beni itme şehâ bî-şabr u sâmân

Dil-i bîmâre ķıl vaşluğla dermân
Şifâ-yı derd-mendânsın güzelsin

¹⁷³⁵ Bu şiir (7 beyit) Farsça'dır.

¹⁷³⁶ Bu şiir Râşid Dîvânı'nda yoktur. Ayrıca şarkının hangi Râşid'e ait olduğu tespit edilemedi. Kamile Ėetin'in hazırladığı Râşid Dîvânı'nda da yer almamaktadır.

7. Taḥammül kılmadı şabıra ne çäre
Tabıbüm dil ğamuyla päre päre
Kerem kııl Rāşid-i nālān [ü] zäre
Kerım-i āfet-i cānsın güzelsin

[127b]

282

Ġazel-i Zıverı der-Na'ót-i Resül-i Bārı Şallallāhü ÓAleyhi ve Sellem¹⁷³⁷

(Mefā'ölün / Fe'ölātün / Mefā'ölün / Fe'ölün)

1. Hıdivv-i Yeşrib ü Bathā Muḥammed-i ÓArabı
Keşıl-i rahmet-i Mevlā Muḥammed-i ÓArabı
Tabıb-i Óillet-i bı-kes [ü hem] mu'ólece-res¹⁷³⁸
Marıza edviye-fermā Muḥammed-i ÓArabı
3. Mü'öeddi-i şeb-i esrā netıce-i ma'ónā
İmām-ı Mescid-i Aķsā Muḥammed-i ÓArabı
Hemān dürüd u taḥıyyāt ile selām olsun
Ki ümmetüm diye ḥālā Muḥammed-i ÓArabı
5. Girıve-gerd-i hatāyem hemışe Zıver lık
Kuşūrum eylemez iḥsā Muḥammed-i ÓArabı

[128a]

283

Ġazel-i Seyyid Neşimı der-Na'ót-i Resül-i Bārı Şallallāhü ÓAleyhi ve Sellem¹⁷³⁹

(Mefā'ölün / Fe'ölātün / Mefā'ölün / Fe'ölün)

1. Delıl-i şubḥ-ı sa'óādet Muḥammed-i ÓArabı
Çerāğ-ı şām-ı kıyāmet Muḥammed-i ÓArabı
Emın-i meżheb ü millet şefı'ı-rüz-ı cezā
Mu'öın-i lutf-ı şehadet Muḥammed-i ÓArabı
3. Murād ez-şādef-i kā'ınāt dürrı büd
Derün-ı baḥr-i Óināyet Muḥammed-i ÓArabı
Emānetı ki Hudā Óarza gerd ber-kevneyn
Derün-ı gerd-i sıyānet Muḥammed-i ÓArabı
5. Neşimiyā meşov ez rahmet-i Hudā nevmıd
Ki mı resed be şefāat Muḥammed-i ÓArabı

¹⁷³⁷ Bu şiir (5 beyit) Farsça'dır.

¹⁷³⁸ Bu mısranın vezni bozuktur.

¹⁷³⁹ Bu şiir (5 beyit) Farsça'dır.

284

[128a] Ğazel-i Fuzûlî Efendi¹⁷⁴⁰

(Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilün)

1. Yağma cānum nāle-i bî-ihtiyārumdan şağın
Dökme kanum āb-ı çeşm-i eşk-bārumdan şağın
Şu virür her şubh-dem gözyaşı tığ-ı āhuma
Çok beni incitme tığ-ı āb-dārumdan şağın
 3. Cevr odı yakdı beni yanumda durma ey gönül
Bir tutuşmuş âteşem kırb u civārumdan şağın
Ten evinden rahtıñı cehd eyle ey dil¹⁷⁴¹ taşra çek
Āfet-i seyl-i sirişk-i bî-ğarārumdan şağın
 5. Gelme¹⁷⁴² kabrüm üzre ey Őışık içre ben tek ölmeyen¹⁷⁴³
Ta'ōna daşıdur saña seng-i mezārumdan şağın
Gerçi bir hāk-i rehem kimse beni almaz göze¹⁷⁴⁴
Çok hākāretle nāzer kılma ğubārumdan şağın
 7. Şāh-ı mülk-i miñnetem hayl ü sipāhüm derd ü ğam¹⁷⁴⁵
Ĥayl-i bî-ğadd ü sipāh-ı bî-şümārumdan şağın
- [128b]

Ey Fuzûlî kangı mañbūbı [ki] sevsen¹⁷⁴⁶ rahmi var
Kıl hāzer ancak benüm bî-rahm yārūmden şağın

285

[128b] Ğazel-i Fuzûlî-i Bağdādî

(Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilün)

1. Mübtelā-yı derd ü ğam bulsam melālüm söylerem
Ehl-i hāle rāst gelsem ĥasbiñālüm söylerem
Kānde bir dīvāne bulsam eylerem Öarz-ı cünün
Hem-demüm ehl-i kemāl olsa kemālüm söylerem

¹⁷⁴⁰ Fuzûlî Tüekçe D. G. (8 beyit), s. 331.

¹⁷⁴¹ dil: cān M.

¹⁷⁴² gelme: durma D.

¹⁷⁴³ Bu beyit divanda 7. beyittir.

¹⁷⁴⁴ Bu beyit divanda 5. beyittir.

¹⁷⁴⁵ Bu beyit divanda 6. beyittir.

¹⁷⁴⁶ sevsen: sorsan D.

3. İtmesün mi ol güneş benden felekde Óār kim
Buldıgum yirde hemān şükr-i zevālüm söylerem
Ger şikār ahvālin eger cemÓ olup şayyādlar
Şayda kâbil olmayan vahşî ğazālüm söylerem
5. Ey Fuzūlî hîssē-dār olsun deyü erbāb-ı Óışk
Kıssā-hān olup raķib ile cidālüm söylerem

[128b]

286

Ve lehu Ğazel-i Fuzūlî-i Bağdādî¹⁷⁴⁷

(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

1. Ney gibi her dem ki bezm-i vaşluñı yād eylerem
Tā nefes vardur qurı cismümde feryād eylerem
Rüz-ı hicrāndur sevin ey murğ-ı rûhum kim bu gün
Bu kafesden ben seni elbette āzād eylerem
3. Vehm idüp tā şalmaya ol māha mihrin hiç kim¹⁷⁴⁸
Kime yitsem cevri ü žulmünden aña dād eylerem
Kān yaşum kılmaz vefa giryān gözüm israfına¹⁷⁴⁹
Bunca kim her dem ciger qanından imdād eylerem
5. İncimen her nice kim aġyār bî-dād eylese
Yār cevriyçün gönül bî-dāda muÓtād eylerem
[129a]
Bilmişem bulman¹⁷⁵⁰ vişālün lîk bu ümmîd ile
Gāh gāh öz hātır-ı nā-şādumı şād eylerem
7. Levh-i Óālemden yudum eşk ile Mecnūn adını
Ey Fuzūlî en dahi Óālemden bir ad¹⁷⁵¹ eylerem

287

[129a] **Ve lehu Ğazel-i Fuzūlî¹⁷⁵²**

(MefāÓilün / MefāÓilün / MefāÓilün / MefāÓilün)

1. Fiġān kim baġrumuñ ol lāle-ruh qan olduġın bilmez
Ciger pergālesinde dāġ-ı pinhān olduġın bilmez

¹⁷⁴⁷ Fuzūlî Türkçe D. G. (7 beyit), s. 312.

¹⁷⁴⁸ Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹⁷⁴⁹ Bu beyit divanda 3. beyittir.

¹⁷⁵⁰ bilmişem bulman: bulmuşam yolın **M**.

¹⁷⁵¹ bir ad: bî-dād **M**.

¹⁷⁵² Fuzūlî Türkçe D. , G. (6 beyit Mc. / 7 beyit D.) s. 253.

- Ĥabı̇büm gönlümi cem'Ö eylemez ruhsarı devrinde
Meger zülfı̇ gibi ĥālüm perişān olduğın bilmez
3. Kılur taķşır idüp bir lutf her dem gönlüm almaķda
Vefā resmin şanur düşvār āsān olduğın bilmez
- Güzeller devlet-i vaşlın bulup mağrur olan Öāşık
Neşāt-ı vaşlda endüh-ı hicrān olduğın bilmez
5. Dil-i şad-pāreden bı-dād kesmez ġamze-i mestün
Ne ġāfil pādışehdür mülki vırān olduğın bilmez
- Fuzülî ĥasteye düşmen söziyle dōst ta'Ön¹⁷⁵³ eyler¹⁷⁵⁴
Zihî sāde mu'Öārız ġavli bühtāñ olduğın bilmez

288

[129a] **Ve lehu Ėazel-i Fuzülî**¹⁷⁵⁵

(Mef'Öülü / Mefā'Öilü / Mefā'Öilü / Fe'Öülün)

1. Gönlüm açılır zülf-i perişānuñı görgeç
Nutķum tutilur ġonce-i ĥandānuñı görgeç
Baķduķca saña ġan şaçılır dı̇delerümden
Bağrum delinür nāvek-i müjġānuñı görgeç
3. Ra'Önāluk ile ġāmet-i şimşādı iden zıkr
Olmaz mı ĥacil serv-i ĥırāmānuñı görgeç[129b]
- Çok Öişķa heves ideni gördüm ki hevāsın
Terk itdi senün Öāşık-ı nālānuñı görgeç
5. Kāfir ki degül mu'Öterif-i nār-ı cehennem
İmāna gelür āteş-i hicrānuñı görgeç
Nāzüklük ile ġonce-i ĥandāmı iden yād
İtmez mi ĥayā la'Öl-i dür-efşānuñı görgeç
7. Sen ĥāl-i dilün söylemesen n'ola Fuzülî
İl fehmi kılur çāk-i ġirġbānuñı görgeç

289

[129b] **Ve lehu Ėazel-i Fuzülî**¹⁷⁵⁶

¹⁷⁵³ ta'Ön: cevri D.

¹⁷⁵⁴ Bu beyit divanda 7. beyittir.

¹⁷⁵⁵ Fuzülî Türkçe D. G. (7 beyit), s. 216.

¹⁷⁵⁶ Fuzülî Türkçe D. G. (7 beyit), s. 199.

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

1. Ey nâvek-i şevķun siper[i] şine-i aĥbâb
Zülfün ĥamı erbâb-ı vefâ şaydına ĥullâb
Miĥrâbda şekl-i ĥam-ı ebrû-yı latîfün
Vâcib bu cihetden ĥamûya secde-i miĥrâb
3. Sûzum dir idüm şem'î saĥa eyleye rûşen
Neżżâre-i ruĥsârûna yok şem'îde hem tâb
Ĥorşid cemâlünden ol ay şaldı niķâbuĥ
Şubĥ oldu dur ey baht nedür bunca şeker ĥ'âb
5. Dün şubĥ yetürdüm felege mevc-i sirişķüm
Ėarķ itdi felek üzre olan encüm ü girdâb
Sâķi meger ol la'îl sözün dir mey-i nâba
Kim düşdi ayaĥına elin öpdî mey-i nâb
7. Cem'îyyet esbaba göĥül virdi Fuzûlî
Kim tefriķadur ĥâtıra cem'îyyet-i esbâb

290

[129b] **Ve lehu Ėazel-i Fuzûlî**¹⁷⁵⁷

(Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlûn)

[130a]

1. Ėalķa ĥûblardan visâli-râĥat-efzâdur ĥaraż
ÔĖaşîķa ancak tasarruf bir¹⁷⁵⁸ temâşâdur ĥaraż
Zâhidâ terk itme şâhidler visâli-râĥatın¹⁷⁵⁹
Gör Ôazâbuĥdan hemîn¹⁷⁶⁰ ĥilmân u ĥavrâdur ĥaraż
3. Żevķsüz lâzım çıkar dünyâdan ol dünyâ-perest¹⁷⁶¹
Kim aĥa dünyâdan ancak żevķ-i dünyâdur ĥaraż
Ėavz-ı Kevşerden ki dirler ravza-i rıdvândadur¹⁷⁶²
Sâķi-i gül-ķihre vü câm-ı muşaffâdur¹⁷⁶³ ĥaraż

¹⁷⁵⁷ Fuzûlî Türkçe D. G. (7 beyit), s. 270.

¹⁷⁵⁸ taşarrufsuz: taşarruf bir **M.**

¹⁷⁵⁹ Bu beyit divanda 3. beyittir.

¹⁷⁶⁰ hemîn: hemân **M.**

¹⁷⁶¹ Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹⁷⁶² Bu beyit divanda 2. beyittir.

¹⁷⁶³ muşaffâdur: musaffâdan **M.**

5. Rāhat olsaydı ğaraž dünyāda faqr isterdi halk
Ġālibā kim halka bir bî-hūde ğavġādur ğaraž
ŖĀrif ol sevdā-yı Ŗışk inkārın itme ey hākım
Kim vücūd-ı halkdan ancak bu sevdādur ğaraž
7. Kıl Fuzūlî terk-i ibrām-ı tekellüm kim yiter
Şüret-i hālün ger izhār-ı temennādur ğaraž

291

[130a] **Ve lehu Ġazel-i Fuzūlî**¹⁷⁶⁴

(FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilün)

1. N'ola zāhid bilse küfr-i zülf imān olduġın
Şimdi görmüşler midür kâfir müselmān olduġın
Ben eger Ŗāşık olup dîn virmeveydüm ġārete
Kim bilürdi Ŗışk mülki kâfiristān olduġın
3. Kıl şevāb ey göz döküp kan vākıf it ġāfilleri
Meyl idenler Ŗışka bilsünler ciger kan olduġın
Taşa benzer kanlu her pergāle kim gözden çıkar
Andan itdüm fehm kim dil mülki¹⁷⁶⁵ vîrān olduġın
5. VaŖde-i vaşlına ol günden ki virdüm gönlümü
Ben anuġ bilmez midüm āhir peşimān olduġın
Ŗışkını āsān görüp oldum eşiri tıfl iken
Bilmedüm geldükçe bir āşüb-ı devran olduġın
- [130b]
7. Ey Fuzūlî hūblar vaşlına eylersin heves
Güyyiā bilmezsün ol vaşl içre¹⁷⁶⁶ hicrān olduġın

292

[130b] **Ve lehu Ġazel-i Fuzūlî**¹⁷⁶⁷

(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

1. Yine ol māh benüm aldı qarārüm bu gice
Çıkacaġdur felege nāle vü zārüm bu gice

¹⁷⁶⁴ Fuzūlî Türkçe D. G. (7 beyit), s. 327.

¹⁷⁶⁵ Kim dil mülki: gönlüm şehri **D.**

¹⁷⁶⁶ Bilmezsün ol vaşl içre: bilmez misün vaşl içre **D.**

¹⁷⁶⁷ Fuzūlî Türkçe D. G. (7 beyit), s. 346.

- Şem'Ö-veş mahrem-i bezm eyledi ol mäh beni
Yanacağdur yine hecr odına varum bu gice
3. Hem visali urur od cānuma hem hicrānı
Bir Óaceb şem'Ö ile düşdi ser ü kārūm bu gice
- Ne tütündür ki çıkar çerh[e] dil-i zāre meger
Hecl dāğın urur lāle-Óizārūm¹⁷⁶⁸ bu gice
5. Şubha şaldı bu gice şem'Ö gibi katlūmi hecl
Ola kim şubh gelince gele yārūm bu gice
- Pāre pāre cigerūm itlerine neẓr olsun
Ol ser-i kūya eger düşse güzārūm bu gice
7. Var idi şubh-ı visaline Fuzūlī ümmīd
Çıkmasa hasret ile cān-ı figārūm bu gice

293

[130b] **Ve lehu Ğazel-i Fuzūlī**¹⁷⁶⁹

(Fā'Öilātūn / Fā'Öilātūn / Fā'Öilātūn / Fā'Öilūn)

1. Ey geyüp gül-gün dem-ā-dem Óazm-i cevlan eyleyen
Her teref cevlan idüp döndükçe yüz kan eyleyen
- Ey beni mahrum idüp bezm-i visalinden müdām
Ğayri h'ān-ı iltifatı üzre mihmān eyleyen
3. Ey dem-ā-dem reşk tığiyle benüm kanum dōken¹⁷⁷⁰
Mey içüp ağıyar ile seyr-i gülistan eyleyen
- [131a]
- Nice kim efgānumı ey mäh işitdün giceler¹⁷⁷¹
Dimedün bir gice kimdür bunca efgān eyleyen
5. N'ola ger cem'Öiyyet-i hātırdan olsam nā-ümīd
Cem'Ö olur mı hüblar zülfi[n] perişān eyleyen
- Yār dün çekmişdi katlūm kaşdına tığ-ı cefā
Yitmesün maşşūdına yā Rab peşimān eyleyen
7. ÓIşık derdiyle olur Óāşık mizacı müstaķīm
Düşmenümdür dōstlar bu derde dermān eyleyen

¹⁷⁶⁸ lāle-Óizārūm: lāle-i zārūm **D.**

¹⁷⁶⁹ Fuzūlī Türkçe D. G. (9 beyit), s. 323.

¹⁷⁷⁰ Bu beyit divanda4. beyittir.

¹⁷⁷¹ Bu beyit divanda 3. beyittir.

Zāhidüñ ta'Ön ile döndürdüm yüzün¹⁷⁷² ağıyardan¹⁷⁷³
Nice bulmaz ecr biñ kâfir müselmân eyleyen

9. Derd-i hicrân nâ-tüvân itmiş Fuzûlî hasteyi
Yok mıdur yâ Rab devâ-yı derd-i hicran eyleyen

294

[131a] **Ve lehu Ğazel-i Fuzûlî**¹⁷⁷⁴

(Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün)

1. Beni cāndan uşandurdu cefādan yār uşanmaz mı
Felekler yandı āhumdan murādum şem'Öi yanmaz mı
Kamu bîmārına cānān deva-yı derd ider ihsān
Niçün kılmaz baña dermān beni bîmār şanmaz mı
3. Ğamum pinhān tutardum ben didiler yāre kıl rüşen
Disem ol bî-vefā bilmem inānır mı inānmaz mı
Şeb-i hicrân yanar cānum döker kıan çeşm-i giryānum
Uyārur¹⁷⁷⁵ halkı efğānum kıara bahtum uyanmaz mı
5. Gül-i ruhsārūña karşı gözümde kıanlu aķar şu
Ħabîbüm faşl-ı güldür bu aķar şular bulanmaz mı
Degüldüm ben saña mā'öl sen itdün Öaķlumı zā'öl
Baña¹⁷⁷⁶ ta'Ön eyleyen ĝāfil seni görgeç utanmaz mı
7. Fuzûlî rind-i şeydādur hemişe halka rüsvādur
[131b]
Şoruñ kim bu ne sevdādur bu sevdadan usanmaz mı

295

[131b] **Ve lehu Ğazel-i Fuzûlî**¹⁷⁷⁷

(Mütefā'Öilün / Mütefā'Öilün / Mütefā'Öilün / Mütefā'Öilün)

1. Yiter ey felek bu cefā yetür men-i zāra¹⁷⁷⁸ serv-i revānumı
Meh-i tal'Öatıyla münevver it dil ü dide-i nigerānumı

¹⁷⁷² yüzün: yüzüm **M.**

¹⁷⁷³ ağıyardan: mihrābdan **D.**

¹⁷⁷⁴ Fuzûlî Türkçe D. G. (7 beyit), s. 349.

¹⁷⁷⁵ uyārur: uyādur **M.**

¹⁷⁷⁶ baña: saña **M.**

¹⁷⁷⁷ Fuzûlî Türkçe D. G. (7 beyit), s. 373.

¹⁷⁷⁸ men-i zāra: ben-i zāra **M.**

- Ruĥum¹⁷⁷⁹ üzre hatt-ı sirişkümü defe'ât ile qalem-i müjem
Raqam itdügiyçün il oqıyup bilür oldı rāz-ı nihānumı
3. Cigerüm odını nihān iken öyle¹⁷⁸⁰ zāhir itdi mürur ile
Göreyüm yire geçe āb-ı çeşm-i ter-i şerāre-feşānumı
- Tutalum ki zülf-i siyāhuñı tutan üzre şābit olur güneh
Ne revā ki ğamze-i qātilüñ güneh itmeden döke qanumı
5. Nice qadd ü hāl ü hat u ruĥuñ ğam u derd ü renc ü bela ile¹⁷⁸¹
Büke qaddümi döke qanumı¹⁷⁸² yıqa göñlümi yaqa cānumı
- Bu belāya şaldı beni qaduñ¹⁷⁸³ ki yaşurdı yir yüzini yaşum¹⁷⁸⁴
Bu yire yetürdi beni ğamuñ¹⁷⁸⁵ ki felek işitdi fiğānumı
7. Sitemüñ taşıyla başı yaruq bedeni şikeste Fuzūlî'yem
Bu Ŗalāmet ile bulur beni şoran olsa nām ü nişānumı

296

[131b]

Ġazel-i Behāyî¹⁷⁸⁶

(Fe'Ŗilātün / Fe'Ŗilātün / Fe'Ŗilātün / Fe'Ŗilün)

1. Nükhet-i zülfi ki bir şeb ola mihmān nesim
Yeñiden rūĥ bulur kāleb-i bî-cān nesim
- Uğrasa gülşene bî-tuĥfe-i ĥāk-i reh-i yār
Ĥār elinden ola şad çāk giribān-ı nesim
3. Var ise ĥāk-i reh-i yāre cebin-sāy olmuş
Müşg-riz oldı yine zülf-i perişān-ı nesim
- Güzer itdükce senüñ turre-i pür-çinüñden
Pür olur nāfe-i Tatar ile dāmān-ı nesim

[132a]

5. Ey Behāyî dil-i bülbülde qomışdur sūzın
Gülşene¹⁷⁸⁷ tāb viren āteş-i pinhān-ı nesim

297

¹⁷⁷⁹ ruĥum: zimem **M.**

¹⁷⁸⁰ öyle: ile **D.**

¹⁷⁸¹ Bu beyit divanda 6. beyittir.

¹⁷⁸² qanumı: yaşumı **D.**

¹⁷⁸³ qaduñ: ğamuñ **M.**

¹⁷⁸⁴ Bu beyit divanda 5. beyittir.

¹⁷⁸⁵ ğamuñ: qaduñ **M.**

¹⁷⁸⁶ Şeyhülislām Bahāyî D. G. (5 beyit), s. 88.

¹⁷⁸⁷ gülşene: güllere **M.**

[132a] **Ġazel-i Nādirī**¹⁷⁸⁸

(Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün)

1. Ġam-ı Ŗışķunla feryād eylesem dīvānedür dirler
Kızarsa ağlamakdan gözlerüm mestānedür dirler
Görenler murġ-ı cānı āteş-i Ŗışķunla sultānum
Bu bir şemŖ-i cemāle per yaķan pervānedür dirler
3. Gözüm ķaldı hatuńda şaff-ı müjġānum dem-ālūdī
Görenler rişe-i sebz üzre laŖlın şānedür dirler
Şikār olsa n'ola murġ-ı şafā ġülzār-ı bezm içre
Ańa devr-i ķadeh dām u habābı dānedür dirler
5. Ne deńlū tişe ursañ anda genc-i Ŗışķ olur peydā
Derūnı Nādirī'nūń bir Ŗaceb dīvānedür¹⁷⁸⁹ dirler

298

[132a] **Ġazel-i Bākī**¹⁷⁹⁰

(FeŖlātün / FeŖlātün / FeŖlāün / FeŖlün)

1. Eyledi müjde-i ġül bñlbñlī¹⁷⁹¹ şād ü ħurrem
Goncanuń¹⁷⁹² ġöńli açıldı ġüle düşdi şeb-nem
ŖĀlemñ n'eyleyeyin bāġ-ı baharın sensüz
Bańa sen ruĥları ġül-zār ile hoşdur Ŗālem
3. Dāne-i ĥāline baķ cennet-i ruĥsārında¹⁷⁹³
Nice şabr eylesün Allāh severseń ādem
Dil-i şūrīdeye ķıl pend ü naşīĥat geh ġāh¹⁷⁹⁴
Nefesñ ġelsün eyā şūfī-i nāşīĥ dem dem
5. Āb-dār olsa n'ola mīve-i şīŖr-i Bākī¹⁷⁹⁵
[132b]
Urmadı kimse bu bāġ içre daĥi böyle ķalem

299

¹⁷⁸⁸ Gani-zāde Nādirī D. G. (5 beyit), s. 240.

¹⁷⁸⁹ dīvānedür: vīrānedür **D.**

¹⁷⁹⁰ Bākī D. G. (7 beyit), s. 304.

¹⁷⁹¹ bñlbñlī: dilleri **M.**

¹⁷⁹² goncanuń: bñlbñlñ **M.**

¹⁷⁹³ Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹⁷⁹⁴ Bu beyit divanda 5. beyittir.

¹⁷⁹⁵ Bu beyit divanda 6. beyittir.

[132b] **Ve lehu Ğazel-i Bâķi**¹⁷⁹⁶

(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mef'ûlû / Fâ'îlün)

1. İrdüm figân u zâr ile ol âsitâne ben
Çıkıdum kemend-i nâle ile âsmâne ben
2. Lüölü dişün ğamıyla şirişküm güherlerin
Dizdüm ümîd riştesine dâne dâne ben
3. Yâd-ı lebünle cām-ı mey-i la'âl-fâm için
Kûy-ı muġânı geşt iderin hâne hâne ben
4. Şubh-i vişâlün irmedi pâyâne yitdi Öömr
Şâm-ı ğamuñda şem' gibi yana yana ben
5. Cevr ü cefânı çekmege sevdi göñül seni
Derd ü belâya geldüm efendi cihâne ben
6. Bâķi musahhar oldı baña kişver-i suha
Geçdüm serîr-i nazma bu gün Husrevâne ben

300

[132b] **Ve lehu Ğazel-i Bâķi**¹⁷⁹⁷

(Mef'ûlû / Mefâ'îlû / Mefâ'îlû / Fe'ûlün)

1. Devrân ayaġın şöyle şikest itdi şerâbuñ
Güyâ ki gözi degdi mey-i nâba ĥabâbuñ¹⁷⁹⁸
Esbâb-ı tarab seyl-i mey-i nâb ile gitdi¹⁷⁹⁹
Âvâzı boġıldı giderek çeng ü rebâbuñ
3. Keyfiyyet-i esrâra dōşendi žurefâ hep
Yârân ayaġın almada ĥayrân mey-i nâbuñ¹⁸⁰⁰
Peymâne şikest oldı yatur ĥayli zamândur
Yanur¹⁸⁰¹ yaķılur ĥâtır[ı] mecrûh kebâbuñ
5. Bâķi yine saçıldı nemek bâde-i nâbe
[133a]
Bilsek Óacebâ aslı nedür bu şeker-âbuñ

¹⁷⁹⁶ Bâķi D. G. (7 beyit), s. 321.

¹⁷⁹⁷ Bâķi D. G. (5 beyit), s. 266.

¹⁷⁹⁸ Bu mısra divanda şöyle: Güyâ ki mey-i nâba gözi deġdi ĥabâbuñ.

¹⁷⁹⁹ Bu beyit divanda 3. beyittir.

¹⁸⁰⁰ Bu beyit divanda 2. beyittir.

¹⁸⁰¹ yanur: yanup **D**.

301

[133a] Ğazel-i Hayālî¹⁸⁰²

(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

1. Elünden görmedük hiç bir belâ mı kaldı Óâlemde
Ğamuñdan çekmedüğüm¹⁸⁰³ bir cefâ mı kaldı Óâlemde
Dem olmaz kim vefâsuzlar cefâsın çekmezem yâ Rab¹⁸⁰⁴
Güzeller cevriñi çekmek¹⁸⁰⁵ baña mı kaldı Óâlemde
3. Muğallid oldı hep Óâlem cihân birbirine düşdi¹⁸⁰⁶
Olur olmaz vefâsuzdan vefâ¹⁸⁰⁷ mı kaldı Óâlemde
4. Belâ bezminde ğam cāmın içüp mest-i harâb olmak¹⁸⁰⁸
Benüm kan olası göñlüm saña mı kaldı Óâlemde
5. Hayâlî şevk-ı zülfünden¹⁸⁰⁹ perişân-hâl olup her dem
Başumdan¹⁸¹⁰ geçmedük hiçbir belâ mı kaldı Óâlemde

302

[133a] Ğazel-i Necâtî¹⁸¹¹

(Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün)

1. Yara n'eyler Óârizuñda ey boyı serv-i revân
Bir elifdür ol Óizâruñ ortasında¹⁸¹² bî-gümân
Yara sanmañ Óârizuñ nâzüklügidür şivedür¹⁸¹³
Cennete yol kesmek ister bir yanağı gül-sitân
3. Yâ meger kim leşker-i Fir'âvnı iderken¹⁸¹⁴ helâk¹⁸¹⁵
Nil şakķ olmış-durur Mūsâ elinde bî-gümân

¹⁸⁰² Hayâlî D. G. (5 beyit), s. 279.¹⁸⁰³ çekmedigüm: çekmedük yâ M.¹⁸⁰⁴ Bu beyit divanda 3. beyittir.¹⁸⁰⁵ güzeller cevriñi çekmek: vefâsız dil-rübâ sevmek D.¹⁸⁰⁶ Bu beyit divanda 4. beyittir.¹⁸⁰⁷ vefâsuzdan vefâ: şafâsızda safî D.¹⁸⁰⁸ Bu beyit divanda 2. beyittir.¹⁸⁰⁹ şevk-i zülfünden: tavķ-ı zülfünden D.¹⁸¹⁰ başımdan: başuñdan M.¹⁸¹¹ Necâtî Beg D. G. (7 beyit), s. 343.¹⁸¹² ol Óizâruñ ortasında: ortasında ol Óizâruñ M.¹⁸¹³ Bu beyit divanda 3. beyittir.¹⁸¹⁴ iderken: iderler D.¹⁸¹⁵ Bu beyit divanda 5. beyittir.

- Süre-i Neml ortasında medd-i bismi'llāhdur¹⁸¹⁶
Hatt-ı haddün de çekilmiş ol nişān-ı dil-sitān
5. Şafha-i Keşşāfdur gūyā hat-ı ruhsār-ı dōst¹⁸¹⁷
Kim çekilmiş sürh ile āyātına medd-i beyān
Tāb-ı meh-tāb üstine pertāb itmişdür¹⁸¹⁸ şihāb¹⁸¹⁹
Sūzen-i Őİsā¹⁸²⁰ durur hūrşide virmiş āsumān
[133b]
7. Defter-i hūsnūne hat yazmağa tezyin itdiler¹⁸²¹
Yā hatuñ yanlış deyü tırnaqla itdiler¹⁸²² nişān¹⁸²³
Yohsa hat yazmağ için mecmū'asına hūsnūññ¹⁸²⁴
Yir ider mistar gibi ol turre-i Öanber-feşān
9. Yara n'eyler Őārızuñda hāşelillāh dōstum¹⁸²⁵
Kendü kendüden¹⁸²⁶ Necātī tabŐın eyler imtiḥān
[133b]

303

Güfte-i el-Ḥāc Ebū Bekir Paşa¹⁸²⁷

(FeŐilātün / FeŐilātün / FeŐilātün / Feöilün)

1. Tövbe ihfā-yı günāh eylemeyem Öahd olsun
Kendimi zühde penāh eylemeyem Öahd olsun
Alayum yanuma her demde o nāzūk bedeni
Āteş-i hecr ile āh eylemeyem Öahd olsun
3. Şaykal-ı bāde ile jeng-i dilüm pāk ideyüm
Žulmet-i ğamla siyāh eylemeyem Őahd olsun
Rāsimā lezzet-i meyden hele ben vaz gelemem
Vaḫtümi böyle tebāh eylemeyem Öahd olsun
5. FāŐiḳā bezm-i maŐārifle maḥabbet var iken
Cānib-i zühde nigāh eylemeyem Öahd olsun

¹⁸¹⁶ Bu beyit divanda 6. beyittir.

¹⁸¹⁷ Bu beyit divanda 7. beyittir.

¹⁸¹⁸ itmişdür: olmuşdur **D.**

¹⁸¹⁹ Bu beyit divanda 8. beyittir.

¹⁸²⁰ sūzen-i Őİsā: süsen-i Őİsā **D.**

¹⁸²¹ Defter-i hūsnūne hat yazmağa tezyin itdiler: Defter-i hūsnūññı taztin etmege hat çektiler **D.**

¹⁸²² itdiler: çizdiler **M.**

¹⁸²³ Bu beyit divanda 9. beyittir.

¹⁸²⁴ Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹⁸²⁵ Bu beyit divanda 11. beyittir.

¹⁸²⁶ kendü kedüden: kendi kendinden **D.**

¹⁸²⁷ Kaynaklarda Ebū Bekir Paşa hakkında bilgiye ulaşılamamıştır.

[133b]

304

Ġazel-i Ĥazret-i Mevlānā Ḳuddise Sırrıhü'l-ŖAziz¹⁸²⁸

(MefāŖılün / MefāŖılün / FeŖülün)

1. Dilem ez bāde-i Cebbār şod mest
Ki cān ez şohbet-i dıdār şod mest

Ne men-i tenhā ez in meyhāne mestem
Ez in mey hemçü men bisyār şod mest
3. Ez in mey cürŖa-i hāsān çeşidend
Cüneyd ü Şıblı vü ŖAttār şod mest
[134a]
Ez in mey cürŖaı dādend be Mansūr
Ene'l-Ĥaḳ mı zened ber dār şod mest
5. Be rüy-i pāk-i Şemsüddın-i Tebriz
Ki Monlā ber ser-i bāzār şod mest

[134a]

305

Ve lehu Ġazel-i Mevlānā Ḳuddise Sırrıhü'l-Ŗulyā¹⁸²⁹

(MefāŖılün / FeŖılātün / MefāŖılün / FeŖılün)

1. Delıl-i Ŗakl gilem reh-nümā-yı ādemhā'st
HadıŖ-ı sırr-ı vücüdem şıfāt-ı ādemhā'st

Cevāhir-i sohenem rā be gūŖ-i cān bi'şnev
Ki derdmendān-ı in dem murād al demhā'st
3. Ne gālibān-ı hakikat suāl mı kerdem
Ki cümle cā heme hakk'est ü cā-yı hak be kocā'st

Be gūŖ-i hūŖ-i men ez şeş cihet nidā āmed
Ki dil hazıne-i hakk'est ki hak der ü gūyā'st
5. BenūŖ cām-ı muhabbet zi bāde-i ezeli
Ki hestiyeŖ heme hakk'est ü nıstiyeŖ a'lā'st

Be nūr-i dıde-i men gayr-i Hak nemı bıned
Çü āfitāb ber āmed sitāre nā-peydā'st
7. Rümüz-i dil talebıdem zi Şems-i Tebrizi
Begoft sırr-ı dilem lā ilāhe illā hest

¹⁸²⁸ Bu şiir (5 beyit) Farsça'dır.

¹⁸²⁹ Bu şiir (5 beyit) Farsça'dır.

[134a] **Ġazel-i Bākī**¹⁸³⁰

(Mefā'ölün / Fe'ölātün / Mefā'ölün / Fe'ölün)

1. Dilā cihānı sirişkümle pür-şerāb itdün
Be hey harāb olası Őālemi harāb itdün
Şerāb şöhetin illerle eyledün vardun
Firāķun āteşine bağrumı kebāb itdün
[134b]
3. Ne sende mihr ü vefā var ne bende şabr u ķarār
O yok bu yok ne Öaceb bizden ictināb itdün
Şemim-i nāfe-i hālinden ey nesim-i seher
Dimāğ-ı Őālemi pür-büy-ı müşg-i nāb¹⁸³¹ itdün
5. Şacı kelāmın o deñlü uzatdun ey Bākī
İki şahıfe yiri başķa bir kitāb itdün

[134b] **Ġazel-i Hayālī**¹⁸³²

(Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün)

1. Ķabā-yı sürh ile¹⁸³³ bir server-i şimın-bedensin¹⁸³⁴ sen
Boyınca ķana¹⁸³⁵ girmiş bir büt-i¹⁸³⁶ gül-pırehensin sen
Belā gūlzārına revnaķ viren bir Őandelibem ben
Leb-i cān-perverünle tūtī-i şekker-şikenin sen
3. Hazān naķķāşınun rengin viren bu rüy-ı zerdimdür
Bahār-ı hūsni tezyin eyleyen ğonce-dehensin sen
Benüm gibi belā dāğın çeker buldun mı ey lāle
Nice demler geçirmiş Őāşık-ı¹⁸³⁷ hunin-kefensin sen
5. Hayālī tarz-ı eşŐār-ı hūsünden şive öğrenmiş
Ĥaķıķat bādesini cām-ı Cāmī'den içensin sen

¹⁸³⁰ Bākī D. G. (5 beyit), s. 260.¹⁸³¹ -ı müşg-i nāb:-ı müşg-bār **M.**¹⁸³² Ĥayālī D. G. (5 beyit), s. 232.¹⁸³³ ķabā-yı sürh ile: ķabā-yı sebz ile gerçi ki **D.**¹⁸³⁴ server-i şimın-bedensin: serv-i çemensin **D.**¹⁸³⁵ ķana: ķanıma **D.**¹⁸³⁶ girmiş bir büt-i: girmiş büt-i **D.**¹⁸³⁷ geçirmiş Őāşık-ı: gören bir Őāşık-ı **D.**

[134b] **Ġazel-i Necātî**¹⁸³⁸

(Fe'Ōilātün / Fe'Ōilātün / Fe'Ōilātün / Fe'Ōilün)

1. Lāle-hadler yine gülşende neler itmediler
Servi yürütmediler ğoncayı söyletmediler
Taşradan geldi çemen bezmine¹⁸³⁹ bîġāne deyü
Yine gül¹⁸⁴⁰ şohbetine lāleyi iletmediler
3. ŌĀdeti hūblaruġ cevır ü cefādur ammā
Baġa itdüklerini kimselere itmediler

[135a]

- Ĥamdüli'llāh mey-i cān-baġş¹⁸⁴¹ ile sākīlerimiz
Āb-ı ĥayvān ile Kevşer şuyın istedmediler
5. Ey Necātî yūri şabr eyle elūnden ne gelür
Hūblar cevır ü cefāyı kime öğretmediler

309

[135a] **Güfte-i LāmiŌî**¹⁸⁴²

(Fe'Ōilātün / MefāŌilün / Fe'Ōilün)

1. Tütüyādur ki çeşm-i cānı¹⁸⁴³ açar¹⁸⁴⁴
Cevher-i lā-ilāhe illallāh
Çekse dem kāŌinātı cümle yudar¹⁸⁴⁵
Ejder-i lā-ilāhe illallāh
3. CürŌasından cihāmı mest eyler¹⁸⁴⁶
Sāġar-i lā-ilāhe illallāh
Nūr-ı tevĥīd ü zevġ-ı Ōirfādur¹⁸⁴⁷
Şemer-i lā-ilāhe illallah
5. LāmiŌî bulduġ ise mesrūr ol¹⁸⁴⁸
Zafer-i lā-ilāhe illallah¹⁸⁴⁹

¹⁸³⁸ Necātî Beg D. G. (5 beyit M. / 7 beyit D.), s. 240.

¹⁸³⁹ bezmine: mülküne **D.**

¹⁸⁴⁰ yine gül: devr-i gül **D.**

¹⁸⁴¹ mey-i cān-baġş: leb-i cān-baġş **M.**

¹⁸⁴² LāmiŌî Çelebi D. , G. (5 beyit M. / 24 beyit D.) s. 84.

¹⁸⁴³ çeşm-i cānı: cān gözini **D.**

¹⁸⁴⁴ Bu beyit divanda 3. beyittir.

¹⁸⁴⁵ Bu beyit divanda 4. beyittir.

¹⁸⁴⁶ Bu beyit divanda 5. beyittir.

¹⁸⁴⁷ Bu beyit divanda 8. beyittir.

¹⁸⁴⁸ mesrūr ol: ĥavf itme **D.**

310

[135a] Ğazel-i Hüdāyî¹⁸⁵⁰

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilätü / Fā'Öilün)

1. ÖĀşık olmuş dilberüm bir yār-ı bî-hemtā iken
Bülbül olmuş bāğ-ı Öıışka gonca-ı zîbā iken
Bir saçı miskinün almış başına sevdāsını
Halk-ı Öālem zülfine āşüfte vü şeydā iken
 3. Bende-i ednāsı olmuş bir güzeller şāhınun
Pāye-i qadr-i cemāli Öarşdan a'Ölā iken
 4. Tolanur her gice varup o şehün menzil-gehin
Şubh-ı hüsne ruhları mihr-i cihān-ārā iken
- [135b]
5. Ey Hüdāyî hamdüli'llāh böyle gördün ol mehi
Dem-be-dem Öāşıklarına kārı istiğnā iken

311

[135b] Ğazel-i Lemi'Ö¹⁸⁵¹

(Mefā'Öjlün / Mefā'Öjlün / Mefā'Öjlün / Mefā'Öjlün)

1. Dil-i zārum ğamın rüsvā-yı bāzār olmayan bilmez
Dil ü cāndan ğam-ı Öıışk ile bî-zār olmayan bilmez
Neden berbād olur āhum yilinden hırmen-i Öömrüm
Cihānda bir būyı serde hevā-dār olmayan bilmez
3. Ğam-ı h'ār ile baş qaldurmadum hāk-i mezelletden
Benüm derd-i derūnum bu ki ğam-hār olmayan bilmez
Nedendür böyle bî-şabr u şekîb ü Öaql u fikr olmağ
Dil-i bî-çāre şāhum ğamla nā-çār olmayan bilmez
5. Nice olur felekde āh ü efġān nāle vü feryād
Cihānda Lam'Öjî yāri bār-ı aġyār olmayan bilmez

312

[135b] Ğazel-i ÖUlvi¹⁸⁵²

¹⁸⁴⁹ Bu beyit divanda 21. beyittir.

¹⁸⁵⁰ Bu şiiri, hem Üsküdar Belediyesince yayınlanan Aziz Mahmud Hudāyî Divanı'nda tespit edemedik.

¹⁸⁵¹ Bu şiirin hangi Lem'Öjî'ye ait olduğu tespit edilemedi.

¹⁸⁵² ÖUlvi D. G. (5 beyit), s. 258.

(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

1. Maraž-ı Őışk devāsın leb-i cānāndan űor
Yüri ey haste göñül hükmini Loqmān'dan űor
Āb-ı hüsnine kul oldumsa mecāzı űanma
VāŐižā hiddeti ko aslını bilenden¹⁸⁵³ űor
3. Görel¹⁸⁵⁴ kuhl-i cilā nice dökilür űaçılur
Kıymet-i hāk-i rehin dide-i giryāndan űor
Ten-i bı-cānı suōāl it sitem-i derd¹⁸⁵⁵ ü gama
Ĥaber-i pırechen-i Yūsufi ihvāndan űor
5. İtlerün den dil-i ÖUlvi'yi tecessüs eyler
[136a]
Bilmek isterseñ anuñ hālını yārāndan űor

313

[136a]

Gazel-i ÖUlvi'¹⁸⁵⁶

(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

1. Őpdi dil yāruñ elin Őözü¹⁸⁵⁷ idüp āhından çok
Hep görenler didiler Őözri günāhından çok
Müy-ı jülde degül başına¹⁸⁵⁸ kara yazudur
Ehl-i Őışkuñ nesi var hatt-ı siyāhından çok
3. Őışk sultānınuñ ordu-yı hümāyūnında¹⁸⁵⁹
Görmedüm derd ü ğam [u] ğuśse sipāhından çok
Cān virürsem ğam-ı ruhsār¹⁸⁶⁰ [u] hatt-ı sebzünle
Kabrümün lāleleri ola giyāhından çok
5. ŐUlviyā hāl-i ruh-ı yāre tıyarlar meylün
ŐĀlemün űimdi müneccimleri kähinden çok

314

[136a]

Güfte-i İbrāhım Ĥaqqı¹⁸⁶¹

¹⁸⁵³ bilenden: bil andan **M**.

¹⁸⁵⁴ görel: göre ey **D**.

¹⁸⁵⁵ sitem-i derd: sitem ü derd **D**.

¹⁸⁵⁶ ÖUlvi D. G. (5 beyit), s. 356.

¹⁸⁵⁷ Őözü: Őazl **D**.

¹⁸⁵⁸ Başına: başa **D**.

¹⁸⁵⁹ Bu beyit divanda şöyledir: Ādeme tül-i emel Öömr-i kaşır oldu naşıb / ŐĀlemün zilleti Ĥod-Öizzet ü cāhından çok.

¹⁸⁶⁰ ğam-ı ruhsār: ğam u ruhsār **D**.

(Mefâ'îlün / Fe'îlâtün / Mefâ'îlün / Fe'îlün)

1. Nedür hîkâyet-i Leylî ki toldı Óarşa-i hâk
Ne idi hâlet-i Mecnûn-ı mest-i dâmen-çâk
Şerâb-ı Óışk idi nûş itdi hûsn-i Leylî'den
Zihî şerâb-ı muşaffâ zihî piyâle-i pâk
3. Cemâl ü Óışk u Hudâ'dan bulur bu mevcûdât
Îlâhî ente Îlâhî ve lâ-ilâhe sivâk¹⁸⁶²
Cihân meżâhir-i şunÓ [u] şîfât-ı Mevlâ'dur
Bu seyr zevkın ider cân-ı Óârif-i çâlâk
5. Ve-lîk mażhar-i insân ki hâss-ı mażhar olur
Kıyâs olunmaz aña gayr mażâhir¹⁸⁶³ it hâşâk
Felek melekde yoğ insân mişâli bir cevher
Hezâr-bâr aradum anı bulmuşam derrâk
[136b]
7. Kemâl-i Óillet-i gâ'oiyye nevÓ-i insândur
Delîl[i] Hâkķi idersen taleb okı "levlâk"¹⁸⁶⁴

315

[136b] **Güfte-i İbrâhîm Hâkķi**¹⁸⁶⁵

(Mefâ'îlün / Fe'îlâtün / Mefâ'îlün / Fe'îlün)

1. Hâķîkat sırrını pîr-i muğândur kâşif ü dâna
"Lehü fazl-ı Óalâ ehlü'n-nühâ Óilmen ve Óîrfânâ"¹⁸⁶⁶
Sözi remz ü işâretdür şanursın istişâretdür
Ger anlar¹⁸⁶⁷ beşâretdür degül tedrîs-i Mevlânâ
3. Hâdîş-i mahz-ı hîkmetdür hûyî îşâr ü şefkatdür
İşi çün hâlka hizmetdür "fe-sâre'l-küllü ihvânâ"¹⁸⁶⁸
O kim Óışk ehli olmışdur gönülde döstü bulmuşdur
Dem-i Óışk ile tolmışdur "meta zürnâhü ahvânâ"¹⁸⁶⁹

¹⁸⁶¹ Erzurumlu İ.Hakkı D. Güf. (7 beyit), s. 251.

¹⁸⁶² "Îlâhî! Sen benim ilahımsın. Senden başka ilâh yoktur."

¹⁸⁶³ mażâhir: mażher **M.**

¹⁸⁶⁴ "Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım" kuts-i hadisten iktibas. Hadis bilginlerine göre, "Levlâke" hadisinin manası sahih olmakla beraber hadis kriterlerine göre bir mesnedi tespit edilememiştir.

¹⁸⁶⁵ Erzurumlu İ.Hakkı D. G.(7 beyit), s. 102.

¹⁸⁶⁶ "İlmen ve irfanen diğerlerinden üstündür."

¹⁸⁶⁷ anlar: anlarsın **D.**

¹⁸⁶⁸ "Herkes kardeşimiz oldu."

¹⁸⁶⁹ "Ne zaman ziyaretine gittiysek bizi diriltti."

5. Çü bulmuş vecd ü hoş hâli unutmuş kıl ü boş kâli
Muqaddem baht odur tâli¹⁸⁷⁰ “le-kaḍ kāne’llezî kānā”¹⁸⁷⁰
İrişmiş cezb-i Rabbānî kılup mi¹⁸⁷¹Ṣrāc-ı rūhānî
Sen anla ¹⁸⁷¹Ḷayn-ı ¹⁸⁷¹Ḷışk anı “yerāhū’ n-nāsū insānā”¹⁸⁷¹
7. Furuḡ sed olmuş ey ¹⁸⁷²Ḥakkî hemān kendün¹⁸⁷²de bul ¹⁸⁷²Ḷışkî
“Fe-künnā minhū a¹⁸⁷²Ḷyānen ve fīnā sāre ekvānā”¹⁸⁷²

316

[136b] **Güfte-i İbrāhîm Ḥakkî**¹⁸⁷³

(Müfte¹⁸⁷³Ḷilün / Fā¹⁸⁷³Ḷilün / Müfte¹⁸⁷³Ḷilün / Fā¹⁸⁷³Ḷilün)

1. İtme¹⁸⁷⁴ yılından firār görmeyesin ejdehā
Eyle yerinde karar hālūne şabr eyle hā
Bunca ki kılduḡ tavāf rūy-ı zemīni gūzāf
Ḥalk-ı cihān tolı lāf hiç bulunur mı vefā
3. Kālbi Muḡallible bil virme sivāya sebîl
Ġāfil ider kāl ü kıl hāzır ol eyle şafā
[137a]
Ḥalk ile kalduḡ geri mürdeyi şanduḡ diri¹⁸⁷⁵
Zindeden olduḡ beri haydi utan kıl hāyā
5. Bağlasa ger halk şaf büt gibidür her taraf
Cümlesi olmuş hedef nāzır-ı tîr-i kaḡā
Nefsini bilmiş habîr bulmuş o dōstı naşîr
Ḥalk-ı cihāndur faḡîr virüp alandur Ḥudā
7. Bahr çü mevvācdur külli şey¹⁸⁷⁶Ḷ emvācdur
Hep aḡa muhtācdur Ḥakkî sen ol āşinā

317

[137a] **Güfte-i İbrāhîm Ḥakkî**¹⁸⁷⁶

¹⁸⁷⁰ “ Olan oldu.”

¹⁸⁷¹ “ Kalabalıklar insan zannetse de.”

¹⁸⁷² “ Daima biz onda ayan olduk, bütün oluşunlar bizde.”

¹⁸⁷³ Erzurumlu İ.Hakkı D. Güf. (7 beyit) , s. 111.

¹⁸⁷⁴ İtme: kılma **D**.

¹⁸⁷⁵ Bu mısra divanda şöyle: Mürdeyi sandın diri halk ile kaldın geri .

¹⁸⁷⁶ Erzurumlu İ.Hakkı D. Güf. (7 beyit), s. 142.

(MüstefÖilün / MüstefÖilün / MüstefÖilün / MüstefÖilün)

1. Al Öışkdan ey dil-i ğamı “eş-sabru miftāhü’l-ferec”¹⁸⁷⁷
Tā bulasın ol merhemî “eş-sabru miftāhü’l-ferec”
Çek derd ü hüsñ ü ğam hemāñ tā bulasın sen de Öıyāñ
Eflāk ü Öarş-ı aÖžamı “eş-sabru miftāhü’l-ferec”
3. Kālbe inüp nūr-ı cihāñ mesrūr olursın nāgehāñ
Görmezsin aslā mātemi “eş-sabru miftāhü’l-ferec”
Ger şine çün āyinedür bî-kibr ü hem bî-kînedür
Seyr eyle anda¹⁸⁷⁸ hem-demi “eş-sabru miftāhü’l-ferec”
5. Terk eylesen māō vü meni görmezsin aslā düşmeni
Her dem bulursın Erhamı “eş-sabru miftāhü’l-ferec”
Aldanma žıll-i zāōile talma hayāl-i bātıla
Bul dilde Öışk-ı akdemi “eş-sabru miftāhü’l-ferec”
7. Hāķķi sükūt it bir zamāñ¹⁸⁷⁹ Öışkuñ ğamı kalsun nihāñ
Hāķ’dur bu sırruñ mahremi “eş-sabru miftāhü’l-ferec”

318

[137b] **Güfte-i İbrāhīm Hāķķi**¹⁸⁸⁰

(MüfteÖilün / FāÖilün / MüfteÖilün / FāÖilün)

1. Öışk ile maÖmür olur hāñe-i vîrānımız
Hüsñ ile mesrūr olur tālib-i cāñānımız
Her ne Öālemde var Öışk imiş ey yār-ı ğār
Olmış o leyl ü nehār Öilm ile Öirfānımız
3. Öışk ile hoş tolmışuz mest-i müdām olmuşuz
Faķr u fenā bulmışuz oldu beķā şānımız
Gerçi hāķîrüz çü hāk oldu velî Öışk-ı pāk
Dilde çü meh-i tāb-nāk oldu çü zer-kānımız
5. Öışk gedāsı olan saltanet eyler nihāñ
Lā-cerem olmuş cihāñ bende-i fermānımız

¹⁸⁷⁷ “Sabır, başarının anahtarıdır.”

¹⁸⁷⁸ anda: onda **D.**

¹⁸⁷⁹ bir zaman: el-aman **D.**

¹⁸⁸⁰ İbrahim Hakkı’nın bu güftesi, M.Kayahan Özgöl’ün yayımladığı (DİB Yayınları) Erzurumlu İ.Hakkı Divanı’nda ve Amil Çelebioğlu’nun Erzurumlu İ. Hakkı (K. T. Bakanlığı yayınları 1988 Ankara) adlı eserinde tespit edilemedi.

- Çevremüze nüh felek devr ider ol çün kelek
Kim şeh-i mülk ü melek tahtıdur eyvānımız
7. Hâkķi çü dīvānedür Őāşık-ı cānānedür
Öİşk ile meyhānedür şevķ ile hayrānımız

[137b]

319

Hemçü Şehīdj el-Hāc Edhem Beg Der-Hâkķ-ı Hūmekā-yı Ahālī vü Şehr-i Tiran¹⁸⁸¹

(FeŐilātün / FeŐilātün / FeŐilātün / Feöilün)

1. Belde-i Kūfe gibi āb ü hevā-yı Tīrān
Fitne-i nidā ümm-i fesād şehir-i belā-yı Tīrān
Rūm u İrān u ŐArab beldelerin çok gezdüm
Benżemez hiç birine ehl-i hatā-yı Tīrān
3. Rāst iken kāmēti serv egrilenür elbette
Virse ger neşv ü nemā āb ü hevā-yı Tīrān
Güş ger egri derün taşra menāre gibi rāst
Dinlemez Hâķ sözini ehl-i riyā-yı Tīrān
[138a]
5. Kāmētüm rāst iken tīr gibi oldı dü-tā
Kavs-veş bāzū-yı pūr-zūr-ı cefā-yı Tīrān
Bij kase itmeler Őahdine yine turmazlar
Ehl-i Kūfe gibidür ehl-i vefā-yı Tīrān
7. Mısraö [u] matlaö u şāh beyt-i Şehīdj kāfī
Fitne-zār ümm-i fesād şehir-i belā-yı Tīrān

[140b]

Der-Beyān-ı MurabbaŐāt

320

Murabbaö Li-Cenāb-ı Hāzret-i Şeyh Ğālib Raĥmetillāhi ŐAleyh¹⁸⁸²

(FeŐilātün / FeŐilāün / FeŐilātün / Feöilün)

I

1. Bir perīnün ğam-ı Őışķıyla perīşān oldum
Kırılıp şişe-i dil yeŐs ile nālān oldum
3. Āb-ı rü dökdüm o sevdā ile giryān oldum
Şimdi bir katre-i nā-çiz iken Őummān oldum

¹⁸⁸¹ Bu şiirin hangi Şehīdj'ye ait olduğu tespit edilemedi.

¹⁸⁸² Şeyh Ğālib D. Mr. (5 kıta), s. 283, (A. Gürer)

II

1. Ħasret-i la'Ölün ile ana boyandurma beni
Maĥşer-i rüz-ı Öitābuda utandurma beni
3. Kerem it düzeh-i hicrānua yandurma beni
Kāfir-i Öışu idüm lk müselmān oldum

III

1. ulunuam fā'ı-ı arān degülsem de yine
İltifāt it saa esbān degülsem de yine
3. Severem Öışına řāyān degülsem de yine
İtdüğüm tövbeye va'llāhi peřimān oldum

IV

1. Eyledüm gülşen-i Öālemde temennā-yı hezār
Kāmuma gelmedi bir büy-ı vefā āhir-i kār
3. řāh-ı gül-ğonçeye yār olmadan oldum bızār
Ħāne-i şu'Ölede pervāneye miħmān oldum

V

1. Ey gülistān-ı vefā onçe senün ĥār senün
Mey senün Öāř-ı řūrıde senün kār senün
[141a]
3. Bendedür emrine bu Ġālib-i nā-ār senün
İřte cūlar gibi düřdüm yola giryān oldum

321

[140b der-kenār]

Destūr

Münācāt-ı Sāmı Be-āđı'ı-l-Ħācāt Ħāzret-i Rabbānı der-Farz-ı Murabba'Ö¹⁸⁸³

(Fā'Ölātün / Fā'Ölāün / Fā'Ölün)

I

1. almasun dilde ĥayāl-i māsivā
Yā İlāĥı Öış-ı pākünle senün
3. Olsun endişem vişālün dā'ımā
Yā İlāĥı Öış-ı pākünle senün

II

1. Cümle eşyāda tecellı nūrı var
Bu mażāhirde żuhūru āřıkār
3. Rüyöyete cān ü dile vir itidār

¹⁸⁸³ Arpaemıni-zāde Mustafa Sāmı D. Mr. (6 kıta), s. 253.

Yâ İlâhî Ŗışķ-ı pākünle senün

III

1. Cümlesi fāñi vü vechün lâ-yezāl
“Küllî şeyöün hālikün”dür buña dāl
3. Eyledi her şeyde dil seyr-i cemāl
Yâ İlâhî Ŗışķ-ı pākünle senün

IV

1. Yandı cān-ı zār nār-ı fūrķate
Bizde yine¹⁸⁸⁴ yok taĥammül ĥasrete
3. Kōma fūrķatde iriřdür vuřlata
Yâ İlâhî Ŗışķ-ı pākünle senün

V

1. Varlıgumı cümle nā-būd eyledüm
Varlıgum yoklukda mevcūd eyledüm
3. Mā-sivādan ķatŖ-ı maķsūd eyledüm
Yâ İlâhî Ŗışķ-ı pākünle senün

[141a der-kenār]

VI

1. Sāmĭ-i dil-ĥaste olmuşdur ġarĭb
Derde dermān itmege sensin tabĭb
3. Eyle aña şerbet-i vařluñ nařĭb
Yâ İlâhî Ŗışķ-ı pākünle senün

[141a]

322

TerbjŖ-i Pertev Efendi Bā-Ėazel-i Āmedĭ ŖĖzzet Beg Efendi¹⁸⁸⁵

(FeŖilātün / FeŖilāün / FeŖilātün / FeŖilün)

I

1. Bir Ŗabeř şey ġöremem olmaya ĥattā lāzım
Kimi mażrūf [u] kimi żarf olur ammā lāzım
3. Ėünkü var bende¹⁸⁸⁶ bu dil yār-ı dil-ārā lāzım
YaŖni peymāne-i meyĥāneye řahbā lāzım

II

1. Olsa bir Ŗiřķuma cesbān-ı¹⁸⁸⁷ ĥüsünde yektā

¹⁸⁸⁴ yine: ise **D.**

¹⁸⁸⁵ Muvakkıt-zāde Pertev D. Tr. (8 kıta), s. 607.

¹⁸⁸⁶ bende: bunda **D.**

¹⁸⁸⁷ cesbān-ı: ĥisbān-ı **M.**

- Seyr ider idük nice olurdı cihānda şeydā
3. Qays Mecnūnlığı Ŗaqlumca kolaydur ammā
Keşiş-i silsile-i turre-i Leylā lāzım

III

1. Şarf u irāda çalışmak ne kadar külfetdür
Āb-rū dökmek ise āh katı zilletdür
3. Gerçi dünyālığı kayd eylememek cinnetdür
Aralıkda o daḥi ādeme ammā lāzım

IV

1. ŖArz iderdün yalnız başa olaydı haberün
Sükker-i laŖl-i lebüñ āyine-i şim-berün
3. Qadr-i kand-i lebi ben fark iderem ki şekerün
Bilmege kıymetini tütü-i güyā lāzım

V

[141b]

1. Cān gibi yār ile ol nüş ki bî-minnet ola
Hün-ı dil eylese daḥi Ŗāfiyet ü şihhat ola
3. İçmem ol bādeyi kim rāyiḥa-i minnet ola
Meclis-i şāŖire mey olsa da farzā lāzım

VI

1. Sevemem her güzeli her yiri uygun ise de
Zülfî çün beyt-i muŖaqqad tūlı maẓmūn ise de
3. İstemem cāzibesüz kāmetyi mevzūn ise de
MısraŖ-ı nāzük-i ber-hūsne de maŖnā lāzım

VII

1. Pertev eglendi bu maẓmūn ile bu ülfetden
Dil-rübā kaçmaz imiş Ŗāşık-ı pür-şöhretten
3. Dimiş ol gönce dehen vāz geçemem Ŗİzzetden
Gülşen-i hūsnuḡe ol bülbul-i şeydā lāzım

VIII

1. Himmet-i NeşŖet ile buldı bu peymāne¹⁸⁸⁸ vüçüd
Ĥāliyā olmada erbāb-ı hünerden maŖdūd
3. Sāye-i Ĥazret-i Üstādı ide Ĥaḥ memdūd

¹⁸⁸⁸ peymāne: bî-māye **D.**

ÓAbd-i mahżem baña ancağ bu temennā lazım

[141b]

323

TerbjÓ-i Mutarref Bā-Ġazel-i Óİzzet Beg Efendi¹⁸⁸⁹

(FāÓilātün / FāÓilāün / FāÓilātün / FāÓilün)

I

1. Rūy-ı yāre¹⁸⁹⁰ tāb-ı meyden lāle-fām olsun da gör
Bezm-i nūş-ā-nūşda keyfi tamām olsun da gör
3. Sen o serv-i ser-keşi ser-hoş-ħırām olsun da gör
[142a]
YaÓnı ol büt mest olup ibrāme rām olsun da gör

II

1. Āfitāb-ı yāre¹⁸⁹¹ eyler maşrık ħumdan žuhūr
LemÓasıyla meclis-i rindāna eyler bahş-ı nūr
3. Kuvvet-i mahmūrı ile rūzi eylerse mūrūr
Rinde gün toğduğunu şabr eyle şām olsun da gör

III

1. İş mi Şeh-nāme yalanı¹⁸⁹² kilik-i Tūş-i ħayāl
Rüstem-i nıñın tene itdürmez öyle pāy-māl
3. Āşinā vü şulĥ ider isterse bı-ceng ü cidāl
Aslı var yok kıssa-ĥvān-ı Zāl ü Sām olsun da gör

IV

1. Çeşm-i mest-i dil-rübā yāz uyhusında nāzdan
Kırpıgı kıalmaz gerüde lık tır-endāzdan
3. İtdüğün gördük niyām-ı çeşmini açmazdan
Rişte-i ħün-rız-i ġamze bı-niyām olsun da gör

V

1. ÓĀşıkın ħāl-i perişānın idersin iÓtırāf
Rāstı budur sözün gel eyleme lāf ü ġüzāf
3. Nāşihā insāf idersen şıneğ it miróāt-ı şāf
Perçem-i müşğın-i cānān bı-nizām olsun da gör

VI

¹⁸⁸⁹ Muvakkıt-zāde Pertev D. Tr. (7 kıta), s. 610.

¹⁸⁹⁰ -ı yāre : -ı yāri **D.**

¹⁸⁹¹ -ı yāre : -ı bade **D.**

¹⁸⁹² yalanı: yalan **D.**

1. Lāyıkā cāhında ıkbāl-ı rical-i devleti
Hoş nümayişle görüp şanma fīrāvān şerveti
3. Naşbı ešnāsında eglenmezse de keyfiyyeti
[142b]
İnfisālinde gülüvvi ehl-i vām¹⁸⁹³ olsun da gör

VII

1. Sāḫiyā žannum riḡādandur sūkūti turması
Ol degülse fikr ile tertīb-i meclis kurması
3. Yoḡsa yoḡ vallahi Pertev bu sözün uçurması
Öİzzet-i hoş-gūyı sen ser-germ-i cām olsun da gör

[142b]

324

TerbiÖ-i Ėazel-i Āmedİ Öİzzet Beg Efendi¹⁸⁹⁴
(FāÖilātün / FāÖilāün / FāÖilātün / FāÖilün)

I

1. Ben ne ḡayd-ı vuślata düşdüm ne ḡavf-ı fūrḡate
Ne barışdum ne bozuşdum ne alışdum ḡasrete
3. Dil düşer fūrḡat deminde ārzū-yı vuślete
Ḥaste elbet ilticā eyler devā-yı śihḡate

II

1. Bāḡ-ı cennet gibi iken baḡa ol gül-gün Öizār
Yoḡ iken cennet güli gibi gül-i rūyında ḡār
3. Var iken şevḡ-ı gül-i ruḡsār-ı āteş-nāk-i yār
Eylemem Öatf-ı naḡāre verd-i bāḡ-ı cennete

III

1. Ḥāsidün renc-i ḡasedle olsa āhı raÖd u berḡ
Diyemez bu beyti eşk-i eşkün içre olsa ḡarḡ
3. Furadan mūy-ı miyānı eyledüm pıçışle farḡ
Şarf-ı naḡd-i mū-şikāfı kılmışam bu diḡḡate

IV

1. Tışe-zenlik pişesinde oldı bir üstād kim
Ḥāme taḡrİRinde Öāciz itdi nev-içād kim
[143a]
3. Bİ-sütūna yazdı kil-k-i tışe-i Ferḡād kim

¹⁸⁹³ -i vām : -i dām **D.**

¹⁸⁹⁴ Muvakkıt-zāde Pertev D. Tr. (7 kıta), s. 613.

Kühlar táb-āver olmaz zūr-ı merd-i himmete

V

1. Ey dil-i şeydā yiter itdün bu Óaqla yelkeni
Hiç bilür misin nice dıvānesin āyā seni
3. Derd-i Óışkı dil-rübāya hep sen uğratduñ beni
Tevbe olsun baÓd-ez-ın ey dil senünle ülfete

VI

1. Vaśf-ı şahbā-yı lebün ĥācet mi idem saña ben
Görmeyen bilmez anı ancak [bilür] anı gören
3. ÓAks-i reng-i laÓl-i nābuñmış beni sermest iden
Vākıf oldum sākıyā şahbādaki keyfiyyete

VII

1. Bu Óināyātun teşekkür ideyüm kañısına
Ĥaqqına ben Óāciz ü bı-çārenün böyle dine
3. İltifāt-ı Ĥāzret-i Pertev bu günlerde yine
Olmada bāÓiś sūhan-güyi-ı kilik-i Óİzzet'e

325

[143a] **MurabbaÓ-i Pertev Efendi**¹⁸⁹⁵
(MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün)

I

1. O müşğın zülf ile dil sayd ider śāhib-kemendümsin
O gamzeyle göñüller yaralar bir şehlevendümsin
3. O şımın-berle zaĥm-ı şınem üzre şıne-bendümsin
Devā düşmen tabıb-i ĥaste cān-ı müstemendümsin

[143b]

II

1. Dirığ itme ser-i bı-devletümden māye-i lutfun
Bu ĥāki ĥākten refÓ itse çok mı pāye-i¹⁸⁹⁶ lutfun
3. N'olur memdūd olursa başum üzre sāye-i lutfun
Göñül bağında ĥad çekmiş benüm serv-i bülendümsin

III

1. Nihāl-i ĥadd-i dil-cüyun sirişkümdür iden irvā
Gül-i rüyun benüm ĥün-ı dilümden reng alur ĥālā

¹⁸⁹⁵ Muvakkıt-zāde Pertev D. Mr. (7 kıta), s. 633.

¹⁸⁹⁶ pāye-i: sāye-i **M.**

3. Siyeh sünbüllerüñ hep düd-ı âhumdan olur peydâ
Benüm sen hâsıl-ı Öömrüm fidânum dil-pesendümsin

IV

1. MaŐāza'llâh eger bezminden Öuşşâkı ırağ olsa
Belâ bezminde ol ğamla sevinmez bir çerâğ olsa
3. Vücüdî iftirâķ âteşlerinden dâğ dâğ olsa
Dimez mi görse âyâ kim benüm sen derd-mendümsin

V

1. Saña Pertev kıl oldı çünki ey şâh-ı cefâ-muötâd
Giriftârüñ eşirüñdür gerek bend it gerek âzâd
3. Gerek lutfuñla dil-şâd it gerek žulmüñle kıl nâ-şâd
Gerek dâd it gerek bî-dâd efendümsin efendimsin

[143b]

326

Murabbaö-i Pertev Efendi¹⁸⁹⁷

(Fâöilâtün / Fâöilâtün / Fâöilâtün / Fâöilün)

I

1. Bulmadı cevrüñ nihâyet dilde tâķat ķalmadı
Yok mı insâfuñ a žâlim merĥamet itmez misin
3. İşte gördüñ hâlümü takrîre hâcet ķalmadı
[144a]
Yok mı insâfuñ¹⁸⁹⁸ a žâlim merĥamet itmez misin

II

1. Bülbül için gül yaķasın çâķ idüp ĥayrân olur
ŞemŐalar pervânesiçün gice[ler] süzân olur
3. Servler ķumrîleri daŐvetle ser-cünbân olur
Yok mı insâfuñ a žâlim merĥamet itmez misin

III

1. Gülşen-i kūyuñda eşķ-i çeşm ile cû-bârūñam
Mevsim-i şayf u şitâda murğ-ı nâliš-kârūñam
3. Nice yıldur ĥasret-i rüyūñ ile ğam-ĥvârūñam
Yok mı insâfuñ a žâlim merĥamet itmez misin

IV

¹⁸⁹⁷ Muvakkit-zâde Pertev D. Mr.(7 kıta), s. 619.

¹⁸⁹⁸ İnşâfuñ: imânuñ **D.**

1. Sînem oldu hışm-ı çeşmün ile pür-zahm-ı hadeng
Bağmaduñ bir kerre lutf u rahm ile [ey] şüh-ı şeng¹⁸⁹⁹
3. Müslim-i bîmâra rahm idüp bakar olsa freng
Yok mı insâfuñ a žālim merhamet itmez misin

V

1. Şerhadan Pertev açıldı şinede revzenlerüm
Dāğlarla dilde zeyn oldu yine gülşenlerüm
3. Seyr idüp rahm eyledi ahvālümü düşmenlerüm
Yok mı insâfuñ a žālim merhamet itmez misin

[144a]

327

MurabbaÖ-i Pertev Efendi¹⁹⁰⁰

(MefÖülü / MefāÖülü / MefāÖülü / FeÖülün)

I

1. Kıymetde girān kıtÖada gerçi küçüceksin
Elmās çiçegidür aduñ ammā ne çiçeksın
[144b]
3. Ğayret-dih-i zıbāyiş-i hūrî vü meleksın
Elmās çiçegidür aduñ ammā ne çiçeksın

II

1. Sen sāğar-i elmās kadar neşöe-fezāsın
Elmās ile sencide iderlerse sezāsın
3. Yok kıtÖaşa söz hāsılı bı-mişl ü behāsın
Elmās çiçegidür aduñ ammā ne çiçeksın

III

1. Yākūt idemezken leb-i handānuşa nisbet
İncü nice itsün dür-i dendānuşa nisbet
3. Hiç yokdur ider laÖl-i dür-efşānuşa nisbet
Elmās çiçegidür aduñ ammā ne çiçeksın

IV

1. Cevherlere nisbet ne münāsib seni şāhum
Nisbetde hatā varsa da Öafv eyle günāhum
3. Baş üzre yirün var dimedür saşa a māhum
Elmās çiçegidür aduñ ammā ne çiçeksın

¹⁸⁹⁹ şüh-ı şeng: şüh u şeng **D.** / şeng: haydut, eşkıya; neşeli, kıvrak.

¹⁹⁰⁰ Muvakkit-zāde Pertev D. Mr. (5 kıta), s. 624.

V

1. Gördükde ruḥ-ı alüni gül-gün olur elmās
Revnaḳda behāda daḥi efzün olur elmās
3. Görmezse çü Pertev seni dil-ḥün olur elmās
Elmās çiçegidür aduḡ ammā ne çiçeksin

[144b]

328

Murabbaʿ-i Pertev Efendi¹⁹⁰¹

(Fāʾilātün / Fāʾilātün / Fāʾilātün / Fāʾilün)

[145a]

I

1. Gūş idüp incinme¹⁹⁰² ʾıŝḳuḡla fiğānum sevdügüm
Ben seni sevmem disem de sevdigüm ʾālem bilür
3. Menʾ-i āḥ ile muʾaẓẓeb itme cānum sevdügüm
Ben seni sevmem disem de sevdigüm ʾālem bilür

II

1. İltifāt itmez diyü feryād-ı bî-dād itmesem
İltifātuḡla dil-i nā-şādumı şād itmesem
3. Ḥāk-i pāye varmasam¹⁹⁰³ nāmuḡ daḥi yād itmesem
Ben seni sevmem disem de sevdigüm ʾālem bilür

III

1. Ben ne ḥācet rāz-ı ʾıŝḳuḡ ḥalḳa izḥār eylesem
Gizli gizli āḥ idüp yāḥod ki iŝʾār eylesem
3. Vird idüp nāmuḡ zebānumda ya tekrār eyleyem¹⁹⁰⁴
Ben seni sevmem disem de sevdigüm ʾālem bilür

IV

1. Dildedür cāyuḡ ğam-ı ʾıŝḳuḡladur ünsiyyetüm
Büy-ı zülfüḡ almaḳ içün yoḳ şabāya minnetüm
3. Varmış ol ḥadde senüḡle ülfet ü germiyyetüm
Ben seni sevmem disem de sevdigüm ʾālem bilür

V

1. Żerreḡem mihr-i dirāḥşān-ı cihānumsın benüm
Sāyeḡem ben mäh-ı raḥşān-ı cihānumsın benüm

¹⁹⁰¹ Muvakkit-zāde Pertev D. Mr. (5 kıta), s. 630.

¹⁹⁰² incinme: incitme **M.**

¹⁹⁰³ varmasam: gitmesem **M.**

¹⁹⁰⁴ eyleyem: eylesem **M.**

3. Pertevem sen mihr-i t̄abān-ı cihānumsın benüm
Ben seni sevmem disem de sevdigüm Őālem bilür

[145b]

329

Murabbaö-i Pertev Efendi¹⁹⁰⁵

(MefāŐilün / MefāŐilün / MefāŐilün / MefāŐilün)

I

1. Ne düşnāmuñ ne taltif-i lebün ezberde qalmışdur
Faqat bir gice teşrifün dil-i çākerde qalmışdur
3. “Ĥayāl-i laöl-i nābuñ cām-ı çeşm-i terde qalmışdur
Ĥumār-ı bezm-i nüş-ā-nüş-ı vaşluñ serde qalmışdur”

II

1. Nevāziş görmeyelden iltifāt-ı gāh gāhuñla
Fırāk-ı çeşmün ile şuğl idelden āh vāhuñla
3. “Degüldür bende dil ser-germ-i fikr-i nigāhuñla
O bñhüş-ı maĥabbetdür düşüp bir yirde qalmışdur”

III

1. Cihānı eylemiş tārīk gerdün-ı siyeh-kevkēb
Mesāğ olmazsa Şişe fark olunmaz rüzlar [ın]dan şeb
3. “Mükedderdür ser-ā-ser meşreb-i eczā-yı Őālem hep
Şafā-yı ĥatır ancak bādede sāğarda qalmışdur”

IV

1. Kerem lafzın eger vird itse ādem sūd gelmez mi
Cihāndan oldı mı cānum¹⁹⁰⁶ gibi nā-būd gelmez mi
3. “Bu remzi keşfe bir müşkil-güşā-yı cūd gelmez mi
Kerem bir lafz-ı bñ-maŐnā gibi dillerde qalmışdur”

V

1. Bu dehr-i bñ-beķādan kimse taĥşīl itmedi kāmı
Eger Pertev de alsa sonra qalır yaluñuz nāmı
3. “Mücevher tāt-ı devlet kimseye sūd itmez ey Rāmı
[146a]
Nice şāh-ı cihānuñ çeşmi ol efserde qalmışdur”

[146a]

330

¹⁹⁰⁵ Muvakkīt-zāde Pertev D. Mr. (5 kıta), s. 614.

¹⁹⁰⁶ cānum: Ĥātem D.

Şarkı-i Pertev Efendi Der-Farz-ı Murabba'ı¹⁹⁰⁷

(Müstef'ölātün / Müstef'ölātün)

I

1. Ey gül tebessüm bilmez misin sen
Ey büt tekellüm bilmez misin sen
3. Farz-ı terahhüm bilmez misin sen
Raḥmün mi yok inşāfuḡ mı yokdur

II

1. Tab'ı vefāya mā'öl mi olmaz
Yoḥsa raḡībān kā'öl mi olmaz
3. Bilmem fiḡānum vāsıl mı olmaz
Raḥmün mi yok inşāfuḡ mı yokdur

III

1. Efkenḡem ey şūh-ı cihānum
Üftāḡem ey serkeş fidānum
3. Yok ḡāke meylün serv-i revānum
Raḥmün mi yok inşāfuḡ mı yokdur

IV

1. Ey bî-ḡaḡıḡat ey bî-mürüvvet¹⁹⁰⁸
Hep Perteve cevruḡ itdüḡ Őādet
3. Ağyāra ammā ey bî-fütüvvet¹⁹⁰⁹
Raḥmün mi yok inşāfuḡ mı yokdur

[146a]

331

Murabba'ı Li-Fuzūli-i Bağdādî ŐAleyhi Raḡmeti'l-Hādî¹⁹¹⁰

(Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölün)

[146b]

I

1. Ḥāsılum berḡ-ı ḡavādişden melāmet dāḡıdur
Mesnedüm kūy-ı melāmetde fenā topraḡıdur
3. Zār göḡlüm tende zındān-ı bela dutsāḡıdur
Raḡm ḡıl devletlü sultānum mürüvvet ḡāḡıdur

II

¹⁹⁰⁷ Muvakkıt-zāde Pertev D. Ş. (5 kıta), s. 636.

¹⁹⁰⁸ bî-mürüvvet: bî-fütüvvet **M.**

¹⁹⁰⁹ bî-fütüvvet: bî-mürüvvet **M.**

¹⁹¹⁰ Fuzūli Türkçe D. Mr. (5 kıta), s. 404.

1. Devr-i cevrenden ten¹⁹¹¹ ü cānumda rāhat kalmadı
Şûret-i hālümde āsâr-ı ferāğat kalmadı
3. Mîhnet ü ğam çekmege min-baÓd¹⁹¹² tākāt kalmadı
Raĥm kıl devletlü sultānum mürüvvet çağıdur

III

1. Göñlümün mülkin cefā seyl-ābı vırān eyledi
Bahtumuñ hālın hücüm-ı ğam perişān eyledi
3. Bağrumı endişe-i devr-i felek kıan eyledi
Raĥm kıl devletlü sultānum mürüvvet çağıdur

IV

1. İntihāsuz cevrlər odlara yandurdı beni
Acı sözler tatlu cānumdan uşandurdı beni
3. Halkdan bî-hüde efgānum¹⁹¹³ utandurdı beni
Raĥm kıl devletlü sultānum mürüvvet çağıdur

V¹⁹¹⁴

1. Dāde geldüm Óadl divanında feryādum işit
Şerh-i hālüm sor murādum vir elüm tut fikrüm it¹⁹¹⁵
3. Sen ki Óādilsin gör efgānum nedendür Óözüüm it^{1916/1917}
Raĥm kıl devletlü sultānum mürüvvet çağıdur

[147a]

332

MurabbaÓ Li-Fıtnat Hanım der-Āsitāne-i ÓAliyye¹⁹¹⁸

(MefāÓılün / MefāÓılün / FeÓülün)

I

1. Teğāfül eyleme aĥvālümü bil
Amān ey pādişāh-ı kişver- i nāz
3. Dil-i zāra nigāh-ı merĥamet kıl
Amān ey pādişāh-ı kişver-i nāz

II

1. Yiter cevır eyledün ben mübtelāya

¹⁹¹¹ ten: dil **M.**

¹⁹¹² min-bÓad: bin bÓad **D.**

¹⁹¹³ efgānum: feryādum **D.**

¹⁹¹⁴ Bu kıta divanda VI. kıtadır.

¹⁹¹⁵ Bu mısra divanda VI. kıta 3. mısradır.

¹⁹¹⁶ özüüm it: ğavra yit **D.**

¹⁹¹⁷ Bu mısra divanda VI. kıta 2. mısradır.

¹⁹¹⁸ Fıtnat Hanım D. Mr. (5 kıta), s. 398.

3. Taḥammül ḳalmadı dilde cefāya
Şikāyet eylerem senden Ḥudāya
Amān ey pādīşāh-ı kişver-i nāz

III

1. Dil-i bî-çāreme¹⁹¹⁹ raḥm eyle şāhum
Çıkar eflāke her şeb sensüz āhum
3. Nedür bilsem Ōaceb¹⁹²⁰ cürm ü günāhum
Amān ey pādīşāh-ı kişver-i nāz

IV

1. Ne deḡlū olsa da bî-tāb ü tāḳat
Yine itmez göñül senden ferāḡat
3. Bu cevre yok mı sultānum nihāyet
Amān ey pādīşāh-ı kişver-i nāz

[147a]

333

Velehā MurabbaŌ Li-Fıtnat Hanım Der-Āsitāne-i Emn-Āşiyāne¹⁹²¹

(FeŌilātün / FeŌilātün / FeŌilün)

I

1. Beni derdünle yiter zār itdün
Yok mı insāfuḡ a žālim söyle
3. Çeşm-i mestün gibi bīmār itdün
Yok mı insāfuḡ a žālim¹⁹²² söyle

II

1. Ruḥlaruḡ tāze gül-i ḥandāndur
Leblerün derd-i dile dermāndur
3. Süḥanün mürde-i Ōışḳa cāndur
Yok mı insāfuḡ a žālim¹⁹²³ söyle

III

1. ŌĀşıḳ-ı zāra cefā kārūḡdur
Öldiren ḡamze-i ḥün-ḥāruḡdur
3. İden iḥyā yine ḡüftāruḡdur
Yok mı insāfuḡ a žālim¹⁹²⁴ söyle

¹⁹¹⁹ -i bî-çāreme: -i bî-çāreye **D.**

¹⁹²⁰ nedür bilsem Ōaceb: ŌAceb bilsem nedür **D.**

¹⁹²¹ Fıtnat Hanım D. Mr. (4 kıta), s. 399.

¹⁹²² a žālim: efendüm **M.**

¹⁹²³ a žālim: a cānum **M.**

IV

1. Ey sehi-ķāmet ü şirîn-güftār
Bülbül-i verd-i ruhuñ gerçi hezār
3. Var mıdur bencileyin Óāşık-ı zār
Yok mı inşāfuñ a žālim söyle

[147b]

334

Şarkı-i Neşóet der-Farz-ı MurabbaÓ¹⁹²⁵
(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

I

1. Ey cefā-cū cevre māóil dil-rübā küsdüm saña
Ey felek-meşreb hezārān-āşinā küsdüm saña
3. Gördiği her yād ile tarh-ı tekellüf eyleyen
Ehl-i dil ķadrini bilmez bi-vefā küsdüm saña

[148a]

II

1. Öyle yıķduñ hātırım taÓmıridür emr-i muhāl
Öyle dil-gır eyledüñ kim iÓtizāra yok mecāl
3. Beynimüz ıslāhına dünyāda virme ihtimāl
İster olsun mahşer-i rüz-ı cezā küsdüm saña

III

1. Var kimünle ister isen ülfet it¹⁹²⁶ şimden girü
Yitişür bu yolda ğayrı dökdüğümüz āb-rū
3. ÓAzrāóıl olsa firāķuñ saña itmem ser-fürü
Ĥāsılı cānum isen itdüm fedā küsdüm saña

IV

1. Öyle mahzūnum ki olsa leyle-i Ķadr-i saÓıd
Gelse bu ešnāda eyyām-ı mübārek rüz-ı Óıd
3. Şine-şāf olmak barışmaķ ben senünle pek baÓıd
Ĥaşre ķaldı baÓd-ez-ın bu mācerā küsdüm saña

V

1. Eyledüñ mi düşmene ķarşu bizi āhir fedā
Dimedüñ mi geçmenem bi'llāhi senden Neşóetā
3. Ĥātırıñ hoş tut ki virmişdük ķazāya biz rızā

¹⁹²⁴ a žālim: a rūhum **M.**

¹⁹²⁵ Hoca Neşóet D. Mr. (4 kıta), s. 179.

¹⁹²⁶ ister isen ülfet it: ülfet it ister isen **M.**

Mā-ḥaṣal cümle kelāmum ben saṇa küsdüm saṇa

[148a]

335

Ve lehu Şarkı-i Neş'et der-Tarz-ı Murabba'ı¹⁹²⁷
(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

I

1. Germ-i ülfet demleridür bu şitā eyyāmıdır
Züh-d-i bāriddür bu dem terk-i ri-yā eyyāmıdır
3. Öİyş faslı sāḳiyā mutrib- nevā eyyāmıdır
[148b]
Şimdi kışdur sevdüğüm¹⁹²⁸ zevḳ u şafā eyyāmıdır

II

1. Naḳl-i şeftālū ile mey-keşlere peymāne vir
Zehr nūş itsün mürāyī sen meyi rindāna vir
3. Gerden-i pākünle feyz it cāmı ben nālāna vir
Lutf u iḥsān eyle cūduṇ sāḳiyā eyyāmıdır

III

1. Bir usūli ile Óarz it sen de mutrib naḳş-kār
Eyle āḡāz-ı terennüm var ise beste nigār
3. Büselükle itme gerdaniye[de] aşma qarār
Naḡme-i Óuşşāḳ ile faşl-ı nevā eyyāmıdır

IV

1. Şayd içün biz gezmezüz her kūh u deşti serseri
Seg-be-şahrā n'eylerüz aḡyār-āsā itleri[z]¹⁹²⁹
3. Bilürüz meyhānede tavşanların yataḳ yiri
Taş yatur şayd itmenün şimdi şehā eyyāmıdır

V

1. Şohbet-i ḥalvāda şūfī varsun olsun türş-rū
Duḡter-i rez bezme nā-mahremlere açmaz ḳapu
3. Bezme kāfīdür begüm Neş'et'le sāḳī vū sebū
Şimdi yārān ile cānā inzivā eyyāmıdır

[148b]

336

Şarkı-i Sāmī der-Tarz-ı Murabba'ı¹⁹³⁰

¹⁹²⁷ Hoca Neş'et D. Ş. (5 kıta), s. 180.

¹⁹²⁸ sevdigüm: sevgilim **D.**

¹⁹²⁹ itleriz: itleri **M.**

(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

I

1. Güzeller içre mümtâz-ı cihân¹⁹³¹ serv-i ¹⁹³²bülendümsin
Müsellem tarz u tavrı dil-ber-i Ôâlem-pesendümsin
[149a]
3. Göñül hâlin bilür şüh u zarîf ü¹⁹³³ şeh-levendümsin
Benümsin¹⁹³⁴ nûr-ı çeşm u yâr-i cānumsın¹⁹³⁵ efendimsin

II

1. Lebün emsem toyınca yüzlerüm¹⁹³⁶ sürsem o ruhsāra
Şafā virse şemim-i zülf-i müşğünün dil-i zāra
3. Miyānuñ çeksem āğūşa sözüm bu olsa hem-vāre
Benümsin nûr-ı çeşm yâr-i cānumsın efendimsin

III

1. Cemālün Ôâlem-ārā talÔatuñ bî-miñl ü hem-tādur
Tenāsüb hep yirinde kadd ü kâmet de temāşādur
3. Hayālün dîdede her dem gamuñ qalbümde peydādur
Benümsin nûr-ı çeşm u yâr-i cānumsın efendimsin

IV

1. Amān bilmez mi çeşmün her nefesde cāna kār eyler
Teğāfüller girişme ğamzeler mestāne cünbişler
3. Ne var bir kerre de žālim nigāh-ı merhāmet göster
Benümsin nûr-ı çeşm u yâr-i cānumsın efendimsin

V

1. Vişāl ümmîd ider hāsret çeker Sāmî nice demdür
Gel ey āhū nigāhum kaçma göñlüm saña mahremdür
3. Gözüm üzre yirün var cılve-ğāhuñ şāhn-ı şînemdür
Benümsin nûr-ı çeşm u yâr-i cānumsın efendimsin

[149a]

337

Ve lehu Şarkı-i Sāmî der-Farz-ı Murabba'î¹⁹³⁷

¹⁹³⁰ A. Mustafa Sami D. Mur. (5 kıta), s. 239.

¹⁹³¹ -ı cihan: -ı cihansın D.

¹⁹³² serv-i bülendümsin: ser-bülendümsin D.

¹⁹³³ zarîf ü: zarîf-i D

¹⁹³⁴ benümsin: benüm sen D.

¹⁹³⁵ nûr-ı çeşm u yâr-i cānumsın: nûr-ı çeşmüm yâr-ı cānumsın D.

¹⁹³⁶ yüzlerüm: gözlerüm D.

¹⁹³⁷ A. Mustafa Sami D. Ş. (4 kıta), s. 240.

(Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün)

[149b]

I

1. Temâşâña toyılmaz bir Óaceb meh-pâresin cânâ
Güzelsin bî-bedelsin hüsñ ile mümtâz-ı Óâlemsin
3. Olur seyr eyleyenler her bakışda Óâşık-ı şeydâ
Güzelsin bî-bedelsin hüsñ ile mümtâz-ı Óâlemsin

II

1. Gören hüsñüñ olur Óâşık işidüp görmeyen meftûn
Meleklerden perîlerden fûrûğ-ı tal'âtun efzûn
3. Cemâlün ħâķ bu kim ögmiş yaratmış Ħâlik-ı bî-çûn
Güzelsin bî-bedelsin hüsñ ile mümtâz-ı Óâlemsin

III

1. Tulû' idüp o gün kim mihr-i ruhsârun Óıyân oldu
Gönül bî-çârenün hiç sorma ahvâlin yaman oldu
3. Nice tâķat getürsün hüsñüñ âşüb-ı cihân oldu
Güzelsin bî-bedelsin hüsñ ile mümtâz-ı Óâlemsin

IV

1. Meded ferdâya şalma ber-murâd it ķalb-i nâ-kâmı¹⁹³⁸
Ele mir'ât alup baķ ķor mı hüsñüñ dilde ârâmı
3. Sen inşâf it nice âh itmesün şabr eylesün Sâmi
Güzelsin bî-bedelsin hüsñ ile mümtâz-ı Óâlemsin

[152b]

Der-Beyân-ı Müseddesât

338

Ve lehu Müseddes Li-Cenâb-ı Ħâzret-i Şeyh Ğalib Nevverallâhu Tûrbetehu¹⁹³⁹

(Müfte'Öilün / Müfte'Öilün / Fâ'Öilün)

I

1. Âl-i abâ vuşlat-ı Ħâķ râ deri'st
2. Kal'a-güşâyî-i derûn-i Ħayderi'st
3. Gerne tor â ķudret-i fermân-beri'st
4. Naķş-perestî heme ġâfilteri'st
5. Ser zi hevâ tâften ez serveri'st
6. Terk-i hevâ ķuvvet-i peyķamberi'st

II

1. Ger be dilet hest gezend ey azîz

¹⁹³⁸ Bu kıta divanda V. kítadır.

¹⁹³⁹ Bu müseddes (6 bent) Farsça'dır.

2. Sāye-i merdān-ı Hudā rā gorīz
3. Ez yednī hıdmet be šadaqat behīz
4. ÓÖzr-i güneh dār ü meyāver sitiz
5. Ser zi hevā tāften ez serverī'st
6. Terk-i hevā kuvvet-i peygamberī'st

III

1. Tā be key in çeşm ü gurūr ü riyā
2. Rehzen-i üftādegī āyed to rā
3. DaÓvā-yı bīhūde nebāşed sezā
4. ÓAbd koça tāÓat-i Óİzed koça
5. Ser zi hevā tāften ez serverī'st
6. Terk-i hevā kuvvet-i peygamberī'st

IV

1. Hıç be kes kine-i bīcā medār
2. Herçe boved hest be taqđır-i yār
[153a]
3. Bendeğī-i hış be cāyeş beyār
4. Serkeşī-i dūst neyāyed be kār
5. Ser zi hevā tāften ez serverī'st
6. Terk-i hevā kuvvet-i peygamberī'st

V

1. Óİşķ zi esrār-ı bozorg-i Hudā'st
2. RifÓat-i ü rā heme ālem güvā'st
3. Bā beden ü cān-ı to fermān-revā'st
4. Der dıl-i Óāşık heme hestī hevā'st
5. Ser zi hevā tāften ez serverī'st
6. Terk-i hevā kuvvet-i peygamberī'st

VI

1. Hāne-i şevķ ü tarab ābād kon
2. Hātır-ı ber hbem zede rā şād kon
3. EsÓadā vey rā eh^vān ustād kon
4. Nutķ-i bozorgān be derūn yād kon
5. Ser zi hevā tāften ez serverī'st
6. Terk-i hevā kuvvet-i peygamberī'st

Müseddes-i Tayyār Paşa¹⁹⁴⁰

(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

I

1. Yoğ yanar âteşüme bu cigerümden ğayrı
Bir acır var mı baña yârelerümdan ğayrı
3. Hem-demüm yoğ n'ideyüm derd-i serümden ğayrı
Şerh-i hâlüm kim ider nâlelerümden ğayrı
5. Yoğ bir ağlar baña bu dîdelerümden ğayrı
Kim gelür sórnağa hâlüm kederümden ğayrı

II

1. Murğ-ı hûbj¹⁹⁴¹ hele şâhın-i felâket oldı
Bir tehî lâne gibi dîdelerümde qaldı
3. Nağd-i cem'iyetümi devr-i¹⁹⁴² qasâvet çaldı
Böyle tenhâca beni ğurbete devrân şaldı
5. Yoğ bir ağlar baña bu dîdelerümden ğayrı
Kim gelür sórnağa hâlüm kederümden ğayrı

III

1. Künc-i târik-i ğamı âh ile rüşen kılsam
Žulmet-i baht qomaz yine ider tîre o dem
3. Ne belâdur çekerem ben daħi hâlim¹⁹⁴³ bilmem
Ne qadar âh ü enîn eyleyüp efġân itsem
5. Yoğ bir ağlar baña bu dîdelerümden ğayrı
Kim gelür sórnağa hâlüm kederümden ğayrı

IV

1. Giceler n'eyledüğüm şubha qadar âh bilür
Ya'Öni kim âh beni her dem ü her gâh bilür
3. Kimse bilmez ise hâlüm yine ol şâh bilür
Künc-i ğurbetde neler çekdüğüm Allâh bilür
5. Yoğ bir ağlar baña bu dîdelerümden ğayrı
Kim gelür sórnağa hâlüm kederümden ğayrı

¹⁹⁴⁰ Tayyar Mahmut Paşa D. Müs. (5 bend), s. 86.¹⁹⁴¹ -ı hûbj: -ı h'âbı **D.**¹⁹⁴² devr-i: düzd-i **D.**¹⁹⁴³ hâlim: şâlmam **M.**

V

1. Yine vahşet baña Fayyār olupdur menzil
Ġāyet-i hecr ile hālüm katı müşkil müşkil
3. Eyledüm çerhda ancağ ġam-ı hicrān¹⁹⁴⁴ hāsıl
N'ola tenhāda düst-i ġam olursañ ey dil ¹⁹⁴⁵
5. Yok bir ağlar baña bu dîdelerümden ġayrı
Kim gelür sóрмаğa hālüm kederümden ġayrı

[153a der-kenār]

340

Müseddes Li-Cenāb-ı Hāce Neş'et¹⁹⁴⁶

(Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün)

I

1. Amān ey āh-ı āteş-n[ā]k-ı çarhı eyleme pür-dūd
Meded ġarğ-āba virme Óālemi ey seyl-i hūn-ālūd
3. Yiter ey dil figānuñdan cihān bızār u nā-hoşnūd
Mübeşşirsın riyāz-ı cāvidāñı saña çün mev'ūd
5. Bu hāristān-ı Óālemde açılmazsa gül-i maşsūd
Ne ġam ey bülbül-i cān kim çü gülzār-ı Óadem mevcūd

II

1. Neş'im-i ye'ós ile bāğ-ı mizācum olsa da berbād
Tažallüm kime eylersin kime feryād ile bî-dād
3. ÓAceb var mı bu mātem-gāhda hiç olmamış nā-şād
Telāş itme eger merg ü eger ġam herçi bād ābād
5. Bu hāristān-ı Óālemde açılmazsa gül-i maşsūd
Ne ġam ey bülbül-i cān kim çü gülzār-ı Óadem mevcūd

III

1. Bahār-ı ārzūnuñ hāsılı hırmān u ye'ós-i tām
Virür naħl-ı emel hep mîve-i¹⁹⁴⁷ pejmürde-i nā-kām
3. Bir ümmîdüñ murāduñca cihānda virdi mi encām
Beyābān-ı hevesde gezme böyle serserî sersām
5. Bu hāristān-ı Óālemde açılmazsa gül-i maşsūd
Ne ġam ey bülbül-i cān kim çü gülzār-ı Óadem mevcūd

¹⁹⁴⁴ ġam-ı hicran: ġam u hicran **D.**

¹⁹⁴⁵ tenhāda düst-i ġam olursañ ey dil: tenhā rev-i deşt-i gam olursa mey dil **D.**

¹⁹⁴⁶ Hoca Neş'et D. Müs. (5 bend), s. 150.

¹⁹⁴⁷ mîve-i: meyve-i **D.**

IV

1. Fiğānuñ gūş ider yok bu cihānda tā-be-key¹⁹⁴⁸ efgān
Yine derd-i derūnuñdur olursa derdüñe dermān
3. Eger ağılarsa hālūñe yine bu çeşm-i hūn-efşān
Amān ey māh-ı KenŌānum Ōıyāndur şefkat-i ihvān
5. Bu hāristān-ı Ōālemde açılmazsa gül-i maķşūd
Ne ğam ey bülbul-i cān kim çü gülzār-ı Ōadem mevcūd

V

1. Kerem kııl hırz-ı cān ile bu pend-i Neşōet-i zārı
Ser-ā-ser āteş-i Ōışķa yaķup kül¹⁹⁴⁹ it bu gülzārı
3. Nedāmet şıne virür¹⁹⁵⁰ hār u hāşāk-i gül ü hārı
Bu gülzārūñ güliyçün baŌd ezın gül itmesün zārı
5. Bu hāristān-ı Ōālemde açılmazsa gül-i maķşūd
Ne ğam ey bülbul-i cān kim çü gülzār-ı Ōadem mevcūd

[153a]

341

Müseddes-i NaŌt-i Şerif-i Yehūdî Raĥmetullāhi ŌAleyh¹⁹⁵¹
(FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilün)

I

1. Şāh-ı iķlīm-i risāletdür muŌaẓẓam pādişāh
Nāzenjın-i Rabb-i Ōızzet bende-i hās u İlāh
3. Hāk-i pāy olamayan bulmaz Cenāb-ı Hākķa rāh
Anuñ içün hālķ olupdur nūh felek şems ile māh
5. Sellemū şallū Ōalā bedrū'd-dücā şemsü'hüd
Nūr-ı Hākđur Muştafā maĥbüb-ı dergāh-ı Hudā

[153b]

II

1. Ol ĥabıbüñ ravzasıdur gülşen-i ĥuld-i berjın
Āsitānuñ bekleyüp eyler nidā Rūĥü'l-emjın
3. Hāẓihjı cennāti ŌAdnin fe'dĥulūhā ĥalidjın
Raĥmeten li'l-Ōālemjın oldur şefiŌü'l-müznibjın
5. Sellemū şallū Ōalā bedrū'd-dücā şemsü'l-hüdā
Nūr-ı Hākđur Muştafā maĥbüb-ı dergāh-ı Hudā

III

1. Mültecā-yı hālķ-ı Ōālem bil anuñ dergāhıdur

¹⁹⁴⁸ tā-be-key: tābıñı **D.**

¹⁹⁴⁹ kül: gül **D.**

¹⁹⁵⁰ şıne virür: seyline vir **D.**

¹⁹⁵¹ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

- Şadr-ı dîvân-ı risâlet enbiyânun şâhıdur
3. Kevkeb-i evc-i sa'âdet burc-ı hûsnun mâhıdur
Evvelin ü âhirin anun şefâ'at-hâhıdur
5. Sellemû şallû 'Âlâ bedrû'd-dücâ şemsü'l-hüdâ
Nûr-ı Hâkdur Muştafâ mahbûb-ı dergâh-ı Hudâ

IV

1. Mülk-i dergâhında anun itmeyince intisâb
Ref'olup perde gönülde cânı olmaz fetâh-ı bâb
3. Ayağı toprağınun her zerresi bir âfitâb
Yolına cân oynayan 'Âşık olur hûsnü'l-me'âb
5. Sellemû şallû 'Âlâ bedrû'd-dücâ şemsü'l-hüdâ
Nûr-ı Hâkdur Muştafâ mahbûb-ı dergâh-ı Hudâ

V

1. Yâd iden ism-i şerîfin şevk ile pür-nûr olur
Mu'cizâtın gûş iden mahzûn gönül mesrûr olur
3. Her kim anı sevse cürmi 'âfı olur mağfûr olur
Ey Yehüdî 'Âşık-ı mahbûb-ı Hâk ma'ûmûr olur
5. Sellimû şallû 'Âlâ bedrû'd-dücâ şemsü'l-hüdâ
Nûr-ı Hâkdur Muştafâ mahbûb-ı dergâh-ı Hudâ

[153b der-kenar]

342

Müseddes Li-Hâlet Efendi¹⁹⁵²

(Me'ûlû / Fâ'îlâtü / Me'fâ'îlû / Fâ'îlün)

I

1. Mestâne seyre çıkmış idi dün o şeh-levend
Sünbüllerin külâha idüp deste deste bend
3. Dikkat kılınca hûsnine hayrân u müst-mend
Ruhsârı âteşinde görüp cânımı sipend
5. Âteşde bu ne mürğ-ı çemendür didüm didi
Taşvîr-i bezm-i sūziş-i cânun-durur senün

II

1. Dün mest gördüm ol mehi pek bî-mecâl idi
Çeşmi nigâhı gamzesi mebhût u lâl idi
3. Bir derdi vardı şân ki devâsı muhâl idi
Sünbül tutardı gence feminde ne hâl idi
5. Bu pâsbân-ı genc-i dehendür didüm didi

¹⁹⁵² Hâlet Efendi D. Müs. (7 bend), s. 40.

Yok yok fetil-i dag-ı nihānuḡ-durur senūḡ

III

1. Bir tāze bezm kurdı o meh Öişve bāḡına
Hūn-ı ciger çekerti koyup şine dāḡına
3. Pervāne idi çeşmüm¹⁹⁵³ o bezmūḡ çerāḡına
Bir āteş aldı cānumı düşdüm ayaḡına
5. Pāyūḡ ḡubārı müşg-i Hoten'dür didüm didi
Yok kühl-i diḡe-i nigerānuḡ-durur senūḡ

IV

1. Sermet-i bāde yāri bu gice nihān bulup
Cüzűice defű-i hayret idüp bir zamān bulup
3. Şordum lebinden aradum aḡzın amān bulup
İkrār idince hasteligim tāze cān bulup
5. Nutḡuḡ ḡayāt-baḡş-ı bedendür didüm didi
Sermāye-baḡş-ı rūḡ-ı revānuḡ-durur senūḡ

V

1. ḡuş itmez oldu yār dilūḡ ḡasbiḡālīni
ḡamzeyle redd iderdi nigāhum suűālīni
3. Bildüm o serv-ḡad güzelūḡ infīűālīni
Seyr eyleyince sebz- ḡat u rūy-ı ālīni
5. Deryā-yı āteş üzre cemendür didüm didi
Hep dūd-ı āḡ-ı şuűle-feşānuḡ-durur senūḡ

VI

1. Bir Őāşıkāne tarz ile gördüm o şive-kār
ŐUryān şine ḡamzeler işkeste-i ḡimār
3. Geh geh derūn u şineden eylerdi āḡ u zār
Şabrum dükendi āḡir olup zār u bi-ḡarār
5. Bīmārluḡ gözūḡde nedendür didüm didi
ḡayrān-ı tarz-ı tabű-ı cüvānuḡ-durur senūḡ

VII

1. Lutf eyle rahm it ey şeh-i biḡāne-āşinā
Gelmez mi ben eşire daḡı nevbet-i rehā
3. Dil haste ten şikeste- elem¹⁹⁵⁴ cān-mübtelā

¹⁹⁵³ çeşmüm: cismüm **D.**

¹⁹⁵⁴ şikeste-elem: şikeste-i elem **D.**

- Rüz-ı ezelde bende olaldan beri saña
5. Hâlet esîr-i derd ü mihendür didüm didi
Pâ-mâl-i cevruñ olmada şānuñ-durur senüñ

[154a der-kenār]

343

Müseddes Nedîm-i Evvel Aḥmed Efendi¹⁹⁵⁵

(MefâÖîlün / MefâÖîlün / MefâÖîlün / MefâÖîlün)

I

1. Ğam-ı hālünle genc-i Ŗışķ miskiyyü'l-hitām olsun
Nigîn-i laŖîni yād itmeyem Ŗālemde nām olsun
3. Dile cām-ı emel endüh u miḥnetsüz ḥarām olsun
Ğamuñ eksülmesün peymāne-i Ŗömrüm tamām olsun
5. Beni maḥrûm-ı bezm-i vaśl iden mest-i müdām olsun
Dil-i mecrûḥumuñ ḡanın içenler şād-kām olsun

II

1. Be-cādur serde hem-bezmāne sevdā-yı hevā-dārı
Ḥabāb-āsā şikest eylerse de cām-ı dil-i zārı
3. Tırāz-ı meclis-i aḥbāb ise ben istemem yārı
Ḥumār-ı ġam benüm dîrîne kārumdur hemān bārı
5. Beni maḥrûm-ı bezm-i vaśl iden mest-i müdām olsun
Dil-i mecrûḥumuñ ḡanın içenler şād-kām olsun

III

1. Baña cevru sitem eksük midür baht-ı siyāhumdan
Ne ḥācet imtinān o ġırra- mest-i keç-külāhumdan
3. Dem-i mestîde bārı şaķınup şemşîr-i āhumdan
İdüp cām-ı lebin āsüde zehr-āb-ı nigāhumdan
5. Beni maḥrûm-ı bezm-i vaśl iden mest-i müdām olsun
Dil-i mecrûḥumuñ ḡanın içenler şād-kām olsun

[154b der-kenār]

IV

1. Tarîķ-ı Ŗışķdur pādāşî-i miḥnet saŖādetdür
O bezm-i ḥāsda ḥamyāze-rîz olmak da Ŗişretdür
3. Neşāt-ı tâze-i ḥün-ı ciger bir özge ḥāletdür
Ḥumār-ı yeŖs ile hōd hem-ser olmaķ cāna minnetdür
5. Beni maḥrûm-ı bezm-i vaśl iden mest-i müdām olsun
Dil-i mecrûḥumuñ ḡanın içenler şād-kām olsun

¹⁹⁵⁵ Nedim D. Müs. (6 bend), s. 215.

V

1. Çerāğı kimsenüñ āhumla bî-nûr olmasun yâ Rab
Benümçün şubh-ı vuşlat şâm-ı deycür olmasun yâ Rab
3. Elân cānum bu Ŗişret-hāneden dūr olmasun yâ Rab
Çekenler sāğarum hem-vāre maħmūr olmasun yâ Rab
5. Beni maħrûm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
Dil-i mecrūhumuñ ıanını içenler şād-kām olsun

VI

1. Bugün gördüm Nedim-i cān-güdāz-ı nāz-perverdi
Giyāh-i¹⁹⁵⁶ kūh-ı miħnetgāha dönmüş çihre-i zerdı
3. Zebān çekdükce kânûn-ı cigerden şuŖle-i derdi
Dem-ā-dem āh idüp bu matlaŖ-ı dil-sūzı söylerdi
5. Beni maħrûm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdām olsun
Dil-i mecrūhumuñ ıanını içenler şād-kām olsun

[154a]

344

Müseddes Šadıķı ŖAleyhi Raħmeti'l-Hādı¹⁹⁵⁷
(MefāŖılün / MefāŖılün / MefāŖılün / MefāŖılün)

I

1. Hudāyā itme hālî dāŖimā dilde Şekür ismin
Gözümden dūr kıılma pertev-i envār-ı Nūr ismin
3. Eniş it dem-be-dem bu ıalb-i bî-sābra Šabūr ismin
Baıa ğayret müyesser eyle kııl derdüm Ğafūr ismin
5. Ya maħv it levh-i Ŗişıyāndan bu Ŗabd-i pür-ıuşūr ismin
Yaħod esmā-i ħüsnādan çıkar yâ Rab Ğafūr ismin

II

1. Geleden Ŗāleme cürm ü şenāŖatdūr baıa hep kār
Ŗİbādet kıılmağā kıılmaz heves bu ıalb-i nā-hem-vār
3. İderken nādım olup bir günāha biı kez istiğfār
Revā mı rüz-ı maħşerde benüm ħālüm ola düşvār
5. Ya maħv it levh-i Ŗişıyāndan bu Ŗabd-i pür-ıuşūr ismin
Ya ħod esmā-i ħüsnādan çıkar yâ Rab Ğafūr ismin

III

1. ŖUşātuı cürmini Ŗafv itmek iken rüz u şeb kārıı
Ŗİyān iken zünüb ehline remz-i nām-ı Ğaffārıı

¹⁹⁵⁶ giyāh-i: göıülde M.

¹⁹⁵⁷ Bu gazelin hangi Šadıķı'ye ait olduđu tespit edilemedi.

3. ÓÚyübın setr iderken kâóinātuñ ism-i Settāruñ
Raḥīmā geçmek lâóıķ mı cürminden bu ğam-ḥ^vāruñ
5. Ya maḥv it levḥ-i Óiśyāndan bu Óabd-i pür-ķusūr ismin
Ya hod esmā-i ḥüsnādan çıkar yā Rab Ğafūr ismin

[154b] IV

1. DuÓāsın müstecāb it Šādıķuñ šubḥ u mesā ḥaķķı
Tevakķufsuz ķabūl-i dergehüñ olan duÓā ḥaķķı
3. Ḥabıbüñ Muştafā ile cemıÓ-i enbiyā ḥaķķı
Refıķ it aña tevfiķuñ gürūh-ı evliyā ḥaķķı
5. Ya maḥv it levḥ-i Óiśyāndan bu Óabd-i pür-ķusūr ismin
Ya hod esmā-i ḥüsnādan çıkar yā Rab Ğafūr ismin

[154b] 345

Müseddes-i Āli ÓAleyhi Raḥmeti'l-Bārı¹⁹⁵⁸
(MeťÓülü / FāÓilätü / MeťāÓilü / FāÓilün)

I

1. Bend itdi göñlümi yine bir tırrası kemend
Yağmaya virdi Óaķlumı bir şūh-ı şeh-levend
3. Geh tığ-ı çeşmi¹⁹⁵⁹ pāreledi cismi bend bend
Geh cāna geçdi ğamzeleri ḥanceri gezend
5. Bunlar meger ki şehd-i¹⁹⁶⁰ lebendür didüm didi
Āb-ı ḥayāt u rāḥat-ı cānuñ durur senüñ

II

1. Bir ḥande ile Óarża kıľup iki çāhını
Gösterdi Çāh-ı Naḥşeb'e ruḥsārı māhını
3. Gāḥı hilāle ḥāóil idüp şeb-külāhını
Gāḥı bıraķdı āteşe ḥāl-i siyāhını
5. Āb üzre böyle çāh nedendür didüm didi
Çeşmüñ başında rāz-ı nihānuñ durur senüñ

III

1. Gülzāra çıķdı bir seher ol serv-i gül-Óizār
Sünbüllerini bād-ı śabā kıľdı tārūmār
3. Bāğ-ı ruḥında gördüm iki lāle jāle-vār
Bir berg-i sebz içinde hem üç ğonca āşıkār¹⁹⁶¹

¹⁹⁵⁸ Gelibolulu M. Ali D. Müs. (7 bend) , s. 404.

¹⁹⁵⁹ -ı çeşmi: -ı ḥışmı **D.**

¹⁹⁶⁰ şehd-i: şehd ü **D.**

¹⁹⁶¹ āşıkār: āşkār **D.**

[155a]

5. Bunlar ne gonca ol ne cemendür didüm didi
Hattum gamıyla gözdeki kanuñ durur senüñ

IV

1. Sîhîr ile kıldı mârâ hem-âgüş bir kılı
Dîvâne itdi bendine çok merd-i Ôâkılı
3. Müşkile¹⁹⁶² çekdi dâôiresin nutk-ı müşkili
Teshîre aldı noқта gibi nice b[î]-dili
5. Var ise ol miyân u dehendür didüm didi
Yok yok hemân bu şekk ü gümânüñ durur senüñ

V

1. Şeb-nem güherlerini döküp hüsni bâğına
Güller şüküft bergini saçmış yanağına
3. Sünbülleri niyâz ile düşmüş ayağına
Çok gonca ağızın egmiş¹⁹⁶³ ırakdan dudağına¹⁹⁶⁴
5. Bülbül bu gülşen ile mi şendür didüm didi
Şâhid bu şevka âh u figânüñ durur senüñ

VI

1. Alındı göñlüm ol şanemüñ reng-i rüyına¹⁹⁶⁵
ÔAqlum tutıldı silsile-i müşg-büyına
3. Seyl-i sirişk turma çeker hâk-i küyına
Cân teşne güft-ü-güyına dil beste müyına
5. Bir bendeye bu çokça resendür didüm didi
Yok her biri elümde Ôinânüñ durur senüñ

VII

1. Nâz uyhusında¹⁹⁶⁶ bir seher ol reşk-i âfitâb¹⁹⁶⁷
Nergislerin yumup kapamış nitekim kitâb
3. Yatdukça¹⁹⁶⁸ câme-hâbına düşdi yaña hicâb
Nâgeh uyandı baht-ı naşîb oldu feth-i bâb
5. Ey gonca pisterüñ ne semendür didüm didi
ÔÂlî қо açma bâğ-ı cinânüñ durur senüñ

¹⁹⁶² müşkile: müşg ile D.

¹⁹⁶³ egmiş: açmış D.

¹⁹⁶⁴ dudagina: tutağına D.

¹⁹⁶⁵ reng-i rüyına: reng ü rüyına D.

¹⁹⁶⁶ uyhusında: uykusunda D.

¹⁹⁶⁷ -i âfitâb: âfitâb D.

¹⁹⁶⁸ yatdukça: bakdukça D.

[155b]

346

Müseddes-i Fuzûlî-i Bağdâdî ÖAleyhi Rahmeti'l-Bârî¹⁹⁶⁹

(MefâÖîlün / MefâÖîlün / MefâÖîlün / MefâÖîlün)

I

1. Saña¹⁹⁷⁰ hicrân belâsı hep bu çarh-i bî-vefânundur
ŞefâÖat merhamet şefkat Resûl-i Kibriyânundur
3. ÖAtâ vü redd [ü] bahşış Hâlik-ı kevn ü mekânundur¹⁹⁷¹
Dilâ¹⁹⁷² bî-hûde şanma sen¹⁹⁷³ bu söz bir nükte-dânundur
5. Erenlerden ümîdün kesme himmet evliyânundur
Tevekkül kıl visâl-i yâr[e] çün virmek Hudâ'nuundur

II

1. Firâkından şafâ kesb eyle yârın olma bîgâne¹⁹⁷⁴
Derûnuñ derdini cânunda şakla açma¹⁹⁷⁵ nâdâne
3. Çerâğ-ı şineñi yandur getür şevk ile meydâne
Göñül râh-ı maâbbetde eger düşdünse bîgâne¹⁹⁷⁶
5. Erenlerden ümîdün kesme himmet evliyânundur
Tevekkül kıl visâl-i yâr[e] çün virmek Hudâ'nuundur

III

1. Belâ vâdîsinün mecnûnı oldum bî-ser ü bî-pâ¹⁹⁷⁷
Recâyı katÖ idüp hicrândan itmeme kimseye şekvâ
3. Olursın cân ile tâlib seni mahrûm ide hâşâ
Eger başunda Öaqluñ var ise ey Öâşık-ı şeydâ
5. Erenlerden ümîdün kesme himmet evliyânundur
Tevekkül kıl visâl-i yâr[e] çün virmek Hudâ'nuundur

[156a]

IV

1. Ğam-ı hicrân beni yandurdu¹⁹⁷⁸ gördüm ğayra yok tedbir¹⁹⁷⁹
Varup ağladum itdüm bir Öazîze hâlümü tefsîr¹⁹⁸⁰

¹⁹⁶⁹ Fuzûlî Türkçe D. Müs. (5 bend), s. 416.

¹⁹⁷⁰ saña: başa **Mc.**

¹⁹⁷¹ -ı kevn ü mekânundur: -ı kevnü- mekânundur **D.**

¹⁹⁷² dilâ: dil **D.**

¹⁹⁷³ sen: kim **D.**

¹⁹⁷⁴ Bu bend divanda III. benttir.

¹⁹⁷⁵ derdini cânunda şakla açma: sırrını şakla şâkın Öarz itme **D.**

¹⁹⁷⁶ bîgâne: hicrâne **D.**

¹⁹⁷⁷ Bu bend divanda IV. Benttir.

¹⁹⁷⁸ yandurdu: öldürdi **D.**

¹⁹⁷⁹ Bu bend divanda II. benttir.

¹⁹⁸⁰ Varup ağladum itdüm bir Öazîze hâlümü tefsîr: Varup ahvâlümü bir pîre bir bir eyledüm-taqrîr **D.**

3. Firāk eyyāmınuñ her sergüzeştin söyledüm bir bir
Bu derde çāre olmaz mı didüm didi baña¹⁹⁸¹ ol pır
5. Erenlerden ümîdüñ kesme himmet evliyānuñdur
Tevekkül kıl visāl-i yār[e] çün virmek Ħudā’nuñdur

V

1. Yüri ālūde-dāmān ol maḥabbet ḥāk-i rāhında
Beḳā yoq çün bilürsin Óāḳıbet devlet külāhında
3. Fużülî aldanup ḳalma cihānuñ Óızz u cāhında
Murāda irmek isterseñ bu Óālem tekye-gāhında
5. Erenlerden ümîdüñ kesme himmet evliyānuñdur
Tevekkül kıl visāl-i yār[e] çün virmek Ħudā’nuñdur

[156a]

347

Müseddes-i İbrāḫīm Ḥaḳḳı ÓAleyhi Raḥmeti’l-Bārî¹⁹⁸²

(FāiÓlātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

I

1. Her murāduñ sen de iste ḥoşlığuñ bul ey göñül
İçeri gel Óālemünde pādīşāh ol ey göñül
3. Derd-i Óıışḳ-ı Ḥaḳḳ’a meylet¹⁹⁸³ ol aña ḳul ey göñül
Óıışḳ-ı Ḥaḳḳ’dan ġayrı bir şey itme meómül ey göñül
5. Ḥayrete var kim yaḳındür Ḥaḳḳ’a ol yol ey göñül
Baḥr-i Óıışḳa tal deminden dem-be-dem tol ey göñül

II

1. Az yi az iç uyu az hem¹⁹⁸⁴ zıkr-i ḳalbi eyle ḳut
Vehm ü fehmi ü fikri nefy it kim göñül busun¹⁹⁸⁵ sükūt
[156b]
3. Ölmeden öl kim seni ḥayy ide Ḥayy-i Lā-yemūt
Hūş der-i dem yaÓni her dem Ḥaḳḳı bul ḥaḳı unut
5. Ḥayrete var kim yaḳındür Ḥaḳḳ’a ol yol ey göñül
Baḥr-i Óıışḳa tal deminden dem-be-dem tol ey göñül

III

1. Sūó-i ḥulḳı dilde ḳoyma tā tola ḥulḳ-ı ḥasen
Emr-i Ḥaḳḳ’ı tut cemíÓ-i ḥaḳa şefḳat eyle sen

¹⁹⁸¹ didi baña: aña didi **D.**

¹⁹⁸² Erzurumlu İ.Hakkı D. Müs. (7 bend), s. 367.

¹⁹⁸³ meylet: yanup **M.**

¹⁹⁸⁴ uyu az hem: az uyu var **M.**

¹⁹⁸⁵ bulsun: kılsun **M.**

3. Nefsi koy Hakk'a göñülden gel sefer kıl fi'l-vatan
Hak ile ol halk içinde halvet olsun encümen
5. Hayrete var kim yakındır Hakk'a ol yol ey göñül
Baħr-i Ŗışka tal deminden dem-be-dem tol ey göñül

IV

1. Çekme gam ger halk-ı Ŗālem olsalar düşmen saħa
Cümleden erħam hem eşfaħ dost imiş Raħmān saħa
3. Her ne gelse hoş gelür Hak'dan gelür miħmān saħa
Gelse Ŗışkuñ derdi mesrūr ol odur dermān saħa
5. Hayrete var kim yakındır Hakk'a ol yol ey göñül
Baħr-i Ŗışka tal deminden dem-be-dem tol ey göñül

V

1. Baħr-i Ŗışka tal suya düşmiş kesek¹⁹⁸⁶ mişli hemİN
Ol nefes baħrinde maħv ol kalmasun hiç ol emİN
3. Ŗālem ü ādem kamu çün nefis-i vāħiddür yaħİN
Cümleyi kendüñ görürsin söyleme aslā şaħİN
5. Hayrete var kim yakındır Hakk'a ol yol ey göñül
Baħr-i Ŗışka tal deminden dem-be-dem tol ey göñül

[157a]

VI

1. Her neye baħsañ anı bil kendi Ŗuźvuñ¹⁹⁸⁷ fi'l-mişāl
Keşret-i süretde kalma vaħdet-i maŖnāya tal
3. Mest olup vaħdet meyinden zevk idüp ol ehl-i hāl
Ŗārif ol faħr u fenādan hoş beķā bul anda kal
5. Hayrete var kim yakındır Hakk'a ol yol ey göñül
Baħr-i Ŗışka tal deminden dem-be-dem tol ey göñül

VII

1. Hakkı Hakkı cānda bul çün mevc ile yemdür nihān
Hak saħa sırr-ı muŖayyenle¹⁹⁸⁸ muŖındür her zamān
3. Ol saħa senden yakındur sen ırağ olma hemān
ŖAyn-ı Beytu'llāh iken dil tolmasun ğayrı gümān
5. Hayrete var kim yakındır Hakk'a ol yol ey göñül
Baħr-i Ŗışka tal deminden dem-be-dem tol ey göñül

¹⁹⁸⁶ kesek: meded **M**.

¹⁹⁸⁷ Ŗuźvuñ: cüzŖüñ **M**.

¹⁹⁸⁸ muŖayyenle: maŖiyyetle **D**.

[157a] **Müseddes-i Çeşmi**¹⁹⁸⁹
(Fâi'Ölātün / Fā'Ölātün / Fā'Ölātün / Fā'Ölün)

I

1. Bu hilāl ebrūlaruñ gördüm kemān-ı Őışķı pek
Vaz geldüm vuślatından çekmedüm aślā emek
3. Hem-dem-i dıv-i raķıbān oldu ğitdi her melek
Key ĥamāķatdūr saña maķśūd űzre dōn dimek
5. Ey murādum Őaksine devr eyleyen keķ-rev felek
Şimdi göñlüm nā-murād olmak diler n'itseñ gerek

II

1. Yār yolında ķamu itdüklerüm oldu hebā
ķaņģısın sevsem ider ğayra vefā baņa cefā
3. Olmayaydum kāşķi bu deñlü dāğı āşınā
Fāriğ-i ķayd-ı cihānem minnetüm yokđur saña
[157b]
5. Ey murādum Őaksine devr eyleyen keķ-rev felek
Şimdi göñlüm nā-murād olmak diler n'itseñ gerek

III

1. Olalıdan bu ferāğat milketine pādişāh
Ŭstüme bi ĥayme-i şāĥı ķurupdur taĥt-ĝāh
3. Başum űzre şuŐle-i sūzum-durur zerrin-külāh
Sevmezem şimden ğirü gökden inerse mihr ű māh
5. Ey murādum Őaksine devr eyleyen keķ-rev felek
Şimdi göñlüm nā-murād olmak diler n'itseñ gerek

IV

1. Mübtelā-yı Őışķ olaldan āh ķılduñ derd-nāk
Şāh-rah-i miĥnet iķre eyledüñ yeksān-ı ĥāk
3. Ķılduñ āĥir ĥancer-i hecr ile sīnem ķāk ķāk
Merĥamet kılmazsın olursam da ger ğamdan helāk
5. Ey murādum Őaksine devr eyleyen keķ-rev felek
Şimdi göñlüm nā-murād olmak diler n'itseñ gerek

V

1. Çeşmi-i maĥzūn dilüm hiç ķılmađuñ bir laĥze şād
Virmedüñ nerd-i belādan göñlüme aślā küşād

¹⁹⁸⁹ Çeşmi, Gelibolulu Mustafa Ali'nin diĝer mahlasıdır. Bu müseddes yayımlanan divanda tespit edilemedi.

3. Bundan özge dahi baña n'idesin ey bed-nihād
Nā-murādum nā-murādum nā-murādum nā-murād
5. Ey murādum Óaksine devr eyleyen kej-rev felek
Şimdi göñlüm nā-murād olmak diler n'itseñ gerek

349

[158a] **Müseddes-i Āzeri**¹⁹⁹⁰
(Mefā'Ölün / Mefā'Ölün / Mefā'Ölün / Mefā'Ölün)

I

1. Kelām[a] iktidārum yok nice hālüm sorarsın sen
Cünün-ı Óışk ile mecnūn olandan Óaql umarsın sen
3. Sözüñ arturdi sūzum cānuma odlar yaka[r]sın sen
Dilersin baña merhem urmağ ammā niştersin sen
5. Gel ey nāśih kıo pendi hāl-i dilden bı-ñabersin sen
Beni dıvāne kıldı ol perı bilmem ne dirsın sen

II

1. Beni kim men'Ö ider ol gözleri sehñār Óışkıñdan
Ne mümkindür ola hālı gönül dildār Óışkıñdan
3. Beni tağyır idersin gerçi kim her bār Óışkı[ın]dan
Nāśihātler ferāğat eylemem ol yār Óışkıñdan
5. Gel ey nāśih kıo pendi hāl-i dilden bı-ñabersin sen
Beni dıvāne kıldı ol perı bilmem ne dirsın sen

III

1. Niçün Óuşşāka teşñi'Ö eylemekden vaz gelmezsin
Çekersin tiğ-ı ta'Önı hiç ardından kesilmezsin
3. Mañabbet pişesi düşvārdur idrāk kılmazsın
Degüldür ihtiyārum elde sen añvāli bilmezsin
5. Gel ey nāśih kıo pendi hāl-i dilden bı-ñabersin sen
Beni dıvāne kıldı ol perı bilmem ne dirsın sen

IV

1. Berı eyle beni lutf eyle zāhid ta'Ön-ı düşmenden
Bilürsin derdümi āhir bu hāletler gider benden
3. Kerem kııl şimdilik vākıf degülsün vaz gel benden
Baña dünyāda yegdür kūy-ı dilber śāhn-ı gülşende[n]
5. Gel ey nāśih kıo pendi hāl-i dilden bı-ñabersin sen

¹⁹⁹⁰ Ahmet Tanyldız, "Tahran'da Bulunan Türkçe Bir Şiir Mecmuası ve Neşredimemiş bazı Şiirler". *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi*, 2015, 39-87. Azeri'nin bu (V bend) müseddesi adı geçen makalede yer almaktadır.

Beni dıvâne kıldı ol perî bilmem ne dirsın sen

[158b] V

1. Beni kūyunda gördi Āzerî zāhid suʔāl itdi
Fiğān u āha bāʔîş şordı istifsār-ı hāl itdi
3. Deyince hālūmi teşnîʔ idüp ceng ü cidāl itdi
Bu beyti okudum şol dem ki ʔarz-ı infiʔāl itdi
5. Gel ey zāhid ʔo pendi hāl-i dilden bî-habersin sen
Beni dıvâne kıldı ol perî bilmem ne dirsın sen

350

[158b] **Müseddes-i Pertev Efendi**¹⁹⁹¹
(Mefʔülü / Fāʔilātü / Mefāʔilü / Fāʔilün)

I

1. Gördüm ki ol sipihr-i cemāl āfitābını
Ebr eylemiş ihāta ruh-ı mäh-tābını
3. Evvelki gibi bulamadum āb u tābını
Ruhsār-ı tāb-nākine aşmış niğābını
5. Hattıñ mı bu ne sāye-fikendür didüm didi
Dūd-ı siyāh-ı āh [u] fiğānuñ durur senüñ

II

1. Bend eylemiş hārîr ile verdin¹⁹⁹² nihālde
Sünbüllerini destelemiş gül cemālde
3. Her tārı bir girih ile biñ ʔıl ü ʔālde
Bende tevağğuf itmeyüp aslın suʔālde
5. Zülfünde bu ne çin ü şikendür didüm didi
Āhuñda pıç ü tāb-ı nihānuñ durur senüñ

III

1. Çözmişdi cümle tügmelerin şine-bendinüñ
Virmiş idi hırāmını serv-i bülendinüñ
[159a]
3. Almışdı ʔağdini nice biñ derd-mendinüñ
Ĥandānlığın görince leb-i nüş-Ĥandınüñ
5. ʔoynuñda bu ne berg-i semendür didüm didi
Mirʔāt-ı tāb-nāk-i cinānuñ durur senüñ

¹⁹⁹¹ Muvakkit-zāde Pertev D. Müs. (5 bend), s. 597.

¹⁹⁹² verdin: derdin **D**.

IV

1. Bir kerre meh cemaline kim eyledüm nigāh
Deryā-yı nūrda nigeḥüm eyledi şināh
3. Āhir diyār-ı qaraları çıkdı çün ki rāh
Kāfūr-ı ebyaz üzre görüp fülful-i siyāh
5. Rūyuḡda Óanberin bu ne bendür didüm didi
ÓAks-i sevād-ı dide-i cânuḡ¹⁹⁹³ durur senüḡ

V

1. Qadd-i nihāli ḥasreti bulduḡda ḡāyetin
Hicrān ḡamı dilin alıcaḡ tāb ü tāḡatin
3. Pertev bu sözden anlaḡıdüm ferāsetin
Tarz-ı lūḡazda yāre anup qadd ü qāmetin
5. Nevres bu ne nihāl-i çemendür didüm didi
Qaddüm ḡayāli serv-i çemānuḡ durur senüḡ

[159a]

351

Müseddes-i NaÓt-i Şerif-i Nebevî Li-Cenāb-ı Ġalib Dede¹⁹⁹⁴

(MefÓölü / MefāÓılı / MefāÓılı / FeÓölün)

I

1. Sultān-ı Rüsül şāh-ı mümeccedsin efendim
Bî-çārelere devlet-i sermedsin efendim
3. Dîvān-ı ilāḡide ser-āmedsin efendim
Menşūr-ı “le-Óamrük”¹⁹⁹⁵ le müöeyyedsin efendim
5. Sen Aḡmed ü Maḡmūd u Muḡammedsin efendim

[159b]

Ḥaḡdan bize sultān-ı müöeyyedsin efendim

II

1. Tābiş-dih-i ervāḡ-ı mücerred güherüḡdür
Māliş-geh-i ruḡsār-ı melek ḡāk-i derüḡdür
3. Āyine-i dîdār-ı tecellî naḡarüḡdür
Bü Bekr ÓÖmer ÓOşmān u ÓAlî yārlaruḡdur
5. Sen Aḡmed ü Maḡmūd u Muḡammedsin efendüm
Ḥaḡdan bize sultān-ı müöeyyedsin efendüm

¹⁹⁹³ -i cânuḡ: -i ḡālūḡ D.

¹⁹⁹⁴ Şeyḡ Galib D. Müs. (7 bend), s. 192.

¹⁹⁹⁵ “Ömrüne yemin olsun ki, gerçekten onlar sarhoşlukları içinde bocalıyorlardı.” , Hicr Suresi (15/72) ayetinden iktibas.

III

1. Hütbeñ okınur minber-i iqlım-i beķāda
Ĥükmüñ tutilur maĥkeme-i rüz-ı cezāda
3. Gülbang-i ķudūmuñ çekilür Őarş-ı Ĥudāda
EsmāŐ-i şerifüñ ağılur Öarz u semāda
5. Sen Aĥmed ü Maĥmūd u Muĥammedsin efendüm
Ĥaķdan bize sultān-ı müöeyyedsin efendüm

IV

1. Ol dem ki velilerle nebiler ķala ĥayrān
Nefsī deyü dehşetle ķopa cümleden efgān
3. YeŐs ile uşatıñ ola aĥvāli perişān
Destür-ı şefāŐatla senüñdür yine meydān
5. Sen Aĥmed ü Maĥmūd u Muĥammedsin efendüm
Ĥaķdan bize sultān-ı müöeyyedsin efendüm

V

1. Bir gün ki talup baĥr-i ġama fikrete gitdüm
İlden yitürüp¹⁹⁹⁶ kendümi bî-ĥodlıġa yitdüm
3. Őİşyānum ağıp Őāķıbetümden ĥāzer itdüm
Bu matlaŐı yād eyledi bir seyyid işitdüm
5. Sen Aĥmed ü Maĥmūd u Muĥammedsin efendüm
Ĥaķdan bize sultān-ı müöeyyedsin efendüm

[160a]

VI

1. Ümmıddeyüz yeŐs ile āĥ eylemeyüz biz
Sermāye-i ģmānı tebāĥ eylemeyüz biz
3. Bābuñ ķoyup aġyāra penāĥ eylemeyüz biz
Bir kimseye sāyeñde nigāĥ eylemeyüz biz
5. Sen Aĥmed ü Maĥmūd u Muĥammedsin efendüm
Ĥaķdan bize sultān-ı müöeyyedsin efendüm

VII

1. Bî-ķāredür ümmetlerüñ Őİşyānına baķma
Dest-i red urup ĥasret ile dūzaĥa yaķma
3. Raĥm eyle amān āteş-i hicrānuġa yaķma
Ez-cümle ķuluñ Ėālib-i pür-cürmi biraķma
5. Sen Aĥmed ü Maĥmūd u Muĥammedsin efendüm
Ĥaķdan bize sultān-ı müöeyyedsin efendüm

¹⁹⁹⁶ yitürüp: getirip **D**.

[160a]

352

Tesdīs-i Beyt-i Meşhūr der-Fariqa-i Cebr-i Mutavassıt Li-Cenāb-ı Ŗİzzet Monla¹⁹⁹⁷

(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

I

1. Eylemem töhhmetüm inkār o degül feryādum
Dest-i vesŖimde mıdur hilkat-i māder-zādum
3. Ėāşe li'llāh ki benüm reŖyüm ola içādum
Yazmağa bozmağa kıabil mi degüldür adum
5. MüsteŖid kııl yoğ ise lutfuğa istiŖdādum
Sağa güclük mi var ey şah-ı kerem-muŖtādum

[160b]

II

1. MiŖde-i hūda ey Yūnus'ına kuvvet viren
Tıfıl iken Nıld'e Mūsā'sına tābūt viren
3. Ėikmetinden ten-i dil-hastesine kıurt viren
Seng-i hārālara hāşiyet-i yākıut viren
5. MüsteŖid kııl yoğ ise lutfuğa istiŖdādum
Sağa güclük mi var ey şah-ı kerem-muŖtādum

III

1. Kimsenünj mezhebi bir kimseye mezheb olamaz
İtse baŖzısına taklıd daħi hep olamaz
3. Arayan kıudret-i cüzŖiyye müŖeddeb olamaz
Ėaķķa tefvız-i umūr itse muŖāteb olamaz
5. MüsteŖid kııl yoğ ise lutfuğa istiŖdādum
Sağa güclük mi var ey şah-ı kerem-muŖtādum

IV

1. İtse mahlūkı ihāta ezeli Ŗilm-i Ėudā
Neden eyler Ŗacabā anda taŖaddüd kıudemā
3. Kāşki bahsini terk itse gürüh-ı Ŗulemā
Ben kıulum kıollamağa¹⁹⁹⁸ lāŖiķ olandur bu recā
5. MüsteŖid kııl yoğ ise lutfuğa istiŖdādum
Sağa güclük mi var ey şah-ı kerem-muŖtādum

¹⁹⁹⁷ Keçeci-zāde İzzet Molla D. Td. (9 bend), s. 690.

¹⁹⁹⁸ kıollamağa: kulluğuma **D**.

V

1. Kadem-i zātuña bir ân olamaz Óahd-i kühen
Ezelîsin ebedîsin var iken yokdum ben
3. Hâlik-ı lâ-yetecezzâ vü heyûlâsın sen
Ne çıkar dest-i meşîyyetde olan Óâcizden
5. MüsteÓid kıl yoğ ise lutfuña istiÓdādum
Saña güçlük mi var ey şāh-ı kerem-muÓtādum

[161a]

VI

1. Keremün mücrimedür muÓterif-i takşîrüm
İdemem cürmümi inkār o degül tezvîrüm
3. Yed-i takdîrdedür var ise de tedbîrüm
Bırakup Óaqlımı geldüm sürüyüp zencîrüm
5. MüsteÓid kıl yoğ ise lutfuña istiÓdādum
Saña güçlük mi var ey şāh-ı kerem-muÓtādum

VII

1. Sen bilürsin ki degül cürmümi hāşā inkār
ÓAql-ı cüzóî dañi ger olmasa teklîfe medār
3. Farzdur itme Óubūdiyyetünî leyl ü nehār
ÓAczden başka ne virdün baña destümde ne var
5. MüsteÓid kıl yoğ ise lutfuña istiÓdādum
Saña güçlük mi var ey şāh-ı kerem-muÓtādum

VIII

1. Bilürüz Óaql ile butlānumızı Hāq sensin
Hadd-i zātında Óubūdiyyete elyağ sensin
3. İhtiyāruñ dañi muÓtîsi muhākkağ sensin
ÓAbd-i Óâciz ne yapar kâdir-i mutlağ sensin
5. MüsteÓid kıl yoğ ise lutfuña istiÓdādum
Saña güçlük mi var ey şāh-ı kerem-muÓtādum

IX

1. Mañbeş-i cebr ü kaderden o kadar bizārüm
Şu kadar fehm iderem ben ki meÓāşî-kārum
3. Kudretüm yoksa dañi cürmüme var ikrārüm
Rabb-iÓİzzet ne dimekdür bilürem hünkārüm
- [161b]
5. MüsteÓid kıl yoğ ise lutfuña istiÓdādum
Saña güçlük mi var ey şāh-ı kerem-muÓtādum

[161b]

353

Müseddes-i Şerîf der-Na'ât-i Resûl 'Âleyhi's-selâm Li-Rif'ât Efendi¹⁹⁹⁹

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

I

1. Ma'îbûb-ı Hüdâ cümleye ma'şûdsın efendim
Cânân-ı cihân rûh-ı mücerredsın efendim
3. Dîvân-ı risâletde ser-âmedsin efendim
Hem mebd'e-i küll nokta-i müfredsin efendim
5. Sen hayl-i rûsûl mefhari Âhmedsin efendim
Menşûr-ı nebî hatmî²⁰⁰⁰ Muhammedsin efendim

II

1. İsrâda şehâ rûh-ı kudûs ser-nügeründür
Ol yolda senüñ 'Ôarş-ı Hüdâ reh-güzeründür
3. Nûr-ı ba'sar-ı ehl-i hüdâ hâk-i deründür
Dîdâr-ı Hüdâ cilve-nümâ-yı na'zaründür
5. Sen hayl-i rûsûl mefhari Âhmedsin efendüm
Menşûr-ı nebî hatmî²⁰⁰¹ Muhammedsin efendüm

III

1. Sikkeñ yürüdi mülk-i fenâda vü be'âda
Fermânûña râm oldı cihân her dü şerâda
3. Sürdüñ feres-i qurbını²⁰⁰² meydân-ı "denâ"da
Mihmân-ı 'Ôazîz olduñ o şeb va'sl-ı Hüdâ'da
5. Sen hayl-i rûsûl mefhari Âhmedsin efendüm
Menşûr-ı nebî hatmî²⁰⁰³ Muhammedsin efendüm

[162a]

IV

1. Ol gün ki cihân ehli kopup cümlesi 'Ôuryân
Nefsî diyerek ins ile cân eyleye efgân
3. Hâşr içre 'Ôuşât olduğı dem derd ile giryân
Fermân ile meydân senüñdür yine devrân
5. Sen hayl-i rûsûl mefhari Âhmedsin efendüm
Menşûr-ı nebî hatmî²⁰⁰⁴ Muhammedsin efendüm

¹⁹⁹⁹ Kırımlı Bir Şair Ebûbekir Rif'ât Efendi, Hayatı, D. Müs. (8 bend), s. 21.

²⁰⁰⁰ hatmî: hatemî D.

²⁰⁰¹ hatmî: hatemî D.

²⁰⁰² -i qubını: -i qurbetî D.

²⁰⁰³ hatmî: hatemî D.

²⁰⁰⁴ hatmî: hatemî D.

V

1. Faldum yem-i Őİsyāna batup    rına gitd m
 Umm n-ı ta hayy rde nice g ta²⁰⁰⁵lar itd m
3. Őİsy nda m crimleri seb  u g zer itd m
L kin  apu a y z s rerek vaz -ı ser itd m
5. Sen  ayl-i r s l me hari A medsin efend m
Men  r-ı neb  hatmi²⁰⁰⁶ Mu ammedsin efend m

VI

1. Gerçi dimezüz vizr ü günâh eylemezüz biz
Yâ defter-i a'ômâl-i siyâh eylemezüz biz
3. Lâkin hele agyâra nigâh eylemezüz biz
Sâyençe velî ağlamaz âh eylemezüz biz
5. Sen hayl-i rüsûl mefhari Âhmedsin efendüm
Menşür-ı nebî hatmî²⁰⁰⁷ Muhammedsin efendüm

VII

1. Lutf eyle hatâ vü zeled-i ümmete bakma
Sehv ile yanlışduklarını başına kaçma
3. Terk itme şefî'Ö ol bizi mevkıfda bırakma
Hecr ile kılunç Rif'Öati âteşlere yakma
[162b]
5. Sen hayl-i rüsul mefhari Âhmedsin efendüm
Menşür-ı nebî hatmî²⁰⁰⁸ Muhammedsin efendüm

VIII

1. Teşrif-i “le-Öamrük”²⁰⁰⁹ n’ola tãc-ı serûñ olsa
Hîdmetde sezâ ins ü melek çâkerûñ olsa
3. Sen rahmet-i hâķın n’ola gökler yirûñ olsa
Rûy-ı siyehûm düşse de hâķ-i derûñ olsa
5. Sen hayl-i rûsûl mefhari Ahmetsin efendûm
Menşûr-ı nebî hatmî²⁰¹⁰ Muhammedsin efendûm

[162b]

354

Müseddes-i Ferri-i Revnak-veri²⁰¹¹

²⁰⁰⁵ gūṭa: suya dalıp çıkma.

2006 **hatmi: hatemi D.**

2007 **hatmi: hatmi D.**

2008 $\hat{\text{hatmi}}$: $\hat{\text{hatemi}}$ **D.**

²⁰⁰⁹ “Ömrüne yemin olsun ki”, Hicr Sûresi 15/72 ayetinden iktibastır.

2010 **hatmi: hatemi D.**

²⁰¹¹ Ferri Mehmet D. Müs. (7 bend), s. 294.

I

1. Bir bezm-gehde düşdi dile miñnet-i kühen
Başduqça başdı şiklet-i kâbûs-ı ğam-ı miñen
3. Geldi o demde hem-dem olup bir ruñ-ı semen
ÔArz itdi ğahi ğonce dehen geh çeh-i zekân
5. Nañşebde çâh-ı meh mi ne çeñdür didüm didi
Bilmez misin ki mañbes-i cân[un]durur senün

II

1. Konmış ezelde mâyesine şive ü sitiz
Kaddinde mücmel Ôarbede-i şûr-ı rüsteñiz²⁰¹²
3. Cellâd-ı çeşm-i şûhına²⁰¹³ şemşir-i ğamze tiz
Yûsuf-mişâli Mısr-ı hûsnde olup Ôaziz
5. Zâtuñ cihan-ı nañvete şeñdür didüm didi
Bu vaşf-ı kûteh işte ziyânuñ durur senün

[163a]

III

1. Kavs-i kazâ ki hâcibinün oldu hem-seri
Târâc itdi penbe-i hürşid-i mañşeri
3. Âşüb salmağ oldu dile kâr-ı aşgarı
Yandurdu yağıdı hey meded âsûde dilleri
5. Rûyuñ ki şems-i rûz-ı tebeñdür²⁰¹⁴ didüm didi
Bir meñdür o ki haşm-ı ketânuñ durur senün

IV

1. Kâfir nigeñde göz göre şâhib-kırân-ı cân
Müjgânı tır ü qaşı kemân ğamze qahramân
3. Hattı ki hayl-i fitne gibi yüzdeder hemân
Çin Ôaskeri mi hey ne belâ-yı cihan-ı cân
5. Ceyş-i Habeş mi bu ne sipeñdür didüm didi
Furķat deminde âh-ı nihânuñ²⁰¹⁵ durur senün

V

1. Geh tır²⁰¹⁶ ğâh hancer-i hûn-h'âr gösterür
Ġâñi nigâh u ğamze-i ğaddâr gösterür

²⁰¹² -ı rüste-ñiz: -ı rest-riz **D.**

²⁰¹³ -i şûhına: i şûh ne **D.**

²⁰¹⁴ -ı tebeñdür: -ı nigeñdür **D.**

²⁰¹⁵ âh-ı nihânuñ: âh nihânuñ **D.**

²⁰¹⁶ tır: tığ **D.**

3. Cellād-ı çeşmi hışımda ısrār gösterür
Geh zülf ü gāhi turrecini dār gösterür
5. Kıyma bu rütbe cāna günehdür didüm didi
Yolında ölmek²⁰¹⁷ Óışka nişānuñ durur senün

VI

1. Perçemde seyr-i turre-i tarrāra çıka²⁰¹⁸ ya
Kırkılsa o da zülf ile ruhsāra çıka²⁰¹⁹ ya
3. Uc virse tarf-ı fesden o bir pāre çıka²⁰²⁰ ya
Yohsa olur mı Óāşıq-ı bî-çāre çıka²⁰²¹ ya
5. Bilmem niçün ki zîr-i külehdür didüm didi
[163b]
Çıka²⁰²² kemend-i rûh-ı revānuñ durur senün

VII

1. Ey mest-i nahvet oldu gönül bî-şek Óāşıkuñ
Yok derd ü gam ki oldu²⁰²³ şehā gerçek Óāşıkuñ
3. Çok demler oldu olmadı hiç görmek Óāşıkuñ
Kizb eylemem ki gözde uçar ölmek Óāşıkuñ
5. Ferri yolında vakf-ı velehdür didüm didi
İşte bu dañi fart-ı yalanuñ²⁰²⁴ durur senün

[163b]

355

Tesdiş-i Beyt-i Meşhūr Li-Fıtnat Hanım²⁰²⁵
(MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün)

I

1. Sehāb-ı nev-bahārî Óāleme gevher-nişār oldu
İdüp Óarz-ı cemāl ezhār cümle āşikār oldu
3. Zamān-ı Óıyş u Óışret mevsim-i geşt ü güzār oldu
Nişimen dil-berāna şimdi nahl-i sāye-dār oldu
5. Efendim seyre çık Óālem ser-ā-pā sebze-zār oldu
Açıldı lāleler güller yine faşl-ı bahār oldu

²⁰¹⁷ yolında ölmek: ölmek yolında **D.**

²⁰¹⁸ çıkka: çıkısa **D.**

²⁰¹⁹ çıkka: çıkısa **D.**

²⁰²⁰ çıkka: çıkısa **D.**

²⁰²¹ çıkka: çıkısa **D.**

²⁰²² çıkka: çıkısa **D.**

²⁰²³ yok derd ü gam ki oldu: yokdur dürügüm öldi **D.**

²⁰²⁴ fart-ı yalanuñ: fars yalanuñ **D.**

²⁰²⁵ Fıtnat Hanım D. Td. (5 bend), s. 307.

II

1. Nigāh it güllere benzer hemān ruhsār-ı hūbāna
Müşābih sūnbül-i ter²⁰²⁶ zūlf-i müşğın-i cūvānāna
3. Kenār-ı cūda baķ servi²⁰²⁷ mişāl-i ķadd-i cānāna
Muḥāsāl her taraf bir zevķ-baḥş eyler dil ü cāna
5. Efendim seyre çık Óālem ser-ā-pā sebze-zār oldu
Aķıldı lāleler güller yine faşl-ı bahār oldu

III

1. Olup ũşkũfte ezhār-ı ķemen hep ḥandedũr²⁰²⁸ güller
Nevā-perdāzlukda sū-be-sū şũrĭdedũr²⁰²⁹ bũlbũller
[164a]
3. Ne hoş dũşmiş kenār-ı bāġa şeb-bũlar ķaranfüller
Şarılmış serve yir yir yāsemenler şaķlı sūnbũller
5. Efendim seyre çık Óālem ser-ā-pā sebze-zār oldu
Aķıldı lāleler güller yine faşl-ı bahār oldu

IV

1. ÓAcāyib zevķi var şāhum henũz²⁰³⁰ şāḥn-ı ķemen-zāruḡ
Nevāsın istimāÓ it şāḥ-ı gũlde bũlbũl-i zāruḡ
3. Kızarsın ḥacletinden verd-i ter gũrdũkķe ruhsāruḡ
Hıřām-ı nāz ile gel bāġa gŕster serv-i reftāruḡ
5. Efendim seyre çık Óālem ser-ā-pā sebze-zār oldu
Aķıldı lāleler güller yine faşl-ı bahār oldu

V

1. Yĭter cevı itme Óuşşāķa vefā eyyāmıdur şimdi
Kenār-ı cũyda zevķ u şafā eyyāmıdur şimdi
3. Hemān al deste cām-ı dil-gũşā eyyāmıdur şimdi
Oķu bu matlaÓı gel Fıtnatā eyyāmıdur şimdi
5. Efendim seyre çık Óālem ser-ā-pā sebze-zār oldu
Aķıldı lāleler güller yine faşl-ı bahār oldu

[164a]

356

Mũseddes-i Hāce Neşŕet der-Tanķir-i Fuzũlĭ²⁰³¹

²⁰²⁶ sūnbũl-i ter: misk-i rũmi **D.**

²⁰²⁷ servi: serve **D.**

²⁰²⁸ ḥandedũr: ḥandede **D.**

²⁰²⁹ şũrĭdedũr: şũrĭde **D.**

²⁰³⁰ henũz: buyur **D.**

²⁰³¹ Hoca Neşŕet D. Mũs. (6 bend), s. 148.

I

1. Dün sâye sâldı başuma nâgeh bir âfitâb
Kopdı kıyâmet oldı cihân Óarsa-i hîsâb
3. Başumdan aşdı tâbiş-i Óışk ile âteş- âb
Gördi behişt-i hüsni gönül kıldı ıztırâb
5. Bu gün ne gün²⁰³² ne Óarbede-gehdür²⁰³³ didüm didi
[164b]
Rûz-ı cezâ-yı rûh-ı revânun-durur senün

II

1. Bir ravza görmişem gül-i hod-rû çemen çemen
ÓAnber-şemim-i²⁰³⁴ sünbül-i müşğın Hoten Hoten
3. Şebnem o bâğa lüölüó-i lâlâ ÓAden ÓAden
Esbâb-ı şevk-ı şıveyi²⁰³⁵ sorma tümen tümen
5. Bu ne behişt Óişve-gehdür didüm didi
Hüsnum riyâzı bâğ-ı cinânundurur senün

III

1. Bir çeşme-sârı cılve-geh itmişdi ol perî
Mehtâb-ı hüsni şanki behişt itmiş ol perî
3. Salmışdı şuya talÓat-ı meh şuÓle vü feri
Ceyhûn-ı nûr itmiş idi cüy-ı peykeri
5. Bu cüy-bârda bu ne mehdür didüm didi
ÓAks-i ruhumla eşk-i revânundurur senün

IV

1. Bir kâhramân žâlim-i hûn-h'âr u bî-emân²⁰³⁶
Bir bî-nevâ gariibe çeküp tîğ-ı cân-sitân²⁰³⁷
3. Biğ zaħm uranda virmez aña hiç emân zamân
Giryân-ı cihân hâline ħandân özi hemân
5. Bu geşte kim bu hûnı ne şehdür didüm didi
Şâhib-kırân gamze vü cânundurur²⁰³⁸ senün

²⁰³² gün: kevn **D.**

²⁰³³ Óarbede-gehdür: Óarabda gehdir **D.**

²⁰³⁴ Óanber-şemim-i: Óanber-i şemim **D.**

²⁰³⁵ esbâb-ı şevk-ı şıveyi: esbâb-ı şevk şıveyi **D.**

²⁰³⁶ Bu mısra divanda şöyle: Bir kâhraman-ı žâlim-i hûn-h'âr velî amân.

²⁰³⁷ tîğ-ı cân-sitân: tîğ ü cân-sitân **D.**

²⁰³⁸ vü cânundurur: ve cânândurur **D.**

V

1. Oldı dūçār bir meh²⁰³⁹ kim āsümān-ı nāz²⁰⁴⁰
İrmez kemend-i āh u niyāz öyle²⁰⁴¹ ser-firāz
3. Erbāb-ı hāle hāli olur kıble-i namāz
Bir rişte gördüm anda ki cān beste-i niyāz
[165a]
5. Kākül mi ne belā-yı sipehdür didüm didi
Ĥabl-ül-verīd²⁰⁴²-i gerden-i cānuḡdurur senüḡ

VI

1. Gördüm bir āfītāb-ı cemāli cihān-ı hūsñ
Ya bir melek ki cilve-gehi āsümān-ı²⁰⁴³ hūsñ
3. ŐAynü'l-hayāt²⁰⁴⁴-ı reṣṣā dehānı ki cān-ı hūsñ
Her bir nigāhı hey ne yaman cān-sitān-ı hūsñ
5. Şırın nigeḡ ne āhū nigeḡdür didüm didi
Ĥünġ gözüm ki teṣne-i ḡanuḡdurur senüḡ

VII

1. Gördüm bir özge ṣāḡs-ı cihān-gürd zih tāz
Merd-i ḡarīb seyr ü seyyāḡatle ser-firāz
3. ŐĀlemde āṣınālġ ile bulmıṣ imtiyāz
Bġḡāne rev vü ḡaydı degül ḡıç niyāz u nāz
5. Bu ṣāḡs kim ne hāli tebehdür didüm didi
Neṣōet cihānda nām ile ṣānuḡdurur senüḡ

[165a]

357

Müsemmen²⁰⁴⁵ Li-Cenāb-ı Ĥāzret-i Neṣōet Sellemallāhi²⁰⁴⁶

(FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilün)

I

1. Ey eniṣ ü mahrem-i rāz-ı dil-i vġrānumuz
Merhem-i rāḡat-resān-ı ḡātır-ı sūzānumuz
3. Bilmedük ġitdi dirġḡā cürmimüz Őısyānumuz
Bildür Allāḡ'ı severseḡ bādġ-i hicrānumuz
5. Ĥaṣre ḡalmaz mācerā-yı dġde-i giryānumuz

²⁰³⁹ meh: mehe **D.**

²⁰⁴⁰ āsümān-ı nāz: āsumān nāz **D.**

²⁰⁴¹ niyāz öyle: niyāzıyla **D.**

²⁰⁴² “Can damarı”, Kaf Sūresi (50/16) ayetine iktibastır.

²⁰⁴³ āsümān-ı: āsmān-ı **D.**

²⁰⁴⁴ “Hayatın ta kendisi”

²⁰⁴⁵ Müsemmen müseddeslere karşıṣ, bu bir müstensih hatasıdır.

²⁰⁴⁶ Hoca Neṣōet D. Ms.(6 bend), s. 145.

- İşte âh-ı Ŗarş- sūz elde bizūm bŭrhānumuz
7. Žālim-i bī-dād imişsin böyle bilmezdüm seni
[165b]
Raḥmi yok cellād imişsin böyle bilmezdüm seni

II

1. Ey kanı ol dem ki Ŗışkum ile sen mecnūn idūḡ
Ben siyeh-rūnuḡ bilemem nesine meftūn idūḡ
3. Gŭrmeseḡ bir dem beni tā ḥaṣre dek maḥzūn idūḡ
Ben ne cevri ũ ḡahr idersem rāzı vŭ memnūn idūḡ
5. Ey ne rŭtbe vaṣf idersem sen daḥi efzūn idūḡ
Hey dirīḡā bilmedŭk kim böyle diḡer-gŭn idūḡ
7. Žālim-i bī-dād²⁰⁴⁷ imişsin böyle bilmezdüm seni
Raḥmi yok cellād²⁰⁴⁸ imişsin böyle bilmezdüm seni

III

1. Şimdi erzān gibi kālā-yı girān²⁰⁴⁹ ḡadr-i viṣāl
Oldı germ ũ serd-i fŭrḡat diḡeḡe ḥ^vāb-ı ḡayāl²⁰⁵⁰
3. Gerḡi devlet elde iken ḡadrini bilmek muḥāl
Kāfir-i niŖmet degŭl mi maḡhar-i ḡahr u celāl
5. Hiḡ şerm itmez misŭḡ Allāh²⁰⁵¹ dan ey hurde-sāl
Ḗorḡaram zār u zebŭn eyler seni bu bed-ḡiṣāl
7. Žālim-i bī-dād imişsin böyle bilmezdüm seni
Raḥmi yok cellād imişsin böyle bilmezdüm seni

IV

1. Ḥayf kim ḡmān-ı Ŗışkı eyledŭḡ kŭfre bedel
Kim ḡabŭl eyler bu diḡni işte edyān-ı milel
3. Lutf idŭp aŖzār-ı vāḡi ile gel itme cedel
Buldı bŭnyān-ı muḡabbet sŭst-i rāyuḡla²⁰⁵¹ halel
5. Rābıtaḡ yok kāfir-i bed-kış imişsin mā-ḡaṣa²⁰⁵²
ŖAfv ider mi bilmezem bu cevri Ḥaḡ Ŗazze vŭ cel

²⁰⁴⁷ žālim-i bī-dād: ḡŭni-i ḡālāk **D.**

²⁰⁴⁸ raḥmi yok cellād: ḡātıl-i bī-bāk **D.**

²⁰⁴⁹ -yı girān: -yı giryān **D.**

²⁰⁵⁰ ḡāb-ı ḡayāl: ḡāb u ḡayāl **D.**

²⁰⁵¹ sŭst-i rāyuḡla: sŭst reŭyīḡle **D.**

²⁰⁵² Bu mısra divanda 15. beytin 2. mısrasının sehven tekrarından ibaret.

7. Žālim-i bî-dād²⁰⁵³ imişsin böyle bilmezdüm seni
Raḥmi yok cellād²⁰⁵⁴ imişsin böyle bilmezdüm seni

[166a]

V

1. Hâtır-ı nâ-şādum itme sen daḥi āzürde gel
Gel Óaziz başuñ içün uğratma başum derde gel
3. Mā-ḥāsel Óömrüm nihālin eyleme pejmürde gel
Dād ey žālim bu vazÓı eyleyüp güm-kerde gel
5. İtdügüñ çevre peşimān hâtıruñ efsürde gel
Reşk ile ağyār olsun çāk çāk-i mürde²⁰⁵⁵ gel
7. Žālim-i bî-dād imişsin böyle bilmezdüm seni
Raḥmi yok cellād imişsin böyle bilmezdüm seni

VI

1. Gerçi bir āh ile Óālemden alurdum kınemi
Rūzgār itmez mi berbād efser ü taht-ı Cemi
3. Ele aldurma kerem kıl Óādet-i dırınemi
Korkaram taş ile dögem yine Neşóet şinemi
5. Eylerem bi'llāhi felekler başına teng Óālemi
BaÓızı nā-bercā- revişler kānlı eyler ādemi
7. Žālim-i bî-dād²⁰⁵⁶ imişsin böyle bilmezdüm seni
Raḥmi yok cellād²⁰⁵⁷ imişsin böyle bilmezdüm seni

Der-Beyān-ı Müstezādāt

[172b]

358

Müstezād Li-Cenāb-ı Ĥazret-i Şeyḥ Ġālib Raḥmetullāhi ÓAleyh²⁰⁵⁸

(MefÓölü / MefāÓılı / MefāÓılı / FeÓülün /

MefÓölü / FeÓülün)

1. Çeşmüm acı yaş ile ağularla kıanupdur
Çeşm ise yanupdur
O zülf-i siyeh n'eyleyem efsane şālupdur²⁰⁵⁹
Gönlüm uşānupdur

²⁰⁵³ žālim-i bî-dād: ĥūni-i çālāk D.

²⁰⁵⁴ raḥmi yok cellād: kātıl-i bî-bāk D.

²⁰⁵⁵ çāk çāk-i mürde: çāk çāk mürde D.

²⁰⁵⁶ žālim-i bî-dād: ĥūni-i çālāk D.

²⁰⁵⁷ raḥmi yok cellād: kātıl-i bî-bāk D.

²⁰⁵⁸ Şeyḥ Galib D. Mz. (9 bend), s. 280

²⁰⁵⁹ salupdur: şatupdur M.

2. Nāz uyhusına aldı²⁰⁶⁰ yaman²⁰⁶¹ g zleri mu t d
Çok eyledi b -d d
 abreyle dil  vaqt ola l -b dd uyanupdur
Senden u anupdur
3. La l-i leb n ey dilber-i att l-i p r-   b
Ey fitnel  ma b b
  n-ı dil-i  u    [a] ne c r etle banupdur
ana boyanupdur
4. Ey h   ki  am-ı  ı  a girift r deg ld m
B m r deg ld m
Ol g nleri b -  re g   l  imdi a updur
Kendi azanupdur
5. Eyler feleg n reng-i  afak-r yunı  eb-g n
  yretle dig r-g n
Ol dem ki ben m   n-ı siri   m bo anupdur
Dery  bulanupdur
6.  em  r-i cefasını  ek p kesdi em num
D r eyledi c num
Sedd-i siteminden reh-i fikr m apanupdur
 A lum tayanupdur
[173a]
7. Y d  ılıca  Leyl -i matl b  ne   re
R h olmaya y ra
Çok    il n ol mes elede beyni anupdur
Mecn na tanupdur²⁰⁶²
8. Y      didi Mans r yem n²⁰⁶³ menzilin aldı
Ba ın g ge  ald 
Da v -y  “ene’l-   ”da kem nlar ya anupdur
 av   uzanupdur
9. Ol k fir-i bed-    idicek z lfini talan
  lib gel p²⁰⁶⁴  m n

²⁰⁶⁰ ald : ıldı **D.**

²⁰⁶¹ yaman: yine **D.**

²⁰⁶² tanupdur: anupdur **M.**

²⁰⁶³ yem n: hem n **D.**

Güftār-ı perîşānına hāyfā inānupdur
Dāma dolanupdur

[172b der-kenār] 359

Müstezād-ı Ferri²⁰⁶⁵

(Mef'ûlû / Mefâ'îlû / Mefâ'îlû / Fe'ûlûn /
Mef'ûlû / Fe'ûlûn)

1. ÓAnber midür ol turre-i şîrîn semen-bû
Ya sünbül-i hoş-bû
Ta'ótîr-i dimāğ eyledi ol gül-ruh-ı dil-cû
Óİtr-ı şeh-i gîsû
2. Āhir bizi mecnûn idüp ol saçları leylâ
Aldı bizi sevdâ
Şâhrāya düşürdün bizi ey gözleri āhû
Şimden girû yâ hû
3. ÓĀşıklara hancer çeker ebrûları cellâd
Allâh ide imdâd
Bülbül gibi şeb-tâ-be-seher eyledi efgân
Hecrûnle o nālân
4. Üftâdeleri öldürür ol ğamzesi kânlu
Kânluluğı bellû
Ağlar ser-i kûyunda o āşüfte-i gül-rû
Raḥm itmez o meh-rû
5. Eş'Ôâr-ı selîsümle olur Zühre'de rakşân
Bülbül de ğazel-hân
Remzine sezâ oldu bu eş'Ôâr-ı aķar su
Meyl itdi o dil-cû

[173a der-kenār] 360

Müstezād-ı Nesîmî²⁰⁶⁶

(Mef'ûlû / Mefâ'îlû / Mefâ'îlû / Fe'ûlûn /
Mef'ûlû / Fe'ûlûn)

²⁰⁶⁴ gelüp: kılıp D.

²⁰⁶⁵ Bu müstezād, Ferri Divanı'nda tespit edilemedi.

²⁰⁶⁶ Bu şiir (7 bent) Farsça'dır.

1. Ey hüsni-i to der dāóire-i günbed-i aÓlā
Çün noқта-i ferdī
V'an noқта-i ehlī-yi ezelī geşt hüveydā
Der dīde-i merdī
2. Anhā ki zened ez ğam-i Óışķ-ı to dem dem
Ez nağme-i Óılsī
Hāsıl şod ez an ğam heme rā çün men-i şeydā
Ez Óışķ-ı to derdī
3. Ser nıst tora der heme gencīne-i dilhā
Ez mahzen-i esrār
Şeved nıst tora der heme ser nıst ğavgā
Her mūy ki kerdī
4. Hırşıd müdām ez to tâbed ü ger der
Ey nūr-i do Óālem
Çün merdümek-i dīde be her menzil ü her cā
Bī-fāyide kerdī
5. İn nüh felek hırķa-i kebūd ez ğam-ı Óışķet
Ey şemÓ-i dil-efrūz
Der hūn bekeşıdend heme dāmān-ı ayyār
Z'an hūr şode zerdī
6. Ey ez peder-i erbaÓa ser peser rā
Ey ķāóime-i dehr
Çü perverī ez āneş ü ez āb ü gil-i mā
Ve'z ğonca-i verdī
7. Bıçāre Nesımī çü ez in çār fenā şod
Nāçār firāķet
Bā bed şodeneş ez ğam-i bīhūde-i dünyā
Ve'z her dil-i serdi

361

[173a] Müstezād-ı Vücūdī²⁰⁶⁷
(MefÓülü / MefāÓılü / MefāÓılı / FeÓülün /
MefÓülü / FeÓülün)

²⁰⁶⁷ Bu şiirin hangi Vücudī'ye ait olduğu tespit edilemedi.

1. Dil mürdesini la'âl-i lebün itmese ihyâ
Mânend-i Mesîhâ
Olmazdı ğam-ı turreñ ile ey saç-ı leylâ
Mecnûn gibi şeydâ
2. Ğamz ideli ben ğam-zede-i hışmuña ğamzeñ
Olmış katı hûn-h'âr
İçerse n'ola kıanımı ger ey şeh-i vâlâ
Ol nergis-i şehlâ
3. Dil derdine emdür bilürin şerbet-i vaşluñ
Lutf eyle tabîbüm
Peyğüle-i fûrkatde kıalupdur dil-i dâñâ
Her bî-kes ü tenhâ
4. Benzetdi gören ravza-i hecründe hilâlün
Ben Óâşık-ı zârı
İtsem n'ola ger Óıyd-ı visâlüñi temennâ
Ey maķsad-ı aķsâ
[173b]
5. Efzündür âyâ hüsrev-i hûbân saña Óışkı
ÓUşşâķ arasında
Var mı bu Vücûdı gibi bir Óâşık-ı şeydâ
Djvâne vü rüsivâ

[173b]

362

Müstezâd-ı Hâzret-i Mevlânâ Celâleddin²⁰⁶⁸

(Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün /
Mef'ûlü / Fe'ûlün)

1. Şems-i ezel ez maşrıķ-ı envâr ber âmed
Der hış nihân şod
An Óayn-i yegâne çü yâ etvâr ber âmed
Kevneyn Óayân şod
2. Tâ hür ruh-ı hod bîned ü güyed sıfat-ı hod
Der şekl-i halâ'îķ
Hod dîd hod el-kıśsa be goftâr ber âmed

²⁰⁶⁸ Bu şiir (42 bent) Farsça'dır.

Hod çeşm ü zebân şod

3. Tâ bâğ şeved rûy-i sefid ez gil-i sebze
Ez behr-i temâşâ
Hod der şîfat-ı berg zi eşcâr ber âmed
Hod lâle-sitân şod
 4. Çün h^vâst zi hod rızķ ber ü yâbed ü sâzed
Rûzî-i hodeş bâz
Zi eşcâr beher bâğ çü ešmâr ber âmed
Şîbâğ rezân şod
 5. Zerdâlûd ü emrûd şod ü şîb ü enârî
Hurmâ şod ü engûr
Turunc şod ü der şîfat nâr ber âmed
Ez mîve-horân şod
 6. An nûr ki bārân şod ü ber bâğ-ı zemîn kerd
Rûy ez çemen-i zât
În est ki der şekl-i gül ü hâr ber âmed
Âlem çü cinân şod
- [174a]
7. Hod şod ğanem ü gendüm ü çü kışt ayân nîz
Der kisvet-i insân
Ber şekl-i ğîdâ-h^vâr hod ân yâr ber âmed
Hod guşt ü nân şod
 8. Hod Âdem ü Havvâ şod geşt Azâzîl
Hod zed reh-i Âdem
Hod bâz be zürriyet bisyâr ber âmed
Hod kevn ü mekân şod
 9. Hod şît ü derâ h^vân be serâmed be hilâfet
Şod Nûh ü duÔâ kerd
Şod ğarķ-ı cihân âh-ı dileş zâr ber âmed
Ez nevhagerân şod
 10. Peyġamber ü emmet şod ü kıśśa be hod goft
Âverd kitâbî
Ahbâr beyân kerd ü be ahyâr ber âmed

Peygām-resān şod

11. Hod geşt Halîl ü be hod âmiht taḥallül
Be'şkesk benān rā
Gülzār şod an ki zi dil nār ber āmed
Hod bāğ nişān şod
12. YaŖkūb şod ü yā esefî zed ber Yūsuf
ŖŖmrî be teŖessüf
Der baḥr-ı ğam ez çeşm güherbār āmed
Pes Ŗayn-i Ŗayān şod
13. Sırrun ve refaŖnāhu mekānen ve ŖAliyyen
İdrîş-sıfat dîd
Ber cennet-i min taḥtiha'l-enhār ber āmed
Z'incā çü revān şod
14. Dāvūd şod ü ḥānd ü Zebūr ez sıfat-ı ḥod
Be elḥān revān-baḥş
Rūḥ ez beden-i āteş-i dil-fikār ber āmed
Cān ez ten ü cān şod
- [174b]
15. Dîv ü perî vü Ādemî fermānş ber zened
Geştend gedāyeş
Der şekl-i Süleymān çü cihāndār ber āmed
Sultān-ı cihān şod
16. Yūnus şod ü der baḥr şod tuŖme-i māḥî
Zünnūn yefeş kerd
Ez baḥr zi māḥî-i şîr-ḥār ber āmed
V'anki be kerān şod
17. Yahyā şod ü gerdîd ayān ez Zekerîyyā
Der ḥavf şod ez ḥod
Pür girye vü bî-şādî-i ğam-ḥār ber āmed
Bes eşk-feşān şod
18. Hod çeşme-i ḥayvān şod ü ḥod žulmet ü ḥod Hızr
Ḥod āb-ı beḳā ḥord
Der ālem-i ḥākeş çü heme kār ber āmed

Ber pîr ü cevân şod

19. Mûşî şod ü ber şāh-ı şecer peyker-i hōd dîd
Der sûret-i âteş
Fîr'âvn şod ü ez şîfat-ı küffâr ber âmed
Der baĥr-ı nihân şod
20. Bel'âm şod ü kerd du'â zed reh-i Mûşî
Efkenđ be tîheş
Ve'z tîh çü bā leşker-i cerrâr ber âmed
Eymen be mekân şod
21. Şod şî şad ü nüh sālbe Kehf ez pey-i Ŗuzlet
Der sûret-i fitne
Nāmeş be cihân bāz çü ez ġâr ber âmed
Meşhûr-i zamân şod
- [175a]
22. Ŗîşî şod ü hōd rā ez Ĥudā rūĥ-ı Ĥudā hānd
V'angāh zi Meryem
Žāhir şod ü ber çarĥ hōd ü âr ber âmed
Ez zehrefiyân şod
23. Yūsuf-şîfat ez Mısr Medîne be der âmed
Çün ehl-i ŖAcem şod
Bā delv-i hidāyet zi çe ġâr ber âmed
Faĥr-ı ŖArabân şod
24. Âmed çü Muĥammed be miyân kerd kenāre
Bā dîn zir eh-i küfr
Püşîd yakîn rā vü be inkâr ber âmed
Bü Cehl gümân şod
25. Şod düst zi Şî'â çü ŖAlî yāft ģabûlî
V'angēh çü Ebû Bekr
Yā merdüm-i Kāşānî Ŗadüvv-vār ber âmed
Revv-i Ķumiyân şod
26. Hōd h'âst ki ber hōd neberend žahm ü h'âr hōd
Ĥod tîġ ü seret
Hem hōd zi şaf-ı leşker-i küffâr ber âmed

- Hod tır ü kemān şod
27. Ĥod bāht be ĥod Őışķ u be ĥod şod maŐşũķ
Der sûret-i ĥũbān
Ĥod pış-i reh-i ĥış çü aġyār ber āmed
Ve'z medd ayān şod
28. Ĥusrev şod ü Şırın ü muĥabbet be ĥod āverd
Bā telĥi-i mihnet
Ferĥād şod ez şevķ be kuhsār ber āmed
Ez kũh-kenān şod
29. Mecnũn şod ü Leylĩ vũ beverzĩd be ĥod Őışķ
Çũn Őāşķ-ı ĥod geşt
V'angēh zi dō şad kār be yek bār ber āmed
Maĥz-ı meyelān şod
- [175b]
30. Żākır şıfat ez ĥış nişān ĥ^vāst ki kũrest
Meżkũr-i taleb geşt
Ez kār şod ez yād şod ez kār ber āmed
Bĩ-nām ü nişān şod
31. Gũyed dil āteş çü nihed pāy be dũzah
İn dem be gũmānem
Kār ez ķadem-i Ĥāzret-i Cebbār ber āmed
Cismem heme cān şod
32. Ĥod peşm şod ü penbe vũ ebrişem ü ketān
Tā ĥalk benũşend
Ĥod der şıfat-ı cũbbe vũ destār ber āmed
Libs-i hemeşan şod
33. Der mevsim-i nişān zi semā şod sũy-i deryā
Der kisvet-i ķatre
Ez baĥr be şekl-i dũrr-i şēhvār ber āmed
Der gũş-i şēhān şod
34. Tā laöl ü dũrr ü gũher ü yāķũt fũrũ şod
Bā ĥ^viş be ķıymet
Ĥod der şıfat-i dirhem ü dīnār ber āmed

Dürri şod ü kân şod

35. Tā rūy beyārend zi Ŗuķbā sūy-i dūnyā
Halkı be dalālet
Hod der sıfat-i dūnyı-i ġaddār ber āmed
Ez rāh-zenān şod
36. Der şekl-i bütān h^vāst ki hod rā perestıd
Hod rā perestıd
Hod kerd beyān hemçü perestānber āmed
Hūr u ın beyān şod
- [176a]
37. Hod bezm şod ü mey hod ü hod sāġar ü sākı
Hod pır-i harābāt
Hod mey şod ü hod zez hum-i hammār ber āmed
Hod kūze-keşān şod
38. Çen ü raķ ü Ŗūd ü mutrib şod ve tanbūr
Behr-i feraĥ-i hod
Hod naġme şod ü ez dil her tār ber zāmed
Der defŖ-i ġamān şod
39. Ez behr-i hod eyvān ü serā h^vāst ki sāzed
Kaśr zi şır sāht
Der sûret-i saķf u der ü dıvār ber āmed
Hod hān şod ü mān şod
40. An Ŗayn ki seyyāh-ı meŖānı vü şuver geşt
H^vāhı ki bebını
Ānı'st ki der kisvet-i Tātār ber āmed
Maķbül-i beyān şod
41. EşŖār mepindār egeret çeşm-i dil ü cān
Bāzı'st be bes te
Ançe be zebān ez dil-i ŖAttār ber āmed
İn būd ki an şod
42. Şemsü'l-Ĥaķ-ı Tebrız şod ü der dil-i Rūmı
Cā kerd der āncā

Öİrfân şod ü der sûret-i eşÖâr ber âmed
Cân-bağş-ı revân şod

[173b der-kenâr] 363

Müstezâd-ı Feyzî Çelebi der-NaÖt-i Server-i Kâoinât ve Mefhar-i Mevûdât Hâzret-i

Muhammed Muştafâ ÖAleyhi Şalavâtillâhi TeÖâlâ²⁰⁶⁹

(MefÖülü / MefâÖülü / MefâÖülü / FeÖülün /
MefÖülü / FeÖülün)

1. Ey pâdişeh-i mihter-i iqlîm-i risâlet
Der-sâye-i Sübhân
Ser-cümle sipehdür saña aşhâb-ı nübüvvet
Sen anlara sultân
2. Hôrşid cemâlün ki tulûÖ itdi zemîne
Çün bürc-i hevâdanž
RefÖ oldu felekden žalem-i žulm ü dalâlet
Ey şems-i dırağşân
3. Bir şâf şadefdür meşelâ sûret-i Öâlem
Sen dürr-i yetimž
Bir gevher-i pâkize-durur sırr-ı hâқиқat
Žātuğdur aña kân
4. Hâğ virmiş iken қadrünge rifÖat şu қadar kim
Yitmez aña idrâk
Lutf ile tevâzuÖ idi žâtına riÖâyet
Her lahže vü her ân
5. Söyledi saña nutқа gelüp berre-i mesmüm
Yime didi benden
Pes oldu o vaқt telh-dem-i ehlî-i daÖvet
Hem dilleri büryan
6. Şemşir-i elem şinelerin eyledi şad çâk
Aşhâb-ı şekânunž
Şaққ eyledüğün dem қameri idüp işâret
Parmaқ ile ey cân

²⁰⁶⁹ Bu şiirin hangi Feyzî Çelebi'ye ait olduğu tespit edilemedi.

7. Ser-çeşme idüp eyleye mi Őāleme icrā
Engüşt-i hucestün

[174a der-kenār]
Bu kubbe-i mīnā keremün tağı yanında
Mānend-i habābe
8. Yitişdi güzellendi çemen-zār-ı hidāyet
Hem devhā-i imān
Ħorşīd-i felek neyyir-i ihsānuğa nisbet
Bir zerre-i gerdan
9. Turdukça cihān milketi mahfūz u masūndur
Āsār-ı halelden
Bünyān-serāy-ı ferağ-fezā-yı şerīŐāt
Sensin çü nigh-bān
10. Ħaķ itdi seni efdāl-i [kümmel-i] nebiyyin
Bī-şübhe vü bī-reyb
Olduk biz o takrīb ile hem ekrem-i ümmet
Hem eşref-i ümmet
11. Sensin o şeh-i mahrem-i esrār-ı Ħudā kim
Bir şeb saña geldi Cibrīl
Geldi Ħaķ itdi seni çün vuşlete daövet
Ol Őazme şitābān
12. Sen devlet ile bindün o dem çün ki Burāķa
Bāl açdı o uçdı
İtdi kamu etrāf-ı kevānī-i temāmet
Bir lahza de seyrān
13. İmdād ile göz oldı müyesser seni görmek
Mecmū-i Őacebden
Gösterdi o dem saña bilā-ħībz ü cihet
Dīdārımı cānān
14. Bī-vakt maŐallāh saña bir āyet-i irfaŐ
Sen şāh-ı mufahħam
Levlāk lemā kāneti'l-eflāk ve fānet

Menşūr-geh-i Őunvān

15. Dīvāne olur Őaqlı gider kim ki dilerse
İdrāk-i kemālūñ
[174b der-kenār]
Abdal-şifat herkes olur eylese fikret
Esrāruñı ĥayrān
16. Çün gördi senūñ şıve-i reftār-ı lutfuñ
Tübā ile sidre
Çaldı dükeli her biri müstağrağ-ı ĥayret
Ey serv-i ĥrāmān
17. Ruhsāre-i rengüñe eger olmasa mażher
Berg-i gül-i gülşen
Bulmazdı mukarrer bu qadar ĥüsn ü letāfet
Ey gonce-i ĥandān
18. Müşg-i Ĥotenūñ revnaqını kıldı şikeste
Ol zülf-i semen-bū
Hergiz kıomadı zerre qadar gevher-i kıymet
Ol laöl-i dıraĥşān
19. Cān-baĥş olup mürdeleri eyledi iĥyā
Güftār-ı latıfūñ
Ya rūĥ-ı revāndur o yaĥod kevşer-i cennet
Ya çeşme-i ĥayvān
20. Her kime ki oldıysa müyesser ser-i kūyuñ
İrişdi şafāya
Ya bāğ-ı İremdür o yaĥod gülşen-i şafvet
Ya ravza-i Rıdvān
21. Ey kerd-reh-i efser-i erbāb-ı basiret
Ĥāk-i qademūñdür
Ya Öanber ü misk-i Ĥoten ü gāliye-nükhet
Ya küĥl-i Şıfāhān
22. Sensin o şāhenşeh-i mükerrrem ki tapuñdur
MüŐminlere melceŐ
Sensin çü o server ki kıamu Őāleme rahmet

İtdi seni Raḥmān

23. Gitdi ḳapuḡa Óacz ile Feyzi-i dil-fiḡār
Ḳıl aḡa teraḥḥüm
[175a der-kenār]
Bu ḳadr-i kerem ü lutfuḡa çün ḥadd ü nihāyet
İḥsānuḡa pāyān

24. Ḳoma ayakaltında o miskini elin al
Tā çekmeye zillet
Maḥşer günü lutfuḡla baḡa eyle şefāÓat
Tā görmeye hızlān

[175a der-kenār] **364**

Müstezād-ı Fennî²⁰⁷⁰

(MeḫÓülü / MeḫāÓilü / MeḫāÓilü / FeÓülün /
MeḫÓülü / FeÓülün)

1. Şahbā-yı lebüḡ bāde-i ḥamrāya degüşmem
Ey ruḥları gül-gün
Reftāruḡı biḡ serv-i dil-ārāya degüşmem
Ey ḳāmet-i mevzun
2. Sende bu siyāḥ çeşm ile bu zülf²⁰⁷¹ ki vardur
ÓĀlem saḡa bende
Leylāya degül²⁰⁷² ben seni dünyāya degüşmem
Olsam daḡı Mecnün
3. Dünyāyı tutup velvele-i şevket-i ḥüsnüḡ
Ey ḥusrev-i ḥübān
Ben bendeliḡum devlet-i Dārāya degüşmem
Ey baḡt-ı ḥümāyün
4. Eḡḡānumı güş eyleyüp aḡyāra dimiş ki²⁰⁷³
Ol ḡonce-deḡānum²⁰⁷⁴
Fennîoi hele bülbul-i şeydāya degişmem

²⁰⁷⁰ Fennî D.Mz. (4 bend), s. 621.

²⁰⁷¹ zülf: fıkır **M.**

²⁰⁷² degül: daḡı **M.**

²⁰⁷³ aḡyāra dimiş ki: ol ḡonce-deḡānum **D.**

²⁰⁷⁴ ol ḡonce deḡānum: aḡyāra dimiş kim **D.**

Olmış baña meftûn

[175a der-kenâr] 365

Müstezād-ı Ĥayretî Efendi²⁰⁷⁵

(Mef'ûlû / Mefâ'îlû / Mefâ'îlû / Fe'ûlün /
Mef'ûlû / Fe'ûlün)

1. Teslîm ü rızâ kapladı²⁰⁷⁶ mülk-i dil ü cânı
Ey rûh-ı revānum
Ĥaşâ ki cefâ tîğî dökerse yire şanı
Lâ diye zebānum
2. Ger tîr-i cefâ at baña ger seng-i melâmet
Hey hey [nice] şîne
[175b der-kenâr]
Dönmem dile cân at dile dil eyle nişanı
Ey şası kemānum
3. Girdi elüme nağd-i maḥabbet yine nāgāh²⁰⁷⁷
Ey ḥâce ġaniyem
Ümmîd budur ki ebedî olmaya fānî
Bu genc-i nihānum
4. Fehm itmege bir rind-i sebük-rûḥ gerekdür²⁰⁷⁸
Fenn-i ġam-ı Ŗışkı
Bu Ŗilme duḥûl eylemez Munlâ Gürānî
Ey mūnis-i cânım
5. Ger Ŗaşîk isem baña vişâl-i ebedîdür²⁰⁷⁹
Eyyāmda bir kez
Göz ucı ile bir nażar eylerse nihānî
O şūh-ı cihānum
6. Cān oynamadur yoluña aķşâ-yı muradı²⁰⁸⁰
Erbāb-ı vefānuş

²⁰⁷⁵ Ĥayretî D. Mz. (9 bend Mc. / 11 bend D.), s. 128.

²⁰⁷⁶ kapladı: kılmadı M.

²⁰⁷⁷ Divandaki 5 ve 6 numaralı beyitler mecmuada yoktur. Bu bend divanda 7 ve 8 numaralı beyittirler.

²⁰⁷⁸ Bu bend divanda 9 ve 10 numaralı beyittirler.

²⁰⁷⁹ Bu bend divanda 11 ve 12 numaralı beyittirler.

²⁰⁸⁰ Bu bend divanda 13 ve 14 numaralı beyittirler.

Bāziçe dur[ur] Óışk fezāsında kalanı
Ey tāze-cuvānum

7. Ağyār ile yār olma qarīb olma rakibe²⁰⁸¹
Engelden²⁰⁸² ırağ ol
Bî-hār yaraşur gül-i gülzār-ı cinānı
Ey ğonce dehānum
8. Tek dāmenüñi şakla hemān yol [di]keninden
Ol ser-keş olursañ
Ey kām̄eti cān gülşeninüñ serv-i revānı
YaÓñi ki revan[um]
9. Ey Ħayretî dirdüm ki güzel sevmeyem artuğ²⁰⁸³
İllā n'ideyüm āh
Adın demek olmaz yine bir şūh-ı cihānı
Sevdi dil ü cānum

[175b der-kenār] **366**

Müstezād-ı Pertev Efendi²⁰⁸⁴

(Mef'Öülü / Mefā'Öülü / Mefā'Öülü / Fe'Öülün
Mef'Öülü / Fe'Öülün)

[176a der-kenār]

1. Olmaz dehen-i yāremüz emden mütelezziz
Eksük dahi sükker
Zahm-ı dilümüz tığ-ı sitemden mütelezziz
Çün hancer-i sükker
2. Şirîn mezāk ehl-i nażar sāde nighle
Mānende-i mirōāt
Erbāb-ı şikem zevk-ı ni'Ōamdan mütelezziz
Çün gāv-ı Ōalef-h'ār
3. ŌUmmān-ı ğam-ı Ōışka tālup gitmede göñlüm
Zevrağçe mişālî

²⁰⁸¹ Bu bend divanda 15 ve 16 numaralı beyittirler.

²⁰⁸² engelden: engelümden **Mc**.

²⁰⁸³ Divandaki 19 ve 20 numaralı beyitler mecmuada yoktur. Bu bend divanda 21 ve 22 numaralı beyittirler.

²⁰⁸⁴ Muvakkit-zāde Pertev D. Mz. (5 bend), s. 157.

Māhî gibi telhābe-i yemden mütelezzîz
Çün merd-i şināver

4. Hārfin dile almaz idi hiç şevk u sürûruñ
ÖÖmrinde hūlāşa
Ol²⁰⁸⁵ dil ki ola lezzet-i ğamdan mütelezzîz
Zevķi görüp²⁰⁸⁶ ürker
5. Ben Pertev'e terk eyle sen aqlāmı dimezdüm
Bārî şu kıadarca
Olsa leb-i küttāb kıalemde mütelezzîz
Çün ney-şeker-i ter

[176a der-kenār] 367

Müstezād-ı Pertev Efendi²⁰⁸⁷

(MeŖŖölü / MeŖāŖılı / MeŖāŖılı / FeŖŖölün /
MeŖŖölü / FeŖŖölün)

1. Būlbūl gibi dil derd-i dilin zār ile söyler
Elfāza ne minnet
Añlatmak için ol güle tekrār ile söyler
Virmez aña zahmet
2. DaŖvātum olur vāsıl-ı dergāh-ı icābet
Yok zerrece şüphem
Zirā dil anı nāle-i ešhār ile söyler
Maķbūl olur elbet
- [176b der-kenār]
3. Tenhāda o büt söylemez aslā baña bir hārŖ
Çün şūret-i dīvār
Hem-[m]eclis olursak eger aĖyār ile söyler
HāŖindür o Ėāyet
4. Mecrūh-ı dil-figārına ol Ėamze-i Ėūya
Mānende-i cellād
Söylerse yine hāncer-i āzār ile söyler

²⁰⁸⁵ ol: şol **D.**

²⁰⁸⁶ görüp: ekseler **M.**

²⁰⁸⁷ Muvakkit-zāde Pertev D. Mz. (5 bend), s. 166.

Tatıbe ne hâcet

5. Bir nüktecik itmek dilese Pertev o şūha
Pinhān ola dirse
EşŌār arasında anı işŌār ile söyler
Bā-remz ü žarāfet

[176b der-kenār] 368

Müstezād-ı Pertev Efendi²⁰⁸⁸

(MefŌülü / MefāŌülü / MefāŌülü / FeŌülün /
MefŌülü / FeŌülün)

1. Ey baht uyan zülf-i siyeh-tār senüñdür
Hem-renk olasın tā
Gencine senüñ olmaz ise mār senüñdür
Var eyleme şekvā
2. Bir būsene biñ cān virür Ōāşık-ı nā-kām
Göñlüm²⁰⁸⁹ alur almaz
Ey şāh-ı sitem-pişe bu eşŌār senüñdür
Yoğ söz buña hālā
3. Bir düzd-i nigh kim harem-i şinede tutdum
Hancer teber elde
Ben bildüm o bî-merhamet-i Ōayyār senüñdür
Sen bilme misin ya
4. Gör dide-i giryānda Ōaks-i ruh-ı alüñ
Olmuş nice rengin
Ey şūh leb-i cevre²⁰⁹⁰ bu gülzār senüñdür
Gel eyle temāşā
5. Nežžāreye²⁰⁹¹ lerze dile hāyret virür ancak
Pertev yine hoşnūd

[177a der-kenār]

²⁰⁸⁸ Muvakkit-zāde Pertev D. Mz. (5 bend), s. 234.

²⁰⁸⁹ göñlüm: göñlî **D.**

²⁰⁹⁰ cevre: cūde **D.**

²⁰⁹¹ nažžāreye: endāmuma **M.**

Ey serv-i hırāmum yūri reftār senūndūr
Çün fitne-i ber-pā

[176a der-kenār] 369

Müstezād-ı Pertev Efendi²⁰⁹²

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlün /
Mef'ûlû / Fe'ûlün)

1. Bu āb u hevā hiç degül bir yire maḥsūs
Bā-fart-ı letāfet
Ey dil yalūnuz ḥāk-i der-i dilbere maḥsūs
Mānende-i cennet
2. Feyz-i seḥerūñ rūzdan efzūnlūğı rūşen
Elbette ne şübhe
Bu cāzibe vü ān daḥi esmere maḥsūs
Bilmem ki [ne] ḥālet
3. Her çeşm-i fūnūn-gerde²⁰⁹³ ben ol ḥālını görmem
Biñ kerre de baqsam
Bu fitne²⁰⁹⁴ bu efsūnlar²⁰⁹⁵ ol gözlere maḥsūs
Ta'ṛīfe ne ḥācet
4. Şemm itmedi mi būy-ı dil-āvızını zūlfūñ
Gül-ruḥları tursun
Kim dir ki bu hoş-būy hemān Ōanbere maḥsūs
Kim dirse ḥamāḳat
5. Gör bāde-i Ōışķ-ı feraḥ-efzāyı ki Pertev
Bu bezm-i fenāda
Var başķaca bir neşōecigi her sırra²⁰⁹⁶ maḥsūs
Lāzım buña diķķat

[176a]

370

Müstezād-ı ŌArşī²⁰⁹⁷

²⁰⁹² Muvakkıt-zāde Pertev D. Mz. (5 bend), s. 288.

²⁰⁹³ -i fūnūn-gerde: -i fūsun-grde **D.**

²⁰⁹⁴ fitne: fitneli **D.**

²⁰⁹⁵ bu efsunlar: efsunlar **D.**

²⁰⁹⁶ sırra: sere **D.**

²⁰⁹⁷ ŌArşī D. Mz. (11 bend), s. 391.

(Mef'ûlû / Mefâ'îlû / Mefâ'îlû / Fe'ûlûn /
Mef'ûlû / Fe'ûlûn)

1. Diğkatle temâşâ idüp ey dide-i bînâ
Gör şun'î-ı Hüdâyı
Taşvîr ide bir buncılayın sûret-i ra'înâ²⁰⁹⁸
Bir kıatre-i mâ'yı

[176b]

2. İzhâr ide envâr-ı şu'ûnâtını bir bir
Ol vech-i âsenden²⁰⁹⁹
Tâ ola bu sûret aña mir'âat-ı mücellâ
'Arz ide liķâyı
3. Yazdı sıfat-ı zâtını ol sûret-i pâke
Otuz iki perde²¹⁰⁰
Kendüsi yine kendüsini kıldı temâşâ
Ref'î itdi ğitâyı
4. Ecsâm-ı tabâyi'le nice cilveler itdi
Nev'î-i beşer içre
Kendüyi 'ıyân itmege ol Vâhid [ü] Yektâ
Geydi bu kabâyı
5. Geh Âdem ü geh Nûh u geh İdrîs ü gehî Şîr
Geh mażhar-ı Cereş
Geh Yûnus u İbrâhim ü geh Yûsuf-ı zîbâ
Gösterdi ziyâyı
6. Geh Mûsâ vü Hârûn gehî Hûd gehî Lût
Geh Şâlih ü Loķmân
Geh olmağ içün dide-i Ya'îķûb ile bînâ
Eyledi bükâyı
7. Geh oldı Şu'âyıb u gehî Eyyûb-ı belâ-keş
Geh Hızır u geh²¹⁰¹ İlyâs
Gâhî Zekerıyyâ gehî Yahyâ gehî 'Îsâ

²⁰⁹⁸ ra'înâ: zîbâ **D.**

²⁰⁹⁹ -i hüsünden: -i hüsünde **D.**

²¹⁰⁰ perde: yirde **M.**

²¹⁰¹ u geh: ile **D.**

Şaldı şulehāy²¹⁰²

8. İsmā'îl ü İshāk ile Dāvūd u Süleymān
Ĥaqq ile nebi hem
Ĥatm oldı gelüp şüret-i Ahmed de tecellā
Seyr itdi semāy¹
9. Her lahza-be-lahza ider izhār-ı cemālün²¹⁰³
Ol Vāhid-i Mutlaq
Ammā iremez rüoyete²¹⁰⁴ her dide-i bina
Bulmaz bu ziyāy²¹⁰⁵
- [177a]
10. Vāhdet gözüñ aç eyle naẓar fi'Öl-i Ĥudā'ya
Ol Öārif-i bi'llah
Tā fehm idesin n'idügin esmā vü müsemma
Terk eyle dü-tāy¹
11. Te'vîl-i kelām-ı Ĥaqqı fehm itmege şa'Öy it
Leylen ve nehāran
ÖArşî'den işit bu sözi ey Öākîl ü dānā
Bul Fazl-ı Ĥudā'yı

[177a]

371

Müstezād-ı Mevlānā Celāleddîn²¹⁰⁶

(Mef'Öülü / Mefā'Öülü / Mefā'Öülü / Fe'Öülün /
Mef'Öülü / Fe'Öülün)

1. Her lahza be şekl-i an büt-i ayyār ber āmed
Dil bord ü nihān şod
Her dem be libās-ı diger an yār ber āmed
Ki pîr ü cevān şod
2. Gāhî be dil-i tînet-i şalsāl furū reft
Ġavvās-ı me'Öānî
Gāhî zi reng-i kehkül-i fehhar ber āmed

²¹⁰² şulehāy: çelipāyı **D.**

²¹⁰³ izhār-i cemālün: izhār cemālün **D.**

²¹⁰⁴ rüoyete: rüyına **M.**

²¹⁰⁵ ziyāy: şafāyı **M.**

²¹⁰⁶ Bu şiir (12 bend) Farsça'dır.

Z'an pes be cinān şod

3. Geh Nūh şod ü kerd cihān rā be duŌā ġarķ
Hod geşt be keştī
Geh geşt Hālīl ü zi dil-i nār ber āmed
Āteş gul ez ān şod
4. Yūsuf şod ü ez Mısr fīristād kamışī
Z'an būy-i kamışeş
Ez dīde-i YaŌķūb çü envār ber āmed
Tā dīde ayān şod
5. Nī nī heme ū būd ki mī kerd şobānī
Der şavt-ı ilāhī
Geh çūb şode ber şīfat-ı mār ber āmed
Z'an fāhr-ı kiyan şod

[177b]
6. Mī h'āst ki gered heme Ōālem be yekī dem
Ez behr-i teferrūc
Ōİşī şod ü ber günbed-i devvār ber āmed
Tebīh konān şod
7. Mensūh çe bāşed çe tenāsuḥ be ḥaķīķat
K'an dilber-i raŌnā
Şemşīr şod ü ez kef-i Kerrār ber āmed
Ḳattāl-i zamān şod
8. Ḥaķķā heme ū būd ki mī goft ene'l-ḥaķ
Der şūret-i belhī
Mansūr nebūd āngeh ber an dār ber āmed
Nādān be gümān şod
9. İn dem zi nihānīst bebin ger to basīrī
Ez dīde-i bātın
Ū būd k'ez ū goften-i eşŌār ber āmed
YaŌnī safiyān şod
10. Bī'l-cümle hem ū būd ki mī āmed ü mī reft
Her ḳarn ki dīdī
Tā hod be şīfat şekl-i ŌArabvār ber āmed

Dārā-yı cihān şod

11. Mollā sohen-i küfr negoftışt çü Kābil
Münkir meşod ey dāş
Kāfir şode an kes ki be inkār ber āmed
Ez dūzahiyān şod
12. Tebriz hem ū būd hem ū Şems-i meŖānī
Der tābiş-i esrār
Ū būd ki der cūşış-i envār ber āmed
Der Ŗışķ nişān şod

[177a der-kenār] 372

Müstezād-ı Pertev Efendi²¹⁰⁷

(MefŖölü / MefāŖılı / MefāŖılı / FeŖölün /
MefŖölü / FeŖölün)

1. Ey serv-i revānum yine cevlnı mı geldün
Mānende-i āhū
Ŗftādelerün hālını²¹⁰⁸ seyrāna mı geldün
Yā hū yine yā hū
2. Bir hayli zamāndur ki tabīb-i dil ü cānsun
Ŗattāl-i cihānsun
[177b der-kenār]
Kāfir hele bir haste müselmāna mı geldün
Yā böyle midür bu
3. Yüz kıblede göz şahid-i mümtāza nażar bā[z]
Hiç Ėaķ’dan utanmaz
Zāhid yine sen mescide Ŗişıyāna mı geldün
Tū rüyuna Ėaķ tū
4. Ey tır-i müje tığ-ı nigh²¹⁰⁹ gibice sende
Yalnız tek ü tenhā
Geçdün harem-i şineŖi tā cāna mı geldün
Şu Ėamzeşe karşı

²¹⁰⁷ Muvakkıt-zāde Pertev D. Mz. (5 bend), s. 319.

²¹⁰⁸ hālını: yohsa ki **M.**

²¹⁰⁹ tır-i müje tığ-i nigh: tır-i nigh tığ-ı nazar **M.**

5. Bir²¹¹⁰ fitne gözün itdi dil-i Pertevi teşhîr
Evvelki nazarda
Güyâ melegüm bezme sürüşâne mi geldün
Bâ-dîde-i cādū

[177b der-kenār] 373

Mütezād-ı Pertev Efendi²¹¹¹

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn /
Mef'ûlû / Fe'ûlûn)

1. Yapduñ baçalum bir güzel âyîneli dükkân
Çün kim bu arada
Berber kıatı bir yoşma gümüş şîneli oğlan
Bâzûsı küşâde
2. Var ise rakıb ile gelen oğlıdur ancak
Oynamağa gelmiş
Hîrsâne edâlarla o pûzîne-i çengân
Bu bezm-i şafâda
3. Yek-şenbe vü şenbe sayanı saymaz o şühüm
Ol mest-i müdâmun
Hep bezminün ehli şeb-i âzîneli rindân
Her şeb içe bâde
4. Şûfî-i riya-pişe vü nâ-şâfa müşâbih
Yoğdur dimesünler
Gördüm kıatı çok hırka-i peşmineli ruhbân
Bînden de ziyâde

[178a der-kenār]

5. Pertev ğam-ı Öışk ile harâb ise ne ğam dil
Ma'ûmûr olur elbet
Bu dâğ-ı mahabbet ile gencîneli vîrân
Meydân-ı vefâda

[178a der-kenār] 374

²¹¹⁰ bir: pür D.

²¹¹¹ Muvakkît-zâde Pertev D. Mz. (5 bend), s. 398.

Müstezād-ı Ğalib Efendi²¹¹²

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn /
Mef'ûlû / Fe'ûlûn)

1. Reng-i ruhuñ eyler gül-i pür-jâle piyâle
Şerbetleyüp ala
Fevvâre midür gevher-i seyyâle piyâle
Ħayrânem o Ħâle
2. Raķs itse o meh-pâre açup gülgülü fistân
Bir meşreb-i mestân
İĦdâş iderek şu'le-i cevvalê piyâle
Nûr eyler isale
3. Őİşķ olsun o maĦmûra ki Ħûn-âbe-i dîde
Zehr ide çekide
MiĦnet cigerinden şuna pergâle piyâle
Ķandukça cemâle
4. Lâyık mı bu kim bezm-i tarebda tek ü tenĦâ
Bî-ķayd u muĦâbâ
Şems-i meye endâmın ide Ħâle piyâle
Âĝuşına ala
5. DuĦt-ı rezin erbâbı degüldür bize virsün
Da'vâyı çevirsün
Nevbet gelicek zâhid-i muĦtâle piyâle
Bâ-şart u ke[m]âle
6. Ol dilber-i Keşmirün içüp Őişķına sır-âb²¹¹³
Şevk eyleye ĝarķ-âb
Bezmi ide çün sâĦil-i Bengâle piyâle
Her cins-i kemâle
7. Ğalib eşer-i neş'oe-i şâkir mi degüldür
Žâhir mi degüldür
[178b der-kenâr]
Bu tâze zemînden çıķa çün lâle piyâle

²¹¹² Şeyh Galib D. Mz. (6 bent), s. 398.

²¹¹³ sır-âb: sebz-âb **D.**

Gülzâr-ı hayâle

[177b der-kenâr] 375

Ġazel-i Nâbî Müstezâd-ı Bilmem²¹¹⁴

(Fâ'Öilâtün / Fâ'Öilâtün / Fâ'Öilâtün / Fâ'Öilün /
Fâ'Öilâtün / Fâ'Öilün)

[177b der-kenâr]

1. Gülsitân-ı dehre geldük reng yok bû kalmamış
Tutalum tonmış mekân
Sâye-endâz-ı kerem bir nahl-i dil-cû kalmamış
Yâ ne yok bir bâğbân
2. Eylemiş der-beste dükkânın tabîb-i rûzgâr
Gül ise merhem arar
Ĥoqqa-i fîrûze-i gerdûnda²¹¹⁵ dârû kalmamış
Mûm yağın çaldı hemân
3. Teşnelikden²¹¹⁶ çâk çâk olmuş leb-i hâhiş-geri
Av gören itler gibi
Çeşme-sâr-ı merhametde bir içim su kalmamış
Gerçi çokdur âb-dân
4. Qadrin anlar yok bilür yok merdüm-i sencidenün
Şoq götüne dirhemi
Çârsû-yı kâbiliyyetde terâzû kalmamış
Muhtesib kaldı tayan
5. Ceyş-i gamda kanda itsün ilticâ ehl-i niyaz
Tut ki bu şek tavrı az
Qal'â-i himmetde Nâbî burc u bârû kalmamış
Qanda dursun muğlimân

[178a] 376

Müstezâd-ı İbrâhîm Ĥaqqî der-Na'Öt-i Ĥazre-i Bârî Celle Celâlihi²¹¹⁷

(Mef'Öülü / Mefâ'Öilü / Mefâ'Öilü / Fe'Öülün /
Mef'Öülü / Fe'Öülün)

²¹¹⁴ Bu şiirin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²¹¹⁵ -i firuze-i gerdûnda: -i pîrûze-i gerdûnda **D**.

²¹¹⁶ teşnelikden: teşnegânun **D**.

²¹¹⁷ İbrahim Hakkı D. Mz. (31 bent M. / 32 bent D.), s. 51.

1. Ey mālīk-i mülk-i dü- cihān Vāhīd-i Qāhhār
Yoğdur sağa şānı
Sen dā'īm ü bāğışın ü yoğ darda diyār
Eşyā heme fānı
2. Mevcūd-ı hāğışın ü ma'ūdūmdur eşyā
Çün sāye vü rü'şyā
Sensin hep idüp eyleyen ey Fā'īl-i Muhtār
Ahvāl-i cihānı
- [178b]
3. ŞunŖuñla var itdün nice biñ enfüs ü ervāh
Eşkal ile eşbāh
Nūruñla semāvāt ü zemīn eyledün izhār
Hep kevn ü mekān
4. Ey Evvel ü hem Āhir ü hem Bātın u Žāhir
Senden bu mežāhir
Hem²¹¹⁸ havl dañı kuvvet alur endek ü bisyār
Hem nām ile şanı
5. ŖIşkuñla dolup rüz ile şeb rakş ider eflak
Ĥayretde qalır hāk
Şevkuñla yanar şems ü qamer şābit ü seyyār
Eyler devranı
6. Eflāk ü Ŗanāşırla mevālīde çü hem-rāh
Nūruñdur ey Allāh
Žerrātı kamu²¹¹⁹ eyledi ser-geşte çü pergār
ŖIşkuñ hafaqānı
7. ŖIşkuñla hevā cüş idüp emvāc olur abher
Şevkuñla kamu pür²¹²⁰
ŖIşkuñ düşürür şevk ile vādīlere nā-çār
Her āb-ı revānı
8. ŖIşkuñ ile muŖammā-yı cihān hāllolur ancak

²¹¹⁸ hem: hep **M.**

²¹¹⁹ kamu: qamer **D.**

²¹²⁰ pür: yer **D.**

Ey Vāhid-i Mutlak
Bir şü'le imiş Őālem idermiş anı tekrār
ŐIşkuñ cevalānı

9. Her cān u gönül tabŐ iledür nūruña māŐil
Nūr anlara şamil
Őerrāt-ı cihān vahdetünjı eylemiş ikrār
Bı-nutk-ı lisānjı

10. Nūruñla dil ü dıdemüze göster İlāhjı
Eşyāyı kemāhjı
Tā seyr²¹²¹ idelüm şānlaruñ ey kulzüm-i zehhār
Her ān u zamānı
[179a]

11. Nūruñla žuhūr itdi çü ervāh²¹²² ile esmā
ÖIşk oldu müsem mā
Göster bize her mertebede sāŐir-i etvār
Bir Öayn-ı Őıyānı

12. Ger ÖIşk-ı cihān-gırünje meyl eylese zāhid
Olurđı müşāhid
Hem KaŐbe mişāli sevüp itmezdi ol inkār
Her seng-i nişānı

13. Ħaqqā ki olan ÖIşk-ı şafā-bahşuñ vākıf
Olmışdur o Őārif
Ħoş cānı gibi şefkat ider cümleye her bār
İncitmez o cānı

14. Ādemde koduñ sırrıñı mahzen dil-i āgāh
Olmış o²¹²³ nażar-gāh
Çün āyinedür lutfuñı dil ey Şeh-i Cebbār
Kesr eyleme anı

15. Şāf eyle bu dil āyinesin ya tura kāmıl
Ol ĥüsne muķabil
Baķduķça ona sen seni bul kim tola envār
Hem rāz-ı²¹²⁴ nihānı

²¹²¹ tā seyr: teŐşir **D.**

²¹²² ervāh: eşya **D.**

²¹²³ olmuş o: ol saña **D.**

16. Her hâmd ü şenâ medh ü du'âdür saña râci'â
Sen cümleyi câmi'â
Hep senden alurlar dün ü gün 'âşık u dildâr
Her 'îşk u hem ânı

17. Mihrünle pür itdün bir avuç hâki dıraşân
İsmin didün insân
Nûruyla hem itdün yüzini mażhar-ı dîdâr
Bulmuş leme'ânı

[179b]

18. Yoluñda çü terk eylemişem cümleyi Mevlâ
Bildüm seni ūlâ
Dil gerçi senünçün sever ol cümleyi yek-bâr
Olmaz nigerânı

19. 'Îşkuñla refîk eyle beni olsun enişüm
Hem dilde celîsüm
Şîrîn deheni câna deger eyleye güftâr
Esrâr-ı beyânı

20. Bî-'îşk tenüm bâr-ı girândur baña ey döst
Ger mağz u eger post
'Îşkuñla belâ-bâl olur âteş gül ü gülzâr
Oldur zer-i kânı

21. 'Îşkuñ elem ü derdi virür gönlüme lezzet²¹²⁵
Olur baña 'îzzet
Kim ğamla yanup cism ola gül²¹²⁶ cân ola çün nâr
'Îtr ola duhânı

22. 'Îşkuñla tolan buldı 'îyân devlet ü ikbâl
Hem 'îzzet ü iclâl
Benlikde kalan nefse uyan müdbir-i bîmâr
Çekmiş o ziyânı

23. Bir kerre içen 'Îşkuñ elinden mey-i şâfî

²¹²⁴ rāz-ı: sırr-ı **D.**

²¹²⁵ Bu bend divanda 22. benttir.

²¹²⁶ cism ola gül: zevk bulur **D.**

Olmış aña kâfı
Cismi uyuşup albi olur h ne-i hamm r
or  b ile n bı

24.  Işun  n olur   aşıa dery ları s ı
 hayy olur o b ı
şevun bit r r g lşen-i c nında ok ezh r
E m r-ı cin nı
[180a]
25. Benlikden ır ğ it beni ıl  Işa v sıl
Olsun baa h sıl
Anula ne kim g rse g n l eyleye tezk r
Ol r h-ı rev nı
26. Evh m [ ] hay l mle iş m havf u haterd r
Oddan bu beterd r
 h zn n[ ]e p r it g n l mi t  almasun efk r
Vir emn   em nı
27. ahrula olan munab z eylerse tevekk l
Hem  abr u ta amm l
Mihr nle²¹²⁷ tolar albi gider  ulmet-i a y r
ur t r   kem nı
28.  ikmetle na ar itse ned r hey et-i   alem
ok  yet-i mu kem
Eşy da  iy n n r-ı yaın bulmış o h şy r
or  ayrı g m nı
29. şevunla fi  n iden olur  Işunla mahrem
 ev eyler o her dem
Fery d ile  n ba re ir r ba r olur enh r
almaz o figanı
30.  n n r-ı hab b nle ki oldur yem-i  irf n
ıldu bizi ş d n
Ol ba r-i haıatden olur her dile fevv r
 Işun  aley nı

²¹²⁷ mehr nle: n rula **D.**

31. Her dilde saña hâmd ü şenâ eyledi Hâkķı
Yok anladı halkı
Öİşķunla ider nażm-ı hoş efķâr ile eşÖâr
Ebkâr-ı meÖânı

[178b der-kenâr] 377

Müstezâd-ı Keçeci-zâde Öİzzet Monla²¹²⁸

(MefÖülü / MefâÖülü / MefâÖülü / FeÖülün /
MefÖülü / FeÖülün)

1. Bûlbûl yitişür bağrumı hûn itdi figānuñ
Zabt eyle dehānuñ
Hançer gibi deldi yüregüm tığ-ı zebānuñ
Teóşır-i lisānuñ
2. Āh eylemege başladı āyā ne bu hālet
N’olsun bu hārāret
Bilmem yine bir derdi mi var bûlbûl-i cānuñ
Ol murğ-ı nihānuñ
3. Āh itse n’ola bûlbûl-i dil meşhedüm üzre
Tā mahşer olunca
Çok çekdi ğam-ı hārını gûlzār-ı cihānuñ
Bu bāğ-ı fenānuñ
4. Ben uğramışam žannum odur Öillet-i Öişķa
Hiç eyleme şübhe
Bir fāōidesi olmadı zırā hûkemānuñ
Tedbır ü devānuñ
5. Öİzzet ne şeker çignedi tütı gibi bilmem
Açmış yeni bir söz
Reşk ile şulandı yine ağızı şuÖarānuñ
Şmf-ı fuśahānuñ
6. Maķśûduñ eger rûşenı baht ise ey dil
Vazgeç şu felekden
Düş zerre gibi dergehine şems-i hüdānuñ
Ol mihr-i vefānuñ

²¹²⁸ Keçeci-zâde Öİzzet Molla D. Mz. (6 bent), s. 652.

[178b der-kenār] 378

Ġazel-i Fıtnat Hanım Müstezād-ı ÓAynî²¹²⁹

(MefÓölü / MefāÓılı / MefāÓılı / FeÓülün

MefÓölü / FeÓülün)

1. Güller kızarur şerm ile ol ġonca ġülince
Ruhsār öpülince
[179a der-kenār]
Sünbül ham olur reşk ile kākül bükülince
Ġāhî çözülince
2. Her tārı birer mār olur genc-i hüsünde
Piçān u çemende²¹³⁰
Ruhsārıña zülf-i siyehün²¹³¹ şāne bulınca²¹³²
Şaf şaf düzülince
3. ÓAnkā daħi olursa düşer pençe-i Óışķa
Žann itme ki başķa
Şayd-ı dile şebbāz-ı nigāhı süzülince
Cānlar üzülince
4. Ol ġonca-i şüküfte olur ġül gibi handān
Sokrān-ı ġazel-hān
Şeb-nem gibi eşķ-i dil-i şeydā dökülince
Bāde süzülince
5. Cān virmek eger²¹³³ ķasduñ ise²¹³⁴ Óışķ ile Fıtnat
ÓAynîye ne minnet
Ġāk-i der-i dil-dārdan ayrılma ölince
Tā mahşer olinca

[180b]

379

Müstezād-ı Pertev Efendi²¹³⁵

(MefÓölü I MefāÓılı / MefāÓılı / FeÓülün /

²¹²⁹ Antepli Aynî D. Mz. (5 bent), s. 233.

²¹³⁰ çemende: hamîde **D**.

²¹³¹ -i siyehün: -i siyehi **D**.

²¹³² bulınca: bölünce **D**.

²¹³³ eger: ise **D**.

²¹³⁴ ise: eger **D**.

²¹³⁵ Muvakkıt-zāde Pertev D. Mz. (5 bent), s. 392.

Mef'ûlû / Fe'ûlûn)

1. Levn-i ruh-ı âlûñ dañi âl olsa ne māni'Ō
Çün lâle vü çün gül
Yir yir eger üstinde de hâl olsa ne māni'Ō
Çün tohm-ı karanfûl
2. Çenber de güzeldür fino fes üstine ammā
Perçem dökülürse
Gāhıce de pūşı gehı şāl olsa ne māni'Ō
Çün çevresi sūnbûl
3. Ħaml eylediler Ħaml-i şaklı dem-i vuślat
Ez-cānib-i Ōuşşāk
Ħūbānuñ elif kādleri dāl olsa ne māni'Ō
Bı-tāb ü taĦammûl
4. Pırān-ı hevā olmaz imiş çün ki Ōaşāsuz
Bu kâŌidedür çün
Yanumca yā bir tāze nihāl olsa ne māni'Ō
Kondurmağa bûlbûl
5. Bedr oldı ruñı Pertev-i mihrümle o māhuñ
Hem çün meh [ü] Ħorşid
Ebrûları mānend-i hilāl olsa ne māni'Ō
Bu cāy-ı taĦayyûl

[180b]

380

Mütezād-ı Pertev Efendi²¹³⁶

(Mef'ûlû / Mefā'ûlû / Mefā'ûlû / Fe'ûlûn /
Mef'ûlû / Fe'ûlûn)

1. Ser-tā-be-kādem şuŌle-i Ōışkam şererüm yok
Ammā nelerüm var
Yandı dil ü cānum ġam ile eşk-i terüm yok
Dañi beterüm var
2. Sordukda didüm hāl-i dili ol lebi Ōışı
Ey cān enişı

²¹³⁶ Muvakkıt-zāde Pertev D. Mz. (5 bent), s. 300.

Bîmār-ı ğam-ı ŖıŖkuŖ olaldan haberüm yok
Gerçi kederüm var

[181a]

3. Ben muŖtekif-i külbe-i ahzân-ı firâķam
Bezmünden ırağum
Kim Ŗâh-reh-i vaŖla çıkar reh-güzerüm yok
Gizli seferüm var
4. Sevdâ-gere²¹³⁷ çok fâŖide olmaz mı bu sözden
Kaçmazsa ucuzdan
Erzân ideli cevher-i cânum zararum yok
Feth ü zaferüm var²¹³⁸
5. ÂlâyiŖ-i dünyâdan ibâ ideli ey dil
V'ey Pertev-i bî-dil
Dîbâ-yı zer-ender-zar-i mühre nażarum yok
Üstinde yirüm var²¹³⁹

[181a]

381

Müstezâd-ı Pertev Efendi²¹⁴⁰

(MefŖölü / MefâŖîlü / MefâŖîlü / FeŖŖlün /
MefŖölü / FeŖŖlün)

1. Ėayret-zede-i hüsnuŖ iken zülfe tolandum
Bilmem ki ne Ŗandum²¹⁴¹
Gencînede bir mâr-ı siyehle oyalandum
Kâkülli Ŗandum²¹⁴²
2. Dil-teŖne-i âb-ı leb-i cân-bağş iken eyvâh
Her ŖubĖ u Ŗebân-gâh
Ŗad Ėayf ki hicrân²¹⁴³ ile gözyaŖına ķandum
Ėün-ı dile²¹⁴⁴ bandum

²¹³⁷ sevdâ-gere: sūdâ-gere **D.**

²¹³⁸ var: yok **M.**

²¹³⁹ var: yok **M.**

²¹⁴⁰ Muvakkît-zâde Pertev D. Mz. (5 bend), s. 350.

²¹⁴¹ bilmem ki ne Ŗandum: ruğsârını anduŖ **D.**

²¹⁴² kâkülli Ŗandum: sünbülleriŖ atdum **M.**

²¹⁴³ hicran: hecrüŖ **M.**

²¹⁴⁴ Ėün-ı dile: âteŖlere **M.**

3. Geldi gülerek külbe-i ahzānuma cānān
Çün²¹⁴⁵ mihr-i dıraḥṣān
Gördüm meh-i ruhsārını uyurdum uyandum
Etrāfum arandum

4. Bāzār-ı maḥabbetde ziyān görmedüm ammā
İtmem belî şekvā
Çok derd ü belā miḥnet ü endüh kazandum
Ammā ki tayandum

[181b]
5. Ŗİşķunḡa göñül her ne didiyse baḡa tutdum
Ėayrısın unuttum
Rüsvāy olup şimdi ki her renge boyandum
Pertevden utandum

[181b]

382

Müstezād-ı Vecdî

(MeḡŖölü / MefāŖîlü / MefāŖîlü / FeŖŖölün /
MeḡŖölü / FeŖŖölün)

1. Ey dil ġam-ı ġışūy [u] ruh-ı yārda ḡaldun
Şad miḥnetle sen
Ḗayd-ı şanem [ü] Ŗuķde-i zünnārda ḡaldun
Mānend-i berehmen

2. Ey cān yolına çıķmaġa ḡādir mi degilsün
Billāh saḡa n'oldı
Kim ḡasret ile şine-i efķārda ḡaldun
Kimdür saḡa reh-zen

3. Ey diġe baķup rūyına ḡattıda eyleşdüñ
Şad ḡayf dirîġā
Gül ister iken keşmekeş-i ḡārda ḡaldun
Çün bülbül-i gülşen

4. Ey bülbül o gül zîb-i ser-i bü'l-heves oldı
Ėġāh degilsün
Sen bî-[ḡaber] efġān ile gülzārda ḡaldun

²¹⁴⁵ çün: ol **D**.

İtsün n'ola şiven

5. Ey Óaql baña rehber idün semt-i hulāśa
Mānend-i dil-i zār
Sen de tutulup zülf-i siyeh-kārda ıaldun
Ne çāre kılam ben
6. Ey kıadd-i dü-tā geçmedün ebrū hevesinden
İl menzile irdi
Ger tır gibi dest-i kemān-dārda ıaldun
Ey kendüye düşmen

- [182a]
7. Ey hūsn-i edā ehl-i sühan hep saña mahsūs
Meyyāl-veş ammā
Sen Vecd-i hoş tabÓ u hoş āşārda ıaldun
Hayl-i şuÓarādan

[182a]

383

[Müstezād-ı Vehbî]²¹⁴⁶

(MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün /
MefāÓılün / MefāÓılün)

1. Hırāmān ol çemenlerde gel ey ser[v]-i revānum gel
Nedür bu nāz u istiğnā
Gözüm yollarda ıaldı gel açıl ğonce dehānum gel
Gören şansun gül-i zıbā
2. Helāk-i hasret-i dıdāruñ oldum künc-i fūrkatde
Mürüvvet yok mıdur žālim
Ĥayāt-ı tāze vir bu Ĥaste-i hicrāna cānum gel
İdüp vaşluñ ile ihyā
3. Yiter şemşir-i ebrüyı uzaıdan gösterüp geçmek
Benüm ey çeşmi cellādum
Derūnum çāk çāk oldu aman kesdün emānum gel
Şarıl merhem gibi cānā
4. Yıkıldı gitdi cümle dünki ğün gördüklerün ağıār

²¹⁴⁶ Sünbül-zāde Vehbî D. Mz. (7 bent). S. 473.

Yılan gibi soğulmuşken
Bu şeb vîrānemüz tenhādur ey genc-i nihānum gel
Şafālar ile bî-pervā

5. Ne taşlar dikdi ğamzeñ şine-i Ŗuşşāka anlarsın
Ne deñlü çille çekmişler
Temāşā eyle Oğmeydānı'nı kaşı kemānum gel
Hedefdür tîrûne dünyā

6. Beşiktaş sentidür kâşānemüzde rāhat eylersin
Berāber şarılup yatsağ
Benüm ey dāye-perver tıfl-ı nāz-ı dil-sitānum gel
Kıluğ olsun saña lālā

[182b]

7. Ruhuğ mirōātına Vehbî bağup bir nev ğazel yazmış
Efendüm pek güzel yazmış
Şeker gibi oğı ey tūtî-i şîrîn zebānum gel
Lebüğ būs eylerem ammā

[182b]

384

Tesdîs ü Müstezād-ı Beyt-i Fuzûlî Li-Cenāb-ı Ŗİzzet Monla²¹⁴⁷

(MefŖŖlŖ / MefāŖŖlŖ / MefāŖŖlŖ / FeŖŖlŖn /
MefŖŖlŖ / FeŖŖlŖn)

1. Ğışūsına biğ cān ile Ŗālem asılupdur
Herkes kaçılupdur
Bî-hŖde nigāhın bu dil-i zāre şalupdur
Oklar atılupdur
2. Her birisi tā hāne-i cāna çağılupdur
El-ān kaçılupdur
Dünyā gözine göz göre yanup yağılupdur
Şanmağ başılupdur
3. Müjgānı oğı şineme tā per tağılupdur
Al kana talupdur
Şabr eyle göñŖl çoğı gidŖp azı kalupdur

²¹⁴⁷ Keçeci-zāde Ŗİzzet Molla D. Td. (15 bent), s. 678.

Kim cânuñ alupdur

4. Şayd itmege çıkmış bu gice cânımı ol şāh
Açmış yeni bir rāh
Şeh-bāzı süzülmüş ben uyurken dile nā-gāh
Ferd olmadan āgāh
5. Birden gözüm açdum ki dil ü cān ediyor āh
Gıtdüm didüm eyvāh
Ol murğ-ı ziyān-kāra olup lāne ciger-gāh
Öldüm meded Allāh

[183a]

6. Müjgānı oķı şıneme tā per taķılupdur
Al ķana talupdur
Şabr eyle göñül çoğı gidüp azı ķalupdur
Kim cânuñ alupdur
7. Gerdün bize cevır eylemege itmesün āgāz
Ey tāliŖ-i nā-sāz
Kim ķavsi gelür ķille-i Ŗıķķı ķekene az
Bı-hūde ider nāz
8. Tır-i siteme ķarşı varur Ŗāşıķ-i ser-bāz
Oldur bize hem-rāz
Rūhum n'ola eyleser o şeh-bāl ile pervāz
Olmaz mı ser-efrāz
9. Müjgānı oķı şıneme tā per taķılupdur
Al ķana talupdur
Şabr eyle göñül çoğı gidüp azı ķalupdur
Kim cânuñ alupdur
10. Reşķ itse sezā şevk-i dil ü cānuma yārān
Ervāh-ı şehīdān
Dildār idecekmiş beni ķoç başına ķurbān
Maķbül ide Yezdān
11. Bu ķara haber oldu baņa müjde-i ihsān
Olsam n'ola raķsān
El-minnetü li'llāh ki bitdi dem-i hicrān
Bir baķdı ki cānān

12. Müjgānı okı şıneme tā per taķılupdur
Al ķana talupdur
Şabr eyle göñül çoğı gidüp azı ķalupdur
Kim cānuñ alupdur

13. Bu matlaŖ ile bulsa Fuzūlj n'ola şöret
Şerh eyledi Ŗİzzet
Ol şūh ile güyā ikisi eylemiş ŭlfet
Birleşmede şöhet

[183b]

14. Her tavrı belā Ŗāşıkā her bakışı āfet
Allāh'a emānet
Virmez o kemān ķaşları ŖAzrāóile zahmet
Çeksün mi ya minnet

15. Müjgānı okı şıneme tā per taķılupdur
Al ķana talupdur
Şabr eyle göñül çoğı gidüp azı ķalupdur
Kim cānuñ alupdur

[183b]

385

Müstezād-ı Nedīm-i Evvel Ahmed el-Merhūm²¹⁴⁸

(MefŖŭlŭ / MefāŖjlŭ / MefāŖjlŭ / FeŖŭlŭn /
MefŖŭlŭ / FeŖŭlŭn)

1. Ey şūh-ı kerem-pişe dil-i zār senüñdür
Yok minnetüñ aslā
V'ey kān-ı kerem²¹⁴⁹ anda ne var kim senüñdür
Pinhān u hüveydā

2. Sen kim gelesin meclise bir yir mi bulunmaz
Baş ŭzre yirüñ var
Gül goncasısın güşe-i destār senüñdür
Gel ey gül-i raŖnā

3. Neylersüñ idüp bir iki gün yār-ı cefāya

²¹⁴⁸ Nedim D.Mz. (5 bent), s. 338.

²¹⁴⁹ -i kerem: -i güher **D.**

Şabr eyle de sonra
Peymāne senün ħāne senün yār²¹⁵⁰ senündür
Ey dil tek ü tenhā

4. Bir buse-i cān-bahşına vir naqd-i ħayātı
Ger Óaķıl²¹⁵¹ olursa
Senden yaḡadur söz yine bāzār senündür
Ey Óāşık-ı şeydā

5. Çeşmānı siyeh mest-i sitem kākül-i pür-ħam
Ebrūları pür-çin
Beḡzer ki bu dildār-ı cefā-kār senündür
Bı-çāre²¹⁵² Nedīmā

[184a]

386

Müstezād-ı ÓAynı²¹⁵³

(MefÓölü / MefāÓılı / MefāÓılı / FeÓölün /
MefÓölü / FeÓölün)

1. Ey meh gice rüöyāda görüp zülfün uyandum
Sevdāḡa boyandum
Gündüz ruħ-ı pür-tābuḡı būs itdüm utandum
Āteşdür o yandum
2. Bir muÓteber āyıne idüm dest-i felekde
Āḡüş-ı melekde
Devr eyleyicek Óaksine ben düşdüm ufandum
Balçıkla şuvandum
3. Şüfı bu sene gitdi yayan Beyt-i Ĥarām'a
Vardı o makāma
Ben mesned-i mey-ħānede yan geldüm uyandum²¹⁵⁴
Şahbāy[ı] şu şandum
4. Geh cevri-i sitem gāḡı elem gāḡı ħavādîş
EnvāÓ-ı ħabāóîş

²¹⁵⁰ yār: bār **D.**

²¹⁵¹ Óaķıl: ķāóıl **D.**

²¹⁵² bı-çāre: bı-şüphe **D.**

²¹⁵³ Antepli Aynı D.Mz. (9 bent), s. 231.

²¹⁵⁴ uzandum: uyandum **M.**

Ben gayrı bu evzâ-ı felekden pek uşandım
Zehr-âbına kıandım

5. Ol bāğ-ı kemālem ki füyūzât-ı ezelde
Ferhunde maḥalde
Ser-tā-ḳadem engür-ı ḥaḳıḳatle tonandum
Vaktinde budandum
6. Ebrūy u müjen²¹⁵⁵ Őışkına ceng-i ruḳabāya
Ḳatl-i ḥuṣamāya
Aldum yedüme tır ü kemān tığ ḳuşandum
Meydānda tolandum
7. Āhen gibi sindān-ı melāmetde döğöldüm
Tıflāne söğöldüm
Nerm oldum o ser-ḥalḳa-i zencır[e] ulandum
Mecnūn'a toḳandum
[184b]
8. Bir dürlü nedür anlamadum ağ u ḳarayı
Elvān ü hevāyı
Bir demde bu ḥum-ḥānede biḡ renge boyandum
Bādeyle şulandum
9. Ḳan ağlamadan ḥasret-i dīdār ile her dem
Tūfān-ı belāyam
ŐAynı iki çeşmüm gibi taldum da boşandum
Çün seyl bulandum

[185b] **Der-Beyān-ı MuḳattaŐāt**

387

ḲıttŐa Li-Cenāb-ı Ḥāzret-i Şeyḥ Ğalib Raḥmetu'llāhi ŐAleyh²¹⁵⁶
(MefāŐılün / MefāŐılün / MefāŐılün / MefāŐılün)

1. Bulandı yevm-i Őāşūrāda çerhün tabŐ-ı nā-şadı
Zemīn ü āsümān bu ḥüzn ile deryā-yı Nıl aldı
2. Semāvāt ehlinün göz yaşıdur bārān žann itme

²¹⁵⁵ Ebrūy u müjen: ebru vü müjen **D.**

²¹⁵⁶ Şeyḥ Galib D. Kt. (2 beyit), s. 433

Şehîd-i Kerbelânun rûh-ı pâkiyçün sebîl oldı

[185b]

388

Ve lehu Kıt'Öa Li-Cenāb-ı Hâzret-i Şeyh Gâlib Nevvera'llāhi Tûrbetihî²¹⁵⁷

(Fâ'Öilātün / Fâ'Öilātün / Fâ'Öilātün / Fâ'Öilün)

- 1· Hânķāh-ı Hâzret-i Sultān-ı Eşref-zādenün
İtsem iksir-i ğubār ile dü çeşmüm iktiḥāl
- 2· Bende Es'Öād eşrefî altun iderdüm nāmumı
Şeyh 'ÖAbdu'l-ķādir itse bir nigāh-ı bā-kemāl

[185b]

389

Ve lehu Kıt'Öa Li-Cenāb-ı Hâzret-i Şeyh Gâlib Raḥmetillāhi 'ÖAleyh²¹⁵⁸

(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

- 1· Hât gelüp perçemi imāna gelür žann itme
Küfrine ālet ider şafḥa-i İncıl gibi
- 2· Sidre-i sîneme tığ-i nigeḥi geçmedi ḥayf
Yandı 'Öışķ âteşine şeh-per-i Cibrîl gibi

[158b]

390

Ve lehu Eyżan Kıt'Öa Li-Şābit²¹⁵⁹

(Mef'Öülü / Mef'Öülü / Mef'Öülü / Fe'Öülün)

- 1· Vā'Öız da güzel şîm-keş-i şan'Öat-ı cerdür
Hep kendüye çekdi zer-i aşḥāb-ı zekātı
- 2· Dünyā ile 'Öuķbāyı nażardan idüp ışkāt
Ḥırśından ölü göricek ışkāt-ı şalātı

[185b]

391

Kıt'Öa Li-Cenāb-ı Yūsuf Nābî 'ÖAleyhi Raḥmeti'l-Bārî²¹⁶⁰

(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

- 1· İctima'Ö eylemese merd ile zen 'Öālemde

²¹⁵⁷ Şeyh Galib D. Kt. (2 beyit), s. 433.

²¹⁵⁸ Şeyh Galib D. Kt. (2 beyit), s. 436.

²¹⁵⁹ Bosnalı Alaeddin Sabit D. Kt. (2 beyit), s. 542.

²¹⁶⁰ Nābî D. Kt. (2 beyit), s. 1141.

İdemez sûret-i mevlüd kabûl-i peyvend

[186a]

- 2· İftirâk eyler ise bir birisinden ammâ
Hem peder ferd qalur žāyiŖ [olur] hem ferzend

[186a]

392

Ve lehu KıtŖa Li-Nābî-i Merhûm der-Tarz-ı MuŖammâ-güne²¹⁶¹

(FeŖilâtün / MefâŖilün / FeŖilün)

- 1· Māye-i Ŗışk hatt-ı dilberdür
Şafha-i sâde-rûy meşk olmaz

- 2· Buğa maŖşûkdur sağa şahid
Rûy-ı bî-hat sezâ-yı Ŗışk olmaz

[186a]

393

Ve lehu KıtŖa Li-Nābî ŖAleyhi Rahmeti'l-Hādî Ber-Tariğ-ı Luğaz²¹⁶²

(FāŖilâtün / FāŖilâtün / FāŖilün)

- 1· Çāşnî-i zevk[i] idrāk eylemez
Puhteyi farğ iyleyenler hâmdan

- 2· Vāye-gîr-i maŖrifet pest anlamaz
Mağz-ı cevzi piste vü bādâmdan

[186a]

394

Ve lehu KıtŖa Li-Nābî Kıddise Sirrehi'l-Bārî²¹⁶³

(FeŖilâtün / FeŖilâtün / FeŖilâtün / FeŖilün)

- 1· Nābiyâ halk lisânında yürür bir sözdür²¹⁶⁴
Her sühende biri birine dir Allāh vekîl

- 2· Lîk binde birisi žāhir ü bātın bilmez
Sûret ü maŖnâ ile olduğın Allāh vekîl

[186a]

395

²¹⁶¹ Nābî D. Kt. (2 beyit), s. 1148.

²¹⁶² Nābî D. Kt. (2 beyit), s. 1158.

²¹⁶³ Nābî D. Kt. (2 beyit), s. 1154.

²¹⁶⁴ Beyit divanda şu şekildedir: Haleb ü Şām'ıñ ahalisi qasem vaktinde / Nābî'yâ dir biri birisine Allāh vekil.

Ve lehu Kıt'Öa Li-Cenāb-ı Nābî-i Halebî Rahmetillāhi ŐAleyh²¹⁶⁵
(Mefā'Ölün / Mefā'Ölün / Fe'Ölün)

1. Ğulāma itme űarf-ı tohm-ı űehvet
Fururken mezra'Ő-ı ecsām-ı nisvān
2. “Zemīn-i űure sūnbūl ber-nehized
Der ũ tohm-ı Öamel zāyi'Ő me-kerdān”²¹⁶⁶

[186a]

396

Ve lehu Kıt'Öa Li-Cenāb-ı Mūmāileyh²¹⁶⁷
(Fe'Őlātün / Mefā'Ölün / Fe'Ölün)

1. avl-i cıfr űzre iki utb-ı gūzīn
Ya'Őni Mehdī vū Hāzret-i Őİsā
[186b]
2. angı tārīhde iderse žuhūr
Mešnevī-i űerīf ider īmā

[185b der-kenār]

397

ıt'Öa²¹⁶⁸

(Mef'Őlū / Fā'Őlātū / Mefā'Őlū / Fā'Őlün)

1. Ey űaᱥs-ı bī-hūner ne Őaceb olsa mu'Őanber
űimdi zamānemūzde bizūm Őaybdur hūner
2. űīm ũ zer olmayınca hūnerle zamānede
Bir kimse man'sīb alaca olursa hā hūner

[185b der-kenār]

398

ıt'Öa-i Ğubārī²¹⁶⁹

(Mef'Őlū / Fā'Őlātū / Mefā'Őlū / Fā'Őlün)

1. Hālet-i derd-i dil iű'Őār ile eű'Őār olmaz

²¹⁶⁵ Nābī D. Kt. (2 beyit), s. 1158.

²¹⁶⁶ “orak toprakta sūnbūl bitmez, yetiűmez. (öyleyse) amel tohumunu orada boşuna harcama.” Kıtanın dördüncü mısrasındaki “me-kerdān” kelimesi, A.F.Bilkan'ın da belirttiği gibi yanlış yazılmıştır, bunun vezin icabı böyle yazılmış olacağı kanaatindeyiz.

²¹⁶⁷ Nābī D. Kt. (2 beyit), s. 231.

²¹⁶⁸ Bu kıt'anın hangi űaire olduđu tespit edilemedi.

²¹⁶⁹ Bu kıt'anın hangi Ğubārī'ye ait olduğu tespit edilemedi.

Hālūmi Óārif olan aňlaya güftārumdan

- 2 Ey Ğubārī bu cihān halkı ser-ā-ser hayrān
Kime keşf eyleyeyin mahzen-i esrārumdan

399

[185b der-kenār] **QıtÓa**²¹⁷⁰
(MefÓölü / FāÓilātü / MefāÓılı / FāÓilün)

- 1 Var mı bir bencileyin derde giriftār olmış
Ħasret-i dıde-i dildār ile efkār olmış
- 2 Gönlümi yāraladı gül gibi hār-ı ğayret
Gördüm ol ğonce-dehen hem-dem-i ağyār olmış

[185b der-kenār] **400**
QıtÓa-i Šābit²¹⁷¹
(MefÓölü / FāÓilātün / MefÓölü / FāÓilātün)

- 1 Taş atdı çār-tāq-ı hammārı yıkdı vāÓiz
Daħl itdi nerdübāna bir hayli çıkdı vāÓiz
- 2 Meclisde el öperken žālim žarāfet itdi
Dest-i laţif-i yāri bir pāre sıkdı vāÓiz

[185b der-kenār] **401**
QıtÓa²¹⁷²
(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

- 1 Ehl-i Ħaqqā sırr-ı Óışku'llāhdan inkār güç
Zāhid-i ħod-rāya kendü semtine ikrār güç
- 2 ÓĀbid inkārında Óāciz Óāşık ikrārında güç
Bir Óaceb sırdur bu kim ikrār güç inkār güç

[185b der-kenār] **402**
QıtÓa-i Kānī²¹⁷³

²¹⁷⁰ Bu kıt'anın hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²¹⁷¹ Bosnalı Alaeddin Sabit D. Kt. (2 beyit), s. 543.

²¹⁷² Bu kıt'anın hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

1. Sürâğ-ı hâtır-ı mahzûnı bulmuş var mıdur bilmem
Şafâ-yı bâde-i gül-gûnı bulmuş var mıdur bilmem
2. Göñül kendi hatuñ vâdîlerinde hayli otlatdı
Çerâ gel şöyle dursun çûnı bulmuş var mıdur bilmem

403

[185b der-kenâr] **Kıt'Öa**²¹⁷⁴

(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

[186a der-kenâr]

1. Kişi ger câhil olursa ne bilsün ol nedür mezheb
Kemâli kimden öğrense eger bilmez ise mekteb
2. Tevâzu' itme nâdâna hevâ üzre uçar görseñ
Eşek altun külâh ile gezerse adıdur merkeb

[186a der-kenâr]

404

Kıt'Öa²¹⁷⁵

(Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün)

1. Derd yoğdur kimsede yoğsa tabîb-i feyz-i Ŗışk
Kimde gördi derd kim ol derde dermân itmedi
2. Şabr yoğdur merdüm-i Ŗâlemde yoğsa rûzgâr
Kağı müşkildür ki tetrç ile âsân itmedi

[186a der-kenâr]

405

Kıt'Öa-i Enveri²¹⁷⁶

(Fe'ûlün / Fe'ûlün / Fe'ûlün / Fe'ûl)

1. Eger Enveri h'âhed ez rûzgâr
Ki yek lahza bi-zâ'-i zahmet ziyed

²¹⁷³ Kânî D. Kt. (2 beyit), s. 686.

²¹⁷⁴ Bu kıt'anın hangi şaire ait olduğı tespit edilemedi.

²¹⁷⁵ Bu kıt'anın hangi şaire ait olduğı tespit edilemedi.

²¹⁷⁶ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

2. Meges rā pedīd āvered rūzgār
Ki tā ber ser-i rā'-i rahmet rūzgār

[186a der-kenār] 406

Ḳıttā²¹⁷⁷

(Mef'ölü / Mefā'ölü / Mefā'ölü / Fe'ölün)

1. Zāhid bu bürüdetle eger düzehe girseñ
Bir lüle tütün yakmağa âteş bulamazsın

2. Te'şîr-i bürüdetle bu ma'ônâ güzel ammâ
Zāhid gidisi ağzına alur mı dühânı

[186a der-kenār] 407

Ḳıttā²¹⁷⁸

(Mef'ölü / Mefā'ölü / Mefā'ölü / Fe'ölün)

1. Göñlüm yine bir serv-şade yār olayum dir
Āzāde iken derde giriftār olayum dir

2. Şimdi yeñi başdan yine dîvānelük ister
Āşüfte ser-i turre-i tarrār olayum dir

[186a der-kenār] 408

Ḳıttā-i Ĥāzret-i Mevlānā Ḳuddise Sırrehü'l-ŌUlyā²¹⁷⁹

(Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölün)

1. Rāfızî rüz-i kıyāmet coz boved zır-i Yehūd
Mülhîd-i nādān be dest ender giriftār ez mihāz
2. Bāz Naśrānî be desteş dest-i çübî āhenin
Mî zened har rā ki tā der mî reved dārü'l-bevār
3. Şad hezārān bār la'Ōnet ez Hudā vü ez Resül
Ber har ü harbende vü ber yār ü ber sālār bār

²¹⁷⁷ Bu kıt'anın hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²¹⁷⁸ Bu kıt'anın hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²¹⁷⁹ Bu şiir (3 beyit) Farsça'dır.

[186b]

409

KıtÔa-i Kānî Efendi²¹⁸⁰

(MefÔülü / MefâÔîlü / MefâÔîlü / FeÔülü)

1. Bir vaqt ola ki cevre peşimān olasın sen
ÔĀşıklarınuñ derdine dermān olasın sen
2. Ey cān seni ben şinede beslersem Ôaceb mi
Ben isterem ol Ôıydde kırbān olasın sen

[186b]

410

ŞiÔr²¹⁸¹

(Mefâilün / FeÔîlātün / MefâÔîlün / FeÔîlün)

1. Nażar nażar nażar ey ÔĀşıkān be kes mekonıd
Lebet lebet lebet āhir çün ān-ı şekkerhā'st
2. Hāzer hāzer hāzer ez zūlf-i ū ki dām-ı belā'st
Mekon mekon mekon ey düst inçunın ki hatā'st
3. Şeker şeker şekerem dih ez an lebet ki merā
Mezen mezen mezen āteş be bî-dilān ki hatā'st

[186b]

411

KıtÔa-i Enverî²¹⁸²

(FâÔîlātün / MefâÔîlün / FeÔîlün)

1. Her belāyı ke'z āsmān āyed
Gerçi ber diğeri qazā dāred
2. Tā resed ber zemīn mî güyed
Hāne-i Enverî koça bāşed

[186b]

412

²¹⁸⁰ Kānî D. Kt. (2 beyit), s. 688.

²¹⁸¹ Bu şiir (3 beyit) Farsça'dır.

²¹⁸² Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

ḲıṭṔa-i ŐĀrifī²¹⁸³
(FeŐilātün / MefāŐilün / Feöilün)

1· Her belāyā ki yirde gökden iner
Gerçi kim ol ḳazā olur anda

2· Yir yüzinde irişmeden daḥi dir
Ḥāne-i ŐĀrifī olur ḳanda

[186b] **413**

ḲıṭṔa²¹⁸⁴
(Meföülü / FāŐilātü / MefāŐilü / FāŐilün)

1· Şıḡmaz kitāb-ı Őaḳla suŐāl ü cevāb-ı Őıřḳ
Mümkin degül bināya ḥisāb ü kitāb-ı Őıřḳ

2· Bir nağmesi ider bu toḳuz perdemden güzār
Uymaz usŭl-i mutribe sāḳı rebāb-ı Őıřḳ

[186b der-kenār] **414**

ḲıṭṔa-i Kānī²¹⁸⁵
(FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilātün / FāŐilün)

1· Āfitāba tutdı ḥürşid āfitābuḡdan senüḡ
Girdi ebr-i māteme meh māḥ-tābuḡdan senüḡ

2· Revnaḳ-ı hattıḡ görüp ḥürşid-i ḳarḥ aḥşāmları
İtdi cān aḥşāma hatt-ı misk-tābuḡdan senüḡ

[186b der-kenār] **415**

Ḥikāyet²¹⁸⁶

Merḥūm Ḳivi-zāde Mehmed Efendi ki Ebu's-suŐūd Efendi'den muḳaddem müfti olmuřdur. Molla Celāl-i Mevlevi Ḥazretlerinin bu beyti zāhir maŐnāsına bināŕen Sultān Süleymān Ḥazretlerine Őarz itdükde bu ḳıṭṔa ile redd-i cevāb buyurdılar. El-Őuhdetü Őale'r-reddi beyt-i Molla Celāl-i Rūmī

²¹⁸³ Bu kıtanın hangi Ārifī'ye ait olduḡu tespit edilemedi.

²¹⁸⁴ Bu kıtanın hangi şaire ait olduḡu tespit edilemedi.

²¹⁸⁵ Kānī D. Kt. (2 beyit), s. 684

²¹⁸⁶ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

(Müstef'Öilün / Müstef'Öilün / Müstef'Öilün / Müstef'Öilün)

Ey kâfirân ey kâfirân kufl-i şomâ râ vâ konem
Zîrâ ki mutlak hâkimem mü'min konem tersâ konem

[186b der-kenâr] **416**

Cevâb-ı Sultân Süleymân Kıt'Öa²¹⁸⁷
(Fâ'Öilâtün / Fâ'Öilâtün / Fâ'Öilâtün / Fâ'Öilün)

1. Âşıkâ ta'Ön itmez idi müftî-i bisyâr-fen
Şeyhü'l-İslâmem diyen bir tıfl-ı ebced-hân olur
2. Ger fûnûn-ı Öışkıdan bilseydi bir miqdâr fen
Mekteb-i Öışkında ol yâr idicek izhâr fen

[186b der-kenâr] **417**

Kıt'Öa-i Câmî²¹⁸⁸
(Fâ'Öilâtün / Mefâ'Öilün / Fe'Öilün)

1. Ez lebet şûr-i mâ hoş est âri
Küllü şey'in mine'l-milhi melîh
2. Kâr-i nîk ez rakîb çün âyed
Küllü fi'lin mine'l-ķabîh ķabîh

[186b der-kenâr] **418**

Kıt'Öa-i Câmî²¹⁸⁹
(Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Fe'Öülün)

1. Beheştî peykerî ke'z ğayet-i lutf
Sipâh-ı nîkuvân râ bûd ser-hayl
2. Serâmed hüsn-i ü vez dūzahî şod
Feaġşî vechuhu ķat'Öan mine'l-leyl

[186b der-kenâr] **419**

²¹⁸⁷ Bu kıt'a Muhibbi Divanı'nda tespit edilemedi.

²¹⁸⁸ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır ve Arapça'dır.

²¹⁸⁹ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır ve Arapça'dır.

Kit'â-i Veysî²¹⁹⁰
(Mef'ûlün / Mef'ûlün / Mef'ûlün / Mef'ûlün)

1. Hâkîm-i Mutlakun ger olmasa bir işde taqdîri
Müfîd olmaz hezâr erbâb-ı Ŗaqlun re'ý ü tedbîri

2. Hezârân cevşen-i pûlâd ile kat kat zirih geysen
Kişi men'Ŗ eylemez kavş-i kazâdan atılan tîri

[187a der-kenâr] **420**

Kit'â²¹⁹¹
(Mef'ûlün / Mef'ûlün / Mef'ûlün / Mef'ûlün)

1. Hâzer men'Ŗ-i kader kılmaz ne deqlü gûşîş eylerseñ
Kazâ-yı mübremün mümkün degül sa'Ŗ ile tağyîri

2. Kader levhine bakmak çün ki yok maqdûrun ey [insân]
Müsellem ol kazâyâ terk idüp bu re'ý ü tedbîri

[187a der-kenâr] **421**

Kit'â Li-İbrâhîm Hakkî²¹⁹²
(Mef'ûlün / Fe'Ŗilâtün / Mef'ûlün / Fe'Ŗilün)

1. Zamâne halkını fehî eyle olma sen mağrûr
Gönülde döstü bulup her nazardan ol mestûr

2. Ne lutfî var bir âlay kalbî haste-bestelerün
Koy ehl-i gâflet ü cehli sen eyle dilde hûzûr

3. Çü nâsa nâsdur âfet bu nâsı ol nâşî
Ki Rabb-i nâs ile bulsun dil üns olup mesrûr

[187a der-kenâr] **422**

Kit'â Li-İbrâhîm Hakkî²¹⁹³
(Mef'ûlû / Mef'ûlû / Mef'ûlû / Fâ'Ŗilün)

1. Bahr-i nefes ki Ŗışqdan olmuş yüzi cihân

²¹⁹⁰ Bu kît'a Veysî Dîvanı'nda tespit edilemedi.

²¹⁹¹ Bu kît'a Müsellemi Divanı'nda tespit edilemedi.

²¹⁹² İbrahim Hakkı D. Kt. (3 beyit), s. 198.

²¹⁹³ İbrahim Hakkı D. Kt. (3 beyit), s. 501.

Emvâcîdur havâdiş-i Óâlem Óale'd-devâm

- 2· Çün mebdéü meÓadumuz ol Óışık imiş hemân
Biz ara yirde keşret-i mevhûmuz es-selâm

[187a der-kenâr]

423

KitÓa Li-İbrâhîm Hakkı²¹⁹⁴

(MefâÓilün / FeÓilâtün / MefâÓilün / FeÓilün)

- 1· Kimem ben ü ğam-ı Óâlem nedür cihân kıanden
Çü yemdeyem ğam-ı bārân u nāvidān²¹⁹⁵ kıanden

- 2· Diyār-ı yārüme varmam niçün bu mezbeleden
Münāsebet ne vatan kıande hāk-dān kıanden

[187a der-kenâr]

424

KitÓa Li-İbrâhîm Hakkı²¹⁹⁶

(MefâÓilün / MefâÓilün / MefâÓilün / MefâÓilün)

- 1· Dilâ terk it bu zindānı bu miĥnet-hānedür fāñj
Bul ol ğülzār-ı dıvānı²¹⁹⁷ ki ferş-i āsümān olmış
- 2· MaÓāzallāh ki insānuñ teni zindānıdur anuñ²¹⁹⁸
TeÓālallāh ki ÓAnkā'nuñ yiri [teng] āşiyān olmış

425

[187a der-kenâr]

KitÓa²¹⁹⁹

(MefâÓülü / FāÓilâtü / MefâÓilü / FāÓilün)

- 1· Dıvān hāleti yaraşur vaşf olınsa kim
Miftāh olup açar bize bāb-ı belāġati
- 2· Vaşf-ı maķālin itse n'ola anlar iķtizā
Her şafhasında var nice maĥşûs hāleti

426

[187a]

KitÓa²²⁰⁰

²¹⁹⁴ İbrahim Hakkı D. Kt. (2 beyit), s. 322.

²¹⁹⁵ nāvdān: su oluġu.

²¹⁹⁶ İbrahim Hakkı D. Kt. (2 beyit), s. 225.

²¹⁹⁷ -i dıvānı: ü eyvan D.

²¹⁹⁸ MaÓāzallāh ki insānuñ teni zindānıdur anuñ: MaÓāzallāh murg-i cān demirden bir kıafes ister D.

²¹⁹⁹ Bu kıtanın hangi şaire ait olduġu tespit edilemedi.

²²⁰⁰ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

1. Fıkr-i bülbül heme ân est ki gül şod yâreş
Gül der endişe ki çün Öişve koned der kâreş

427

[187a] **QıtÖa-i Şābit**²²⁰¹

(Mef'Öülü / Mef'āÖilü / Mef'āÖilü / Fe'Öülün)

1. Üç hoşka devātunda didi yār ne vardır
Didüm ki eyā husrev-i şirîn-i şeker-leb
2. Zülf-i siyehün la'Öl-i lebün çeşm-i kebūdun
Evsāfını tahrîr içün üç dürlü mürekkeb

428

[187a] **QıtÖa-i Kānî**²²⁰²

(Mef'āÖilün / Mef'āÖilün / Mef'āÖilün / Mef'āÖilün)

1. Nigāh-ı yāre karşı karşı varmak şahramānlukda
Kemān-ı ebruvān qahrını çekmek pehlevānlukdur
2. Seni ol gamzelerden gözlerüm ısırdı gördüğde
Seni görmekde ammā Öāşika gayet ziyānlukdur

[187a] 429

Su'Öāl-i Ħāzret-i Mevlānā Quddise Sırruhü'l-Öulyā²²⁰³

(Fā'Öilätün / Fā'Öilätün / Fā'Öilün)

1. Çār ma'Önî çār ma'Önî rā der est
Ger nedārî ma'Öni-yi der kilîd
2. Her derî rā yek kilîdî ber ser est
Ħāne-i to çün serāy-ı bî-der est

[187a] 430

Cevāb-ı Ħāzret-i Sultān Veled Quddise Sırruhü²²⁰⁴

(Fā'Öilätün / Fā'Öilätün / Fā'Öilün)

²²⁰¹ Bosnalı Alaeddin Sābit D. Kt. (2 beyit), s. 545.

²²⁰² Kānî D. Kt. (2 beyit), s. 685.

²²⁰³ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

²²⁰⁴ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

1. Çār maŖnĭ çār rūh-i ekber est
ŖAkl ü fehm ü fĭkr ü ĥat ü rā kilĭd
2. Ĥāk ü bār ü āhet āteş ender est
Ger tevānĭ best ender bihter est

431

[187a]

Nażm²²⁰⁵

(MefŖŖlŭ / FāŖilātŭ / MefāŖĭlŭ / FāŖilŭn)

1. Ezdād[d]ur [ol] Ŗanāşır-ı Ŗālem sebeb budur
K’olmaz mürekkebāt-ı mevālĭde iŖtidāl
2. Çün iŖtidāl bulmaya ezdād lā-cerem
Terkĭb-i Ŗuķdesi bulur elbette iclāl

[187a]

432

ĖıŖŖa-i Pertev der-NŖat-i Nebevĭ²²⁰⁶

(MefāŖĭlŭn / MefāŖĭlŭn / MefāŖĭlŭn / MefāŖĭlŭn)

[187b der-kenār]

1. Senŭn pertev-gedā-yı nŭr-ı vechŭn ey şeh-i levlāk
Semāda mihr-i raķşāndur ki andan māk-tāb oldı
2. Yazarken nŭr-ı ĥŭsnŭn ĥāme-i şanŖat-ger-i vechŭn
Berāy-ı imtiĥān bir noķta koydı āfĭtāb oldı

[187b der-kenār]

433

ĖıŖŖa-i Pertev Efendi²²⁰⁷

(FāŖilātŭn / FāŖilātŭn / FāŖilātŭn / FāŖilŭn)

1. Gitmede ŖŖmr-i gŭzeşte mergŭn istiķbāline
Mĭĥnet ü ġamla geķen demlerde istiŖcāline
2. Vaķt-i mākĭden kıyās it Pertevā müstaķbelin
Bŭyle dŭnyā-yı denĭ ġam-ĥārınŭn vay ĥāline

[187b der-kenār]

434

²²⁰⁵ Bu kıtanın hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²²⁰⁶ Muvakkıt-zāde Pertev D. Kt. (2 beyit), s. 494.

²²⁰⁷ Muvakkıt-zāde Pertev D. Kt. (2 beyit), s. 703.

KıtÖa-i Vehbî Der-Hâkkı Tekaddüm-i Nâ-Ehlân²²⁰⁸
(MefÖülü / MefâÖilü / MefâÖilü / FâÖilün)

1. İtmezdi tefavvuk başa tahtumda olanlar
Olsaydı benüm de tayanur püşt ü penâhum
2. Ger pış-rev-i ehl-i maÖârif dañi olsam
Pesmânde ider çäre mi var baht-ı siyâhum

435

[187b der-kenâr] **KıÖa-i Ğalib²²⁰⁹**
(FâÖilâtün / MefâÖilün / FeÖilün)

1. Āmedem bâ umîdem u bîm hezâr
Bu Hudâ vü Resûl haberî kon
2. Ey Hudâvend-i feyz-bağş-ı cihân
Gul-i mâ râ guşâde haberî kon

[187b der-kenâr]

436

İstişfâÖ²²¹⁰

(FeÖülün / FeÖülün / FeÖülün / FeÖülün)

1. Eyâ müznibînün şefîÖ-i şefîkı
Dem-i rûz-ı mağşer bizi sen esirge
2. Şarâb-ı günâha nemekdür şefâÖat
Olur rîze-i milh ile bâde sirk

[187b der-kenâr]

437

Der-Nefrîn-i Yezîd-i Pelîd aleyhi mâ yestañık²²¹¹

(FeÖilâtün / FeÖilâün / FeÖilâtün / FeÖilün)

1. Dîdeden şu yirine kan akacak dem geldi
Kerbelâ günleridür ağla Muħarrem geldi
2. Öİzzet anmazdı Yezîdi Öacabâ n'oldı sebeb

²²⁰⁸ Sûmbül-zâde Vehbî d. Kt. (2 beyit), s. 304.

²²⁰⁹ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

²²¹⁰ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

²²¹¹ Keçeci-zâde İzzet molla D. Kt. (2 kıta), s. 713.

Var ise hâtırına ehl-i cehennem geldi

[187b der-kenâr] **438**

Der-Nefrîn-i Yezîd-i Anîd ÓAleyhi Şedîdî'l-vaÓîd²²¹²

(MefÓölü / MefâÓîlü / MefâÓîlü / FeÓülün)

- 1· Kanıyla eger tolsa Yezîdüñ yidi deryā
 [188a der-kenâr]
 Bir kıatresine hûn-ı Hüseyn'ün bedel olmaz
- 2· Cüş itse yem-i rahmeti kâfirlere Hâkķ'ün
 Dûzahda anuñ Óafvı yine muhtemel olmaz

[188a der-kenâr] **439**

Der-Taẓmîn-i Kelām-ı İmām ÓAlî Kerremallāhu Vecchü²²¹³

(FeÓîlâtün / MefâÓîlün / FeÓîlün)

- 1· Sende yoksa dañi elem çekme
 Kenz-i Mevlāda sîm ü zer bî-hād
- 2· Ki buyurmuş halîfe-i bi'l-hâķ
 Zemine'llāhü rızķa külli ehad

[188a der-kenâr] **440**

KıtÓa Li'l-Mevlā Münîf²²¹⁴

(MefÓölü / FāÓîlâtü / MefâÓîlü / FāÓîlün)

- 1· Ger Óāşiyān-ı düzehiyāndan bir ehl-i cürm²²¹⁵
 Seyr itse ol kıyāmeti kim ol zamān olur
- 2· Bîrûn²²¹⁶ idüp²²¹⁷ dilinden o dem bîm-i dûzahî²²¹⁸
 Meydān-ı mahşer aña riyāz-ı cinān olur

[188a der-kenâr] **441**

KıtÓa Li'l-Mevlā Münîf²²¹⁹

²²¹² Keçeci-zāde İzzet molla D. Kt. (2 kıta), s. 719.

²²¹³ Keçeci-zāde İzzet molla D. Kt. (2 kıta), s. 724.

²²¹⁴ Münîf D. Kt. (2 kıta), s. 321.

²²¹⁵ Ger Óāşiyān-ı düzehiyāndan bir ehl-i cürm: Gör āşyān-ı rûz-ı cezadan bir ehl-i şer **D.**

²²¹⁶ birden: bîrûn **M.**

²²¹⁷ ider: idüp **M.**

²²¹⁸ -i dûzahî: rûzini **D.**

(Mefâilün / feilâtün / mefâilün / feilün)

- 1· Zi dîde eşk-i nedâmet be nev'î bâyed kerd
Der-i rızâ-yı Hudâ râ rücû' bâyed kerd
- 2· Pes ez ğunûdegi hâb-i merg fâ'ide nişt
Ôîlâc-ı vâkı'î pîş ez vuku'î bâyed kerd

442

[187b]

Kitâ²²²⁰

(Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün)

- 1· Bâd[e]nün vardu[r] humârî Ôâlem-i Ôîşkuñ ğamı
Her şafâtuñ bir ğamı var her ğamuñ bir Ôâlemi
- 2· Hâk-i miñnet âb-ı giryê bād-ı âh [u] nâr-ı Ôîşk
Dest-i ğudret böyle ta'îmîr itdi cism-i âdemi

443

[187b]

Kitâ²²²¹

(Mef'ûlû / mefâ'ilü / mefâ'ilü / feülün)

- 1· H'âhî ki nebâşî be sefer Ôâciz ve dil-teng
Der zîr-i kadem mûr ü milh râ nekonî leng
- 2· Hem yâr ü musâhib be keşî bâşî ki bâşed
Hem mezheb ü hem millet ü hem meşreb ü hem reng

[187b]

444

Belde-i İstānbül ÔArzında²²²²

(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mefâ'îlü / Fâ'îlün)

- 1· Herkes ki dem zened zi siyâdet be nezd-i halk
Bâver mekon eger bûd ü fi'l-meşel velî
- 2· Seyyid boved keşî ki hüveydâ şevêd ez ü
Hulķı Muḥammed ü keremi Murtaẓâ ÔAlî

²²¹⁹ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

²²²⁰ Bu kıtanın hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²²²¹ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

²²²² Bu kıtanın hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

448

[188a] **KıtÖa-i Sâlim**²²²⁶
(MeŖÖülü / MeŖaÖilü / MeŖaÖilü / FeÖülün)

- 1· Gördükçe keder çerhden ey Sâlim-i nâ-çâr
Sen dâmen-i teslîme yanaş olma mükedder
- 2· Tağdire Öilâc eyleyimez olsa Felâtün
Elbette olur her ne ise emr-i muğadder

[188a] 449

KıtÖa-i Sultân Muştafâ Hân ÖAleyhi Rahmeti'r-Rahmân²²²⁷
(FeÖilâtün / FeÖilâtün / FeÖilâtün / FeÖilün)

- 1· Yıkılıpdur bu cihân şanma ki bizden düzele
İşümüz kaldı bizüm merhâmet-i Lem-Yezele
- 2· Şimdi rebâb-ı saÖâdetde gezen hep hâzele
Devleti çarh-i denî virdi kamu mübtezele

[188a] 450

Nažire-i Šadr-ı AÖzam Meħammed Rāğıb Paşa²²²⁸
(FeÖilâtün / FeÖilâtün / FeÖilâtün / FeÖilün)

- 1· Niceler almadı kâmuñ bu cihânda tezele
Felegün devri mutâbık yine bezm-i ezele
- 2· Şanma ey dil ki saÖâdet bula bir dem hâzele
Virdi Hallâk-ı cihân mübtezelî mübtezele

451

[188a] **Nažire-i Öİšâmeddîn Efendi**²²²⁹
(FeÖilâtün / FeÖilâtün / FeÖilâtün / FeÖilün)

²²²⁶ Bu kıtanın hangi Salim'e ait olduğu tespit edilemedi.

²²²⁷ Avcı İsmail, "Yıkılıpdur Bu Cihân Sanma ki Bizde Düzele": Sultan III. Mustafa'nın Meşhur Nazmına Yazılan Nazireler" *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 61, S. 1, 2021, s. 61-84.

²²²⁸ Bu kıta Ragıp Paşa divanı'nda tespit edilemedi.

²²²⁹ Bu kıtanın hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

[188b]

- 1· Devr-i Óālem bu siyāk üzre muvāfiķ ezele
Bu sipihre işini uyduramaz bir ĥazele
- 2· Mübtezellere ĥalursa işimüz gelmez ele
Yine erbāb-ı saÓādetle meger kim ezele

[188b]

452

Nażire-i Şeyhü'l-İslām Leżiz Efendi²²³⁰
(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

- 1· Başumuz bağlayalum Muķdir-i rüz-ı ezele
Hele dil vormeyelüm źerre ĥadar mübtezele
- 2· Ne ĥadar ser-keş olursa bu cihānda ĥazele
Çekme ĥam uğrayacaķdur ĥađab-ı Lem-yezele

453

[188b]

ĶıtÓa²²³¹
(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

- 1· Her ĥamı rā şādiĥ der pey boved dil-şād dār
Ĥiç derdi nıst k'ū rā nıst dermān ĥam mehor
- 2· Bı seĥer herkes nemāned şām bı-şebri mekon
Her çe düşvār est rüzı gerded āsān ĥam mehor

454

[188b]

ĶıtÓa²²³²
(MüstefÓilün / MüstefÓilün / MüstefÓilün / MüstefÓilün)

- 1· Ey dil Óināyetdür saņa ger Óışķdan gelse belā
Óışķ-ı mecāzıdür hevā Óışķ-ı ĥaķıķı müntehā
- 2· MaÓşūķ eger insān olur ol Óışķ-ı yār-ı cān olur
MaÓşūķ[a] cān girān olur cān yārıdır Óışķ-ı Ĥudā

455

²²³⁰ Bu kıtanın şairi hakkında bir bilgiye ulaşılamadı.

²²³¹ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

²²³² Bu kıtanın hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

[188b] **Ḳıṭʿa**²²³³
(Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün)

- 1· Mizāc-ı kevn çü sūy-i fesād rüy nihād
Belā-yı ʿAcz fūrū reft pāy-ı Eflātün
- 2· Usūl-i nabz çü şod münharif zi conbiş-i asl
Nekerd fāide der dest-i Bū ʿAlī Ḳānūn

[188b] **456**
Ḳıṭʿa Li-Ḥazret-i Mevlānā²²³⁴
(Fāʿilātün / Mefāʿilün / Feʿülün)

- [189a]
- 1· Ehlen be vaqt-i manśib maʿzūlī
Heme Şiblī vü Bāyezīd şevend
 - 2· Bāz çün der ʿamel şürūʿ konend
Heme Şemr ü heme Yezīd şevend

457

[189a] **Ḳıṭʿa**²²³⁵
(Mefāʿilün / Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün)

- 1· Zihī ʿAtā vü nevāl ü zihī celāl ü şeref
Zihī kemāl ü cemāl [ü] cemīl celle celāl
- 2· Muḳaddes-i ceberūt u müsebbih-i melekūt
Yüsebbihüne lehü bi'l-ğudüvvi ve'l-āsāl

[189a] **458**
Ḳıṭʿa-i Miʿrāciyye Li-Vehbī Efendi²²³⁶
(Mefʿülü / Mefāʿilü / Mefāʿilü / Feʿülün)

- 1· Ol mefhar-i kevneyne idüp rāh-nümāluḳ
Cibrīl idi bir peyk-i şitābān-ı Muḥammed

²²³³ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

²²³⁴ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

²²³⁵ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

²²³⁶ Sümbül-zāde Vehbī D. Kt. (2 beyit), s. 92.

- 2· Kıadr-i ŧeb-i miŖrācı iün Ŗıyd idüp arh
Cedi-i felegi eyledi kıurbān-ı Muħammed

[189a]

459

Be-Tuğrā-yı Muħammed-i Seyyidi'l-kevineyn ve's-ŧaķaleyn Niviŧte Ŗod²²³⁷
(MeḑāŖilün / MeḑāŖilün / MeḑāŖilün / MeḑāŖilün)

- 1· Riŧālet taħtınığ ŧultānidur ol meḑhar-i Ŗālem
Muħammed nāmına ekmiŧ ķalem levħ üzre tuğrāyı

- 2· Keŧide ebruvānı nūr ile diḑvān-ı Bārīde
ŖeḑāŖat emrine böyle eker tevķiŖ-i ġarrāyı

460

[189a]

ķıŧŖa-i Vehbi²²³⁸

(FeŖilātün / MeḑāŖilün / FeŖilün)

- 1· Yā İlāhı ne ŧöylerem bilmem
İtdüm enfās-ı Ŗömrü cümle tebāh

- 2· Eyle āhir nefesde lutfuğla
ķavlümi lâ-ilāhei'llallāh

461

[189a]

ķıŧŖa-i Ģālib²²³⁹

(FeŖülün / FeŖülün / FeŖülün / FeŖül)

[189b]

- 1· Konem keŧf-i sır ger to rā bāver est
e sırrı ki bā diğ-i Ĥak rehber est

- 2· Zi Ŗems ü [zi]Monlā ŧevem tercümān
Ger ümmet Muħammed gerem Ĥayder est

[189b]

462

Münācāt Be-Cenāb-ı Ĥazret-i Kıādiyyi'l-Ĥacāt²²⁴⁰
(FeŖülün / FeŖülün / FeŖülün / FeŖülün)

²²³⁷ Bu kıtanın hangi ŧaire ait olduğı teŧpit edilemedi.

²²³⁸ Sümbül-zāde Vehbi D. Kt. (2 beyit), s. 357.

²²³⁹ Bu ŧiir (2 beyit) Farsa'dır.

²²⁴⁰ Bu kıtanın hangi ŧaire ait olduğı teŧpit edilemedi.

- 1· İlāhî be-cāh-ı Nebiyy-i güzîñ
Beni nār-ı düzehden eyle emîñ
- 2· Revā mı bu Öİzzet cehennemde yansun
Cenābuñ iken Erhamü'r-Rāhimîñ

463

[189b] **Der-Ĥaqq-ı İsm-i AŐžam**²²⁴¹
(FeŐilātün / MefāŐilün / Feöilün)

- 1· Şeyhine eylemiş mürîdi suŐāl
İsm-i aŐžamdan ala tā ki haber
- 2· Pîr-i kāmîl dimiş ki Mevlā'nuñ
Bilemem kaçğı ismidür aşğar

464

[189b] **Münācāt**²²⁴²
(Meföülü / MefāŐilü / MefāŐilü / Feöülün)

- 1· Bahtum gibi dünyāyı siyāh eyle İlāhî
Muhtāc-ı ziyā-pāşını āh eyle İlāhî
- 2· Bilsün o kamer-çihre cüvān qadrini anuñ
Her āhumı reşk-āver-i māh eyle İlāhî

[189b]

465

Der-Şikāyet-i İrtikāb-ı Zamāne²²⁴³
(FeŐilātün / FeŐilātün / FeŐilātün / Feöilün)

- 1· Dest-i kütāhumuzı itmemiş Allāh resā
MenbaŐ-ı lutfını yoħsa elümüzle qaparuz
- 2· Bize virsün mi Ĥudā āb-ı ĥayāt-ı tevfiq
Hızrı bulsak reh-i žulmetde külāhı qaparuz

466

²²⁴¹ Bu kıtanın hangi şaire ait olduğı tespit edilemedi.

²²⁴² Bu kıtanın hangi şaire ait olduğı tespit edilemedi.

²²⁴³ Bu kıtanın hangi şaire ait olduğı tespit edilemedi.

[189b] **KıtÓa-i ÓAynî**²²⁴⁴
(MefâÓîlün / MefâÓîlün / MefâÓîlün / MefâÓîlün)

[190a]

- 1· Ne dem tertîb-i dîvân eylese sultân-ı bismillâh
Kerrübiyyün olur ârâyiş-i Óunvân-ı bismillâh
- 2· Düzüp cünd-i hurûfî şaf-be-şaf şâhn-ı belâgatde
Sühan iklimini teshîr ider hâkân-ı bismillâh

[190a]

467

KıtÓa-i ÓAynî Der-ŞanÓat-ı Leff ü Neşr-i Müretteb²²⁴⁵
(FeÓülün / FeÓülün / FeÓülün / FeÓül)

- 1· Be bezm ender âmed şobân mâhveş
Niger gerden ü zülf ü cism ü lebeş
- 2· Seîd ü siyâh u latîf est ü nâb
Zi kâfur ü müşk ü harîr ü şarâb

468

[190a] **KıtÓa-i ÓAynî**²²⁴⁶
(MefÓülü / MefâÓîlü / MefâÓîlü / FeÓülün)

- 1· Bir bendesine lutf idicek Hâzret-i Mennân
Ednâ şey ile eyler anı şâh-ı dil-âgâh
- 2· Ne cebr ü kıader var ne irâdet kul elinde
Bunlar heme bir vâsıtadur ortada bi'llâh

469

[190a] **Ve lehu ÓAynî**²²⁴⁷
(MefâÓîlün / MefâÓîlün / FeÓülün)

- 1· Şoğanma sâkiyâ aslâ müdâma
Helâli gel karşıdurma harâma

²²⁴⁴ Antepli Aynî D. Kt. (2 beyit), s. 515.

²²⁴⁵ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

²²⁴⁶ Antepli Aynî D. Kt. (2 beyit), s. 515.

²²⁴⁷ Bu kıt'a Antepli Aynî Dîvânı'nda yer almamaktadır.

- 2· Ki bir mezheb buña olmaz müsâ'Öid
Yatar mı bir yatağda bint ü vâlid

470

Kıt'Öa-i Sâmi²²⁴⁸

[190a] (Fe'Öilâtün / Mefâ'Öilün / Fe'Öilün)

- 1· Yâ İlâhî bu tuhfe mecmû'Öa
Ser-be-ser tolduğın naşîb ile

- 2· Hatt-ı dilberle zülf-i yâr gibi
Dil-firîb olduğın naşîb ile

[190a]

471

Kıt'Öa-i Sâmi²²⁴⁹

(Mef'Öülü / Fâ'Öilâtü / Mefâ'Öilü / Fâ'Öilün)

[190b]

- 1· Meclisde muşhaf-ı ruh-ı dildârı dün gice
Bûs itmege teveccüh iderken raķîb-i dün

- 2· Ol gül-Öizâr geldi didi “lâ-yemessühü”²²⁵⁰
Ben bûs eyleyüp didüm “ille’l-mutaḥḥerün”²²⁵¹

Der-Beyân-ı Müfredât

[192b]

472

Beyt Der-Farz-ı Mülemma²²⁵²

(Fâ'Öilâtün / Fâ'Öilâtün / Fâ'Öilâtün / Fâ'Öilün)

- 1· Tersem ez nefsi bed-i hod k'û netersed ez Hudâ
Yâ ğıyâsü'l-müstagîşîn neccinâ mimmâ neḥâf

[192b] 473

Güfte-i Ḥazret-i Şeyh Sa'Ödî²²⁵³

(Fâ'Öilâtün / Mefâ'Öilün / Fe'Öilün)

²²⁴⁸ Arpaemini-zâde Sami D. Kt. (2 beyit), s.385.

²²⁴⁹ Arpaemini-zâde Sami D. Kt. (2 beyit), s.385.

²²⁵⁰ “Ona dokunmayın.” Vakıa Suresi (75/79) ayetinden iktibas.

²²⁵¹ “Ancak tertemiz olanlar dokunabilir.” Vakıa Suresi (75/79) ayetinden iktibas.

²²⁵² Bu şiir (1 beyit) Farsça’dır.

²²⁵³ Bu şiir (1 beyit) Farsça’dır.

- 1· Māh-rūyān guşāde-rū bāşend
To ki pūşidej meġer zıştı

[192b]

474

İn Beyt-i Cevābuhā lā-bihā²²⁵⁴
(FāŖilātün / MefāŖilün / FeŖilün)

- 1· Nev-cevānān keşide-ķad bāşend
To ki ħam geştej meġer pūştı

[192b]

475

Li-Ĥazret-i İmām eş-Şāfi‘i Beyt²²⁵⁵
(MefāŖilün / MefāŖilün / FāŖilün)

- 1· Ve levla‘ş-şi‘ru bi‘l-Ŗulemāi yezri
Le küntü‘l-yevme eşŖaru min Lebıd

[192b]

476

Beyt²²⁵⁶
(MefāŖilün / MefāŖilün / MefāŖilün / MefāŖilün)

- 1· Bugün Ŗarz eyledüm derd-i derūnum saña sultānum
Hemān mahẓā kerem himmet efendüm seyrde ķalmışdur

[192b]

477

Müfred Li-Şābit²²⁵⁷
(MefāŖilün / MefāŖilün / MefāŖilün / MefāŖilün)

- 1· Yine ħaylı senün dendānuġa vābestedür vāŖiż
Nigāruġ çözme dirler bir ķumāş var çintiyānunda

[193a]

478

Müfred²²⁵⁸
(MefāŖilün / MefāŖilün / MefāŖilün / MefāŖilün)

- 1· O āfet Ŗāşık-ı nā-çārı²²⁵⁹ nāz eyler gider gelmez

²²⁵⁴ Bu şiir (1 beyit) Farsça’dır.

²²⁵⁵ Bu şiir (1 beyit) Farsça’dır.

²²⁵⁶ Bu müfredin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²²⁵⁷ Bosnalı Aiaeddin Sābit D. Mf. s. 508.

²²⁵⁸ Kānj D. Mf. s. 715.

Ėam-ı eyyām- ı hicrānı dirāz eyler gider gelmez

[193a]

479

Beyt Li-Kānĭ²²⁶⁰

(Mef'Ūlū / Mefā'Ūlū / Mefā'Ūlū / Fe'Ūlūn)

- 1· Bir vakt ola ki cevre peşimān olasın sen
ŖĖşĭqlarınuĭ derdine dermān olasın sen

[193a]

480

Ve lehu Eyzan²²⁶¹

(Mef'Ūlū / Mefā'Ūlū / Mefā'Ūlū / Fe'Ūlūn)

- 1· Ey cān seni ben şinede beslersem Ŗaceb mi
Ben isterem ol Ŗıydda ĭurbān olasın sen

[193a]

481

Ve lehu Eyzan²²⁶²

(Mef'Ūlū / Mefā'Ūlū / Mefā'Ūlū / Fe'Ūlūn)

- 1· Kānĭ şaĭınup eyleme taĭĭĭir be-ĭaflet
Rindān-ı sebük-meşreb-i peymāne-be-desti

[193a]

482

Müfred Li-Cenāb-ı Ėazret-i Şeyh Ėalib Raĭmetillāhi ŖAleyh²²⁶³

(Fe'Ūlātūn / Fe'Ūlātūn / Fe'Ūlātūn / Fe'Ūlūn)

- 1· Men ū āsūdegĭ-i sāye-i rāĭhat heyhāt
TālĭŖ-i tĭre vū ĭurşĭd-i saŖādet heyhāt

[193a]

483

Velehū Müfred Li-Cenāb-ı Ėazret-i Müşārūnileyh²²⁶⁴

(Mef'Ūlū / Mefā'Ūlū / Mefā'Ūlū / Fe'Ūlūn)

- 1· Dil nūş-ı mey-i nābdan olmaz mütelezzĭz

²²⁵⁹ nā-ĭârı: nā-ĭâre D.

²²⁶⁰ Kānĭ D. Mf. s.715.

²²⁶¹ Kānĭ D. Mf. s. 688.

²²⁶² Kānĭ D. Mf. s. 689

²²⁶³ Bu şiir (1 beyit) Farsĭa'dır.

²²⁶⁴ Şeyh Galib D. Mf. s. 451.

Āteşdür o çün âbdan olmaz mütelezziz

[193a] 484

Velehü Müfred Li-Cenâb-ı Müşârünileyh Kıddise Sırrehü²²⁶⁵
(Mefâ'îlün / Fe'îlâtün / Mefâ'îlün / Fe'îlün)

- 1· Çeken piyâleyi pâ-der-rikâb olup gidiyor
Gelen bu meclise mest ü harâb olup gidiyor

[193a] 485

Velehü Müfred Li-Cenâb-ı Müşârünileyh Kıddise Sırrehü²²⁶⁶
(Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün)

- 1· Ebruvânında yazar ol seyyid-i Ôâlî tebâr
Lâ-fetâ illâ ÔAlî lâ-seyfe illâ Zü'l-fikâr

[193b] 486

Velehü Müfred Li-Cenâb-ı Müşârünileyh Kıddesallâhi'l-ÔAziz²²⁶⁷
(Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün)

- 1· Müjgân-ı hün-nişâr çeker rûz-ı Ôışkuñı
Bes pençe-nâb pençe-i mercânsın begüm

[193b] 487

**Velehü Müfred Li-Cenâb-ı Müşârünileyh Kıddise Sırruhu'l-ÔAziz ve Nefe'anallâhu
bi-Kerâmâtihi**²²⁶⁸
(Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün)

- 1· ŞemÔ-i ârâyışde âğüş-ı fânûs itmeyen
Rûzgâr eksükligidür rûzgâr eksükligi

[193b] 488

Velehü Müfred Li-Cenâb-ı Hâzret-i Şeyh Gâlib Rahmetillâhi ÔAleyh²²⁶⁹
(Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün)

- 1· Düşdi etfâl-i çemen başına ferr-i devlet

²²⁶⁵ Şeyh Galib D. Mf. s. 451.

²²⁶⁶ Şeyh Galib D. Mf. s. 451.

²²⁶⁷ Bu müfred Şeyh Galib Divanı'nda tespit edilemedi

²²⁶⁸ Şeyh Galib D. Mf. s. 452.

²²⁶⁹ Şeyh Galib D. Mf. s. 453.

Allāh Allāh neler görse gerek çeşm-i hüma

[193b]

489

Velehū Müfred Li-Cenāb-ı Müşārünileyh Kıddise Sırruhu²²⁷⁰

(Mef'ülü / Fā'ölātü / Mefā'ölü / Fā'ölün)

- 1· Behr-i Muhammed est çü icād-ı kâināt
Hün-i Hüseyin mücib-i Ŗidām-ı Ŗālem est

[193b]

490

Velehū Müfred Li-Cenāb-ı Müşārünileyh Kıddise Sırruhu²²⁷¹

(Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün)

- 1· Ki āmūzed edā-yı nutq-ı ān çeşm-i suhan-gū rā
Ki sāzed mehd-i Ŗışi-der harem mihrāb-ı ebrū rā

491

[193b]

Müfred²²⁷²

(Mefā'ölün / Fe'ölātün / Mefā'ölün / Fe'ölün)

- 1· Fenādalar tama'ı büseye fülāna düşer
O şūh kimseye bir büse bir fülān mı var

492

[194a]

Müfred²²⁷³

(Mef'ölü / Fā'ölātü / Mefā'ölü / Fā'ölün)

- 1· Bir perde aşdı hālvete vā'iz de başladı
Dellāk ile mülā'abeye çün hayāl-bāz

493

[194a]

Müfred-i Şeyh Ğalib²²⁷⁴

(Fe'ölātün / Mefā'ölün / Fe'ölün)

- 1· Çeşme-i mihr-i Nıl-veş taşıdı
Cünd-i Fir'avn-bān-ı şeb şaşdı

²²⁷⁰ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

²²⁷¹ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

²²⁷² Bu müfretin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²²⁷³ Bu müfretin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²²⁷⁴ Bu müfret Şeyh Ğalib Divanı'nda tespit edilemedi

494

[194a] **Müfred Li-Yūsuf Nābî**²²⁷⁵
(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

- 1· Bu zühd ü riyâ başına hâkûn ne belâdur
Maîrûm ider erbâbını zevk-ı dü-cihândan

[194a] 495

Velehü Müfred Li-Nābî-i Merhûm²²⁷⁶
(Fā'îlātûn / Fā'îlātûn / Fā'îlātûn / Fā'îlûn)

- 1· Nice kâbil ol perîye dem-i hûbda neẓẓāre
Nigeh itsem nihānî müjeler tebessûm eyler

[194a] 496

Velehü Müfred Li-Nābî-i Merhûm²²⁷⁷
(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

- 1· Ol tāsîfe-i zühd-perestüz ki şafâdan
Ôİyd eylerüz evvelki güninden²²⁷⁸ Ramaẓānuḡ

[194a] 497

Velehü Müfred Li-Nābî-i Merhûm²²⁷⁹
(Mef'ûlû / Fā'îlātû / Mef'â'îlû / Fā'îlûn)

- 1· Gerçi kumâş-ı tevbe ye yok kâbiliyyetüm
Ammā Ôināyet-i ezelî rûz-merredür

[194a] 498

Velehü Müfred Li-Nābî-i Merhûm²²⁸⁰
(Fe'îlātûn / Fe'îlātûn / Fe'îlātûn / Fe'îlûn)

- 1· Ne kadar şâf-be-şâf olursa da erbâb-ı kemâl
Yine şadra geçecek Hâk bu ki sultānumdur

²²⁷⁵ Nābî D. Mf. s. 1256.

²²⁷⁶ Nābî D. Mf. s. 1250.

²²⁷⁷ Nābî D. Mf. s. 1254.

²²⁷⁸ güninden: güninde D.

²²⁷⁹ Nābî D. Mf. s. 1250.

²²⁸⁰ Nābî D. Mf. s. 1250.

[194a]

499

Velehū Müfred Li-Nābî-i Merhûm²²⁸¹
(Fe'Ôilâtün / Fe'Ôilâtün / Fe'Ôilâtün / Fe'Ôilün)

- 1· Yâri ta'Ölîm idüp ağıyâr ile nerd oynamada
Zâr idüp ha'smumı âhir gözûme yeñdördüm

[194b]

500

Velehū Müfred Li-Nābî-i Merhūm²²⁸²
(Fā'Ôilâtün / Fā'Ôilâtün / Fā'Ôilâtün / Fā'Ôilün)

- 1· Hiç birinde ârzû yoğ ârzû-yı va'sl-ı yâr
Biz hezārân hâtır-ı nâ-şâde girmiş çıkmışuz

[194b]

501

Velehū Müfred Li-Nābî-i Merhūm²²⁸³
(Fā'Ôilâtün / Fā'Ôilâtün / Fā'Ôilâtün / Fā'Ôilün)

- 1· Şayd olınmaz ele girmez yetiş[il]mez Nābî
Nice mümkün görüp âh itmemek ol âhûyı

[194b]

502

Velehū Müfred Li-Nābî-i Merhūm²²⁸⁴
(Fā'Ôilâtün / Fā'Ôilâtün / Fā'Ôilâtün / Fā'Ôilün)

- 1· Âteş-efrûz olmasun mı Nābiyâ şehr-i Haleb
Yüz güneş baş gösterür gün doğmadan her güşeden

[194b]

503

Velehū Müfred Li-Nābî-i Merhūm²²⁸⁵
(Fe'Ôilâtün / Fe'Ôilâtün / Fe'Ôilâtün / Fe'Ôilün)

- 1· Sözde đarbü'l-meşel îrâdına söz yoğ ammâ
Söz odur Ôâleme senden kıala bir đarb-ı meşel

²²⁸¹ Nābî D. Mf. s. 1256.

²²⁸² Nābî D. Mf. s. 1253.

²²⁸³ Nābî D. Mf. s. 1261.

²²⁸⁴ Nābî D. Mf. s. 1259.

²²⁸⁵ Nābî D. Mf. s. 1255.

[194b]

504

Velehū Müfred Li-Nābî-i Merhûm²²⁸⁶
(Mefâ'îlün / Fe'îlâtün / Mefâ'îlün / Fe'îlün)

- 1· Neşât-ı vuslet ile karşıısına yaramuzı
Durur durur dögerür tabl-ı Ŗıyd-gāh gibi

[194]

505

Velehū Müfred Li-Nābî-i Merhūm²²⁸⁷
(Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün)

- 2· Mālik-i hūsn ü behā Yūsuf-ı gül-çihrelerün
Rūyına hat gelicek ipligi bāzāra çıkar

[194b]

506

Velehū Müfred Li-Nābî-i Merhūm²²⁸⁸
(Fā'îlâtün / Fā'îlâtün / Fā'îlâtün / Fā'îlün)

- 3· Fāli'Ŗümden şöyle me'Ŗyūsem ki itm̄m i'Ŗtibār
Kevkeb-i bahtum giribānumdan eylerse žuhūr

[195a]

507

Velehū Müfred Li-Nābî-i Merhūm²²⁸⁹
(Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün)

- 4· Ger każā çerhde hiss eylese nā-fermānı
Geçirür gerdanına kāhkeşāndan zencir

[195a]

508

Velehū Müfred Li-Nābî-i Merhūm²²⁹⁰
(Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün)

- 1· Bir du'Ŗā k'ola zebān-ı Nebevî'den šādır
Ŗudsiyān dirler ise aḡa ser-ā-ser āmın

²²⁸⁶ Nābî D. Mf. s. 1261.

²²⁸⁷ Nābî D. Mf. s. 1251.

²²⁸⁸ Nābî D. Mf. s. 1252.

²²⁸⁹ Bu müfred Nābî Divanı'nda tespit edilemedi.

²²⁹⁰ Nābî D. Mf. s. 1258.

[195a]

509

Velehū Müfred Li-Nābî-i Merhûm²²⁹¹
(Fâ'ölâtün / Fâ'ölâtün / Fâ'ölâtün / Fâ'ölün)

- 1· Niyyeti izhâr-ı Hâk olmuşdı Hâllâc'ı hemân
Olmaz anıñ qâbil-i inkâr-ı hâkqâniyyeti

[192b der-kenâr]

510

Mısra'ı Li-Cenâb-ı Şeyh Gâlib²²⁹²
(Fe'ölâtün / Fe'ölâtün / Fe'ölâtün / Fe'ölün)

- 1· Zevk anıñdur ki perişânlığı cem'ıyyetdür

Mu'ammeyât-ı Pür-Tertîb-i Hurûf

[192b der-kenâr]

511

Hârfü'l-elif Li-Yûsuf Nâbî Rahmetillâhi 'Aleyh²²⁹³
'Alî
(Fe'ölâtün / Fe'ölâtün / Fe'ölün)

- 1· Lücce-i rahmeti ser cûş eyler
Leb-i deryâda namâz-ı 'Ölemâ

[192b der-kenâr]

Selîm²²⁹⁴

(Fâ'ölâtün / Mefâ'ölün / Fe'ölün)

- 2· Dil çü tıflân be mekteb-i nigehe
Hunde dersî lebâleb-i ma'Önâ

[192b der-kenâr]

Şadık²²⁹⁵

(Fe'ölâtün / Fe'ölâtün / Fe'ölâtün / Fe'ölün)

- 3· Ser-i turreñ dil-i üftâde ile oldı dü-tâ
'ÖĀkıbet buldı yine dil gibi bir bâr-ı belâ

[192b der-kenâr]

Ādem²²⁹⁶

²²⁹¹ Bu müfred Nâbî Divanı'nda tespit edilemedi.

²²⁹² Şeyh Galib D. Mu. s. 455.

²²⁹³ Nâbî D. Mu. s. 1285.

²²⁹⁴ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

²²⁹⁵ Nâbî D. Mu. s. 1311.

(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mef'îlün)

4. Riyâ eyler derûnunda ne varsa gösterür deryâ
Benüm oldı sirişküm gerçi deryâ bî-riyâ deryâ

[192b der-kenâr] **Süleymân**²²⁹⁷
(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mef'îlün)

[193a der-kenâr]

5. O mäh-ı mihrîbânım baḡsa bahre mihrsüz ammâ
Girüp bir şekle âhir yemmden şahrâ olur peydâ

[193a der-kenâr] **Nâbî**²²⁹⁸
(Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün)

6. Sen bizi bî-âşinâ ḡann itme ey hürî-liḡâ
Meclis-i Ôâlemde ḡalmaz âşinâ bî-âşinâ

[193a der-kenâr] **Rahîm**²²⁹⁹
(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mef'îlün)

7. Birer gevher ser-i zülfeyn-i yâri eylemişken cā
Yine baḡdum ne gördüm ol²³⁰⁰ güherler oldı nâ-peydâ

[193a der-kenâr] **Turunc**²³⁰¹
(Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün)

9. Cānib-i nāze şitābān olsa yār-ı bî-vefā
Ey dil-i şūrîde ḡalmaz vech-i tedbjr-i devā²³⁰²

[193a der-kenâr] **İbrāhîm**²³⁰³
(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mef'îlün)

10. Sirişküm seyr idenler şandılar seyl-āb yā deryā

²²⁹⁶ Nābî D. Mu. s. 1292.

²²⁹⁷ Nābî D. Mu. s. 1314

²²⁹⁸ Nābî D. Mu. s. 1274.

²²⁹⁹ Nābî D. Mu. s. 1264.

²³⁰⁰ ol: o **D.**

²³⁰¹ Nābî D. Mu. s. 1268.

²³⁰² -i deva: ü nida **D.**

²³⁰³ Nābî D. Mu. s. 1318

[193a der-kenār] **Ĥarfü'l-bā**

[193a der-kenār] **Halil**²³⁰⁴
(Meŕŕölü / Fäŕilätü / Meŕäŕilü / Fäŕilün)

- 11 Dāmānıñ eylesün ruhına ol perî- niķāb
Vaşf-ı lebi ańılsa olur bî-hod āfitāb

[193a der-kenār] **Ķāsım**²³⁰⁵
(Feŕŕölün / Feŕŕölün / Feŕŕölün / Feŕŕöl)

- 12 Semāŕına baķ yane yane Ŗaceb
Olur ĉille-[keş] sālîk-i pür-tarab

[193a der-kenār] **Celāl**²³⁰⁶
(Feŕilätün / Meŕäŕilün / Feŕilün)

- 13 Zîr-i zülfinde ĥālî oldı sebeb
Giceler ķaldı böyle bî-kevkeb

[193a der-kenār] **Muĥammed**²³⁰⁷
(Feŕilätün / Feŕilätün / Feŕilätün / Feŕilün)

[193b der-kenār]

- 14 Dökilür cām-ı dehānından o mest-i nāzuĵ
Nābiyā cürŖa-i mey gāh ü gehî ķatre-i āb

[193b der-kenār] **Yūsuf**²³⁰⁸
(Fäŕilätün / Fäŕilätün / Fäŕilätün / Fäŕilün)

- 15 MatlaŖ-ı ĥüsniñde yārün bir nişān seyr itdigüm
Gāh medhüş oldı geh ĥüşyār ğamdan āfitāb

[193b der-kenār] **Ĥüseyn**²³⁰⁹
(Feŕilätün / Feŕilätün / Feŕilätün / Feŕilün)

²³⁰⁴ Nābî D. Mu. s. 1282

²³⁰⁵ Nābî D. Mu. s. 1285.

²³⁰⁶ Nābî D. Mu. s. 1286.

²³⁰⁷ Nābî D. Mu. s. 1288.

²³⁰⁸ Nābî D. Mu. s. 1315.

²³⁰⁹ Nābî D. Mu. s. 1318.

16 Lāyık ol hūr-veşe Óarız-ı hūr olsa niķāb

[193b der-kenār] **Ĥarfü't-tā**

Žemmi²³¹⁰

(MefāÓilün / FeÓilātün / MefāÓilün / FeÓilün)

17 Negešt tabÓ-ı me rā mürtebit be fenn-i tabīb
Óilāc-ı pā vü sereş āhirü'd-devā rāğ est

Yāsim²³¹¹

(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

18 Sığaı k'ez çār ĥarfeş yek muĥarrik geşte çışt
İnçünin lafzı miyān-i şigahā-yı fersş nışt

[193b der-kenār] **Ĥarfü'l-cım**

İsmāÓıl²³¹²

(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

19 Zülf-i lüölüó dārını görmekle ol meh-pārenün
Rışmān-ı āsümān[a] çıķdı hışmından bürüc

[193b der-kenār] **Ĥasan**²³¹³

(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

20 Yek dil olup iki cān virse eger zevķe revāc
Reşk olur bī-ĥad arada eyleseş yüz biş Óilāc

[193b der-kenār] **Ĥarfü'd-dāl**

VāsiÓ²³¹⁴

(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

21 Ez nażar şod rüy-i ū çün nā-pedīd

²³¹⁰ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

²³¹¹ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

²³¹² Bu şiir Nābj Dīvānı'nda tespit edilemedi.

²³¹³ Nābj D. Mu. s. 1309.

²³¹⁴ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

Ḳatrehā-yı eşk ez dāmen çekid

[194a der-kenār] **ÖÖmer**²³¹⁵
(Mef'ölü / Mef'ölü / Mef'ölü / Fe'ölün)

- 22 Ol şüh idicek cāme-i Öıydiyyeyi tecdid
Ḥorşid-i cihān-tāba yarar cāme-i horşid

[194a der-kenār] **Halil**²³¹⁶
(Mef'ölün / Mef'ölün / Mef'ölün / Mef'ölün)

- 23 Çü hālī cāme setr-ken yerde²³¹⁷ döndi sāgar-ı hürşid
ÖAceb bilmez mi anı tolu içad itdugin Cemşid

[194a der-kenār] **Necmü'd-din**²³¹⁸
(Mef'ölün / Mef'ölün / Mef'ölün / Mef'ölün)

- 24 Şüreyyā-hālinün ta'rif²³¹⁹ isterse eger hürşid
Geline rūyna zülfi veli bi-hod olur hürşid

[194a der-kenār] **İsmā'öl**²³²⁰
(Mef'ölün / Mef'ölün / Mef'ölün / Mef'ölün)

- 25 Felek bi-nām geşte tā zi men hālī şode şine's
Kunün şad mihr dāred şeş cihet rā pāy h'āhed zed

[194a der-kenār] **Ḥüsām**²³²¹
(Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölün)

- 26 Çün hamūşān reft ü der hammām ü kār-ı hiş kerd

[194a der-kenār] **Ḥarfü'r-rā**

Murtazā²³²²

²³¹⁵ Nābī D. Mu. s. 1281.

²³¹⁶ Nābī D. Mu. s. 1292.

²³¹⁷ cāme setr-ken yerde: cur'ā ser-ken būda **D.**

²³¹⁸ Nābī D. Mu. s. 1301.

²³¹⁹ ta'rif: ta'rif **D.**

²³²⁰ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

²³²¹ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

²³²² Nābī D. Mu. s. 1266.

(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

27. Hum ile mey çekilüp oldı habāb efsürde
Mey-i dil-cūda niğin Óaksi dil oldı sāğar

[194a der-kenār] **Rāmī**²³²³
(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

28. Biz helāli içicek dilbere fehmi itdi hilāf
Didi bu şām degüldür Haleb-i Şehbādur

[194a der-kenār] **Bākī**²³²⁴
(Mefā'Öilün / Fe'Öilätün / Mefā'Öilün / Fe'Öilün)

29. Peyām-ı yār virürken neşim sākit olur
Şabā kıyāmet eserken ğarīb şāmit olur

[194b der-kenār] **Yahya**²³²⁵
(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

30. Bu toğuz kat felek-i āyine-gir
Başına devr ider ey mihr-i münir

[194b der-kenār] **Receb**²³²⁶
(Fe'Öilätün / Mefā'Öilün / Fe'Öilün)

31. Bām-ı çerh üzre ğurre-i enver
Kūh-ı Sınāda keşf-i peygamber

[194b der-kenār] **Muhammed**²³²⁷
(Fā'Öilätün / Fā'Öilätün / Fā'Öilätün / Fā'Öilün)

32. İtmek için²³²⁸ leşker-i Deccāli bir gün tārūmār²³²⁹
Hātır-ı Óİsā dahi Mehdī gibi itmez qarār

²³²³ Nābj D. Mu. s. 1267.

²³²⁴ Nābj D. Mu. s. 1269.

²³²⁵ Nābj D. Mu. s. 1275.

²³²⁶ Nābj D. Mu. s. 1287.

²³²⁷ Nābj D. Mu. s. 1291.

²³²⁸ İtmek için: eylemek-çün **M.**

²³²⁹ tārūmār: tār u mār **D.**

[194b der-kenār] **Mürtaza**²³³⁰
(Mefā'ölün / Mefā'ölün / Fe'ölün)

33. Şarāb-ı nāba virmişken dü şad zer
Alup za'öf ile za'öf-ı za'öfin ister

[194b der-kenār] **ÖAlı**²³³¹
(Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölün)

34. Bulmaz ehl-i i'ötibāruñ meclisinde i'ötibār
Añlayan Öālem gibi nā-pāydārı pāydār

[194b der-kenār] **Yūsuf**²³³²
(Fe'ölātün / Fe'ölātün / Fe'ölātün / Fe'ölün)

35. Her zamān resm-i kitābetde müşābih görünür
Tarf-ı dille taraf-ı dil ikisi bir görünür

[194b der-kenār] **Efendi**²³³³
(Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölün)

36. Ni'omet-i vaşluñ görüp emmek diler la'ölün göñül
El nefāyisde velı dil şinede itmez qarār

[194b der-kenār] **Şeyh**²³³⁴
(Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün)

37. Bu şebde her taraf bir necm gördüm sonra gün doğdı
Görindi şine-i mihr-i cihān-tāb üzre bir aħter²³³⁵

[195a der-kenār] **Receb**²³³⁶
(Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölün)

38. Ol ne ism-i turfe-terdür Nābiyā

²³³⁰ Nābj D. Mu. s. 1293.

²³³¹ Nābj D. Mu. s. 1297.

²³³² Nābj D. Mu. s. 1301.

²³³³ Nābj D. Mu. s. 1309.

²³³⁴ Nābj D. Mu. s. 1316.

²³³⁵ bir aħter: üç aħter **D.**

²³³⁶ Nābj D. Mu. s. 1324.

Beyyināt-ı nūn ile imān olur

[195a der-kenār] **Ĥasan**²³³⁷
(MeŖŖölü / FäŖilätü / MeŖäŖilü / FäŖilün)

- 39 Nābî ol ismi bil ki dil-i beyyinātınuŖ
Bir zā gelürse āhırına nev-niyāz olur

[195a der-kenār] **Memi**²³³⁸
(FeŖilätün / FeŖilätün / FeŖilätün / FeŖilün)

- 40 Rind iseñ meykedeye ayağın ile gidegör
Mest olup bāde çeküp şeş ciheti terk idegör

[195a der-kenār] **Ferruh**²³³⁹
(MeŖäŖilün / MeŖäŖilün / FeŖölün)

- 41 Fevāöidden mürekkeb bir haberdür
Ferāöiz sünnet üzre muŖteberdür

[195a der-kenār] **Hurrem**²³⁴⁰
(MeŖäŖilün / FeŖilätün / MeŖäŖilün / FeŖilün)

- 42 Ĥarābe-i dili taŖmire itme šarf-ı güher
Göñül Ĥarāb Ŗimāretdür anı dirseñ eger

Ĥarfü'z-zā

[195a der-kenār] **Ĥamza**²³⁴¹
(FeŖilätün / FeŖilätün / FeŖilätün / FeŖilün)

- 43 Cān her tarafa olsa n'ola pāy-endāz

[195a der-kenār] **Ĥarfü's-sın**

Ĥasan

²³³⁷ Nābî D. Mu. s. 1325.

²³³⁸ Nābî D. Mu. s. 1312.

²³³⁹ Nābî D. Mu. s. 1268.

²³⁴⁰ Nābî D. Mu. s. 1268.

²³⁴¹ Nābî D. Mu. s. 1319.

²³⁴² Nābî D. Mu. s. 1272.

(Mef'ûlû / Mefâ'îlûn / Fe'ûlûn)

- 44 Çoçdur o kaçdar Ôusât-ı Ôâlem
Kim anlayamaz²³⁴³ hisâbın İblîs

[195a der-kenâr] **Ĥarfû's-şîn**

Dervîş²³⁴⁴

(Fe'îlâtûn / Fe'îlâtûn / Fe'îlâtûn / Fe'îlûn)

[195b der-kenâr]

- 45 Şîve-i ĥarf ü kitâbetde ĥatâ eylese de
Anı bir vech ile tebdîl ider ehl-i dâniş

[195b der-kenâr] **ÔAbdu'r-Raĥîm**²³⁴⁵

(Mefâ'îlûn / Mefâ'îlûn / Mefâ'îlûn / Mefâ'îlûn)

- 46 O şâhı şunÔ-ı Bârî âfitâb-ı baĥr ü ber yapmış
Kef-i derya Ôîzâr-ı âl-günından güher kaçmış

[195b der-kenâr] **Ĥarfû'l-fâ**

Nûĥ²³⁴⁶

(Mef'ûlû / Fâ'îlâtûn / Mefâ'îlû / Fe'ûlûn)

- 47 Ĥat geldi ruh-ı aline yâr oldu müzellef
Devr ile olur âlet-i taşĥîf muşahĥaf

[195b der-kenâr] **Nâbî**²³⁴⁷

(Fe'îlâtûn / Fe'îlâtûn / Fe'îlâtûn / Fe'îlûn)

- 48 Kaını ol rûz ki sāġer pür ola şîşe tehî
Dest-i düzdâna muÔâdil ola dāmân-ı ĥilâf

[195b der-kenâr] **Cāmî**²³⁴⁸

(Fâ'îlâtûn / Fâ'îlâtûn / Fâ'îlâtûn / Fâ'îlûn)

²³⁴³ anlayamaz: eyleyemez **D.**

²³⁴⁴ Nâbî D. Mu. s. 1294.

²³⁴⁵ Nâbî D. Mu. s. 1322.

²³⁴⁶ Nâbî D. Mu. s. 1270.

²³⁴⁷ Nâbî D. Mu. s. 1315.

²³⁴⁸ Nâbî D. Mu. s. 1279.

- 49 Nağş-ı gevherden şenā-verler görince baħr-i šāf
Her biri semt-i münāsib tutdı bir lāf ü güzāf

[195b der-kenār] **Ḳāsim**²³⁴⁹
(MeḳŌlū / FāŌilātū / MeḳāŌilū / FāŌilūn)

- 50 Cāy-ı elifde Ōaks-i elif menzil-i elif
Gördüm elif ki ḳāŌideden oldı muhtelif

[195b der-kenār] **Ebdāl**²³⁵⁰
(MeḳāŌilūn / FeŌilātūn / MeḳāŌilūn / FeŌilūn)

- 51 İrişdi şubħ-ı cüvānı gel eyle himmeti şarf
Tamām geldi zamān-ı şikār-ı tāŌir-i ĥarf

[195b der-kenār] **Ĥarfü'l-ḳāf**

Yūsuf²³⁵¹
(FeŌilātūn / MeḳāŌilūn / FeŌilūn)

- 52 Gerdiş-i devr-i cān-güdāz el-ĥaḳ
Cāme-ĥ^vāb-ı kelīm olur ancaḳ

[196a der-kenār] **Ĥarfü'l-kāf**

Muħammed ŌAlī²³⁵²
(FeŌilātūn / FeŌilātūn / FeŌilūn)

- 53 Dıde-i bınişe dil-beste nemek
Gel medār ol aña ey mihr-i felek

[196a der-kenār] **Şükrī**²³⁵³
(FāŌilātūn / FāŌilātūn / FāŌilātūn / FāŌilūn)

- 54 Ḳāđi-i şerŌ-i maħabbet ĥükm ider tefriḳine
Birbirine girse şerŌan mülḳide cān ü tenün

²³⁴⁹ Nābj D. Mu. s. 1279.

²³⁵⁰ Nābj D. Mu. s. 1279.

²³⁵¹ Nābj D. Mu. s. 1284.

²³⁵² Nābj D. Mu. s. 1273

²³⁵³ Nābj D. Mu. s. 1276.

[196a der-kenār] **Ĥasan**²³⁵⁴

(Mef'Ūlū / Mefā'Ūlū / Mefā'Ūlū / Fe'Ūlūn)

- 55 Bilmem ne Ōaceb ĥāleti var ebr-i bahāruŋ
Çeşmānı gibi girye ider Ōāşıq-ı zāruŋ

[196a der-kenār] **Ĥamza**²³⁵⁵

(Fā'Ūlātūn / Fā'Ūlātūn / Fā'Ūlātūn / Fā'Ūlūn)

- 56 Destine bir nüsha-i mişbāĥ alınca ol melik
Üç nuqat dībāceden bir āhirinden itdi ĥak

[196a der-kenār] **ŌAlī**²³⁵⁶

(Mefā'Ūlūn / Mefā'Ūlūn / Fe'Ūlūn)

- 57 Peri pervāze gelse Ōandelībūŋ
Ĥisāb üzre çıkar nāmı ĥabībūŋ

[196a der-kenār] **Ĥarfū'l-lām**

Nūĥ²³⁵⁷

(Fe'Ūlātūn / Fe'Ūlātūn / Fe'Ūlātūn / Fe'Ūlūn)

- 58 Ōordum ismin didi ol māh-ruĥ-ı mihr-cemāl
Naqş-ı rüyumdaki ĥālin ikisin vir birin al

[196a der-kenār] **Ĥalid**²³⁵⁸

(Fe'Ūlātūn / Fe'Ūlātūn / Fe'Ūlātūn / Fe'Ūlūn)

- 59 Meh hilāl olsa da olur yine māh kāmīl
Dil dü-nīm olsa da āhir yine dildür yine dil

[196a der-kenār] **ŌŌmer**²³⁵⁹

(Fā'Ūlātūn / Fā'Ūlātūn / Fā'Ūlātūn / Fā'Ūlūn)

[196b der-kenār]

²³⁵⁴ Nābj D. Mu. s. 1293.

²³⁵⁵ Nābj D. Mu. s. 1296.

²³⁵⁶ Nābj D. Mu. s. 1316.

²³⁵⁷ Nābj D. Mu. s. 1279.

²³⁵⁸ Nābj D. Mu. s. 1284.

²³⁵⁹ Nābj D. Mu. s. 1305.

- 60 Sāde-rūyān-ı bihişte h^vāst-kār olmağ güzel
Hayli dūr-ā-dūrdur maḥşer zamān ister göñül

[196b der-kenār] **Ĥaydar**²³⁶⁰
(Mefā’ölün / Mefā’ölün / Mefā’ölün / Mefā’ölün)

- 61 ŐAcebdür ol kemān-ebrū vişāle olmamağ kâ’öl
Bağılsa dāmen-i hūrşid ü māha dest-res kâbil

[196b der-kenār] **Ĥarfü’l-mīm**

Allāh²³⁶¹
(Fā’ölātün / Fā’ölātün / Fā’ölātün / Fā’ölün)

- 62 Ĥamd-i Ĥağğa pāre pāre olup eyler ihtimām
Çerhde mäh-ı nevî geh nısf gördüm geh tamām

[196b der-kenār] **Őlsmet**²³⁶²
(Fe’ölātün / Fe’ölātün / Fe’ölātün / Fe’ölün)

- 63 Şems tulū’ eyledi niyyet-i şavm eyledüm

[196b der-kenār] **Aḥmed**²³⁶³
(Mefā’ölün / Fe’ölātün / Mefā’ölün / Fe’ölün)

- 64 Şafā-yı şine-i Őuşşāka olamaz maḥrem
Derūn-ı dāğ-ı dile secde itse de merhem

[196b der-kenār] **Ĥasan Ĥüseyn**²³⁶⁴
(Mefā’ölün / Mefā’ölün / Mefā’ölün / Mefā’ölün)

- 65 Gören “Yā-sın” oğurken vağt-i ḥüsnin bir zamān yārün
Gelüp devr-i perişān hattı itdi rüz-ı ḥüsnin şām

[196b der-kenār] **Mūsā**²³⁶⁵

²³⁶⁰ Nābj D. Mu. s. 1282.

²³⁶¹ Nābj D. Mu. s. 1284.

²³⁶² Nābj D. Mu. s. 1300.

²³⁶³ Nābj D. Mu. s. 1310.

²³⁶⁴ Nābj D. Mu. s. 1304.

²³⁶⁵ Nābj D. Mu. s. 1316.

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

- 66 Ol hilāli pūş-ı nūş eyler müdām āb-ı hārām
Dökdi kıatre dāmına naķşın gören mānend-i cām

[196b der-kenār] **Muhammed**²³⁶⁶
(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

- 67 Dile terahhüm idüp itsün ol perî termîm
Gönülde olsun aña ser-nihāde-i teslîm

[196b der-kenār] **Harfü'n-nün**

Müfred²³⁶⁷
(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

[197a der-kenār]

- 68 Fārem-i çārümde sermā-germ idüp hengāmesin
Geydi Öabā-yı mücerred yine kendü cāmesin

[197a der-kenār] **Selmān Emîn**²³⁶⁸
(Fe'Öilātün / Mefā'Öilün / Fe'Öilün)

- 69 Pür idüp çerhi āb-ı müşg-efşān
İtdi āgūş-ı ābı kıatre mekān

[197a der-kenār] **Fersād**²³⁶⁹
(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

- 70 Kālmadı Ferhād-veş Öālemde bir şāhib-cünün
Kim harāb oldu diger-gün oldu anı bî-sütün

[197a der-kenār] **ŞaÖbān**²³⁷⁰
(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

- 71 Zır-i gışūdan olinca ruh-ı pür-tābı Öiyān
Şandılar kim gice hürşid tulūÖ itdi hemān

²³⁶⁶ Nābî D. Mu. s. 1289.

²³⁶⁷ Nābî D. Mu. s. 1273.

²³⁶⁸ Nābî D. Mu. s. 1280.

²³⁶⁹ Nābî D. Mu. s. 1283.

²³⁷⁰ Nābî D. Mu. s. 1290.

[197a der-kenār] **Ramazān**²³⁷¹
(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

72 Destine dāŖire almış o gül-i perde-birün
Tā ide nağme ile hūsnini bezmün efzün

Ser-i zülfi gibi düşdi zenahından gördüm
Her taraf dāŖireye bir Ŗaraķ-ı şerm-nümün

[197a der-kenār] **Bekir ŖAlī**²³⁷²
(MefŖŖlū / MefāŖŖlū / MefāŖŖlū / FeŖŖlün)

73 Kādir mi senün meh ola ķarřunda nümāyān
Bir kez hele mirŖāte baķ ey husrev-i hūbān

[197a der-kenār] **Bāķī**²³⁷³
(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

74 Ten-būrehne seher ü řām eger görse beni
şerm ile eyler idi terk-i maħabbet Mecnün

[197a der-kenār] **İřhāk**²³⁷⁴
(FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilün)

75 Āh-ı dāmen-sūzum irdi yaķdı ebrün dāmenin
Yandı ammā kim ser-i dil āh-ı āteř-bārdan

[197b der-kenār] **ŖAlī**²³⁷⁵
(MefāŖŖlū / MefāŖŖlū / MefāŖŖlū / MefāŖŖlū)

76 Göñl rāhib gibi her naķřa māŖil olma ğafletden
Sen it dŖvār naķřın fark dest-i řunŖ-ı ķudretten

[197b der-kenār] **Bekir ŖAlī**²³⁷⁶

²³⁷¹ Nābj D. Mu. s. 1306.

²³⁷² Nābj D. Mu. s. 1302.

²³⁷³ Nābj D. Mu. s. 1303.

²³⁷⁴ Nābj D. Mu. s. 1308

²³⁷⁵ Nābj D. Mu. s. 1323.

²³⁷⁶ Nābj D. Mu. s. 1276.

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

- 77 Gerçi pāmāl-i Öitāb olur göñülsüz iş gören
Merdüm-i Öärifdür anı gördüğünde dil viren

[197b der-kenār] **Ĥarfü'l-vāv**

ÖAlî²³⁷⁷
(Mefā'Öilün / Mefā'Öilün / Fe'Öülün)

- 78 Lāyık mı fünūndan içmemek şu
2. Āb-ı Öulemā ĥod āb-ı dil-cū

[197b der-kenār] **Ĥarfü'l-hā**

Sırrî²³⁷⁸
(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

- 79 Berg-i gül olsa da rencişde olur endāme
Ey kamer-çihre saña olsa kamerden cāme

[197b der-kenār] **Yūnus**²³⁷⁹
(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

- 80 Gāh miĥnetle gehî rāĥat ile
Sene devr itmededür nisbet ile

[197b der-kenār] **Yūsuf**²³⁸⁰
(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

- 81 Rūy-ı dil bî-ĥad itdi meste şebîh
Müstehāq oldu ĥadd-i şür'Öa sefîh

[197b der-kenār] **Muĥammed**²³⁸¹
(Mef'Öülü / Fā'Öilātü / Mefā'Öilü / Fā'Öilün)

- 82 Nābî murāduñ itmek ise zevĥ-ı bāde it

²³⁷⁷ Nābî D. Mu. s. 1287.

²³⁷⁸ Bu şiir Nābî Dīvānı'nda tespit edilemedi.

²³⁷⁹ Nābî D. Mu. s. 1286.

²³⁸⁰ Nābî D. Mu. s. 1295.

²³⁸¹ Nābî D. Mu. s. 1288.

Dürd-i şarabı istedigün gibi rıhte

[197b der-kenār] **Murtaza**²³⁸²

(Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün / Mefā'ölün)

[198a der-kenār]

- 83· Cenāb-ı Hızırı gördüm turdı dil-h'āhı olan yirde
Bu bahrūn devr iderken geh kenār ü geh miyānında

[198a der-kenār] **Hızır**²³⁸³

(Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölün)

- 84· Āb-dest aldukda dökmiş ol meh-i şirīn-hırām
İki katre rüyına dönmiş iki ayağına

[198a der-kenār] **Nūri**²³⁸⁴

(Fe'ölātün / Fe'ölātün / Fe'ölātün / Fe'ölün)

- 85· Nīm-revdür koma ol meh didigün fettānu
Cilve-gāhı ser-i hūrşid-i cihān-tāb ise de

[198a der-kenār] **Fā'ol**²³⁸⁵

(Fe'ölātün / Fe'ölātün / Fe'ölātün / Fe'ölün)

- 86· Şalıcağ başına ol zülf-i mu'ānber²³⁸⁶ sāye
Tācin āfāka²³⁸⁷ çıkardı kodi pūst-i pāye

[198a der-kenār] **Öltri**²³⁸⁸

(Mef'ölü / Mefā'ölün / Fe'ölün)

- 87· Bir tır başa ider kifāyet
Virdüm iki tır bir kemāna

[198a der-kenār] **Nābi**²³⁸⁹

(Mefā'ölün / Fe'ölātün / Mefā'ölün / Fe'ölün)

²³⁸² Nābi D. Mu. s. 1295.

²³⁸³ Nābi D. Mu. s. 1305.

²³⁸⁴ Nābi D. Mu. s. 1307.

²³⁸⁵ Nābi D. Mu. s. 1307.

²³⁸⁶ zülf-i mu'ānber: mihr-i mu'ānber **D.**

²³⁸⁷ āfāka: āfāk **D.**

²³⁸⁸ Nābi D. Mu. s. 1320.

²³⁸⁹ Nābi D. Mu. s. 1274.

88. Dirîğ bir görinür çeşm-i iŖtibārında
Sipih-r-i kec-nažaruñ āšinā vü bîğāne

[198a der-kenār] **Mālik**²³⁹⁰
(FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilün)

89. Bir güher gördüm ser-i zülfinde yārūñ cilde-ger
Bir dahi gördüm ki kıymış güşe-i dāmānına

[198a der-kenār] **Nābî**²³⁹¹
(FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilātün / FeŖilün)

90. Bende yoğ sabr u sükün sende vefādan źerre
İki yoğdan ne çıkar fikr idelüm bir kerre

[198b der-kenār] **Ĥarfü'l-yā**
Rahmān²³⁹²
(MefāŖilün / MefāŖilün / MefāŖilün / MefāŖilün)

91. Ĥadengi yolda tebdîl itdi cāme gitdi güm oldu
Tecessüs eyleyenler ĥāklar üzre nişān oldu

[198b der-kenār] **Ĥuddūs**²³⁹³
(MefāŖilün / MefāŖilün / MefāŖilün / MefāŖilün)

92. Görün teŖşîr-i Ŗışkı eyleyüp āşüfte Leylā'yı
Dutup²³⁹⁴ yağıdı maĥabbet āteşi Mecnūn-ı ²³⁹⁵şeydāyı

[198b der-kenār] **Ĥüseyn**²³⁹⁶
(FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilātün / FāŖilün)

93. Bilmezem ĥālî²³⁹⁷ n'olurdu güş ideydi Meşnevî

²³⁹⁰ Nābî D. Mu. s. 1265.

²³⁹¹ Nābî D. Mu. s. 1326.

²³⁹² Nābî D. Mu. s. 1264.

²³⁹³ Nābî D. Mu. s. 1265.

²³⁹⁴ dutup: tutup **D.**

²³⁹⁵ āteşi Mecnūn-ı: ĥātır-ı Mecnūn-ı **D.**

²³⁹⁶ Nābî D. Mu. s. 1309.

²³⁹⁷ ĥālî: ĥālüm **M.**

Çün semâ'ı neyle olmuş ebr-i giryân Mevlevî

[198b der-kenâr] **Şâlih**²³⁹⁸
(Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün)

94 Halkı memnûn-ı Ŗatāya eylemek mümkün degül
VüsŖat ile dest-i cûd olsa eger şahrā gibi

[198b der-kenâr] **Bahādır**²³⁹⁹
(Mef'ŖlŖ / Mefā'ŖlŖ / Mefā'ŖlŖ / Fe'ŖlŖn)

95 Kem-nām idi şahbā anı Cem nām-ver itdi
Peymāne-i mey bezme gelŖp cilverler itdi

[198b der-kenâr] **Murād**²⁴⁰⁰
(Mef'ŖlŖ / Fâ'îlâtŖ / Mefā'ŖlŖ / Fâ'îlŖn)

100 İtdŖm niyāz o şŖh-ı sitem-kāra tınmadı
Bir tāze cāme gey didŖm ey meh geyinmedi

[198b der-kenâr] **DŖrrî**²⁴⁰¹
(Fâ'îlâtŖn / Fâ'îlâtŖn / Fâ'îlâtŖn / Fâ'îlŖn)

101 MŖrşidŖn şalbin idelden cezb o māh-ı hālveti
Oldı řemŖ-i hānřah gibi fŖrŖzān řŖreti

[198b der-kenâr] **Receb**²⁴⁰²
(Fe'ŖîlâtŖn / Mefā'ŖîlŖn / Fe'ŖîlŖn)

[199a der-kenâr]

102 Nābiyā aşla bu muŖammāyı
Beyyinātından aşla imāyı

[199a der-kenâr] **ŖŖmer**²⁴⁰³
(FeilâtŖn / Mefā'ŖîlŖn / Fe'ŖîlŖn)

²³⁹⁸ Nābj D. Mu. s. 1289.

²³⁹⁹ Nābj D. Mu. s. 1290.

²⁴⁰⁰ Nābj D. Mu. s. 1271.

²⁴⁰¹ Nābj D. Mu. s. 1278.

²⁴⁰² Nābj D. Mu. s. 1324.

²⁴⁰³ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

- 103 Netevân kerd arzu-yi bihî
Nağş-ı ğam-i şeb çü rüzgâr tehî

[199a der-kenâr] **Şems**²⁴⁰⁴
(Mef'ûlû / Fâ'ôilâtü / Mefâ'ôilü / Fâ'ôilün)

- 104 Teshîr idelden ey gül-i şâh-ı sitem seni
Şaymaz hîsâba jâle-i mihr-âşnâ seni

[199a der-kenâr] **Hurrem**²⁴⁰⁵
(Mef'ûlû / Fâ'ôilâtü / Mefâ'ôilü / Fâ'ôilün)

- 105 Ğam nîst ger be şeb be nûr-i mâh-ı Enverî
Der subh-dem bes est merâ şem'î-i hâverî

Nâbî Efendi Âazretlerinüñ Mu'âmmâları Tekmil Şügend

[195a] **512**
Metâli' Min-Nuğ-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmetu'llâhi 'Aleyh²⁴⁰⁶
(Mef'ûlû / Fâ'ôilâtü / Mefâ'ôilü / Fâ'ôilün)

- 1 Lutf-ı Hüdâ²⁴⁰⁷ meger ki mülâkât ide naşîb²⁴⁰⁸
Şabr eylesün mi hecre benüm gibi bî-şekîb

(Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilün)

- 2 Pûşîş olup mihr-i münîre sehâb²⁴⁰⁹
Hırkaya çekdi başımı âfîtab

(Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilün)

- 3 Ne kadar eyler isenî hâtır-ı ahhâbuñı şâ²⁴¹⁰
O kadar haşmuña vaqf ola kulüb-ı eb'âd

²⁴⁰⁴ Nâbî D. Mu. s. 1296.

²⁴⁰⁵ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

²⁴⁰⁶ Nâbî D. Mt. s. 1235.

²⁴⁰⁷ lutf-i Hüdâ: lutfiyle Hâk D.

²⁴⁰⁸ Nâbî D. Mt. s. 1235.

²⁴⁰⁹ Nâbî D. Mt. s. 1235.

²⁴¹⁰ Nâbî D. Mt. s. 1236.

- 4· Şem'Ö-dân-ı mäh-ı rûze oldı çün tã âşikâr
Döndi sönmiş şem'Ö-i kâfûriye Óaynıyle menâr

(Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün)

- 5· Zenah-dānuḡla kim pehlū [be-]pehlū şīb-i ḡabḡabdur²⁴¹¹
Zenah-dān çāh-ı Nahşeb şīb-i ḡabḡab mäh-ı Nahşeb'dür

(Mefâ'Öilün / Fe'Öilātün / Mefâ'Öilün / Fe'Öilün)

- 6· Biri birine ki bu baḡr ü ber şarılmışdur²⁴¹²
Nümünedür ki şafā vü keder şarılmışdur

(Mef'Öülü / Fā'Öilātü / Mefâ'Öilü / Fā'Öilün)

- 7· İtmez kibāre mā-melekin şarf iden zarar²⁴¹³
Yirden sipihr şeb-nem alursa virür matâr

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

- 8· Şubḡa dek olmazsa sūzān n'ola kândıl-i menâr²⁴¹⁴
Kimsenün şubḡa çerāḡını çıkarmaz rûzgār

- 9· Fa'Öne-i aḡyār müşkil vaz'Ö-ı nāz-ı yār güç²⁴¹⁵
Derd ise bir derd kim ıkrār güç inkār güç

(Mefâ'Öilün / Fe'Öilātün / Mefâ'Öilün / Fe'Öilün)

[195b]

- 10· ÓAceb gelür mi o gün kim bu dide-i ḡün-bār²⁴¹⁶
Ola şināver-i emvāc-ı nūr-ı Óarız-ı yār

²⁴¹¹ Nābj D. Mt. s. 1236.

²⁴¹² Nābj D. Mt. s. 1236.

²⁴¹³ Nābj D. Mt. s. 1239.

²⁴¹⁴ Nābj D. Mt. s. 1237.

²⁴¹⁵ Bu beyti Divan'da Metālî'Ö ve Müfredāt başlıklarında tespit edemedik.

²⁴¹⁶ Nābj D. Mt. s. 1237.

(Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mfâ'Öilün)

- 11· Ferâgat güç taleb güç vaśl müşkil śabr müşkil-ter²⁴¹⁷
Taħammül vaśla cān-ken hecr cān-kenter cihān-kenter

(Mefâ'Öilün / Fe'Öilātün / Mefâ'Öilün / Fe'Öilün)

- 12· O ser-tırāşa gözüm āb-gine dükkāndur²⁴¹⁸
Kenār-ı dīde hayāliyle sūk-ı mercāndur

(Fâ'Öilātün / Fâ'Öilātün / Fâ'Öilātün / Fâ'Öilün)

- 13· Śihhat-i Őāşık nigāh-ı çeşm-i bīmārındadır²⁴¹⁹
Bî-hıreddür kim ki anuñ kayd-ı tīmārındadır

(Mefâ'Öilün / Fe'Öilātün / Mefâ'Öilün / Fe'Öilün)

- 14· Leb-i hat-āverün olmağla matmaħ-ı nażarum²⁴²⁰
Benefşe şerbetine döndi eşk-i çeşm-i terüm²⁴²¹

(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

- 15· Nice ümmīd olunur hūn-ı felekden in'Őām²⁴²²
Ayda bir kerre görür māh bile nān-ı tamām
16· Meh degül mihr baśar śafha-i çerħ üzre hıtām²⁴²³
Nağş-ı meh nākıs olur anuñçün gāhı²⁴²⁴ tamām

(Mefâ'Öilün / Fe'Öilātün / Mefâ'Öilün / Fe'Öilün)

- 17· Beyāza çıkdığı dem mācerā-yı hicrānum²⁴²⁵
Kemāl-i şevk ile sıçrar hevā-yı sultānum

²⁴¹⁷ Nābî D. Mt. s. 1237.

²⁴¹⁸ Nābî D. Mt. s. 1237.

²⁴¹⁹ Nābî D. Mt. s. 1238.

²⁴²⁰ Nābî D. Mt. s. 1240.

²⁴²¹ -i terüm: -i tamam **M.**

²⁴²² Nābî D. Mt. s. 1240.

²⁴²³ Nābî D. Mt. s. 1241.

²⁴²⁴ anuñçün gāhı: anuñ için gāh **D.**

²⁴²⁵ Nābî D. Mt. s. 1240.

(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

- 18· Şaldı âteş dil-süzānuma mānend-i furun²⁴²⁶
Kaht-ı hūbānda bir māhr-i men gendüm-gün

(Mef'Öülü / Fä'Öilätü / Mefä'Öülü / Fä'Öilün)

- 19· Ağyāre yār meyl ider ağyār n'eylesün²⁴²⁷
Gül çekmeyince dāmenini hār n'eylesün

(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

- 20· Çekdi ol şim-teni püşte raķīb-i me'öbün²⁴²⁸
Döndi Öayniyle gümüş çullı ata ol har-ı dūn

(Mef'Öülü / Mefä'Öülü / Mefä'Öülü / Fe'Öülün)

- 21· Manžūrı iken tā bu kadar şāh-ı bahāruṅ²⁴²⁹
Nergis geçinür sāye-i destinde çenāruṅ

(Fä'Öilätün / Fä'Öilätün / Fä'Öilätün / Fä'Öilün)

- 22· Çeşm-i bülbül cāme geymiş yār hancer-der-miyān²⁴³⁰
Dām kurmuş sayd-ı mähīye o mäh-ı dil-sitān

(Mef'Öülü / Fä'Öilätü / Mef'Öülü / Fä'Öilätün)

- 23· Dil-sāde-gān-ı Öirfān āzādedür sitemden²⁴³¹
Evrāk-ı nā-nüvişte vāreste piç ü hamdan

²⁴²⁶ Nābj D. Mt. s. 1241.

²⁴²⁷ Nābj D. Mt. s. 1241.

²⁴²⁸ Nābj D. Mt. s. 1242.

²⁴²⁹ Nābj D. Mt. s. 1239.

²⁴³⁰ Nābj D. Mt. s. 1242.

²⁴³¹ Nābj D. Mt. s. 1242.

(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

- 24· Geh virür mäh nişān mihr-i ziyā-güsterden²⁴³²
Gāh bir şekle girer şanki geçer çenberden
[196a]

- 25· Birbiriyle öpüşür Öıyd olıcağ halk-ı cihān²⁴³³
Ğālibā bozmış aralarını cū'Ö-ı Ramazān

(Mef'Öülü / Mefā'Öülü / Mefā'Öülün / Fe'Öülün)

- 26· Bindükçe şalıncağa o ser-defter-i hūbān²⁴³⁴
Gūyā ki terāzūya girer Yūsuf-ı Ken'Öān

(Fā'Öilätün / Fā'Öilätün / Fā'Öilätün / Fā'Öilün)

- 27· Düşmesün gāhı elinden sākiyā cām u sebū²⁴³⁵
Şağa olduysa nümāyān sırr-ı “levlem teznebü”

(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

- 28· Bād-veş geşt-i çem[en]-zār idelüm bular ile²⁴³⁶
Aqalum gülşene gül-berg-şıfat cūlar ile
- 29· Yin ol şem'Ö bu şeb meclise şaldı sāye
Rütbesi sāyemüzün irdi yine²⁴³⁷ cevzāya

(Mefā'Öilün / Fe'Öilätün / Mefā'Öilün / Fe'Öilün)

- 30· İrüp bahar bolay kim hüdā güşādelene²⁴³⁸
O naħl-i tāze mişāl-i şükūfe tāzelene

(Fā'Öilätün / Fā'Öilätün / Fā'Öilätün / Fā'Öilün)

- 31· Oldı gördükde gül-efşān reng-i la'Öl-i dilberi²⁴³⁹

²⁴³² Nābj D. Mt. s. 1241.

²⁴³³ Nābj D. Mt. s. 1242.

²⁴³⁴ Nābj D. Mt. s. 1243.

²⁴³⁵ Nābj D. Mt. s. 1243.

²⁴³⁶ Nābj D. Mt. s. 1244.

²⁴³⁷ yine: meğer **D.**

²⁴³⁸ Nābj D. Mt. s. 1244.

²⁴³⁹ Nābj D. Mt. s. 1245.

Ğonce-i bāğ-ı bihiştün dāmen-i h^vāhiş-geri

(Fe'Ōilātün / Mefā'Ōilün / Fe'Ōilün)

- 32· Geçirür çerh-i sadra sādeleri²⁴⁴⁰
Turmayup ferz ider piyādeleri

(Fe'Ōilātün / Fe'Ōilātün / Fe'Ōilātün / Fe'Ōilün)

- 33· Meclise oldu bu şeb âteş-i āhum sārī²⁴⁴¹
Şem'Ō-i bezmün yanayazdı gicelük destārı

(Mefā'Ōilün / Mefā'Ōilün / Mefā'Ōilün / Mefā'Ōilün)

- 34· Tamām-ı Ōömrde bir kerre oldu Nābiyā rūzī²⁴⁴²
İki dilber gibi bir yirde görmek Ōıyd u nev-rūzı

(Mef'Ōülü / Mefā'Ōilü / Mefā'Ōilü / Fe'Ōülün)

- 35· Sınemde nümāyān olalı penbe-i dāğī²⁴⁴³
Sultān-ı ğamuñ yāfteli oldu çerāğī²⁴⁴⁴

(Fe'Ōilātün / Fe'Ōilātün / Fe'Ōilātün / Fe'Ōilün)

- 36· Seri destārdan olmış yine rindün Ōārī²⁴⁴⁵
Kangı meyhānede rehn itdi Ōaceb destārı

(Mefā'Ōilün / Mefā'Ōilün / Mefā'Ōilün / Mefā'Ōilün)

- 37· Hātuñ devrinde dest-i ğamdan āzād olmaduğ gitdük²⁴⁴⁶
Bahār eyyāmı geldi biz daħi şād olmaduğ gitdük²⁴⁴⁷

²⁴⁴⁰ Nābj D. Mt. s. 1245.

²⁴⁴¹ Nābj D. Mt. s. 1246.

²⁴⁴² Nābj D. Mt. s. 1245.

²⁴⁴³ Nābj D. Mt. s. 1245.

²⁴⁴⁴ çerāğī: konağı **M.**

²⁴⁴⁵ Nābj D. Mt. s. 1245.

²⁴⁴⁶ Nābj D. Mt. s. 1239.

²⁴⁴⁷ gitdük: gitdi **M.**

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

- 38 İdrâra gelüp sâkiye-i ebr-i bahâr²⁴⁴⁸
Kışt-i dile âb-ı tarabı eyledi cârî

(Mef'â'îlûn / Fe'ûlâtûn / Mef'â'îlûn / Fe'ûlûn)

- 39 aluplu sözler ile²⁴⁴⁹ kıssa-hân dehânlarıdır²⁴⁵⁰
Ya köhne basmacı yâ keş-ger dükânlarıdır

(Mef'â'îlûn / Mef'â'îlûn / Mef'â'îlûn / Mef'â'îlûn)

[196b]

- 40 Cihânda kimseye hayr eylemez bir bî-vefâdur zer²⁴⁵¹
Me'âl-i hatt-ı pişânîsidür “lâ-hayre fi'l-asfer”²⁴⁵²

(Fâ'ûlâtûn / Fe'ûlâtûn / Fe'ûlâtûn / Fe'ûlûn)

- 41 Âbu ey ebr-i belâ istemezüz itme nişâr²⁴⁵³
Olma tek mezra'ı-ı ümmîdimüze sâ'îka-bâr

(Fâ'ûlâtûn / Fâ'ûlâtûn / Fâ'ûlâtûn / Fâ'ûlûn)

- 42 ara-i hûn olmadu bir dem mi var dâmânımız²⁴⁵⁴
Zehr-i minet çekmedük sâ'at mi var dermânımız

(Mef'â'îlûn / Mef'â'îlûn / Mef'â'îlûn / Mef'â'îlûn)

- 43 Zevâl-i Ôala hâlt-ı nuta şuql-i fısqâ bâ'îşdür²⁴⁵⁵
Mey-i telh-i güneh-zâdan hâzer ümmü'l-habâ'îşdür

²⁴⁴⁸ Nâbî D. Mt. s. 1262.

²⁴⁴⁹ ile: dime **D**.

²⁴⁵⁰ Nâbî D. Mt. s. 1238.

²⁴⁵¹ Bu beyti Divan'da Metâli' ve Müfredât başlıklarında tespit edemedik.

²⁴⁵² “Sarıda hayır yoktur.”

²⁴⁵³ Bu beyti Divan'da Metâli' ve Müfredât başlıklarında tespit edemedik.

²⁴⁵⁴ Bu beyti Divan'da Metâli' ve Müfredât başlıklarında tespit edemedik.

²⁴⁵⁵ Bu beyti Divan'da Metâli' ve Müfredât başlıklarında tespit edemedik.

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

44. Gitdi gül destinde gül hem nāmı gül ruhsarı gül²⁴⁵⁶
Hüsni vaqf olmuş [o] şūhuñ çār-ender-çār gül

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

45. Oldı rızān girmeden cāma şarāb-ı ārzū²⁴⁵⁷
Doğmadan düşdi kūsūfa āfitāb-ı ārzū

46. ÓAceb mi nev-be-nev hat gelse la'Öl-i āb-dār üzre²⁴⁵⁸
Kōnarlar kārīvānlar çeşme-i şirīn-güvār üzre

47. Cān virür hasteler ol mā'ōide-i cān üzre²⁴⁵⁹
Cūş ider teşne lebān çeşme-i hāyvān üzre

48. Kālupli şöhbət-i resmī-i hod-fürüşānı²⁴⁶⁰
Gören sanurlar açılmış şabuncı dükkānı

49. Eylerse yek nigāh-ı vefā dōstum benüm²⁴⁶¹
Ġam yok olursa cümle cihān hālkı düşmenüm

50. Berg-i gül olsa da rencişde olur endāma²⁴⁶²
Ey kāmēr çihre saña olsa kāmerden cāma

51. Derün-den eyleyicek men'Ö hālkı bevvābın²⁴⁶³
Ne nef'Ö ider saña bilmem šalāt-ı evvābın

513

²⁴⁵⁶ Bu beyti Divan'da Metāli'Ö ve Müfredāt başlıklarında tespit edemedik.

²⁴⁵⁷ Bu beyti Divan'da Metāli'Ö ve Müfredāt başlıklarında tespit edemedik.

²⁴⁵⁸ Bu beyti Divan'da Metāli'Ö ve Müfredāt başlıklarında tespit edemedik.

²⁴⁵⁹ Bu beyti Divan'da Metāli'Ö ve Müfredāt başlıklarında tespit edemedik.

²⁴⁶⁰ Nābj D. Mt. s. 1246.

²⁴⁶¹ Bu beyti Divan'da Metāli'Ö ve Müfredāt başlıklarında tespit edemedik.

²⁴⁶² Bu beyti Divan'da Metāli'Ö ve Müfredāt başlıklarında tespit edemedik.

²⁴⁶³ Nābj D. Mt. s. 1242.

[196b]

Müfred-i Ğalib

(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

1. Nutkı yā āh yahod nāle ya hod efgāndur²⁴⁶⁴
Sühen-i Öışkda hiç olmaz edā-yı diğer

[197a]

514

Müfredāt Min-Nutk-ı Şeyh Ğalib Nevverallāhu Türbetihi

(Me'ülü / Me'āÖilü / Me'āÖilü / Fe'Öülün)

1. ÖAyb eyleme destārumuz olursa perişān²⁴⁶⁵
Āşüftelerüz penbe-i mağz-ı serümüzdir
2. Ğam-ı şayd-ı hü mā-yı nazma yā Rab düşmesün kimse²⁴⁶⁶
Siyeh ebr-i belādur sāye-i bāl-i hü māyını
3. Ğonce-i tabÖını şabr eyle açar ehl-i şühūd²⁴⁶⁷
Ĥāk-i Eyyüb gerek lāleye bir sırr-ı Vedūd
4. Çün cāmiÖ-i gülşen ki cemāÖatleri şendür²⁴⁶⁸
Geçşün ileri şaffa bu mümtaz-ı çemendür
5. Tār-ı ü pūd-i cān-ı men hemçün künān efsürde est²⁴⁶⁹
Nür-i mehtāb āteş ender hānmān bāşed merā
6. Zebān bestem hamüşü der lebem bālīd güyā şod²⁴⁷⁰
Zi bes lafzem zi çeşm-i halk pinhān geşt maÖnā şod

²⁴⁶⁴ Bu beyit Şeyh Galib Divanı'nda tespit edilemedi.

²⁴⁶⁵ Bu beyit Şeyh Galib Divanı'nda tespit edilemedi.

²⁴⁶⁶ Bu beyit Şeyh Galib Divanı'nda tespit edilemedi.

²⁴⁶⁷ Bu beyit Şeyh Galib Divanı'nda tespit edilemedi.

²⁴⁶⁸ Şeyh Galib D. b. s. 453.

²⁴⁶⁹ Bu beyit (I beyit) Farsça'dır.

²⁴⁷⁰ Bu beyit (I beyit) Farsça'dır.

7· Bes ki ez dūr-i perişān geşt bāġ-ı iş-i men²⁴⁷¹

Deved āhem sebze-i bigāne mī āyed bīrūn

8· Tā be ġisū-yi şeken der şikeneş dil nedih²⁴⁷²

Pertev-i rūşen neşevd rāz be ĥod pīçiden

9· Gerçi her zerre-i ĥurşid şevd seyr-i dil²⁴⁷³

Zerri nīst ki ĥurşid şevd loġma-i ū

515

[197a] **Müfredāt Li-Şābit Efendi**

(FāŌilātūn / FāŌilātūn / FāŌilātūn / FāŌilūn)

1· Zūlfūn aġına düşüp murġ-ı dil-i pūr-ıztırāb²⁴⁷⁴

Sevdüğüm biñ bir belāya uğramış itdüm ĥis

(MefāŌilūn / FeŌilātūn / MefāŌilūn / FeŌilūn)

2· Şaġın hediye-i Ōud eylemeñ öyle²⁴⁷⁵ taleb²⁴⁷⁶

Zamāne ĥācılarında ne Ōöd var ne edeb

(FeŌilātūn / FeŌilātūn / FeŌilātūn / FeŌilūn)

3· Pīşe-i ĥār ideli cevfi dimāġında maġar²⁴⁷⁷

Ser-i NemrūdŌı gül ġoncası toġmaġla döger

(MefāŌilūn / FeŌilātūn / MefāŌilūn / FeŌilūn)

4· Riyā mefāŌını palto²⁴⁷⁸ idüp de satmasalar²⁴⁷⁹

O kıśsa gelmiyor endāzeye uzatmasalar

²⁴⁷¹ Bu beyit (beyit) Farsça'dır.

²⁴⁷² Bu beyit (I beyit) Farsça'dır.

²⁴⁷³ Bu beyit (I beyit) Farsça'dır.

²⁴⁷⁴ Bosnalı Alaeddin Sabit D. Mf. s. 554.

²⁴⁷⁵ öyle: edeble **D.**

²⁴⁷⁶ Bosnalı Alaeddin Sabit D. Mf. s. 555.

²⁴⁷⁷ Bosnalı Alaeddin Sabit D. Mf. s. 559.

²⁴⁷⁸ palto: pastav **D.**

²⁴⁷⁹ Bosnalı Alaeddin Sabit D. Mf. s. 560.

[197b]

(Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün)

- 5 Nümâyân herkesün koyında bir sâ'Öat kıyâmetdür²⁴⁸⁰
Bu sâ'Öat çokluğu hengâme-i eşrât-ı sâ'Öatdır

(Mefâ'Öilün / Fe'Öilätün / Mefâ'Öilün / Fe'Öilün)

- 6 Sefine ahsen-i ²⁴⁸¹eş'Öarumuzla olmada pür²⁴⁸²
Gazellerüm ne yalan söylerem mübâlagadır

(Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün / Mefâ'Öilün)

- 7 'ÖAdûlar kıssa-i 'Öışkum 'Öacâ'öib dâstân itmiş²⁴⁸³
Ki Şâbit pîrlükde bir cüvân sevmiş fülân itmiş

(Mef'Öülü / Mefâ'Öilü / Mefâ'Öilü / Fâ'Öülün)

- 8 Ebrû sıfatında bu gice şekli hilâlün²⁴⁸⁴
Bir mısra'Öıdır şanki şebistân-ı hayâlün

(Mef'Öülü / Fâ'Öilätü / Mefâ'Öilü / Fâ'Öilün)

- 9 'ÖĀşık ucuz düşürdi işin yâr-ı cânınun²⁴⁸⁵
Harcı içinde olmağla çintiyânunun

(Mef'Öülü / Fâ'Öilätü / Mefâ'Öilü / Fâ'Öilün)

- 10 Meftûnı olmasaydı zemîn ü zamânınun²⁴⁸⁶
Nağş çıkarmaz idi gören çintiyânınun

²⁴⁸⁰Bosnalı Alaeddin Sabit D. Mf. s. 560.

²⁴⁸¹ahsen-i: hüsün **D.**

²⁴⁸²Bosnalı Alaeddin Sabit D. Mf. s. 566.

²⁴⁸³Bosnalı Alaeddin Sabit D. Mf. s. 561.

²⁴⁸⁴Bosnalı Alaeddin Sabit D. Mf. s. 562.

²⁴⁸⁵Bosnalı Alaeddin Sabit D. Mf. s. 556.

²⁴⁸⁶Bosnalı Alaeddin Sabit D. Mf. s. 556.

(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

- 11· Buldılar zāviye-i şeyhi başup oğlanı²⁴⁸⁷
Ma'Önevî kâfir imiş çıkdı büt-i pinhānı

516

[89197b] **Müfred-i [Rācî]**
(Mefā'Öilün / Mefā'Öilün / Mefā'Öilün / Mefā'Öilün)

- 1· Görüp şevkum beni zevk [u] sürür ālūdedür şanma
Neşātum hep ğamumdandır beni sen şādmān şanma

517

[197b] **Müfred**
(Mefā'Öilün / Mefā'Öilün / Mefā'Öilün / Mefā'Öilün)

- 1· Elümde var iken dūr-bīn-i Őışkuñ kurb mümkindür²⁴⁸⁸
Ne deñlü menzil-i maķsūdumuz dūr oldu gitdükçe

518

[197b] **Müfred**
(Mefā'Öilün / Fe'Öilätün / Mefā'Öilün / Fe'Öilün)

- 1· Güneş cemālūñi gördi ki mäh-ı hilāl-ebrū²⁴⁸⁹
Didi ta'Öaccüb idüp “lā-ilāhe illā hū”²⁴⁹⁰

519

[198a] **Müfred-i Muḥsin Beg**
(Fā'Öilätün / Fā'Öilätün / Fā'Öilätün / Fā'Öilün)

- 1· Olmayaydı ḥasret ü derd ü belāsı ğurbetūñ²⁴⁹¹
N'olduğın bilmezdi kes zevk u şafāsı vuşlatūñ

520

[198a] **Beyt**
(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

²⁴⁸⁷ Bosnalı Alaeddin Sabit D. Mf. s. 567.

²⁴⁸⁸ Bu beytin hangi şaire ait olduğı tespit edilemedi.

²⁴⁸⁹ Bu beytin hangi şaire ait olduğı tespit edilemedi.

²⁴⁹⁰ “Allahtan başka ilāh yoktur.”

²⁴⁹¹ Şaire ait bir divan tespit edilemedi.

- 1· Çend-rûz²⁴⁹² itse dahi sūy-ı hilāfa cereyān²⁴⁹³
Yine mecrā-yı qadīmın bulup āb-ı ihsān

521

[198a] **Beyt**
(Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilātün / Fe'Öilün)

- 1· Dür olur gerçi şadefden dür-i ğaltān ammā²⁴⁹⁴
Kıymetin ber-ter ider gerdiş-i silk-i ğurbet

522

[198a] **Müfred**
(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

- 1· Geçmezem hergiz belā-yı derd-i Ŗışķ-ı yārdan²⁴⁹⁵
Dönmezem “ķālū belā”dan itdūgüm iķrārdan

523

[198a] **Müfred**
(Mefā'Öilün / Mefā'Öilün / Mefā'Öilün / Mefā'Öilün)

- 1· Henüz ez tahte-i ta'Ölīm ebced h'ānde būd Ādem²⁴⁹⁶
Ki ders-ı Ŗaşķ bī levh ü ķalem mī-dād ūstādem

524

[198a] **Beyt-i [Nābī]**
(Mef'Öülü / Mefā'Öilü / Mefā'Öilü / Fe'Öülün)

- 1· Her nālede bir nahl-i güle ķondı şafādan
Her nağmede tebdīl-i maķām eyledi bülbul

525

[198a] **Beyt**
(Mefā'Öilün / Fe'Öilātün / Mefā'Öilün / Fe'Öilün)

- 1· Ne söylemekde selāmet ne ketme ķudret var²⁴⁹⁷
Derūn-ı Ŗāşķ-ı şeydāda böyle hālet var

526

²⁴⁹² çentmek: yontmak, kertmek, yontarak düzeltmek.

²⁴⁹³ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁴⁹⁴ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁴⁹⁵ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁴⁹⁶ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁴⁹⁷ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

[198a]

Beyt

(Mef'ülü / Fâ'ölātü / Mefâ'ölü / Fâ'ölün)

- 1· Vā'öz zi ħubš-i ħalk dehān rā nekerd pāk²⁴⁹⁸
Dendān-ı ħod sefīd be misvāk mē-koned

527

[198b]

Beyt

(Fe'ölātün / Mefâ'ölün / Fe'ölün)

- 1· Müdde'ā ħāsil oldı bî-çev ü çün²⁴⁹⁹
“Küllî emrin bi-vaḳtiḫ merhūn”²⁵⁰⁰

528

[198b]

Beyt

(Mef'ülü / Fâ'ölātü / Mefâ'ölü / Fâ'ölün)

- 1· İnkār olur mü'eyyedi ikrār kāzibū²⁵⁰¹
Sekrāna vaṣfī ṣāhididür mest-i ṣāribū

529

[198b]

Mısrâ-ı [Sābit]

(Mefâ'ölün / Mefâ'ölün / Mefâ'ölün / Mefâ'ölün)

- 1· Degül kürsiyye vā'öz Ōarṣa çıkṣaṇ ādem olmazsın

530

[198b]

Müfred

(Fe'ölātün / Fe'ölāün / Fe'ölātün / Fe'ölün)

- 1· Bu gün ol yār bize lutf idecekdür bilürüz²⁵⁰²
Gül[i] ta'rifē ne ħācet ne çiçekdür bilürüz

531

[198b]

Mısrâ-ı İsmetî

(Mefâ'ölün / Fe'ölātün / Mefâ'ölün / Fe'ölün)

- 1· Kenāre Ōazm idelüm böyle bir hevā düşmez

532

[198b]

Mısrâ-ı İzzetî

²⁴⁹⁸ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁴⁹⁹ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁰⁰ “Her işin bir zamanı vardır.”

²⁵⁰¹ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁰² Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi

(Mef'ûlû / Fâ'ôilâtü / Mefâ'ôilü / Fâ'ôilün)

- 1· Yâ Rab eski şehre yeni Ôâdet olmasun

533

[198b]

Müfred

(Fâ'ôilâtün / Fâ'ôiläün / Fâ'ôilâtün / Fâ'ôilün)

- 1· Hârlar zabt eylemiş tahtını sultân-ı gülün²⁵⁰³
Zâğlar tatmış dirîğâ cāy-gāhın bülbülün

534

[198b]

Mısra'ô

(Mefâ'ôilün / Fe'ôilâtün / Mefâ'ôilün / Fe'ôilün)

- 1· Şukûfe-i çemen-i rahmet [est] müy-i sefid²⁵⁰⁴

535

[198b]

Mısra'ô-ı Nâbî

(Fe'ôiläün / Fe'ôilâtün / Fe'ôiläün / Fe'ôilün)

- 1· İdelüm tayy-ı beyāban bir içim şu diyerek

536

[199a]

Der-Vaśf-ı Kahve-hāne Nâbî

(Fe'ôilâtün / Fe'ôiläün / Fe'ôilâtün / Fe'ôilün)

- 1· Kahve sevdāsını sükker giderürmiş dirler
Sâkiyā la'ôlün ile kahveyi zemzemle de gör

537

[199a]

Beyt-i [Nâbî]

(Mefâ'ôilün / Mefâ'ôilün / Fe'ôülün)

- 1· Sunulmadı bağa kahve dime sen
Naşîbün var ise gelür Yemen'den

538

[199a]

Beyt-i Hayâtî

(Fe'ôilâtün / Fe'ôilâtün / Fe'ôilâtün / Fe'ôilün)

- 1· Kible-gāh-ı şaf-ı maşşūd olamazsın ey dil
Şine-çāk olmayıcağ şüret-i mihrāb gibi

²⁵⁰³ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi

²⁵⁰⁴ Bu mısra (1 beyit) Farsça'dır.

539

[199a] **Beyt-i Rûhî-i Bağdâdî**
(Fe'Öilâtün / Fe'Öilâtün / Fe'Öilâtün / Fe'Öilün)

- 1· Ref'Ö idüp şübhe üstinde Öıyāndur didiler
Cennet altında ya üstinde diyenler Şāmun

540

[199a] **Beyt**
(Mefā'Öilün / Fe'Öilâtün / Mefā'Öilün / Fe'Öilün)

- 1· Ya fevc fevc žariḫān ü levn levn libās²⁵⁰⁵
Cihān bi-cilve der-āyed be-aḥseni'l-eṣkāl

541

[199a] **Beyt**
(Mef'ülü / Fā'Öilätü / Mefā'Öilü / Fā'Öilün)

- 1· Ey dil gıdā-yı rûh ez in hākdān me-h'āh²⁵⁰⁶
Tūfān der in tenūr müheyyā'st nān me-h'āh

542

[199a] **Beyt-i Humârî**
(Mefā'Öilün / Mefā'Öilün / Mefā'Öilün / Mefā'Öilün)

- 1· Kitāb-āsā belā bezminde gördüm ḳalb-i Öuṣṣāḳı
Muhālif devr elinden bir dem ağlaruz zamān inler

543

[199a] **Beyt-i Derzîzâde Ulvî**
(Fe'Öilâtün / Fe'Öilâtün / Fe'Öilâtün / Fe'Öilün)

- 1· Ne Öaceb tîz geçer zevḳ u sürür eyyāmı
İrmeden nısf-ı nehāra irişür aḥşāmı

544

[199b] **Beyt**
(Fe'Öilâtün / Fe'Öilâtün / Fe'Öilâtün / Fe'Öilün)

1. Libās- ı Öariyedür hep geçer gönül olma²⁵⁰⁷
Firîb-i hürde-i tîzin-i çārsū-yı cihān

²⁵⁰⁵ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵⁰⁶ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵⁰⁷ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

545

[199b]

Beyt

(Mef'ülü / Fä'ölätü / Mefä'ölün / Fä'ölün)

Minnet Hudā ki her çe taleb kerdem ez Hudā²⁵⁰⁸

Firib-horde-i tiz-bın-i çār-sū-yı cihān

546

[199b]

Beyt

(Fe'ölätün / Fe'ölätün / Fe'ölätün / Fe'ölätün)

Nefehāt-ı āsmānī zi hārīm-i ū mürehhēm²⁵⁰⁹

Zi hitāb-ı āsitāneş şode Ōarş-ı tercemānī

547

[199b]

Beyt

(Mefä'ölün / Fe'ölätün / Mefä'ölün / Fe'ölün)

Meşev melül ki fettāh-ı bāb-ı müşkilhā²⁵¹⁰

Eger derī ki bebended hezār begüşāyed

548

[199b]

Mısra'Ö

(Müfte'ölün / Fä'ölün / Müfte'ölün / Fä'ölün)

Müjde şehidān-ı Ōaşq rüz-i kıyāmet resjd²⁵¹¹

549

[199b]

Mısra'Ö

(Mefä'ölün / Fe'ölätün / Mefä'ölün / Fe'ölün)

Ōllāc-ı vāqıa piş ez vuğu'Ö bāyed kerd²⁵¹²

550

[199b]

Beyt

(Fä'ölätün / Mefä'ölün / Fe'ölün)

Çe hoş est piş-i maħbūb leb rā ziyān kerd²⁵¹³

Kellehā-yı hecr qurbān be ser niyāz kerd

²⁵⁰⁸ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵⁰⁹ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵¹⁰ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵¹¹ Bu mısra (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵¹² Bu mısra (1 mısra) Farsça'dır.

²⁵¹³ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

551

[919b]

Beyt

(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mefâ'îlû / Fâ'îlün)

Vâbeste-i kazâ vü kâderdür leyâl hep²⁵¹⁴
Gün doğmadan meşime-i şebden neler doğar

552

[199b]

Beyt-i Kadrî

(Mef'ûlû / Fâ'îlâtü / Mefâ'îlû / Fâ'îlün)

Kesmedügün eli öpegör bu-durur meşel
Gördün zamanı uymadı o bes zemâneye

[199a der-kenâr]

553

Beyt

(Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün)

- 1· ÓĀlim ü Óāmil olanlar çekmeden endüh [u] bjm²⁵¹⁵
Sākin-i Firdevs olurlar “zālike'l-fevzü'l-Óažim”²⁵¹⁶

[199a der-kenâr]

554

Şāoib Beyt²⁵¹⁷

(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

- 1· Zi İbrāhīm-i Edhem pors mülk-i kâdr-i dervişî
Ki tūfān-djide ez āsāyiş-i sâhil haber dâred

[199a der-kenâr]

555

Şāoib Beyt²⁵¹⁸

(Mefâ'îlün / Fe'îlâtün / Mefâ'îlün / Fe'îlün)

- 1· Eger hîcâb konî ez Hudâ ferîşte sevî
Çonin ki mî-konî ez merdümân hîcâb incâ

[199a der-kenâr]

556

Ve lehu Şāoib²⁵¹⁹

(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

²⁵¹⁴ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵¹⁵ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵¹⁶ “İşte büyük başarı budur.” Tevbe Suresi 89, Mâide Suresi 119 ve Şâff Suresi 12. Ayetlerinden iktibas.

²⁵¹⁷ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵¹⁸ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵¹⁹ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

1. Kesî k'ez halk h'âhed hâcet-i hod morde neş evlâ
Ğariķ-i baħr be an kes ki dest-i nâhudâ gired

557

[199b der-kenār] **Ve lehu Šāōib**²⁵²⁰
(Fāōilātün / Mefāōilün / Fāōilātün / Fāōilün)

1. Pāk kon ez ğıybet-i merdum dehān-ı ħış rā
Ey ki ez misvāk her dem mî-konî dendān-ı sefîd

[199b der-kenār] 558

Ve lehu Šāōib²⁵²¹
(Fāōilātün / Fāōilātün / Fāōilātün / Fāōilün)

1. Çün tevāned hoft ez ħayd-ı cihān fāriğ beşî
An ki ez hākister-i külhan nebāşed bistereş

[199b der-kenār] 559

Ve lehu Šāōib²⁵²²
(Fāōilātün / Mefāōilün / Feōilün)

1. To nebîñî ki sûre-i ihlās
Zîr-i tebbet yedâ ebû leheb est

[199b der-kenār] 560

Rübāōî²⁵²³
(Fāōilātün / Mefāōilün / Fāōilātü / Fāōilün)

1. Dāim ez hūn-i dîde-i mā āb mî-reved
Berg-i nihāl-i teşne-i šāħrā-yı Kerbelā
3. Ey dil fiğān ber ār ki dermānde koşte est
Şehzāde-i do kevn be saħrā-yı Kerbelā

[199b der-kenār] 561

Rübāōî²⁵²⁴
(Mefāōilün / Feōilātün / Mefāōilün / Feōilün)

1. Zamāne ħalkı mecāzî temellük eyleyerek
Baķılsa sûret-i zāhirde cümle muħlısdür²⁵²⁵

²⁵²⁰ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵²¹ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵²² Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵²³ Bu kıta (2 beyit) Farsça'dır.

²⁵²⁴ Sünbül-zāde Vehbi D. R. (2 beyit) s. 535.

²⁵²⁵ muħlısdür: ħālîsdür **M.**

- 3· Hâkîkat üzredür ancak hulus-ı Vehbi-i zâr
Be-hâkîk-ı süre-i İhlâs Âabd-i hâlisdür

[199b der-kenâr]

562

Ve lehu Li-Vehbî²⁵²⁶

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

- 1· Var ise şafâ gûşe-i meyhâne de kaldı
Ferhunde şadâ na'Öre-i mestâne de kaldı
3· Tarf-ı nîgehün seyr ideli gayrıya bakmam
Sâkî gözüm ol dîde-i mestâne de kaldı

[199b der-kenâr]

563

[Başlıksız]²⁵²⁷

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

- 1· Nümâyân hûn-ı dil medd-i nigâh [u] çeşm-i pür-gûda
Be fekk i'Öcâz-ı hüsni güller açmış şâh-ı âhûda

564

[200a]

Beyt²⁵²⁸

(Mef'â'îlûn / Fe'ûlâtûn / Mef'â'îlûn / Fe'ûlûn)

- 1· Dilâ gel ikisinün rûtbesin kıyâs eyle
Hâbîbe Öâşık olan rûhı eylemez mi fedâ

565

[200a]

Beyt-i Eyyûb Sabri Paşa

(Fe'ûlâtûn / Fe'ûlâtûn / Fe'ûlâtûn / Fe'ûlûn)

- 1· Devlet ü Öizzet iki peyk-i devâtuñ olsun
Kande Öazm eyler iseñ devlet ile Öizzet ile

566

[200a]

Beyt-i Bâkî

(Mef'ûlû / Fâ'ûlâtû / Mef'â'îlû / Fâ'ûlûn)

- 1· Seng-i felâhân ura eger dest-i rûzgâr
Kandîl-i âfîtab-ı münevver şikest olur

567

[200a]

Beyt²⁵²⁹

²⁵²⁶ Sünbül-zâde Vehbi D. R. (2 beyit) s. 537.

²⁵²⁷ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵²⁸ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

- 1· Rāz-ı ħod çendan ki be'tvāñi megū bā yār-ı ħod
Yārā yārī boved ez yār-ı yār endişe kon

[200a]

568

Tepedelenli Veliyyü'd-dīn Paşa-zāde Selīm Sırrı Begün Beytidür²⁵³⁰

(Mefā'Öilün / Fe'Öilātün / Mefā'Öilün / Fe'Öilün)

- 1· Diyār-ı ħurbete çıkdum vatandan ayrıldum
Vatan gözümde degül āh senden ayrıldum

569

[200a]

Müfred-i Šabri²⁵³¹

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

- 1· Çek ayağın pāy-ı bend-i ħuśşeden āzāde ol
Pādişāh-ı vaqt olam dirseñ eñir-i bāde ol

570

[200a]

Müfred²⁵³²

(Mefā'Öilü / Mefā'Öilü / Mefā'Öilü / Fe'Öilün)

- 1· Ağyār cefā itmede hem-reng-i felekdür
Āhir bizi de sağ kımaz öldürecedür

571

[200a]

Müfred-i Mişāl²⁵³³

[200b] (Mefā'Öilün / Mefā'Öilün / Mefā'Öilün / Mefā'Öilün)

- 1· Bulur bir gün felekde Öākıbet sen mähı sultānum
Šaķın erbāb-ı Öışķun yirde kıalmaz āhı sultānum

572

[200b]

Müfred-i ÖUbeydi²⁵³⁴

(Fe'Öilātün / Mefā'Öilün / Fe'Öilün)

- 1· Ėuśşamız yok sürürümüz vardur
ÖAķlumuz yok ħuzürümüz vardur

²⁵²⁹ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵³⁰ Şaire ait bir divan tespit edilemedi.

²⁵³¹ Bu gazelin hangi Sabri'ye ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵³² Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵³³ Bu beyit Misali Divanı'nda tespit edilemedi.

²⁵³⁴ Bu beyit ÖUbeydi Divanı'nda tespit edilemedi.

573

[200b] **Müfred-i Ahbâbî**²⁵³⁵
(Fe'ölātün / Fe'ölātün / Fe'ölātün / Fe'ölün)

- 1· Bir taraf yok açılma gonca gibi dil-tengüm
Eteğüm aldı meded hâr-i belâ her yağıdan

574

[200b] **Müfred-i Mişâlî**²⁵³⁶
(Mefâ'ölün / Mefâ'ölün / Mefâ'ölün / Mefâ'ölün)

- 1· Göñül kim Ŗışķ-ı dildâr ile pürdür anda ġam n'eyler
ġam-ı dildârını Ŗâlem bilen dilde elem n'eyler

575

[200b] **Müfred-i Lisânî**²⁵³⁷
(Mef'ölü / Fâ'ölātün / Mef'ölü / Fâ'ölātün)

- 1· Dîvân-ı Ŗışķa yazmak mecnûn-ı nâ-murâdı
İllerde bu meşeldür dîvâne-râ kalem-nîst

576

[200b] **Beyt**²⁵³⁸
(Mef'ölü / Mefâ'ölü / Mefâ'ölü / Fe'ölün)

- 1· Âlât ile hâsıl olur insân ne kemâlât
İrür mi kemâlâta şu kim k'ola kem âlât

577

[200b] **Beyt-i Nâbî**
(Mef'ölü / Mefâ'ölü / Mefâ'ölü / Fe'ölün)

- 1· Taşşîl-i kemâl itmege âlât gerekdür
Taşşîl-i kemâlât kem âlât ile olmaz

578

[200b] **Merhûm Şadr-ı Esbak Yûsuf Ziyâ Paşa**²⁵³⁹
(Fâ'ölātün / Fâ'ölātün / Fâ'ölātün / Fâ'ölün)

- 1· Bildüġiyçün şulb-i pâkinden žuhûruñ yâ Resûl
İtmedi "lâ-takrabâ"²⁵⁴⁰ nehyinden Âdem ictinâb

²⁵³⁵ Kaynaklarda Ahbâbî mahlaslı kişi hakkında bilgi yer almamaktadır.

²⁵³⁶ Bu beyit Mişâlî Divanı'nda tespit edilemedi.

²⁵³⁷ Bu müfredin hangi Lisânî'ye ait olduġu tespit edilemedi.

²⁵³⁸ Bu beytin hangi şaire ait olduġu tespit edilemedi.

²⁵³⁹ Bu beytin hangi şaire ait olduġu tespit edilemedi.

²⁵⁴⁰ "Yaklaşma." Bakara Suresi (2 / 35) ayetinden iktibas.

579

[201a] **Beyt-i Tîğî**
(Mefâ'ölün / Mefâ'ölün / Mefâ'ölün / Mefâ'ölün)

- 1· Egerçi hayli müşkildür kişi dünyâda kām almak
Bütün dünyâ deger ammâ Öadūdan intikām almak

580

[201a] **Müfred**²⁵⁴¹
(Mefâ'ölün / Mefâ'ölün / Fe'ölün)

- 1· Murād itse kaçan bir emri Mevlā
İder esbābını anuñ müheyyā

581

[201a] **Müfred-i Şābit**²⁵⁴²
(Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölātün / Fā'ölün)

- 1· Bu güneş taklîd-i dehr ile dañi bed-hāl olur
Ĥāsilı cellādı kalb itseñ varur Deccāl olur

582

[201a] **Müfred-i Şābit**²⁵⁴³
(Fe'ölātün / Fe'ölātün / Fe'ölātün / Fe'ölün)

- 1· Peşşe-i hār ideli çok maķarrında²⁵⁴⁴ maķar
Ser-i Nemrūd gülü goncesi toķmaķla döger

583

[201a] **Ve lehu Şābit**²⁵⁴⁵
(Mef'ölü / Mefâ'ölü / Mefâ'ölü / Fe'ölün)

- 1· Hecründen ölürsen ne var ey gözleri şehlā
Men mâte mine'l-aşk fekad mâte şehîdā²⁵⁴⁶

584

[201a] **Ve lehu Şābit**²⁵⁴⁷
(Mef'ölü / Mefâ'ölü / Mefâ'ölü / Fe'ölün)

- 1· Her ehl-i hüner ķande ise pür ģam u maĥzūn

²⁵⁴¹ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁴² Bu beyit Sābit Divanı'nda tespit edilemedi.

²⁵⁴³ B.A.Sābit D. Mf. s. 561.

²⁵⁴⁴ çok maķarrında: cevfi dımaında **D**.

²⁵⁴⁵ Bu beyit Sābit Divanı'nda tespit edilemedi.

²⁵⁴⁶ “Aşktan kim ölürse şehit olarak ölür.”

²⁵⁴⁷ Bu beyit Sābit Divanı'nda tespit edilemedi.

Her mashara cāhil göresin tālîŌ[i] meymūn

585

[201a] **Ve lehu Šābit**²⁵⁴⁸

(FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilün)

- 1· Yār ile aġyārı görmekden ölüm yegdür baña
Ey ecel ehlen ve sehlen merhabā şimden gerü

586

[201b] **Ve lehu Šābit**²⁵⁴⁹

(Mefāilün / FeŌilātün / MefāŌilün / FeŌilün)

- 1· Namāz rā be haqīkat қаzā boved līken
Edā-yı sohbət-i yārān қаzā ne h'āhed būd

587

[201b] **Müfred-i Derūnî**²⁵⁵⁰

(FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilün)

- 1· Qut idinmişdür bizi mūr-ı ecel erzen gibi
Kim taşır zır-i zemīne dāne-i erzen gibi

588

[201b] **Müfred-i Taşlıcalı Yahyâ**

(MefŌülü / MefāŌilü / MefāŌilü / FeŌülün)

- 1· Ey mürşid-i kāmīl bu ne sırdur baña bildür
Biñ yıl yaşamaq ādeme bir gūnce degüldür

589

[201b] **Müfred**²⁵⁵¹

(MefŌülü / FāŌilātü / MefāŌilü / FāŌilün)

- 1· ŌĀqīl ne şād olur bu cihānda ne ġam çeker
Cāhil hemişe şād olayum dir elem çeker

590

[201b] **Müfred**²⁵⁵²

(MefāŌilün / FeŌilātün / MefāŌilün / FeŌilātün)

- 1· Ne işdür ey felek dildārı dildārından ayırmaq

²⁵⁴⁸ Bu beyit Sābit Divanı'nda tespit edilemedi.

²⁵⁴⁹ Bu Farsça beyit Sābit Divanı'nda tespit edilemedi.

²⁵⁵⁰ Bu gazel, hangi Derūnî'ye ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁵¹ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁵² Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

Cefâ-keş Óâşıkı yâr-ı vefâ-dârından ayırmağ

591

[201b]

Müfred²⁵⁵³

(MefâÓîlün / MefâÓîlün / MefâÓîlün / MefâÓîlün)

- 1· Kıyâmet Óarz idüp vâÓîž beni kórkutma sen biÓllâh
Kişi yârinden ayrılrsa hemân ol vağt kıyâmetdür

592

[201b]

Müfred-i Šâóib²⁵⁵⁴

(MefâÓîlün / MefâÓîlün / MefâÓîlün / MefâÓîlün)

- 1· Eger küh-ı günâh-i men be mağşer sāye endāzed
Nebîned hiç mücrim rüy-i hurşid-i kıyâmet rā

593

[201b]

Müfred-i Šâóib²⁵⁵⁵

(MefâÓîlün / MefâÓîlün / MefâÓîlün / MefâÓîlün)

- 1· Zi bî-derdân Óilâc-ı derd-i hod costen be ân māned
Ki hār ez pā burūn āred kesî bā niş-i Óağrebhā

594

[202a]

Müfred²⁵⁵⁶

(MefÓülü / FâÓilātü / MefâÓîlü / FâÓilün)

- 1· Rūhem emānet est der in kālîb ü cesed
Angāh ki bāz mî talebend yā ÓAlî meded

595

[202a]

Müfred²⁵⁵⁷

(FâÓilātün / FâÓilātün / FâÓilātün / FâÓilün)

- 1· Hāk-i miğnet āb-ı giryē bād-ı āh nār-ı Óışğ
Dest-i kudret böyle taÓmîr itdi cism-i ādemi

596

[202a]

Müfred²⁵⁵⁸

²⁵⁵³ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁵⁴ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵⁵⁵ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵⁵⁶ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵⁵⁷ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁵⁸ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

- 1· Zerd olsa n'ola kaçları ay ruhları gül-gün
Ser-sûreleri muşhafun ekşer olur altun

597

[202a] **Müfred**²⁵⁵⁹

(Fe'ûlâtûn / Fe'ûlâtûn / Fe'ûlâtûn / Fe'ûlûn)

- 1· Mey-i nâb içmiş idüm çâre sânu derd ü gama
Yârsuz olduğün acısı çıktı depeme

598

[202a] **Müfred-i Âsım**²⁵⁶⁰

(Mef'â'îlûn / Mef'â'îlûn / Mef'â'îlûn / Mef'â'îlûn)

- 1· Dem olmaz bu vücudum hûn-ı gamla olmaya âlûd
Bu cism-i nâ-tüvânûm âb ü hâk-i Kerbelâdandur

599

[202a] **Müfred**²⁵⁶¹

(Fa'ûlâtûn / Mef'â'îlûn / Fe'ûlûn)

- 1· Be Hudâyî ki ü zi Âtse-i hûk
Müş râ kerd der cihân peydâ

600

[202a] **Müfred**²⁵⁶²

(Mef'ûlû / Mef'â'îlû / Mef'â'îlû / Fe'ûlûn)

- 1· Dilber lebinün dâ'îresinde yazılıp dur
Men mâte mine'l-Âşk fe-ğad mâte şehîdâ²⁵⁶³

601

[202b] **Müfred**²⁵⁶⁴

(Mef'â'îlûn / Fe'ûlâtûn / Mef'â'îlûn / Fe'ûlûn)

- 1· Leb-i habîb be dendân giriftem ü goftem
Zihî halâvet-i leb lâilâhe illâ'llâh

602

²⁵⁵⁹ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁶⁰ Bu beytin hangi Âsım'a ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁶¹ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵⁶² Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁶³ "Âştan kim ölürse şehit olarak ölür."

²⁵⁶⁴ Bu beyit (1 beyit) Farsça'dır.

[202b] **Beyt**²⁵⁶⁵
(Mef'Öülü / Fä'Öilätü / Mefä'Öilü / Fä'Öilün)

- 1· Bi'Öllāh šubh-ı kâzibe beñzer bu bahtumuz
Bir kerre ger sefîdlenürse siyâhlanur

603

[202b] **Beyt**²⁵⁶⁶
(Mefä'Öilün / Fe'Öilätün / Mefä'Öilün / Fe'Öilün)

- 1· Felek düşürdi bizi ş'ol ğarîb illere kim
Ne bir lisânumuz aňlar ne tercümân bulunur

Temmet Şod Beyân-ı Müfredât

[203b] **Der-Beyân-ı Rubā'Öiyyât**

604

[203b] **Rubā'Öi Li-Yūsuf Nābi**²⁵⁶⁷
(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

- 1· Sînemi mañzen-i şevk eyledi sevdâ-yı vatan
Çeşmi bigâne-i hâb itdi temâşâ-yı vatan
2· Kalmadı kâr-geh-i dilde metā'Ö-ı ârām
Oldı ğâret-zede-i pençe-i yağma-yı vatan

[203b] **605**
Rubā'Öi-i Cāmi der-Farz-ı Mülemma²⁵⁶⁸

- 1· Derdâ vü hezâr bār derdâ derdâ
K'mrüz nedârem haberi ez ferdâ
2· Ferdâ ki şevem ferd bigâne vü hîş
Rabbi'rham lî velâ tezernî ferdâ

[203b] **606**
Ve lehu der-Farz-ı Mülemma²⁵⁶⁹

²⁵⁶⁵ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁶⁶ Bu beytin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁶⁷ Bu ruba'Öi Nabi Divanı'nda tespit edilemedi.

²⁵⁶⁸ Bu şiir (1 beyit) Farsça'dır.

²⁵⁶⁹ Bu şiir (2 beyit) Arapça ve Farsça'dır.

- 1· Yā men melekütü külli şey'in biyedih
Tübā li meni'r-težāke ve ħarru'l-ğadih
2· İn bes ki dilem coz to nedāred kāmı
To ħ^vāh bedih kām-ı dilem ħ^vāh medih

607

[203b] **Rubā'ī-i Fuzūlī**²⁵⁷⁰
(Mef'ūlū / Fā'īlātū / Mefā'īlū / Fā'īlūn)

- 1· Ey kādī-i ħuceste-liķā kim Ĥaķ eylemiş
Şāñib-serīr-i mesned-i ĥükm-i kaza seni
2· Cehd eyle kim mülāħaza-i nef'ī-dünyevī
Ĥükm-i kaza da itmeye ehl-i hatā seni
3· Maķbūl-i ĥaķ kılmiş iken Ōilm ü ma'rifet
Merdūd-ı Ĥāliķ eylemeye irtişā seni

608

[204a] **Ve lehu Fuzūlī**²⁵⁷¹
(Fā'īlātūn / Fe'īlātūn / F'ōilātūn / Fe'īlūn)

- 1· Men zi iklim-i ŌArab ĥaber nī ez mülk-i ŌAcem
Her do geştīm be izħār-ı sohen kār-ı taleb
2· Yāftīm ez do kerem-pişe murād-ı dil-i ĥiş
Ū zi rāz-ı şāh-ı ŌŌAcem men naħar ez şāh-ı ŌArab

609

[204a] **Sürürī**²⁵⁷²
(Mef'ūlū / Fā'īlātū / Mefā'īlū / Fā'īlūn)

- 1· Vehbiyā ikimūzi birden edebsiz ŌAynı
Eylemiş hem-çü işit ben de cevābın vireyüm
2· Ėāyretün yok mı senün ĥaddini gel gösterelüm
Sen başın tut deli puştun götini ben sikeyüm

610

[204a] **Sürürī**²⁵⁷³

²⁵⁷⁰ Fuzuli Türkçe D. R. (3 beyit) s. 380.

²⁵⁷¹ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

²⁵⁷² Bu gazelin hangi Sürürī'ye ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁷³ Bu gazelin hangi Sürürī'ye ait olduğu tespit edilemedi.

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

- 1· Söylemiş ÖAynî benüm kadın nezzār-ı muşhaf deyü
Eylemiş haktı ki yokdur aña hadd ü gāyeti
- 2· Var ise yazmış orospu kendü pāzūbendine
Rağbet-i zendūstān mahabbet için āyeti

611

[204a]

Li-Ġalib²⁵⁷⁴

(Mef'Öülü / Mefā'Öilün / Mef'Öülün/ Fa'Ö)

- 1· Ey şāh-ı cihān bu çarh u eyvān kimün
İcād kimün bu lutf u ihsān kimün
- 2· ÖAdl eyler iseñ dañi ben olmam me'oyūs
Öİsyān benüm ise Öafv ü ğufrān kimün

612

[204a]

Ve lehu Li-Ġalib²⁵⁷⁵

(Mef'Öülü / Mefā'Öilü / Mef'Öilü / Fe'Öül)

- 1· Ey Hādî-i Ĥazret-i Sübül²⁵⁷⁶ Fahr-i Rüsül
Āyine-i ihsān-ı ezel maẓhar-ı gül
- 2· Şāyān degülüm gülşen-i na'Öta ammā
Eyle keremünden beni gūyā bülbül

[204b]

613

Li-Ġalib der-Ĥaqq-ı Devāzde İmām²⁵⁷⁷

(Mef'Öülü / Mefā'Öilün / Mefā'Öilün / Fa'Ö)

- 1· Ey maẓhar ü hem muẓhir-i esrār ÖAlî
İsnā Öaşerün ĥayline serdār ÖAlî
- 2· Anlar ki Ĥüseyn ü Mūsā vü Ca'Öferdür
İki Ĥasen üç Muĥammed ü çār ÖAlî

614

[204b]

Ve lehu Li-Ġalib²⁵⁷⁸

(Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilātün / Fā'Öilün)

²⁵⁷⁴ Şeyh Galib D. R. (2 beyit) s. 440.

²⁵⁷⁵ Şeyh Galib D. R. (2 beyit) s. 440.

²⁵⁷⁶ Hādî-i Ĥazret-i Sübül: Ĥazret-i Hādî-i Sübül D.

²⁵⁷⁷ Şeyh Galib D. R. (2 beyit) s. 440.

²⁵⁷⁸ Bu şiir (2 beyit) Farsça'dır.

- 1· Ber ser-i Āl-i Ŗabā be'nger e refte'st ez azā
BaŖd ez in in dest-i dāmān-ı rızā h'āhed girift
- 2· Men ki dıdem an nigārın dest rā ġālib zi dūr
Pene-i mŭjgān-ı men reng-i hınā h'āhed girift

615

[204b] **(Başlıksız)**
(MefŖölü / MefāŖilün / MefŖölü / FeŖöl)

Der hāk-i Necef budım āsŭde be h'āb ²⁵⁷⁹
Endiše mekon zi pursiř-i rŭz-i hesāb
Cāyı ki şeved be dil sirke mey-i nāb
Elbette şeved gŭnāh mübdel be savāb

[204b] **616**
(Başlıksız)
(MefāŖilün / MefāŖilün / FeŖölün)

Şāhā rŭy-i to ü gul-deste
Merā berhān zi hırs-i dest-i haste
Ve ez buhl Ŗayās keş beyāz nedehed
Ber kes zen hevān beste

[205b] **Der-Beyān-ı Tārīhāt**

617

Der-Medh ũ Tārīh-i Sancağ-ı Şerif Min-Nutğ-ı Yŭsuf Nābı ²⁵⁸⁰
(MefŖölü / FāŖilātü / MefāŖilü / FāŖilün)

- 1· Hıẓr-ı delil-i rāh-ı sefer sancağ-ı şerif
Nāhl-i riyāz-ı feth ũ ẓafer sancağ-ı şerif
- 2· Devlet anuğ ki nāŖil ola rŭy-māline
Maḥsŭs-ı dest-i ḥayr-ı beşer sancağ-ı şerif
- 3· Ol şemŖe oldu cān ile pervāne bir zamān
Hep ār-yār-ı pāk-gŭher sancağ-ı şerif

²⁵⁷⁹204b Bu sayfada, farklı bir kalemle yazılmış, kime ait olduğu da belirtilmemiş iki rŭbai daha bulunuyor.

²⁵⁸⁰ Nābi D. T. (4 beyit) s. 352.

- 4· Şıdk ile aldılar anı āgūş-ı raġbete
Şıddıķ ile ÓAlı vü ÓÖmer sancaķ-ı şerif
- 5· Virür lisān-ı hāl ile Óaśr-ı Resūlden
Bu aśrda ġuzāta haber sancaķ-ı şerif
- 6· Ol leşkerün muhāfızıdur ġayret-i Hudā
K'ola aña refiķ-i sefer sancaķ-ı şerif
- 7· Her ķande kim kıyām ide ol nahl-i ser-firāz
Olur şemer-feşān-ı zafer sancaķ-ı şerif
- 8· Ol hāk-i rāhı tēc-ı ser-i rüzġār ider
Her ķangı rāha itse ġüzer sancaķ-ı şerif
- 9· Eyler taÓalluķ itdiginün dest ü dūşını
Vā-reste-i hatā vü hater sancaķ-ı şerif
- 10· Pırāmenine uğrayamaz yüz sürenlerün²⁵⁸¹
Dünyā vü āhiretde keder sancaķ-ı şerif
- 11· Eyler anuķ ki çeşmi taÓalluķ ide aña
Sermāye-dār-ı nūr-ı baśar sancaķ-ı şerif
- 12· Olmaz haśāyıs-ı eseri saÓd ü yümnde
ġüncide-i lisān-ı beşer sancaķ-ı şerif
- 13· Ey āśaf-ı yegāne ĤaķÓa eyle şükürler
Kim dūş-ı şıdkuń itdi maķar sancaķ-ı şerif
- [206a]
- 14· Nābı-i nā-tüvānada ey śadr-ı kām-bāhş
Olsun medār-ı hūsn-i nażar sancaķ-ı şerif
- 15· Tārīhini lisān se tūġ ile didi feth
Açdı cihāna²⁵⁸² bāl ile per sancaķ-ı şerif

[206a]

618

Tārīh Berāy-ı Cülūs-ı Hān AĤmed-i Śālīs Li-Nābı²⁵⁸³

(FeÓilātün / FeÓilātün / FeÓilün)

- 1· ÓĀlemün Ĥazret-i Sultān AĤmed
Olcaķ devlet ile sultām

²⁵⁸¹ Bu beyit divanda 11. beyittir.

²⁵⁸² cihāna: cihāda **D.**

²⁵⁸³ Nābi D. T. (2 beyit) s. 253.

- 2· Didi tārîhini hâtif Nâbî
Tāze naqş-ı kalem-i Yezdānî

619

[206a] **Tārîh-i Mosko[f]**²⁵⁸⁴
(Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün / Mefâ'îlün)

- 1· Mizâc-ı şulhî ifsâd eyledi küffâr-ı bed-kirdâr

620

[206a] **Tārîh-i Hüseyn Beg**²⁵⁸⁵
(Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün)

- 1· Çemen-i kâmda handân ola gül gibi Hüseyn

[206a] 621

**Tārîh Berây-ı İtmâm-ı Dîvân der-Tarz-ı
Luğaz Li-Yûsuf Nâbî**²⁵⁸⁶
(Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlâtün / Fe'îlün)

- 1· Hâme bu nüsha-i pâkîze-ter-i ğarrânun
İtdi itmâmına dek tahliye-i çend žurûf
- 2· Düşdi tārîhi daħi nüsha gibi nâdîde
Böyle tārîh ile olmağa sezâdur ma'ûrûf
- 3· Biri žâhir biri bâtın iki tārîh-i ğarîb
Bâtınun fethî velî diğķat-i tab'â mevkûf
- 4· Âhirîn satra irince didi Nâbî tārîh
Bürce deh bâre hücûm eyledi sâlâr-ı hurûf

[205b der-kenâr] 622

**Tārîh-i Vefât-ı Kuvâyeli İbrâhîm Beg Mahdûm-ı 'ÖAbdullâh Beg Güfte-i Tîrânî el-Hâc
'ÖÖmer Sûzî Efendi**²⁵⁸⁷
(Fâ'îlâtün / Fâ'îlâün / Fâ'îlâtün / Fâ'îlün)

- 1· Didi Sûzî 'ÖAbdullâh Beg cevher-i tārîhini
Mîr-i meh-rûy itdi 'Öazm-i ravza-i dârü'l-celâl – 1255

[205b der-kenâr] 623

²⁵⁸⁴ Nâbî D. T. (1 Mısra) s. 360.

²⁵⁸⁵ Nâbî D. T. (1 mısra) s. 291.

²⁵⁸⁶ Nâbî D. T. (4 beyit) s. 319.

²⁵⁸⁷ Şaire ait bir divan tespit edilemedi.

Tārīh-i Vilādet-i Sultān Maḥmūd Hān²⁵⁸⁸
(Fāʿilātün / Fāʿilāün / Fāʿilātün / Fāʿilün)

1. Nürdur geldi Muhammed şulb-i İbrāhîmden

[205b der-kenār] **624**

Tārīh-i Vilādet-i Sultān
Süleymān Güfte-i Vekīl Baba²⁵⁸⁹
(Fāʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün)

1. Bismi'z-zamān bed'en bi-ḳudūmi Hān Süleymān

[205b der-kenār] **625**

Tārīh Berāy-ı Vefāt-ı Kemāl Paşa-zāde²⁵⁹⁰
(Feʿilātün / Mefāʿilün / Feʿilün)

1. Geldi vü göçdi rükn-i aʿẓam iken
Gör şebātını bî-beḳā ḳaşruṇ
2. Fevt-i monlāya didiler tārīh
Vāy gitdi kemāli bu ʿaśruṇ

[205b der-kenār] **626**

Tārīh-i Cülūs-ı Sultān ʿAbdü'l-mecīd Hān Güfte-i Beglinli İbrāhîm Fehmî Beg²⁵⁹¹
(Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün)

1. Tahta geçdi şevket ü iḳbāl ile şeh-zādesi
Çün cihāndan çekdi dāmen Ḥazret-i Maḥmūd Hān
2. Yazdılar erbāb-ı şūrā Fehmiyā tārīhini
Saʿd ile ʿAbdü'l-mecīd Hān oldı sultān-ı cihān
1254 / 192 1255 / 192
Yevm-i işneyn kezā ḥazırān

[205b der-kenār] **627**

Tārīh-i Medḥi der-Taʿmîr-i Cāmiʿ-i Ḥacı Aḥmed Ağa²⁵⁹²
(Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün / Mefāʿilün)

1. Görüp itmāmını Medḥi-i çāker yazdı tārīhin
ʿİbādet-gāh-ı ümmet cāy-ı zîbā cāmiʿ-i Aḥmed

²⁵⁸⁸ Bu tarihin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁸⁹ Bu tarihin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁹⁰ Bu tarihin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

²⁵⁹¹ İbrahim Fehmi Bey hakkında kaynaklarda bilgiye ulaşılamamıştır.

²⁵⁹² Bu tarihin hangi şaire ait olduğu tespit edilemedi.

[205b der-kenār]

628

Tārīh-i Medhî Li-CāmiŌ-i Arslan Paşa-zāde Mehmed Beg²⁵⁹³

(FeŌülün / FeŌülün / FeŌülün / FeŌül)

- 1· Ümid-i kabûl ile Medhî dahi
Alup destine levh ü kilik ü devât
- 2· Didi gördüğü birle tārīhini
Bu cāmiŌdür aŌlā “eçīmu’ş-salāt”²⁵⁹⁴

[206a der-kenār]

629

Tārīh-i Vefāt-ı Ergirreyî Medhî Ōİsā Efendi Güfte-i Maḥdüm-ı Hod Vehbî Efendi²⁵⁹⁵

(FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilātün / FāŌilün)

- 1· Vird idüp maḥdüm[ı] Vehbî rihleti tārīhini
Ola dāŌim cennetü’l-Firdevs Medhîye maḳām

[206a der-kenār]

630

Ve lehu Tārīh-i Diger²⁵⁹⁶

(MeŌŌülü / FāŌilātün / MeŌŌülü / FāŌilātün)

- 1· ŌAzl oldı çün ki Medhî bu manşıb-ı fenādan
İnŌām idüp o demde cāh-ı NaŌīmi Mevlā

[206a der-kenār]

631

Tārīh-i Medhî der-Ĥaḳḳ-ı Şühedā-yı Ergirî-yi Kisrî²⁵⁹⁷

(FeŌilātün / MeŌŌülün / FeŌilün)

- 1· Her şehîdün şadā-yı merḳadidür
“İnne fî’l-cenneti maŌa’l-ebrār”²⁵⁹⁸

[206a der-kenār]

632

Nābî Efendinün Ebu’l-hayra Nahv Oḳudığı Tārīhdür²⁵⁹⁹

(MeŌŌülü / MeŌŌülün / MeŌŌülü / MeŌŌülün)

²⁵⁹³ Medhî’nin bu gazeli yayımlanmış divanda yoktur.

²⁵⁹⁴ “Namazı ikame edin.” Bakara Suresi 43. ayet.

²⁵⁹⁵ Medhî’nin bu gazeli yayımlanmış divanda yoktur.

²⁵⁹⁶ Medhî’nin bu gazeli yayımlanmış divanda yoktur.

²⁵⁹⁷ Medhî’nin bu gazeli yayımlanmış divanda yoktur.

²⁵⁹⁸ “biz cennette iyilerle beraberiz.”

²⁵⁹⁹ Nābî D. T. (2 beyit) s. 293.

- 1· Nahv okıdıcak Nâbî mahdûmı Ebu'l-hayr²⁶⁰⁰
Feyyâz bu ma'ânâyı itdi diline ilķā
- 2· Ādâb-ı teşekkürle Bû'l-hayr didi târih
“Men Ŗallemenî ĥarfen ķad ŗayyerenî Ŗabden”²⁶⁰⁰

[206a der-kenār]

633

Tārîh-i Vilâdet-i Ebu'l-hayr²⁶⁰¹

- 1· CāeŖ min kitābî'llāhî'l-Ŗazîz
Elā lehü'l-halku ve'l-emrū

[206a der-kenār]

634

Dîġer Vilâdet-i Berāy-ı Ebu'l-hayr²⁶⁰²
(FeŖŖlün / FeŖŖlün / FŖeŖlün / FeŖŖl)

- 1· İlāĥî bekon dürem ez ŗer ü ŗŖr
Ķü târih-i men ŗod Ebu'l-hayr nŖr

[206a der-kenār]

635

MerĥŖm Nâbî Efendi Ĥazretleri KendŖ Fevtine SŖyledŖġi TārîhdŖr ki BaŖde'l-vefāt

KendŖ Ķalemiyle MektŖb Bulınmuŗdur²⁶⁰³
(MefŖŖlŖ / MefāŖŖlŖn / MefŖŖlŖ / MefāŖŖlŖn)

- 1· ĶŖn nŖr-i kemġn Nâbî der lŖcce-i nŖr āmed
En tengi-i ten vā rest der dār-ı sŖrŖr āmed
- 2· Tahķġķ-ŗināsān rā ma'ânā-yı ŗŖhŖd-i ġayb
ĶŖyend peŗi târih-i Nâbî be huzur āmed

[206b der-kenār]

636

Tārîh-i Pertev Paŗa Der-Ĥaķķ-ı Ĥazret-i Ķāzî MaĥmŖd Ĥān²⁶⁰⁴

(MŖstefŖŖlŖn / MŖstefŖŖlŖn / MŖstefŖŖlŖn / MŖstefŖŖlŖn)

- 1· Sultān MaĥmŖdŖ's-siyer ŗāhenŗeh-i muŖciz-eŗer
Fermān-revā-yı baĥr ü ber ŗıll-i Ĥudāvend-i Kerġm
- 2· İĥsānı kevne rāygān Ŗadli cihāna ŗāye-bān
CŖlar ġibi cŖdı revān deryā ġibi lŖtfi Ŗamġm

²⁶⁰⁰ “Bana bir harf Ŗġretenin kŖlesi olurum.” Bu sŖz Hz. Ali'ye atfedilir.

²⁶⁰¹ Bu tarih (1 beyit) Arapça'dır.

²⁶⁰² Bu tarih (1 beyit) Farsça'dır.

²⁶⁰³ Bu tarih (2 beyit) Farsça'dır.

²⁶⁰⁴ Bu tarih, Muvakkıt-zāde Pertev Divānı'nda tespit edilemedi.

- 3· Yapdırdı ol şāh-ı enām bu cısr-i nev oldı tamām
Geçdüķce andan hās u Óām her hatvede şükr-i Óaźım
- 4· Híkmetce bir cısr-i meğıd tersānece sedd-i sedıd
ŞanÓatce çün bābü'l-hādıd gāhı bütün gāhı dū-nım
- 5· Olsa deñizler mevc mevc hiç kimse olmaz herc [ü] merc
YaÓnı geçerler fevc fevc bu köpriden bı-havf ü bıı
- 6· Oldı bu bāb-ı dil-güşā cısre mecāzı nev binā
Bābü'l-cısir dınsün buña bu ism ile olur vesım
- 7· Yā Rab hezār ikbāl ile śad şevket ü iclāl ile
Baht-ı hümāyün-fāl ile tahtında olsun müstedım
- 8· Baħr-i sühende sū-be-sū tārıh ıderken cüst-ü-cū
Bulduı bu vefķ-i ārzū Pertev iki dürr-i yetım
- 9· Baħr üzre tersın eyledi Maħmūd Hān cısr-i ķavım
ÓĀlem bedıhı söyledi hāzā sırāt-ı müstaķım
510 700 20 22
Cevher-i ĥısab ile / 1252

[206b]

637

Tārıh Berāy-ı Hayme Li-Nābı Raħmetillāhi ÓAleyh²⁶⁰⁵

(MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün / MefāÓılün)

- 1· Çıķup bir gün ķurulduķda didi tārıhını Nābı
Hümāyün-bārgāh-ı dāver-i devrān mübārek-bād

[206b]

638

Tārıh Berāy-ı Vefāt-ı Hemşıre-i Hod Li-Nābı²⁶⁰⁶

(FeÓılātün / MefāÓılün / FeÓılün)

- 1· Gidi dār-ı bekāya hem-şıre
Eyledi rüzgārımız tıre
- 2· Nā-bedıd oldı bezm-i Óālemden
Ķaldı çeşm-i ümmıdimüz ĥıre
- 3· Nābı-i zār didi tārıhın
Gitdi vā ĥayf ĥacı hem-şıre

[206b]

639

Tārıh-i Bağçe-i Hod Berāy-ı Ferzend-i Hulķ-ı Hayrı²⁶⁰⁷

²⁶⁰⁵ Nābı D. T. (1 beyit) s. 194.

²⁶⁰⁶ Nābı D. T. (3 beyit) s. 247.

(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

- 1· Yâ İlâhî bu şafâ-gâh-ı sa'Öâdet-perver
Ki virür hâtır-ı insâna meserret seyri
- 2· Şâhibine ola sermâye-i Öömr ü devlet
Bulmaya şâhnına yol Öıyş u şafâdan gayri
- 3· Kudsiyân tehniye resminde didi târîhin
Nâbiyâ ola mü'ebbed bu maqâmun hayri

[206b]

640

Târîh-i Vilâdet-i Ebu'l-hayr Ferzend-i Hod²⁶⁰⁸

(Mef'Öülü / Mef'Öülün / Fe'Öülün)

- 1· Sermâye-i fitrâtum Ebu'l-hayr
Ki ez lutf-i ezel penâh dâred
- 2· Târîh-i velâdet-i şerîfeş
Ez derd-i Hudâ nigâh dâred

641

[206b]

Târîh-i Çeşme²⁶⁰⁹

(Mef'Öülü / Mef'Öülün / Fe'Öülün)

- 1· Allah²⁶¹⁰ idicek bu âbı icrâ
Bu bürkeye âsaf-i şaf-ârâ
[207a]
- 2· Güş eylediginde didi Nâbî
Târîhini âb-ı rûh-bahşâ

[207a]

642

Târîh-i Vefât-ı Şâhib-i Gülistân-ı Şeyh Sa'Ödî Kıddise Sırrihü's-sâmi²⁶¹¹

(Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilätün / Fe'Öilün)

- 1· Hümâ-yı rûh-i pâk-i Şeyh Sa'Ödî
Çü der pervâz şod ez rüy-i ihlâs
- 2· Meh-i Şevvâl bûd ü şâm-ı Cum'Öa
Ki der deryâ-yı rahmet geşt Gavvâs

²⁶⁰⁷ Nâbi D. T. (3 beyit) s. 250.

²⁶⁰⁸ Bu tarih (2 beyit) Farsça'dır.

²⁶⁰⁹ Nâbi D. T. (2 beyit) s. 299.

²⁶¹⁰ Allah: Li'llah M.

²⁶¹¹ Bu tarih (3 beyit) Farsça'dır.

- 3· Yekî porsîde sâl-i fevt goftem
Zi hâsân bûd ez an târîh şod hâs

[207b]

643

**Hüve'l-MuŖîn Tîrânî El-Hâc Edhem Beg Hâzretleri Esbak İşkodra Mutaşarrıfı
übbehtlü Şerîfî Muştafa Paşa Hâzretlerinüñ Mahdûmları Maḥmûd Paşa Hâzretlerine
Söylediği Vilâdet Târîhi Şerhiyle MaŖan İşbu Maḥalde Kayd Olundı Bir Beyt-i**

Vâhidden Şerhi Mücibince Yüz Dört Târîh Çıkar²⁶¹²

(FâŖilâtün / FâŖilâtün / FâŖilâtün / FâŖilün)

- 1· Mîr-i Maḥmûd el-haseb necl-i şerîfiyyü'n-neseb
Neyyir-i nûreyn Maḥmûd Beg o hûr-ı bürc-i nûr
- 2· Necl-i destûr-ı şerîfi vâli-i İskendere
Hâzret-i Maḥmûd Beg kim fahr-i aqrân-ı fahûr
- 3· Şulb-i pâk-i Muştafâdan toğdı bu mihr-i münîr
Toğsa da biñ yılda bir toğar cihânda böyle hûr
- 4· Nûr-ı ruhsârından oldı dîde-i devrân-ı qarîr
Eyledi kevnî ihâta şuŖle-i sûr [u] sürûr
- 5· Bu beşâretten didiler bir ağızdan ins ü cân
Levhâşa'llâh bâreka'llâh merḥabâ ey nûr-ı pûr
- 6· Çün tevellüd eyledi bu Mîr Maḥmûdü'l-cenâb
Söyledüm bir beyt kim her mısraŖı târîh olur

[208a]

- 7· Dimemiş bu âna dek bir şâŖir-i Ŗİsâ-nefes
Yüz dört târîhlü bir beyt müverreh-i bî-kuşûr
- 8· Fenn-i târîhde baña hem-nâmî gelmiş Ŗâleme
Mâder-i imkândan toğmış mı böyle nûr-ı pûr
- 9· Eyledüm yüz dört târîh beyt-i vâhid içre derc
Hâtırına itmemiş bir şâŖirin aslâ hutûr
- 10· Âsaf âsaf-zâdenüñ zât-ı şerîfi olmasa
Gevher-i nazmın Vefâyî kadrini kim anlıyor
- 11· Yüzer dört târîh ile bir beyt-i müverreh işte bu
Kadrini bilür vezîr-i nûkte-dân-ı pûr-şuŖûr

Hâzâ Beyt-i Târîh: Sene 1240

Fî Seneti ErbaŖîn ü MiŖeteyn ü Elf

²⁶¹² Bu gazelin hangi Vefâyî'ye ait olduğu tespit edilemedi.

[208a]

Hāzā²⁶¹³

(Fā'ílātün / Fā'ílātün / Fā'ílātün / Fā'ílün)

Rūy-ı pāki meh gibi nāzenin mümtāz pür

Baña tāz[e] nāz ya'Ōni pāk bil kim pür-nūr

Şerh-i Aḡsām-ı Mısra'Ō-ı Evvel

Mecmū'Ōa-i Ecnās-ı Mısra'Ō-ı Evvel: Mecmū'Ōa-i Menḡūta: Mecmū'Ōa-i Sāde:

1240	620	620
Mecmū'Ōa-i Eḡād:	Eḡād-ı Menḡūta:	Eḡād-ı Sāde:
40	20	20
Mecmū'Ōa-i ŌAşerāt:	ŌAşerāt-ı Menḡūta:	ŌAşerāt-ı Sāde:
400	200	200

[208b]

Mecmū'Ōa-i Mi'Ōet:	Mi'Ōet-ı Menḡūta:	Mi'Ōet-ı Sāde:
800	400	400

Şerh-i Aḡsām-ı Muşarra'Ō-ı Şānı

Mecmū'Ōa-i Ecnās-ı Mısra'Ō-ı Şānı : Mecmū'Ōa-i Menḡūta : Mecmū'Ōa-i Sāde:

1240	620	620
Mecmū'Ōa-i ŌAşerāt:	ŌAşerāt-ı Menḡūta:	ŌAşerāt-ı Sāde:
400	200	200

**Tārıh-i AŌzā-yı Mısra'Ō-ı Evvelı MaŌa Ecnās-ı Mısra'Ō-ı Şānı Bā-yek-diğer-i
Terkıbatınuḡ Tafşıl-i Şüretidür:**

1 İbtid[ā] mısra'Ō-ı evvelün

ḡurūfāt-ı mecmū'Ōasını:

²⁶¹³ Burada her mısraın ihtiva ettiğı tarihler aksamına ayrılarak gösterilmiştir.

2 Menķūt-1 mecmūŌ-1 evvelünj 620 maŌa mecmūŌ-1 šānj 620

Yine menķūt-1 mecmūŌ-1 evvel 620 maŌa sāde-i 620 šānj

1 Yine menķūt-1 mecmūŌ-1 evel 620 maŌa ehād-1 menķūta 620

Ve Ōaſerāt-1 menķūta 200 ve miŌet-i sāde-i 400 šānj

[209a]

1 Yine menķūt-1 evvel 620 maŌa ehād-1 menķūta 20

Ve Ōaſerāt-1 sāde 200 ve miŌet-i menķūta 400 šānj

1 Yine menķūt-1 evvel 620 maŌa ehād-1 menķūta 20

Ve Ōaſerāt-1 sāde 200 ve miŌet-i sāde 400 šānj

1 Yine menķūt-1 evvel 620 maŌa ehād-1 sāde 20

Ve Ōaſerāt-1 sāde 200 ve miŌet-i sāde 400 šānj

1 Yine menķūt-1 evvel 620 maŌa ehād-1 sāde 20

Ve Ōaſerāt-1 menķūta 200 ve miŌet-i menķūta 400 šānj

[209a]

Kežālik ehād-1 sāde-i evvel maŌa ecnās-1 mezkūre-i šānj bu minval üzere yine bilā-mükerrer sekiz tārīh çıkar:

17 MecmūŌa-i ehād-1 evvel 40 maŌa Ōaſerāt-1 mecmūŌa 400

Ve miŌet-i mecmūŌa 800 mısraŌ-1 šānj

1 Ehād-1 menķūta-i evvel 20 maŌa menķūta-i mecmūŌa 620

[209b]

Ve Ōaſerāt-1 sāde 200 ve miŌet-i sāde 400 šānj

1 Yine ehâd-ı menķûta 20 ma'â mecmû'ı-ı sâde 620
Ve Óaşerât-ı menķûta 200 ve mi'et-i menķûta 400 şâñi

1 Yine ehâd-ı menķûta 20 ma'â ehâd-ı menķûta 20
Ve Óaşerât-ı mecmû'â 400 ve mi'et-i mecmû'â 800 şâñi

Yine ehâd-ı menķûta 20 ma'â ehâd-ı sâde 20
Ve Óaşerât-ı mecmû'â 400 ve mi'et-i mecmû'â 800 şâñi

26

[209b]

Kezâlik Óaşerât-ı sâde-i evvel ma'â ecnâs-ı mezkûre-i şâñi bu minval üzerine yine bilâ-mükerrer dürüst târîh çıkar:

1 Óaşerât-ı mecmû'ı-ı evvel 400 ma'â menķûta-ı mecmû'â 620
Ve ehâd-ı sâde 20 ve Óaşerât-ı sâde 200 şâñi

1 Yine Óaşerât-ı mecmû'â 400 ma'â sâde-i mecmû'â 620
Ve ehâd-ı menķûta 20 ve Óaşerât-ı menķûta 200 şâñi

1 Yine Óaşerât-ı mecmû'â 400 ma'â ehâd-ı mecmû'â 40
Ve mi'et-i mecmû'â 800 mısra'ı-ı şâñi

[210a]

1 yine Óaşerât-ı mecmû'â 400 ma'â Óaşerât-ı mecmû'â 400
Ve ehâd-ı mecmû'â 40 ve miet-i menķûta 400 şâñi

1 Yine Óaşerâ-ı mecmû'â 400 ma'â Óaşerât-ı mecmû'â 400
Ve ehâd-ı mecmû'â 40 ve miet-i sâde 400 şâñi

1 Óaşerât-ı menķûta-i evvel 200 ma'â ehâd-ı sâde 020

Ve mi'et-i sâde 400 ve mecmû'î mankûta 620 şânî

1 Yine Óaşerât-ı menkûta 200 ma'â ehâd-ı menkûta 020
Ve miet-i menkûta 400 ve mecmû'î sâde 640 şânî

1 Yine Óaşerât-ı menkûta 200 ma'â ehâd-ı mecmû'â 040
Ve miet-i mecmû'â 800 ve Óaşerât-ı menkûta 200 şânî

1 Yine Óaşerât-ı menkûta 200 me'â ehâd-ı mecmû'â 040
Ve miet-i mecmû'â 800 ve Óaşerât-ı sâde 200 şânî

39

[210a]

Kezâlik Óaşerât-ı sâde-i evvel ma'â ecnâs-ı mezkûre-i şânî bu minval üzere yine bilâ-mükerrer dört târîh çıkar:

1 Miet-i mecmû'î evvel 800 me'â ehâd-ı mecmû'â 40

[210b]

Ve Óaşerât-ı mecmû'â 400 mısra' ... şânî

1 Yine miet-i mecmû' 800 me'â ehâd-ı mecmû'â 40

Ve miet-i menkûta 400 mısra' ... şânî

1 Yine miet-i mecmû' 800 me'â ehâd-ı mecmû'â 40

Ve miet-i sâde 400 mısra' ... şânî

1 Miet-i menkûti evvel 400 me'â menkûta-i mecmû'â 640

Ve ehâd-ı sâde 020 ve Óaşerât-ı sâde 200

1 Yine miet-i menkûta 400 me'â mecmû'î sâde 640

Ve ehād-ı menķūta 020

ve Óaşerāt-ı menķūta 200 şānı

1 Yine miet-i menķūta 400

meÓa ehād-ı m ecmūÓa40

Ve miet-i mecmūÓa 800

mısrāÓ ... şānı

1 Yine miet-i menķūta 400

meÓa ehād-ı m ecmūÓa 40

Ve Óaşerāt-ı mecmūÓa 400

ve miet-i menķūta 400 şānı

1 Yine miet-i menķūta 400

meÓa ehād-ı m ecmūÓa 040

Ve Óaşerāt-ı mecmūaÓ 400

ve miet-i sāde 400

[210a]

Kezālik Óaşerāt-ı sāde-i evvel maÓa ecnās-ı meżkūre-i şānı bu minval üzere yine bilā-mükerrer dört tārıh çıkar:

[211a]

Yine ber-ın minval ecnās-ı mısrāÓ-ı şānı zāóil iderek ecnās-ı mısrāÓ-ı ūlāyı Óilāve ile bu veçhile yine bilā-mükerrer elli iki tārıh çıkar

[211a]

645

Hāzā Şerĥ-i Tārıh-i Meżkūr²⁶¹⁴

(FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilātün / FāÓilün)

- 1· Dięle tafşiliyle şerĥin ey vezır-i nūkte-dān
Ĥāk-i pāye Óarż ideyüm tā bula ķalbün ĥużūr
- 2· Ĥarfleri yirmi sekiz[dü]r iki mısrāÓlarıı
Çār deh ĥarf-i mücevher çār deh sāde olur
- 3· Noķtalar[ı] yirmi dörterdür iki mısrāÓlarıı
Elli iki ĥarf ü noķta mısrāÓ eynde bulınur
- 4· Elli iki ĥarf ü noķta ol ķadar tārıh daĥı
ÓAdl-i mızān ile sencıde bu beyt-i bı-ķuşūr
- 5· MısrāÓaynuı ĥāl-dār u sādesi yeksāndur
Ó Aşarāt ile mióet-i ehādıde yeksān olur

²⁶¹⁴ Bu şiir zikredilen tarihin şerhi hakkındadır.

- 6 Sā'at-i leyl ü nehārı müstemildür mısra'ayn
Mažhar-i 'Oadl yüz dört tārīh ile beyt-i bî-kušūr
- 7 Lā-cerem on iki bürcinden dü mısra'ı münir
Toğurur tārīhler mānend-i necm ü māh u hūr
- 8 Pāz deh aqsām-ı evvelden çıkar pencāh ü yek
Elli bir aqsām-ı šāniden daħi eyler žuhūr
- 9 Müstaķildür iki tārīh iki mısra' ey müşir
İki bin ta'dād olunca yüz dört tārīh olur
- 10 Birer al aqsām-ı evvelden ikişer gāh uçur
Mısra'ı šānīnün aqsāmından al say bî-kušūr
- 11 Hāl-dār-ı evveli aqsām-ı šānī eyle ger
Ehl-i istihrāc 'Oadd itse sekiz tārīh olur
- 12 Hem hūrūf-ı sādesin aqsām-ı šānī eyle ol
Yine ta'Odād eylese sekiz daħi eyler žuhūr
- [211b]
- 13 Hem mi'et-i evveli aqsām-ı šānī eyle üç
Hem mi'et-i hāl-dār u sādesinden on olur
- 14 'Oaşarāt-ı evveli aqsām-ı šānī eyle beş
Sāde vü menķūta 'Oaşarātdan sekiz eyler žuhūr
- 15 Evvelün ehādide aqsām-ı šānī eyle bir
Dörter ehādeyn-i evvelden tokuz tārīh olur
- 16 Mısra'ı evvel daħi kendüsi bir tārīh-i tām
Naķl-i icra yek digerle elli iki bî-kušūr
- 17 Mısra'ı šānide mažhar elli iki tārīhe
Yüz dört tārīh-i kāmīl fehmi ider ehl-i şu'ūr
- 18 Bundan artuķ söylemek bu 'Oaşrda mümkün degül
Kābil-i ferdā velīk ister nice sāl ü şuhūr
- 19 Olsa ger bir şā'ir-i 'Oİsā-nefes ol 'Oaşrda
Yüz altmış dört tārīh söylemek mümkün olur
- 20 'OAded-i noķtadan artuķ söylemek mümkün degül
Sa'oy iderler gūyān-ı cihān tā nefh-i sūr
- 21 Şerh ü fahriyye ile tārīh elli iki beyt
Es-sālā ey āšināyān-ı rümüzāt-ı şu'ūr

- 22· Cāóize ister [bu Óāciz] şānuḡa cāóiz midür
Cāóiz iken itmeyesin bendeye iḥsān-ı fūr
- 23· Cāóize ḥüsn-i nažerdür şim ü zer maḡsad degül
ḲāniÓüm derviş-nihādum faḡr u faḡr ile fuḡūr
- 24· Lutf idüp raḡmen lā-Óadā nide iḥsānlar it
Gerçi ḥidmetde ḡusūrum çok duÓāda yok ḡusūr
- 25· Ḥāliḡ-ı lem-yeliḡde budur niyāzum sīḡ ile
Vire saḡa ey efendim nice evlād-ı žekūr
- 26· Devlet ü iḡbāl ile nesl-i şerīfi var ola
Bu cihān-ı fānḡde tā devr ide sāl ü şühūr
[212a]
- 27· Ḥaḡ seni Maḡmūd Beg ile ḡifz ide hem ḡükm-rān
Düşmenān-ı ḡānedānuḡ ḡahr ide Žāt-ı Ğayūr
- 28· Mır Maḡmūd Beg aḡulsun nām-ı žikr-i ḡayr ile
Oḡıyup tā yazalar bu tāriḡi ehl-i düḡūr
- 29· Dü zebānlı ḡāmemüḡ lafin uzatmasun deyü
Başımı kesdüm veliḡin yine sākit olmayor
- 30· Edhem-i ḡāmem duÓādan soḡra cevlan isteyor
İzn vir destür efendim deyem el-ān es-sālā
- 31· Es-sālā ey şāÓirān-ı Rüm u İrān u ÓArab
Çıḡmışam meydānda bu tāriḡle el-ān es-sālā
- 32· İşte meydān-ı belāḡat işte meydān-ı ḡüner
Merd olan meydāne çıḡsun işte meydān es-sālā
- 33· Aśl-ı Tırāḡ Vefāyi çaker-i āl-i Óabā
Sū-be-sū eyler nidā ey ehl-i Óirfān es-sālā
- 34· Çıḡdı meydān-ı ḡünerde yekke-tāz-ı Óāśrdur
İşte meydān işte ḡüy u işte çevḡān es-sālā
- 35· İsterem buḡa nažire şāÓirān-ı aśrdan
Es-sālā ey ehl-i istiÓdād-ı devrān es-sālā
- 36· İrmedi Nevres bu vādḡde ḡubār-ı pāyüme
Es-sālā ey şāÓirān-ı Rüm u İrān es-sālā
- 37· Fenn-i tāriḡde nažirüm gelmemiş min baÓd hem
Ya gelür ya gelmiyor ey nükte-sencān es-sālā

- 38 Pek uzatduñ kâmetüñ ey hâme şimdi it duŖā
İdeyüm tâ med kıla âmîn-i gūyân es-salā
- 39 Hâķ vezîr eyle o nûr yûzi hıfẓ itsün bu şîŖ
Hatm oldu bu duŖāyla buldı pâyân es-salā

[5b der-kenār]

646

Tercümetü's-şevk-i Mevlânâ Örfî Tahmîs-i Mevlânâ Šâoib²⁶¹⁵

(MefâŖilün / FeŖilâtün / MefâŖilün / FeŖilün)

I

1. Zi devr-i gerdiş-i devrân-i çerh-i kec-reftār
Çü âfîtâb fütâdem be-kûçe vü bāzār
3. Çü ğonce bā dil-i hūnîñ ü şîne-i efkār
Cihân beĝstem ü derdā ki hiç şehr ü diyār
5. Ne-yāftem ki fûrûşend baht der bāzār

[6a der-kenār]

II

1. Biyā tabîŖat efrûz-i CebreŖilî kon
Demî be-gülşen-i maŖnî der-â Halîlî kon
3. Hūdāy-rā men-i güm-ĝeste-rā delîlî kon
Kefen be-y-âver ü tâbût cāme nîlî kon
5. Ki rûzgār tabîb est ü âfiyet bîmār

III

1. Ğam-i sipîhr keşî-rā be-hîç ne-ş'mâred
Çi şûd ki sâķî-y-i mā pây kem ne-mî-âred
3. Merā zi cām zücâcî be seyr-i ser dâred
Zi mancınıķ-ı felek seng-i fitne mî-bâred
5. Men eblehâne ğürîzem der âbgîne hîşār

IV

1. Melûlem ez ĝamı sâķî be-künc-i tenhāyî
ŖAceb ki ne-ş'kenem îñ kârgāh-ı mîñāyî
3. Egerçi âyîne-i şāfem zi nûr-i bîñāyî
Merā girifte felek dîde-i temāşāyî

²⁶¹⁵ 5b sayfasında başlayıp 17b sayfasına kadar devam eden ve tamamı der-kenar olarak yazılan bu uzun Farsça metin, hem mecmua metninin insicamının bozulmaması hem de müstakil bir eser hüviyetinde olduğundan buraya yazıldı.

5. Ki şîşe hālî vü men der lecâcetem zi humār

V

1. Menem ki nāle çü mürgān-i bülheves ne-zenem
Egerçi hār şüdem gül be-hiç kes ne-zenem
3. Be-ğayr-i zemzeme-i düst yek nefes ne-zenem
Çünin ki nāle zi dil cüş zed nefes ne-zenem
5. ÓAceb me-dār ger āteş ber-āverem çü çınār

VI

1. Zi dest-i sākî-yi kevşer merā ÓAliyy-i Velî
Reşid yek dü se sāgar zi bāde-i ezelî
3. Şafā-yi āyîne-em şüd zi mihr-i düst celî
Zemāne merd-i meşāf est ü men zi sāde-dilî
5. Künem be-cevşen tedbîr ü hem defÓ-i mazār

VII

1. Keşid tā be-serem āfitāb-i Óālem tiğ
Girifte dūr dilem rüy-i āsumān çün mîğ
3. Zi sūz-i nāle-i men Óālemî horend dirîğ
Merā zemāne-i tennāz dest-beste be-tiğ
5. Zened be-ferķam u güyend ki hān serî mî-dār

VIII

1. Der ān zemāne nihādem kadem be-Óālem-i Óışķ
Ėgam-ı firāk-ı tu-em sāht zūr-i mahrem-i Óışķ
[6b der-knār]
3. Şehid Óışķ-ı tevan rütbe yāft ez dem-i Óışķ
Ve ger kirişme yārem keşed ü ger gam-ı Óışķ
5. Ne āferîn zi lebem ne-ş'nevend ne zinhār

IX

1. Zi ārzü-yi tu derdî ki dārem ender-cān
Cihān be-geştem ü ez kes ne-yāftem dermān
3. Zi düst hāl-i dil-i hod çünan künem pinhān
Dilem zi derd-i gerān-māye çün ceres be-fiğān
5. Zebānem ez gele hālî çü hātîrem zi Ėubār

X

1. Be yār-i men be-şinev yek nefes hikāyet-i yeós
Birun ne-y-āmede cüz men kes ez vilāyet-i yeós

3. Zi men me-renc ki men mî-konem hikāyet-i yeôs
Dil-i harāb-ı merā matlab est āyet-i yeôs
5. Çü zūd reften-i cān piş-i nîm-küşte şikār

XI

1. Çü Ŗaks-i āyine bā ān huceste der hālvat
Be rūy-i ğayr der-i lutf beste der hālvat
3. Zi şerm-i dilber-i men tā nişeste der hālvat
Dilem çü reng-i Züleyhā şikeste der hālvat
5. Ğamem çü töhmet-i Yūsuf devîde der bāzār

XII

1. Der ān zemān ki merā ahterî murād remîd
Şeb-i firāk be-rūz-i vişāl-i men hāndîd
3. Dîger be-dîde felek rūy-i āfitāb ne-dîd
Zi silk-i müddet-i Ŗömrem ki rūzhā düzdîd
5. Ki faşl-ı şeyb ü şebābem güzeşt der şeb-i tār

XIII

1. Hayāl-i zülf-i kecet tāb ez dilem bürde
Zi bahtî-yi hod çend bāşem efsürde
3. Meger bisāt-i çemen āb ez dilem horde
Gül-i hayāt-i men ez bes ki hest pejmürde
5. Ecel ne-mî-zened ez neng ber ser-i destār

XIV

1. Merā be dil heves-i reşk-i sūķ u gülşen nist
Hevā-yi bāĝ ü gül-i manżar-i ruh-i hüsn nist
3. Refîķ u hem-ķafesî ğayr ez in muħammes nist
Birun zi şüret-i zîbā-yi bālişem kes nist
[7a der-kenār]
5. Kez āstîn nem-i eşkem be-çîned ez ruhsār

XV

1. Sitāre çun tabāķ āsmān be-y-ārāyed
Bahār hem çemen āsmān be-y-ārāyed
3. Niyāz-i men çü ruh-i dilberān be-y-ārāyed
ŖArūs-i bahtem eger zülfişān be-y-ārāyed
5. Sefîd gerded zülfeyn-i şāhidān-ı Tatar

XVI

1. Eger zi vaşl-i tu şādem ü ger zi hicr ğamğın
Be hiç tāb dil-i men nemî şevēd teskīn
3. Ğam-ı zamāne be her kūşe bāşedem temkīn
Kudām fitne be şeb ser nihād ber bālin
5. Ki şubh dem şūd ez h^vāb rū-yi men bīdār

XVII

1. Şüküfte şūd serem ez ser be-çib piçiden
Menem ki der çemenem nist tāb-ı hāndiden
3. Bedin neşāt-i çü gülhā ne-mī-tevānem çiden
Cerāhetem çün behāred be Ōāzm-i hārīden
5. Peleng-i nāhun gerded zemāne-i ğaddār

XVIII

1. Der in bisāt-i gülistān ne-yāftem būyī
Piyāleḡ ne-keşīdem be tāḡ-ı ebrūyī
3. Merā ki çeşme-i zehrī'st her şırīn-mūyī
Eger tabīb dehed nāgüvār dārūyī
5. Koned be şire-i dendān-ı mār nūş-güvār

XIX

1. Der ān zamān ki çemen şūd zi cūş-i nev rengīn
Zi ceyb-i gül şüde bülbul zi nālehā-yı hāzīn
3. Der in çemen ki büved der safā çü huld-i berīn
Diğer zi büte-i hārī kūnem şebī bālīn
5. Be sa'Ōy-i zelzele der dīde-em hālāned hār

XX

1. Çü reg ber an şiken-i zūlf ber girih bendem
Çü ğonce çend zer-i ḡalb ber girih bendem
3. Hadeng-i nāle çü ber çarḡ-i pīr-i kūzeh bendem
Be şayd-ı mūrī eger nāvekī be zih bendem
5. Dehān-ı mār şevēd der güzīdem sūfār

XXI

1. Keşī ki ber ser-i hod vājgüne eblaḡ zed
[7b der-kenār]
Medār-ı bāng-ı ene'l-hāḡ meger ki nā-hāḡ zed
3. Ne dest-i sākī-yi mā bāde-i mürevvaḡ zed
Yāḡīn şinās ki Mansūr ez an ene'l-hāḡ zed

5. Ki vā reheda zi zamāne be destgiri-yi dār

XXII

1. Be külliyye tā ciger çāk çāk be dide-i ter
Der āmedī zi derem her zamān gam-i diğer
3. Be fikr-i hicr hored bād-ı vaşl an dilber
Şebī güzeşte be zānū nihādem ser
5. Ki ūftād hıred rā der in harābe güzār

XXIII

1. Serī çünin ki serāşime der hum-i çengān
Serī çünin ki çū kūh-i sipihr ser-gerdān
3. Serī çünān ki ne yārī şenid bi-sāmān
Serī çünin ki be rāh-ı cünūn bes cevlan
5. Gamī çünān ki me-bādā naşib diğer bār

XXIV

1. Serī çünin ki dehed geşt-i naẓm rā yārān
Serī çünin ki dehed mülk-i küfr rā imān
3. Serī çünin ki şeved cümle derd rā dermān
Serī çünān ki heme rāy-ı şavāb bi-sāmān
5. Serī çünān ki sāf şarāb ū dūrd-i humār

XXV

1. Gehī be deşt çū Mecnūn gūş ber ceresī
Gehī be bāğ çū mürğān mānde der kafesī
3. Serī çünin ki derūn her nefes būved nefesī
Be did ū güft be Ōālem me-bād çün tu kesī
5. Cihān be hıştēn-ārā vū hıştēn bızār

XXVI

1. Merā hikāyet-i Ferhād ū laŌl-i Şirīn est
Nedānem in ki serem ber ẓudam bālīn est
3. Menem ki bisterem ez hūn-i dide rengin est
Be girye güfemeş ārī tarīķ-i Ōaql in est
5. Velīk cānib-i inşāf hem nigh mī-dār

XXVII

1. Çū şemŌ' nā-şūde em hūn-feşān zi dide-i ter
ẖazā müdām küned kısmetem be hūn-i ciger
3. Tu rā zi cān-ı dil-i Ōāşīķān nıst haber

[8a der-kenār]

- Kesî çigûne be sāmān der āvered an ser
5. Ki gürz-i zānū-yi berdāšt kūft ber dīvār

XXVIII

1. Her an kesî ki be men gevher-i suhan dāred
Be-d-an zi tarz-i kelāmeş ki hāl ber-dāred
3. Çi cāst hātir-i rencūr-i men ne-y-āzāred
Behand ü güft serāşimegît kem dāred
5. Ve ger ne hādi-yi in reh tu būdej hemvār

XXIX

1. Be hayretem zi tu cānā ki bā çünjñ himmet
Füsürde çend nişinî be kūçe-i hālvat
3. Demî zi kulbe burūn ā ki ez ser-i ġayret
Rehet nümāyem ü ber hışten nihem minnet
5. Ki naqdhā-yi merā nişt çün tu kes miŌyār

XXX

1. Be rāh-ı Ōışk taleb ez ū reh-nümā vü benih
Be dide pāk kün ez behr-i secde cā vü benih
3. Çün zi merdümek-i dide sāz pā vü benih
Nehy kün ez heme endişe-i hatā vü benih
5. Be hāk-i merqad-i kuhl-i cevāhirü'l-ebşār

XXXI

1. Çi merqad an ki buved secdegāh-i mülk ü melek
Çi merqad an ki felek rā gulî'st be tārek
3. Çi merqad an ki buved çeşm-i mühr rā Ōaynek
Çi merqad an ki buved der şikence tā be felek
5. Hevā-yi manzar-i ū ez terākimü'l-ebşār

XXXII

1. Zi behr-i kî'st şifat āfitāb ez ser-i derd
Der āsitān-i tu māled be hāk çehre-i zerd
3. Behişt der hāremet güft tā ki rü āverd
Be hāyretem ki çi şanŌat be kār burde ki kerd
5. Be tengnāy-i cihān vazŌ-i in binā miŌmār

XXXIII

1. Nihem sipihr eger āyedeş be hem sāye

- Zi táb-i şerm be-māned der evvelîn pāye
3. Çünan zi şan-Ōat-i mi-Ōmār beste pīrāye
Eger be kıadr-i bülendī be-y-efkened sāye
5. Muhīt-i kevn ü mekân gerded āsumān-kirdār

[8b der-kenār] XXXIV

1. Eger şeved kef-i hākeş sirişt-i Ōālem-gün
Çü āfitāb şeved nīm haşt-i Ōālem-gün
3. Nivışte Ōālem-i şun-Ōeş behişt-i Ōālem-gün
Kitābe eş ki büved ser-nivışt-i Ōālem-gün
5. Çi bûy-i cāme-i Yūsuf be rûz dide gubār

XXXV

1. Kemend-i fikr kucā mī resed be bālāyeş
Fütāde sāye-şıfat āfitāb der pāyeş
3. Çerāğ-i dide büved manżar-i muşaffāyeş
Zihī şafā-yi Ōimāret ki der temāşāyeş
5. Be dide bāz negerded nigāh ez dīvār

XXXVI

1. Der in harem ne hemin beng nāz mī āyed
Ki cebre-Ōıl zi rûy-i niyāz mi āyed
3. Felek dü bār berāy-i namāz mī āyed
Zi şaff-i günbedeş imşāl bāz mī āyed
5. Her an şadā ki keşī dāde der hārimeş pār

XXXVII

1. Rümûz-i ğayb nümāyed temām der nażareş
Keşī ki hāk-i dereş şaht sürme-i başareş
3. Behişt-i bûy-i gülistān bedüzd hāk-i dereş
Çi kıadr-i şubh şināsend sākinān-ı dereş
5. Ki der havāli-yi ûş ām rā nebûde güzār

XXXVIII

1. Eger tu h'āhī zi evşāf-i bī-hadeş gūyī
Gümān me-dār ki yek harf ez sadeş gūyī
3. Zi zer-feşāni-yi envār-ı merķadeş gūyī
Ger āfitāb der āyed be günbedeş gūyī
5. Ki der miyāne-i fānûs şüd meges tayyār

XXXIX

1. Zi pıç-i küngüre-eş çarh-râ girifte Óinân
Hemîşe ber der-i û âfitâb ser-gerdân
3. Derân hârim çü huffâş geşte-em hayrân
Çü zerrehâ-yi perîşân semâó-i nûr-efşân
5. Nücûm-i bî-Óaded-i âsumân der û seyyâr

XL

1. Demî ki dest-i kazâ nakş-i in gammâzet best
Sütûn-i kadr-i refîş ber âsumân peyvest
[9a der-kenâr]
3. Be pîş-i rifÓat-i û nüh sipihr-i gerdûn est
Ġubâr-i ferş-i hârimiş be tâc-i arş nişest
5. Eger zi cünbiş-i mürî bülend geşt Ġubâr

XLI

1. Ber âsitâne-i ân ravza her ki mâled rû
Çü zülf ber gül-i hurşid mî-zened pehlû
3. Gülî'st der çemen-i şunÓ şekl-i ħubbe-i û
Ki Óarş râ'st be dervâze-i küngüre-i û
5. Ki Óarş dâşte ber devr-i û zi küngüre hâr

XLII

1. Sipihr k'in heme rifÓat be hîştên çide
Derûn-i tavķ çü tıflân be hâk ġaltıde
3. Egerçi nâsiye-i Óömrêş be hâk mālîde
Ez âsitâne-i û taÓnehâ-yi ne'snide
5. Be pāye pāye-i hod Óarş mî-küned izhâr

XLIII

1. FulūÓ-i şubh-demeş hemçü vādî-i îmen
Ġubâr-i hâk-i dereş perde-i bûy-i pîrâhen
3. Zi nûr-i encümeneş şemÓ-i âsumân rûşen
Deriçe-eş be ziyâ dide-i Süheyl-i Yemen
5. Neşîmeneş be hevâ KaÓbe-i nesîm-i bahâr

XLIV

1. Ġubâr-i dergeheş ez dide-em mebādâ kem
Bihişt mî-hored ez hâk-i intihâb ħasem
3. Zi nûr-i feyz-i şehinşâh-ı aÓzam u ekrem

- Çü şubh u beyze-i hürşid perverd şikem
5. Ger âsitâne küned şire der ân dîvâr

XLV

1. Çigüne şer' dehed vaşf der zebân qalem
Zi dest-bûs-i gülşen-i çiðehâ-yi bâğ-ı İrem
3. Hârîm-i ravza-i û hest çün dil-i mahrem
Rümûz-i gayb-i muşavver şevved der û her dem
5. Çün hâtirî ki buved der taşavvur-i esrâr

XLVI

1. Çe ihtiyâc be tâ'at der âsitâne-i û
Hemîn bes est beşâret der âsitâne-i û
3. Gülî'st der çemen-i şun' şekl-i kûbbe-i û
Be gâh-i cûş-i ziyâret der âsitâne-i û
[9b der-kenâr]
5. Nüh âsumân be teh-i keş güm koned destâr

XLVII

1. Zi behr-i tavf-ı dereş ger melek hevâ gîred
Zi rif'ateş heme cā dāmen-i şafā gîred
3. Zi cûş-i halk eger ez dereş hatā gîred
Felek be pençe-i hürşid ez hevâ gîred
5. Eger Őamāmej ũfted zi tārek-i zevvār

XLVIII

1. Zi şevk-i manžar-i û âfitāb direng ü pū
Çi kudreteş ki tevāned nihād rŭy ber ũ
3. Zi iştîyāk ser-ā-şîme geşte-em her sū
Ez ân zamān ki fütādeş nažar be şemse-i ũ
5. Şŭd âfitāb-perest âfitāb harbā-vār

XLIX

1. Zi beski feyz-i hevâ geşte dil-nişîn der vey
Şŭd âfitāb zi envār hŭşe-çîn der vey
3. Be cāy-i gül heme dil rŭyed ez zemîn der vey
Be dāğ-ı lāle tŭvān yāft yāsemen der vey
5. Çü bistered zi sereş mihr-i sāye-i dîvār

L

1. Temām-ı şevk hayāl tā hemçŭ mest ũ dîvāne

- Be yād-i dūst beste zi h^viş bîgāne
3. Menem ki mî keşem ez zehr-i hicr peymāne
Nedānem ey felek insāf mî dehî yā ne
 5. Ki zi hezār cefāyet yekî konem izhār

LI

1. Eyā sipihr-i cefā-pîşe vü vefā-düşmen
Der āy yā men-i ğam-dîde der maķām-i suhan
3. Eger tu rûy netābî mebād kem ez men
Furū nişîn be du zānū ve çîn berāber ve zen
5. Ber an sıfat ki deġā-pişegān-i daŖvîdār

LII

1. Biyā biyā benişîn rû be rûy şerm mekun
Zi hāl-i men beşnev güft-gûy şerm mekun
3. Eger h^vāb-ı niküyem begûy şerm mekun
Bebîn merā be çunin ārzûy şerm mekun
5. Ki āb-ı rûy-i merā nişt şerm-i kes der kār

LIII

1. Gehem be Ŗarş-ı berîn bîñî ez çünān merķad
[10a der-kenār]
Gehî be nāle çünîn bîñî ez çünān merķad
3. Sipihr rā çü zemîn bîñî ez çünān merķad
Merā be şevk-i çünîn bîñî ez çünān merķad
5. Merā be dest-i tehî bîñî ez çünān bāzār

LIV

1. Ne faķr-işān dehî ne hûkûmet-i atlas
Ne nāle-i dil-i mahzûn dehî ne bang-ı ceres
3. Ne kûşe-gîrî-yi anķā dehî ne tayy-ı feres
Ne bāl-i rûh-i ķuds mî dehî ne perr-i meges
5. Ne sîm-i ķalb dehîne zer-i tamām-Ŗayār

LIV

1. Be ķîn-i haste-dilān piş ezin mebāş ki tu
Kesî nekerde bāzār-i in telāş ki tu
3. Ne piş-i hālķ begüyem şarîh u fāş ki tu
Ez in muŖāmele hod münfaŖil mebāş ki tu
5. Be mūr per dehî ez pāy-i men berî reftār

LV

1. Zi iştıyāk-i sefer çün be her taraf berevem
Be cezbe-i dil-i mā KaŖbe-i şeref berevem
3. Mişāl-i gevher eger rŭzj ez šadev berevem
Be kāvış-i müje ez Gŭr tā Necef berevem
5. Eger be Hind helākem kunj ve ger be Tatar

LVI

1. Sitize ger felekā bā menet nizāŖ zi çist
Be bî-zebāni-yi men der zamān nizā zi çist
3. Çü dide djd merā bā tu der meşāf zi çist
Sitize bā tu çü kâhir delil-i dāniş nist
5. Zebān gezidem ũ kerdem zi gŭfte istiġfār

LVII

1. Neyem be kın-i tu kâdir ki Ŗācizem Ŗāciz
Bebaş gŭfte-i şāŖir ki Ŗācizem Ŗāciz
3. Çü hest pış-i tu žāhir ki Ŗācizem Ŗāciz
Teraĥĥumj bekun āhir ki Ŗācizem Ŗāciz
5. Nigāh kun ki çi hŭn mî-çekānem ez gŭftār

LVIII

1. Zi müjde-i tu çünān hātirem şeved hoşnŭd
Be hiç bāb zi kāsıd neyāftem maşsŭd
3. Çünin ki ber dil-i men her nefes ġamj efzŭd
[10b der-kenār]
Çerā suhan nebuved derdnāk ũ hŭn-ālŭd
5. Ki tā leb ez teh-i dil mîkuned be rış gŭzār

LIX

1. Menem ki çün ceresj mihr ũ tāb-i mest-i tu em
Menem ki sāye-şifat hemçü hāk-i pest-i tu em
3. Ne hemçü seng çünān derj şikest-i tu em
Merā ki dest begired ki zjr-i dest-i tu em
5. Merā ki kār gŭşāyed ki ez tu ĥized kār

LX

1. Çi herze-gŭ şüdem ez ĥazen-i dil-i nāşād
Çi herze-gŭ şüdem ez tîre-baht-i māder-zād
3. Çi müjde-gŭ şüdem ez felek yāft murād
Çi herze-gŭ şüdem ez derd-i dil ki şermem bād
5. Tu kıştj ki şevj dest-gjr ũ kār-gŭzār

LXI

1. Merā zi zād-ı Hızr an keşî ki sāmān dād
Hazine-i dil-i pür-dāğ u çeşm-i giryān dād
3. Zi şevk-i gerdiş-i seyyār ebr-i müjgān dād
Hemān ki tavk-ı qarāreş merā be tūfān dād
5. Be nîm mevce güzāredzi vartā em be kenār

LXII

1. Der muhît-i Ŗināyet ŖAliyy-i Ŗālî-ğadr
Ŗİmām-i kıble-i tāt ŖAliyy-i Ŗālî-ğadr
3. Sevār-i rüz-i şecāt ŖAliyy-i Ŗālî-ğadr
Şeh-i serîr-i velāyet ŖAliyy-i Ŗālî-ğadr
5. Muhît-i Ŗālem-i dāniş cihān-i Ŗilm-i vağār

LXIII

1. Felek birun nereved ez şalāh-i himmet-i ũ
Çü zerre mihr ũ medār-i şabāh-i himmet-i ũ
3. Bedîde cevher-i kül yā cenāh-i himmet-i ũ
Luğat-nivîş-i hîred der sîhāh-i himmet-i ũ
5. Be maŖni-yi luğat-i endek āvered bisyār

LXIV

1. Çü zülfiğār be āheng-i ceng ber dāred
Zi berğ-ı tîğes yāğūt reng ber dāred
3. Zi tîrkeş-i ġazabeş çün ġadeng ber dāred
Mîşāl-i āyine endîşe zeng ber dāred
5. Ki āvered be dil-i düşmeneş be sehv ũ güzār

[11a der-kenār] LXV

1. Debîr-i çarh çü ġîred be keŖ Ŗinān-i ġalem
Pey-i nişār-i Ŗatā bî-kefeş be-ğāh-i kerem
3. Nücūm-i şābit ũ seyyāre āvered be-rağam
Besān-i dāŖire der ġasr-i cūd-i ũ her dem
5. Şeved mülākî-i āğāz-i intihā-yi şümār

LXVI

1. Zemāne kerd sitem reft rüz-i mevlūdeş
Hezār fitne vü şer ħoft rüz-i mevlūdeş
3. Bedîn tarîğ güher süft rüz-i mevlūdeş
Felek be cevher-i kül güft rüz-i mevlūdeş

5. Henūz seyr künem yā resīd vaqt-i qarār

LXVII

1. Müdām gevher-i Ŗışķem bered ĥased be müje
Zi şevķ-i ĥāk-i deret mī raĥt kened be müje
3. Ruĥ-i tū ger nedeĥed ez ĥayā meded be müje
Zi merdūmek neresed nūr tā ebed be müje
5. Çü beşkenī ĥareket der mefāsil-i envār

LXVIII

1. Demī birūn nereved ez rızā-yi Ŗadl-i tū žulm
Çigūne ser negüzāred be pāy-i Ŗadl-i tū žulm
3. ŖAceb ki beste küned der-i binā-yi Ŗadl-i tū žulm
Be her diyārī ki āyed nevā-yi Ŗadl-i tū žulm
5. Deĥed dirāzi-yi dest-i sitem be pāy-i firār

LXIX

1. Be dergeh-i tū felek tā ĥamīde ez taŖžīm
Nihāde dest-i tū ez lutf ber sereş dīĥīm
3. Heves nemī küned ez ĥuld ger keşed be naŖīm
Be tür-i Ŗālem-i vaĥdet küşūde şevķ-i gīlīm
5. Be nāz –i niŖmet-i ĥüsn-i tū rūze-i dīdār

LXX

1. Zi şerm-i lafż-i tū der ĥuşāb der Ŗaraķ est
Zi baĥr-i ĥod-i tū mevc-i seĥāb der Ŗaraķ est
3. Eger ġalat bekünem ez ĥicāb der Ŗaraķ est
Henūz nāsiye-i āfitāb der Ŗaraķ est
5. Ez ān fūrūġ ki ber vey feşāndī ez ruĥsār

LXXI

1. Zi berķ-i tīr-i t ū reng-i şafaķ hizāb henūz
Zi tāb-i rüy-i tū ĥurşīd der niķāb henūz
[11b der-kenār]
3. Zi şubĥ-i rüz-i ezel dāred ıztırāb henūz
Zi şerm-i rüy-i ĥayāl-i tū āfitāb henūz
5. Be her taraf ki reved hest rüy ber dīvār

LXXII

1. FulūŖ-i şubĥ-i tū ez matlaŖ-i ümīd demīd
Be pīş-i mihr-i ruĥet zerre būd meh ü ĥurşīd

3. Çigüne der du cihān ez tū kes şeved nevmîd
Heme terāviş-i cevri be kâviş-i ümmîd
5. Heme nevâziş-i nāmūs ü hem güzâriş-i ār

LXXIII

1. Nesîm-i mihr-i tū tuğrā-yi gülşen-i devrān
Şemîm-i feyz-i tū ziynet-tirāz-i her bostān
3. Zi ceng ü şulh-i tū rengin çehār bāğ-i cihān
Ğubār-i hāşm-i tū ārāyiş-i külāh-i hāzān
5. ŞuŖā-i lutf-i tū efzāyiş-i cemāl-i bahār

LXXIV

1. Zi muŖcizāt-i kelāmet mesîh şüd gūyā
Negeşte dide-i YaŖkūb bî-ruhet bînā
3. Zi cūş-i ebr güft mî teped dil-i deryā
Muht ber kef-i cevri tū mevc kerde fedā
5. Sipîhr-i ber serî-cāh-i tū kerde evci nişār

LXXV

1. Be hāk-i tîre büved menzilem zi ğam çe sūd
Girih şüd ez rüyet der dilem zi ğam çe sūd
3. Fenā-yi mahz büved hāsılem zi ğam çe sūd
Zi şevk-i kūy-i tū pā der gilem zi ğam çe sūd
5. Hezār cān-i girāmî ve yek qadem reftār

LXXVI

1. Gehî çū tıfl-i sirişkem reved be bed-hūyî
Şemîm-i hāk-i deret āyedeş be dil-cūyî
3. Ferā be kişver-i Hind ez ğuluvvî cādūyî
Çū hayme devre-i dāmānem āsumān gūyî
5. Be şad tınāb fūrū-beste est ü şad mismār

LXXVII

1. Zi dideî rihthem eşk hemçü cünd-i nücüm
Zi girye âteş-i şevkem nemî şeved maŖlūm
3. Merā zi rüz-i ezel kâşki nebūde kudüm
Be gulhen āmede ez ravza māndeem mahrūm
[12a der-kenār]
5. Ki rüy-i Hind siyāh bād ü pāy-i hırś figār

LXXVIII

1. Eger ğam-i tu kuned der cihān helāk merā
Der iştīyāk-ı tu mürden büved çe bāk merā
3. Küned be secde sücūd-i deret be hāk merā
Zi şevk-i kūy-i tu her cā şevem helāk merā
5. Keşed be secde sücūd-i deret be hāk merā

LXXIX

1. Zi hırs-i tabŖ-ı harış ü zi nefis-i nā-fermān
Gehi berehmen-i büt kıbleem gehi ruh̄bān
3. Begū be şāhib-i cennet hādisem ey derbān
Ne dīn be cāy ü ne imān be süy-i h'ışem h'ān
5. Meger zi şerm-i tu begşāyem ez miyān zünnār

LXXX

1. Şafā-yı şineem ez dāghā-yı rengin est
Be yād-ı vaşl-ı tu em in tarīķ u āyin est
3. Merā be dil zi vişāl-i tū müjde çendin est
Zi vaŖdehā ki be hod kerdeem yekī in est
5. Ki der tavāf-i tū h'āhem girışten bisyār

LXXXI

1. Künem zi hecr-i tū çend nāle-i dilsüz
Hoşā demī ki büved şām mātemem nevrüz
3. Zi tār-ı şerm der in fikr māndeem şeb ü rüz
Nişār-ı kūy-i tū dārem hezār cān ü henüz
5. MetāŖ-ı men heme dest-i tehī'st hemçü çınār

LXXXII

1. Kemend-i nāle-i men tāk geşte Ŗālem-gir
Ġazāl-i çarh nebīned mest çün naheir
3. Bihār-ı kevn ü mekān hem nesāzedeş tedbīr
Eger zi āteş-i şevkem şeved fūrūğ-pezir
5. Be selsebīl zened gūte mürğ-i āteş-hār

LXXXIV

1. Menem ki vāleh ü hāyrān be tāliŖ-i h'ışem
Bā ehl-i derd gehi vehmem gehi rişem
3. Eger semend-i felek sergeşt zi rişem
Merā çü dīde būd eblaķi çe endişem

5. Ki in kereng ü harûn est ü an keher rehvar

LXXXV

1. Eger meded neküned nâtüvân âhir
[12b der-kenâr]
Tavâf-ı kûy-i tû em mî keşed Óinân âhir
3. Be râh-i şevk-i tû cân est der miyân âhir
Çigûne pâý kem ârem zi âsumân âhir
5. Ki ber der-i tû büved dâóimeş ber-i reftâr

LXXXVI

1. Bedân hâkîm ki maâhkûm-i hükm-i sultân nîst
Be an kerîm ki ü râ be bâb-i derbân nîst
3. Be Óâlemî ki revâ hâcet est bostân nîst
Be ân hudây ki der şehir bend-i imkân nîst
5. MetâÓ-ı maÓrifeteş nîm zerre der bâzâr

LXXXVII

1. Be hayme-dâri-yi taht-ı serây-ı ü ki keşed
Be bezl-i bendi-yi cân-ı sehâ-yı ü ki keşed
3. Be feyz-i rahmet-i bî-müntehâ-yı ü ki keşed
Be cezr ü medd-i muhîjt-i Óatâ-yı ü ki keşed
5. Be nîm mevce-i cezbe dü Óâlem günâh râ be kenâr

LXXXVIII

1. Be qadr-i ü ki felek râ be qadr-i ü pâye
Be şunÓ-i ü ki cihân râ'st rahmetiş sâye
3. Be zât-i ü ki müberrâ büved zi hemsâye
Be kûnh-i ü ki taÓaccüb neşüd girân-mâye
5. Ez in ki kerd zi derkeş Nebî be Óaczi ikrâr

LXXXIX

1. Be sâniÓî küned rûh-i hemnişin hased
Be qâdirî ki hamel râ rehmed be çeng-i esed
3. Be hükm-i ân ki zi fevteş be mihr ü mah resed
Be kilik-i u ki nivîşt ü besâ ki be-nivîsed
5. Be rûy-i şafha-i Óâlem sutûr-i leyl ü nehâr

XC

1. Be şadıķî ki zi şıdķeş tulûÓ-i mihr demîd
Be râzıķî ki be kısmiş be mihr ü mah resîd

3. Be Óālemī ki zi Óilmeş kesi neşüd nevmīd
Be hāzıkī ki zi dārū-yi hikmeteş gerdīd
5. Şikeste reng-i hāzan ü şiküfte rüy-i bahār

XCI

1. Be Hālīkī ki zi emreş gül-i murād-ı sirīşt
Be şānīÓī ki hem ez mihr ü māh sāz ü heşt
3. Teraĥĥumi ki be her kine toĥm-i nikī kişt
[12a der-kenār]
Be lutf-i u ki zi feyzeş nümüne est behīşt
5. Bu cūd-i u ki zi digeş nemek çeşi'st buhār

XCII

1. Be feyz-i u ki hem eş ģadr-i u büved dermān
Be bezm-i u ki hem eş cūd-i u büved sāmān
3. Be derd-i u ki hem eş lutf-i u büved dermān
Be ĥışm-i u ki hem eş hilm-i u'st şu'le-feşān
5. Be künh-i u ki hem eş Óilm-i u'st āyine-dār

XCIII

1. Be ĥüsn-i u ki be dil-hastegān çeşāned derd
Be Óışķ-ı u ki be pehlū-yi cān nişāned derd
3. Be hecr-i u ki zi ten-perverān keşāned derd
Be vaşl-i u ki be şūrīdegān feşāned derd
5. Be şevķ-i u ki be bāzū-yi dil firisted kār

XCIV

1. Be Hadiĳ ki büved reh-nümā der ān arśa
Beseyyidi ki büved pişva der ān arśa
3. Be şāfiÓī ki dehed cāy-ı māderān arśa
Be sāye-i Óālem-i Muştafā der ān arśa
5. Ki āfītāb şevd hem alāķa-i destār

XCV

1. Be āfītāb-ı ģemeneş ki hest nūr-efşān
Be kūy-i Óarş-ı serīreş ki hest reşķ-i cinān
3. Be āb-ı rüy-i matareş ki hest naķd-i revān
Be āstīn-i kerīmeş ki hest genc feşān
5. Be āstān-i ĥarīmeş ki hest nāsiyezār

XCVI

1. Be dergehī tu ki ĥurşīd rā keşed mekhūl

- Be ravza-i tu ki cennāt rā dehed maḥsūl
 3. Be ḥaṣmet tu ki ne çarḥ rā girifte nüzül
 Be niŖmet-i tu ki endāze mi koned maŖžül
 5. Be medḥat-i tu ki endişe ra küned efkār

XCVII

1. Be āb-ı dide-i tıflān-ı Ādem ü Ḥavvā
 Be sūz-i ŝine-i leb-teŝnegān deŝt-i belā
 3. Be nūr-i pāk-i Ŗimāmān-ı Yesrib ü Bathā
 Be silk-i yazde Ŗaḳdi k'ezan dü lüölü rā
 5. ŖAli'st ebr-i maṭır ü Betül-i deryā-bār
 [13b der-kenār]

XCVIII

1. Be meclisi ki feŝānde'st nāzger nağme
 Be mutribi ki feŝānde'st der ciger nağme
 3. Pür ez dehān-ı dil-i zār ser-be-ser nağme
 Be tayır erini senc-i bi-eşer nağme
 5. Be len-terāni hem zevḳ-i müjde-i didār

XCIX

1. Be kıble sā deri miḥrāb-ı ebrū-yi heves est
 Be nāvek-efkeni-i çeşm-i Türk-i çābük est
 3. Be ŝāh-i ḥüsn ki der şehr-i Ŗiŝḳ āyın best
 Be Ŗiŝveḳ ki Züleyhā bürjü ez u kefi dest
 5. Be fitnei ki Mesihā güzid ez u ser-i dār

C

1. Be şinei ki zi ŝevḳat küned gülistānı
 Be dideḳ ki küned ez ğam-i tu ummānı
 3. Be ḥikmet-i tu ki muḥtāc ez periŝānı
 Be ān metāŖ ki gevher-furūŝ-i KenŖānı
 5. Be Mısr bürd lübāb-ı çeşm şüd bāzār

CI

1. Be piş-i ğamze-i Ŗırin ü tişe-i Ferḥād
 Be ŝerm-i rüy-i Ŗarūŝi be ḥ'āhiŝ-i dāmād
 3. Be naḳŝ-bendı-i Mānı vü ḥāme-i Behzād
 Be burḳa-i meh-i KenŖān ki hest ḥüsn-ābād
 5. Be ḥaclegāh-ı Züleyhā ki hest Yūsuf-i zār

CII

1. Be ān behişt ki zāhid ez u ibāret yāft

- Be ān na'Ōīm ki dervīş ez u kanā'Ōat yāft
 3. Be şehd-i Ōıŷk ki Şırın ez u hālāvet yāft
 Be ān durūğ ki Ferhād ez u şehādet yāft
 5. Be ān terāne ki Mansūr ra keşjd be dār

CIII

1. Be ān dilī ki der u hest hāset-i Şırın
 Be sīnej ki pır est ez muhabbet-i Şırın
 3. Be lezzetj ki büved der ibāret-i Şırın
 Be tışej ki zi etrāf-ı sūret-i Şırın
 5. Heme kirişme terāşid ü rıht ber kühsār

CIV

1. Bu hulfe sāzj-i zünnār-ı nāmdār-ı benān
 Be sübhā dārj-i ser-hayl-i mestūr-i imān
 [14a der-kenār]
 3. Be nālej dil-i divāne-i bahār ü hāzān
 Be nūş-i nūş-i nedīm-i şabūhī-i mestān
 5. Be kav u kav kiljd-i tabj'Ōat-i hūşyār

CV

1. Be ān nıgeh ki büved hāne-zād-ı sürme-i nāz
 Be ān heves ki büved piş-i rüy-i hayl-i niyāz
 3. Be perde-pūşj-i esrār fāsıd ü mümtāz
 Be gam-furūşj-i āsūdegān şükūh-i tırāz
 5. Beçin-ebrū-yi bi-vech-i h'ācegān-ı kibār

CVI

1. Be mutribj ki keşed nağme ez reg-i tanbūr
 Be saķij ki dehed sāğar ez mey-i Mansūr
 3. Be đarbeti ki zened buse ber leb-i şatūr
 Be hıssetj ki küned cezb-i ta'Ōme ez kef-i mūr
 5. Be şehvetj ki küned hāl-i buse ber leb-i yār

CVII

1. Bu düstj ki nedidem zi halk yek mişkāl
 Be düşmenj ki ez u Ōalemj büved pāmāl
 3. Be gūşe-giri-i anķā ki cevher-i fa'Ōāl
 Be hāksārj-i pervāne-i bülend-iķbāl
 5. Nedjde cevher-i u cüzö be şafha-i pındār

CVIII

1. Be şādmāni-i iqbāl der ümīd-i necāt
Be nātüvāni-i ahvāl der dem-i sekerāt
3. Be cūş-i bādiye-peymā-yı arsa-i Arasat
Be hūşmendi-i ān sāye hoft nahl-i hayāt
5. Ki dīde bāz küned der keşākeş-i münşār

CIX

1. Be nazm-i nāzük-i pür-kār-ı şā'irān-ı harış
Be nāz-dāni-i bāzār-ı şā'irān-ı harış
3. Be şevk-i h'āhiş-i güftār-ı şā'irān-ı harış
Ba Ŗağd-i gūşe-i destār-ı şā'irān-ı harış
5. Ki bi-berāt-ı sıla şinei'st pür-āzār

CX

1. Be çeşm-i mest-i bütān kez humār gūşe girift
Be dest-i himmet-i men kez Tatar gūşe girift
3. Be ebrüyü bihiştān kez kenār-ı gūşe girift
Be an ġarīb-i vatan kez diyār-ı gūşe girift
[14b der-kenār]
5. Be āstīn-i Kelīm ü deriçe-i matlab
Be āstān-i kerīm ü be zā'ir-i evzār

CXI

1. Be vaşl-i gülşen-i iş ü be hecr-i külhen-i be'ós
Be sāz-ı nerm-i ümmīd ü be dūd-i mesken-i be'ós
3. Be berķ-i şu'Ŗle-i Hüseyn ü be devr-i hırmen-i be'ós
Be Ŗarze dāden-i şevk ü be tāb dāden-i be'ós
5. Be destyāri-i Tevfīķ u reng dāden-i kār

CXII

1. Be çār-sū-yi neşāt ü be kūçe-i ġaflet
Be çār-bāğ-ı hayāt ü be gülşen-i hasret
3. Be sūz-i meclis-i şevk be gūşe-i halvet
Be inbisāt-ı mekān ü be imtiyāz-ı cihet
5. Be ihtiyāl-i miyān ü be ihtirāz-ı kenār

CXIII

1. Be teng-nāy-ı sırāt ü be arsa-i Arasāt
Be rāfi'Ŗ-i derecāt ü be kāziyü'l-hācāt
3. Be germi-i kelimāt ü be serdi-i sekerāt
Be letāfet sekenāt ü be cūşiş-i harekāt

5. Be ʕizzet-i ḥasenāt ü be zillet-i efkār

CXIV

1. Be kişt-i tãʕat-i maḥsûl ḥâsıl-ı şâbit
Be feyz-i âb ü hevâ ve menâzil-i şâbit
3. Be bâdî ki muḥammer küned gül-i şâbit
Be tevbe vü be peşimānî-i dil-i tãʕib
5. Be mesti yü perîşānî-i şerâ destâr

CXV

1. Be feyz âb-ı bahâr ü be eşk-i lâle-i men
Be nâz rûyi gülşen be dağ lâle-i men
3. Be ʕumḳ sāğar-ı mestân bene piyâle-i men
Be iş zühre-i çengi be derd nâle-i men
5. Be feyz sürme-i Mekḳî be gird-i küçe-i yâr

CXVI

1. Be tengnây-ı ʕuḳûl ü be-destgah-ı cünûn
Be pîçîş-i ser-i zülf ü be ḳâmet-i mehzûn
3. Be nûshend gül ü dâğ-ı lâle-i pür-ḥûn
Be ʕandelîb-i çemen kez nevâ-yı gûnâgûn
5. Libâs-ı bûḳalemûn düht ber kadd-i gülzâr

[15a der-kenâr] CXVII

1. Be ser girâni-i ser ü be tîz gûşe-i gül
Be nağme-sâzi-i bûlbûl be bâde-nûşî-i gül
3. Be tâc-dâri-i nergis be hırḳa-pûşî-i gül
Be ḥüy-feşâni-i şebnem be ḥod-furûşî-i gül
5. Be nîze-bâzi-i süsen be deşne-sâzi-i ḥâr

CXVIII

1. Be ḥoḳḳa-bâzi-i gerdûn be nağme-i nâḥîd
Be perde-dâri-i çarḥ u be Pertev-i ḥurşîd
3. Be bi-niyâzi-i ḥalvet be vaʕde-i nevmîd
Be yeke tâzi-i vahdet be arsa-i tevḥîd
5. Be fevc-dâri-i keşret be ʕâlem-i âşâr

CXIX

1. Be ḥande-i leb-i sāğar ki bād-ı ʕişret bād
Be ḳad-i meşreb ü tãʕat ki der sücûd üftâd
3. Be tãʕat-i şeb-i zâhid ki rûy-i seht güşâd

- Be da'Övet-i leb-i Öābid ki duht delk-i murād
5. Be āteş-i dil-i Öāşık ki sūht seng-i mezār

CXX

1. Be sikke-i zer-i rāğ ü be şine-i şarrāf
Be reften dil-i şad çāk ü ğamze-i keşşāf
3. Be Öışķ şāf hamr ü be hūsn va'Öd-i hilāf
Be şubh ķākum-pūş ü be şām eksūn-bāf
5. Be şulh āb-feşān ü be hışm āteş-bār

CXXI

1. Be đarb nūk-i sinān ü be hulfhā-yı zirih
Be per guşūden-i tır be şāst kenden-i zih
3. Be surh-rūi şib ü be zer-rūi bih
Be şive-dāni-i şehir ü be sāde-hūyi-i diğ
5. Be zelle-bendi-i kışt ü be hūşe-çini-yi kār

CXXII

1. Be ser-bülendi-i cāh ü be pāye-besti-i žulm
Be gūşe-giri-i Öacz ü be piş-desti-i žulm
3. Be hāk-şināsi-i Öilm ü be hōd-peresti-i žulm
Be hūşmendi-i Öadl ü siyāh-mesti-i žulm
5. Be tır-zebāni-i tiğ u be ser-girāni-i dār

CXXIII

1. Be maķşad-i sefer ü reh-nümāyi-i cāde
Be hūş gerdiş-i çeşm ü be nişe-i bāde
[15b der-kenār]
3. Be rū-siyāhi-i meşķ ü be saĥife-i sāde
Be kiżb bi-peder ü şıdk-ı ādemi-zāde
5. Be cehl bi-eşer ü Öaķl-ı Cebre'öl-āşār

CXXIV

1. Be zindegāni-i telh ü be dil-peżiri-yi merg
Be kān-feşāni-i Öayş ü be çeşm-şiri-i merg
3. Be bi-ķarāri-i çarh ü be dil-peżiri-i merg
Be nāgüvāri-i nez'Ö u be nāgüziri-i merg
5. Be bi-medāri-i Öömr ü be bi-vefāyi-i yar

CXXV

1. Be hatt-ı Muşhaf-ı hūsn ü be nergis-i cādū

- Be düsti-i serî fikr ü şafha-i zânû
3. Be mihribânî-i yek-reng ü düşmenânî do rû
Be hâzli ma'ûreke-gîr ü nifâk-ı tu ber tu
5. Be şabr kem-suhan ü çeşm-i âteşin-güftâr

CXXVI

1. Be 'Oayş-ı bezm-i visâl ü be hasret-i h'âhiş
Be herze-kerde-i bād ü be 'Oizzet-i h'âhiş
3. Be za'ûf-ı süsti-i t'Alî be kuvvet-i h'âhiş
Be âbrû-yî kanâ'ât be zillet-i h'âhiş
5. Be kâmrâni-i furset be devlet-i dîdâr

CXXVII

1. Be şabr-i şîne-i Eyyûb ü gevher-i ma'îzen
Be nûr-i dîde-i Ya'ûkûb ü bûy-i pirâhen
3. Be çîn-i zûlf-i perîşân ü nûkhet-i gülşen
Be tengnâ-yî girîbân ü vüs'ât-i dâmen
5. Be hâksârî-i keş ü be nahvet-i destâr

CXXVIII

1. Be hâkķ-ı şâdi-i ferdâ vü işret-i imrûz
Be hâkķ-ı nev'hâ-i mâtem be şâdi-i nevrûz
3. Be hâkķ-ı şu'le-i hurşîd ü nâle-i cân-sûz
Be hâkķ-ı in heme sevgendhâ-yî mihr-efrûz
5. Ki nezd-i 'Oilm-i tu hâcet nedâstem be-şümâr

CXXIX

1. Hevâ-yî kûy-i tu ta kerd der dilem muhkem
Be dergeh-i tu ki kerdem be iştiyâķ raķam
3. 'OAcab ki zen konem ü pâ vü ser ü şevķ harem
Zi hi zi şevķ-i serâşîme tay konem ki ķadem
[16a der-kenâr]
5. Be kâm-ı tîşe nihem ger sitânem ez ser-i hâr

CXXX

1. Zi şî'ûr-i h'âce merâ mîsraî be dil zi derîş
Cihân ber ser-i in ķatre-i muhâl-endîş
3. Hezâr şükr ki fâriğ şevem ez in teşvîş
Be âb-i mihr-i to nivîstem günâh-nâme-i h'îş
5. Çi ğam ki kâtib-i a'ômâl dâred istihzâr

CXXXI

1. Zi zecr-i ğažab dest-i žulm šod günāh
Be sāye-i Őilmet be āsumān šod hergāh
3. Keş ki mihr-i to neverzed dide nişt nāme siyāh
Gedā-yı kūçe-i mihret be rüzgār-ı günāh
5. Girifte bāc zi sultān-ı mülk istiġfār

CXXXII

1. Zi rüz ü şeb be şenā-yi to em çi ğam ki buved
Ne muhlisāne gedā-yı to em çi ğam ki buved
3. Ne ber ümjd-i Őatā-yı to em çi ğam ki buved
Çü der penāh-ı velā-yı to em çi ğam ki buved
5. MeŐāsım ne be endāze-i kıyās ü şümār

CXXXIII

1. Koned zi şuöle-i mihret ten-i caħħım-i Őarağ
Şeved zi Pertev-i mihret ruħ-ı hilāl-i tabağ
3. Girifte ħıttā-i dın ez himāyetet revnağ
Eger velā-yı to İblīs rā şeved zevrağ
5. Keşed zi varta-i naŐteş be yek nefe be kenār

CXXXIV

1. Kodam nefis ki der intižār-ı medħ-i to nist
Kodam lafż ki der luŐlu-i medħ-i to nist
3. Kodam tabŐ ki gevher-niśār medħ-i to nist
Her an Őarūs-i suhen kez diyār-ı medħ-i to nist
5. Be işve ger keşedem der benāzemeş be kenār

Temme tahmis-i Saib

[16a der-kenār]

647

Ve lehu min Kaşide-i Őrfi²⁶¹⁶

(MefāŐilün / FeŐilātün / MefāŐilün / Feöilün)

1. Ki ger şeved ser-i kūy-i to cümle nişter ħız
Konem be merdümek-i dide tayy-ı nişterzār

²⁶¹⁶ 5b sayfasında başlayıp 17b sayfasına kadar devam eden ve tamamı der-kenar olarak yazılan bu uzun Farsça metin, hem mecmua metninin insicamının bozulmaması hem de müstakil bir eser hüviyetinde olduğundan

2. Şebahet-i to koned āfitāb-ı deryūze
Ki gonciş ez in nāhun demide nergisvār
[16b der-kenār]
3. Meger be dāmen-i hod-i to dest zed qālemem
Ki āvered be zāmiřem bedin vesīle gūzār
4. MuŖallimi ki tıraşıd hāme-i tabŖem
Zi āfitāb nihed levh-i sādeem be kenār
5. Kocā'st Māni-i şūret-nigār tā bined
Nigār-hāne-i Erjeng ü şūret-i cāndār
6. Kelām-ı men ki metāŖi-i velāyet-i soheni'st
Be rūy-i deşt-i şabāhi reved Süleymān-vār
7. Zi cehl cāize yābem eger hecā gūyem
Be Ŗilm tāc dihem çün şevem medīh-nigār
8. Ne encüm est felek rā ki himmet-i Ŗrfī
Demādem āb-ı dehāneş fikende ber ruhsār
9. Ez ān be Ŗalem-i süflī der āmedem ki merā
Garīb dust nihādi'st aşınā be bizār
10. Be kām-ı dünyevi em çün zamān nemi gerded
Hadīs-i cāize der haşr mi konem izhār
11. Çū ın kaşıde der efvāh-i hās ü Ŗam üftād
Hitāb-ı Tercümetü's-şevķ yaft ez ahrār

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. MECMUA'NIN SİSTEMATİK MUHTEVA TABLOSU

Çalışmamızın bu bölümünde mecmuanın muhtevası, Prof. Dr. Fatih Köksal'ın hazırladığı Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) uygun olarak oluşturulmuştur.

Tabloda görülen makta beyitlerinin yazılı bulunduğu bölüme, mecmuada makta beyti bulunmayan gazellerin son mısraları eklenmiştir. Tablonun açıklamalar bölümüne ise, başta yayımı yapılmış divanlar olmak üzere çeşitli akademik çalışmalardan edindiğimiz bilgiler kaydedilmiştir.

Yer Nu. : Millet Kütüphanesi AE Mnz 579 Numaralı MecmuÖa						
Sayfa No Şiir No.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli/ birimi	Vezin	Açıklamalar
1b-2b 1	Nâbî	Bu gülîstânda benümçün ne gül ne şebnem var Bu çârsûda ne dâd ü sited ne dirhem var Ne kudret ü ne taşarruf ne bîş ü ne kem var Ne kuvvet ü ne ta'âyyün ne zahm ü ne merhem var Bu kâr-hânedâ bilsem neyüm benüm nem var	Gehî tehî vü gehî pür-hazâóin-i imkân Şuver-nümâ-yı nevîn şişe-hâne-i devrân Garîb mîve-feşânlıkda Nâbivâ her ân Bu köhne bâğ-ı perîşân-hevâ-yı rû-be-hazân Bu kâr-hânedâ bilsem neyüm benüm nem var	Tahmis/12	..-./..-./..-./..-.	Tahmîs-i Nâbî be-Zebân-ı Nefy-i Vücûd
1b-2b derkenâr 2	Mañvî	Ben mevâlî meşrebüm âl-i Óabâdur sevdiğüm “Lahmûke lahmî” imâm-ı pîşvâdur sevdiğüm Şehr-i Óilmün çapısı müşkil-güşâdur sevdiğüm “Küntü kenz” üñ kenz-i sırrı “hel etâ” dur sevdiğüm Sâķi-i Kevşer ÓAliyyü'l-murtezâdur sevdiğüm	Devr-i Mehdj'dür irişi fażl-ı Rabbü'l-Óâlemîn Žâhir oldı istivâdan Žü'l-fiķâr-ı şâh-ı dñ Çalmadı halk-ı cihân içinde buğ u kibr ü kñ Sevdüğün kimdür dir isen Mañviyâ bilgil yaķın Şâh-ı Óâdil Mehdj-i şâhib-livâdur sevdiğüm	Muhammes/1 2	..- ./-.- ./-.- ./-.-	Muhammes-i Mañvî der - Haķķ-ı Dûvâzde İmam Rahimehullâh
2b-3a derkenâr 3	Şehidi	Bilmedüm žâtın perîden mi ya cins-i hûrdan Nñm nigâh ile hele Óaķlumı aldı dûrdan Mañv idüp žulmet nişânın hep şeb-i deycûrdan Dün gice meclîsde bir meh-pâre gördüm nûrdan ŞuÓle-i ruhsârınñ yok idi farkı hûrdan	Ey Şehidi cân mîdur Muhlis dahî pek bilmedüm Âfet-i devrân mîdur Muhlis dahî pek bilmedüm Hor mîdur ğmân mîdur Muhlis dahî pek bilmedüm Kız mîdur oğlân mîdur Muhlis dahî pek bilmedüm Hâce beg şehrinde bir meh göğlüm aldı dûrdan	Tahmis/9	..- ./-.- ./-.- ./-.-	Tahmîs-i Tirânî Şehidi el-Hâc Edhem Beg Berây-ı Ğazel-i Şîrözî Muhlis Yûsuf Paşa
2b-3a 4	Nâbî	İdüp meyl-i sitem eşķ ile âh alma gedalardan Şaķın ey nev-nihâlüm nâ-sezâ âb ü hevâlardan Yazuķdur dûr tutma câm-ı lutfun mübtelâlardan Kerem kıl kesme sâķi iltifâtuñ bj-nevâlardan Elüğden geldüĝi hayrı dirîĝ itme gedalardan	Derünun Nâbivâ âyine-i ruhsâr-ı râz eyle Dilüğ tenvir-i âteş-hâne-i süz ü güdâz eyle Lebüñ ibrâm-ı harf-i vaşda hâhiş-tırâz eyle Fuzülî nâzeninler görseñ izhâr-ı niyâz eyle Terahhûm umsa Óayb olmaz gedâlar pâdişâlardan	Tahmis/5	..- ./-.- ./-.- ./-.-	Tahmîs-i Ğazel-i Fuzûlî
3a-4a derkenâr 5	Fehmî	Çekdüĝüm derd ü belâ hep bu dil-i mecbûrdan Çande bir tâze görürse cân virür tâ dûrdan Şimdi pek şaşdum hele bir dilber-i maĝrûrdan Dün gice meclîsde bir meh-pâre gördüm nûrdan ŞuÓle-i ruhsârınñ yok idi farkı nûrdan	Kim idi yanında var bir küstâķi pek bilmedüm Ĥadd-i nemden baķmadum ol berzâhî pek bilmedüm Ol bütün yâķût mîdur Fehmî ruñi pek bilmedüm Kız mîdur oĝlan mîdur Muhlis dahi pek bilmedüm Hâce beg şehrinde bir meh aldı göĝlüm dûrdan	Tahmis/9	..- ./-.- ./-.- ./-.-	Tahmîs-i Süleymân Paşa-zâde İbrâķim Fehmî Beg Berây-ı Ğazel-i Şîrözî Muhlis Yûsuf Paşa

3b-4a	Nâbî	Figân itmek midür âyin-i mâder-zâduñ ey bülbül Ki bitmez ²⁶¹⁷ gülşene varsañ bile feryâduñ ey bülbül Mudârâdur gibi ağyâr ile mu'ôtâduñ ey bülbül Hirâsân ol masa gülden dil-i nâ-şâduñ ey bülbül Neler eylerdi hâre âh-ı âteş-zâduñ ey bülbül	ÔAceb bir kerre mahmûr olmaduñ câm-ı nedâmetden Güzer nâ-mümkin oldu saña kûy-ı istiķâmetden Alınmaz dâmenüñ Nâbî gibi dest-i Ôâlâmetden Çekül sen dahi kûy-ı derde gülzâr-ı selâmetden Bahâyi-veş çekildi Ôaşķ ile çün aduñ ey bülbül	Tahmis/5	.- - -/.- - -/.- - -/.- - -	Tahmîs-i Gazel-i Bahâyi
4a-4b	Râğb	Ne kütâhî-i himmetden ne noķşân-ı hünerdendür Ne bî-mihri-ı sâķiden ne baht-ı bed-güherdendür Ne Ôulvîden ne süflîden ne efrâd-ı beşerdendür Ne sendendür ne bendendür ne çerh-i ķine-verdendür Bu derd-i ser humâr-ı neşve-i câm-ı ķaderdendür	Bülend olmaķdadur Râğb hemîşe himmet-i tab'ûñ Dahî bâlâsı mümkindür olursa rağbet-i tab'ûñ Bu ta'ôbjrât-ı vüs'âtde degüldür kuvvet-i tab'ûñ Müsellemdür egerçi ehl-i nazma rikķat-i tab'ûñ Bu feyz-i ma'ônevî Nâbiye mecrâ-yı digerendendür	Tahmis/5	.- - -/.- - -/.- - -/.- - -	Tahmîs-i Râğb Berâi-ı Gazel-i Nâbî
4a derkenâr	Nâbî	Ezel der intizârâ ibtidâ bûd Ebed hem intihâ râ der kafâ bû Ne ten bûd ne cân illâ Hudâ bûd Dilem âyiñe-i ķinî-nümâ buved Be vaktî kin beden neşv ü nümâ bûd	Peder râ ger şevî ferzâne ferzend Beyâyi hemçü Nâbî nükteĵ ĵend Nebâşed bî-beden in cân hursend Çerâ cân bâ Najmî kerd peyvend Çü cây-i cân-i mâ vahdet-serâ bûd	Tahmis/7	.- - -/.- - -/.- - -	Gazel-i Na'ômî Tahmîs-i Nâbî
4b-5a	Râğb	Ser-mâye-i sa'ôâdet çerh-i ahterümeddür Perr-i hümâ-yı devletî tâc-ı serümeddür Âşâr-ı feyz-i ni'ômet-i Hâķ peykerümeddür Mevc-i murâd bâde-i cân-perverümeddür Hârf-i neşât zîr-i leb-i sâģerümeddür	Dil-cü yiter hevâ-yı şafâ -hîz-i hâķ pâķ Her nahl-bâr-ı neşvede mânend-i şâh-ı tāk Râğb ider hayâli ĵirĵbân-ı şabn çâķ Nâbî ider şükûfeleri dehrî Ôitr-nâķ Bâģ-ı behîşt hâtr-ı nâzûķ-terümeddür	Tahmis/5	.- - -/.- - -/.- - -/.- - -	Tahmîs-i Râğb Berâi-ı Gazel-i Nâbî
4b-5a derkenâr	Muhsin	Serîr-ârâ-yı iķlîm-i hüsün sultân mısın kâfir Uşûl-i zulmde Haccâc ile aķrân mısın kâfir Harâb itdûñ cihâni fitne-i devrân mısın kâfir Tahammül mülķini yâķduñ Hülâģü Hân mısın kâfir Bütün dünyâyı yâķduñ âteş-i süzân mısın kâfir	Zamân-ı i'ôtidâletde o meh-rüya irişmişdüm O perçem ile Muhsin maħal tenhâya koymuşdüm Su'ôâl itdüm yanında bir uşûl ile yanaşmışdüm Nedĵim-i zârî bir kâfir eşîr itmîş işitmişdüm Sen ol cellâd-ı dĵin düşmen-i ĵmân mısın kâfir	Tahmis/7	.- - -/.- - -/.- - -/.- - -	Tahmîs-i Mahmûd Muhsin Beg Berâi-ı Gazel-i Nedĵim-i Kâĵim
5b	Nâbî	Çün felek bârgeh-efzâyi-yi şâhâni-yi mâ Mühr-sân nev'-i ferâzende-i hâķâni-yi mâ Mâh-veş der saf-ı seyyâre dırâşâni-yi mâ În sefer kerdin ü in bî-ser ü sâmani-yi mâ	Nâbiyâ hân-ı ilâhî'st zemînhâ ve zemân Ni'met-i lutf keşîd est kerân tâ be kerân Revnak-ı matbah-ı cûd est kudüm-i mihmân Hân-ı ıřķ esk Selĵimî felek ü cümle cihân	Tahmis/5	.- - -/.- - -/.- - -/.- - -	Tahmîs-i Gazel-i Sultân Selĵim

		Behr-icem'iyet-i dilhâ'st perîşâni-yi mâ	Kâş âyende heme halk be mihmâni-yi mâ			
5a-5b derkenâr 12	Muhsin	Çün sevdi bir görüşde gönül sen ğazâlûmî Bij cevri iderseñ aġlamayam kendi hâlûmî Çan şanma rûyum üze görüp eşk-i alımı Çandurmak Öâşık olduğuma hurde-sâlûmî Yazdı midâd-ı sürh ile dil hasbîhâlûmî	Lutf eyle gel bu sevdi Öarakdan bir iki çāk Serhoş olınca içme yañağuş kızınca çāk Tâb-ı ruhuñla meclise yüz bij çerâğ yak Bir hande ile Muhsini âteşlere bırak Min bÖadi oqu muhammes-i süz-ı şâlûmî	Muhammes/7	--/-.-/-.-/-.-	Muhammes-i Akçahisârî Kaplan Paşâ-zâde Maġmûd Muhsin Beg
5b-6a 13	Hayri	Bir yaña kayd-ı meâl ü kayd-ı Öaġl-ı pür-füsün Bir yaña etvâr-ı Öışk u şevk u mest ü cünün Bilmezem tâliÖ midür yâ hud çah-ı vâjgün Döst bj-pervâ felelk bj-raġm devrân bj-sükün Derd çok hem-derd yok düşmen kavj tâliÖ zebün	Başda sevdâmuz ol[up]dur fikr-i zülf ü hatt u hâl Dağlayup cemÖiyyet-i hâtır perîşân oldı hâl FâliÖüğden aġlama Hayrj bu sözden Öibret al Çihre-i zerdin Fuzûli 'nün tutupdur eşk-i al Gör aña ne renkler geçmiş sipih-r-i nîl-gün	Tahmis/5	.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	Tahmîs-i Hayrj Berây-ı Ğazel-i Fužûlj
6a-6b 14	Kani	İderdün intizâr ol emre kim zâtında zj-şândur Şehin-şâhân-ı dehre ġbta-fermâ olsa şâyândur İdüp esbâbın âmade be-minvâlî ki çesbândur TeÖalaóllâh naşjb itdi bu bir taġt-ı Süleymândur Uyandum hâb-ı ġafletden bütün kişver perîşândur	Derünüğden çıkar Kânj sivâyı jeng-i evhâmı Farîġ-ı saÖjde iġdâma taġdîm eyleyüp hâmı Tevekkül tekye-ġâhında uyup bu nef-i vehhâmı Bu dünyâya tayanup ġâfil olma sen de İlhamj Saña da bâġı ġalmaz çün dönerbu çerh devrândur	Tahmis/4	.-.-.-/-.-.-.-/-.-.-	ġıtÖa-i Sultân Selîm Tahmîs-i Kânj
6b-7a 15	Nuri	Cihânda çäre vardur cümle müşkiller huşûsunda Ki şabr itmek olur ġâġj mey ü şâġar huşûsunda Çolay dehrün taġammül hâşılı diġer huşûsunda Nice şabr itsün Öâşık vuşlat-i dilber huşûsunda Gider sâmanı dilden şüh-ı şimîn-ber huşûsunda	O zât-ı muġterem kim âfitâb-i evc-i himmetdür Der-i devlet-meÖâbı matlaÖ-ı nûr-ı saÖâdetdür Cenâbından görilen dâöimâ lutf u Öinâyetdür ÖUmümen bu duÖâmuz mültecâ-yı Rabb-i Öİzzet'dür Muvaffaġ eyleye Bârj TeÖâlâ her huşûsunda	Tahmis/8	.-.-.-/-.-.-.-/-.-.-	Ğazel-i Râşid Efendi Tahmîs-i Nürj Beg
7a-7b 16	Nuri	O figâr öyle degüldür ki dimek mümkün ola Şjve-kâr öyle degüldür ki dimek mümkün ola İztırâr öyle degüldür ki dimek mümkün ola Öİşk-ı yâr öyle degüldür ki dimek mümkün ola Dilde nâz öyle degüldür ki dimek mümkün ola	Ĥazret-i Râşid Efendi o maÖârif-pîrâ Olamaz kimse bu vâdîler ile peyrev aña Cümleden eyledi Ĥaġ zâtın anuġ müstešnâ Belki bir kimseye teşbîh iderdüm amma Her kibâr öyle degüldür ki dimek mümkün ola	Tahmis/7	..-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	Ğazel-i Râşid Tahmîs-i Nürj
8a-8b 17	---	Güş-ı murġ-ı dile gökden gelür âvâz-ı horûs Kendünj eyleme tezyîn çü mişâl-i tâvûs Deyr-i Öâlemde ne derdünle sadâ-yı nâġûs Vaġtidür naÖralan inġletdür tabl ile kûs	Er isenj pîre-zen-i dehre iken aldanma Žahirâ naġşı görüp anı cüvândur şanma Âteş-i Ĥîlesine ki şaġın anuġ yanma Pîre dünyâ yüzünge güldüğine inanma Ki olupdur o Öacûze nice dâmâda Öarûs	Muhammes/5	..-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	Muhammes
8b-9a		Tâzelendi ġam ile şjনে derd-i kühenüm Fâġatüm yok nideyim hâlûmî ifşâyâ benüm	Mest-i Öişġam ġam-ı cânânei virmem felege Ĥâlet-i şjve-i mestânei virmem felege		..-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	Ğazel-i ŞemÖj Tahmîs-i Cavid

18	Cavid	Açamam Öâlem-i hayretdeyüm aslâ dehenüm Tığ-ı cevri ile şad-päre kılsurda bedenüm Râziyem her ne dilerse başa serv ü semenüm	<u>Câvidem</u> gerdiş-i peymânei virmem felege ŞemÖiyem güşe-i meyhânei virmem felege Gülşen-i bağ-ı cihândan başa yigdür vatanum	Tahmis/5		
9a-9b 19	Hayf	Âfitâb-ı hüsünüğe gözler bakup nem-nâk olur Çeşm-i mahmûrân-ı vaşla her müje bir tāk olur Ebr-i zülfe girse ammâ kâbil-i idrāk olur Şine mănend-i şafaķ âteş-zen-i eflāk olur Gerden-i şimînüğe diller giribân-çāk olur	Ey reôjs-i ehl-i himmet ey veliyyü'n-niÖmetüm Gevher-i lutfuñ harîdar olmağa yok kudretüm Neyleyüm akrâna hem-tâ olmaķ ister gayretüm Dâr-ı evşâfuğa ğavvâs olamazsa fikretüm Baħr-i maÖnâsında bu mısraÖlarum hâşāk olur	Tahmis/7	-. - - / - - - - / - - - - / - - - -	Tahmîs-i Hayf Efendi
10a 20	Tayyar	Eyledüm gönlüm hevâ-yı Öışķ ile berbâd ben Okudum gitdi felekden herçi bād âbâd ben Kimden ümmîd eylemege cürümdenimdâd ben Eyledüm Öâlemde biħüde hele feryâd ben Ey Öaceb hâlet bu kim feryâd ben cellâd ben	Sîhr-i Öışķ ile o dîne olmuşam ben bî-dimâĝ Kâm-ı ümmîdümden oldı büyük maķşûdum ıraĝ Her ser-i müyuñ meger sevdâ ile başumda bağ Her bütüñ şaydına <u>Tayyar</u> olmuş iken dil duzaĝ Baķ ne dâm-ı mekre düşdüm şayd ben şayyâd ben	Muhammes/5	-. - - / - - - - / - - - - / - - - -	Muhammes li-Tayyâr Paşa
10b-11a 21	ŞemÖi	Zâhidâ nüş itdigün Öişret zamânüñ cânıdur Hızrdur sâķı sürâhî çeşme-i hayvânidur Aĝzın açmış ğonceler gül bezminüñ hayrânıdur Öonce-i zanbaķ bu bezmüñ şemÖ-i nür-eşânıdur Sâķiyâ mey şun bahâr eyyâmı gül devrânıdur	<u>ŞemÖiyem</u> cām-ı maħabbetden huruş itdüm yine Telh idüpÖişum bela bezminde nüş itdüm yine Hâm olan bî-dillerüñ raĝmına cüş itdüm yine Gönlümî birden şafa taşına düş itdüm yine Sâķiyâ mey şun bahar eyyâmı gül devrânıdur	Muhammes/7	-. - - / - - - - / - - - - / - - - -	Muhammes-i ŞemÖi
11a-11b 22	Şerifi	Neler eyler neler ol serv-i ser-efrâz başa Ne kirişme ne nigh eyledi ibrâz başa Raħm idüp bâri ğamı eylese dem-sâz başa O hemân cevri idegörsün bu cefâ az başa Ben nigâh eylerüm eylerse dahi nâz başa	Gül-i gülzâr-ı şafâsın gül-Öizârum gel gel Büselik perdesine virdi <u>Şerifi</u> de gönül Çün usûl ile maķâmât-ı taÖaşşuķ müşkil Pek usandurdi Nedjmâ bizi lâf-ı bülbül İtmesün perde-i Öuşşâķdan âĝâz başa	Tahmis/5	. - - / - - - - / - - - - / - - - -	Tahmîs-i Şerîfî Berây-ı Ğazel-i Nedîm
11b-12a 23	Râĝıb	Fürüg-ı âteş-i şahbâ-yı cân ez-feyz-i ten bâşed Letâfet-bahş-ı âb-ı zindeĝi hâk-i vaten bâşed Merâ in nükte-rüşen ez-ĝubâr-ı tabÖ-i men bâşed Şafâ-yı cevher-i cân-hâ-yı âĝâh ez-beden bâşed Gül-i âyîne-râ hâkister-i külhan çemen bâşed	Zi-djvân-ı ezel vakti ki şöd in bahşış-i niÖmet Be-mizân hôr-ı hod şöd be-her-kes rûziyeş kısmet Çe san ĝâfil şevd <u>Râĝıb</u> keş ez-sırr-ı in hîkmet Dehân-ı âsiyâ in harf-i ĝüyed bî-zebân Şevket Çerâ bâyed be-fıkr-ı rızķ-ı bûden tâ dehen bâşed	Tahmis/6	. - - / - - - - / - - - - / - - - -	Tahmîs-i Râĝıb Berây-ı Ğazel-i Şevket
12a-12b 24	Râĝıb	Nehâhem süzişî bî-nâle çün pervâne cânem-râ Ber-fermâ rüşenî ez-şît-ı şöhret düd-mânem-râ Çü gül Zâhir şevd bürhân-ı kâtÖj tâ beyânem-râ İlahî reng-i teôşir-i kerâmet çün ĝîĝanem-râ	Zi-peyvend-i Öalâyķ tâ ĝüsistem rişte-i zülfet Dıraht-ı himmetem çün serv-ĝeşt âzâde-i külfet Zi-şâd-âb-ı fûru-bestem çü <u>Râĝıb</u> dide-i raÖnet Nihâlem hurde-âb ez-cüy-ı tabÖ-i hîşten Şevket Bahârî mî ceked ger-eşerî berg-i hazânem-râ	Tahmis/5	. - - / - - - - / - - - - / - - - -	Tahmîs-i Râĝıb Berây-ı Ğazel-i Şevket

12b-13a-13b	25	Raşid	Meydân-ı mahabbetde bugün ben hele noldum Bu şûr u şerehle Dölâb gibi merkez-i miñnetde kuruldum Bu baht-ı siyeh ile Hayfâ ki yine nâvek-i Ŗışka hedef oldum Ol tîr-i nighle Bir kez görüp ol kaşı kemân şûhı oldum Yek tîr-i nighle Dîvâne dili bağlıca zencirde buldum Gışû-yı siyâhle	Ol rûh-ı muşavver ten-i pür-nûra ne dîrsin Ey nâfîz-i hüyân Ol hûsin ile her cânibi maŖmûra ne dîrsin Var mı söze imkân Ol ğabğaba ol gerden-i kâfûra ne dîrsin ŖŖşım aña kurbân Ėyîne gibi şîne-i billûra ne dîrsin Râşid ise hayrân ŖŖşkı yine ketm idemeyüp yâre tuyuldum Fart-ı velehle	Müstezâd/5	--./.- ./.- ./.-	Müstezâd-ı Râşid Efendi Tahmîs-i ŖŖşım
13b-14a	26	Raşid	Cû gibi yolında bulanup gâh turuldum Bu hâl-i tebehle Dîvâne hevâ vü hevesinde buyuruldum Tâ kim hat-ı şehle Dergâh-ı vişâle götürüldüm götürüldüm Serheng-i sipehle Bir kez görüp ol kaşı keman şûhı uruldum Yek tîr-i nighle Dîvâne dili bağlıca zencirde buldum Gışû-yı siyehle	Yolında idüp geşt nice deşt ile şahrâ Gezdüm nice Ŗâlem İtdüm tek ü pû bir nice dem bulmadum aslâ Ben derdine merhem Kılmışdı bu yıl Ŗâhd-i mey-i vusleti gûyâ O lebleri zemzem Ay başına vaŖd itmîş idi büsesin ammâ İcâzını bilmem	Müstezâd/3	--./.- ./.- ./.-	Müstezâd-ı Râşid Tahmîs-i Râbit
15b-16a	27	Pertev	Hîşâlûğ Ŗafv-sâz-ı müznibândur yâ Resûla'llah Meķâlûğ rûh-bahş-ı mürde-gândur yâ Resûla'llah Vişâlûğ haste-i hicrâna cândur yâ Resûla'llah Cemâlûğ mutlab-ı cân ü cihândur yâ Resûla'llah Hayâlûğ cilve-bahş-ı Ŗâşıkândur yâ Resûla'llah	Yazar münşî-i Ŗudret levh-i niķâne benüm nâmum Çılar mihr-i hidâyet puhte bir gün mîve-i hânum İder şems-i Ŗînâyet rûz-ı rûşen Pertevâ şâmum Tebâşîr-i şefâŖat mahv ider rûy-ı siyeh-kâmum Bu ihsânunla Cüdî'yi utandur yâ Resûla'llah	Tahmis/5	.- ./.- ./.- ./.-	Tahmîs-i NaŖt-i Şerîf-i Cüdî ki Ŗstâd-ı Kerâmet-penâh Hażret-i NeşŖet-est Sellemehullah
16a-16b	28	Pertev	Naķd-şîķb pâ-zede-i ğâret olmasun LüŖlûŖ-i eşķ hâķde bî-ķıymet olmasun MirŖât-ı ķalb vaķf-ı reh-i hayret olmasun İsterse yaŖni zahmet ile ķulfet olmasun O şûha âşinâ dil-i bî-tâķat olmasun	Cânân dimiş görince baña itdi pek eşer ŖŖşkımda bildüm Ŗâşık-ı zârüm neler çeker Ey Pertev işte böyle olumuş eşer meĝer Ŗİndümde ĝâyet ile benüm oldu muŖteber Farh eyleyen bu nazmı şaķın ŖŖzzet olmasun	Tahmis/10	--./.- ./.- ./.-	Mutarref Tahmîs-i Pertev Berây-ı Ėazel-i ŖŖzzet
17a-17b			Düşenler kesb-i Ŗışka olmayacak kâre düşmişdür Ki zîrâ olmaz olmaz bir nice efķare düşmişdür Yanan pervâneler de sanuram bu nâre düşmişdür	Bu ĝüne itdi ķassâm-ı ezel kim Pertevâ kısmet İderler Ŗâşık u maŖşûķ birbirine hiżmet Zenahdâne düşerse dil düşer cânâneye minnet		.- ./.- ./.- ./.-	Tahmîs-i Pertev Berây-ı Ėazel-i ŖŖzzet

29	Pertev	Göğül bir yâr için keşmäkeş-i agyäre düşmişdür Berây-ı gül o bülbül dām-gāh-ı häre düşmişdür	Dil-i zārî arar çengāl-i zülf-i ham-be-ham <u>Ölzzet</u> O delv-i <u>Öaşk</u> çāh-ı ğabğab-ı dildäre düşmişdür	Tahmis/6		
17b-18a 30	Pertev	Vâsıl olmaz <u>Hakk</u> ’a kimse cümleden dūr olmadan Terk ile kendi vücūdından da mehcūr olmadan ÖĀlem-i varlıkda yokluk ile mezkūr olmadan Şunma el miftāh-ı genc-i ğayba gencūr olmadan Kenz açılmaz şol göğülde tā ki pür-nūr olmadan	Bir <u>Öaceb</u> sevdāya düşmüş tolanur Şemsî müdām Başına üşmiş temāşāsın ider hās ile <u>Öām</u> Keşret içre vāhdet ile ol ider kesb-i merām <u>Pertev</u> şöretle Pertev alsa eyler ihtişām Ħakk’a mağbūl olmak ister halka menfūr olmadan	Tahmis/5	-. - /-. - /-. - /-. -	Tahmîs-i Mutarref li-Nutk-ı Cenāb-ı Şeyh Şems-i Tebrîzî
17b-18a derkenār 31	Hayreti	Ayrılık cān ü göğül şehrini vîrān eyledi Yakdı yıkdı dōstum hāk ile yeksān eyledi Komadı cem’iyyet-i hātır perîşān eyledi Fūrkatūñ derdi nigārā bağrumı kan eyledi Rūzgār oldı muhālîf vaşlı hicrān eyledi	<u>Ħavreti</u> yem kim boyun virdüm belā şemşirine Cānumı itdüm hedef cānā melāmet tîrine ÖĀşıkūñ ölmekden artuk pes dahi tedbîri ne Cānını virdi Neşimî çün saçūñ zencîrine N’içün anuñ meskenin zencîr ü zindān eyledi	Tahmis/7	-. - /-. - /-. - /-. -	Tahmîs-i Hayretî Berây-ı Ğazel-i Neşimî
18a-19b 32	Pertev	Rūz-ı mahşerde ne nā-kes ne kerîm isterler Ne sehāyā ne <u>Öatāyā</u> -yî <u>Öamîm</u> isterler Anda ne gevher ü ne dürr-i yetîm isterler Şanma ey hāce ki senden zer ü şîm isterler “Yevme lā-yenfe’ <u>Öu</u> ” da kalb-i selîm isterler	Ħāzret-i Neşōet-i üstāddan aldum destūr Fahr ideydüm yiri var idi olurum ma’ <u>ÖZür</u> Şāfha-i dîlde bu beyt olmamış olsa mestūr Cürmüñe mu’ <u>Öterif</u> ol tab’ <u>Öu</u> ña olma mağrūr Ki şîfā-hāne-i Ħikmetde saķım isterler	Tahmis/12	. . - / . . - / . . - / . . -	Tahmîs-i Pertev Berây-ı Ğazel-i Rühî-i Bağdādî
18a-18b derkenār 33	Mustafa	Ey semāhat necm-i devlet māh [ü] mihr-i āsūmān Şubh-dem peyk-i şabā virür selāmuñdan nişāñ Baht ile yār ol zemîñ durduķça dōndükķe zamān Muttali’ <u>Ödür</u> ğayb-i Dārā āşikār ü nihān Ārzü-yî cān ü dil mihr ü maħabbetden hemān	Ķaplasa rüy-ı zemîni düşmen-i zulmet-şî’ <u>Öār</u> Pertev-i nūr-ı hidāyet tâbi eyler tārūmār Ķonmasun āyîne-i kalbe küdürötle ğubār Kimse bilmez <u>Muṣṭafā</u> yarın n’olur encām-kār Ārzü-yî cān ü dil mihr ü maħabbetden hemān	Muhammes/5	-. - /-. - /-. - /-. -	Muhammes-i Muṣṭafā
18b-19a derkenār 34	Rāhmi	Vakt-i gülzār irdi bülbül oldı güyā bir yaña Şalınur ra’ <u>Önālānup</u> her serv-i bālā bir yaña Ehl-i diller kıldılar gül-geşt-i şāhrā bir yaña Halk-ı <u>Öālem</u> bir yaña bî-çāre tenhā bir yaña Cennet-i küyūñ kōmazam olsa <u>Öālem</u> bir yaña	Āh-ı <u>Rāhmi</u> ’den nola gerdün olursa şermsār Gerd-i miñnet eyledi mirōāt-ı kalbin pür-ğubār ÖĀnzında zāhir olaldan bu hatt-ı müşğ-bār Cānına oldı Necātî’nūñ havāle <u>Öışk</u> -ı yār Ey ecel sen de gelüp itme teķāzā bir yaña	Tahmis/5	-. - /-. - /-. - /-. -	Tahmîs-i Rāhmî ez-Berây-ı Ğazel-i Necātî
19a-19b derkenār 35	Kudsi	Gülzārları içre çün bülbül idüm cānā Bir ğonce gülî görsem pür-ğulğul idüm cānā Çün rūz-ı ezel içre ben bî-dil idüm cānā Ne āteş ü bād ü ne āb ü ğil idüm cānā Sen serv-i hevā-baħşa ben mā’ <u>Öil</u> idüm cānā	<u>Kudsi</u> nola pāk idüp şü gibi revān aķsa Yüz ursa işigüne dā’ <u>Öim</u> yüzüne baķsa Her dem bunı cānā cāndur hidmetüne yoħsa ÖĀşk eyledi āvāre ben Ħayretîyi yoķsa Her hidmete cān ile müsta’ <u>Öcil</u> idüm cānā	Tahmis/5	. - / . - - / . - / . - -	Tahmîs-i Kudsî Berây-ı Ğazel-i Ħayretî
19a-19b		O žālîm kim beni zūlfî gibi pür-piçlütāb ister	Bu vîrān-hāne-i dil çekdi <u>Pertev</u> bunca germ ü serd		. - - / . - - / . - - / . - -	Tahmîs-i Pertev Berây-ı Ğazel-i

36	Pertev	Dil-i şim-âb bî-âram-veş pür-ıztırâb ister Gehî bezminde taltîf itmeden şanma şevâb ister Gözüm yaşın o mest-i Ŗışk hem-reng-i şarâb ister Göñül mülkin harâb-i derd ü ğam bağrum kebâb ister	Sirişk-i âteşinle itdi nice âh-ı serd ü berd Yine bilmez hele vîrân ü maŖmür olduğın bir ferd Yapılmazsa nola Vâsîf dil-i vîrân-ı ehl-i derd Felek ehl-i dilûğ kâşâne-i ħalbin harâb ister	Tahmis/5		Vâsîf Osmân Beğ
19b-20a derkenâr 37	Rahmi	Olanlar şûrete mâvîl nedür maŖnâyî bilmezler ĖaĖıĖat gözleseğ mâhiyyet-i eşyâyî bilmezler Bu bağır içre şâdefde ol dūr-i yektâyî bilmezler Cihân-ârâ cihân içindedür ârâyî bilmezler O mâğîler ki deryâ içredür deryâyî bilmezler	Fenâdür Rahmiyâ bâğı tasavvur itme devrânı Gedâya şâh-ı Ŗâlemdür anuğ kim ola Ŗîrfânı Ne söyler şevĖ ile Ėüş eylegil dehrûğ sühendân Ėayâlî fağr şalına çekenler cism-i Ŗuryânı Anuğla fahr iderler atlas ü dîbâyî bilmezler	Tahmis/5	.- - /.- - /.- - /.- -	Tahmîs-i Rahmî Berây-ı Ėazel-i Ėayâlî
20a derkenâr 38	Cinânî	Ėübâr-ı hatt-ı sebzûğ reşk-i reyĖân ola sultânım Anı erbâb-ı dil gördükçe Ėayrân ola sultânım İşigûğ Ėayret-i Ėülzâr-ı ndvân ola sultânım Cemâlûğ Ėülşeni her lağze Ėandân ola sultânım Hezarâr bûlbûl ol Ėülşende nâlân ola sultânım	Cinânî dîde giryan olsa dil Ėam-gîn Ŗaceb midür Lebûğ hecriyle Ėılsa eşkini ĖûnîĖ Ŗaceb midür Görûp Ėılsan Ŗînâyet olmasan pür-Ėîn Ŗaceb midür Gedâ-yı kûyûn olsa Ėayretî miskîn Ŗaceb midür Gedâ mümkün degûl midür ki sultân olsa sultânım	Tahmis/5	.- - /.- - /.- - /.- -	Ėazel-i Ėayretî Tahmîs-i Cinânî
20a-20b 39	Pertev	Gel ey eşir-i zûlf-i perîşanûğ olduğum Künc-i ĖamûĖda silsile-cünbânûğ olduğum Pâ-mâl-i nâz-i Ėadd-i ĖıramânûĖ olduğum Ey ŖışĖun ile Ėüyek-i ĖaltânûĖ olduğum Bilmez misin rûbûde-i çevĖânûĖ olduğum	Pek istedi üçüncü Ėün ŖıyduĖ efendimi Sen şûğ-ı şeh-levendümi serv-i bülendimi Göz yolda özledi cânım Pertev pesendimi İtmem fedâ deyûp bu kûhen müstemendimi Lutf eyle gel NedĖim'üne ĖurbânûĖ olduğum	Tahmis/5	.- - /.- - /.- - /.- -	Mutarref Tahmîs-i Pertev Berây-ı Ėazel-i NedĖim-i Ėadîm AĞmed Efendi el-MerĖûm
20a-20b derkenâr 40	Nevâyî	Ėudâ râ tâ be key dūr ez tuj nâ-mihribân bâşem Ėûn mahrûmân-i bezm-i Ŗış zâr ü nâ-tûvân bâşem Besâzem bâ Ėam-i Ėicrân be kâm-i düşmenân bâşem Ėû netvânem ki ber Ėûn-i vişâlet mîğmân bâşem Ser-i Ėidmet nihâde çün segân-i âsitân bâşem	Figânî ez ser-i kûyet çü şod bâ dîde-i pür-hun Müyesser dîğerân râ Ėeşt vaşl-i an ruh-i Ėûlgûn Kücâ şod ey perî-veyker ki bâ şad Ėayl ü bâ şad efsun Fufeyl-i fen heme dîdend vû rûyet dîğerân eknun Şodem râzî ki çün Câmî tufeyl-i dîğerân bâşem	Tahmis/5	.- - /.- - /.- - /.- -	Ėazel-i Câmî Tahmîs-i Nevâyî ki der-Ėazel-hâ-yı Fârisî Mahlaşes be-Figânî Şöhret Yâft
20b-21a 41	Pertev	Sebze-i bigâne bitmiş cûy-bâr-ı nûrdan Ėulmet-i şeb zâğir olmuş tarf-ı Ėurs-ı Ėûrdan AĖladum fikrûm bu teşbîhât-ı dūr-â-dûrdan Ėatt-ı sebz olmuş bedîd ol Ėerden-i kâfûrdan Ey Ŗaceb çığmış zümürd maŖden-i kâfûrdan	Bir cefâ-kâr Ėul itmiş kim anı çerĖ-i leŖîm Ėamzesi bîmiyle her lağt-ı dili olmuş dü-nîm Ėâlîni dir Pertevâ Ėâkindeki Ŗâzm-i remîm Nâ-tûvânem şöyle kim mecrûğ olup cism-i NedĖim Ėeçse zîr-i sâye-i müĖĖân-ı çesm-i mûrdan	Tahmis/4	.- - /.- - /.- - /.- -	Tahmîs-i Pertev Berây-ı Ėazel-i NedĖim-i Ėadîm AĞmedî Efendi el-MerĖûm
20b-21a derkenâr 42	Pertev	Ėülşende yine meclis-i rindâne donansun Ėül devridür elde mey-i Ėül-gûn tolansun Bir ĖevĖ idelûm câm-i Cem'ûĖ ağzı şulansun Ol Ėonce-i ser-mest şabâğ oldu uyansun	Olduğ bu Ėice biz bize mey ney ile dem-sâz Mey derdûme mahrem idi ney âğuma hem-râz Pertev idelûm bûlbûl ile nağmeye âğâz Ol Ėonce-i ser-mest şabâğ oldu uyansun	Tahmis/4	.- - /.- - /.- - /.- -	Esbağ Mâlîyye Mûşîrî Edirne'de MerĖûm Pertev Paşanûğ der-Farz-ı Muhammes Şarkı Güftesi

		Âyine-i mül gül yüzini görsün utansun	Âyine-i mül gül yüzini görsün utansun			
21a derkenâr 43	Ümîdî	Tâk-ı evvân-ı felek dâr-ı gam ü mihnet gibi Şahn-ı şahrâ-yı cihân bir vâdj-i hayret gibi Ôlzzet ü câh-ı celali bâÔîs-i zillet gibi Halk içinde muÔteber bir nesne yok devlet gibi Olmaya devlet cihânda bir nefes şîhât gibi	Ey Ümîdî menzil-i maksuda istersen vüûl Olmaya râh-ı tarîkat gibi aya togru yol Keşret-i dünyâyı terk it vahdeti eyle kabûl Ger huzûr itmek dilerseñ ey Muhibbî fâriğ ol Olmaya vahdet maâmî güş-e Ôuzlet gibi	Tahmis/5	..- -/- -/- -/- -/-	Tahmîs-i Ümîdî Berây-ı Gazel-i Muhibbî
21a-21b 44	Pertev	Ôlşkuñla senûñ âteşe yandum haberûñ yok jmar-ı gam-ı fûrkatûñ oldum kederûñ yok ÔAyb itmem efendüm seni dâğ-ı cigerûñ yok N'olduysa baña oldı senûñ bir zararûñ yok Âh-ı şerer-i nâlelerümden hazerûñ yok	Yâver ne Ôaceb sen dahi pek nâz ediyorsun Pertev gibi eflâke mi pervâz ediyorsun Ol şûh sitiğnâya mı âğâz ediyorsun Vuşlet hevesin dilde niçün az ediyorsun Çokdan beridür semtine yârûñ seferûñ yok	Tahmis/4	--./.- -./.- -./.-	Mutarref Tahmîs-i Pertev Berây-ı Gazel-i Rikâb-dârî Şehriyârî Yâver Hâsan Beg
21b-22a 45	İshak	Niçe bir menzilmüz deyr-i fenâ eyleyelüm Ceres-i nâle ile dehre cefâ eyleyelüm Demdür Ôazm-i reh-i dâr-ı beķâ eyleyelüm Yolına sen şanemûñ cânı fedâ eyleyelüm Duralum kavlümüze Ôahde vefâ eyleyelüm	Çekilür mâôidesi server-i derd ü elemûñ İçilür tolulan kûn o şâh-ı keremûñ Killetin söylemedi dünyede anşa niÔamûñ Kim bakar niÔmetine pâyân mı var hûn-ı gamûñ Cümle Ôışķ ehline İshâķ salâ eyleyelüm	Muhammes/5	.. -./.. -./.. -./..	Muhammes li-İshâķ
21b-22a derkenâr 46	Ulvi	Sevdûñ ey dil yine bir tâze gül-i raÔnâyı Arturursañ nola bülbül gibi vâveylâyı Mesken it künc-i harâbâtı olup rûsvâyı DefÔ-i gam itmek içün al eline şahbâyı ÔIyş ü nûş eyle bugün anma gam-ı ferdâyı Saña ismarladılar mı bu yalan dünyayı	ÔUlviyâ hırķa geyüp cismini Ôuryân eyle Dest-i şevķ ile çeküp çâķ-i girjân eyle Ber-ķarâr olma gezüp Ôâlemi seyrân eyle Her gice kendüñi bir güşede mihmân eyle ÔIyş ü nûş eyle bugün anma gam-ı ferdâyı Saña ismarladılar mı bu yalan dünyayı	Müseddes/5	.. -./.. -./.. -./..	Müseddes-i ÔUlvi
22a-22b derkenâr 47	Enderun lu Fâzıl	Rahm ider yok baña hiç nâlelerümden gayrı Hiçbir ağılar bulamam çeşm-i terümden gayrı Hem-demüm yok dahi âh-ı şererümden gayrı Beni yoķlar bulunur mı kederümden gayrı Bir yanar yok benüm içün cigerümden gayrı Bir acır mı bulunur yârelerümden gayrı	Ne ider var ne şorar hâl-i dil-i nâ-şâdı Herkesûñ şimdi vefâsızlık olup muÔtâdı Kimseye Fâzıl işitdiremedüm feryâdı Qaldı dünyâda hemân merhametûñ bir adı Bir yanar yok benüm içün cigerümden gayrı Bir acır mı bulunur yârelerümden gayrı	Müseddes/5	.. -./.. -./.. -./..	Müseddes-i Fâzıl
22a-22b 48	Aşkî	Ôlfet-i Ôışķ eyleyen ünsiyyet-i cân istemez İltifât-ı halk u teklîfât-ı insân istemez Terk idüp cümle cihân mülkini Ôunvân istemez İhtiyâr-ı fakr iden dergâh-ı evvân istemez Zâd-ı gamdan özge hergiz kendüye nân istemez	ÔAşkîyâ câm-ı ezelden cânı bî-hüş eyleyen Yâd kılmaz Ôâlemi kendin ferâmûş eyleyen Qatreye saymaz muhîti-ı Ôışķuñ cûş eyleyen Ey Muhibbî yâr elinden bir ķadeh nûş eyleyen Hızr elinden ger olursa âb-ı hayvân istemez	Tahmis/6	..- -/- -/- -/- -/-	Tahmîs-i ÔAşkî Berây-ı Gazel-i Muhibbî

22b-23a derkenār		ÖAklum tağıldı gördüm o gışū-yı perçemi Māh-ı cebjini üzre dökülmüş o perçemi Her bār dām-ı Őışka girift itmiş Őālemi Başlar belāsı kayda düşürmüş çok ādemi Macnūn olur gören ya nedür bu didüm didi Zencir-i gerden-i dil ü cânıñdurur senüñ	Rahm itmedi bu Őāşık-ı nālāne sevdigüm Hiç baqmaz oldı dide-i giryāne sevdigüm Dāğlar bırağdı şine-i Őuryāne sevdigüm Döndürdi yüzini hele bir yāne sevdigüm Bu söyleden beni senüñ Őışkuñ didüm didi Rāsid bu şöhre ne ziyāñdurur senüñ	Müseddes/7	--./.-.-./.-.-./.-.-	Müseddes-i Rāsid Efendi
22b-22a		Yārūñ ruh u zülfin gör bil küfr ile jīmānı Vechine nażar eyle gör şüret-i Rahmānı Dil hānesini pāk it bul anda o sultānı Ey tālib olan Őārif seyr itmege cānānı Diğkatle temāşā kıl her gördüñüñ insānı	Ey Havret-i yüzüñ sür hāk-i der-i cānāne Emr oldı sücüd eyle ol şüret-i Rahmāne Rāz-ı dil-i pür-derdi insāne di insāne Esrār sözün Ahmed keşf eyleme nādāne Ĥayvāna mahāl görme sen çeşme-i ĥayvānı	Tahmis/7	--./.-.-./.-.-./.-.-	Tahmis-i Ĥayret-i Berāy-ı Ėazel-i Ahmed-i
23a-23b derkenār		Atdı cefā eli beni mülk-i melāmete İrmek müyesser ola mı ol şüh-ı āfete Şaldı felek fırāk ile fülk-i felākete Bād-ı belā çıkarmadı süy-i selāmete Vā ĥasretā ki irmedüm ol serv kāmete Vā fūrkatā ki kaldı bu ĥasret kıyāmete	Dimiş o meh ki oldı çü Selman bj-nevā Vardum mezānna didüm ehlen ü merĥabā Ĥākinden irdi semŐüme bir sūz-ı pür-şadā Güş eyleyüp fiğānlr idüp virdi dāŐimā Vā ĥasretā ki irmedüm ol serv kāmete Vā fūrkatā ki kaldı bu ĥasret kıyāmete	Müseddes/5	--./.-.-./.-.-./.-.-	Müseddes-i Selmān
23b-24a		Cāme-i şihhat Hudā'dan halka bir hilŐat gibi Bir libās-ı fāhir olmaz cisme ol kisvet gibi Var iken baht u saŐādet kuvvet ü ĥudret gibi Halk içinde muöteber bir nesne yok devlet gibi Olmaya devlet cihānda bir nefes şihhat gibi	Menzil-i āsāyış-ı dünyāya istersen vüsül Ĥubb-i dünyādan ferāğat gibi olmaz toğrı yol Şād-mān-ı erbāb-ı Öuzletdür hemān Baki melül Ger ĥuzür itmek dilerseñ ey Muĥibb-i fāriğ ol Olmaya vāĥdet maĥāmı güşe-i Öuzlet gibi	Tahmis/5	-. -./.-.-./.-.-./.-.-	Tahmis-i Baki Berāy-ı Ėazel-i Muĥibb-i
23b-24a derkenār		Derd ü belā vü mihnet ü ĥam yitdi ĥāyete Heçr āhir oldı fūrkat irişdi nihāyete Tebdıl olındı kevkeb-i bahtum saŐādete Şükrüm budur ki kalmadı ĥasret kıyāmete Minnet Ĥudāya irmişem ol serv-kāmete Şükrüm budur ki kalmadı ĥasret kıyāmete	Başup o şāh külbe-i ahzānuma ĥadem Şundi elüme sāŐid-i şimīnle cām-ı Cem TaŐarrüs eyleyince kalmadı ĥatırda hiç elem Őālemdə Vālihi dahi şimden girü ne ĥam Minnet Ĥudāya irmişem ol serv-kāmete Şükrüm budur ki kalmadı ĥasret kıyāmete	Müseddes/5	--./.-.-./.-.-./.-.-	Müseddes-i Vālihi
24a-24b		Z'an mih ki cüz u çemen-efrüz-i İrem nışt Z'an gene ki der vey be coz iksir-i kerem nışt Z'an nūh ki der keşti-yi bād dārem nışt Z'an şāh ki u rā heves-i tabl-i Őālem nışt Dıvāne şodem ber ser-i dıvāne ĥalem nışt	Nābi çe hadd-i tust şoden zemzeme-pirā Cāy-i ki şevəd nağme-serā Ĥazret-i Mollā Z'an pış ki bigāne der in rāh nihed pā Şemsü'l-ĥak-i Tebriz biyā züd megü lā Zirā ki cevāb-ı niömet-i lā vü neŐam nışt	Tahmis/5	--./.-.-./.-.-./.-.-	Tahmis-i Nābi Berāy-ı Ėazel-i Ĥazret-i Mevlānā

24a-24b derkenār		ŽaŌf-ı Őiřķ-ı yār ile ķalmadı tende ķudretüm Bār-ı mihnet çekmedin iki büküldi ķāmetüm Yār bî-pervā-durur derdā ki bilmez hāletüm Gerçi yokdur bir nefes nutķa mecal ü tāķatüm Söylemek ķařd itdigümce yāre derd ü hāretüm Ağlamak tutar beni güftāre ķalmaz ķudretüm	Hālūmi bilmez benüm pes neylesün baķa hābîb Bilmeyince hastenüj derdin Őilāc itmez tabîb Yoğ imiş dermān ezelden derd imiş baķa nařîb Nice Őarż idem aķa hālūm Seliki ben ğarîb Söylemek ķařd itdigümce yāre derd ü hāretüm Ağlamak tutar beni güftāre ķalmaz ķudretüm	Müseddes/5	.- - -/-.- - -/-.- - -/-.- -	Müseddes-i Seliki
24b 56	Nābi	Biya ey dil ki hengām-ı niyāz ü nāle vü zār est Her an k'u gül beçid ez bağ-zarı piř-i hāķ hār est Her ank'u mand hūfte bi nařîb ez zevķ-i didār est Dilā ber hiz ü tāŐat kon ki tāŐat bih zi her ķār est SaŐādet an kesi dāred ki vaķt-i genç bidār est	Çe Nābî ki der piř-i řehān maŐnî ber engizi Maķāl-i hiř rā ba nutķ-ı sultānān beyāmizi Meger mihr-i nażar der dāmen āsitān beyāvizi Eyā sultān Tebrizi eyā řems-i seher-hizi Yaķın der hāķ mi rizi çe cāy-i Őuub destār est	Tahmis/5	.- - -/-.- - -/-.- - -/-.- -	Tahmîs-i Nābî Berāy-ı Ğazel-i Ĥāzret-i Mevlānā
24b-24a derkenār		TeŐālallāh yed-i ķudret ne yirde urdı bünyarduķ Nedendür bilsem āyā āb ü hāķ ü āteř ü bāruķ Ne bāğuķ bāğbānı beslemişdür serv -āzāduķ Ne řāhn-ı dil-güřāde geçdi ķāmet ķadd-i řimřāduķ Efendüm saķa kim dirler ne yirdensin nedür aduķ Cefāyı kimden öĝrendüj be żālim kimdür üstāduķ	Müjēn ğaddāresin bir merdüm-i ğaddāra beņzersün Nice bařlar keser ķanlar doker hūn-hāra beņzersün Dil ü cān ķapmada māhir büt-i Őayyāra beņzersün Dil-i ŐUlvî ye rahm itmez vefāsuz yāre beņzersün Efendüm saķa kim dirler ne yirdensin nedür aduķ Cefāyı kimden öĝrendüj be żālim kimdür üstāduķ	Müseddes/5	.- - -/-.- - -/-.- - -/-.- -	Müseddes-i ŐUlvî
25a 58	Nābî	Egerçi carh merā ber feraz u şîb āvered Veli zi nahl-i tabeş mîjvei şikeşt āvered Nümüne ez ruh-ı sorh emşile neşîb āvered Seher neşîm-i řabā müjde-i hābîb āvered Nüvîd-i maķdem-i gül sy-i Őandelîb āvered	Be dergeh-i to neşod Nābî āřînā be kesi Çerā āřînāyi-i to nîşt der dileş hevesi Bahāne-i zi mülāķāt beste bîş ü besi Ğarîb-i Őařķ-ı to Cāmî nedāřt destresi Coz an ki piş-i to ğn nükte-i ğarîb āvered	Tahmis/5	.- -/-.- - -/-.- -/-.- -	Tahmîs-i Nābî Berāy-ı Ğazel-i Ĥāzret-i Cāmî
25a-25b derkenār		Őlürsem zahm-ı tiğ-i hūn-fiřān-ı řeh-süvārumla Ten-i mecrūhūmı yuķ āb-ı çeřm-i cūy-bārumla Ser-i kūyuķda defn eylen ki derd-i Őiřķ-ı yārumla Dem-i iħyā-yı emvāt olıcaķ feryād ü zārumla Eger hāř olmaz isem ol kıyāmet ķad nigārumla Gezem maķřerde göĝsüm dōĝerek seng-i mezārumla	Tabîbe eyledüm niyyet dil-i bîmār-ı zārumda Mecālūm ķalmayup řāni gibi cism-i nizārumda Müyesser olıcaķ ölmek baķa kūy-ı nigārumda Diyem yārāne bu beyti yazuķ seng-i mezārumda Eger hāř olmaz isem ol kıyāmet ķad nigārumla Gezem maķřerde göĝsüm dōĝerek seng-i mezārumla	Müseddes/5	.- - -/-.- - -/-.- - -/-.- -	Müseddes-i řāni
25b 60	Nābî	Der kuy-i mey-furūř keřîdem řifāleki Der çeřmesār-ı Őařķ çeřîdem zülāleki Ne men ne dil řināhte büdemmēleki Geřtem harab ü řifte-i ĥord sāleki Ķadeř nihāleki ve çe nāzūk nihāleki	Nābi zi vařŐ-ı serd-i cihān dil-fişurde est Z'ān rû be genç bi-talebi beefurde est K'ü dil-i Őinān be dest-i ķanāŐat supurde est Çün gonca ser be hābîb-i Ğarîbî borde est Dāred be hod zi fikr-i dehāneř hayālek	Tahmis/5	.- -/-.- - -/-.- -/-.- -	Tahmîs-i Nābî Berāy-ı Ğazel-i Ğaribi

25b-26a derkenār 61	Aşıkı	ÔĀr iderin zerre-i nâcizden ol âfitâb Mihrûm efzûn olduġınca benden eyler ictinâb Favr-ı ca'd âhını kın itmekdürür kârî Ôitâb Ben kûlın saymaz hisâbe bendesi var bî-hisâb Yâr bî-pervâ dirîġâ ġuşşeden hâlûm harâb Sevmesün Ôâlemde kimse dilber-i Ôâlî-cenâb	Âh [û] vâveylâ dirîġâ ġasretâ vü mihnetâ Bir devâsuz derde oldum ÔĀsıkâ ben mübtelâ Ķalmadı ölmekden âher çâre vü dermân baġa Yok visâle ihtimâl [û] vaÔde-i yâre vefâ Yâr bî-pervâ dirîġâ ġuşşeden hâlûm harâb Sevmesün Ôâlemde kimse dilber-i Ôâlî-cenâb	Müseddes/5	-. - -/- - - -/- - -/- -	Müseddes-i ÔĀşıkı
26a-26b 62	Ârif	Bâġ-bânlar zûlfüne bî-ġayd ü bîm ü bâk olur Nev-bahâr-ı mihrinüġ dîdesini hûn-nâk olur Rûy-ı mirôâtüġ dile ġayretde de idrâk olur Âfitâb-ı ġûsnüġe gözler bakup nem-nâk olur Gerden-i şîmîñüġe diller ġirîbân-ġâk olur	Sevdiğüm ġüftârûġa žann itme dil bî-hûşdur Nutġ-ı cân-baġş-ı velüyyü 'n-niÔmete bî-hûşdur Nezd-i Ôârifde mey-i hâlîs gibi pür-cûşdur Râşidâ gerçi nažerde bu ġazel maġşûşdur ÔĀrifâ tahmîsine himmet ider ise pâk olur	Tahmis/5	- . - -/- . - - -/- . - -	Tahmîs-i Težkire-i Evvel ÔĀrif Efendi Berây-ı Ķazel-i Râşid Efendi
26a-26b derkenār 63	Rahimi	Derd-i hecr ile gözüm nem-nâk göġlüm derd-nâk Rûġ mecrûġ [u] ciger pür-rîş şînem ġâk ġâk Ol sehġ ġaddüġ hevâsı cismümi ġâk itdi ġâk Ey dirîġâ ġasretâ derdâ helâk oldum helâk Ĥâtrum maġzûn baġrum hûn bahtum ser-nigûn Şabra tâġat ġalmadı ġâyret zebûn oldum zebûn	Ķurtulup fûrġat şenîden ger irürsem yarına Varayın cânânümüġ küy-ı behîşt-âşârına Ey Rahimî Ôarż-ı ġâl içün yüz urup dârına Yazuban bu matlaÔı yârüġ derd ü dîvârına Ĥâtrum maġzûn baġrum hûn bahtum ser-nigûn Şabra tâġat ġalmadı ġâyret zebûn oldum zebûn	Müseddes/5	- . - -/- . - - -/- . - -	Müseddes-i Raġimî
26b-27b derkenār 64	Fuzuli	Dün sâye şaldı başuma ol serv-i ser-bülend Kim ġaddi dil-rûbâ idi refîârî dil-pesend Ķüflâre geldi nâġeh açup laÔl-i nûş-hand Bir piste gördüm anda doker rîze rîze ġand Şordum meger bu dürc-i dehendür didüm didi Yok yok deva-yı derd-i nihânunġurur senüġ	Ķül-ġihresinden aldı şabâ perde-i ġicâb Ķülzâre ġıġdı seyr ile ol reşġ-i âfitâb Dün şubġ-dem ki lâle vü nesrîn şalup niġâb Şeb-nem nişârın itdi ġüneş lûôlûô-i hoş-âb Bunlar nedür ne dürr-i ÔAdendür didüm didi Epsem Fuzûlî eşġ-i revânunġurur senüġ	Müseddes/7	--/- . -/- . - -/- . -	Müseddes-i Fuzûlî
26b-27a 65	Nuri	Ebr-i âġûm dem-be-dem peyveste-i eflâk olur Ķamze-i tîzün niġûn mirrih -veş seffâk olur Berġ-ı rüyüġ hayre-baġş-ı dîde-i idrâk olur Âfitâb-ı ġûsnüġe gözler bakup nem-nâk olur Gerden-i şîmîñüġe diller ġirîbân ġâk olur	Nûriyâ her kim bu baġr içre hezâr -[e]frûşdur Nâżımı yanında bu dürrüġ yine hâmüşdur Her sözi ehl-i başar Ôîndinde bir mengüşdür Râşidâ gerçi nažarda bu ġazel maġşûşdur Nûrî Beg tahmîsine himmet iderse pâk olur	Tahmis/6	- . - -/- . - - -/- . - -	Tahmîs-i Nûrî Beg Berây-ı Ķazel-i Râşid Efendi
2 7a-28a 66	Nuri	Ĥat-ı Ôîzârına baġdum ġemen ġemen diyerek Hezâr zâr iderüm âh o ġül-beden diyerek Ķucaġladum hele ġâk oldu pîrehen diyerek Dil Ôışġı câġına düşdi zeġan zeġan diyerek Ķapıldı ġonce-i verde dehen dehen diyerek	Olinca ġâric-i tavġ-ı beşer bu nażm-ı müfâd İder mi cürôet-i tahmîs ehl-i istiÔdâd Hevâ-yı şevġine düşdümse her ġi bâd âbâd ÔAceb mi Nûrî 'nün itsem bu mîsraÔı inşâd Benüm efendüm elîmden budur gelen diyerek	Tahmis/9	- . -/- . - -/- . -/- . -	Tahmîs-i Nûrî Beg Berây-ı Ķazel-i Râşid

27b-28a derkenār 67	Ferri	Meysüz ne güne eyleseñ âheng-i hây ü hey Def'Ö-i ğumûma olmaz imiş neşoe gibi şey Girmez elüñe qatresi bu demler ey dil ey Virsek ayağ-ı badeye naqd-i revânı pey Hımlar şikeste şişe tehî yok vücüd-ı mey İtdüñ esîr-i qahve bizi hey zamâne hey	Ferri o demde sevmiş idüm bir yüzi mehi Bir nev-reşide taze-edâ kâmeti sehî Geh bade gâhî şohbet ü ülf [et] ü üns gehî O dem revâ mı bağlana meyhâneler rehi Hımlar şikeste şişe tehî yok vücüd-ı mey İtdüñ esîr-i qahve bizi hey zamâne hey	Müseddes/5	- - / - - / - - / - - / - -	Müseddes-i Ferri
28a-28b derkenār 68	Meşrebi	Her kim dilerse vaşf-ı büt-i gül-Öizârını Terk ide gayrı fikri kıya kâr ü bârını Yollar gözetmede geçüre rüzgârını Eglence ide kendüye yâr intizârını Ölşğ ehli oldurur ki görem deyü yârinî Cânı çıkınca bekleye küy-ı nigârını	Biñ päre olsa Meşrebi tığ-i firâk ile Terk itmez âsitânun ölür intizâr ile Küyında nâr-ı hasret ile yana yakıla Virdükde cânını çıka şâyed du'â kıla Ölşğ ehli oldurur ki görem deyü yârinî Cânı çıkınca bekleye küy-ı nigârını	Müseddes/5	- - / - - / - - / - - / - -	Müseddes-i Meşrebi
28a-29a 69	Vehbi	Göñül hengâm-ı pîrîde yine taze cûvân ister Nihâl-i qaddini bâlâ-ter ü hüsniñde ân ister Vişâl-i câ-be-câya olmayup râzi hemân ister Ham oldı qaddi Ölşğ ile yedinde hîz u ân ister Tayanmağ ârzüsiyla Ôaşâlık ter fidân ister	Belğ cevri-i felek bükdi belin ammâ yine Vehbi Görince şarılur bir qadd[i] bâlâya bu derdâyı Anuñ şehbâz-ı tab'Ö-i Ölşğî sayd itmiş degül gibi Dil-i Râşidde cevlan itmede bir dîlberün celbi Kemer-veş gâhice kol şarmağa bir mü-miyân ister	Tahmis/7	- - - - / - - - - / - - - - / - - - -	Tahmis-i Vehbi Berây-ı Ğazel-i Râşid
28b-29a derkenār 70	Âzeri	İtme vîrâne meded zulm ile beytû'l-hazenüm Hâtırum yıkma harâb eyleme [viran] tenüm Bağa cevri itmege kâfîdür o gül-pîrehenüm Beni öldürmege yitmez mi o nâvek figenüm Her dem ey tûb-ı belâ göñlüme toqunma benüm Taş mı şandun yüregüm qal'Ôa mı şandun bedenüm	Cân ü dilden o şehe Âzeri ya bende iken Gice gündüz ğam-ı zülfiyle ser-efkende iken Şîne nâr-ı elem-i Ölşğîyla tâbende iken Bu cihânda götüri ğuşseleri bende iken Her dem ey tûb-ı belâ göñlüme toqunma benüm Taş mı şandun yüregüm qal'Ôa mı şandun bedenüm	Müseddes/5	- - - - / - - - - / - - - - / - - - -	Müseddes-i Âzeri
29a-29b 71	Râşid	ÔArız her tarafa şu'Öle-resân nolsun bu Güviyâ şu'Öle ile toldı cihân nolsun bu Nür-ı mahz oldı hele kevn ü mekân nolsun bu Var göñülde yine bir sūr-ı nihân nolsun bu Düşdi bir âteşe güvâ dâr-ı cihân nolsun bu	Câna te'ôşîr idiyor nale vü firâk devri Lutfına ğayrıları maşher dîñ maşhûr Râşid böyle iken oldum anuñ mecbûr Âfet-i cân mı hürj-i cinân mı Nürj Bul[ma]dum sevmemege çäre amân nolsun bu	Tahmis/7	- - - - / - - - - / - - - - / - - - -	Tahmis-i Râşid Berây-ı Ğazel-i Nürj
29a-29b derkenār 72	Pertev	Güm itdüm zulmet-i cehl içre râhı Nice Ôarz eyleyem hâl-i tebahı İşüm gâhî hatâdur cürm gâhî Mübâh olmuş bağa güvâ menâhî Hatâ benden Ôatâ senden İlâhî	Hürüş itdükde deryâ-yı Ôinâyet Gider hâşâk-i cürm-i bî-nihâyet Güneh-kârân olınca ğarq-ı rahmet Bulur Pertev de mihr-i lutfâ kırbet Hatâ benden Ôatâ senden İlâhî	Müseddes/5	- - - - / - - - - / - - - - / - - - -	Müseddes-i Pertev Efendi

		Amān ey pādīşehler pādīşāhı	Amān ey pādīşehler pādīşāhı			
29b-30a derkenār 73	İzzet	Bilinmez bu hāzīz-i hākde ahvāl-i Mevlānā O rütbe mürtefiğdür pāye-i iclāl-i Mevlānā Olursa sū-yı lāhūta gehi iqbāl-i Mevlānā Gelür şaf şaf sürüşān behr-i istiqbāl-i Mevlānā ÖÜrüc-i evc-i bātın eylemekdür hāl-i Mevlānā Görünmezse n'ola zāhirde perr ü bāl-i Mevlānā	Kibāra intisaba gāh olur imdadı eşÖāruñ Anuñçün Ölzzetā evşāf-ı Mevlānādur ezkārūñ Görür elbette rüyın āhiretde Monla Hünkārūñ Bu matlağdur şefiğ-i ÖAbdī Paşa-zāde Djdārūñ ÖÜrüc-i evc-i bātın eylemekdür hāl-i Mevlānā Görünmezse nola zāhirde perr ü bāl-i Mevlānā	Tesdjis/7	.- - - / . - - - / . - - -	Tesdjis-i Beyt-i Djdār der-Hakḡ-ı Cenāb-ı Mevlevi Beylikçi-zāde Ölzzet Molla
29b-30b 74	Niyāzi	İnne li'r-Rahmān-i tarfen ḡadr-i enfāsi'l-verā Küllü mer'in sālīkūn behcen ḡadīmen bi'l-hevā Men lehū Ōaḡlūn seljmūn yeḡtedj bi'l-Muṣṭafā Ḡad enāra'l-Ōışḡ-i li'l-Ōuşṡāḡ-i minhāci'l-hüdā Sālīk-i rāh-i ḡaḡīḡat Ōışḡa eyler iḡtidā	Ey Niyāzi ibtidāsuz zevḡ bulduñ Ōışḡdan Yārūñ işbātında lāsuz zevḡ bulduñ Ōışḡdan Dāóim ü bāḡi fenāsuz zevḡ bulduñ Ōışḡdan Ey Fuḡlū intihāsuz zevḡ bulduñ Ōışḡdan Böyledür her iş ki ḡaḡ yār ile ola ibtidā	Tahmis/7	.- - - / . - - - / . - - -	Tahmīs-i Niyāzi Berāy-ı Ḡazel-i Fuḡlū
30a-31a derkenār 75	İzzet	Bir taḡım jīmān-fürüşān bir alay dellāl-i dīn Şatmada sūḡ-ı riyada kāle-i aómal-i dīn Anlarūñ destinde ḡalmış muḡtaribken hāl-i dīn Bir mükemmel zāt şimdi eyledi ikmāl-i dīn Şeyh Hāliddür ḡül-i ruhsār-ı millet hāl-i dīn Āsitāni huld-ı cennet “fedhulūhā hālidiñ”	Olmasam ben bende-i Monlā Celāleddīn eger Tāc-ı fakrın itmemiş olsam o şaḡuñ zjb-i ser Baş ḡoyup dergāhına Ölzzet olurdum hāk-i der ŌArz-ı hālüm eylesün Şāma revāne eşḡ-i ter Şeyh Hāliddür ḡül-i ruhsār-ı millet hāl-i dīn Āsitāni huld-ı cennet “fedhulūhā hālidiñ”	Tesdjis/9	.- - - / . - - - / . - - -	Der-Menḡabet-i Mevlānā Hālīd Ḡaddes'allāhū Sırnhu Ölzzet Molla
30b-31a 76	Kāni	Ser-şadr-ı şīne beyt-i hazen şerḡa bābımız Dilde nühüfte nuḡl-i ḡamūñ çün dölābımız Hūn-ı çekān-ı dīde-i terdür çün ābımız Fikrūm ayaḡ u laóli lebüñdür şarābımız Hicrān ilinde laht-ı ciḡerdür kebābımız	Kāni bu heft bendi eger çerḡa sezdirür Tezyin için şuŌāó-ı zer-i mihri ezdirür Ĥüsni edā-yı nāzımı Ĥassāni bezdirür Nūrj be nev- zemīni el üstünde gezdürür Tahmīs iderse Kāni-ı Ōālī-cenābımız	Tahmis/7	.- - - / . - - - / . - - -	Tahmīs-i Kāni Berāy-ı Ḡazel-i Nūrj Beg
31a-32a 77	Kāni	Furdılar maóreke-i nāzda hūbān şaf şaf Gözlerin gözlerime dikdiler elŌān şaf şaf Şan ḡazā oḡlarıdur ḡarşu varur cān şaf şaf Müje haylin dizer ol ḡamze-i fettān şaf şaf Güyyā cenge turur njez-güzārān şaf şaf	Kim acır Kāniye māniye şaḡa hey Bāki Ōl diril pīrehen-i āhireti gey Bāḡi Faşlar ile döḡinüp iñle çün ney Bāḡi Ḡadrūñi seng-i muşallāda bilür ey Bāḡi Furup el baḡlayalar ḡarşuñ yārān şaf şaf	Tahmis/9	.- - - / . - - - / . - - -	Tahmīs-i Kāni Berāy-ı Ḡazel-i Bāḡi
32a-33a 78	Kāni	Sefer eyler ḡarem-i cāna cüvānān şaf şaf Cān virür ḡamzesine ins degül cān şaf şaf Ḡurılur Ōışḡa hep maóreke-i cān şaf şaf Müje haylin dizer ol ḡamze-i fettān şaf şaf Güyyā cenge turur njez-güzārān şaf şaf	Rahmet-i Ḥaḡla tesellāda bilür ey Bāki Mevḡf-ı Fūr-ı tecellāda bilür ey Bāḡi Seni Kāni der-i Mevlāda bilür ey Bāḡi Ḡadrūñi seng-i muşallāda bilür ey Bāḡi Furup el baḡlayalar ḡarşuñ yārān şaf şaf	Tahmis/9	.- - - / . - - - / . - - -	Tahmīs-i Kāni Berāy-ı Ḡazel-i Bāḡi

33a-33b 79	Kāni	Qala [mı] Óağd-i neşî ile şetâret bâkî Mey-i müstakbel ile neşôe-i hâlet bâkî Ževk anı gerek Óaşıklara Óâdet bâkî Sâkiyâ qalmaz imiş çün ki bu şöhet bâkî Mey-i gül-gün içelüm bâde-i Cennet bâkî	Cevher-i Kānî için mihr ü mehm sen şâğ ol Bâz şim üskûf-i zerrîn-külehm sen şâğ ol Dil-nişînum şeh-i encüm-sipehm sen şâğ ol Bâkî ölsün yoluğa pâdişehüm sen şâğ ol Baht pâyende Hudâ yâr-ı saÓâdet Bâkî	Tahmis/5	.. - - / . . - - / . . - - / . . - -	Tahmîs-i Kānî Berāy-ı Gazel-i Bâkî
33a-35b 80	Vehbi	O bñî-i elif şeklin habîbâ beyne haddeyni Çü engüştet ki ber meh râ eşerret şâr şakkeyni Dehānuş menbaÓ-ı esrār degül mi taht-ı laÓleyini Kelāmuş vahydür lām-ı lebündür fevk-i bâbeyni Akıt hikmet şarābından dil ü cāna lübābeyni	Hudāyā şemÓa-i Óışkı uyandır bu cinānumda O şemÓa bāl açup sūzān ola tā cism ü cānumda Derūnumda qala fikrūş dahi žikrūş zebānumda Faleb hiç qalmasun bende meger dildār yanumda Bi-ħağğ-ı mebdēó-i Óālem ağışñ bi'l-gryāseyini	Tahmis/29	- - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Tahmîs-i Gazel-i Vehbî-i Nādire-gū Mağsūd Resā Kethudā-yı Mîr SaÓıd Paşa
35b-37a 81	Sāóib	MecmaÓ-ı chl-i semā menhel-i dervîşān est Meóhaz-ı sırr-i dil-i ħak mevóel-i dervîşān est Şeh-i mülk-i dü serā sāyil-i dervîşān est Nemek-i Óaşğ der āb ü gil-i dervîşān est Ĥāşıl-ı rüy-i zemîn der dil-i dervîşān est	Vārid est qalb-i Resā rā be havātır Šāóib Şine eş hest velî cemÓıyyet-i ĥatır Šāóib Ŧineteş bā gil-i ānān şode bāhir Šāóib Gerçi ez merdüm-i dünyā'st be žāhir Šāóib Ŧinet-i ĥākî-i ü ez gil-i dervîşān est	Tahmis/13	.. - - / . . - - / . . - - / . . - -	Tahmîs-i Kaşide-i Šāóib Raĥmetullāhi ÓAleyh
40a-41a 82	Nābi	Eyā Ĥabîb-i Hudā yā Muĥammed-i ÓArabî ŞeqfÓ-i rüz-ı cezā yā Muĥammed-i ÓArabî	<i>Šiyāh-rüy güneĥ-kār Nābî-i bed-kār</i> <i>İder ümîd-i Óatā yā Muĥammed-i ÓArabî</i>	Kaside/34	.. - - / . . - - / . . - - / . . - -	Feryād-ı ÓAndelîb-i Rengin-Negām der-Gülşenistān-ı Ĥabîb-i Ekrem Cenāb-ı Yūsuf Nābî ÓAleyhi'r-Raĥmeti'l-Bārî
40a-40b derkenār 83	Fehim	Ey dil-i bâde be-kef eyleme tazýiÓ-i nefes Her kişi Óİsi-i Meryem meşhūr gibi olmaz	Sühenüm oldı mişālāt-ı beyān-ı vākıÓ ŞāÓır-ı rāst-sühen gerçi ki manžür olmaz	Kaside/20	.. - - / . . - - / . . - - / . . - -	Kaşide-i Fehîm-i Pür-Fehm
40b-41a 84	Kemalp aşa-zāde	Mihrūñle pür-žiyādur beyne's-semāi ve'l-arz Şevkuñla rüşenādur beyne's-semāi ve'l-arz	Óİbretle gel nažer kıI qalb-i çemende yāre Āyine-i Hudādur beyne's-semāi ve'l-arz	Kaside/9	- - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Güfte-i Kemālpaşa-zāde
41a-42a 85	Nābi	Kesi nñ nebord der şeref-i rifÓat-i ÓAli Coz Ĥazret-i Muĥammed ü coz Ĥazret-i ÓAli	Nābî zi hevî-i ġam ki reha mi koned tora Coz reófet-i Muĥammed ü coz reófet-i ÓAli	Kaside/29	- - - - / . - - - / . - - - / . - - -	Der-Menĥabet-i Şîr-i Hudā ÓAli el-Murtezā Kerremallāhü TeÓālā Vechehü Li-Yūsuf Nābî ÓAleyh-i Raĥmeti'l-Hādî
41a-41b derkenār	Medhi	Bi-sebeb ne'bved kesi rā merĥabā-yı cāhilān ÓAķıbet Óayn-ı ĥafā bāşed vefā-yı cāhilān	Ey pişer ger pend-i Medhî bāyedet der guş kon Zinhār ez gofteĥā-yı nā-becā-yı cāhilān	Güfte/14	- . - - / . - - - / . - - - / . - - -	Güfte-i Medhî der-Ĥağğ-ı Cāhilān

86						
41b-43b derkenār 87	Nādiri	TeŖālallāh zihī şām-ı sürür-encām [ü] ğam-fersā Ki oldı mazher-i esrār-ı “sübhānellezī esrā”	Tahıyyāt-i ebed peyvend ile dünyā vü Ŗuķbāda Ser-efrāz eylesün zāt-ı şerifin Ėazret-i Mevlā	Kaside/70	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MiŖrāciyye-i Cenāb-ı Fahr-i Kāōināt ŖAleyhi’s-şalāh ve Ekmeli’t-Tahıyyāt Nādirī Efendi Rahimehullāhi ŖAleyh
42a-42b 88	Nābi	Rūz-ı rūze cemŖ olup rindān Ėyāşūfiyye’de Halķa-bend-i ūns olur yārān Ėyāşūfiyye’de	Şeb-be-şeb mānend-i kandīl-i fūrūzān Nābiyā İnşirāh-ı dil bulur insān Ėyāşūfiyye’de	Kaside/13	-. -./.-.-./.-.-./.-.-	Kaşide-i Nābī ŖAleyhi Raĥmeti’l-Bārī der-Medĥ-i CāmiŖ-i Ayāşofya der-Ėsitāne-i Emn-āşiyān
42b-43b 89	Nābi	Çün kim beni şād eyledüĥ ey āşef-i devrān Dil-hāhuĥ ile ķalbūñi şād eylesün Allāh	İtsün seni mahfūz hatālarla hatardan AŖdāĥı giriftār-ı nigār eylesün Allāh	Kaside/21	-. -./.-.-./.-.-./.-.-	Kaşide min-Nutķ-ı Yūsuf Nābī ŖAleyhi Raĥmeti’l-Bārī
43b-45a 90	Vehmī	Başınca pā-yı muŖciz iltimāsun ger zamān ūzre Ėudümünle şeref buldı melekler āsümān ūzre	Ŗmjdüm kesmezem hāşā ne deĥlū mücrim olsam da ŞefāŖat el-meded lafzı gelen her dem zebān ūzre	Kaside/43	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	Kaşide-i Vehmī Nādire-i Maķsūd Resā Kethudā-yı Mjīr SaŖĖd Paşa
43b-46b derkenār 91	Sābit	Ėoşā ferhunde ahter leyle-i mūmtāz ū müsteşnā Ki Ŗunvān-ı berāt-ı ķadridür ser-süre-i İsrā	Hudādan ravza-i pür-nūruĥa her rüz u şeb olsun Şalāt-ı bī-had ū ĥāyet selām-ı bī-Ŗad ū iĥşā	MiŖrāciyye/ 90	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MiŖrāciyye-i Cenāb-ı Fahr-i Kāōināt ŖAleyhi’s-şalātū ve Ekmeli’t-Tahıyyāt Ėazretleri li- Şābit Efendi Raĥmetullāhi ŖAleyh
45a-46b 92	—	Biz çāker-i fermān-ber-i Şāh-ı Şühedāyuz Yolında anuĥ cān viren merd-i Ėudāyuz	Evlādına ensābına biz Fahr-i Cihānuĥ Cān ile ķuluz şanma şaķın ehl-i riyyāyuz	Kaside/40	-. -./.-.-./.-.-./.-.-	Kaşide der-Farz-ı Ŗ
46b derkenār 93	Cüneyd	Ya Rab an ruz-i ĥüzin-i merhale ber bende yār Nażari kon be men-i müflis-i bī-tüşe-i zār	Ya Rab ez hāzin-i Tevfik şevēd yar Cüneyd Şevēd ez lutf-i to der her do cihān ber hordār	Münācāt/13	.. -./.-.-./.-.-./.-.-	Münācāt-ı Cüneyd-i Bağdādī ķuddise Sırrıhū’s-sāmī
46b-47b 94	—	Yem-i imkānda zuhūr itdi çü talĥa-yı vücūd Sāhil-i vahdete çıķdı dūr-i yektā-yı vücūd	Yiter itdūĥ Ŗademün vaşfin ey dil şimdi Olalum vāşf-ı dildār-ı dil-ārā-yı vücū	Kaside/29	.. -./.-.-./.-.-./.-.-	Kaşide der-Farz-ı Ŗ
47b-48a 95	—	Virdi ĥüne tarebi şāhid-i raŖnā-yı vücūd Virdi bezme şerefi sāķi-i zjbā-ı vücūd	SaŖy ķıl tā iresin Ŗālem-i itlāķa dilā İtmesun hā seni tesvīķ bu taaluķhā-yı vücūd	Kaside/10	.. -./.-.-./.-.-./.-.-	Kaşide der-Farz-ı Ŗ
47a-47b derkenār 96	Urfi	İtdüm ĥünāh-ı bī-Ŗaded yā Rabbenā faĥfir lenā Ėapuşda geldüm itme red yā Rabbenā faĥfir lenā	Yā Rab hemişe ŖUrĥı dir çün dehrden itdüm sefer İtmeye bu şüretten beder yā Rabbenā faĥfir lenā	Münācāt/19	-. -./.-.-./.-.-./.-.-	Münācāt-ı Ėazret-i ŖUrĥı ŖAleyhi raĥmetü’l-Bārī
48a-49b	Ėakīf	İtdi çün mümķine aşdāfını deryā-yı Ŗadem	Bir kaşide deyelüm bu Ŗademün hakkında		.. -./.-.-./.-.-./.-.-	Kaşide-i ŖAdem Nażire-i

97	paşa	Silk-i hestîye dizildi dūr-i yektā-yı Ŗadem	Bize tahşin ide tā şahid-i zibā-yı Ŗadem	Kaside/44		Kaşide-i ŖAkif Paşa
49b-50a 98	Resā	Eyledi Ŗarz-ı cemāl rüy-ı dil-ārā-yı Ŗadem Ol siyeh-püş güzel dilber-i raŖnā-yı Ŗadem	Dāmen-i hāmeye gülçin-i sühen olma yiter Seni incitmeye tā hār-ı sitem-zā-yı Ŗadem	Kaside/15	.. - - / . . - - / . . - -	Velehu Kaşide der-Farz-ı Ŗ
47b-49a derkenār 99	Fehîm-i Kadîm	Mihr ü meh kim devr iderler Ŗālemi her rüz u şeb Devr-i nā-hem-vār-ı eflāke gülerler rüz u şeb	Mihr ü meh devr eyledükçe Ŗālemi her şubh u şām Şad-selām olsun revān-ı pākünje her rüz u şeb	NaŖt/49	- . - - / - . - - / - . - -	Der-NaŖt-i Seyyidü'l-mürselin ve Hāteme'n-nebiyyin Ŗaleyhi efdalî's-salavāt ve ekmeli't- tahîyyāt li-Fehîm Ŗaleyhi'-rahmeti'r- Raḥîm
49b derkenār 100	Galib	Düşdüm yine qaldır beni Yā Ḥazret-i Monlā-yı Rûm Bağmaz deyü bildüm seni Yā Ḥazret-i Monlā-yı Rûm	Sen Galib ün mevlāsıuğ Ser-māye-i ihyāsıuğ Lutf u kerem deryāsıuğ Yā Ḥazret-i Monlā-yı Rûm	Kaside/7	- . - - / - . - -	Medhiye-i Şerif ü Niyāz-nāme Berāy-ı Cenāb-ı Pîr-i ŖArif-i Rûm Quddise Sırrıhu Li-Cenāb-ı Şeyh Galib Dede
50a-53a 101	Nābi	Şeb ki nağş-ı cilverized himemt-i vālā-yı men Mî-zened ber rüy-ı ahter sikke nağş-ı pāy-ı men	Şad şalāt ü şad selām her her nefş bādā revān Tā dem-i āhirbe rühet ez leb-ı güyā-yı men	NaŖt/80	- . - - / - . - - / - . - -	Kaşide-i Fārisiyye min Nutq-ı Yūsuf Nābî ŖAleyhi Rahmeti'l- Bārî Der-NaŖt-i Ḥabîb-i Ekrem Şallallahü TeŖālā ŖAleyhi ve Sellem
53a-53b 102	Nābi	Asl-i esās-ı hāne-i dîndür çehār-yār Erkân-ı kaşr-ı dîn-i mübîndür çehār-yār	İt sāye-i keremlerine Nābi ilticā Aşhāb-ı Ŗacze hısn-ı ḥaşîndür çehār-yār	Kaside/20	- . - - / - . - - / - . - -	Kaşide-i Yūsuf Nābî ŖAleyhi Rahmeti'l-Bārî der-Medîḥa-serā- yı Qalb-i Ḥazîn ve Der-Vaşf-ı Çehār-yār-i Güzîn Rıdvānihi
53b-54b 103	Nābi	Sümmedür hāk-i deri Ḥazret-i Muḥyi'd-dînün Kımyādur naẓeri Ḥazret-i Muḥyi'd-dînün	Girse Nābi ele müjgānumı cārüb iderüm Hidmet-i hāk-i deri Ḥazret-i Muḥyi'd-dînün	Kaside/24	.. - - / . . - - / . . - -	Efrühten-i Qandîl-i Sûz ü Güdāz Bā-Nefes-i Āteşin-i Niyāz Be- Südde-i Sultān-ı'l-Muḥaqqıķın Ḥazret-i Şeyh Muḥyi'd-Dîn-i ŖArabî Quddise Sırrıhü's-Sāmî min Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābî ŖAleyhi Rahmeti'l-Bārî
54b-56a 104	Leylā	ŖŖmrini Maḥmūd Ḥān'ıñ eylesün Ḥaḳ bî-ḥisāb Dîn-i İslāmı müŖeyyed eyledi bî-irtiyāb	Medî-i sultān-ı cihāndan eyledüm tenşî't-ı nās Bu kaşidem güş iden şāŖirler olsun neşŖe-yāb	Kaside/44	- . - - / - . - - / - . - -	Kaşide-i Leylā Ḥanım der-Vaşf-ı Hümāyün-ı Ḥazret-i Şehinşāh-ı Muzaffer Şevketli Ėazî Maḥmūd Ḥān

56b-105	Vaslı	Rüz ü şeb devründe eyler şād u handān ey felek Ben hemān derd ü ğamūmle zār u giryān ey felek Cismūmi kılduñ sefīne āhūmi itdūñ sūtūn Eyledūñ bu gözlerüm yaşını Ŗummān ey felek	Çāre olmaz kimseye tā olmayınca lutf-ı Hāķ Mekteb-i Ŗaşķ içre ancaķ bu sözi aldum sebaķ Ya ne var idi benūm bu mahlaşum Vaslı komaķ Eyledūñ çūn kim beni fūrķatle nālān ey felek	Güfte/5	-. - -/-. - - -/-. - - -/-. - -	Güfte-i Vaslı Paşa der-Haķķ-ı Felek-i bī-Ķarār
56b-58a 106	Fuzuli	Ķonce baĝn dehr-i bīdādiyle evvel ķan olur Şonra yüz lutf ile göĝli açılır handān olur	Dem uram evşāf-ı evlād-ı ŖAlī'den nitekim Medfī-i evlād-ı ŖAlī müstevcib-i ĝufrān olur	Kaside/33	-. - -/-. - - -/-. - - -/-. - -	Ķaşıde-i Fużūlī-i Baĝdādī ŖAleyhi'r-raĝmeti'l-Bārī der- Medfī-i Esedu'llāhi'l-Ķalīb ŖAlī İbn [Ebj] Ķalīb Kerrema'llāhū Vechehū ve Evlādühū Rıdvānu'llāhi TeŖĖālā ŖAleyhim
58a-58b 107	Nesīmi	TeŖĖālallāh zihī sultān ki sensin hālīķu'l-eşyā Ĥaķīķatdūr ki sen kılduñ Ŗademen Ŗālemi peydā	Bu bī-çāre Nesīmi çūn bu tevĥīdī dimeķ ķande Meger ol Hālīķ-ı Yezdān ide göĝlūñ gözün iĥyā	Kaside/21	. - - -/-. - - -/-. - - -/-. - -	Ķaşıde-i Seyyid Nesīmī ŖAleyhi Raĝmeti'l-Bārī
58b59b-108	Fāzıl	Tesliyet-baĝş-ı dīl-i pūr-elem Allāh ķerīm Lutfa tebdīl olacaķ bu sitem Allāh ķerīm	İrişūr lutf u kerem kılma teŖessūf Fāzıl Dimiş iken saĝa ol muĥterem Allāh ķerīm	Kaside/21	. - - -/-. - - -/-. - - -/-. - -	Ķaşıde-i Fāzıl-ı Merĥūm
59b-61b 109	Ŗveysi	Elā ey ķavm-i İslambol bilūñ taĥķīķ oluñ āĝāh İrişūr nāĝehān bir ĝūn size ķahr ile ĥışm'ullāh	Ŗveysi çekme ĝam tārīĥīdūr altmışda şāĥib-seyf Żuhūr itmek muķarrerdūr bi-emri'llāh bi-iżni'llāh	Kaside/60	. - - -/-. - - -/-. - - -/-. - -	Ķaşıde-i [Ŗ]veysī der-Haķķ-ı Ĥaķķ-ı İslambol
61b-62b 110	Cāmi	Eşbahat zāirā lek yā şāĥnetū'n-necef Behri nişār-ı maķdem-i to naķd-i cān be ķef	Gerdī be dīde reft ü be ceyb-ı şabā nuĥuft İhdī ilā aĥibbetihi eşrifi't-tuĥāf	Kaside/21	- - -/-. - - -/-. - - -/-. - -	Dūm ŖĖālā Meni't-TabaŖa'l- Hūdā Min Nutķı Cāmī der Vaķt-i Teveccūh Be Hak Goĝte Şode Est
62b-64a 111	Ķalīb	Miĥr ü meh kim Ŗālemi pūr-nūr ider her rüz u şeb Encūm [ü] şeb-nemle hoş tesbīĥ iderler rüz u şeb	Māh sāŖĖ-i selam ü miĥr olup peyk-i dūrūd Ķāmyāb olsun ķabūl ile bu ķemter rüz u şeb	NaŖŖ/52	-. - -/-. - - -/-. - - -/-. - -	Der-Luĝat-ı Şerīf Seyyidū'l- mürselīn ve Ĥātemū'n-Nebiyyīn ŖAleyhi Efdālī's-Şalavāt ve Ekmeli't-Taĥiyyāt Li-Ĥāzret-i Şeyh Ķalīb Dede ŖAleyhi'r- raĥme
64b-65a 112	-	Ėşāfā geldi mübārek Ramażān Ne zahire ne odun var ķūsūr Şāfvetiñ harc edecek parası yok O fakirin ise tek parası yok Dutalum nān ile dutsun orucu Bezm-i iftāra çörek parası yok	Hiç o muĥtacıñ etme taŖĖyīb Bāb-ı iĥsānıĝa geldi kerem et Çok ĝurūş etse delik parası yok Koşarak ye yepelek parası yok Şadr-ı vālāda seni var ede Ĥaķ Etmeyüp maĥşere dek parası yok	Kaside/9	. - - -/-. - - -/-. - - -/-. - -	[Geldi Mübārek Ramażān]

70b-72b 113	Nâzım	Gel ey mükayyed-i zünnâr-ı bend-i şehvânî Yiter perestîş-i zîr-i hicâb-ı cismânî	Nedîm-i bezm-i hâkîkât-serâ-yı hâs eyle Reh-i mecâzdan ol bî-kesi halâs eyle	Na'ât/VII-8	-. -/. - - -/. -/. - -	Tercî'Ö-Bend-i Nâzım der-Na'ât-i Hâbib-i Ekrem ÖAleyhi't- Tahîyyeti Ve't-Teslîm
70b-71b derkenâr 114	Hayreti	Dünyâ didükleri ne Öaceb pîre-zâl imiş Leyl ü nehâr pîşesi mekr ile âl imiş Ehl-i başîrete göre bir kâhbe-i kabîh A'Omâ yanında dilber-i şâhib-cemâl imiş Beş gün bunun bu saltanat-ı tumturâkına Dikkatle nâzır olsa kimesne hayâl imiş Nekbet bucağı miñnet evi gûşâ gûşesi Derd ü belâ fezası mañall-i cidâl imiş Tîmârî mâr [ü] devleti let balı pür-belâ Mâl ü menâline naẓar itseñ melâl imiş Her şenligünün âhir[i] bir mâtem-i ğarîb Ve'l-hâsılı kemâlinün ardı zevâl imiş Bu mülk içinde bir niçe gün beglûk eyleyen Şol bir fakîr-i kânî'Ö olan ehl-i hâl imiş Ger isteseñ ki kesb idesin Öömr-i câvidân Ölmezden öñdin ölmege sa'Öy ideğör hemân	Yâ Rab bi-haqq-ı pertev-i envâr-ı Muştafâ Yâ Rab bi-haqq-ı meşreb-i sultân-ı evliyâ Yâ Rab bi-haqq-ı ân şeh-i mesmûm-ı râh-ı Hâk Yâ Rab bi-haqq-ı şâh-ı şehîdân-ı Kerbelâ Yâ Rab bi-haqq-ı seyyid-i sâdât-ı ins ü cân Yâ Rab bi-haqq-ı âdem ü evlâd-ı Murteẓâ Yâ Rab bi-haqq-ı Bâkır-ı hâlis-derûn-ı râh Ya'Öni kulûba ol ayağı tozı kîmyâ Yâ Rab bi-haqq-ı Ca'Öfer-i Şadık imâm-ı dîn Yâ Rab bi-haqq-ı Kâẓım-ı ser-çeşme-i vefâ Yâ Rab bi-haqq-ı meşhed-i sultân-ı heştümîn Yâ Rab bi-haqq-ı Ka'Öbe-i erbâb-ı bâ-safâ Yâ Rab bi-haqq-ı sıdık-ı Faķî Özzet-i Naķî Yâ Rab bi-haqq-ı ân dü şehensâh-ı etķiyâ Yâ Rab bi-haqq-ı ÖAskerî vü Şâhibü'z-zamân Eyler niyâz yüz dutuben Havreti şaņa Hâşr it yârın sen anları evlâd-ı şâh ile Olsun münjir cânları nûr-ı İlâh ile	Tercî'Ö- Bend/5	- - -/. -/. - - -/. -	Tercî'Ö-Bend-i Hayreti
71b-72b derkenâr 115	Hayreti	Gitdüm diyâr-ı fûrķate ey şâh el-vedâ'Ö Oldum belâ vü miñnete hem-râh el-vedâ'Ö ÖArz eylesün yir ehline her mâcerâ mı eşk Yazsun felekler üzre çıkup âh el-vedâ'Ö Demler durur ki levha-i çihremde ķan ile Ey eşk-i dîde yazıla her gâh el-vedâ'Ö Terk itmez idüm işigünî lîķ kôrķaram Od ura şehre âh-ı seher-gâh el-vedâ'Ö Düşmenler ile sen esen ol döstüm hemân Virşün benüm de şabrumı Allâh el-vedâ'Ö Hicrân eline şaldı beni rûzgâr âh Ey göz ķan ağla ey göñül eyle hezâr âh	ÖAzmûm reh-i firâķadur illâ ne müşkil âh Derdâ vü hâsretâ [vü] dirîğâ ne müşkil âh Sen gül-Öizâr u ğonce-dehenden cüdâ baņa Raħm itdi didi bûlbûl-i ğüyâ ne müşkil âh Âsân gelür mahabbet egerçi baņa bu ğün Hicran olıcaķ arada ferdâ ne müşkil âh Derd ü belâ vü ğam ola yârân Havreti Aġyâr şaņa yâr ola derdâ ne müşkil âh Âh eyle ey göñül demidür ķan aķıt gözüm İns ü melek ķamu diye hayfâ ne müşkil âh Hicrân eline şaldı beni rûzgâr âh Ey göz ķan ağla ey göñül eyle hezâr âh	Tercî'Ö- Bend/5	- - -/. -/. - - -/. -	Ve lehu Tercî'Ö-Bend-i Hayreti Efendi el- Merhûm

			Nävek-i gamze-i pür-künüğe qurbân olayum Zehr-i qand-i leb-i şîrînüğe qurbân olayum			
72b-73a derkenâr 116	Hayreti	Gülmedi gül gibi açılmadı gönlüm bir zamân Gönce-veş dem-besteyem derd ile bağrum tolu kan Lâle-vâr eksük degül cânımda bir dâğ-ı nihân Gözüme her bir çemen bir hançer-i terdür hemân Hâsılı zindânım olmuşdur bahâr u büstân Bir belâlu bülbülem işümdürür âh ü figân El-amân ey çerh-i bed-kirdân elünden el-amân	Hayreti gam-gîni hiç Öâlemde dil-şâd itmedüñ Çırtarup bend-i belâdan gitdi âzâd itmedüñ Lutf idüp bir dem dil-i vîrânın âbâd itmedüñ Niçe yıldur zulm idersin bir ağız dâd itmedüñ Qaldı mı bir gam ki cânın aña muÖtâd itmedüñ Kimi yâd itdüñ ki soñ demde yine yâr itmedüñ El-amân ey çerh-i bed-gerdân elünden el-amân	TerciÖ- Bend/5	.. - / - - - / - - - / - -	Ve lehu TercîÖ-bend li-Hayretî Efendi el-Merhûm
72b-73b 117	Rûhi	Dil-i sevdâ-zedemi cezb ideli hubb-i İlâh Bir olupdur nazer-i himmetüme küh ile kâh Muhtarib eylemez oldu bizi endîşe-i câh Rûz u şeb hubb-ı İlâh oldu baña hâtra-hâh Halk-ı Öâlemse degül hâl-i dilümden âgâh FaÖn iderler baña kim oldu bu bî-çâre tebâh Ben isem bir yire düşdüm arayup bulmam râh Ağlarım hüzn ile geh âh iderüm derd ile gâh Dahi doğmaz mı hidâyet güneşi başuma âh Âh kim rûz-ı ümjüm niçe bir ola siyah Var ümjüm ki idem rûy-ı dil-ârâña nigâh Mažher it nûr-ı tecellâña beni yâ Allâh	Eyledüñ çün beni Rûhi gibi müstâk-ı cemâl Lâyık oldur dahi göstermeyesin rûy-ı celâl Mâsivâ fikrini ben kim bilürüm fikr-i muhâl Seni ister gezerüm şubh u mesâ vü meh ü sâl Ğayrı kodı saña meyl eyledi tabÖ-ı meyyâl Nola lutfunda açılsa yüzine bâb-ı visâl Vehm-i kabir eylemeden tabÖümü dem-beste vü lâl Çılmadan hayl-i ecel hâk-i vücudum pâ-mâl Var ümjüm ki idem rûy-ı dil-ârâña nigâh Mažher it nûr-ı tecellâña beni yâ Allâh	TerciÖ- Bend/5	.. - / - - - / - - - / - -	TercîÖ-Bend li-Rûhî der-Faleb-i Djâr
73a-74b derkenâr 118	Vehbi	Bu şîne-i şâf ile Öaceb ehl-i şafâyuz Âyine-i rûşen-[güher]-i Öışk-ı Hudâyuz Edhem gibi terk eylemişüz mülk-i fenâyı [Şâhâne tefâhürle deriz kim ne gedâyuz] Bir hırka-i peşmîne ile âl-i Öabâ-veş Pür-zîb ü tecemmül görinen ehl-i kabâyuz Baht-ı siyehün sayesi tâc-ı serimüzdür Âsüde-i minnet-keşî-i bâl-i Hü mâ'yuz Hâkisterimüz kül şavurur çeşm-i hâsüda Rûşen nazârân dîdesine kuhl-i cilâyuz Her kâmeti mevzûn güzele vâlih ü hayrân	Bir bîve-i şad-şevher iken bu zen-i dünyâ Hem-ser mi olur himmet-i merdâneye hâşâ Çün naqd-i hayât olmuş aña mihr-i muÖaccel Kabîñ-i müöccel nedür ol kağbeye âyâ Aldanma ruh-ı aline ol pîre-zenün kim Meşşâtası İblîs gibi melÖanet-ârâ Öışk ise murâduñ sevüp Allâh Hâbîbin Mañbüb-ı Hudâ ol yûri ey merdüm-i dâ nâ Lâyık mı güzâr itmeyesin cîsr-i mecâzı Hum oldu kadûñ kantara-ı pül gibi hayfâ Vehbi ne eküp biçdigünj bilmedüñ ey hayf	TerciÖ- Bend/7	.. - / - - - / - - - / - -	TercîÖ-bend-i Hâkîkat-peyvend li-Hâzret-i Vehbî Efendi ÖAleyhi Rağmetihi'l-Hâdj

		Bir-ceste-edā mısraÖa māōil şuÖarāyuz Şahbā ile seyl-āba virüp qaşr-ı riyyāy Kurduq yeniden kūy-ı harābāta bināy	Bu mezraÖa mahşūli iken vāye-i uqbā Qaldı işimüz mağfıret-i Rabb-i Celil'e Şāyān eyle Ōişıyānımız Ōafv-i cemile			
73b-75a		Ey nigāh-ı ğaḡab[ı] mest-i mey-i nahvet ü nāz Ġamzesi sāḡı-i cām-ı ecel-i ehl-i niyāz Ey fūrūġ-ı ruh-ı hūy-gerdesi hūrşid-ġudāz V'ey lebi nādire gül-berg-i gül-i gülşen-i rāz Qorqarum rāzumı fāş ide o çeşm-i ġammāz Āşinā oldı dile ġamze-i biġāne-nevāz Şeb-i hecrūn ġam-ı zūlf [ü] dil-i sevdā-perdāz İhtiyārj degül āh eyler isem dūr [u] dırāz Āh idersem n'ola sevdān ile dolmış gönlüm Haberūn yoq ki senūn Ōāşıḡı olmış gönlüm	Hüsñüñi görse eger Yūsuf olur bende saña Ĥayl-i Ōuşşāḡ niçe olmasun efkende saña ŌĀşıḡ olurdūn eger görse idūn sen de saña BaŌdezin bendeyem ey şūh-i cihān ben de saña Ĥande it aġlasa ĥālin dil-i nālen de saña Böyledür kısmet-i Ĥaḡ girye baña ĥande saña Bir naşġhatdur ider Ōāşıḡ-ı şermende saña Qorqaram yār olup aġyār-ı firj bende saña Girde-bālin gül-āgende idüp püte-i ĥār Derd-i ġayretle helāk oldı Fehim-i bjmār	Terkib- Bend/7	.. - - / . - - / . - - / . - -	Terkib-bend-i Fehim Der-Vādij-i Şikāyet-i Dilber-i Hod
75a-77a		Āh kim derd-i derūnum yine buldı zarar Yine eflāki siyāh eyledi āhüm şereri Levh-i dilde qomadı yaşum egerçi eseri Āh serd-i seherümle yine buldum kederi Yel gibi yeldüm aradum bulamadum bir eri Diye ey bād-ı şabā savm ile aldum haberi Ĥās u Ōām şeyh dimişler bir alay ġire-seri Saña Döldül deyü vallahi şatar leng-i hari Her yaña ġāh Sikender gibi kıldum seferi Ġāh Süleymān gibi şaldum yidi iqlime çeri Ne ĥaḡıḡat bilür ister ne gök anlar ne yeri Baġlamaz terkisine qāl ile hayrū'l-beşeri Açdı şehbāz-ı dilüm her yañaya bāl ü peri Eyledüm seyrince muŌcizāt-ı siyeri Oqudum kavı-i Ebū Bekr ile İbni-i ŌŌmeri Kimi ŌAbbās delil itdi kim itdi Ĥaceri Görmedüm gülşen-i aqvāde hiçbir şeceri Ki bite şāhınūn üstinde murādüm şemeri Yazmamış Qādij vü Keşşāf ü Cerir-i Faberj Haberüm yoq güzelüm kimden alayum haberi	Qande bulam anı kim yoqda degül varda yoq ŌĀşıḡ-ı zarda [da] yoq dilber-i mekkārda [da] yoq Nūh felek şeş cihet ü sebŌa-i seyyārda [da] yoq Žāhir ü bātın u aŌyān ile esrārda [da] yoq Ĥāl ü müstakbel ü mājij ile edvārda [da] yoq Njk ü bedde degül āşān ile dūşvārda [da] yoq Āb-i bārān-ı felek dide-i ezhārda [da] yoq Gül ile ĥārda yoq bağ ile gülzārda [da] yoq Mısr ü Şām ü Ĥaleb [ü] Mekke-i astārda [da] yoq Yemen ü Hind ü Buḡārā ile Tātar'da [da] yoq Atlas u kemḡa degül dirhem ü dinārda [da] yoq Künc-i dükkānda degül şehir ile bāzārda [da] yoq Nice vaşf idem anı kim der ü dıvārda [da] yoq Ġuşe-i meykede vü ĥāne-i ĥammārda [da] yoq Ser-te-ser hayli cihan künbet-i devvārda da yoq yoq Dahi ser-cümle Muhācir'de vü Ensār'da [da] yoq Fıḡh ü tefsir ü eḡādış ile āşārda [da] yoq Qalb-i vjran-ı Senāvi -i dil-i efkārda [da] yoq Yazmamış Qādij vü Keşşāf ü Cerir-i Faberj Haberüm yoq güzelüm kimden alayum haberi	TerciŌ- Bend/5	.. - - / . - - / . - - / . - -	TerciŌ-bend-i Senāvi der-Faleb-i Esrar-ı Bārj

74b-78b derkenār		Sanmañ bizi kim lāle gibi cām-be-destüz Biz gonce-şîfat hün-ı dil-i zār ile mestüz Mestāneyüz ammā bilürüz Ŗāhd-i qadîmî Žann itme ki sāğır-şiken-i bezm-i elestüz Biz sızmadan evvel mey-i ümmîdî sızarduq Meyhāne-i āmalde peymāne şikestüz Pür-zehr ise de şundıñ mey minneti yok ya Biz sākî-i bezm-i ğamla dest-be-destüz Olmuş idi Ŗādetimüz her büte secde Biz Ŗāşîq-ı hüs-n-i ezelüz Ŗışq-perestüz Biz sāyesiyüz Ŗālem-i bālā-yı vücbuñ Farq eylemeyen aslımuñı şandı ki pestüz Biz zerre gibi cismi idüp aslına rāci Ŗ Horşîd-i ħaķîkat ile bî-cāy [ü] nişest üz Şad-berg ise de gonce-i gülzār-ı şuûnāt Bir güldür anuñ aslı taŖaddüd idemez žāt	Bālā-rev olan āhımı zîr eyleme yā Rab Sermāyemi noķşān-peżîr eyleme yā Rab Deryā-yı keremden şula gülzār-ı ümîdüm Muhtāc-ı ğam-ı ebr-ı matîr eyleme yā Rab Naķdîne-i îmnānumı dünyāya deĝişmem Ķārün gibi mālumla faķîr eyleme yā Rab ŖUķbāda virürsin bilürem hulle-i sündüs Dünyāda da maĥşûs-ı ĥaşîr eyleme yā Rab Ķalsun mı o kâfirde senüñ mülk-i şarĥîñ Min-baŖd beni nefse eşîr eyleme yā Rab Monla ile ĥaşîr eyle beni rûz-ı cezāda Merdüd-ı der-i Ĥāzret-i Pîr eyleme yā Rab Ŗİzzet Ķuluñuñ ĥāline şeytān gülecekdür Dîñ düşmeni yanında ĥaķîr eyleme yā Rab Sākî-i ecel kim şuna bir sāğar-i encam Yā Rab mey-i Ŗışķuñla leb-ā-leb ola ol cām	Terkib- Bend/14	--./--./--./--	Terkîb-bend-i Nażîre-i Ĥāzret-i Rûñî-i Baĝdādî Ŗāleyhi Raĥmeti'l-Bārî Beglikizā-de Cenāb-ı Ĥāzret-i Ŗİzzet Monla
77a-79a 122	Müselle m	Evvelā nāme qalem müşk-feşān bāyed-kerd Pes be tevĥîd-i Hudā mîhr-feşān bāyed-kerd Muhlisāne sohen-i dost be miyān bāyed kerd Dostî-yi Nebiyyullāh Ŗāyān bāyed-kerd În suhan zîkr-i dil ü vird-i zebān bāyed kerd Rûy ber Ķible-i an KaŖbe-i cān bāyed kerd Her nefes tuĥfe-i şalavāt revān bāyed kerd Vaşf-ı an tāze gül-i bāĝ-ı cinān bāyed kerd Ber gül-i āriż-ı cān-perver-i Ĥmed şalavāt Ber do ĝisû-yi feraĥ-baĥş-ı Muhammed şalavāt	Yā Nebî raĥmetî kon be dil-efĝārem Ķîstem müslimî-ı ğam-zede vü bîmārem Kerd ser-rişte-i devrān-ı felek-i devvārem Ĥurmenem sühte vü tohm-i Ķîne mî kârem Tuhfeî dest be dest ez dil ü cān mî ārem Bā heme cürm ü ĝünāĥ çeşm-i şefāŖat dārem Be haber ez ĥāsıl-ı taķsir nebāşed kârem Ender ān ĥāl ki der kûy-i to cān be-y-ārem Ber gül-i āriż-ı cān-perver-i Ĥmed şalavāt Ber do ĝisû-yi feraĥ-baĥş-ı Muhammed bāşed	TercîŖ- Bend/12	-. - ./-. - ./-. - ./-. -	TercîŖ-Bend-i Müsellemî Der- NaŖt-i Cenāb-ı Ŗāleyhi's-selām
79b-79a derkenār 123	İzzet	Ĥndan ĝayrî bilen var mı dil-i sūzānumı İtmedüm maĥrem derünüm derdine öz cānumı Ĥiç kim sormaz cihānda bāŖîş-i efĝānumı Bir yıķan vardır dimezler ĥātr-ı vîrānumı Sû-be-sû mecrā-yı eşķümden aķtıldum Ķanumı <i>Her gören taŖyîb Ķıldı dîde-i ĝiryānumı</i>	Ĥamdüli'llāh Ŗİzzetā keşf olmadı maŖnā-yı rāz Mest olup manşûr Ķılmışdı biraz ifşā-yı rāz Raĥne-dār olmuşdı seng-i taŖneden mîñā-yı rāz Bir tarefdan eyledi çeşmüm dahi îmā-yı rāz Olmadı žāĥir yine keyfiyyet-i şaĥbā-yı rāz <i>Her gören taŖyîb Ķıldı dîde-i ĝiryānumı</i>	TesbîŖ/6	-. - ./-. - ./-. - ./-. -	TesbîŖ-i Beyt-i Fuzûlî be-Ŗİzzet Monla

		<i>Eyledüm tahkîk görmüş kimse yok cânânımı</i>	<i>Eyledüm tahkîk görmüş kimse yok cânânımı</i>			
79a-79b derkenâr 124	İzzet	Göğlümün âfâkı tutsa âh ü zâr u şîveni Günde biñ kerre tûtuşsa şüb-ı şabruñ dâmeni Âteşümden reşk-i külhân olsa dünyâ gülşeni Nâr-ı hasret itse büryân bülbül-i cân ü teni Fes-veş baş alup giymek degül mi ehveni <i>Sevdiğüm kim kırtarur zencîr-i zülfün den beni</i> <i>Görmemek yegdür görüp dîvâne olmağdan seni</i>	Kâr-ı Ŗışkuñ evveli şüretde âsândur velî ŖUkde-i düşvârı vardır Ŗaql ile hâl itmeli Yaluğuz bir Ŗâşıkı bend eylemez zülfün teli Ŗyle zencire olur Ŗİzzet gibi gör biñ deli Kendi işi kaydı ile kimsenün degmez eli <i>Sevdiğüm kim kırtarur zencîr-i zülfün den beni</i> <i>Görmemek yegdür görüp dîvâne olmağdan seni</i>	TesbîŖ/5	-. - /-. - /-. - /-. -	TesbîŖ-i MısraŖ-ı Meşhûr
79b-84b 125	Rûhi	Şanmağ bizi kim şîre-i engür ile mestüz Biz ehl-i harâbât danuz mest-i elestüz Ter-dâmen olanlar bizi âlûde şanur lîk Biz mâôil-i bûs-ı leb-i câm ü kef ü destüz Şadrın gözedüp n'eyleyelüm bezm-i cihânun Pây-ı hum-ı meydür yirimüz bâde-perestüz Mâôil degilüz kimsenün âzârına ammâ Hâtır-şiken-i zâhid-i peymâne-şikestüz Erbâb-ı gareż bizden ırâğ olduğı yîgdür Düşmez yire zîrâ okumuz şâhib-i şastuz Bu Ŗâlem-i fânide ne mîr ü ne gedâyuz AŖlâlara aŖlâlanuruz pest ile pestüz Hem-kâse-i elbâb-ı dilüz Ŗarbedemüz yok Meyhânedeyüz gerçi velî Ŗışk ile mestüz Biz mest-i mey-i meykede-i Ŗâlem-i cânuz Ser-halka-i cemŖiyyet-i peymâne-keşânuz	Virdük dil ü cân ile rızâ hükm-i kaçāya Ŗam çekmezüz uğrarsak eger derd ü belāya Ŗoyduğ vatânı ğurbete bu fikr ile çıkuğ Kim renc-i sefer bâŖiş olurŖızz ü Ŗalāya Devr eylemeden yer kıomaduk bir nice yılda Uyduğ dil-i dîvāneye dil uydı hevāya Olduk ne yire varduğ ise Ŗışka giriftâr Alındı göğül bir şanem-i mäh-likāya Bağdāda yolun düşse [ger] yâ bād-ı seher-hîz Dirlerse buluşduğ mı o bî-berg ü nevāya Rûhî yi] eger bir sorar ister bulunursa Ėdāb ile var hidmet-i yārān-ı şafāya Bu matlaŖ-ı ğarrādan okı epsem ol andan MaŖlüm olur ahvālîmüz erbâb-ı vefāya Ėlālā ki biz üftāde-i hûbān-ı Dımışkuğ Ser-halka-i rindān-ı melāmet-keş-i Ŗışkuğ	Terkib- bend/17	- - /-. - /-. - /-. -	Terkib-Bend-i Hikmet-engiz ü Ėaķāyık-āmiz der-Dārü's-Selām Şām-ı Cennet-meşām VāķiŖ-i Şüde Li-Rûhî Rahmetu'llāhi ŖAleyh
79b-81b derkenâr 126	Fuzûli	Bağdād zîb-i encümen-i heft kişver est Z'an rû ki taht-ı saltanat-ı heft server est Ez heft şemŖ-i bezm-i Ėarîmeş münevver est Ve'z heft ravza-i türbet-i pâk-i muŖattar est	Ėaķķā ki Meyāmin-i Ĩn heft ser-fîrāz Farķî nemānde est zi Bağdād tā Ėicāz Bağdādiyān zi fitne nedārend ihtizāz Dārend behr-i ref'i belā heft çāre sāz	MüsebbaŖ/9	- - /-. - /-. - /-. -	MüsebbaŖ der-Menķibet-i Heft İmām-ı Mutahher Rıdvānullāhi ŖAleyhim EcmaŖın Li-Fuzûlî-i Bağdādî

		Gülzâr-ı heft gül-i şadef heft gevher est <i>Meðvâ-yı heft kân-i felek heft ahter est</i> Ya'nî makâm-ı imâm-ı mutahhar est	Ve'z heft kişver end be in heft bî-niyâz Şükr-i Hudâ ber-i vey Fuzûlî -i şeydâ'st <i>Z'in hâk her derî ki felek hâk-i ân ders est</i>			
80b-81b derkenâr 127	Fuzûlî	Yâ Nebiyyallâh ez kerem cânib-i Kerbelâ niger Mihnet-i ehl-i beyt bin ümmet-i bî-vefâ niger Yâ Veliyyullâh ez Necef çeşm fiken be Kerbelâ Mânde Hüseyn hîş râ der gam ü der belâ niger Ey Hâsen ez pey be ser âr be Kerbelâ begozer Meclis kethudâ ... kâsım-ı hîş râ niger Hûn-i ciger şode hinâ eşk dūr-i girân-bahâ Zîver-i nev-Ôarûs bîn zînet-i kethudâ niger Ey melek ki geşte-i sâkin-i türbet-i Hüseyn Çeşm gûşâ vü behr-i ü girye-i zârhâ niger Merdüm-i çeşm-i halk râ girye şodest farz-ı Ôayn Girye be mâtem-i çünjîn çün nekonem yâ Hüseyn	Âb-ı Furât key boved der-i hod hâk-i Kerbelâ Tâ gam-i ehl-i beyt râ dîde be her koçâ ki şod Câme-i hâk çâk zed âb-ı Furât der gazâ Hûn-i Hüseyn ü âl-i ü rîhte ân dem demân Merdüm-i dîde gû bedih ez der-i eşk hun-bahâ Dâğ-ı Fuzûlî-i hazîn hest zi müşrikân-ı dîn Şâmiyekân-ı şüm-rû Kûfiyekân-ı bî-hayâ Şemr-destân-ı Pür-i Sa'ûd Âl-i Ziyâd her ki hest Cümle-i düşmenân-ı dîn bād be la'net-i Hudâ Yâ Rab esâs-ı Şâmiyân Kûfe-sıfat harâb kon Hâk-i siyeh be dîde-i düşmen-i Bû-Türâb kon	Terkib- Bend/5	-. -/-.-/-.- -/-.-/-	Merşîye der-Şân-ı Mihr-i Sipihr-i Kerbelâ Hazret-i İmâm-ı Hüseyn İbn ÔAliyyü'l-Murtezâ Radıyallahü ÔAnh Li-Fuzûlî-i Bağdâdj ÔAleyhi'r-Rahmeti'l- Hâdj
81b-83b derkenâr 128	Fuzûlî	Gerdün hizâne-i güher-i mihnet ü gam est Miftâh-ı ân hizâne hilâl-i Muharrem est Der mâh ber hilâl-i Muharrem tarab me-cüy K'in şeh'r râ metâ'î neşât ü ferah kem est Teslîm ber belâ nebûd hadd-i her kes În şîve ehl-i beyt-i Nebî râ müsellest est Âzâr-ı Âl râ münkir-i sehl-i kin fesâd Mağşûd-ı aslî-i mülk ez ta'Ôn-ı Âdem est Ey devr-i cev'r-i Fûr şodî düşmen-i Şehî K'ez düstîyeş asl-ı binâ-yı to muhkem est Ey çarh-i def'î sıbt-ı Nebî kâr sehl nîst Ô ber misâl-i hükm-i Hudâ naqş-ı hâtem est Bî vech nîst dâmen-i Ôâlem be dest-i gam Âzâr-ı ehl-i beyt-i Nebî kâr-ı Ôâlem est Ôâlem eger muhabbet-i İslâm dâştî Dâmân-ı ehl-i beyt key ez kef gozâştî	Ey dil behr-i Âl-i ÔAlî iftîhâr kon La'Ôn-ı Yezjd râ heme vaqt şi'Ôâr kon Bî-ihitiyâr la'Ôn-ı Yezjd est kâr-ı men Ez kârha to nîz hemîn ihtiyâr kon Tîr-i hilâf ber âteş-i şemm ü şiş sen Bed-hâhî-i Ôubeydek bed-i rûzgâr kon Ender vücûb-i la'Ôn-ı muhâlif hilâf nîst Ez hîç kes medâr nihân âşîkâr kon Ey müdde'î hilâf-ı reh-i Murtażâ megîr Endîşeş zi tîğ-i şeh-i Zülfiķâr kon Yâ Rab be medh-i Âl Fuzûlî -i haste râ Hısn-ı haşin-i merhametet râ hîşâr kon Ez bîm-i düşmenân-ı bed-endîş gird-i ü Peyveste kutb-i dâireş i'Ôtibâr kon Yâ Rab beķâ-yı Âl-i ÔAlî râ devâm dih Bed-hâh-ı Âl râ halel intizâm dih	Terkib- Bend/7	--/-.-/-.- -/-.-/-	Ve lehu Merşîyye der-Şân-ı Mihr-i Sipihr-i Kerbelâ Ciger- Gûşe-i Hazret-i Fâtımatü'z-Zehrâ Şefî'Ô-i Rûz-ı Cezâ Hazret-i İmâm Hüseyn İbn ÔAliyyü'l- Murtezâ
83b-85a derkenr		Şod Muharrem bâz ü gam der hâtime hurrem resîd Ve'z-kemân-ı mâh-ı to ber dil hadeng-i gam resîd	Şâd bâş ey dilki naķd-i Murtażâ hâhed resîd Der riyaż-i Ôadl bād-ı merhamet hâhed vezjd		-. -/-.-/-.- -/-.-/-	Ve lehu Merşîyye der-Menķibet-i Şâh-ı Şühedâ Ciger-Gûşe-i

129	Fuzûlî	Por zi âh ü nâle-i kerrûbiyân şod Kerbelâ Şît-i nâ-şâdj be gûş-i cümle Ôâlem resjd Zed MuHarrem ber der-i künc-i ferah kûfl ez hilâl Rûz-i rûşen reft ez Ôâlem şeb-i mużlim resjd Raht-ı iş-i jd-i qurbân râ MuHarrem zed be Nîl Mevsim-i şâdj ser âmed nevbet-i mâtem resjd Mâcerâ-yı Kerbelâ râ kem megû k'ender ezel Behr-i in bûd ez melek taÔnî ki ber âdem resjm Sebze-i gam tâze şod der büstân-ı Kerbelâ Ğâliben k'ân sebze râ ez djde-i mâtem resjd Dil eger hâhed ki âb ez djde râned vaqt şod Djde ger hâhed ki hûn-i dil berjzed dem resjd Vaqt şod k'in gam merâ der nâle-i râz âvered Hâr-ı müjgânım gül-i hûn-i ciğer bâr âvered	Hâhed âmed kâyim-i Âl-i ÔAbâ ve'z-müşrikân İntikâm-ı hân-ı Âl-i Muştafâ hâhed keşjd Revnağ-ı tenvîr râ şemşîr-i ü hâhed şikeset Perde-i teşnegî râ ikbâl-i ü hâhed derjd Der cihân şît-i şadâ-yı Ôadl hâhed şod bülend Zîn nişîmen tâir-i zulm ü sitem hâhed perjd Şâm-ı zulm-i Şâmiyân-ı şüm hâhed şod siyâh Şubh-ı şıdk ez maşnğ-ı fetğ ü zafer hâhed resjd Muğtedâ-yı halk hâhed şod imâm-ı muntażır Düşmen-i gümrêh reh-i fevt ü fenâ hâhed güzûd Ez Fuzûlî gûş-i Ôâlem der penâh-i Ôadl-i ü Âşikârâ laÔnet-i aÔdâ-yı ü hâhed şenjd Bâd-ı laÔnet ber Yezjd-i nağs ü ber İbni Ziyâd Kjst müömin ân ki güyed pîş-i bâd ü kem mebâd	Terkib-Bend/7		Ĥazret-i Fâtımatü'z-Zehrâ Ĥazret-i İmam Ĥüseyn İbn ÔAliyyü'l-Murtezâ Li-Fuzûlî-i Bağdâdj
84b-88b 130	Cevrî	Şanmañ bizi şüfî gibi seccâde-perestüz Biz mescide bir küşe-i mîhrâb-ı elestüz Evkât-ı Ôubûdiyyet[i] fevt itmezüz aslâ Farğ eylemezüz rûz u şebi gerçi ki mestüz Mağsûb idecek yok n'idelüm sübhayî elde Biz rind-i tehî kjşe vü peymâne-be-destüz Hep sâye şalar üstimûze nûr-ı ilâhî Teh cürÔa gibi hâk-i harâbâtda pestüz Biñ sûret ile cîlve ider gam dilimizde Ôlşğ ehline âyineyüz ammâ ki şikestüz Âsâyişe yir yok bize bârân-ı belâdan Bu hâne-i vjranede bj-cây-ı nişestüz Şivenkede kûlsağ n'ola Ôişret-geh-i dehri Mehcûr-ı şafâ-yı tareb-i bezm-i elestüz Ol hasret ile hûn-ı ciğer nûş iderüz biz Mutrib yirine nale-i dil gûş iderüz biz	Yâ Rab bizi de vâkif idüp maÔni-i ĥâle Dil-beste koma tabÔumuzı nûkte-i kâle Yâ Rab bize şevk-i taleb-i maÔrifetüñ vir Cehd eyleyelüm fazlûñ ile kesb-i kemâle Yâ Rab bize kıl sûret-i tağkîki nümâyân Bağmağdan usandı gözümüz nağş-ı hayâle Yâ Rab bize tevfiğün ile eyle hidâyet Tâ yol yañılup gitmeyelüm semt-i ðalâle Yâ Rab bizi ol sâlik-i âğâha refîğ it Kim rehber ola firka-i efrâd-ı ricâle Yâ Rab bizi ol Ôâşîğ ile eyle mülâkî Kim vâsitasız dâhil ola bezm-i vişâle Yâ Rab dilimiz eyle o mirôâte muğâbil Kim mazher ola pertev-i envâr-ı cemâle Envârün ile djde-i idrâke ziyâ vir Djdârün ile âyine-i kâlbe cîlâ vir	TercîÔ-Bend/13	--./--./--./--	TercîÔ-Bend-i Ĥikmet-engiz ü Ĥağâoîğ-âmiz Li-Cevrî der- Tanžir-i TercîÔ-i Rûñî Raĥmetullâhi ÔAleyh
85b-88b derkenâr		Şüfî gibi zann itme bizi sübha-be-destüz Biz dâne-şümâr-ı güher-i Ôahd-i elestüz Erbâb-ı riyanuñ şerine cürÔa nişâruz	Hestî-i mecâzîyi nihân eyle İlâhî Esrâr-ı hafâyâyı Ôıryan iyle İlâhî Müstağrağ-ı envâr-i şühûd it dil-i zân		--./--./--./--	Terkîb-Bend-i Sâmi Berây-ı Nağjre-i Rûñî-i Bağdâdj ÔAleyhi Raĥmeti'l-Hâdj

131	Sami	Peymāne-i serşār-ı mey-i Ŗışk ile mestüz Kuhlü'l-başaruz sāye gibi dide-i mihre Hāk-i kadem-i ehl-i melāmetde ki pestüz KaŖbeyle şanem-hānede yek-reng-i sücüdüz Biz hānķāh-ı dilde ki Allāh-perestüz Bilmezse n'ola kadrümüzi zāhid-i hod-bjn Ol āyineyüz kim kef-i zengide şikestüz Ser-geştelerüz dūr olalı menbaŖumuzdan Seyl-āb-ı şāhārij gibi bj-cāy nişestüz Güm-kerde-i sürāğ-ı reh-i hayrānj-i Ŗışkuz Hızr ile o vādide ki biz dest-be-destüz Sāgar be-kef-i meykede-i Ŗışk-ı Hudā'yuz Farķ-ı felege cürŖa-feşān turfe gedāyuz	Keşf-i hüçüb-i dide-i cān eyle llāhij Maḥv eyle gönülden eşer-i naķş-ı sivāyı Gayriyyeti bj-nām ü nişān eyle llāhij Kıl Ŗayn-ı yakjn ile bizi vākıf-ı esrār RefŖ-i tutuķ-ı reyb ü gümān eyle llāhij Bir pıre ķul eyle beni kim żıll-ı Hudā'dur Mahdūmumı ol şāhib-i şān eyle llāhij Ol mażher-i żāta dilūmi eyle muķābil Bir zerre iken mihr-i cihān eyle llāhij Mevc-i nażar-ı lutfi ile ol yem-i cüduķ Ķalbüm güher-i cezbeye kān eyle llāhij Lutf it beni maḥcüb-ı vücūd eyleme yā Rab Nā-maḥrem-i āşār-ı şühūd eyleme yā Rab	Terkib- Bend/13		
88b-91b 132	Ali	Şol dem ki oldum baḥr-i muşaffā Żātüm görtüdi mirŖāt-ı Mevlā Düşdi sülūküm bir gizlü yirden Dört oldı menzil-i mahfj vü peydā Evvel kōnağum şulb-i pederdür Mülk-i Ŗademen cān atdum aķa İkinci menzildür raḥm-i māder Hün-ı ciğerden hūnum müheyyā Andan gidince oldı kōnağum Şāhrā-yı Ŗālem-i iķlīm-i dünyā Dördünci menzil kūy-ı fenādur Her semt-i anuķ Firdevs-i aŖlā Ser-menzil oldı her sālİK anda Yol zaḥmetinden olmuş müberrā Çün raḥme düşdüm sürette oldum ĶaŖ-ı şadefde bir dürr-i yektā Şems-i seŖādet beżl itdi nūrın Buldum mürebbi oldum mürebbā Ķudret yedinden oldum muḥaşşal Taşvır-i heykel-i tekmiļ-i aŖżā	Emşāl-i eşyā çün oldı mübhem ŖAyn oldı żāhir ḥall itdi şübhem Gördüm eŖālİ olmuş edānj ŖAksine dönmiş dŖlāb-ı Ŗālem Şür-āb-ı derya doymuş zülāle Zehr-āb her dem pür-şehd ü bj-sem Māfevķa nisbet żilletde herkes Mādūna baķsaņ ammā mūkerrem Maḥkūm-i Ŗāciz ḥākimlik eyler Ĥükminde ebkem görmez müselleḡ Mey şun be sākİ ehlen ve sehlen Yā merḥaben-bik yā hayra maķdem Şol bādeden kim keyfiyyetinden Keyf oldı aḥsen kemminde yok kem Bezm-i müheyyā cām-i leb-ā-leb Şevķi mü'ebbed zevķi dem-ā-dem Duhterdür ammā misk-i ḥelāli Hüşyāre nisbet bıkı-ı muḥarrem Ol cehl-i kāmİl vardı zevāle İlm oldı ḥāşİl Allāhü aŖŖā	Terkib- Bend/7	-- - - / - - - -	Terkjb-Bend-i ŖĖlİ be-Vādİ-i Naşİfat

			Bir katre içdüm deryäya döndüm Gördüm ki <u>Ö</u>Âlîdür bahre mahrem Kârumdan âhir oldum peşimân Şad tövbe kıldum biñ şükr-i munzam Eş-şükrüli'llâh eş-şükrüli'llâh ÖAmmâ nehe'llâh tübtü ila'llâh			
88b-89b derkenâr 133	Muhsin / Fehmi	Çün dili kervân-ı ğamla <u>Ö</u>şka i^Özâm eyledüm Sehv idüp bj-çäreyi düçâr-ı âölâm eyledüm Zülf-i yâre seyr-i tedbîrümle der-dâm eyledüm Şoñra âh [ü] vâh idüp dünyâyı sersâm eyledüm Žulmet-i küfr ile ben tahrîb-i İslâm eyledüm Nâdim oldum kendime birçok da düşnâm eyledüm Hayf kim bir nâ-münâsib fikr ü evhâm eyledüm Aldanup meyl-i ser-i zülf-i siyeh-nâm eyledüm Ol mehûñ ğisû-yı şeb-günında ârâm eyledüm Bir şabâh olmaz karanlık bir de ahşâm eyledüm	Görmedüm dehşetli menzil vâdî-i sevdâ gibi Gerçi evvelde göründi cây-ı ğam-fersâ gibi Seyr iderken ol fezâyı <u>Muhsin</u>-i şeydâ gibi Peyrev oldı <u>Fehmi</u>-i Öaciz dahi hem-pâ gibi Uğradum bir žulmete âhir şeb-i yeldâ gibi Gösterüp baht-ı siyâh anı baña meóvâ gibi Vird idüp bu matla^Öı Fayyâr-ı bj-pervâ gibi Ben de tekrâr eyledüm ol şâ^Öir-i yektâ gibi Ol mehûñ ğisû-yı şeb-günında ârâm eyledüm Bir şabâh olmaz karanlık bir de ahşâm eyledüm	Tercî ^Ö - Bend/7	-. - /-. - /-. - /-. -	Mu ^Ö aşşer-i Cenâb-ı el-Ĥâc Mahmûd Muhsin Beg Müştereken bâ-İbrâhîm Fehmî Beg
91b-93b 134	Sabûhi	Ey tılısm-ı hazîne-i envâr V'ey muhîjt-i cevâhir-i esrâr Ey zemîn ü zamâne maşşûdî V'ey ğüzîn-i netîce-i her kâr Sen seni bil ki mažhar-i külsün Sensin âyîne-i ruh-i dildâr Eyle halvet-serây-ı hâşşa duhûl Gezme bîġâneler gibi zinhâr Varlıġun sırr-ı râh-ı ma^Öñidur Varı yok eyle kim ola yok var İ^Ötübâr-ı vücûda virme vücûd Koma miróat-ı dilde jeng ü ġubâr Çesm-i hağ-bîn-i pür şafâ kesb it Nice bir gözde perde-i pindâr ÖAyn-ı vahdetle kıl cihâna nažar Bir görünsün gözünge her ne ki var Bir hağikatdür ey Sabûhî ġamû	Sâlik iseñ tarîğ-ı vahdete gir Dâm-ı <u>Ö</u>şkı tut odur rehber Kime sunulsa sāġeri <u>Ö</u>şķun Anı mest-i cemal-i dilber ider <u>Ö</u>lşķdur ol muhîjt-i a^Öžam kim Anuñ emvâcîdur nüķüş u şuver <u>Ö</u>lşķ bir zâtdur velî her dem Niçe biñ şûret ile cilve ider Ġâh ġmân olur ġehî inkâr Ġeh Birâhîm olur ġehî Azer Ġâh dervîş olur ġehî sultân Ġâh Dârâ olur ġeh İskender Ġâh envâr-ı Ahmed-i ümmî Ġâh esrâr-ı şîne-i Ĥayder Ġeh olur nâtiķ-ı sühen-ârâ Ġâh nutķ-ı <u>Sabûhî</u>-i kemter Görmege her libâs ile anı	Tercî ^Ö - Bend/5	.. - /-. - /-. -	Tercî ^Ö -Bend-i Şabûhî

		ÖAks-i miróat u dıde vü dıdār Óİşķ u maÓşūk u Óāşık oldı yār Leyse fi'd-dāri ğayrihi diyār	Ey Sabūhı kāmı bir ehl-i naẓer Óİşķ u maÓşūk u Óāşık oldı yār Leyse fi'd-dāri ğayrihi diyār			
93b-94b		Olmasun dırseñ eger dāmen-i Óismet šad çāk Hār elinden alıgór dāmenüñi ey gül-i pāk Gül-i tersen hes ü hāşāk nidür yanuñda Gül-i bı-hāre efendüm ola hem-dem hāşāk Her peljd ile šalınma meded ey serv-i bülend Pāk-rū ol güzölüm koma yanuñda nā-pāk Gezüp ağıyār ile Óuşşākı unutma ey gül Hār ile hem-dem olup bülbulüñi itme helāk Her yüzüñe güleni Óāşık-ı šadık šanma Her deni hālet-i Óışķı nice eyler idrāk Šaķın ağıyārdan ey tāze gülüm gülšenüñi Hār elinden alagór serv gibi dāmenüñi	Umarın ırmeye dāmānuña dest-i ağıyār Olasın pür-gül-i bı-hār-ı melāmet-āşār Çünki pejmürde olursın vancaķ elden ele Ter ü tāze turur el degmeyicek her ezhār Bu Óacebdür ki dilüñ seng iken ey ğonce-dehen Šu gibi alçağa aķar tutamaz hiç karār Kór olan dıde-i nergisde olur ise eger Saña yavuz naẓer idenler eyā sebz ü bahār Qorķum oldur ki bu gülzār-ı cihānda gezüben Gül gibi dāmenüñi çāk ide dest-i ağıyār Šaķın ağıyārdan ey tāze gülüm gülšenüñi Hār elinden alagór serv gibi dāmenüñi	TercıÓ-Bend/5	.. - - / . - - / . - - / . - -	TercıÓ-Bend Ez-Sāgeri
94b-96a		Nevā yok bezm-i ğurbetde fiġān u āhdan ğayri Kime dem-sāz olursuñ nāle-i cān-ġāhdan ğayri Ne hem-dem var ne sākı pes dil-i güm-rāhdan ğayri Hat-ı sāġerde yazmaz hayf ile eyvāhdan ğayri Gül-i ümmjd virmez büy-ı yeós-i cāhdan ğayri Bezimde lāle yok dāġ-ı dil-i āġāhdan ğayri Sefer itsem refıķ olmaz ġubār-ı rāhdan ğayri Firār itsem yirim yok bezm-i şiven-ġāhdan ğayri Šorar yok hātırum hūzn ü ġam-ı cān-ġāhdan ğayri Tesellı-bahş olur yok tāliÓ-i bed-hāhdan ğayri Ğarıbem bı-kesem yokdur enişüm āhdan ğayri Penāhüm dest-ġirüm kalmadı Allāh'dan ğayri	Göñül olduysa da mısādāķ-ı naşş-ı "esrafü" yā Rab Terāhhüm kıl be-hāķķ-ı āyet-i "lā-taķnetü" yā Rab Derünüm gülšen-i şıdķ u şafā kıl sü-be-sü yā Rab Gül-i Óirfānumı itme eşır-i reng ü bü yā Rab ÓAlāyık nüktesindeñ kālbum eyle şüst ü şü yā Rab Qoma ālūde-i iġvā-yı çirkāb-ı Óadū yā Rab Olupdur dāġ-ı ġurbet nā-peżırā-yı refü yā Rab Yitişdür merhem-i kāfür-ı şubh-ı ārzü yā Rab Qulundur Rāmiz itmez ğayri şahşa ser-fürü yā Rab Der-i lutfuñda dökdi eşķ-i çeşmüm āb-rü yā Rab Ğarıbem bı-kesem yokdur enişüm āhdan ğayri Penāhüm dest-ġirüm kalmadı Allāh'dan ğayri	TercıÓ-Bend/5	.. - - / . - - / . - - / . - -	Merhūm ve Maġfūr Sultān Selīm VāķıÓasında Yenıçeri Cühelāsınuñ Havfından Memālik-i Rū-Siyehde Firār idüp ÓAfvına Dāóir Kóse Kethudā Efendi'ye Tahrırat İrsāl İle Halāşı Ğayr-i Mümkın Meóāliyle Red Cevāblarında Keşret-i Hūzn ü Elemden Merhūm Rāmiz Paşa İnşād Eylediġi Üç KıtÓa TercıÓ-Bendidür
96a-97a		Neden ey eşķ-i tūfān-hız hasret bı-eşersin sen Niçün ey nahl-i āh-ı āteşinüm bı-šemersin sen Saña n'oldı dem-ā-dem ey şabā ġam-nāk esersin sen Meger kim sūnbül-i zūlfinden ayrılmış gezersin sen Basıldı hatt ile iķlīm-i hūsnüñ bı-habersin sen Dehā ey ġonca-leb pistān-ı istiġnā dilersin sen	Bu şeb yārūñ hayāl-i zūlf ü ruhsānıyla āh itdüm Duhān-ı āh ile āyine-i māh[ı] siyāh itdüm Futuşdum āteşin-ruhsāra ol dem ki nigāh itdüm Göñül mülkine kendüm od kıodum kendüm tebāh itdüm Begüm maÓózür tut bı-ihtiyārum āh ü vāh itdüm Seni sevmekden özge pādışāhüm ne ġünāh itdüm	TercıÓ-	.. - - / . - - / . - - / . - -	TercıÓ-Bend-i Diġer li-Rāmiz Paşa
135	Sāgeri					
136	Rāmiz					
137	Rāmiz					

		Yıkup dil KaÖbesin Öuşşakı dāōim dōkersin sen Be hey ğamze hele Ħaccāc-ı Žālimden betersin sen Benüm derdüm yiter bî-hûde zāhid pend idersin sen Marîž-i Öişķ u cismüm cānuma degme üzersin sen Gel ey nāsîh ķo pendi ĥāl-i dilden bî-habersin sen Beni dîvāne kıldı ol perî bilmem ne dîrsin sen	Niçe dem eşk-i tûfān-ĥîz-i hayretde şināh itdüm Hele lîmān-ı bāb-ı lutfını buldum penāh itdüm Sîlûp naķş-ı sîvā-yı şāh-ı Öişķa taht-ġāh itdüm Derûn-ı Rāmîz 'i ben ķābil-i feyz-i İlāh itdüm Gel ey nāsîh ķo pendi ĥāl-i dilden bî-habersin sen Beni dîvāne kıldı ol perî bilmem ne dîrsin sen	Bend/5		
97b-98b 138	Rāmîz	Farāvet-baĥş ider destār-ı dilber tazelendiķce Virür ķat ķat letāfet ĥüsnine mümtāzelendiķce	Olur vaĥşet-perġde murġ-ı ĥātr lāne-i dilden O şehbāz-ı melāhet Rāmîzā pervāzelendiķce	Gazel/5	.- - -/.- - - -/.- - - -	Ėazel-i Müşārûn-ileyh
97b-98b 139	Rāmîz	Feyz-i Ħaķ māye-i Öişķı dil-i dānāde ķodı Nûr-ı vaĥdet gibi mişkāt-ı mücellāda ķodı Ħüsn çûn āyîne-i rûy-ı dil-ārāde ķodı Pertev-i Öişķ o mirōat-ı cilā-dāde ķodı Ħüsn ü Öişķı biri bir şîne-i dil-dāde ķodı Āyet-i “nûrun Öalā nûr” bu maÖnāda ķodı Şoġra tafşîl-i şuōûnātını eşyāda ķodı Ħüsn žāhirde ğam-ı Öişķı süveydāda ķodı İşte bu remz-i gül ü bülbül-i şeydāda ķodı Kimi aġlatdı kimin şevk ile āzāde ķodı Kimini sevdi Ħudā kimini sevdāda ķodı Gül[i] ārāyîş idüp bülbül[i] ġavġāda ķodı	Gel göġül cürmümûze tövbe vü ricÖat idelüm Biz hatā eyleyüp ümmîd-i Öināyet idelüm Dergeh-i Ħazret-i Ėaffāra inābet idelüm Dest-beste varup iķrār-ı ķabāĥat idelüm Dökerek ġöz yaşın izĥār-ı nedāmet idelüm Kendümüz ġavta-hûr-ı lücce-i rahmet idelüm Cürm[i] ĥāşā yem-i iĥsānına nisbet idelüm Ėüneĥ artarsa ġirü yeōs-ile Öavdet idelüm Aġlayup inleyüp ümmîd-i meserret idelüm Ėulıdur Rāmîzi mesrûr ider elbet idelüm Kimini sevd[i] Ħudā kimini sevdāda ķodı Gül[i] ārāyîş idüp bülbül[i] ġavġāda ķodı	Terkib- bend/5	.- - -/.- - - -/.- - - -	TercîÖ-i Bend-i Diġer li-Rāmîz Paşa
98b-99b 140	Fedāyi	Ceng içün şaf bağlayup geldi Öadû-yı ĥāk-sār Merd olan meydāne geldi kıldı Öazm-i ķār-zār Şāh-ı ġāzî kûh-veş ķalb içre tutmuşken ķarār Baş virüp baş alıyorken her dilîr-i nā-medār Biz muĥann[ş]liķ idüp Öavret gibi itdük firār Ėuşķuna ķuvvet deyü kaçmaġı itdük ihtiyār Žerre deġlû itmedük nāmûs u Öāra iÖtibār Nicemûz terkeb geyüp başına olduk ĥar-süvār Er dimenġ şimden ġerü billāhi ķarı diġ bize Ėayri nām ile çağırmaġuz firārî diġ bize	İhtiyār itdük olursa yirimûz ķor seķar Yanımızda žikr olunmasun hemān nām-ı sefer Terk-i ser virdükçe merd olanlara ġayret ĥüner Bize müşkildür size āsān ġelürse bir ... Vird idinmişdür Fedāyi Beg bu şiÖr[i] her seĥer Düşmene bir dahi varmak yok hele doġrı ĥaber Heybet-i top u tüfekden ķalbümüz eyler ĥāzer Ėo disünler bize ġayretsüzlige erġālûġe İtmesünler tek bize teķlif-i ceng ü maÖreke	Terkib-bend/	.- - -/.- - - -/.- - - -	TerkîbÖ-Bend-i Fedāyi Beg ez- Sipāhiyān
99b-100a	İsmet	Serĥoş ez kūy-i ĥarābāt gözer kerdem düş	Ger tor ā nîz der in şîve-i serî ke'z kemî'st		.- - -/.- - - -/.- - - -	Ħāce Öİsmet-i Buhārî

141	Buhari	Be talebkār-i tersā-beççe-i bāde-furūş	D̄in ü dünyā be yekī cürŌa cū Ōl̄smet behurūş	Gazel/14		
100b-101b	Seyyid Salih	Hacı Bekteş gibi yok turfe mekâbir pezevenk Görmedüm ben hele bunun gibi kâfir pezevenk Sekdirür Zühre-i Mirrîhe murād itse maŌak Mihrij de hem-ser [ide] māha o māhir pezevenk Şāl-i Lāhur ser āl kapūtı geydükçe Görinür her kişîye haylice fāhir pezevenk Ġamzi geçseydi o nemmām-ı münāfık köpegin Haşm ider mihri mehe sıhr ile sāhir pezevenk D̄ini yok millet[i] kıt mezhebi hiç-ender-hiç Kizbi çok lāfi uzun Ōucbe-liķā bir pezevenk Hānesi tā-be-kıyāmet ola babul-hāne Rüz ü şeb feyz ide her muğlim ü zār hāne	Haķ belānı vire ey kâfir-i mutlak pezevenk N'eyledüm ben saņa ey bātıl [ü] nā-haķ pezevenk Hayrı yap yapma saņa hayriye de şad laŌnet Beni teşnîŌe sebeb n'oldı be afmaķ pezevenk Tāōib ol eyle ferāġat saņa pendümdür bu Gözün aç kendine gel dinleye kulaķ pezevenk Bulduġın bulmadıġın boķı yiyüp durma şaķın S.kerem ananı bî-şübhe muhaķķaķ pezevenk Müslim-i Merv'e nice kaķdı ser-i Mervāne Mijh-i laŌni fakrım başuņa taķ taķ pezevenk Sāha-i pehn-i cihānı iderem başuņa teng Ananun ferici dahi şıġmaya kâfir pezevenk	Terkib-Bend/6	..-./.-.-./.-.-./.-.-	TerkibŌ-Bend-i Seyyid Şālih Efendi Elbasānı
101b-105b	Muhteşem	Bāz in çe şuriş est ki der halk-ı Ōālem est Bāz in çe nevha vü çe Ōazā vü çe mātem est Bāz in çe resth̄iz-i Ōazim est kez zem̄in Bj-nefh-i şür hāste tā Ōarş-ı Ōazim est İn şubh-ı t̄ire bāz demjd ez koça ke'z ü Kār-ı cihān ü halk-ı cihān cümle der hem est Güyā tulūŌ m̄j koned ez maġrib-i āfitāb K'āşub der temām̄-i zerrāt-ı Ōālem est K'ez hānemeş kıyāmet-i dünyā baŌjd n̄ist İn resth̄iz-i Ōām ki nāmeş Muħarrem est Der bārgāh-i ķuds ki cāy-ı melāl n̄ist Serhā-yı ķudsiyān heme ber zānū-yi ġam est Cinn ü melek ber ādemiyān nevha m̄j konend Güyā Ōazā-yı eşref-i evlād-i ādem est Hurşid asūmān ü zem̄in nūr-i maşrıķın Perverde-i kenār-ı Resül-i Hudā Hüseyn	Ey çarh-ı ġafil̄ ki çe bjdād kerdeġ Ve'z kın çeħā der sitem-ābād kerdeġ Der taŌnet in bes est ki bā itret-i Resül Bjdād kerde haşm ü to imdād kerdeġ Ey zade-i Ziyād nekerde'st hiç geh Nemrüd in Ōamel ki to Şeddād kerdeġ Kām-ı Yezjd dādeġ ez kösten-i Hüseyn Be'nger ki rā be katlı ki dilsād kerdeġ Behr-i haşı ki hār-ı dirah̄t-ı şakāvet est Der bāġ-ı d̄in ki bā gül ü şimşād kerdeġ Bā düşmenān-ı d̄in ne'tvān kerd an çe to Bā Muştafā vü Hayder ü evlād kerdeġ Halkı ki süde laŌl-i leb-i hod Nebj ber ān Āzürdees be hancer-i bjdād kerdeġ Tersem ez an demi ki be maşşer ber āverend Ez āteş-i to dūd be maşşer der āverend	Terkib-Bend/12	..-./.-.-./.-.-	Merşiyeye-i Şāh-ı Şehjd-i Kerbelā Ĥazret-i İmām Hüseyn İbn ŌAliyyü'l-Murtezā Radıyallāhü ŌAnhümā min Nutķ-ı Muhteşem-i Kāşānı ŌAleyhi Raħmeti'l-Bārı
105b-107a		Ey ruh-ı pākinde Ōıyān nūr-ı Zāt Şinesi āyine-i vech-i sıfāt Pertev-i ĥusninde nümāyān temām Sırr-ı Hudā mā-haşal-ı kâōināt	Çeşmi ala ġamzesi mestānedür Yāde biliş Ōāşıķa bġānedür Bāz-ı nigher şayddan itmez ferāġ Cān evi ĥālā ki aņa lānedür		..-./.-.-./.-.-	TercjŌ-Bend-i Beyt-i Şerif-i Meşhūr Li-Cenāb-ı Ĥazret-i Pır

144	Gâlib	Sen urıcağ vakt-i semâ'î içre çerh Şem'üne pervâne olur şeş cihât Şevk ile cân tâzelenür ben disem Nutk-ı şafâ-bahşüne rûhü'l-hayât Pertev-i envâr-ı cemâlün senün Ölş ile virdi dü cihâne şebât Doldı tecellî-i Hudâ'dan sivâ Şems-i ma'habbet idicek iltifât Yandı o âteşle dil ü cânümüz İtdi cemâlün dili keşf-i simât Âh mine'l-Ölşü ve hâlâtihi Ahrağa kalbj bi-harârâtihi	Her ne kadar nâze çekerse sezâ Bahtı yüce meşreb[i] şâhânedür Söz dükenür kim deye Monla Celâl Şems dahi şem'üne pervânedür Hâk bu ki memnûnuyam ihsânınun Ö'lemün ikrân o sultânadur Sâye-i lutfunda neler gördüğüm Ben bilürem illere efsânedür Gâlib eger eylese da'vâ-yı Ölşü Kim inanur kavline dîvânedür Âh mine'l-Ölşü ve hâlâtihi Ahrağa kalbj bi-harârâtihi	Tercî- Bend/6		
107a- 108a 145	Gâlib	Ey dil ey yine bu rûtbede pür-ğamsın sen Gerçi vîrâne isen genc-i mutalsamsın sen Secde-femâ-yı melek zât-ı mükerremsin sen Bildigin gibi degül cümleden âkdemsin sen Rûhsun nefha-i Cîbîl ile tevöemsin sen Sırr-ı Hâksın mesel-i Ölş-i Meryem'sin sen Hoşça bak zâtüne kim zübde-i Ö'lemsin sen Merdüm-i dîde-i ekvân olan âdemsin sen	Berk-i hâtif gibi bu kayd-ı sivâdan güzer it İrişen hâr u hase âteş-i Ölşü siper it Dâmenün tutmaya âşâr-ı Öalâyık hâzer it Şems-veş hâhiş-i Monlâ ile Öazm-i sefer it Şâf kıl âyineçi kâbil-i Öaks-i şuver it Hele bir cem'î havâs eyle de Gâlib na'zer it Hoşça bak zâtüne kim zübde-i Ö'lemsin sen Merdüm-i dîde-i ekvân olan âdemsin sen	Tercî- Bend/6	.. - / - / - - / - / - -	Tercî- Bend Li-Cenâb-ı Hâzret-i Şeyh Gâlib
110b- 146	Fehim	Her mürde-dil ki mâlik-i mülk-i vişâl olur Hüküm-i Öadem ol o âdeme emr-i muhâl olur	Olsam rûsüm-ı kâr-ı tılsım-ı kelâm-ı dil Kilk-i Fehim mevrîd-i sıhr-i helâl olur	Gazel/7	- - / - - / - - / - -	Gazel-i Bî-Nukat Li-Fehîm-i Pür- Fehm der-Farz-ı Hâzîf
110b- 111a 147	Hayreti	Teng olur gülzâr-ı Ö'lem başuma hûbânsuz Far olursa çeşmüme güller olup handânsuz	Havretâ cennet gibi zeyn olsa da bezm-i çemen Meclise revnak gelür mi bâde vü hûbânsuz	Gazel/5	- - / - - / - - / - -	Gazel-i Hayretî
110b derkenâr 148	Leyla	Pür-âteşem açdırma şakın ağzımı zinhâr Zâlim beni söyletme derûnumda neler var	Te'şîr ider elbet şağa bu âh ü figânım Zâlim beni söyletme derûnumda neler var	Gazel/8	- - / - - / - - / - -	Güfte-i Şark-ı Leylâ Hânım
110b derkenâr 149	Şems-i Tebrizi	Ey ferd ü hayy-i dâne yâ Rabbenâ zâlemnâ Tevfîk-bahş mâ râ yâ Rabbenâ zâlemnâ	Mollâ Celâl her şeb güyed zi Ölşü yâ Rab Yâ Kudduş-i mağrib yâ Rabbenâ zâlemnâ	Gazel/8	- - / - - / - - / - -	Güfte-i Şems-i Tebrizî kuddise sırruhü's-sâmî
111a derkemr	Nâbi	Eşer süz-i dil-i Öuşşâkdan ma'şûka Ö'âidür Sirâc ile anuğun olsa Öad pervâne vâhiddür	Bu nev vâdjde peyrevlûkde Nâbi -yi sühen-sencân Emîn ol dahlden Şâhib-ta'Öarruz gayr-ı vâridür	Gazel/8	- - - / - - - / - - -	Na'zîre-i Şâhib be-Gazel-i Nâbî

150						
111a- 111b- derkenr 151	Hâfiz	Meh reşk-perdâz-ı ruh-ı zîbâ-yı Muhammed Hürşid şevd zerre be sevda-yı Muhammed	<u>Hâfız</u> sohen imroz to der medh-i butîgü Ber va'Ôde-i cân-perver-i ferda-yı Muhammed	Gazel/5	--./--./--./--	Güfte-i Hâfız-ı Şîrâzî der-Na'Ôt-i Hâbib-i Ekrem Şallallahü Te'âlâ ÔAleyhi ve Sellem
111a 152	Kâni	Lezzet-i bûs-ı dehân bir var imiş bir yok imiş Zevk-i âgûş-ı miyân bir var imiş bir yok imiş	Kıssâ-hân-ı felek ahvâl-i dil-i <u>Kâni</u> 'yi Başladı nakle hemân bir var imiş bir yok imiş	Gazel/13	..-./-./-./-./-./-	Gazel li-Kâni
111b 153	Nedret	Bu dîvân-ı letâfet-ihtivâ dîvân-ı Gâlibdür Sühan mülkinde gûyâ mensî-i reftâra râğıbdur	Uçursam n'ola <u>Nedret</u> Gâlibün dîvân-ı Öirfânın Hâkikat Ôâleminde çâr bağ-ı zevke şâhibdür	Gazel/5	.-.-./-.-.-./-.-.-	Gazel-i Nedret der-Medh-i Dîvân-ı Hâzret-i Şeyh Gâlib
111b- 112a 154	Gâlib	Yine münce ola göglüm bu televvünle benüm Dil peşmân-ı güneh tövbeye varmaz dehenüm	Nâzîmuz çerha geçer dirse eger Mürşid-i Rûm Sen benümsin benüm ey <u>Gâlib</u> -i bî-çâre benüm	Gazel/9	..-./-./-./-./-./-	Gazel Li-Cenâb-ı Hâzret-i Şeyh Gâlib Rafea'Öllah ÔAleyh
112a 155	Gâlib	ÔÂşıkam hâb n'eydügin bilmem Âteşüm âb n'eydügin bilmem	<u>Gâlibem</u> nükte-senc-i eşÖârem Dürr-i şad-âb n'eydügin bilmem	Gâzel/8	.-.-./-./-./-./-	Gazel Li-Cenâb-ı Hâzret-i Şeyh Gâlib Rafea'Öllah Terbetehü
111b derkenâr 156	Medhi	Cevr-i yâre şabr idüp ümmîd-i gam itmek de güç Hâhiş-i tab'Ôa uyup Ôarz-ı merâm itmek de güç	Dilberüm nâ-puhte dür âgûşa çeksem örgenür <u>Medhiyâ</u> nev-resteye teklîf-i hâim itmek de güç	Gazel/5	.-.-./-.-.-./-.-.-	Gazel-i Medhi
111b derkenr 157	Medhi	Bîgâne fûrkâtden göñül mecrûh olur rencür imiş ÔArz-ı niyâz itdükçe ben âşâr-ı vuşlat dür imiş	<u>Medhi</u> galatdur bu hisâb Sâlim Efendiye cevâb Güçdür şakın itme şitâb çün fazl ile meşhûr imiş	Gazel/7	--./-./-./-./-./-	Gazel-i Medhi
111b- 112a derkenâr 158	Medhi	İhtiyâr bulmuş kişi dünyâdan el çekmek gerek Hâhiş-i lutf-ı beg ü pâşâdan el çekmek gerek	Sûret-i Hâkdan gelen ehl-i nifâka âferîn Kim dimişdür <u>Medhi</u> -i şeydâdan el çekmek gerek	Gazel/5	.-.-./-.-.-./-.-.-	Ve lehu Medhi
112a derkenâr 159	Medhi	Žâhiren halk-ı cihâna nâ-sezâdur sözlerüm ÔÂkîbet mecmû'Ôa-i lutf-ı Hudâ'dur sözlerüm	Bu bahâr-ı bî-hazân-ı şer'Ô-i ğarrâya müdâm <u>Medhiyâ</u> ihlâs ile bād-ı şabâdur sözlerüm	Gazel/7	.-.-./-.-.-./-.-.-	Ve lehu Medhi
112a- 112b derkenâr 160	Medhi	Tâ key çekelüm renc ü Ôanâ tül-i emelden Tâ key virelüm tab'Ôa keder sūô-i Ôamelden	<u>Medhi</u> ôî niçün faşl ideler zümre-i zühhâd Sevdâ-zedesidür mey ü maîhbûb ezelde	Gazel/5	--./--./--./--	Ve lehu Medhi
112b		Seyr eyledüm ser-â-pâ dünyâ şikeste-beste	Ey pîr rû megerdân ez to behâ-yı i'mrûz		--./-.-./-.-./-.-	Ve lehu Medhi

derkenār 161	Medhi	Şanma efendi sensin tenhā şikeste-beste	Tā kār-ı to nebāşet ferdā şikeste beste	Gazel/5		
112b derkenār 162	Medhi	Şāhed-i bahtum olur cilve-ger inşāóallāh Destüme girse gerek şım ü zer inşāóallāh	Kāmyāb itse gerekdür seni āhir Medhi Bu şadākat bu hulūs u hūner inşāóallāh	Gazel/6	..-./..-./..-./..-.	Ve lehu Medhi
112b- 113a derkenār 163	Medhi	Bu halk hikmet-i Perverdigān görmez mi Hücüm-i düşmen-i düzeh-ķarān görmez mi	Kim[ün] duŌası ķabül-i Cenāb-ı Hāķ olsa Ümjd-vār idügi iŌtibār görmez mi	Gazel/7	..-./..-./..-./..-.	Ve lehu Medhi
112b 164	Gālib	Kemāl-i zātınuñ naŌti anılmaz yā Resūla'llāh Ķalur levh ü ķalem mişlūñ yazılmaz yā Resūla'llāh	Ümjd oldur ki Gālib ķāker-i evlād ü āölüñdür Gürüh-i ehl-i hüsrāna ķatılmaz yā Resūla'llāh	Gazel/6	..-./..-./..-./..-.	NaŌt-i Şerif-i Hāce-i Kāóināt ŌAleyhi Ekmeli't-tahıyyāt Li- Gālib Merhūm
112b- 113a 165	Gālib	Ağlama ey bülbül-i dıvāne Allāh Ōaşķına Merhamet ķıl haste-i hicrāne Allāh Ōaşķına	Pertev-i rüşen-zamıre eyle Gālib pey-revi Vāşıl olsun şemŌıne pervāne Allāh Ōaşķı	Gazel/7	..-./..-./..-./..-.	Gazel Li-Cenāb-ı Şeyh Gālib Raħmetu'llāhi ŌAleyh
113a 166	Nābi	Dāğum nemek-ālā-yı hasān eyleme yā Rab Bāğum sipeh-ārā-yı hazān eyleme yā Rab	Gencıne-i lutfuñ var iken Nābi -i zārı Muhtāc-ı Ōatā-yı digerān eyleme yā Rab	Gazel/7	..-./..-./..-./..-.	Gazel Li-Cenāb-ı Yūsuf Nābi Ķuddise Sırnhü'l-Bārı
113a derkenār 167	Yahya	Şun sāğari sāķı baña mestāne disünler Uşlanmadı gıdı gör o dıvāne disünler	Yahvā 'nuñ olup sözleri hep sırr-ı mahabbet Yārān işidüp söyleme yābāne disünler	Gazel/5	..-./..-./..-./..-.	Gazel-i Yahyā Efendi
113a derkenār 168	Yahya	Mest-i lā-yaŌķıl ider āóдеми cām-i Cem-i Ōışķ Geçürür iki cihāndan ķişıyi Ōālem-i Ōışķ	Mürşid-i kāmıl ararsañ berü gel ey Yahvā Olalum rāh-ı mahabbetde bu gün hem-dem-i Ōışķ	Gazel/5	..-./..-./..-./..-.	Ve lehu Yahyā Efendi
113a- 113b 169	Nābi	Hüşum keder-āmız-i cünün eyleme yā Rab Esrār-i dilüm perde-birün eyleme yā Rab	Nābiye cün itdün dil-i pākızeter ihsān Ser-pençe-i miñnetde zebün eyleme yā Rab	Gazel/7	..-./..-./..-./..-.	Ve lehu Gazel Li-Cenāb-ı Nābi ŌAleyhi Raħmeti'l-Bārı
113b 170	Nābi	Lillāh ise vaŌızında eger niyyet-i vāŌiż Kürş-i semāvāta çıkar şöhret-i vāŌiż	Şatmazsa eger halka vażıfeyle naşıfāt Nābi o zamānlar bilinür kıymet-i vāŌiż	Gazel/7	..-./..-./..-./..-.	Ve lehu Gazel Li-Yūsuf Nābi-i Hālebı Raħmetullāhi ŌAleyh
113b- 114a 171	Nābi	İtdi nigāhı sür ile ŌAlı Żü'l-fiķār ile Virdi dü-çeşme nūr ŌAlı Żü'l-fiķār ile	Nābi irişdi Bākı'ye bu şıŌr-i hās ile Virdi dile şuŌür ŌAlı Żü'l-fiķār ile	Gazel/5	..-./..-./..-./..-.	Der-Menķibet-i Esedü'l-Gālib ŌAlı İbn Ebı Tālib Kerremallāhü Vechehü Li-Nābi-i Şeydā
113b derkenār	Bāki	Halkā halkā zülf kim ol hatt u hāl üstindedür Şekl-i tuğrādur mişāl-i bı-mişāl üstindedür	Ķerh yüz döñdürmedin gülşende Ōıyş it Bākiyā Sebzeler zıbā hevālar iŌtidāl üstindedür	Gazel/8	..-./..-./..-./..-.	Gazel-i Bākı Efendi

172						
113b derkenār 173		Bisāt-ı Öryşa qādem başdı nāz ile nev-rüz Şükûfe perde-serā-yı Ŗādemden itdi bürüz	Derūna tāb-ı ruhi düşmeyince ey Bākī Ne cām-ı meyde şafā bulunur ne sāzda sūz		..-./..-./..-./..-.	Ve lehu Bākī Efendi
114a derkenār 174	Bākī	Yıllar-durur yolunĊa senūĊ pāy-māldür Miskīn zūlf[ūĊ] ayaĊa şalma vebāldür	Reşk itme Ŗömr ü devlet-i dünyāya Bākīyā Kim hāb-ı ģaflet içre hemān [dem] hayāldür	Gazel/5	--./-./-./-./-./-	Ve lehu Bākī Efendi
114a- 114b 175	Gālib	Sāġar hābāb-i mevce-i meh-tābdur bu şeb Fānūs baġr-i nūrda gird-ābdur bu şeb	Ġalīb nigāh vaşfını tesvīd ider meġer Kāġıd siyeh-bahār-ı mey-i nābdur bu şeb	Gazel/9	--./-./-./-./-./-	Ġazel-i ŖĀrifāne-i Şeyh Ġalīb
114a derkenār 176	Rāsim	Tövbe ısrār-ı ġünāh eylemeyem Ŗāhd olsun Kendūmi fışka penāh eylemeyem Ŗāhd olsun	Terk-i Ŗişyān ideyüm şıdĊ ile Rāsim ġayri Hālūmi böyle tebāh eylemeyem Ŗāhd olsun	Gazel/5	..-./..-./-./-./-./-	Ġazel-i Rāsim der-Ŗāhd-i Ġünāh
114a derkenār 177	Fāzıl	Tövbe yā Rab ġünāh eylemeyem Ŗāhd olsun Heves-i zūlf-i siyāh eylemeyem Ŗāhd olsun	Fāzılā Ŗāhdine şābit yine sensin olacaĊ Tövbe yā Rab ġünāh eylemeyem Ŗāhd olsun	Gazel/7	..-./..-./-./-./-./-	Naġjre-i Fāzıl Beg
114b derkenār 178	Fāzıl	Tövbe yā Rab ġünāhdan tövbe Rüy-ı yāre nigāhdan tövbe	Eyledi rāh-ı HaĊda Ŗatf-ı Ŗinān Ĥıldı Fāzıl bu rāhdan tövbe	Gazel/6	..-./-./-./-./-	Ve lehu Fāzıl Der-Tövbe
114b- 115a derkenār 179	Fāzıl	Göġül tövbe-şikensin bārĊ eyle tövbeden tövbe Ĥo olsun tövbenūĊ encām-kārı tövbeden tövbe	Nidā Ĥılsun der-i meyhāne[de] sākĊ ki ey Ŗālem Yine Fāzıl riyādan oldı ŖārĊ tövbeden tövbe	Gazel/9	..-./-./-./-./-./-./-	Ve lehu Fāzıl Der-ŞikeştĊ-i Tövbe
115a derkenār 180	Avni	Şeb-i hicrān ġam eyler ġūzer inşāóallāh Müjde-i vaşl irişür bir seġer inşāóallāh	ŖAvniyā müjde-i vaşl ile olursın hurrem İrişür peyk-i şabādan haber inşāóallāh	Gazel/5	..-./..-./-./-./-./-	Ġazel-i ŖAvnĊ
115a derkenār 181	Şerifi	Ĥande ġitse ŖāşĊıĊ-ı āşüftesin şormazlanur ĤoĊ teġāfūl eyleyüp ūftādesin şormazlanur	Hışm ider dāóim Şerifi ye o meh bĊġāne-vār Eyleyüp bir nġm tebessüm ol perĊ ġülmezlenür	Gazel/5	..-./-./-./-./-./-./-	Ġazel-i ŞerifĊ Ahmed el-ĤārĊ
114b 182	Gālib	Huşul-i ŖāĊla teklif olmasa dġvāne Ĥalmaz ĤiĊ Ĥarġim-i ŖāşĊ meştür olmasa bĊġāne Ĥalmaz ĤiĊ	Sen EsŖād devşür[ür]sün ġonca-i mażmūmı hep ammā Bu tarġ-ı dil-keşe teşrif iden yārāne Ĥalmaz ĤiĊ	Gazel/5	..-./-./-./-./-./-./-	Ve lehu Ġazel-i Kāmilāne-i Şeyh Ġalīb
114b- 115a	Gālib	Ŗmġd-i vaşl ile eyler dil itkisāb-ı feraġ FaĤire defter-i hattundadır Ĥisāb-ı feraġ	Diyyār-ı terke düşeydiĊ ne zevĊ idi Ġalīb Ĥapansa rāh-ı maĤāşid açılsa bāb-ı feraġ	Gazel/7	..-./..-./-./-./-./-	Ve lehu Ġazel-i Müferriġ-i Şeyh Ġalīb

183						
115a 184	Gâlib	Cânlar üzümüş zûlmet-i hecrinde gîsû koymuş ad Âhlâr almış gam-ı Ŗaşkında ebrû koymuş ad	Dâm kılmış Gâlib -i mecnûn derûn-i tengini Şalmış ol şâfirâya çok Leylâyı âhû koymuş ad	Gazel/5	-. - /-. - /-. - /-. -	Ve lehu Ėazel-i Dilber-i Cân- Perver-i Şeyh Ėâlib
115a- 115b 185	Gâlib	Mezâk-ı Ŗâşıkâ zehr-i gam ü Ŗitâb lezîz Gelür dimağına mestûn velî şerâb lezîz	Sühende başkadur EsŖâd halâvet-i maŖnâ Hulâsa şîr ü şekerle degül hitâb lezîz	Gazel/7	-. - /-. - /-. - /-. -	Ve lehu Ėazel-i Hoşlıca Şeyh Ėâlib
115b 186	Gâlib	Biz Ŗâşıkuz ki rûy-ı dil-ârâya hasretüz Bir jâleyüz ki gonce-i raŖnâya hasretüz	Cümle cenâb-ı pertev içündür bu nûkteler Ol zâta ol sühen-ver-i yektâya hasretüz	Gazel/9	-. - /-. - /-. - /-. -	Ve lehu Ėazel-i Ŗâşıkâne min- Lutf-ı Ėâlib
116a 187	Gâlib	Ol gamze-i Ėurür ne Ŗâlemeddür Ŗaceb Hîç itmedi zühür ne Ŗâlemeddür Ŗaceb	Bu reh-güzâr-i hâne-i Ėalbine Ėâlib ün İtmez neşât Ŗubür ne Ŗâlemeddür Ŗaceb	Gazel/7	-. - /-. - /-. - /-. -	Ve lehu Ėazel min-NutĖ-ı Ėâlib
116a- 116b 188	Gâlib	Žann itme ki âteş ola pîrâye-i düzeh Derd-i serimüzdür yine sermâye-i düzeh	Bâljin-i şeker-hâb-ı ferâğatdür o Ėâlib Berg-i gül-i hasretiden ise mâye-i düzeh	Gazel/5	-- /-. - /-. - /-. -	Ve lehu Ėazel min-NutĖ-ı Ėâlib
116b 189	Gâlib	Bârgâh-ı himmet-i merdâne sultânsız mıdur Ėamze-i BelĖis-heves bilmem Süleymânsız mıdur	Himmet-i pîr-i muğândan bir nefes olmaz cüdâ Ėâlib -i âvâre bu daŖvâda bürhânsız mıdur	Gazel/6	-. - /-. - /-. - /-. -	Ve lehu Ėazel min-NutĖ-ı Ėâlib
116b 190	Gâlib	Dehen kim sırr-ı hâmuşı anuğ jâmâlarındandır Sühen ol nûkte-i ser-bestenün maŖnâlarındandır	Degüldür hüsn-i istiŖâdaddan ehl-i dilün Ėâlib Sağa himmetleri lutf-ı cihân-ârâlarındandır	Gazel/	-. - /-. - /-. - /-. -	Ve lehu Ėazel min-NutĖ-ı Şeyh Ėâlib
115b derkenâr 191	Râmi	Degül tağrîre Ėâbil derd-i ŖışĖ-ı yâr söylenmez O söylense yine endîşe-i âğyâr söylenmez	Senîğle söyleşilmek belki bir vağt ile mümkündür Ne çâre nahvetün var şimdi ey Ėaddâr söylenmez	Gazel/3	-. - /-. - /-. - /-. -	Güfte-i Râmi
115b derkenâr 192	Sâbit	Bağa bir neşœe-bahş eyler ki hatt-ı yâr söylenmez Süveydâda nihâндur halka bu esrâr söylenmez	Bu vâdide sühen Râmiye mahşûs ancak ey Şâbit TetebbuŖ mümteniŖ tağlîd ise düşvâr söylenmez	Gazel/4	-. - /-. - /-. - /-. -	Nağîre-i Şâbit
115b- 116a derkenâr 193	Râğıb	Nedür ey göğül bu hayret neden âh [ü] vâha ruşât Meger eylemiş bir âfet seni vağf-ı derd-i hasret	Ne hayâl-i ŞâŖib ister ne kemâl-i Fâlib ister Buğa tabŖ-ı Râğıb ister vire böyle hüsn ü zînet	Gazel/9	.. - /-. - /-. - /-. -	Ėazel-i Râğıb Paşa
116a derkenâr 194	Râğıb	Emelden olduğumuz böyle dür bizdendür Degül felekde rehâvet Ėuşûr bizdendür	Ėuşûrın nefsimüze Ŗözürmüz edebdendür ĖaĖîĖat anlama Râğıb fütür bizdendür	Gazel/7	-. - /-. - /-. - /-. -	Ve lehu Râğıb
116a-		Ėarâbatı Ėörenler her biri bir hâletin söyler	Perişâni-i hâtır nûkte-i ser-beste-veş ĖaldıĖ		-. - /-. - /-. - /-. -	Ve lehu Râğıb

116b derkenār 195	Rāgib	Letāfet naql ider rindān [u] zāhid şıkletin söyler	Ne kimse hikmetin anlar ne Rāgib Ölletin söyler	Gazel/7		
116b derkenār 196	Rūhi	Didüm cāne geçdi hadeng-i cefā Gülüp yār didi mażā mā-mażā	Şakın Őışka yaklaşma Rūhi ki Őışk Belādur belādur belādur belā	Gazel/5	.- -/- -/- -/- -/-	Ėazel-i Rūhi
116b- 117a derkenār 197	Yahya	Ėanjdür Öışk ile gönlüm ne mālüm ne menālüm var Ne vaşl-ı yāra handānam ne hicrāndan melālüm var	Cihān fānjdür ey Yahvā Hüve'l-Hayy ü Hüve'l-Bākī Değişmem atlas-ı çerha benüm bir köhne şalum var	Gazel/5	.- -/- - - -/- - - -	Ėazel-i Yahyā
117a derkenār 198	Ferri	Bak bak toyunca turrelerüm tār-mārdur Ammā raķīb-i keÇ-dile her tār mārdur	Bu ter Ėazel ki řafha-i DĖivān-ı Ferri 'de ŐUřřaķa yād-ı hūsnum ile yādigārdur	Gazel/5	--/- -/- -/- -/-	Güfte-i Ferri ez-Zihn-i Mağbüb
117a derkenār 199	Leyla	Ey řāh-ı cihān eyleye Haķ Őömrini eşzün Hem düşmen-i bed-hāhuŖ ola reşk ile mağzün	Bu mısraŐı hep bendelerün söylese řāyān MesŐüd ola řāhum řaņa bu sūr-ı hümāy	Gazel/5	- -/- - -/- - -/-	Beste-i Leylā Hanım der-TebrĖi- i Sūr-ı Hümāyün
117a- 117b derkenār 200	Mahmu d	Tutdı cihānı şöhretüm Ben bĖ-naşır bir āfetüm AĖyār ile yok ũlfetüm Ben mişli yok bir āfetüm Nāz eylemekdür Őādetüm	Mahmūd řāh-ı řevketüm Mahmūd ism-i řöhretüm Ėüsn içre řāhib-devletüm Ben miřli yok bir āfetüm Nāz eylemekdür Őādetüm	Muhammes-i mütekerrire /6	- -/- - - -	Şarķi-i Mahmūd Ėānende-i Şehinřāh-ı Cihān Ėāzret-i Ėāzi Mahmūd Hān
117a 201	Resa	Zāt-ı pākeř rahmet-i mağzi HudāĖaķķa'l-yāķin Muřtafā mā cāe illa rahmeten li'l-ŐālemĖin	Ėān Resül-i kibriyā řāfiŐ Hudā rāhem Resā Fāric ũ isteĖim ũ inna'llāhe Ėayrū'r-rāĖimĖin	Gazel/5	- - -/- - -/- -/- -/-	Ėazel-i Resā Kethudā-yı Mirzā SaŐıd Paşa
117a- 117b 202	Resa	Yā Resül-i Fahr-i Őālem bülbül-i cān her seğer Gülşen-i Öışkında eyler zār u eřĖān her seğer	Ėulmet-i ŐışkuŖ içinde cüst ũ cü eyler müdām Bu Resā āb-ı Ėayāt-ı vaşlı el-ān her seğer	Gazel/	- - -/- - -/- -/- -/-	Ve lehu Ėazel-i Resā
117b 203	Resa	Ėaķķat sırrını var Őārif-i Rahmān olandan şor EĞer tālib iseğ ey dil anı Őirfān olandan şor	Nedür büy-ı güli bilmez Resā zāĖ-ı siyehe şorma Dem-ā-dem gülşen içre derd ile nālān olandan şor	Gazel/5	.- - -/- - -/- - - -	Ve lehu Ėazel-i Resā
117b- 118a 204	Ėālib	Cānum alsa laöl-i şekker-bārdan ķılman ferāĖ Ėanum içse hancer-i hün-hārdan ķılman ferāĖ	Ėālibā Ėālib gibi tertĖb-i dĖivāndur Ėareř Ėaylı demdür şöhbet-i eřŐārdan ķılman ferāĖ	Gazel/6	- - -/- - -/- -/- -/-	Ve lehu Ėazel Min-ŞeyĖ Ėālib

118a 205	Gâlib	ÖAnkâ-yı sahâyım dil-i dânâda ğarîbem Bir gümüşüdeyem ism ü müsemâmâda ğarîbem	Erbâb-ı dile şemÖ-i şebistân iken EsÖad Ağreb bu yine bezm-i ehîbbâda Öğarîbem	Gazel/7	--./--./--./--	Ve lehu Ğazel Min-Şeyh Gâlib
118a- 118b 206	Gâlib	Yağmaya virdi şabrımı bir şüh amân amân Oldı hevâ-yı Öışk ile hâlüm yamân amân	Güş-i felekde nağmelerün süz-nâk olur Gâlib mahabbet âteşine yan hemân amân	Gazel/6	--./-. -./-. -./-. -	Ve lehu Ğazel Min-Şeyh Gâlib
118b 207	Gâlib	Gonce-i Öışkuz ki bu hurşid şeb-nemdür bize Gevher-i şevkuz ki baħr-i bî-kerân nemdür bize	Farkımızda sāyesin Allāh memdūd eylesin ÖĀlem ancak žât-ı vālāsıyla Öālemdür bize	Gazel/8	-. -./-. -./-. -./-. -	Ve lehu Ğazel Min-Nutq-ı Mümāileyh
118b- 119a 208	Gâlib	Māh-veş mihr-i ruħuñ şevkine yandum bu gice ŞuÖle-efrüz olarak çerhi tolandum bu gice	Şeb-i târ ü ser-i zülf ü ğam-ı sevda Gâlib Hâl-i mecnun-ı siyeh-rüzi çok andum bu gice	Gazel/5	.. -./.. - -./.. - -./.. -	Ve lehu Ğazel Min-Nutq-ı Müşārünileyh
119a 209	Gâlib	Her žilletün elbetde bir Öizzet var içinde Seyr it çeh-i KenÖāmı ne devlet var içinde	İtmiş yine Gâlib kudemā tavrını der-piş EşÖännun aşār-ı haķikat var içinde	Gazel/7	--./--./--./--	Ve lehu Ğazel Min-Gâlib Raħmetullāhi ÖAleyh
117b derkenār 210	Vefāyi	İrişdi rûtbe-i bālā-yı dü serāya belā Refîķ oldığı çün Şāh-ı Kerbelāya belā	Belā rehinde Vefāyi serüm fedā bādā Zihî muÖayyen dü -Öālemdē mübtelāya belā	Gazel/5	.. -./.. - -./.. - -./.. -	Ğazel-i Vefāyi
117b- 118a derkenār 211	Halili	Men ki dervişem fakîrem pâdişāh-ı Öālemem Rûh-ı bî-rengem egerçi renge geldüm ādemem	Ey Halili çün her iş taķdîr elinden işlenür Fāriĝam dünyāda vü Öuķbā ĝamından bî-ĝamem	Gazel/7	-. -./-. - -./-. - -./-. -	Ğazel-i Halilî
118a derkenār 212	Māhiri	Ey Cenāb-ı Kibriyā meskāne yol vir varayum Yüz sürüp topraĝına ol yāne yol vir varayum	Ey Cenāb-ı Kibriyā meskāne yol vir varayum Yüz sürüp topraĝına ol yāne yol vir varayum	Gazel/8	-. -./-. - -./-. - -./-. -	Ğazel-i Māhirî
118a derkenār 213	İzzet	Hük-m-i taķdîrde hüşyār ile Öākîl birdür Kısmet-i rüz-ı ezel Öālim ü cāhil birdür	Öİzzetā rahmet-i Ħaķ nîķ ü bede yeksāndur Yaĝsa bārān-ı kerem baħr ile sāhil birdür	Gazel/9	.. -./.. - -./.. - -./.. -	Ğazel-i Öİzzet
118b- 119a derkenār 214	Rāşid	Öİşķ-ı yār öyle degüldür ki dimek mümkin ola Dilde nār öyle degüldür ki dimek mümkin ola	Eşķ rîżān o ķadar dîdelerünĝen Rāşid Cüy-bār öyle degüldür ki dimek mümkin ola	Gazel/6	.. -./.. - -./.. - -./.. -	Ğazel-i Rāşid Efendi

119a derkenār 215	Nedim	Murādın anjaruz ol gamzenūñ izŌānımız vardır Belj söz bilmezüz ammā biraz Ōirfānımız vardır	Şıķılma bezme gel bığāne yoķ daŌvetimiz ancak Nedimā bendeñüz var bir dahi sultānımız vardır	Gazel/6	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	Ėazel-i Nedim
119a drkenār 216	Fıtnat	Her gŌñjölde tāb-ı rüy-ı yār kendin gösterür Ėanda varsañ mihr-i pūr-envār kendin gösterür	Söyler elbet hāleti Fıtnat meşeldür ehl-i dil Ōışķ ola bir şinede eşŌār kendin gösterür	Gazel/5	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	Ėazel-i Fıtnat Hanım der-Ėsitāne
119a- 119b derkenār 217	Fıtnat	Meyl eyledüm görince ol çeşm-i fitne-sāza Murğ-ı dil-i nizārüm şayd oldı şāhbāza	Bāğ-ı cihānda Fıtnat āzāde-ser gezerken Aķdı mişāl-i cū dil bir serv-i ser-firāza	Gazel/5	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	Ve lehu Ėazel-i Fıtnat Hanım
119b derkenār 218	Fıtnat	Ey gŌnce-i nū'şķüfte kaçan hande idersin Murğ-ı dil[i] bŭlbŭl gibi nālede idersin	Dahl eyleme Ōāşıkıların eĖĖānına Fıtnat Dildār cefā eyleyecek sen de idersin	Gazel/4	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	Ve lehu Ėazel-i Fıtnat Hanım
119b derkenār 219	Fıtnat	İcrā-yı fŭsŭn çeşmi siyeh-fāmına mahşŭs İŌcāz-ı MesĖhā leb-i gül-fāmına mahşŭs	Fıtnat Cem-i devrāndur ālān destine şanma Keyfiyyet-i şāhbā-yı Cemŭñ cāmına mahşŭs	Gazel/4	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	Ve lehu Ėazel-i Fıtnat Hanım
120a derkenār 220	Fıtnat	O bālā kaddŭñ ummaķ bŭse laŌl-i dilsitānından Ūmjd-i mĭvedŭr bāğŭñ hemān serv-i revānından	Devātŭñ sāğēr-i şāhbā-yı Ōirfān oldığın Fıtnat Bilŭr erbāb-ı dil bu maŌñ-i rengin beyānından	Gazel/5	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	Ve lehu Ėazel-i Fıtnat Hanım
120a derkenār 221	Fıtnat	Gŭller kızarur şerm ile ol Ėonca gŭlince Sŭnbŭl ham olur reşķ ile kākŭl bŭkŭlince	Cān virmek eger kaşđŭñ ise Ōışķ ile Fıtnat Ėāk-i der-i dildārdan ayrıлма ölince	Gazel/5	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	Ve lehu Ėazel-i Fıtnat Hanım
120a- 120b derkenār 222	Bāki	Şāh-ı gŭlde jāle dŭşmiş Ėonca-i raŌnā mıdur Şāh elinde yā muraşsaŌ sāğār-ı şāhbā mıdur	Dehre meftŭn olma ey Bāki felek rām oldı tut Bj-vefā dŭnyā hele ben bildŭğŭm dŭnyā mıdur	Gazel/5	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	Ėazel-i Bāķi Efendi
119b 223	Nābi	ŌĖāşık oldum yine bir şŭh-ı cihān-āşŭba Dil ŭ cān vālĭh olupdur o melek ŭslŭba	Nābiyā şabr u taĖammŭlden olurđ Ōāciz Maraż-ı Ōışķı Ėudā virse eger Eyyŭba	Gazel/5	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	Ve lehu Min-Nābj RaĖmetullāhi ŌAleyh
119b 224	Rŭsŭhi	Şehrimŭzde Ōışķa kāyil dil de var dilber de var Mest-i Ōışķuz meclis iķre mey de var sāğēr de var	Rŭm ilidŭr bunda ebķār-ı maŌāñ beslenŭr Bu Rŭsŭhi bendeñüz gibi sŭhen-perverde var	Gazel/5	.-.-./.-.-.-./.-.-./.-.-	Ėazel-i Rŭsŭhĭ
119b- 120a 225	Yahya	Şehrimŭzde Ōışķa kābil dil mi yā dilber mi yoķ Mest-i Ōışķuz meclis iķre mey mi yoķ sāğār mi yoķ	Niķŭn ebķār-ı maŌāñ beslemez erbāb-ı Ōışķ Yohsa Yahvā gibi ŭstād-ı sŭhen-perver mi yoķ	Gazel/5	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	Nażĭre-i Yahyā

120a 226	Şemsi	Ölşmete ile'-Rabbi hüve'l-Hakku Celil Ferdün Ehadün Kādıra'llāhü Cemil	Hāk-i rehūne zerre-şifat Şems sürer yüz Kad ci'tüke ilā bābüke ke's-şemsi delil	Gazel/10	--./.- ./.- ./.-	Ġazel-i Şemsi der-Farz-ı Mülemma
120b 227	Hubbi	Fevvedat il'allāhi hüve'r-Rabbü Celil Ĥayyün şamedün dāme lehu'l-fadli Cemil	Bu naẓm-ı şehe nice naẓire ide Hubbi Fı'l-hüzni meda'l-Öumri hüve'l-ānū ve Ŗalil	Gazel/5	--./.- ./.- ./.-	Ve lehu der-Farz-ı MülemmaŖ Naẓire-i Ĥubbi
120b 228	Remzi	Dirġā vādġ-i hayretde kaldum zār ü yārum yok Helāk itdi beni ġam hey meded bir ġam-ġüsārum yok	Ġam u endüh ü miĥnet cānuma kār itdi ey Remzi Varup ahvālūmi Ŗarz itmege bir şehsüvārum yok	Gazel/5	.-.- ./.-.- ./.-.- ./.-.-	Ġazel-i Remzi
121a 229	Fuzüli	Cānlar virüp senüġ ġibi cānāna irmişem Raĥm eyle kim yitince saġa cāna irmişem	Miskın Fuzüli em ki saġa tutmuşam yüzüm Yā bir kemġine katre ki Öummāna irmişem	Gazel/5	--./.- ./.-.- ./.-.-	Ġazel-i Fuẓüli-i Bağdādġ
121a 230	Hulüsi	Şanemā o çeşm-i mestüġ süzilüp ġammāz başlar Bedenümde her ser-i mü dil olup niyaza başlar	Dil-i zān Ŗarza kılsam o perġ-veşe Hulüsi Uzanur kemend-i zülfi sitem-i dirāza başlar	Gazel/5	.-.- ./.-.- ./.-.- ./.-.-	Ġazel-i Hulüsi
121a- 121b- 231	Bāki	Müşkil imiş ki dil-rübā tıfl ola dil-sitān ola ŖĖşık-ı zār u mübtelā pġr ola nā-tüvān ola	Bāki 'ye sākıyā ġadeĥ vir ki fena bula terah Şol meyi şun ki bir ġadeĥ pġr iġe nev-cevān ola	Gazel/5	.-.- ./.-.- ./.-.- ./.-.-	Ġazel-i Bākġ Efend
120b derkenār 232	Fuzüli	Baġa bād-ı şabā ol serv-i gül-hadden haber virmez Açılmaz ġonce-i bahtum ümġdüm nahli ber virmez	Fuzüli dehrden kām almak olmaz olmadan giryān Şadeĥ şu almayınca ebr-i nġşāndan ġüher virmez	Gazel/7	.-.- ./.-.- ./.-.- ./.-.-	Ġazel-i Fuẓüli
120b- 121a- derkenār 233	Fuzüli	Penbe-i dāġ-i cünün iġre nihāndur bedenüm Diri oldukça libāsum budur ölseml kefenüm	İdemem terk Fuzüli ser-i küyin yāruġ Vatanumdur vatanumdur vatanumdur vatanum	Gazel/7	.-.- ./.-.- ./.-.- ./.-.-	Ve lehu Ġazel-i Fuẓüli
121a derkenār 234	Fuzüli	Reng-i rüyūndan dem urmuş sāġer-i şahbāya baġ Ėfitāb ile kılar daŖvġ tutulmuş aya baġ	Ey Fuzüli her nice menŖ eylese nāşih seni Baġma anuġ ġavline bir süret-i zġbāya baġ	Gazel/7	.-.- ./.-.- ./.-.- ./.-.-	Ve lehu Ġazel-i Fuẓüli
121a- 121b derkenār 235	Fuzüli	Ġamzesin sevdüġ göġül cānuġ gerekmez mi saġa Tġġa urduġ cism-i Ŗuryānuġ gerekmez mi saġa	Tutalum kim eşk seylabına yoktur iŖtibār Ey Fuzüli çeşm-i giryānuġ gerekmez mi saġa	Gazel/6	.-.- ./.-.- ./.-.- ./.-.-	Ve lehu Ġazel-i Fuẓüli
121b derkenār 236	Fuzüli	Tā ki tāk-ı zer-nġārın ġarĥ vġrān eylemiş Ĥışt-ı zerrġni şabā ferş-i ġülsitān eylemiş	Ey Fuzüli dehr hālin şah-ı ġülden kıl kıyās Kim virüp evvel tecemmül şonra Ŗuryān eylemiş	Gazel/7	.-.- ./.-.- ./.-.- ./.-.-	Ve lehu Ġazel-i Fuẓüli
121b- 122a	Fuzüli	Felek ayırdı beni cevri cānānumdan Ĥāzer itmez mi benüm nāle vü eġġānumdan	Ey Fuzüli ġam-ı hicrān ile derhemdūr hāl Kimse āġāh degül hāl-i perġşānumdan	Gazel/9	.-.- ./.-.- ./.-.- ./.-.-	Ve lehu Ġazel-i Fuẓüli

derkenār 237						
122a derkenār 238	Fuzūli	Küfr-i zülfün şalalı rahneler imānımuza Kāfir ağlar bizüm ahvāl-i perişānımuza	Gam-ı eyyām Fuzūli bizi bîdār itdi Gelmişüz Ōac ile dād itmege sultanımuza	Gazel/6	..-./..-./..-./..-./..-./..	Ve lehu Ğazel-i Fuzūlî
122a derkenār 239	Fuzūli	Ne görür ehl-i cefa bende cefādan ğayrı Ne bulur şemŌa yakın kimse ziyādan ğayrı	Fakr imiş fahr Fuzūli şeref-i ehl-i vücūd Ōzüpe eyleme hem-dem fuķarādan ğayrı	Gazel/5	..-./..-./..-./..-./..-./..	Ve lehu Ğazel-i Fuzūlî
121b 240	Nāili	Hevā-yı Ōışķa uyup kūy-ı yāra dek giderüz Neşim-i şubħa refiķuz bahāra dek giderüz	Felek girerse kef-i Naōili 'ye dāmānuğ Sentiple maħkeme-i Kirdigāra dek giderüz	Gazel/5	..-./..-./..-./..-./..-./..	Ğazel-i Nāōilî Efendi
121b- 122a 241	Veysi	Cefā maŌmüresin lutfuğla berbād eyle sultānum Yıķılmış göñlüm ihsānuğla ābād eyle sultānum	Çıkarma defteründen Veysi -i bî-çārenüñ nāmın Güzeller içre sen de bir eyü ad eyle sultānum	Gazel/5	..-./..-./..-./..-./..-./..	Ğazel-i Veysi Efendi
122a 242	Yahya	Mürşid-i kāmīl ādemī cām-ı cihān-nümā ider Cām-ı cihān-nümā nedür āyine-i Ħudā ider	Güç ile şıgdı Yahvā 'nuñ maķtaŌa adı fi'l-meşel Ķaleb-i ādeme giren rūħ gibi ibāō ider	Gazel/5	..-./..-./..-./..-./..-./..	Ğazel-i Yahyā Efendi
122a 243	Bāki	Gül gibi olmak dilerseñ şād u hurrem ey göñül Lāle-veş elden düşürme cāmı bir dem ey göñül	Devr ider Bāki -şıfat horşid o māhuğ menzilin Ōlşķ ser-gerdānidur Allāhü aŌlem ey göñül	Gazel/5	..-./..-./..-./..-./..-./..	Ğazel-i Bāķi Efendi
122b 244	Nedim	Bize biz nīm nigāh itmek aña Ōār mıdur Yohsa bu lutfı d[a] māniŌ olan āğyār mıdur	Bende yok farka metānet hele bilmem a Nedim Baņa bu cevri iden baht mıdur yār mıdur	Gazel/7	..-./..-./..-./..-./..-./..	Ğazel-i Nedim-i Şāñi Şehrî Maħmūd Beg
122b- 123a 245	Nedim	Evine nisbet ile mehde ziyā vār mıdur Zülfe taklîd idecek hiç o şeb-i tār mıdur	Terlemiş öp o şeker leblerini bakma Nedim Böyle bir tatlu Ōarak içdiği çün var mıdur	Gazel/5	..-./..-./..-./..-./..-./..	Ve lehu Ğazel-i Nedim-i Mümāileyh
123a 246	İlhāmî	Bāğ-ı Ōālem içre gerçek pek şafādur saltanet Diķķat itseñ bir ķurı ğavğāya çāder saltanet	Bu cihānuğ devletine eyleme zerre tamaŌ Pek şaķın İlhāmî zırā bî-vefādur saltanet	Gazel/5	..-./..-./..-./..-./..-./..	Ğazel-i İlhamî Efendi
122b derkenār 247	Fehîm	Nür-i çeşm-i bāŌiş-i şad teff ü táb-ı maħşerem Nice táb-ı āfitāb-ı şuŌle-tāb-ı maħşerem	El-ħazer dāmān-ı yāri çāk çāk itdüñ Fehîm Mest-i cām-ı lutf-ı yāram bî-hicāb-ı maħşerem	Gazel/7	..-./..-./..-./..-./..-./..	Ğazel-i Fehîm-i Pür-Fehm
122b derkenār 248	Cami	Ve şall'allāh Ōalā nürin ez u şod nürhā peydā Zemjın ez ĥükm-i ü sākın felek ez Ōışķ-ı ü şeydā	Zi sır-ı şıneeş CamiŌ elem neşrah leke ber hānend Zi miŌrāceş haber hānend ki sübhāne'illezî esrā	Gazel/	..-./..-./..-./..-./..-./..	NaŌt-i Şerif-i Cāmî
123a derkenār 249	Hafiz	Meftūnuyam bir āfetüñ Ol şüh-ı mevzūn-ķāmetüñ Ben gibi şāhib-diķķatüñ	Bir gün terğim ider Ħāfız seni tekrim ider Vaşlın şaņa taŌmim ider	Müseddes-i	..-./..-./..-./..-./..-./..	Şarķi-i Ħāfîz

		Hâlüm dilüm sormaz geçer Şad nâz ile görmez geçer	Hâlüm dilüm sormaz geçer Şad nâz ile görmez geçer	mütekerrir/5		
123a- 123b derkenâr 250	Bâki	Cânân odur ki meyl ide anı görince cân Esbâb-ı hüsni hûb ola ammâ be-şart-ı ân	AÖdâya baş egdüremez kimse Bâkiyâ Şemşir gibi olmayıcağ ser-be-ser zebân	Gazel/5	--./-./-./-./-	Ġazel-i Bâķi
123a- 123b 251	Kâni	Handân gelen Öâleme giryân gidecekdür Giryân gelen Öâleme handân gidecekdür	Kâni şakınup fursatı fevt itme görüş kim Bir kaç güne dek şu kıoca oğlan gidecekdür	Gazel/5	--./-./-./-./-	Ġazel-i Kâni Efendi
123b 252	Kâni	Eyler visali hâhiş eger ister istemez Gördi ki vaşlı cân deger ister istemez	Kendin dil ehli âteşe atmak da iş midür Kâni ider fedâ-yı ser[i] ister istemez	Gazel/6	--./-./-./-./-	Ġazel-i Kâni Efendi
123b- 124a 253	Kâni	Bezm-i şevkuñ isterüz mey-hâne olmış olmamış Câm-ı laÖlündür gareż peymâne olmış olmamış	ÖArş-ı Rahmân şuffe-i lâhütdür mesken saña Ġam ne Kâni bu kühen kâşâne olmış olmamış	Gazel/11	-. -./-./-./-./-./-	Ġazel-i Kâni Efendi
123b derkenâr 254	Hayâli	Sensüz ey rûh-ı revân sûret-i bî-cânem ben Kara toprak başuma hâk ile yeksânem ben	Husrev-i mülk-i sühen oldu Hayâli göztün aç Dime anuñ gibi bir şâhib-i divanem ben	Gazel/5	.. -./-./-./-./-./-	Ġazel-i Hayâli
123b- 124a derkenâr 255	Necâti	Kâkül-i müşgin birdür Öârız-ı gül-fâm iki Nitekim Öâdetdür olur qadr bir bayrâm iki	Düşde Öışkuñ hâletin Mecnûn'a sordum didi kim Saña hem-demdür Necâti bâde birdür câm iki	Gazel/5	-. -./-./-./-./-./-	Ġazel-i Necâti
124a derkenâr 256	EsÖad	Göñül o sebz-i hat-ı gül-Öizâr vaşfında Hezâr nağme-serâdur bahâr vaşfında	MuÖattar itdi dimâğ-ı cihânı ey EsÖad Ġazelleri o hat-ı müşg-bâr vaşfında	Gazel/6	-. -./-./-./-./-./-	Ġazel-i EsÖad Efendi Merhûm
124a- 124b 257	Ziya	Câm-i endüh-ı felekden şimdi mañmûrlardanuz YaÖni bezm-i dil-rübâdan dūr u mehcûrlardanuz	Kem behâ olsa n'ola kâlâ-yı şiÖrûñ ey Ziya Qadr-i esfâl ile hayfâ hâl-i maÖzürlardanuz	Gazel/5	-. -./-./-./-./-./-	Merhûm Şadr-ı Esbak Yûsuf Ziyâ Paşanuñ Ġazelidür
124a derkenâr 258	Bâki	Süz-ı Öışkuñla kaçan kim dilden âh ü zâr olur Âh dūd u dūd ebr ü ebr âteş-bâr olur	Ġoncaya baksa lebünsüz çeşm-i Bâki bir nażar Ġonca berg ü berg hâr u hâr hançer-dâr olur	Gazel/5	-. -./-./-./-./-./-	Ġazel-i Bâķi
124a derkenâr	Bâki	Cüy-i fenâyı halk birer ikişer geçer Bahr-i belâdan chl-i tecerrüd yüzer geçer	Gülrâr-ı câna şu aqıdur şanki Bâkiyâ Dilden sinân-ı ġamzeleri şöyle ter geçer	Gazel/5	- -./-./-./-./-./-	Ve lehu Ġazal-i Bâķi

259						
124b derkenār 260	Bāki	Fermān-ı Ŗiřka cān ile var inkıyādımız Ėük-m-i kaçāya zerre kadar yok Ŗinādımız	Fermān-ı Ŗiřka cān ile var inkıyādımız Ėük-m-i kaçāya zerre kadar yok Ŗinādımız	Gazel/5	--/-/-/-/-/-/-	Ėazel-i Bākī
124b 261	Muhlis	Bir cām řundi destūme hammāre uğradım Mestem ki mekr ü āl-i kaçeh-kāre uğradım	Küfre hayāl-i zülf-i cihān-süz-i dīdeden Muhlis řerāb-ı şasret ile nāre uğradım	Gazel/5	--/-/-/-/-/-/-	Ėazel-i řirōzī Muhlis Yūsuf Pařa
124b 262	Nābi	Ėevķ-i Ėam dilde midür rāĖda mı tende midür Neşve bülbulde midür gülde mi gülşende midür	Ėāh u nā-hāh olur āvjeze-i Ėüş-i aĖbāb Nābiyā her Ėazelün böyle hoş-āyende midür	Gazel/5	..-/-/-/-/-/-/-	Ėazel-i Nābi Efendi
125a 263	---	Didüm ebrūlaruñ egridür ey māh Didi ol serv-kađ toĖrı bir Allāh	Dimiş zāhid řerāb-ı nāb içmeñ MaŖāza'llāh yalandur Ėāřeli'llāh	Gazel/5	.-.-/-.-.-/-.-.-	SuŖāl-i ŖĖāřık Cevāb-ı MaŖřuk
125a- 125b 264	EsŖad	Ey naŖt-i to her meretebe rā Ėeřte pezīrā Erselte ilā'l-küllü beşiren ve neĖīrā	Pervā-yı cehennem nekoned EsŖad -ı āřı Ėn künte meded yā senede'l-halk-ı zāĖīrā	Gazel/10	--/-.-.-/-.-.-.-	NaŖt-i şerif-i Ėāřret-i ĖāĖib-i Ekrem řallallāhü TeŖālā ŖAleyhi ve Sellem
124b- 125a derkenār 265	Merāmī	Olmadı tāliŖ mūsāŖid bulmadı bahtum řeref Tā ki yüz Ėöřtermeden iķbāl saŖy oldu telef	Merd iseñ cümle kaçba vü tāci terk it Ŗāřık ol Ey Merāmī raĖt ü tağtı ber-taraf kıl ber-taraf	Gazel/5	.-.-/-.-.-/-.-.-/-	Ėazel-i Merāmī
125a derkenār 266	Derviş	Ėākīm-i Mutlaķuñ ger olmasa bir işde taķdīri Müfīd olmaz hezār erbāb-ı Ŗāķluñ reŖy ü tedbīri	SaŖādet ister iseñ chl-i izŖān ol tevekkül [kıl] Ėābül it cān ile Derviş pend-i Ėāřret-i Pīri	Gazel/5	.-.-.-/-.-.-.-/-.-.-	Ėazel-i Derviş Paşa
125a derkenār 267	Fuzūli	Büt-i nev-resüm namāza şeb ü rüz rāĖıb olmuş Bu ne dīndür Allāh Allāh büte secde vācib olmuş	Ėam-ı hecdür ki artar eřer ile Ŗiřķ zevķi Ėalat eylemiř Fuzūli ki viřāle tālib olmuř	Gazel/5	.-.-.-/-.-.-.-/-.-.-	Ėazel-i Fuzūli
125a derkenār 268	Azeri	Neřāt-i bāde-i Ŗiřķuñ ciğer-hār olmayan bilmez řāfā-yı cevher-i tiĖuñ dil-[e]fĖār olmayan bilmez	Neden mest-i mey-i Ėayret olupdur Ėzeri dāŖim Nigāri bāde-nüş-i bezm-i āĖyār olmayan bilmez	Gazel/5	.-.-.-/-.-.-.-/-.-.-	Ėazel-i Ėzeri
125b derkenār 269	Rahmi	Ne dil-i Ėaste-i mecrūhuma merhem bulunur Ne zamān Ėuřřaları defŖine hem-dem bulunur	Rahmiyā yār visaline ķarīb olduķca Ėāh kim her yañadan māniŖ-i muğkem bulunur	Gazel/5	..-/-/-/-/-/-/-	Ėazel-i Rahmī
125b- 126a	Hakkı	Ėāk didi nūr-ı semāvāt ü zemīñ Ėātunı vařf itdi Rabbü'l-Ŗālemīñ	Ėāķķ'a tefvīz eyle Ėakkı sen seni FaŖil-i MuĖtān bul niŖme'l-MuŖīñ	Gazel/9	.-.-.-/-.-.-/-.-.-	Ėüfte-i İbrāĖīm Ėāķķı

derkenār 270						
126a derkenār 271	Hakkı	Göğül dilberdedür elhamdüli'llāh Lebi Kevşerdedür elhamdüli'llāh	Ezelden hamr-ı Ŗışkı içdi Hakkı Henüz ol serdedür elhamdüli'llāh	Gazel/7	.-.-./.-.-./.-	Güfte-i İbrāhım Hakkı
126a- 126b derkenār 272	Hakkı	Göğül alsa büyi āndan aña dü- cihān görünmez Yüzini görürse cāndan dahi cism ü cān görünmez	Gözedür rızā-yı Hakkı bulan anı dilde Hakkı Bu cihān qoy bu halkı ki bu cāvidān görünmez	Gazel/7	..-./.-./.-./.-	Güfte-i İbrāhım Hakkı
126b derkenār 273	Hakkı	Bismi'llāh ey muhibb-likā cüy-ı dil-nişin Bast itdi dilde sofra-i Ŗışk-ı dil āferin	Hakkı kuluñ duŖāsı fenādur fenā hemān Faqr u fenāyı bahş kıl āmin yā MuŖin	Gazel/9	.-./.-./.-./.-	Güfte-i İbrāhım Hakkı
125b 274	Kabūlî	O letāfet o nezāket o żarāfet o şafā O feşāhat o belāgat o tarāvet o edā	Nedür ol yāre Kabūlî bu kadar Ŗözzetler O teşevvuk o taŖaşşuk o taŖalluk o hevā	Gazel/5	..-./.-./.-./.-	Ėazel-i Kabūlî Efendi
125b- 126a 275	Fuzūlî	Ėh eylediğim serv-i hırāmānuñ içündür Ėan āĖladıgım gonce-i handānuñ içündür	VāŖiż bize dün düzeh[i] vāsf itdi Fuzūlî Ol vāsf senün külb-i ahzānuñ içündür	Gazel/5	.-./.-./.-./.-	Ėazel-i Fuzūlî-i Bağdādî
126a 276	Pertev	Hitāb-ı Ŗışkı kim anlar kimünle söyleşeyüm Cevāb-ı Ŗışkı kim anlar kimünle söyleşeyüm	Bu mekteb-i edeb-āmüz-ı Ŗışkda Pertev Kitāb-ı Ŗışkı kim anlar kimünle söyleşeyüm	Gazel/5	.-./.-./.-./.-	Ėazel-i Pertev Efendi
126a- 126b 277	Şerifi	Ŗlķāb-ı Ŗışkı kim anlar kimünle söyleşeyüm Ŗlķāb-ı Ŗışkı kim anlar kimünle söyleşeyüm	Bu ders-i hubbı Şerifi ye hadd ile itsün Çü bāb-ı Ŗışkı kim anlar kimünle söyleşeyüm	Gazel/5	.-./.-./.-./.-	Nażire-i İskenderiyyevî Şerifî Muştafa Paşa
126b 278	Şerifi	Bak rişte-i cān zülfe dolandukça dolandı Gül-ruhları al renge utandukça boyandı	Teklîf ü tekellüf olamaz tabŖa Şerifi Gör mecraŖ-i eşŖār uşandukça kapandı	Gazel/5	.-./.-./.-./.-	Ėazel-i Żü'l-kāfiyeteyn-i Şerifî Muştafa Paşa
126b- 127a 279	Cāmî	Ey āfitāb-ı rüy-i Ŗaks-i fūrüg-i zāt Zāhir zi zlüf ü hāl ü hatet kesret-i şıfāt	Der dām-ı turrehā-yi to Cāmî eşır şod Müşkil ki efgened pes ez in dām turrehāt	Gazel/7	.-./.-./.-./.-	Ėazel-i Cāmî der-NaŖt-i Ėabîb-i Ekrem Şallallahü TeŖālā ŖAleyhi ve Sellem
127a 280	Cāmî	Ey vāziḥ u ve'd-duḥā cebñet Velleyl niķāb-ı Ŗanberñet	Çün bert to Hudā-yı āferin goft Cāmî Ŗ çe sezā-yı āferñet	Gazel/7	.-./.-./.-	Ve lehu Cāmî der-NaŖt-i Ėabîb-i Ekrem ve Resül-i Muhterem Şallallahü ŖAleyhi ve Sellem
127a-		Nihāl-i bağ-ı hūbānsın güzelsin	Kerem kıl Rāsid -i nālān [ü] zāre		.-.-./.-.-./.-	Şarkî-i Rāsid Efendi

127b 281	Râşid	Sehî serv-i hîrâmânsın güzelsin	Kerîm-i âfet-i cânsın güzelsin	Gazel/8		
127b 282	Zîver	Hıdivv-i Yeşrib ü Bathâ Muhammed-i ÖArabî Keşîl-i rahmet-i Mevlâ Muhammed-i ÖArabî	Girîve-gerd-i hatâyem hemîşe Zîver lîk Çuşûrum eylemez ihşâ Muhammed-i ÖArabî	Gazel/5	-. -/. - -/. -/. - -	Ėazel-i Zîverî Der-NaÖt-i Resûl-i Bârî Şallallahü ÖAleyhi ve Sellem
128a 283	Nesîmi	Delîl-i şubh-ı saÖâdet Muhammed-i ÖArabî Çerâğ-ı şâm-ı kıyâmet Muhammed-i ÖArabî	Nesîmiyâ meşov ez rahmet-i Hudâ nevmîd Ki mî resed be şefâat Muhammed-i ÖArabî	Gazel/5	-. -/. - -/. -/. - -	Ėazel-i Seyyid Nesîmî der-NaÖt- i Resûl-i Bârî Şallallahü ÖAleyhi ve Sellem
128a- 128b 284	Fuzûli	Yakma cânûm nâle-i bî-ihtiyârûmdan şakın Dökme kanûm âb-ı çeşm-i eşk-bârûmdan şakın	Ey Fuzûli kangî mahbûbı [ki] sevsen rahmi var Kıl hâzer ancak benüm bî-rahm yârûmdan şakın	Gazel/5	-. -/. - -/. -/. - -	Ėazel-i Fuzûlî Efendi
128b 285	Fuzûli	Mübtelâ-yı derd ü şam bulsam melâlüm söylerem Ehl-i hâle râst gelsem hasbîhâlüm söylerem	Ey Fuzûli hisse-dâr olsun deyü erbâb-ı Öışk Kışsa-hân olup rakîb ile cidâlüm söylerem	Gazel/5	-. -/. - -/. -/. - -	Ėazel-i Fuzûlî-i Bağdâdj
128b- 129a 286	Fuzûli	Ney gibi her dem ki bezm-i vaşlunı yâd eylerem Tâ nefes vardır kırı cismümde feryâd eylerem	Levh-i Öâlemden yudum eşk ile Mecnûn adımı Ey Fuzûli ben dahi Öâlemde bir ad eylerem	Gazel/7	-. -/. - -/. -/. - -	Ve lehu Ėazel-i Fuzûlî-i Bağdâdj
129a 287	Fuzûli	Fiğân kim bağrumun ol lâle-ruh kan olduğın bilmez Cîger pergâlesinde dâğ-ı pinhân olduğın bilmez	Fuzûli hasteye düşmen söziyle döst taÖn eyler Zihî sâde muÖâriş kavli bühtân olduğın bilmez	Gazel/6	-. -/. - -/. -/. - -	Ve lehu Ėazel-i Fuzûlî
129a- 129b 288	Fuzûli	Gönlüm açılır zülf-i perîşânunı görgeç Nutkum tutulur önce-i handânunı görgeç	Sen hâl-i dilün söylemesen n'ola Fuzûli İl fehm kılur çâk-i girîbânunı görgeç	Gazel/7	--/. - -/. -/. - -	Ve lehu Ėazel-i Fuzûlî
129b 289	Fuzûli	Ey nâvek-i şevkun siper[i] şîne-i ahbâb Zülfün hamı erbâb-ı vefâ şaydına kullâb	CemÖiyyet esbaba gönül virdi Fuzûli Kim tefriqadur hâtıra cemÖiyyet-i esbâb	Gazel/7	--/. - -/. -/. - -	Ve lehu Ėazel-i Fuzûlî
129b- 130a 290	Fuzûli	Halka hüblardan visâl-i râhat-e-fzâdur garaş ÖĞşîka ancak tasarruf bir temâşâdur garaş	Kıl Fuzûli terk-i ibrâm-i tekellüm kim yiter Şûret-i hâlün ger izhâr-i temennâdur garaş	Gazel/7	-. -/. - -/. -/. - -	Ve lehu Ėazel-i Fuzûlî
130a- 130b 291	Fuzûli	N'ola zâhid bilse küfr-i zülf imân olduğın Şimdi görmüşler midür kâfir müselmân olduğın	Ey Fuzûli hüblar vaşına eylersin heves Güiyâ bilmezsün ol vaş içre hicrân olduğın	Gazel/7	-. -/. - -/. -/. - -	Ve lehu Ėazel-i Fuzûlî
130b 292	Fuzûli	Yine ol mâh benüm aldı kararum bu gice Çıkacakdur felege nâle vü zârûm bu gice	Var idi şubh-ı visaline Fuzûli ümmîd Çıkmasa hasret ile cân-ı figârum bu gice	Gazel/7	-. -/. - -/. -/. - -	Ve lehu Ėazel-i Fuzûlî

130b- 131a 293	Fuzûlî	Ey geyûp gül-gün dem-â-dem <i>Öazm-i cevân</i> eyleyen Her taraf cevân idüp döndükçe yüz kıan eyleyen	Derd-i hicrân nâ-tüvân itmiş Fuzûlî hasteyi Yok mudur yâ Rab devâ-yı derd-i hicran eyleyen	Gazel/9	-. - /-. - /-. - /-. -	Ve lehu <i>Ėazel-i Fuzûlî</i>
131a- 131b 294	Fuzûlî	Beni cāndan uşandurdu cefādan yār uşanmaz mı Felekler yandı āhumdan murādum şem <i>Öi</i> yanmaz mı	Fuzûlî rind-i şeydādur hemişe halkā rüsvādur Şoruñ kim bu ne sevdādur bu sevdadan usanmaz mı	Gazel/5	-. - /-. - /-. - /-. -	Ve lehu <i>Ėazel-i Fuzûlî</i>
131b 295	Fuzûlî	Yiter ey felek bu cefā yetür men-i zāra serv-irevānumı Meh-i tal <i>Öatı</i> yla münnevver it dil ü dñde-i nigerānumı	Sitemüñ taşıyla başı yaruk bedeni şikeste Fuzûlî'yem Bu <i>Öalāmet</i> ile bulur beni şoran olsa nām ü nişānumı	Gazel/7	.. - /.. - /.. - /.. -	Ve lehu <i>Ėazel-i Fuzûlî</i>
131b- 132a 296	Behāyî	Nühket-i zülfi ki bir şeb ola mihmān neşim Yeniden rûñ bulur kâleb-i bñ-cān neşim	Ey Behāyî dil-i bülbülde komışdur sūzın Gülşene táb viren āteş-i pinhān-ı neşim	Gazel/5	.. - /.. - /.. - /.. -	<i>Ėazel-i Behāyî</i>
132a 297	Nādirî	Ėam-ı <i>Öi</i> şkuñla feryād eylesem dñvānedür dirler Kızarsa ağlamakdan gözlerüm mestānedür dirler	Ne denlü tışe ursañ anda genc-i <i>Öi</i> şk olur peydā Derün Nādirî 'nün bir <i>Öaceb</i> dñvānedür dirler	Gazel/5	-. - /-. - /-. - /-. -	<i>Ėazel-i Nādirî</i>
132a- 132b 298	Bāki	Eyledi müjde-i gül bülbülü şād ü hurrem Goncanuñ göñli açıldı güle düşdi şeb-nem	Ėb-dār olsa n'ola mñve-i ş <i>Ör-i Bāki</i> Urmadı kimse bu bāğ içre dahi böyle kalem	Gazel/	.. - /.. - /.. - /.. -	<i>Ėazel-i Bāki</i>
132b 299	Bāki	<i>Irdüm figān u zār ile ol āsitāne ben</i> <i>Çıkđum kemend-i nāle ile āsmāne ben</i>	Bāki musahhar oldu baña kişver-i suha <i>Geçđüm serñr-i nazma bu gün Husrevāne ben</i>	Gazel/6	-. - /-. - /-. - /-. -	Ve lehu <i>Ėazel-i Bāki</i>
132b- 133a 300	Bāki	Devrān ayağın şöyle şikest itdi şerābuñ Güyā ki gözi degdi mey-i nāba hābābuñ	Bāki yine şaçıldı nemek bāde-i nābe Bilsek <i>Öacebā</i> aşlı nedür bu şeker-ābuñ	Gazel/5	-- /-. - /-. - /-. -	<i>Ve lehu Ėazel-i Bāki</i>
133a 301	Hayālî	Elüñden görmedük hiç bir belā mı kaldı <i>Öālemde</i> Ėamuñdan çekmedigüm bir cefā mı kaldı <i>Öālemde</i>	Hayālî şevk-ı zülfüñden perişān-hāl olup her dem Başumdan geçmedük hiçbir belā mı kaldı <i>Öālemde</i>	Gazel/5	.. - /-. - /-. - /-. -	<i>Ėazel-i Hayālî</i>
133a- 133b 302	Necātî	Yara n'eyler <i>Öāri</i> zuñda ey boyı serv-i revān Bir elifdür ol <i>Öi</i> zāruñ ortasında bñ-gümān	Yara n'eyler <i>Öāri</i> zuñda hāşelillāh dōstum Kendü kendüden Necātî tab <i>Öi</i> n eyler imtiñhān	Gazel/9	-. - /-. - /-. - /-. -	<i>Ėazel-i Necātî</i>
133b 303	Ebu Bekir	Tövbe ihfā-yı günāh eylemeyem <i>Öahd</i> olsun Kendimi zühde penāh eylemeyem <i>Öahd</i> olsun	Fā <i>Öi</i> kā bezm-i ma <i>Öāri</i> fle mahābbet var iken Cānib-i zühde nigāh eylemeyem <i>Öahd</i> olsun	Gazel/5	.. - /.. - /.. - /.. -	Güfte-i el-Hāc Ebü Bekir Paşa

133b-134a-304	Mevlana	Dilem ez bāde-i Cebbār şod mest Ki cān ez sohbət-i dīdār şod mest	Be rüy-i pāk-i Şemsüddīn-i Tebrīz Ki Monlā ber ser-i bāzār şod mest	Gazel/5	. - - - / . - - - / . - -	Ġazel-i Ĥazret-i Mevlānā Ĥuddise Sırhū'1-ŌAzīz
134a-305	Mevlana	Delīl-i Ōakl gilem reh-nümā-yı ādemhā'st Hadīş-i sırr-ı vücüdem şīfāt-ı ādemhā's	Rümüz-i dil talebīdem zi Şems-i Tebrīzī Begoft sırr-ı dilem lā ilāhe illā hest	Gazel/7	. - - / . - - - / . - - / . - -	Ve lehu Ġazel-i Mevlānā Ĥuddise Sırhū'1-Ōulyā
134a-134b-306	Bāki	Dilā cihānı sirīşkümle pūr-şerāb itdūğ Be hey harāb olası Ōālemi harāb itdūğ	Şaçı kelāmın o deñlü uzatduğ ey Bāki İki şāhīfe yiri başka bir kitāb itdūğ	Gazel/5	. - - / . - - - / . - - / . - -	Ġazel-i Bāki
134b-307	Hayālī	Ĥabā-yı sürh ile bir server-i şimīn-bedensin sen Boyınca Ĥana girmiş bir büt-ı gül-pīrehensin sen	Havālī tarz-ı eşŌār-ı Ĥüsünden şīve öğrenmiş ĤaĤīkat bādesini cām-i Cāmī'den içensin sen	Gazel/5	. - - - / . - - - / . - - - / . - -	Ġazel-i Hayālī
134b-135a-308	Necāti	Lāle-hadler yine gülşende neler itmediler Servi yürütmediler goncayı söyletmediler	Ey Necāti yūri şabr eyle elūğden ne gelūr Ĥüblar cevır ü cefāyı kime öğretmediler	Gazel/5	. - - / . - - - / . - - - / . - -	Ġazel-i Necāti
135a-309	Lāmi'ī	Tūtiyādūr ki çeşm-i cānı açar Cevher-i lā-ilāhe illallah	LāmiŌi bulduğ ise mesrūr ol Zafer-i lā-ilāhe illallah	Gazel/5	. - - - / . - - - / . - - - / . - -	Güfte-i LāmiŌi
135a-135b-310	Hüdāyi	ŌAşık olmuş dilberüm bir yār-ı bī-hemtā iken Bülbül olmuş bağ-ı Ōışka gonca-ı zībā iken	Ey Hüdāvi hamdüli'llāh böyle gördüğ ol mehi Dem-be-dem Ōaşıklarına kārı istignā iken	Gazel/5	. - - - / . - - - / . - - - / . - -	Ġazel-i Hüdāyi
135b-311	Lemi'ī	Dil-i zārūm ġamın rüsvā-yı bāzār olmayan bilmez Dil ü cāndan ġam-ı Ōışk ile bī-zār olmayan bilmez	Nice olur felekde āh ü efġān nāle vü feryād Cihānda LamŌi yāri bār-ı aġyār olmayan bilmez	Gazel/5	. - - - / . - - - / . - - - / . - -	Ġazel-i LemiŌi
135b-136a-312	Ulvi	Maraż-ı Ōışk devāsın leb-i cānāndan şor Yūri ey haste göñül Ĥükmini LoĤmān'dan şor	İtlerūğden dil-i ŌUlvi 'yi tecessüs eyler Bilmek istersen anuğ Ĥālını yārāndan şor	Gazel/5	. - - - / . - - - / . - - - / . - -	Ġazel-i ŌUlvi
136a-313	Ulvi	Ōpdi dil yāruğ elin Ōözr idüp āhından çok Hep görenler didiler Ōözri ġünāhından çok	ŌUlviyā hāl-i ruh-ı yāre tuyarlar meylūğ ŌĀlemūğ şimdi müneccimleri kāhinden çok	Gazel/5	. - - - / . - - - / . - - - / . - -	Ġazel-i ŌUlvi
136a-314	Hakki	Nedür hikāyet-i Leylī ki taldı Ōarşa-i hāk Ne idi hālet-i Mecnūn-ı mest-i dāmen-çāk	Kemāl-i Ōillet-i ġāŌiyye nevŌ-i insāndur Delīl[i] Hakki idersen taleb okı "levlāk"	Gazel/7	. - - / . - - - / . - - - / . - -	Güfte-i İbrāhīm Ĥakki
136b		ĤaĤīkat sırrını pīr-i muġāndur kāşif ü dānā	FuruĤ sed olmuş ey Hakki hemān kendūğde bul Ōışkı		. - - / . - - - / . - - - / . - -	Güfte-i İbrāhīm Ĥakki

315	Hakki	“Lehü faẓl-ı Ŗalā ehlü”n-nühā Ŗilmen ve Ŗirfānā”	“Fe-künnā minhü aŖyānen ve ẓinā sāre ekvānā”	Gazel/7		
136b- 137a 316	Hakki	İtme yılandan firār görmeyesin ejdehā Eyle yerinde ẓarār hālūje šabr eyle hā	Bahr çü mevvācdur külli şeyŖ emvācdur Hep aña muhtācdur Hakki sen ol āšinā	Gazel/7	- . - / - - / - . - / - -	Güfte-i İbrāhīm Hakkı
137a 317	Hakki	Al Ŗışkdan ey dil-i ğamı “eş-šabru miftāhü”l-ferec” Tā bulasin ol merhemi “eş-šabru miftāhü”l-ferec”	Hakki süküt it bir zamān Ŗışkūn ğamı ẓalsun nihān Ėağ’dur bu sırrūn mahremi “eş-šabru miftāhü”l-ferec”	Gazel/7	- - - / - - - / - - - / - - -	Güfte-i İbrāhīm Hakkı
137b 318	Hakki	Ŗışk ile maŖmūr olur hāne-i vjranımız Ėtūzn ile mesrūr olur tālib-i cānānımız	Hakki çü dıvānedür Ŗāşık-ı cānānedür Ŗışk ile meyhānedür şevk ile hayrānımız	Gazel/7	- - - / - - - / - - - / - - -	Güfte-i İbrāhīm Hakkı
137b- 138a 319	Şehdi	Belde-i Kūfe gibi āb ü hevā-yı Tjran Fitne-i nidā ümm-i fesād şehr-i belā-yı Tjran	MısraŖ [u] matlaŖ u šāh beyt-i Şehdi kāfı Fitne-zār ümm-i fesād şehr-i belā-yı Tjran	Gazel/7	. . - - / . . - - / . . - - / . . - -	Hemçü Şehdi el-Ėāc Edhem Beg der-Hağğ-ı Ėumeğā-yı Ahāl vü Şehr-i Tiran
140b- 141a 320	Gālib	Bir perinūn ğam-ı Ŗışkıyla perişān oldum Kınlup şişe-i dil yeŖs ile nālān oldum Ėb-ı rü döküdüm o sevdā ile giryān oldum Şimdi bir ẓatre-i nā-çiz iken Ŗummān oldum	Ey gülistān-ı vefā ğonçe senūn hār senūn Mey senūn Ŗāşık-ı şūrjide senūn kār senūn Bendedür emrine bu Gālib -i nā-çār senūn İşte cūlar gibi düşüdüm yola giryān oldum	Murabba/5	. . - - / . . - - / . . - - / . . - -	MurabbaŖ Li-Cenāb-ı Ėāzret-i Şeyh Gālib Rahmetillāhi ŖAleyh
140b- 141a derkenār 321	Sāmi	Ẓalmasun dilde hayāl-i māsivā Yā İllāhı Ŗışk-ı pākūnle senūn Olsun endişem vişālūn dāŖimā Yā İllāhı Ŗışk-ı pākūnle senūn	Sāmi -i dil-haste olmuşdur ğarīb Derde dermān itmege sensin tabīb Eyle aña şerbet-i vaşlūn naşīb Yā İllāhı Ŗışk-ı pākūnle senūn	Murabba/6	- - - - / - - - - / - - - -	Destūr Münācāt-ı Sāmi Be-Ẓādju’l- Ėācāt Ėāzret-i Rabbānj der-Farz- ı MurabbaŖ
141a- 141b 322	Pertev	Bir Ŗabeş şey ğöremem olmaya hattā lāzım Kimi maẓrūf [u] kimi ẓarf olur ammā lāzım Çünkü var bende bu dil yār-ı dil-ārā lāzım YaŖni peymāne-i meyhāneye šāhbā lāzım	Bir Ŗabeş şey ğöremem olmaya hattā lāzım Kimi maẓrūf [u] kimi ẓarf olur ammā lāzım Çünkü var bende bu dil yār-ı dil-ārā lāzım YaŖni peymāne-i meyhāneye šāhbā lāzım	TerbiŖŖ/8	. . - - / . . - - / . . - - / . . - -	TerbiŖŖ-i Pertev Efendi Bā-Ėazel- i Ėamedj Ŗlzzet Beg Efendi
141b- 142a 323	Pertev	Rüy-ı yāre tāb-ı meyden lāle-fām olsun da ğör Bezm-i nüş-ā-nüşda keyfı tamām olsun da ğör Sen o serv-i ser-keşi ser-hoş-hırām olsun da ğör YaŖnı ol büt mest olup ibrāme rām olsun da ğör	Sākiyā žannum riyādadur sükūti turması Ol degülse fikr ile tertīb-i meclis ẓurması Yohsa yok vallahi Pertev bu sözün uçurması Ŗlzzet-i hoş-ğüyı sen ser-germ-i cām olsun da ğör	TerbiŖŖ/7	- - - - / - - - - / - - - - / - - - -	TerbiŖŖ-i Mutarref Bā-Ėazel- i Ŗlzzet Beg Efendi
142b-		Ben ne ẓaydı-ı vuşlata düşüdüm ne havf-ı fūrẓate	Bu Ŗināyātūn teşekkür ideyüm ẓangısına		- - - - / - - - - / - - - - / - - - -	TerbiŖŖ-i Ėazel-i Ėamedj Ŗlzzet

143a-324	Pertev	Ne barışdum ne bozuşdum ne alışdum hasrete Dil düşer fūrkat deminde arzū-yı vuşlete Haste elbet ilticā eyler devā-yı sıf̄hate	Hakkına ben Ŗaciz ũ bī-çārenūñ böyle dine İltifāt-ı Hāzret-i Pertev bu günlerde yine Olmada bāŖiṣ sūhan-gūy-i kil-k-i Ŗlzzet'e	TerbīŖ/7		Beg Efendi
143a-143b-325	Pertev	O müşğın zūlf ile dil şayd ider şāhib-kemendümsin O gamzeyle göñüller yaralar bir şehlevendümsin O şımın-berle zahm-ı şinem ũzre şine-bendümsin Devā düşmen tabīb-i haste cān-ı müstemendümsin	Saṇa Pertev kıl oldı cūnki ey şāh-ı cefā-muŖtād Giriftāruñ esrürñdür gerek bend it gerek āzād Gerek lutfuḡla dil-şād it gerek źulmüñle kıl nā-şād Gerek dād it gerek bī-dād efendümsin efendümsin	MurabbaŖ/5	.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-	MurabbaŖ-i Pertev Efendi
143b-144a-326	Pertev	Bulmadı cevruñ nihāyet dilde tākat kalmadı Yok mı inşāfuñ a źālim merḡamet itmez misin İşte gördüñ hālūmi takrīre hācet kalmadı4[[[.]]] Yok mı inşāfuñ a źālim merḡamet itmez misin	Şerḡadan Pertev açıldı şinede revzenlerüm Dāḡlarla dilde zeyn oldı yine gülşenlerüm Seyr idüp rahm eyledi ahvālūmi düşmenlerüm Yok mı inşāfuñ a źālim merḡamet itmez misin	MurabbaŖ/5	.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-	MurabbaŖ-i Pertev Efendi
144a-144b-327	Pertev	Kıymetde girān kıtŖada gerçi küçüceksin Elmās çiçegidür aduñ ammā ne çiçeksinsin Ėayret-dih-i zībāyiṣ-i hūrj vū meleksinsin Elmās çiçegidür aduñ ammā ne çiçeksinsin	Gördükde ruh-ı alūni gül-gün olur elmās Revnaḡda behāda dahi efzūn olur elmās Görmezse cū Pertev seni dil-hūn olur elmās Elmās çiçegidür aduñ ammā ne çiçeksinsin	MurabbaŖ/5	.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-	MurabbaŖ-i Pertev Efendi
144b-145a-328	Pertev	Güş idüp incinme Ŗiṣkuḡla fiḡānum sevdigüm Ben seni sevmem disem de sevdigüm Ŗālem bilür MenŖ-i āh ile muŖazzeḡ itme cānum sevdigüm Ben seni sevmem disem de sevdigüm Ŗālem bilür	Żerreñem mihr-ı drahşān-ı cihānumsin benüm Sāyeñem ben māl-ı rahşān-ı cihānumsin benüm Pertevem sen mihr-i tābān-ı cihānumsin benüm Ben seni sevmem disem de sevdigüm Ŗālem bilür	MurabbaŖ/5	.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-	MurabbaŖ-i Pertev Efendi
145b-146a-329	Pertev	Ne düşnāmuñ ne taltīf-i lebūñ ezberde kalmışdır Faḡat bir gice teşriḡuñ dil-i çākerde kalmışdır “Hayāl-i laŖl-i nābuñ cām-ı çeşm-i terde kalmışdır Humār-ı bezm-i nüş-ā-nüş-ı vaşluñ serde kalmışdır”	Bu dehr-i bī-beḡādan kimse tahşīl itmedi kāmı Eger Pertev de alsa şonra ḡalır yalūñuz nāmı “Mücevher tāc-ı devlet kimseye sūd itmez ey Rāmj Nice şāh-ı cihānuñ çeşmi ol efserde kalmışdır”	MurabbaŖ/5	.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-	MurabbaŖ-i Pertev Efendi
146a-330	Pertev	Ey gül tebeşüm bilmez misin sen Ey büt tekellüm bilmez misin sen Farz-ı terahḡūm bilmez misin sen Rahmūñ mi yok inşāfuñ mı yokdır	Ey bī-hāḡīḡat ey bī-mürüvvvet Hep Perteve cevruñ itdūñ Ŗādet Aḡyāra ammā ey bī-fütüvvvet Rahmūñ mi yok inşāfuñ mı yokdır	Şarkı/4	.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-	Şarkı-i Pertev Efendi der-Farz-ı Murabba
146a-146b-331	Fuzūli	Hāşılum berḡ-ı ḡavādişden melāmet dāḡıdır Mesnedüm kūy-i melāmetde fenā topraḡıdır Zār göñlüm tende zındān-ı bela dutsāḡıdır Rahm kıl devletlū sultānum mürüvvvet çağıdır	Dāde geldüm Ŗadl divanında feryādum işit Şerḡ-ı hālūm şor murādum vir elüm tut fikrüm it Sen ki Ŗādilsin gör efḡānum nedendür Ŗözrüm it Rahm kıl devletlū sultānum mürüvvvet çağıdır	MurabbaŖ/5	.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-	MurabbaŖ Li-Fuzūlj-i Bağdādij ŖAleyh Rahmeti'l-Hādij

147a 332	Fıtnat	Teğâfûl eyleme ahvâlümü bil Amân ey pâdişâh-ı kişver- i nâz Dil-i zâra nigâh-ı merhamet kıl Amân ey pâdişâh-ı kişver-i nâz	Ne deñlü olsa da bî-tâb ü tâkât Yine itmez gönül senden ferâgat Bu çevre yok mı sultânüm nihâyet Amân ey pâdişâh-ı kişver-i nâz	MurabbaÖ/4	.- - -/.- - -/.- -	MurabbaÖ Li-Fıtnat Hanım der- Âsitâne-i ÖAliyye
147a 333	Fıtnat	Beni derdünle yiter zâr itdün Yok mı insâfuñ a žâlim söyle Çeşm-i mestün gibi bîmâr itdün Yok mı insâfuñ a žâlim söyle	Ey sehî-kâmet ü şîrîn-güftâr Bülbül-i verd-i ruhuñ gerçi hezâr Var mıdır bencileyin Öâşık-ı zâr Yok mı insâfuñ a žâlim söyle	MurabbaÖ/4	.- - -/.- - -/.- -	Velehâ MurabbaÖ Li-Fıtnat Hanım der-Âsitâne-i Emn- Âşiyâne
147b- 148a 334	Neşôet	Ey cefâ-cû çevre mâôil dil-rübâ küsdüm saña Ey felek-meşreb hezârân-âşinâ küsdüm saña Gördiği her yâd ile tarh-ı tekellûf eyleyen Ehl-i dil kadrini bilmez bj-vefâ küsdüm saña	Eyledün mi düşmene karşı bizi âhir fedâ Dimedün mi geçmenem bi'llâhi senden Neşôetâ Hâtruñ hoş tut ki virmişdük kazâyâ biz rızâ Mâ-hâsal cümle kelâmum ben saña küsdüm saña	Şarkı/5	.- - -/.- - -/.- -	Şarkı-i Neşôet der-Farz-ı Murabba
148a- 148b 335	Neşôet	Germ-i ülfet demleridür bu şitâ eyyâmıdır Zühd-i bâriddür bu dem terk-i riya eyyâmıdır Ölyş faslı sâkiyâ mutrib- nevâ eyyâmıdır Şimdi kışdur sevdigüm zevk u şafâ eyyâmıdır	Şöhet-i hâlvâda şüfî varsun olsun türş-rû Duhter-i rez bezme nâ-mahremlere açmaz kapu Bezme kâfîdür begüm Neşôet 'le sâķî vü sebû Şimdi yârân ile cânâ inzivâ eyyâmıdır	Şarkı/5	.- - -/.- - -/.- -	Ve lehu Şarkı-i Neşôet der-Farz-ı Murabba
148b- 149a 336	Sâmî	Güzeller içre mümtâz-ı cihân serv-i bülendümsin Müsellem tarz u tavri dil-ber-i Öâlem-pesendümsin Gönül hâlin bilür şüh u žarîf ü şeh-levendümsin Benümsin nûr-ı çeşm u yâr-i cânımsın efendümsin	Vişâl ümmîd ider hâsret çeker Sâmî nice demdür Gel ey âhû nigâhum kaçma gönjüm saña mahremdür Gözüm üzre yirün var cilde-gâhuñ şâhn-ı şinemdür Benümsin nûr-ı çeşm u yâr-i cânımsın efendümsin	Şarkı/5	.- - -/.- - -/.- -	Şarkı-i Sâmî der-Farz-ı MurabbaÖ
149a- 149b 337	Sâmî	Temâşâna toyılmaz bir Öaceb meh-pâresin cânâ Güzelsin bî-bedelsin hüsn ile mümtâz-ı Öâlemsin Olur seyr eyleyenler her bakışda Öâşık-ı şeydâ Güzelsin bî-bedelsin hüsn ile mümtâz-ı Öâlemsin	Meded ferdâya şalma ber-murâd it kalb-i nâ-kâmı Ele mirôât alup bak kor mı hüsnün dilde ârâmı Sen insâf it nice âh itmesün sabr eylesün Sâmî Güzelsin bî-bedelsin hüsn ile mümtâz-ı Öâlemsin	Şarkı/5	.- - -/.- - -/.- -	Ve lehu Şarkı-i Sâmî der-Farz-ı MurabbaÖ
152b- 153a 338	Gâlib	Âl-i Öabâ vuşlat-ı hâķ râ derî'st ĶalÖa-güşâyî-ı derün-i Ķayderî'st Gerne tor â kudret-i fermân-berî'st Naķş-perestî heme Ķâfilterî'st Ser zi hevâ tâften ez serverî'st Terk-i hevâ kuvvet-i peyğamberî'st	Hâne-i şevķ ü tarab âbâd kon Hâtr-ı ber hbem zede râ şâd kon EsÖadâ vey râ ehvân ustâd kon Nutķ-i bozorgân be derün yâd kon Ser zi hevâ tâften ez serverî'st Terk-i hevâ kuvvet-i peyğamberî'st	Müseddes/6	.- - -/.- - -/.- -	Ve lehu Müseddes Li-Cenâb-ı Ķâzret-i Şeyh Gâlib Nevverallâhu Türbetihi
152b derkenâr	Tayyâr	Yok yanar âteşüme bu cigerümden Ķayrı Bir acır var mı baña yârelerümdan Ķayrı Hem-demüm yok n'ideyüm derd-i serümden Ķayrı	Yine vahşet baña Tayyâr olupdur menzil Ķâyet-i hecr ile hâlüm katı müşķil müşķil Eyledüm çerhda ancak Ķam-ı hicrân hâşıl	Müseddes/5	.- - -/.- - -/.- -	Müseddes-i Tayyâr Paşa

339		Şerh-i hâlüm kim ider nâlelerümden gayrı Yok bir ağılar baña bu dîdelerümden gayrı Kim gelür şormağa hâlüm kederümden gayrı	N'ola tenhâda düst-i gam olursañ ey dil Yok bir ağılar baña bu dîdelerümden gayrı Kim gelür şormağa hâlüm kederümden gayrı			
153a derkenâr 340	Neşoet	Amân ey âh-ı âteş-n[â]k-ı çarhı eyleme pür-düd Meded garğ-âba virme Öâlemi ey seyl-i hûn-âlüd Yiter ey dil fîğanuñdan cihân bizâr u nâ-hoşnüd Mübeşşirsın riyâz-ı câvidânî saña çün mev'ûd Bu hâristân-ı Öâlemde açılmazsa gül-i maşşüd Ne gam ey bülbül-i cân kim çü gülzâr-ı Öadem mevcüd	Kerem kıl hırz-ı cân ile bu pend-i Neşoet -i zârı Ser-â-ser âteş-i Öışka yakup kül it bu gülzârı Nedâmet sîne virür hâr u hâşâk-i gül ü hârı Bu gülzârıñ güliyçün ba'Od ezjñ gül itmesün zârı Bu hâristân-ı Öâlemde açılmazsa gül-i maşşüd Ne gam ey bülbül-i cân kim çü gülzâr-ı Öadem mevcüd	Müseddes/5	.- - /.- - /.- - /.- -	Müseddes Li-Cenâb-ı Hâce Neşoet
153a- 153b 341	Yehüdi	Şâh-ı iklîm-i nisâletdür muÖâzzam pâdişâh Nâzenjin-i Rabb-i Ölzzet bende-i hâs u İlâh Hâk-i pây olamayan bulmaz Cenâb-ı Hâkka râh Anuñ içün halk olupdur nüh felek şems ile mâh Sellemü şallü Öalâ bedrû'd-dücâ şemsü'hüd[Ihuhu Nür-ı Hâkdur Muştafâ mañbûb-ı dergâh-ı Hudâ	Yâd iden ism-i şerîfñ sevğ ile pür-nür olur MuÖcizatın güş iden mañzûn göñül mesrur olur Her kim anı sevse cürmi Öafv olur mağfûr olur Ey Yehüdi Öâşık-ı mañbûb-ı Hâk ma'Omûr olur Sellimü şallü Öalâ bedrû'd-dücâ şemsü'l-hudâ Nür-ı Hâkdur Muştafâ mañbûb-ı dergâh-ı Hudâ	Müseddes/5	.- - /.- - /.- - /.- -	Müseddes-i Na'Ot-i Şerîf-i Yehüdi Rahmetullâhi ÖAleyh
153b derkenâr 342	Hâlet	Mestâne seyre çıkmış idi dün o şeh-levend Sünbüllerin külâha idüp deste deste bend Dikğat kılınca hûsnine hayrân u müst-mend Ruhsârı âtesinde görüp cânımı sipend Âteşde bu ne mürğ-ı çemendür didüm didi Taşvîr-i bezm-i süziş-i cânıñ durur senüñ	Lutf eyle rahm it ey şeh-i bigâne-âşinâ Gelmaz mi ben eşire dahı nevbet-i rehâ Dil haste ten şikeste- elem cân-mübtelâ Rûz-ı ezelde bende olaldan beri saña Hâlet esjir-ı derd ü mihendür didüm didi Pâ-mâl-i cevruñ olmada şanuñ durur senüñ	Müseddes/7	.- - /.- - /.- - /.- -	Müseddes Li-Hâlet Efendi
154a- 154b derkenâr 343	Nedim	Çam-ı hâlünle genc-i Öışk miskiyyü'l-hitâm olsun Niğın-i la'Olîni yâd itmeyem Öâlemde nâm olsun Dile câm-ı emel endüh u miñnetsüz harâm olsun Çamuñ eksülmesün peymâne-i Öömrüm tamâm olsun Beni mañrûm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdâm olsun Dil-i mecrûhumuñ kanın içenler şâd-kâm olsun	Bugün gördüm Nedim -i cân-güdâz-ı nâz-perverdi Giyâh-ı küh-ı miñnetgâha dönmüş çihre-i zerdî Zebân çekdükce kânûn-ı ciğerden şuÖle-i derdi Dem-â-dem âh idüp bu matlaÖ-ı dil-süzî söylerdi Beni mañrûm-ı bezm-i vaşl iden mest-i müdâm olsun Dil-i mecrûhumuñ kanın içenler şâd-kâm olsun	Müseddes/6	.- - /.- - /.- - /.- -	Müseddes Nedîm-i Evvel Ahmed Efendi
154a- 154b 344	Sâdıki	Hudâyâ itme hâlî dâöimâ dilde Şekûr ismin Gözümden dür kılma pertev-i envâr-ı Nür ismin Enjs it dem-be-dem bu kalb-i bî-şabra Şabûr ismin Baña gayret müyesser eyle kıl derdüm Çafûr ismin Ya mañv it levh-i Öişyândan bu Öabd-i pür-kuşûr ismin	DuÖâsın müstecâb it Sâdıkuñ şubh u mesâ hağğı Tevâkkufsuz kabûl-i dergehüñ olan duÖâ hağğı Hâbibüñ Muştafâ ile cemî'Ö-i enbiyâ hağğı Refîk it aña tevfiķuñ gürûh-ı evliyâ hağğı Ya mañv it levh-i Öişyândan bu Öabd-i pür-kuşûr ismin	Müseddes/4	.- - /.- - /.- - /.- -	Müseddes Sâdıki ÖAleyhi Rahmeti'l-Hâdî

		Ya hod esmā-i hüsnādan çıkar yā Rab Ğafūr ismin	Ya hod esmā-i hüsnādan çıkar yā Rab Ğafūr ismin			
154b- 155a 345	Ali	Bend itdi göñlümi yine bir turrası kemend Yağmaya virdi Óaqlımı bir şüh-ı şeh-levend Geh tığ-ı çeşmi päreledi cismi bend bend Geh cāna geçdi ğamzeleri hanceri gezend Bunlar meger ki şehd-i lebendür didüm didi Āb-ı hayāt u rāhat-ı cānuğ durur senüñ	Nāz uyhusında bir seher ol reşk-i āfitāb Nergislerin yumup kapamış nitekim kitāb Yatduķca cāme-hābına düşdi yaña hicāb Nāgeh uyandı baht-ı naşib oldı feth-i bāb Ey ğonce pisterün ne semendür didüm didi ÓĀli ķo açma bağ-ı cinānuğ durur senüñ	Müseddes/7	--/-/-/-/-/-/-	Müseddes-i Āli ÓAleyhi Raḥmeti'l-Bārī
155b- 156a 346	Fuzüli	Şaḡa hicrān belāsi hep bu çarḡ-i bī-vefānuğdur Şefāóat merḡamet şefkat Resül-i Kibriyānuğdur ÓAtā vü redd [ü] bahşış Hālik-ı kevn ü mekānuğdur Dilā bī-hüde śanma sen bu söz bir nükte-dānuğdur Erenlerden ümjdün kesme himmet evliyānuğdur Tevekkül kıl visāl-i yār[e] çün virmek Ğudā'nuğdur	Yüri ālüde-dāmān ol maḡabbet ḡāk-i rāhında Beķā yok çün bilürsin Óākıbet devlet külāhında Fuzüli aldānup ķalma cihānuğ Óızz u cāhında Murāda irmek isterseñ bu Óālem tekeye-ġāhında Erenlerden ümjdün kesme himmet evliyānuğdur Tevekkül kıl visāl-i yār[e] çün virmek Ğudā'nuğdur	Müseddes/5	.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	Müseddes-i Fuzül-i Bağdādī ÓAleyhi Raḥmeti'l-Bārī
156a- 156b 347	Hakkı	Her murāduñ sen de iste hoşlıġuñ bul ey göñül İçeri gel Óālemünde pādīşāh ol ey göñül Derd-i Óışķ-ı Ğaķķ'a meylet ol aña ķul ey göñül Óışķ-ı Ğaķ'dan ġayn bir şey itme meómül ey göñül Ĥayrete var kim yaķındır Ğaķķ'a ol yol ey göñül Baḡr-i Óışķa tal deminden dem-be-dem tol ey göñül	Ĥakkı Ğaķķı cānda bul çün mevc ile yemdür nihān Ğaķ şaḡa sır-ı muóayyenle muóındır her zamān Ol şaḡa senden yaķındır sen iraġ olma hemān ÓAyn-ı Beytu'llāh iken dil tolmasun ġaynı ġümān Ĥayrete var kim yaķındır Ğaķķ'a ol yol ey göñül Baḡr-i Óışķa tal deminden dem-be-dem tol ey göñül	Müseddes/7	.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	Müseddes-i İbrāḡim Ĥaķķı ÓAleyhi Raḥmeti'l-Bārī
157a- 157b 348	Çeşmi	Bu hilāl ebrülaruñ gördüm kemān-ı Óışķı pek Vāz geldüm vuślatından çekmedüm aslā emek Hem-dem-i dıv-ı raķıbān oldı gitdi her melek Key ḡamākatdūr şaḡa maķşüd üzre dön dimek Ey murādum Óaksine devr eyleyen keķ-rev felek Şimdi göñlüm nā-murād olmak diler n'itseñ gerek	Cesmi -i mahzün dilüm hiç ķılmañ bir lahze śād Virmedün nerd-i belādan göñlüme aslā küśād Bundan özge dahi baña n'idesin ey bed-nihād Nā-murādum nā-murādum nā-murādum nā-murād Ey murādum Óaksine devr eyleyen keķ-rev felek Şimdi göñlüm nā-murād olmak diler n'itseñ gerek	Müseddes/5	.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	Müseddes-i Çeşmi
158a- 158b 349	Azeri	Kelām[a] iķtidārum yok nice hālüm sorarsın sen Cünün-ı Óışķ ile mecnün olandan Óaķl umarsın sen Sözün arturdi süzum cānuma odlar yaka[r]sın sen Dilersin baña merhem urmaķ ammā niştersin sen Gel ey nāśih ķo pendi hāl-i dilden bī-habersin sen Beni dıvāne ķıldı ol perī bilmem ne dırsin sen	Beni kūyunda gördi Ĥzeri zāhid suóāl itdi Fiġān u āha bāóis sordı istifsār-ı hāl itdi Deyince hālumi teşñiÓ idüp ceng ü cidāl itdi Bu beyti okudum şol dem ki Óarz-ı infıóāl itdi Gel ey zāhid ķo pendi hāl-i dilden bī-habersin sen Beni dıvāne ķıldı ol perī bilmem ne dırsin sen	Müseddes/5	.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	Müseddes-i Ĥzeri
158b-		Gördüm ki ol sipihr-i cemāl āfitābını	Ĥadd-i nihāli ḡasreti bulduķda ġāyetin		--/-/-/-/-/-/-	Müseddes-i Pertev Efendi

159a 350	Pertev	Ebr eylemiş ihâta ruh-ı mäh-tâbını Evvelki gibi bulamadum âb u tâbını Ruhsâr-ı tâb-nâkine aşmış niğâbını Hattun mı bu ne sâye-fikendür didüm didi Düd-ı siyâh-ı âh [u] fiğânun durur senün	Hicrân gamı dilin alıcak tâb ü tākâtin Pertev bu sözden anlamışidüm ferâsetin Farz-ı lügazda yâre anup kıdd ü kâmetin Nevres bu ne nihâl-i çemendür didüm didi Kaddüm hayâli serv-i çemânun durur senün	Müseddes/5		
159a- 159b 351	Gâlib	Sultân-ı Rüsûl şâh-ı mümeccedsin efendüm Bj-çârelere devlet-i sermedsin efendüm Djvân-ı ilâhîde ser-âmedsin efendüm Menşür-ı “le-Ôamrük”le müöyyedsin efendüm Sen Âhmed ü Maîmûd u Muhammedsin efendüm Hâkdan bize sultân-ı müöyyedsin efendüm	Bj-çâredür ümmetlerün Ôişyânına bakma Dest-i red urup hasret ile düzağa yakma Raîm eyle amân âteş-i hicrânuna yakma Ez-cümle kulun Gâlib -i pür-cürmi bırakma Sen Âhmed ü Maîmûd u Muhammedsin efendüm Hâkdan bize sultân-ı müöyyedsin efendüm	Müseddes/7	--./.- ./.- ./.- ./.-	Müseddes-i NaÔt-i Şerîf-i Nebevî Li-Cenâb-ı Gâlib Dede
160a- 160b 161a- 161b 352	İzzet	Eylemem töhmetüm inkâr o degül feryâdum Dest-i vesÔimde midur hilkat-i mâder-zâdum Hâşe li'llâh ki benüm reöyüm ola içâdum Yazmağa bozmağa kâbil mi degüldür adum MüsteÔid kıl yog ise lutfuna istiÔâdum Sağa güclük mi var ey şâh-ı kerem-muÔtâdum	Maîbeş-i cebr ü kâderden o kıdar bizârum Şu kıdar fehmi iderem ben ki meÔâşî-kârum Kudretüm yoksa dahi cürmüme var ikrârum Rabb-i Ôİzzet ne dimekdür bilürem hünkârum MüsteÔid kıl yog ise lutfuna istiÔâdum Sağa güclük mi var ey şâh-ı kerem-muÔtâdum	Tesdjs/9	.. ./.- ./.- ./.- ./.-	Tesdjs-i Beyt-i Meşhûr der- Farîka-i Cebr-i Mutavassıt Li- Cenâb-ı Ôİzzet Monla
161b- 162a 162b 353	Şerîf	Maîbüb-ı Hudâ cümleye maîşüdsin efendüm Cânân-ı cihân rûh-ı mücerredsın efendüm Djvân-ı risâletde ser-âmedsin efendüm Hem mebdê-i kül nokta-i müfredsin efendüm Sen hayl-i rüsûl mefhari Âhmedsin efendüm Menşür-ı nebî hatmi Muhammedsin efendüm	Teşîf-i “le-Ôamrük” n'ola tâc-ı serün olsa Hidmetde sezâ ins ü melek çâkerün olsa Sen rahmet-i hâşın n'ola gökler yirün olsa Rüy-ı siyehüm düşse de hâk-i derün olsa Sen hayl-i rüsûl mefhari Âhmedsin efendüm Menşür-ı nebî hatmi Muhammedsin efendüm	Müseddes/8	--./.- ./.- ./.- ./.-	Müseddes-i Şerîf der-NaÔt-i Resûl ÔAleyhi's-selâm Li-RifÔat Efendi
162b- 163a 163b 354	Ferî	Bir bezm-gehde düşdi dile mihnet-i kühen Başduqça başdı şiklet-i kâbûs-ı gam-ı mihen Geldi o demde hem-dem olup bir ruh-ı semen ÔArz itdi gâhi gonce dehen geh çeh-i zeķan Naşşebde çâh-ı meh mi ne çehdür didüm didi Bilmez misin ki maîbes-i cân[un]durur senün	Ey mest-i nahvet oldı gönül bj-şek Ôâşıkun Yok derd ü gam ki oldı şehâ gerçek Ôâş Çok demler oldı olmadı hiç görmek Ôâşıkun Kizb eylemem ki gözde uçar ölmek Ôâşıkun Ferri yolında vakf-ı velehdür didüm didi İşte bu dahi fart-ı yalanun durur senün	Müseddes/7	--./.- ./.- ./.- ./.-	Müseddes-i Ferî-i Revnak-verî
163b- 164a		Sehâb-ı nev-bahârî Ôâleme gevher-nişâr oldı İdüp Ôarz-ı cemâl ezhâr cümle âşikâr	Yiter cevr itme Ôuşşâka vefâ eyyâmıdur şimdi Kenâr-ı cüyda zevķ u şafâ eyyâmıdur şimdi	Tesdjs/5	.- ./.- ./.- ./.- ./.-	Tesdjs-i Beyt-i Meşhûr Li-Fitnat Hanım

355	Fitnat	Zamân-ı Öryş u Öişret mevsim-i geşt ü güzâr ol Nişimen dil-berâna şimdi nahl-i sâye-dâr oldu Efendüm seyre çık Óâlem ser-â-pâ sebze-zâr oldu Açıldı lâleler güller yine faşl-ı bahâr oldu	Hemân al deste câm-ı dil-güşâ eyyâmidur şimdi Oķu bu matlaÓı gel Fitnatâ eyyâmidur şimdi Efendüm seyre çık Óâlem ser-â-pâ sebze-zâr oldu Açıldı lâleler güller yine faşl-ı bahâr oldu			
164a- 164b 165a 356	Neřóet	Dün sâye şaldı başuma nâgeh bir âfitâb Kopdı kıyâmet oldu cihân Óarşa-i hisâb Başumdan aşdı tâbiş-i Óıřķ ile âteş- âb Gördi behişt-i hûsni göñül kıldı ıztırâb Bu gün ne gün ne Óarbede-gehdür didüm didi Rûz-ı cezâ-yı rûh-ı revânıñdurur senüñ	Gördüm bir özge şahş-ı cihân-gürd zih tâz Merd-i ğarib seyr ü seyâhatle ser-firâz Óâlemede âřinâlıĝ ile bulmuş imtiyaz Bigâne rev vü kaydı degül hiç niyâz u nâz Bu şahş kim ne hâli tebedhür didüm didi Neřóet cihânda nâm ile řanuñdurur senüñ	Müseddes/7	--./.-./.-./.-	Müseddes-i Hâce Neřóet der- Tanžir-i Fuzûlî
165a- 165b 166a 357	Neřóet	Ey eniş ü maşrem-i râz-ı dil-i vîrânımız Merhem-i râhat-resân-ı hâtır-ı sûzânımız Bilmedük gitdi dirîĝâ cürmimiz Óıřyanımız Bildür Allâh'ı severseñ bådî-i hicrânımız Ėařre şalmaz mâcerâ-yı dîde-i giryânımız İşte âh-ı Óarř- sûz elde bizüm bürhânımız Žâlim-i bî-dâd imişsin böyle bilmezđüm seni Rařmi yok cellâd imişsin böyle bilmezđüm seni	Gerçi bir âh ile Óâlemden alurdum kınemi Rûzgâr itmez mi berbâd efser ü taht-ı Cemi Ele aldurma kerem kıl Óâdet-i dirîñnemi Korkaram tař ile dögem yine Neřóet şinemi Eylerem bi'llâhi felekler başına teng Óâlemi BaÓzi nâ-bercâ- revişler kânlı eyler âdemi Žâlim-i bî-dâd imişsin böyle bilmezđüm seni Rařmi yok cellâd imişsin böyle bilmezđüm seni	Müesmmen/6	.- -./.- -./.- -./.-	Müsemmen Li-Cenâb-ı Ėâzret-i Neřóet Sellemallâhi
172b- 173a 358	Ėâlib	Çeşmüm acı yaş ile aĝularla şanupdur Çeşm ise yanupdur O zûlf-i siyeh n'eyleyem efsane şalupdur Göñlüm uşanupdur	Ol kâfir-i bed-kış idicek zûlfını talan Ėâlib gelüp imân Güftâr-ı perişânına hayfâ inânupdur Dâma dolanupdur	Mütezâd/9	--./.- -./.- -./.- -/ --./.- -	Mütezâd Li-Cenâb-ı Ėâzret-i Şeyh Ėâlib Rařmetullâhi ÓAleyh
172b derkenâr 359	Ferîĝ	ÓAnber midür ol turre-i řirîñ semen-bû Ya sünbül-i hoş-bû TaÓtır-i dimâĝ eyledi ol gül-ruh-ı dil-cü Óİtr-ı şeh-i ĝisü	EřÓâr-ı selişümle olur Zühre'de raķřân Bülbül de ĝazel-hân Remzine sezâ oldu bu eřÓâr-ı aķar su Meyl itdi o dil-cü	Mütezâd/5	--./.- -./.- -./.- -/ --./.- -	Mütezâd-ı Ferîĝ
173a derkenâr 360	Neşşimi	Ey hûsn-i to der dâóire-i günbed-i aÓlâ Çün nokta-i ferdî V'an nokta-i ehlî-yi ezeli geşt hüveydâ Der dîde-i merdî	Biçâre Neşşimi çü ez in çâr fenâ şod Nâçâr firâket Bâ bed şodeneş ez ĝam-i bîhûde-i dünyâ Ve'z her dil-i serdî	Mütezâd/7	--./.- -./.- -./.- -/ --./.- -	Mütezâd-ı Neşşimî
173a-		Dil mürdesini laÓl-i lebüñ itmese ihyâ	Efzündür âyâ hûsrev-i hûbân řaņa Óıřķı		--./.- -./.- -./.- -/ --./.- -	Mütezâd-ı Vücüdî

173b 361	Vücûdi	Mânend-i Mesîhâ Olmazdı ğam-ı turreñ ile ey şaç-ı leylâ Mecnûn gibi şeydâ	Ôuşşâk arasında Var mı bu Vücûdi gibi bir Ôâşık-ı şeydâ Djvâne vü rûsvâ	Mütezâd/5	--./.- -	
173b- 174a 174b- 175a- 175b 176a 362	Rûmî	Şems-i ezel ez maşnık-ı envâr ber âmed Der hîş nihân şod An Ôayn-i yegâne çü yâ etvâr ber âmed Kevyneyn Ôayân şod	Şemsü'l-Hâk-ı Tebrîz şod ü der dil-i Rûmî Câ kerd der âncâ Ôîrfân şod ü der sûret-i eşÔâr ber âmed Can-bahş-ı revân şod	Mütezâd/42	--./.- -./.- -./.- -/ --./.- -	Mütezâd-ı Hażret-i Mevlânâ Celâleddîn
173b- 174a- 174b 175a derkenâr 363	Feyzî	Ey pâdişeh-i mihter-i iklîm-i risâlet Der-sâye-i Sübhân Ser-cümle sipehdür saña aşhâb-ı nübüvvet Sen anlara sultân	Çoma ayak altında o miskini elin al Tâ çekmeye zillet Maşşer günü lutfuñla baña eyle şefâÔat Tâ görmeye hızlân	Mütezâd/24	--./.- -./.- -./.- - -./.- -	Mütezâd-ı Feyzî Çelebi der- NaÔt-i Server-i Kâoinât ve Mefhar-i Mevûdât Hażret-i Muhammed Muştafa ÔAleyhi Şalavâtillâhi TeÔâlâ
175a derkenâr 364	Fennî	Şahbâ-yı lebûñ bâde-i hamrâya degüşmem Ey ruhları gül-gün Refîârıñ bîñ serv-i dil-ârâya degüşmem Ey kâmet-i mevzun	Efgânımı güş eyleyüp ağıyara dimiş ki Ol gonce-dehânım Fennî î hele bûlbûl-i şeydâya degişmem Olmış baña meftûn	Mütezâd/4	--./.- -./.- -./.- - --./.- -	Mütezâd-ı Fennî
175a- 175b derkenâr 365	Hayreti	Teslîm ü rızâ kapladı mülk-i dil ü cânı Ey rûh-ı revânım Hâşâ ki cefâ tîğî dökerse yire xanı Lâ diye zebânım	Ey Hayreti dirdüm ki güzel sevmeyem artuğ İllâ n'ideyüm âh Adın dimek olmaz yine bir şûh-ı cihanı Sevdi dil ü cânım	Mütezâd/9	--./.- -./.- -./.- - --./.- -	Mütezâd-ı Hayretî Efendi
175b- 176a derkenâr 366	Pertev	Olmaz dehen-i yâremüz emden mütelezzîz Eksük dahi sükker Zahm-ı dilimüz tîğ-ı sitemden mütelezzîz Çün hancer-i sükker	Ben Pertev 'e terk eyle sen aqlâmı dimezdüm Bârî şu kıdarca Olsa leb-i küttâb kaleminden mütelezzîz Çün ney-şeker-i ter	Mütezâd/5	--./.- -./.- -./.- -/ --./.- -	Mütezâd-ı Pertev Efendi
176a- 176b derkenâr	Pertev	Bûlbûl gibi dil derd-i dilin zâr ile söyler Elfâza ne minnet Ağlatmağ içün ol güle tekrâr ile söyler	Bir nûktecik itmek dilese Pertev o şûha Pinhân ola dirse EşÔâr arasında anı işÔâr ile söyler	Mütezâd/5	--./.- -./.- -./.- -/ -./.- -	Mütezâd-ı Pertev Efendi

367		Virmez ana zahmet	Bā-remz ü zarāfet			
176b- 177a derkenār 368	Pertev	Ey baht uyan zülf-i siyeh-tār senüñdür Hem-renk olasın tā Gencine senüñ olmaz ise mār senüñdür Var eyleme şekvā	Neẓẓāreye lerze dile hayret virür ancak Pertev yine hoşnüd Ey serv-i hırāmum yūri refār senüñdür Çün fitne-i ber-pā	Mütezād/5	--./--./--./--./ --./--	Mütezād-ı Pertev Efendi
176a derkenār 369	Pertev	Bu āb u hevā hiç degül bir yire mahsūs Bā-fart-ı letāfet Ey dil yalūuz hāk-i der-i dilbere mahsūs Mānende-i cennet	Gör bāde-i Ŗışķ-ı feraḥ-eḫāy ki Pertev Bu bezm-i fenāda Var başkaca bir neşöeciği her sırā mahsūs Lāzım buña dikkāt	Mütezād/5	--./--./--./-- --./--	Mütezād-ı Pertev Efendi
176a- 176b 177a 370	Arşı	Dikkātle temāşā idüp ey dīde-i bīnā Gör şunŖ-ı Hudāyı Taşvır ide bir buncılayın şüret-i raŖnā Bir kıatre-i mā`j	TeŖvīl-i kelām-ı Ḥāķķı fehmi itmege şaŖy it Leylen ve nehāran ŖArşı den işit bu sözi ey Ŗāķil ü dānā Bul Fazl-ı Hudā`yı	Mütezād/11	--./--./--./--./ --./--	Mütezād-ı ŖArşı
177a- 177b 371	Mevlāna	Her lahza be şekl-i an but-i Ŗāyyār ber āmed Dil bord ü nihān şod Her dem be libās-ı dīger an yār ber āmed Ki pır ü cevān şod	Tebriż hem ü būd hem ü Şems-i meŖānj Der tābiş-i esrar Ŗ būd ki der cūşış-i envār ber āmed Der Ŗışķ nişān şod	Mütezād/12	--./--./--./--./ --./--	Mütezād-ı Mevlānā Celāleddīn
177a derkenār 372	Pertev	Ey serv-i revānum yine cevānı mı geldüñ Mānende-i āhū Ŗftādelerüñ ḥālını seyrāna mı geldüñ Yā hū yine yā hū	Bir fitne gözün itdi dil-i Pertev i teshīr Evvelki nāzarda Güyā melegüm bezme sūrüşāne mı geldüñ Bā-dīde-i cādū	Mütezād/5	--./--./--./--./ --./--	Mütezād-ı Pertev Efendi
177b- 178a derkenār 373	Pertev	Yapduñ baķalum bir güzel āyīneli dükkān Çün kim bu arada Berber kıatı bir yoşma gümüş şīneli oğlan Bāzūsı küşāde	Pertev ğam-ı Ŗışķ ile harāb ise ne ğam dil MaŖmūr olur elbet Bu dāğ-ı maḥabbet ile gencīneli vırān Meydān-ı vefāda	Mütezād/5	--./--./--./--./ --./--	Mütezād-ı Pertev Efendi
178a derkenār 374	Ġalib	Reng-i ruḥuñ eyler gül-i pūr-jāle piyāle Şerbetleyüp āla Fevvāre midür gevher-i seyyāle piyāle Ḥayrānem o ḥāle	Ġalib eşer-i neşöe-i şāķir mi degüldür Żahir mi degüldür Bu tāze zemīnden çıķa cün lāle piyāle Gülzār-ı hayāle	Mütezād/	--./--./--./--./ --./--	Mütezād-ı Ġalib Efendi
177b derkenār 375	---	Gülsitān-ı dehre geldük reng yoķ bū ķalmamış Futalum tonmış meķān Sāye-endāz-ı kerem bir nahl-i dil-cū ķalmamış Yā ne yoķ bir bağbān	Ceyş-i ğamda ķanda itsün ilticā ehl-i niyaz Fut ki bu şek tavrı az ĶalŖa-i himmetde Nābj burc u bārū ķalmamış Ķanda dursun muğlimān	Mütezād/5	--./--./--./--./ --./--	Ķazel-i Nābj Mütezād-ı Bilmem

178a- 178b 179a- 179b 180a 376	Hakki	Ey mālîk-i mülk-i dü- cihân Vâhid-i Kâhâr Yokdur saña şânî Sen dâoim ü bâkîşin ü yok darda diyâr Eşyâ heme fânî	Her dilde saña hamd ü senâ eyledi Hakki Yok anladı halkı Ölşkuñla ider naẓm-ı hoş efkâr ile eşÖâr Ebkâr-ı meÖânî	Mütezâd/31	--./--./--./--./ --./--	Mütezâd-ı İbrâhîm Hakkî Der- NaÖt-i Hâzre-i Bârî Celle Celâlihi
178b derkenâr 377	İzzet	Bülbül yitişür bağrumı hûn itdi figânı Zabt eyle dehânı Hancer gibi deldi yüregüm tığ-ı zebânı Teşîr-i lisânı	Maşûduñ eger rûşenî baht ise ey dil Vazgeç şu felekden Düş zerre gibi dergehine şems-i hüdânı Ol mihr-i vefânı	Mütezâd/6	--./--./--./--./ --./--	Mütezâd-ı Keçeci-zâde Özzet Monla
178b derkenâr 378	Fıtnat	Güller kızarur şerm ile ol gonce gülince Ruhsâr öpülince Sünbül ham olur reşk ile kâkûl bükülince Gâhî çözülince	Cân virmek eger kaşduñ ise Öşk ile Fıtnat ÖAynîye ne minnet Hâk-i der-i dildârdan ayrılma ölince Tâ mahşer olınca	Mütezâd/5	--./--./--./--./ --./--	Gazel-i Fıtnat Hanım Mütezâd-ı ÖAynî
180b 379	Pertev	Levn-i ruh-ı âlûñ dahi âl olsa ne mâniÖ Çün lâle vü çün gül Yir yir eger üstinde de hâl olsa ne mâniÖ Çün tohm-ı kıranfûl	Bedr oldı ruhi Pertev -i mihrümle o mâhuñ Hem çün meh [ü] hoşîd Ebrûları mânend-i hilâl olsa ne mâniÖ Bu cây-ı tahayyûl	Mütezâd/5	--./--./--./--./ --./--	Mütezâd-ı Pertev Efendi
180b 380	Pertev	Ser-tâ-be-şâdem şuÖle-i Öşşâm şererüm yok Ammâ nelerüm var Yandı dil ü cânım gam ile eşk-i terüm yok Dahi beterüm var	Âlâyiş-i dünyâdan ibâ ideli ey dil V'ey Pertev -i bî-dil Djâ-yı zer-ender-zer-i mühre naẓarum yok Üstinde yirüm var	Mütezâd/5	--./--./--./-- --./--	Mütezâd-ı Pertev Efendi
181a- 181b 381	Pertev	Hayret-zede-i hüsnüñ iken zülfe tolandum Bilmem ki ne şandum Gencînede bir mâr-ı siyehle oyalandum Kâkülleri şandum	Ölşkuñda gönül her ne didiye baña tutdum Gayrısın unuttum Rûsvây olup şimdi ki her reñge boyandum Pertev den utandum	Mütezâd/5	--./--./--./-- --./--	Mütezâd-ı Pertev Efendi
181b- 182a 382	Vecdi	Ey dil gam-ı gışûy [u] ruh-ı yârda kaldıñ Şad miñnetle sen Kıyd-ı şanem [ü] Öukde-i zünnârda kaldıñ Mânend-i berehmen	Ey hüsn-i edâ ehl-i şühan hep saña mahşûs Meyyâl-veş ammâ Sen Vecdi -i hoş tabÖ u hoş âşârda kaldıñ Hayl-i şuÖarâdan	Mütezâd/7	--./--./--./-- --./--	Mütezâd-ı Vecdî
182a- 182b		Hırâmân ol çemenlerde gel ey ser[v]-i revânım gel Nedür bu nâz u istîgnâ	Ruhıñ mirôâtına Vehbî bakup bir nev gazel yazmış Efendüm pek güzel yazmış	Mütezâd/7	.- -./--./--./--./-- --./--	[Mütezâd-ı Vehbî]

383	Vehbi	Gözüm yollarda kaldı gel açıl gönce dehānum gel Gören şansun gül-i zjbā	Şeker gibi oku ey tüt-i şirîn zebānum gel Lebûn bûs eylerem ammā			
182b- 183a- 183b 384	İzzet	Gışısına bin cān ile Öalem asılupdur Herkes kapılupdur Bj-hüde nigāhın bu dil-i zāre şalupdur Oklar atılupdur	Müjgānı okı şıneme tā per taķılupdur Al kana talupdur Şabr eyle gönül çoğı gidüp azı ķalupdur Kim cānuñ alupdur	Tesdîş ve Müstezād/15	--./--./--./--./ --./--	Tesdîş ü Müstezād-ı Beyt-i Fużulî Li-Cenāb-ı Ŗlzzet Monla
183b 385	Nedim	Ey şüh-ı kerem-pişe dil-i zār senüñdür Yok minnetüñ aslā V'ey kân-ı kerem anda ne var kim senüñdür Pinhān u hüveydā	Çeşmānı siyeh mest-i sitem kākül-i pür-ham Ebrûları pür-çin Beñzer ki bu dildār-ı cefā-kār senüñdür Bj-çāre Nedimā	Müstezād/5	--./--./--./--./ --./--	Müstezād-ı Nedîm-i Evvel Ahmed el-Merhûm
184a- 184b 386	Ayni	Ey meh gice rüoyāda görüp zülfiñ uyandum Sevdāña boyandum Gündüz ruh-ı pür-tābuñ bûs itdüm utandum Āteşdür o yandum	Ķan ağlamadan ĥasret-i dîdār ile her dem Tûfān-ı belāyam ŖAynî iki çeşmüm gibi toldum da boşandum Çün seyl bulandum	Müstezād/9	--./--./--./--./ --./--	Müstezād-ı ŖAynî
185b 387	Gālib	Bulandı yevm-i Ŗāşürāda çerhûñ tabŖ-ı nā-şādı Zemîn ü āsümān bu hüzn ile deryā-yı Nîl oldı	Semāvāt ehlinüñ göz yaşıdur bārān žann itme Şehîd-i Kerbelānuñ ruh-ı pākiyçün sebîl oldı	KıtŖa/1	--./--./--./--./	ĶıtŖa Li-Cenāb-ı Ĥazret-i Şeyh Gālib Rahmeti'llāhi ŖAleyh
185b 388	Gālib	Hāñkāh-ı Ĥazret-i Sultān-ı Eşref-zādenüñ İtsem iksîr-i ģubār ile dü çeşmüm iktîhāl	Bende EsŖād eşrefî altun iderdüm nāmumı Şeyh ŖAbdu'l-ķādir itse bir nigāh-ı bā-kemāl	KıtŖa/1	--./--./--./--./	Ve lehu ĶıtŖa Li-Cenāb-ı Ĥazret-i Şeyh Gālib Nevvera'llāhi Tûrbetihi
185b 389	Gālib	Ĥat gelüp perçemi imāna gelür žann itme Küfrine ālet ider şāfhā-i İncîl gibi	Sidre-i şıneme tiğ-i nigeĥ geçmedi hayf Yandı Ŗışķ āteşine şeh-per-i Cibriîl gibi	KıtŖa/1	--./--./--./--./	Ve lehu ĶıtŖa Li-Cenāb-ı Ĥazret-i Şeyh Gālib Rahmetillāhi ŖAleyh
185b 390	Sābit	VāŖîž da ģüzel şîm-keş-i şanŖat-ı cerdür Hep kendüye çekdi zer-i aşhāb-ı zekātı	Dünyā ile Ŗuķbāyı nażardan idüp ışkāt Ĥırsından ötür göricek ışkāt-ı şalātı	KıtŖa/1	--./--./--./--	Ve lehu Eyzān ĶıtŖa Li-Sābit
185b- 186a 391	Nābi	İctimaŖ eylemese merd ile zen Ŗālemd İdemez şüret-i mevlüd ķabûl-i peyvend	İftirāk eyler ise bir birisinden ammā Hem peder ferd ķalur žāyiŖ [olur] hem ferzend	KıtŖa/1	--./--./--./--	ĶıtŖa Li-Cenāb-ı Yûsuf Nābî ŖAleyhi Rahmeti'll-Bārî
186a 392	Nābi	Māye-i Ŗışķ hatt-ı dilberdür Şāfhā-i sāde-rüy meşķ olmaz	Buña maŖşûķdur saña şāhid Rüy-ı bj-hat sezā-yı Ŗışķ olmaz	KıtŖa/1	--./--./--	Ve lehu ĶıtŖa Li-Nābî-i Merhûm der-Farz-ı MuŖammā-güne
186a		Çaşnî-i ževķ[i] idrāk eylemez	Vāye-ĝir-i maŖrifet pest anlamaz		--./--./--	Ve lehu ĶıtŖa Li-Nābî ŖAleyhi

393	Nābi	Puhteyi farq iyleyenler hāmdan	Mağz-ı cevzi piste vü bādāmdan	KıtÔa/1		Rahmeti'l-Hādij Ber-Fariq-ı Luğaz
186a 394	Nābi	Nābiyā halk lisānında yürür bir sözdür Her sühende biri birine dir Allāh vekil	Lik binde birisi zāhir ü bātın bilmez Şüret ü maŌnā ile olduĝın Allāh vekil	KıtÔa	..-./..-./..-./..-	Ve lehu KıtÔa Li-Nābij Kuddise Sirrehi'l-Bārj
186a 395	Nābi	Ĝulāma itme şarf-ı tohm-ı şehvet Tururken mezraŌ-ı ecsām-ı nisvān	“Zemjın-i şüre sünbül ber-nehized Der ü tohm-ı Ōamel žāyiŌ me-kerdān”	KıtÔa/1	.-.-./..-.-./..-	Ve lehu KıtÔa Li-Cenāb-ı Nābij-i Ĥalebj Rahmetillāhi ŌAleyh
186a- 186b 396	Nābi	Ķavl-i ciff üzre iki Ķutb-ı gūzjın YaŌni Mehdj vü Ĥazret-i Ōlsā	Ķangı tārjhe iderse žuhūr Meşnev-i Şerif ider jīmā	KıtÔa/1	..-./..-./..-	Ve lehu KıtÔa Li-Cenāb-ı Mümāileyh
185b derkenār 397	----	Ey şahs-ı bj-hüner ne Ōaceb olsa muŌanber Şimdi zamānemüzde bizüm Ōaybdur hüner	Şjm ü zer olmayınca hünerle zamānede Bir kimse manşib alacak olursa hā hüner	KıtÔa/1	..-./..-./..-./..-	KıtÔa
185b derkenār 398	Gubāri	Ĥālet-i derd-i dil işŌār ile eşŌār olmaz Ĥālūmi Ōārif olan anlaya ĝuftārumdan	Ey Ĝubārj bu cihān halkı ser-ā-ser hayrān Kime keşfeyleyeyin mahzen-i esrārūmdan	KıtÔa/1	..-./..-./..-./..-	KıtÔa-i Ĝubārj
185b derkenār 399	----	Var mı bir bencileyin derde ĝiriftār olmuş Ĥasret-i dide-i dildār ile efkār olmuş	Göĝlūmi yāraladı ĝül gibi hār-ı ĝayret Ĝördüm ol ĝonce-dehen hem-dem-i aĝyār olmuş	KıtÔa/1	..-./..-./..-./..-	KıtÔa
185b derkenār 400	Sābit	Taş atdı çār-tāĶ-ı hammārı yıĝdı vāŌiž Dahl itdi nerdübāna bir hayli çıĝdı vāŌiž	Meclisde el öperken žālīm žarāfet itdi Dest-i laţif-i yāri bir pāre şıĝdı vāŌiž	KıtÔa/1	..-./..-./..-./..-	KıtÔa-i Sābit
185b derkenār 401	----	Ehl-i Ĥaĝĝa sırr-ı Ōişĝu'llāhdan inkār ĝüç Zāhid-i hod-rāya kendü semtine iĝrār ĝüç	ŌĀbid inkārında Ōāciz Ōāşıĝ ikrārında ĝüç Bir Ōaceb sırdur bu kim iĝrār ĝüç inkār ĝüç	KıtÔa/1	..-./..-./..-./..-	KıtÔa/1
185b derkenār 402	Kāni	Sūrāĝ-i hātır-ı mahzūni bulmuş var mıdır bilmem Şafā-yı bāde-i ĝül-ĝūni bulmuş var mıdır bilmem	Göĝl kendj hatıj vādijlerinde hayli otladı Çerā ĝel şöyle dursun çūni bulmuş var mıdır bilmem	KıtÔa/1	..-./..-./..-./..-	KıtÔa-i Kānj
185b derkenār 403	Kemāli	Kişi ger cāhil olursa ne bilsün ol nedür mezheb Kemāli kimden öĝrense eger bilmez ise mekteb	TevāzuŌ itme nādāna hevā üzre uçar görsen Eşek altun külāh ile gezerse adıdur merkeb	KıtÔa/1	..-./..-./..-./..-	KıtÔa
186a derkenār	----	Derd yoĝdur kimsede yohsa tabj-i feyz-i Ōişĝ Kimde ĝördi derd kim ol derde dermān itmedi	Şabr yoĝdur merdüm-i Ōālemde yohsa rüzĝār Ķangı müşkildür ki tedric ile āsān itmedi	KıtÔa/1	..-./..-./..-./..-	KıtÔa

404						
186a derkenār 405	Enveri	Eger Enveri hāhed ez rüzgār Ki yek laḥza bj-zā'-i zahmet ziyed	Meges rā pejd āvered rüzgār Ki tā ber ser-i rā'-i rahmet rüzgār	KıtŌa/1	.- ./.- ./.- ./.-	KitŌa-i Enveri
186a derkenār 406	-----	Zāhid bu bürüdetle eger düzehe girsē Bir lüle tütün yaqmağa âteş bulamazsın	Teošır-i bürüdetle bu maŌnā güzel ammā Zāhid gidisi ağzına alur mı dühānı	KıtŌa/1	-. ./.- ./.- ./.-	KitŌa
186a derkenār 407	----	Göglüm yine bir serv-kaḍe yār olayum dir Āzāde iken derde giriftār olayum dir	Şimdi yeni başdan yine dīvānelük ister Āşüfte ser-i turre-i tarrār olayum dir	KıtŌa/1	-. ./.- ./.- ./.-	KitŌa
186a derkenār 408	Mevlāna	Rāfiż rüz-i kıyāmet coz boved zjr-i Yehūd Mülhid-i nādān be dest ender giriftār ez mihār	Sad hezārān bār laŌnet ez Hudā vü ez Resül Ber har ü harbende vü ber yār ü ber sālār bār	KıtŌa/1	-. ./.- ./.- ./.-	KitŌa-i Ĥazret-i Mevlānā Ḥuddise Sırrehü'l-ŌUlyā
186b 409	Kāni	Bir vaqt ola ki çevre peşimān olasin sen ŌĀşıklarnıñ derdine dermān olasin sen	Ey cān seni ben şinede beslersem Ōaceb mi Ben isterem ol Ōıyde ḵurbān olasin sen	KıtŌa/1	-. ./.- ./.- ./.-	KitŌa-i Kānı Efendi
186b 410	-----	Nażar nażar nażar ey āşıkān be kes mekonıd Lebet lebet lebet āhir çün ān-ı şekkerhā'st	Şeker şeker şekerem diḥ ez an lebet ki merā Mezen mezen mezen âteş be bı-dilān ki hatā'st	KıtŌa/1	.- ./.- ./.- ./.-	ŞiŌr
186b 411	Enveri	Her belāyı ke'z āsmān āyed Gerçi ber diğēr ḵaḷā dāred	Tā resed ber zemīn mı güyed Ĥāne-i Enveri koça bāşed	KıtŌa/1	-. ./.- ./.- ./.-	KitŌa-i Enveri
186b 412	Arifi	Her belāyā ki yirde gökden iner Gerçi kim ol ḵaḷā olur anda	Yir yüzinde irişmeden dahi dir Ĥāne-i ŌĀrifi olur ḵande	KıtŌa/1	.. ./.- ./.- ./.-	KitŌa-i ŌĀrifi
186b 413	-----	Şıgmaz kitāb-ı Ōaḵla suŌāl ü cevāb-ı Ōışḵ Mümkin degül bināya ḥisāb ü kitāb-ı Ōışḵ	Bir nağmesi ider bu tokuz perdemden güzār Uymaz uşul-i mutribe sāḵı rebāb-ı Ōışḵ	KıtŌa/1	-. ./.- ./.- ./.-	KitŌa
186b derkenār 414	Kāni	Āfitāba tutdı hürşid āfitābuñdan senüñ Girdi ebr-i māteme meh māh-tābuñdan senü	Revnaḵ-ı hattıñ görüp hürşid-i çarḥ aḥşāmları İtdi cān aḥşāma hatt-ı misg-tābuñdan senüñ	KıtŌa/1	-. ./.- ./.- ./.-	KitŌa-i Kānı
186b derkenār 416	Muhibbı	Āşıḵa taŌn itmez idi müfti-i bisyār fen Şeyhü'l-İslām diyen bir tıfl-ı ebced-hān olur	Ger fūnūn-ı Ōışḵdan bilseydi bir miḵdār fenŌ Mekteb-i Ōışḵında ol yār idicek izhār fen	KıtŌa/1	-. ./.- ./.- ./.-	Cevāb-ı Sultān Süleymān KitŌa
186b derkenār 417	Cāmī	Ez lebet şūr-i mā hoş est ārı Küllü şeyŌin mine'l-milḥi meliḥ	Kār-i nıḵ ez raḵıb çün āyed Küllü fiŌlin mine'l-ḵabıñ ḵabıñ	KıtŌa/1	-. ./.- ./.- ./.-	KitŌa-i Cāmī

186b derkenār 418	Câmî	Beheştî peykerî ke'z gâyet-i lutf Sipâh-ı nîkuvân râ bûd ser-hayl	Serâmed hûsn-i ü vez düzahî şod Feağşî vechuhu qat'ân mine'l-leyl	Kıt'Ôa/1	. - - / . - - - / . - -	Qıt'Ôa-i Câmî
186b derkenār 419	Veysi	Hakîm-i Mutlaqun ger olmasa bir işde taqđiri Müfîd olmaz hezâr erbâb-ı Ôaqlun re'oy ü tedbjiri	Hezârân cevşen-i pûlâd ile qat qat zirih geys Kişi men'Ô eylemez kavş-i qazâdan atılan tñri	Kıt'Ôa/1	. - - / . - - - / . - - - / . - - -	Qıt'Ôa-i Veysi
187a derkenār 420	Müselle m	Hażer men'Ô-i qader kılmaz ne deñlü güşiş eylersen Qazâ-yı mübremün mümkün degül sa'ôy ile tağyiri	Qader levhine baqmaq çün ki yoq maqdûrun ey [insân] Müselle ol qazâyâ terk idüp bu re'oy ü tedbjiri	Kıt'Ôa/1	. - - / . - - - / . - - - / . - - -	Qıt'Ôa
187a derkenār 421	Hakkı	Zamâne halkını fehm eyle olma sen mağrûr Göñülde dösti bulup her nażardan ol mestûr	Çü nâsa nâsdur âfet bu nâsî ol nâşî Ki Rabb-i nâs ile bulsun dil üns olup mesrûr	Kıt'Ôa/1	. - - / . - - - / . - - / . - -	Qıt'Ôa Li-Ibrâhîm Haqqı
187a derkenār 422	Hakkı	Bahr-i nefes ki Öışkdan olmış yûzi cihân Emvâcidur havâdiş-i Ôâlem Ôale'd-devâm	Çün mebd'ôü me'Ôâdimuz ol Öışk imiş hemân Biz ara yirde keşret-i mevhumuz es-selâm	Kıt'Ôa/1	. - - / . - - - / . - - - / . - -	Qıt'Ôa Li-Ibrâhîm Haqqı
187a derkenār 423	Hakkı	Kimem ben ü ğam-ı Ôâlem nedür cihân qanden Çü yemdeyem ğam-ı bârân u nâvidân qanden	Diyâr-ı yârûme varmam niçün bu mezbeleden Münâsebet ne vatan qande hâk-dân qanden	Kıt'Ôa/1	. - - / . - - - / . - - - / . - -	Qıt'Ôa Li-Ibrâhîm Haqqı
187a derkenār 424	Hakkı	Dilâ terk it bu zindânî bu miñnet-hânedür fânî Bul ol gülzâr-ı dîvânî ki ferş-i âsümân olmış	Ma'Ôâzallâh ki insânun teni zindânîdur anun Te'Ôâlallâh ki ÔAnkâ'nun yiri [teng] âşiyân olmış	Kıt'Ôa/1	. - - / . - - - / . - - - / . - - -	Qıt'Ôa Li-Ibrâhîm Haqqı
187a derkenār 425	---	Dîvân hâleti yaraşur vaşf olınsa kim Miftâh olup açar bize bâb-ı belâğati	Vaşf-ı maqâlin itse n'ola anlar iktizâ Her şafhasında var nice mahşûs hâleti	Kıt'Ôa/1	. - - / . - - - / . - - - / . - -	Qıt'Ôa
187a 426	---	Fikr-i bülbül heme ân est ki gül şod yâreş Gül der endişe ki çün Öişve koned der kâreş		Kıt'Ôa/1	. - - / . - - - / . - - - / . - -	Qıt'Ôa
187a 427	Sâbit	Üç hoqka devâtuñda didi yâr ne vardur Didüm ki eyâ husrev-i şîrîn-i şeker-leb	Zülf-i siyehün la'Ôl-i lebün çeşm-i kebûduñ Evşâfını tahîr için üç dürlü mürekkeb	Kıt'Ôa/1	. - - / . - - - / . - - - / . - -	Qıt'Ôa-i Şâbit
187a 428	Kâni	Nigâh-ı yâre qarşu qarşu varmaq qahramânluqda Kemân-ı ebruvân qahrını çekmek pehlevânluqdur	Seni ol ğamzelerden gözlerüm ısırdı gördükde Seni görmeqde ammâ Őaşîqa ğayet ziyânluqdur	Kıt'Ôa/1	. - - / . - - - / . - - - / . - -	Qıt'Ôa-i Kânî
187a 429	Mevlâna	Çâr ma'Őñ çâr ma'Őñ râ der est Ger nedârñ ma'Öni-yi der kilîd	Her derñ râ yek kilîdj ber ser est Hâne-i to çün serây-ı bî-der est	Kıt'Ôa/1	. - - / . - - - / . - - - / . - -	Su'âl-i Hażret-i Mevlânâ Quddise Sırruhü'l-Ôulyâ

187a 430	Sultân Veled	Çâr maÖnî çâr rûh-i ekber est ÔAkl ü fehm ü fikr ü hat ü rā kilîd	Ĥāk ü bār ü âhet âteş ender est Ger tevânî best ender bihter est	KıtÔa/1	-. - -/-.- -/-.-	Cevâb-ı Ĥazret-i Sultân Veled Ĥuddise Sırrehü
187a 431	----	Ezâdâ[d]ur [ol] Ôanâsır-ı Ôâlem sebeb budur K'olmaz mürekkebât-ı mevâlîde iÔtidâl	Çün iÔtidâl bulmaya ezâdâ lâ-cerem Terkîb-i Ôuğdesi bulur elbette iclâl	KıtÔa/1	--/-.-/-.- -/-.-	Naẓm
187a/ 187b derkenâr 432	Pertev	Senûñ pertev-gedâ-yı nûr-ı vechûñ ey şeh-i levlâk Semâda mihr-i rahşândur ki andan mâh-tâb oldı	Yazarken nûr-ı hûsnûñ hâme-i şanÔat-ger-i vechûñ Berây-i imtiĤân bir noĤta koydı âfitâb oldı	KıtÔa/1	.- - -/-.- -/-.- -/-.-	ĤıtÔa-i Pertev der-NÔat-i Nebevî
187b derkenâr 433	Pertev	Gitmede Ôömr-i güzeste mergûñ istiĤbâline Mihnet ü ġamla geĤen demlerde istiÔcâline	VaĤt-i mâẓiden kıyâs it Pertevâ müstakbelin Böyle dünyâ-yı denî ġam-hârınûñ vay Ĥâline	KıtÔa/1	-. - -/-.- -/-.- -/-.-	ĤıtÔa-i Pertev Efendi
187b derkenâr 434	Vehbi	İtmezdi tefavvûĤ baĤa taĤtumda olanlar Olsaydı benüm de tayanur püşti ü penâhum	Ger piş-rev-i ehl-i maÔârif dahi olsam Pesmânde ider çäre mi var baĤt-ı siyâhum	KıtÔa/1	--/-.- -/-.- -/-.-	ĤıtÔa-i Vehbî der- ĤaĤķıTeĤaddüm-i Nâ-Ehlân
187b derkenâr 435	Ġalib	Âmedem bâ umîdem u bîm hezâr Bu Ĥudâ vü Resûl haberî kon	Ey Ĥudâvend-i feyz-baĤş-ı cihân Gul-i mâ rā ġuşâde haberî kon	KıtÔa/1	-. - -/-.- -/-.-	ĤıtÔa-i Ġalib
187b derkenâr 436	-----	Eyâ müznibnûñ şefîÔ-i şefîķı Dem-i rûz-ı maĤşer bizi sen esirge	Şarâb-ı ġünâha nemekdür şefâÔat Olur riẓe-i milĤ ile bâde sirk	KıtÔa/1	.- -/-.- -/-.- -/-.-	İstişfâ
187b derkenâr 437	İzzet	Dîdeden şu yirine Ĥan aĤacak dem geldi Kerbelâ ġünleridür aĤla MuĤarrem geldi	Ôlzzet aĤmazdı Yezjdi Ôacabâ n'oldı sebeb Var ise Ĥâtırına ehl-i cehennem geldi	KıtÔa/1	..- -/-.- -/-.- -/-.-	Der-Nefrîn-i Yezjd-i Peljd aleyhi mâ yestâĤķ
187a- 188a derkenâr 438	İzzet	Ĥanıyla eger tolsa Yezjdûñ yidi deryâ Bir Ĥatresine Ĥûn-ı Ĥüseyn'ûñ bedel olmaz	Cüş itse yem-i rahmeti kâfirlere ĤaĤķ'ûñ Düzahda anuñ Ôafvı yine muĤtemel olmaz	KıtÔa/1	--/-.- -/-.- -/-.-	Der-Nefrîn-i Yezjd-i Anjd ÔAleyhi Şedjdi'l-vaÔjd
188a derkenâr 439	İzzet	Sende yoksa dahi elem çekme Kenz-i Mevlâda şîm ü zer bî-Ĥad	Ki buyurmuş Ĥalîfe-i bi'l-ĤaĤķ Żemine'llâhü rızķa külli eĤad	KıtÔa/1	..- -/-.- -/-.-	Der-Taẓmîn-i Kelâm-ı İmâm ÔAlî Kerremallâhü VecĤehü
188a derkenâr 440	Münîf	Ger Ôâsiyân-ı düzehiyândan bir ehl-i cürm Seyr itse ol kıyâmeti kim ol zamân olur	Bîrûn idüp dilinden o dem bîm-i düzahi Meydân-ı maĤşer aĤa riẓâz-ı cinân olur	KıtÔa/1	- -/-.- -/-.- -/-.-	ĤıtÔa Li'l-Mevlâ Münîf

188a derkenār 441	Münif	Zi dide eşk-i nedāmet be nev'Ö bāyed kerd Der-i nżā-yı Hudā rā rücū' bāyed kerd	Pes ez günūdegi hāb-i merg fāōide nįst Ŗllāc-ı vākıŖa piş ez vuķuŖ bāyed kerd	KıtŖa/1	.-./.-.-./.-.-	KıtŖa Li'l-Mevlā Münif
187b 442	-----	Bād[e]nün vardu[r] humārı Ŗālem-i Ŗıřķuñ ğamı Her řafātuñ bir ğamı var her ğamuñ bir Ŗālemi	Hāk-i mihnet āb-ı ğırye bād-ı āh [u] nār-ı Ŗıřķ Dest-i ķudret bŖyle taŖmır itdi cism-i ādemi	KıtŖa/1	.-.-./.-.-./.-.-	KıtŖa
187b 443	-----	Hāhı ki nebāřı be sefer Ŗāciz ve dil-teng Der zır-i ķadem mūr Ŗ milh rā nekonį leng	Hem yār Ŗ muřāhib be keşı bāřı ki bāřed Hem mezheb Ŗ hem millet Ŗ hem meşreb Ŗ hem reng	KıtŖa/1	.-.-./.-.-./.-.-	KıtŖa
187b 444	-----	Herkes ki dem zened zi siyādet be nezd-i halkı Bāver mekon eger bŖd Ŗ fiŖl-meřel velį	Seyyid boved keřı ki hŖveydā řeved ez Ŗ Hulķı Muħammed Ŗ keremi Murtażā ŖAlį	KıtŖa/1	.-.-./.-.-./.-.-	Belde-i İstānbŖl ŖArzında
187b 445	Pertev	GŖñŖl sermest-i řasret çeřm-i terdŖr cām-ı leb-rįzi Ne yapsam ne ile dem-sāz olsam āh seher-hįzi	İder cŖn mihŖ Ŗ meh rŖsen bu sırr-ı aŖŖamı Pertev Kemāl-i Ŗıřķ-ı Mevlānā Hayālį řems-i Tebrįzi	KıtŖa/7	.-.-.-./.-.-.-./.-.-	KıtŖa Li-Pertev Paşa
188a 446	-----	Ol ğonce-i ser-mest řabāh Ŗldı uyansun Ėyine-i mŖl ğŖl yŖzini ğŖrsŖn utansun	řŖrĖde-edā perçemi cıkķuķa fesinden ŖflāderlŖñ āh cıķar her nefesinden	KıtŖa/1	.-.-./.-.-./.-.-	KıtŖa
188a 447	Kāni	Ėubār-ı pāyŖne almam cihāmı yā ResŖlallāh Degişmem mŖyuña heft-āsŖmānı yā ResŖlallāh	Duyınca maķdem-i teřřŖñ Ėdem şulb-i pākinden Degiřdi ħabbeye bāĖ-ı cināmı yā ResŖlallāh	KıtŖa/1	.-.-.-./.-.-.-./.-.-	KıtŖa-i řerif-i Kānį der-NaŖt-i ResŖl-i Bārį
188a 448	Sālim	ĖŖrdŖķce keder çerhden ey Sālim -i nā-çār Sen dāmen-i teslįme yanař olma mŖkedder	TaķĖire Ŗilāc eyleyimez olsa FelātŖn Elbette olur her ne ise emr-i muķadder	KıtŖa/1	.-.-./.-.-./.-.-	KıtŖa-i Sālim
188a 449	Mustafa (Sutan)	Yıkılupdur bu cihān şanma ki bizden dŖzele İřimŖz ķaldı bezm-i merħamet-i Lem-Yezele	řimdi rebāb-ı saŖādetde gezen hep hāzele Devleti çarħ-i denį virdi ķamu mŖbtezele	KıtŖa/1	.-.-./.-.-./.-.-	KıtŖa-i Sultān Muřtafā Hān ŖAleyhi Raħmeti'r-Raħmān
188a 450	RāĖıb	Niceler almadı kāmŖñ bu cihānda tezele FelegŖñ devri mutābıķ yine bezm-i ezele	řanma ey dil ki saŖādet bula bir dem hāzele Virdi Hallāk-ı cihān mŖbtezelį mŖbtezele	KıtŖa/1	.-.-./.-.-./.-.-	NařĖre-i şadr-ı AŖŖam Meħmed RāĖıb Paşa
188a- 188b 451	İsāmedd in	Devr-i Ŗālem bu siyāk Ŗzre muvāfiķ ezele Bu sipihre işini uyduramaz bir hāzele	MŖbtezellere ķalursa iřimŖz gelmez ele Yine erbāb-ı saŖādetle meğer kim ezele	KıtŖa/1	.-.-./.-.-./.-.-	NařĖre-i Ŗİsāmeddįn Efendi
188b 452	Leziz	Bāřımız baĖlāyalum MuķĖir-i rŖz-i ezele Hele dil vimeyelŖm źerre ķadar mŖbtezele	Ne ķadar ser-keş olursa bu cihānda hāzele Çekme ğam ŖĖrayacaķđur Ėadab-ı Lem-yezele	KıtŖa/1	.-.-./.-.-./.-.-	NařĖre-i řeyhŖ'l-İřlām Leziz Efendi
188b 453	-----	Her ğamı rā řādį der pey boved dil-řād dār Hıç derĖđ nįst k'Ŗ rā nįst dermān ğam meħor	Bį seher herkes nemāneř řām bį-sebrį mekon Her çe dŖřvār est rŖzį Ėerdeř āřān ğam meħor	KıtŖa/1	.-.-./.-.-./.-.-	KıtŖa
188b 454	-----	Ey dil ŖināyetĖŖr řaņa Ėer Ŗıřķdan Ėelse belā Ŗİřķ-ı mecāzıĖŖr hevā Ŗİřķ-ı ħaķıķı mŖnteħā	MaŖřŖķ eger insān olur ol Ŗıřķ-ı yār-ı cān olur MaŖřŖķ[a] cān Ėirān olur cān yārdur Ŗıřķ-ı Hudā	KıtŖa/1	.-.-./.-.-./.-.-	KıtŖa
188b 455	-----	Mizāc-ı kevn cŖ sŖy-i řesād rŖy nihād Belā-yı Ŗac fŖrŖ reft pāy-ı EflātŖn	UsŖl-i nabz cŖ řod mŖnħarif zi conbiř-i ařl Nekerd fāōide der dest-i BŖ ŖAlį KānŖn	KıtŖa/1	.-.-./.-.-./.-.-	KıtŖa
188b-		Eħlen be vaķt-i mānsıb maŖŖŖlį	Bāz cŖn der Ŗamel řŖrŖ konend		.-.-./.-.-./.-.-	KıtŖa Li-Hāřret-i Mevlānā

189a 456	Mevlāna	Heme Şiblî vü Bāyezîd şevend	Heme Şemr ü heme Yezîd şevend	KıtÔa/1		
189a 457	-----	Zihî Ôatâ vü nevāl ü zihî celāl ü şeref Zihî kemāl ü cemāl [û] cemîl celle celāl	Muḳaddes-i ceberût u müsebbih-i melekût Yüsebbihüne lehü bi'l-ğudüvvi ve'l-âşāl	KıtÔa/1	.-./.-./.-./.-	ḲıtÔa
189a 458	Vehbi	Ol mefhar-i kevneyne idüp rāh-nümālûḳ Cibrîl idi bir peyk-i şitābān-ı Muḥammed	Ḳadr-i şeb-i miÔrāci içün Ôıyd idüp çarḥ Cedj-i felegi eyledi ḳurbān-ı Muḥammed	KıtÔa/1	-../.-./.-./.-	ḲıtÔa-i MiÔrāciyye Li-Vehbî Efendi
189a 459	-----	Risālet tahtınuḡ sultānidür ol mefhar-i Ôālem Muḥammed nāmına çekmiş ḳalem levḥ üzre tuḡrāyı	Keşide ebruvānı nūr ile dıvān-ı Bārîde ŞefâÔat emrine böyle çeker tevḳîÔ-i ġarrāyı	KıtÔa/1	.-.-./.-.-./.-.-	Be-Tuḡrā-yı Muḥammed-i Seyyidi'l-kevnayn ve's-şāḳaleyn Nivîşte Şod
189a 460	Vehbi	Yâ İlāḡ ne söylerem bilmem İtdüm enfās-ı Ôömrî cümle tebāḥ	Eyle āhir nefesde lutfuḡla Ḳavlümü lâ-ilāhei'llallāḥ	KıtÔa/1	.-.-./.-./.-	ḲıtÔa-i Vehbî
189a- 189b 461	Gālib	Konem keşf-i sır ger to rā bâver est Çe sırıḡ ki bâ dın-i Ĥaḳ rehber est	Zi Şems ü [zi] Monlā şevem tercümān Ger ümmet Muḥammed gerem Ḥayder est	KıtÔa/1	.-./.-./.-./.-	ḲıtÔa-i Gālib
189b 462	-----	İlāḡ be-cāḡ-i Nebiyy-i güzîn Beni nār-ı düzehden eyle emîn	Revā mı bu Ôızzet cehennemde yansun Cenābuḡ iken Erḡamü'r-Rāḡimîn	KıtÔa/1	.-./.-./.-./.-	Münācāt Be-Cenāb-ı Ḥazret-i Ḳādiyyi'l-Ĥacāt
189b 463	-----	Şeyhine eylemiş mürjdi suôāl İsm-i aÔzamdan ala tā ki haber	Pîr-i kāmîl dimiş ki Mevlā'nunḡ Bilemem ḳanḡi ismidür aşḡar	KıtÔa/1	.-./.-./.-./.-	Der-Ĥaḳḡ-ı İsm-i AÔzam
189b 464	-----	Bahtum gibi dünyāyı siyāḡ eyle İlāḡ Muḡtāc-ı ziyā-pāşını āḡ eyle İlāḡ	Bilsün o kamer-çihre cüvān ḳadrini anuḡ Her āḡumı reşḡ-āver-i māḡ eyle İlāḡ	KıtÔa/1	.-./.-./.-./.-	Münācāt
189b 465	-----	Dest-i kütāḡımızı itmemiş Allāḡ resā MenbaÔ-ı lutfını yohsa elümüzle ḳaparuz	Bize vîrsün mi Ḥudā āb-ı ḡayāt-i tevḡḡ Ḥızrı bulsak reh-i źulmetde külāḡı ḳaparuz	KıtÔa/1	.-.-./.-./.-./.-	Der-Şikāyet-i İrtikāb-ı Zamāne
189b- 190a 466	Ayni	Ne dem tertîb-i dıvān eylese sultān-ı bismillāḡ Kerrübiyyün olur ārāyîş-i Ôunvān-ı bismillāḡ	Dizüp cünd-i ḡurûfi şaf-be-şaf şāḡn-ı belāḡatde Sūḡan iḡlîmini teshîr ider ḡāḡān-ı bismillāḡ	KıtÔa/1	.-.-./.-.-./.-.-	ḲıtÔa-i ÔAynî
190a 467	Ayni	Be bezm ender āmed şobān māḡveş Nîger gerden ü źulf ü cism ü lebeş	Sefîd ü siyāḡ u latîf est ü nāb Zi kāfur ü müşḡ ü ḡarîr ü şarāb	KıtÔa/1	.-./.-./.-./.-	ḲıtÔa-i ÔAynî Der-ŞanÔat-ı Leff ü Neşr-i Müretteb
190a 468	Ayni	Bir bendesine lutf idicek Ḥazret-i Mennān Ednā şeyô ile eyler anı şāḡ-ı dil-āḡāḡ	Ne cebr ü ḳadîr var ne irādet ḡul elinde Bunlar heme bir vāsîtadur ortada bi'llāḡ	KıtÔa/1	.-./.-./.-./.-	ḲıtÔa-i ÔAynî
190a 469	Ayni	Şoḡanma sākîyā aslā müdāma Ĥelāli gel ḡaruşdurma ḡarāma	Ki bir mezḡeb buḡa olmaz müsāÔid Yatar mı bir yataḡda bint ü vālid	KıtÔa/1	.-.-./.-.-./.-	Ve lehu ÔAynî
190a 470	Sāmî	Yâ İlāḡ bu tuḡḡe mecmûÔa Ser-be-ser toldıḡn naşîb ile	Ĥatt-ı dilberle źulf-i yār gibi Dil-fırîḡ oldıḡn naşîb ile	KıtÔa/1	.-./.-./.-./.-	ḲıtÔa- i Sāmî

190a- 190b 471	Sâmi	Meclisde muşhaf-ı ruh-ı dildârî dün gice Bûs itmege teveccüh iderken rakib-i dün	Ol gül-Öizâr geldi didi “lâ-yemessühü” Ben bûs eyleyüp didüm “ille”l-mutahherün”	KıtÔa/1	- - / - - / - - / - -	KıtÔa-i Sâmi
192b 472	----	Tersem ez nefis-i bed-i hod k’û netersed ez Hudâ Yâ ğıyâsü’l-müstağışın neccinâ mimmâ nehâf		Müfred/1	- - - / - - - / - - - / - - -	Beyt Der-Farz-ı Mülemma
192b 473	Sâ’id	Mâh-rüyân guşâde-rû bâşend To ki pûşidej meğer zıştj		Güfte/1	- - - / - - - / - -	Güfte-i Hâzret-i Şeyh Sa’idj
192b 474	-----	Nev-cevânân keşide-kad bâşend To ki ham geştej meğer pûştj		Müfred/1	- - - / - - - / - -	İn Beyt-i Cevâbuhâ lâ-bihâ
192b 475	-----	Ve levla’s-ş-i’ru bi’l-Öulemâi yezrj Le küntü’l-yevme eşÔaru min Lebîd		Müfred/1	- - - / - - - - / - - -	Beyt
192b 476		Bugün Ôarz eyledüm derd-i derûnum saġa sultânüm Hemân mahzâ kerem himmet efendüm seyrde ħalmışdur		Müfred/1	- - - / - - - - / - - - -	Beyt
192b 477	Sâbit	Yine haylî senüñ dendânûġa vâbestedür vâ’iz Niġârûñ çözmê dirler bir ħumâş var çintiyânunda		Müfred/1	- - - / - - - - / - - - -	Müfred Li-Sâbit
193a 478	Kâni	O âfet Ôaşıġ-ı nâ-çârî nâz eyler gider gelmez Ġam-ı eyyâm- ı hicrânî dirâz eyler gider gelmez		Müfred/1	- - - / - - - - / - - - -	Müfred
193a 479	Kâni	Bir vaġt ola ki cevre peşimân olasın sen ÔĀşıġlarınuġ derdine dermân olasın sen		Müfred/1	- - / - - / - - / - -	Beyt Li-Kâñj
193a 480	Kâni	Ey cân seni ben şinede beslersem Ôaceb mi Ben isterem ol Ôıydda ħurbân olasın sen		Müfred/1	- - / - - / - - / - -	Ve lehu Eyzan
193a 481	Kâni	Kâñj şaġınup eyleme tahġir be-ġaflet Rindân-ı sebûk-meşreb-i peymâne-be-desti		Müfred/1	- - / - - / - - / - -	Ve lehu Eyzan
193a 482	Gâlib	Men ü âsüdeġi-i säye-i râġat heyhât TâliÔ-i tîre vü ħurşid-i saÔâdet heyhât		Müfred/1	- - - / - - - / - - - / - -	Müfred Li-Cenâb-ı Hâzret-i Şeyh Gâlib Raġmetillâhi ÔAleyh
193a 483	Gâlib	Dil nûş-ı mey-i nâbdan olmaz mütelezziz Âteşdür o çün âbdan olmaz mütelezziz		Müfred/1	- - / - - - / - - - / - -	Ve lehu Müfred Li-Cenâb-ı Hâzret-i Müşârünileyh
193a 484	Gâlib	Çeken piyâleyi pâ-der-rikâb olup gidiyor Gelen bu meclise mest ü ħarâb olup gidiyor		Müfred/1	- - - / - - - / - - - / - -	Ve lehu Müfred Li-Cenâb-ı Müşârünileyh Ĥuddise Sırrehü
193a 485	Gâlib	Ebruvânında yazar ol seyyid-i Ôâlî tebâr Lâ-fetâ illâ ÔAlî lâ-seyfe illâ Zü’l-fîġâr		Müfred/1	- - - / - - - / - - - / - -	Ve lehu Müfred Li-Cenâb-ı Müşârünileyh Ĥuddise Sırrehü

193b 486	Gâlib	Müjgân-ı hûn-nisâr çeker rûz-ı Ŗışkuñı Bes pençe-nâb pençe-i mercânsın begüm		Müfred/1	-. - -/-. - -/-. - -/-. - -	Ve lehu Müfred Li-Cenâb-ı Müşârûnileyh Kıddise Sırruhu'l- ŖAzız
193b 487	Gâlib	ŞemŖ-i ârâyişde âğüş-ı fânûs itmeyen Rûzgâr eksükligidür rûzgâr eksükligi		Müfred/1	-. - -/-. - -/-. - -/-. - -	Ve lehu Müfred Li-Cenâb-ı Müşârûnileyh Kıddise Sırruhu'l- ŖAzız ve Nefe'anallâhu bi- Kerâmâtihi
193b 488	Gâlib	Düşdi etfâl-i çemen başına ferr-i devlet Allâh Allâh neler görse gerek çeşm-i hü mâ		Müfred/1	. - -/-. - -/-. - -/-. - -	Ve lehu Müfred Li-Cenâb-ı Ėazret-i Şeyh Gâlib Rahmetillâhi ŖAleyh
193b 489	Gâlib	Behr-i Muhammed est çü içâd-ı kâinât Hûn-i Ėüseyn mücib-i Ŗidâm-ı Ŗâlem est		Müfred/1	- -/-. - -/-. - -/-. - -	Ve lehu Müfred Li-Cenâb-ı Müşârûnileyh Kıddise Sırruhu
193b 490	Gâlib	Ki âmüzed edâ-yı nutk-ı ân çeşm-i suhan-gü râ Ki sâzed mehd-i Ŗış-ı der Ėarem mihrâb-ı ebrû râ		Müfred/1	. - -/-. - -/-. - -/-. - -	Ve lehu Müfred Li-Cenâb-ı Müşârûnileyh Kıddise Sırruhu
193b 491	Gâlib	Fenâdalar tamaŖ-ı büseye fülâna düşer O şüh kimseye bir büse bir fülân mı var		Müfred/1	. - -/-. - -/-. - -/-. - -	Ve lehu Müfred Li-Cenâb-ı Müşârûnileyh Kıddise Sırruhu
194a 492	-----	Bir perde asdı Ėalvete vâŖiz de başladı Dellâk ile mülâŖabeye çün hayâl-bâz		Müfred/1	- -/-. - -/-. - -/-. - -	Müfred
194a 493	Gâlib	Çeşme-i mihr-i Nîl-veş taşıdı Cünd-i FirŖavn-bân-ı şeb şaşdı		Müfred/1	. - -/-. - -/-. - -	Müfred-i Şeyh Gâlib
194a 494	Nâbi	Bu zühd ü ri yâ başına Ėalkuñ ne belâdur MaĖrûm ider erbâbını zevk-ı dü-cihândan		Müfred/1	- -/-. - -/-. - -/-. - -	Müfred Li-Yûsuf Nâbî
194a 495	Nâbi	Nice kıbil ol perîye dem-i hübdâ neẖẖâre Nigeğ itsem nihânî müjeler tebessüm eyler		Müfred/1	-. - -/-. - -/-. - -/-. - -	Ve lehu Müfred Li-Nâbî-i MerĖûm
194a 496	Nâbi	Ol tâŖife-i zühd-perestüz ki şafâdan Ŗİyd eylerüz evvelki güninden Ramazânıñ		Müfred/1	- -/-. - -/-. - -/-. - -	Ve lehu Müfred Li-Nâbî-i MerĖûm
194a 497	Nâbi	Gerçi kumâş-ı tevbeye yok kıbiliyyetüm Ammâ Ŗinâyet-i ezelî rûz-merredür		Müfred/1	- -/-. - -/-. - -/-. - -	Ve lehu Müfred Li-Nâbî-i MerĖûm
194a 498	Nâbi	Ne kıdar şâf-be-şâf olursa da erbâb-ı kemâl Yine şadra geçecek Ėaķ bu ki sultânumdur		Müfred/1	. - -/-. - -/-. - -/-. - -	Ve lehu Müfred Li-Nâbî-i MerĖûm
194a		Yâri taŖlîm idüp âğyâr ile nerd oynamada			. - -/-. - -/-. - -/-. - -	Ve lehu Müfred Li-Nâbî-i

499	Nābi	Zār idüp haşmumı āhir gözüme yeñdürdüm		Müfred/1		Merhûm
194b		Hiç birinde ârzü yok ârzü-yı vaşl-ı yār			-. - -/. - - -/. - -	Ve lehu Müfred Li-Nābj-i
500	Nābi	Biz hezārān hātır-ı nā-şāde girmiş çıkmışuz		Müfred/1		Merhûm
194b		Şayd olınmaz ele girmez yetiş[il]mez Nābi			-. - -/. - - -/. - -	Ve lehu Müfred Li-Nābj-i
501	Nābi	Nice mümkün görüp āh itmemek ol āhūyı		Müfred/1		Merhûm
194b		Āteş-e früz olmasun mı Nābiyā şehri-i Haleb			-. - -/. - - -/. - -	Ve lehu Müfred Li-Nābj-i
502	Nābi	Yüz güneş baş gösterür gün doğmadan her güşeden		Müfred/1		Merhûm
194b		Sözde darbü'l-meşel îrādına söz yok ammā			. . - -/. . - - -/. . -	Ve lehu Müfred Li-Nābj-i
503	Nābi	Söz odur Ōāleme senden kıla bir darb-ı meşel		Müfred/1		Merhûm
194b		Neşāt-ı vuşlet ile karşıasına yaramuzı			-. -/. . - -/. -/. . -	Ve lehu Müfred Li-Nābj-i
504	Nābi	Durur durur dögerür tabl-ı Ōıyd-gāh gibi		Müred/1		Merhûm
194b		Mālik-i hüsn ü behā Yūsuf-ı gül-çihrelerüñ			. . - -/. . - -/. . -	Ve lehu Müfred Li-Nābj-i
505	Nābi	Rüyına hat gelicek ipligi bāzāra çıkar		Müfred/1		Merhûm
194b		FālîŌümden şöyle meşyüsem ki itmeyim iŌtibār			-. - -/. - - -/. - -	Ve lehu Müfred Li-Nābj-i
506	Nābi	Kevkeb-i bahtum girjībānumdan eylerse žuhūr		Müfred/1		Merhûm
195a		Ger kaçā çerhde hiss eylese nā-fermānı			. . - -7. . - -/. . - -	Ve lehu Müfred Li-Nābj-i
507	Nābi	Geçirür gerdanına kähkeşāndan zencir		Müfred/1		Merhûm
195a		Bir duŌā k'ola zebān-ı Nebevî'den šādir			. . - -/. . - -/. . -	Ve lehu Müfred Li-Nābj-i
508	Nābi	Ŗudsiyān dirler ise aña ser-ā-ser āmın		Müfred/1		Merhûm
195a		Nıyyeti izhār-ı Hāk olmuşdı Hālāc'ıñ hemān			. . - -/. . - -/. . -	Ve lehu Müfred Li-Nābj-i
509	Nābi	Olmaz anuñ kâbil-i inkār-ı hākķāniyyeti		Müfred/1		Merhûm
192b	Gālib	Ževķ anuñdur ki perişānlıñ cemŌıyyetdür		Müfred/1		MısraŌ Li-Cenāb-ı Şeyh Gālib
510						
192b		Lücce-i rahmeti ser cüş eyler			. . - -/. . - -/. . -	Hārfü'l-elif Li-Yūsuf Nābj
511	Nābi	Leb-i deryāda namāz-ı Ōulemā		MuŌammā/1		Rahmetillāhi ŌAleyh ŌAlj / (105 beyit)
192b		Dil çü tıflān be mekteb-i nıgehet			-. - -/. - - -/. . -	Selīm
512	Nābi	Hunde dersj lebāleb-i maŌnā		MuŌammā/1		
192b		Ser-i turreñ dil-i üftāde ile oldı dü-tā			. . - -/. . - -/. . -	Šādık
513	Nābi	ŌĀķbet buldı yine dil gibi bir bār-ı belā		MuŌammā/1		
192b		Riyā eyler derünunda ne varsa gösterür deryā			-. - -/. - - -/. - - -	Ādem
514	Nābi	Benüm oldı sirişķüm gerçi deryā bj-riyā deryā		MuŌammā/1		

192b- 193a derkenār	Nābi	O mäh-i mihribānum baḡsa bahre mihrsüz ammā Girüp bir şekle āhir yemmden sahrā olur peydā		MuṢammā/1	.- - - / . - - - / . - - - / . - - -	Süleymān
193a derkenār	Nābi	Sen bizi bj-āšinā žann itme ey hūrj-liḡā Meclis-i Őälemde ḡalmaz āšinā bj-āšinā		MuṢammā/1	.- - - / . - - - / . - - - / . - - -	Nābi
193a derkenār	Nābi	Birer gevher ser-i zülfeyn-i yāri eylemişken cā Yine baḡdum ne gördüm ol güherler oldı nā-peydā		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	Rahīm
193a derkenār	Nābi	Cānib-i nāze šitābān olsa yār-ı bj-vefā Ey dil-i šūrjde ḡalmaz vech-i tedbjr-i devā		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	Turunc
193a derkenār	Nābi	Siriḡtüm seyr idenler šandılar seyl-āb yā deryā		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	İbrāhīm
193a derkenār	Nābi	Dāmānı eylesün ruhına ol perj- niḡāb Vaşf-ı lebi anjılsa olur bj-hod āfitāb		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	Halil
193a derkenār	Nābi	SemāŐına baḡ yane yane Öaceb Olur çille-[keş] sālik-i pür-tarab		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	Ḳāsim
193a derkenār	Nābi	Zır-i zülfinde hāli oldı sebeb Giceler ḡaldı böyle bj-kevkeb		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	Celāl
193a- 193b derkenār	Nābi	Dökilür cām-ı dehānından o mest-i nāzuḡ Nābi yā cürŐa-i mey ḡāh ü gehj ḡatre-i āb		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	Muḡammed
193b derkenār	Nābi	MatlaŐ-ı hüsninde yārūḡ bir nişān seyr itdigüm Ḡāh medhūş oldı geh hüşyār ḡamdan āfitāb		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	Yūsuf
193b derkenār	Nābi	Lāyık ol hūr-veşe Őānız-ı hūr olsa niḡāb		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	Hüseyn
193b derkenār	Nābi	Neḡeşt tabö-ı me rā mürtebit be fenn-i tabjb Őİllāc-ı pā vü sereş āhirü'd-devā rāḡ est		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	Żemmi
193b derkenār	Nābi	Sıḡaj k'ez çār ḡarfeş yek muḡarrık geşte çist İnçünjn lafzj miyān-i sıḡahā-yı ferş nıst		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	Yāsım
193b derkenār	Nābi	Zülf-i lüölüŐ dārını görmekle ol meh-pārenün Rısmān-ı āsümān[a] çıḡdı hışmından bürüc		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	İsmāŐil
193b derkenār	Nābi	Yek dil olup iki cān virse eger ževḡe revāc Reşḡ olur bj-had arada eyleseḡ yüz biḡ Őilāc		MuṢammā/1	.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	Ḥasan
193b		Ez naḡar şod rüy-i ü çün nā-peḡjd			.- - - / . - - - - / . - - - - / . - - - -	Vāsi

derkenār	Nābi	Ḳatrehā-yı eşk ez dāmen çekjd		MuṢammā/1		
194a		Ol şūh idicek cāme-i Őıydiyyeyi teedjd			--/-.-/-.-/-.-	ÖÖmer
derkenār	Nābi	Horşjd-i cihān-tāba yarar cāme-i horşjd		MuṢammā/1		
194a		Çü hālī cāme setr-ken yerde döndi sāğar-ı hūrşjd ŐAceb bilmez mi anı		MuṢammā/1	.-.-/-.-.-.-/-.-.-	Hālīl
derkenār	Nābi	tolu jecād itdüğün Cemşjd				
194a		Şüreyyā-hālīnūğ taŐrjz isterse eger hūrşjd			.-.-/-.-.-.-/-.-.-	Necmü'd-djın
derkenār	Nābi	Gelince rüyına zūlfı velj bj-hod olur hūrşjd		MuṢammā/1		
194a		Felek bj-nām geşte tā zi men hālī şode sjne'sş			.-.-/-.-.-.-/-.-.-	İsmāŐl
derkenār	Nābi	Kunūn şad mihr dāred şeş cihet rā pāy hāhed zed		MuṢammā/1		
194a		Çün hamūşān reft ũ der hammām ũ kār-ı hjš kerd			.-.-/-.-.-/-.-.-	Hūsām
derkenār	Nābi			MuṢammā/1		
194a		Hum ile mey çekilüp oldı habāb efsürde			.-.-/-.-.-/-.-.-	Murtażā
derkenār	Nābi	Mey-i dil-cūda nigjın Őaksi dil oldı sāğar		MuṢammā/1		
194a		Biz helālī içicek dilbere fehmi itdi hilāf			.-.-/-.-.-/-.-.-	Rāmij
derkenār	Nābi	Didi bu şām degüldür Haleb-i Şehbādur		MuṢammā/1		
194a		Peyām-ı yār virürken neşjm sākit olur			.-.-/-.-.-/-.-.-	Bākij
derkenār	Nābi	Şabā kıyāmet eserken ğarjb sāmit olur		MuṢammā/1		
194b		Bu tokuz kat felek-i āyjne-ğir			.-.-/-.-.-/-.-.-	Yahyā
derkenār	Nābi	Başına devr ider ey mihr-i münjr		MuṢammā/1		
194b		Bām-ı çerh üzere ğurre-i enver			.-.-/-.-.-/-.-.-	Receb
derkenār	Nābi	Kūh-ı Sjnāda keşf-i peyğamber		MuṢammā/1		
194b		İtmek içün leşker-i Deccālī bir gün tārūmār			.-.-/-.-.-/-.-.-	Muhammed
derkenār	Nābi	Hātır-ı Őlsā dahi Mehdj gibi itmez qarār		MuṢammā/1		
194b		Şarāb-ı nāba virmişken dü şad zer			.-.-/-.-.-/-.-.-	Mūrtażā
derkenār	Nābi	Alup zaŐf ile zaŐf-ı zaŐfin ister		MuṢammā/1		
194b		Bulmaz ehl-i iŐtibārūğ meclisinde iŐtibār			.-.-/-.-.-/-.-.-	ŐAlj
derkenār	Nābi	Anlayan Őālem gibi nā-pāydārı pāydār		MuṢammā/1		
194b		Her zamān resm-i kitābetde müşābih görünür			.-.-/-.-.-/-.-.-	Yūsuf
derkenār	Nābi	Tarf-ı dille taraf-ı dil ikisi bir görünür		MuṢammā/1		
194b		NiŐmet-i vaşlūğ görüp emmek diler laŐlūğ göğül			.-.-/-.-.-/-.-.-	Efendi
derkenār	Nābi	El nefāyisde velj dil şinede itmez qarār		MuṢammā/1		
194b		Bu şebde her taraf bir necm gördüm şonra gün doğdı			.-.-/-.-.-/-.-.-	Şeyh
derkenār	Nābi	Görindi sjne-i mihr-i cihān-tāb üzere bir ahter		MuṢammā/1		

195a derkenār	Nābi	Ol ne ism-i turfē-terdür Nābiyā Beyyināt-ı nūn ile ʔmān olur		MuŌammā/1	-. - - / - - - - / - - -	Receb
195a derkenār	Nābi	Nābī ol ismi bil ki dil-i beyyinātınun Bir zā gelürse āhırna nev-niyāz olur		MuŌammā/1	-- / - - - / - - - -	Hasan
195a derkenār	Nābi	Rind iseñ meykedeye ayağun ile gidegör Mest olup bāde çeküp şeş ciheti terk idegör		MuŌammā/1	. . - - / - - - - / - - - -	Memi
195a derkenār	Nābi	Fevāōidden mürekkeb bir haberdür Ferāōiz sünnet üzre muŌteberdür		MuŌammā/1	. - - - / - - - - / - - -	Ferruh
195a derkenār	Nābi	Harābe-i dili taŌmje itme şarf-ı güher Göñül harāb Ōimāretdür anı dirseñ eger		MuŌammā/1	. - - / - - - - / - - - -	Hurrem
195a derkenār	Nābi	Cān her tarafa olsa n'ola pāy-endāz		MuŌammā/1	. . - - / - - - - / - - - -	Hamza
195a derkenār	Nābi	Çokdur o kadar Ōuşāt-ı Ōālem Kim anlayamaz hisābın ʔblis		MuŌammā/1	- - - / - - - - / - - -	Hasan
195a- 195b derkenār	Nābi	Şiye-i harf ü kitābetde hatā eylese de Anı bir vech ile tebdil ider ehl-i dāniş		MuŌammā/1	. . - - / - - - - / - - - -	Derviş
195b derkenār	Nābi	O şāhı şunŌ-ı Bārj āfitāb-ı baħr ü ber yapmış Kef-i derya Ōizār-ı āl-günından güher kapmış		MuŌammā/1	. - - - / - - - - / - - - -	ŌAbdu'r-Rahim
195b derkenār	Nābi	Hat geldi ruh-ı aline yār oldu müzellef Devr ile olur ālet-i taşhif muşahhāf		MuŌammā/1	- - - / - - - - / - - - -	Nūh
195b derkenār	Nābi	Çamı ol rüz ki sāger pür ola şişe tehj Dest-i düzdāna muŌādil ola dāmān-ı hilāf		MuŌammā/1	. . - - / - - - - / - - - -	Nābī
195b derkenār	Nābi	Naqş-ı gevherden şenā-verler görince baħr-i şāf Her biri semt-i münāsib tutdı bir lāf ü güzāf		MuŌammā/1	-. - - / - - - - / - - - -	Cāmī
195b derkenār	Nābi	Cāy-ı elifde Ōaks-i elif menzil-i elif Gördüm elif ki kaŌideden oldu muhtelif		MuŌammā/1	- - - / - - - - / - - - -	Çasim
195b derkenār	Nābi	İrişdi şubh-ı cüvānı gel eyle himmeti şarf Tamām geldi zamān-ı şikār-ı tāoir-i harf		MuŌammā/1	. - - / - - - - / - - - -	Ebdāl
195b derkenār	Nābi	Gerdiş-i devr-i cān-güdāz el-hağ Cāme-hāzb-ı kelim olur ancağ		MuŌammā/1	. . - - / - - - - / - - -	Yūsuf
196a derkenār	Nābi	Djde-i bñişe dil-beste nemek Gel medār ol aña ey mihr-i felek		MuŌammā/1	. . - - / - - - - / - - -	Muhammed ŌAlj

196a derkenār	Nābi	Ḳādī-i şerʿ-i mahabbet hūkm ider tefriḳine Birbirine girse şerʿān mülḳide cān ü tenūḡ		Muʿāmmā/1	-.- -/-.- -/-.- -/-.-	Şükri
196a derkenār	Nābi	Bilmem ne ʿāceb hāleti var ebr-i bahāruḡ Çeşmān gibi girye ider ʿāşık-ı zāruḡ		Muʿāmmā/1	--./.- -./.- -./.-	Hasan
196a derkenār	Nābi	Destine bir nūsha-i mişbāh alınca ol melik Üç nuḳat dībāceden bir āhirinden itdi ḥak		Muʿāmmā/1	-.- -/-.- -/-.- -/-.-	Hamza
196a derkenār	Nābi	Peri pervāze gelse ʿāndelībūḡ Ḥisāb üzre çıkar nāmı ḥabībūḡ		Muʿāmmā/1	.- - -/-.- - -/-.-	ʿAlī
196a derkenār	Nābi	Şordum ismin didi ol māh-ruh-ı mihr-cemāl Naḳş-ı rüyumdaki ḥālın ikisin vir birin al		Muʿāmmā/	.-.- -/-.-.- -/-.-.-	Nūḥ
196a derkenār	Nābi	Meh hilāl olsa da olur yine māh kāmīl Dil dü-nīm olsa da āhir yine dildür yine dil		Muʿāmmā/1	.-.- -/-.-.- -/-.-.-	Hālid
196a- 196b derkenār	Nābi	Sāde-rüyān-ı bihişte ḥst-kār olmaḡ güzel Hayli dūr-ā-dürdur maḥşer zamān ister göḡül		Muʿāmmā/1	-.- -/-.-.- -/-.-.-	ʿÖmer
196b derkenār	Nābi	ʿAcebdür ol kemān-ebrü vişāle olmamaḡ ḳāʾil Baḳılsa dāmen-i hürşid ü māha dest-res ḳābil		Muʿāmmā/1	.-.- -/-.-.- -/-.-.-	Haydar
196b derkenār	Nābi	Ḥamd-i Ḥaḳḳa pāre pāre olup eyler ihtimām Çerhde māh-ı nevī geh nısf gördüm geh tamam		Muʿāmmā	-.- -/-.-.- -/-.-.-	Allāh
196b derkenār	Nābi	Şems tulūʿ eyledi niyyet-i şavm eyledüm		Muʿāmmā/1	.-.- -/-.-.- -/-.-.-	ʿİsmet
196b derkenār	Nābi	Şafā-yı şine-i ʿuşşāka olamaz mahrem Derün-ı dāḡ-ı dile secde itse de merhem		Muʿāmmā/1	.-.-/-.-.- -/-.-/-.-	Aḥmed
196b derkenār	Nābi	Gören “Yā-sın” okurken vaḳt-i ḥüsnin bir zamān yārūḡ Gelüp devr-i perişān hattı itdi rüz-ı ḥüsnin şām		Muʿāmmā/1	.-.- -/-.-.- -/-.-.-	Ḥasan Ḥüseyn
196b derkenār	Nābi	Ol hilālī pūş-ı nūş eyler müdām āb-ı harām Dökdü ḳatre dāmına naḳşın gören mānend-i cām		Muʿāmmā/1	-.- -/-.-.- -/-.-.-	Mūsā
196b derkenār	Nābi	Dile terahhüm idüp itsün ol perī termīm Göḡülde olsun aḡa ser-nihāde-i teslīm		Muʿāmmā/1	.-.- -/-.-.- -/-.-.-	Muhammed
196b- 197a derkenār	Nābi	Fārem-i çārümde sermā-germ idüp hengāmesin Geydi ʿābā-yı mücerred yine kendü cāmesin		Muʿāmmā/1	-.- -/-.-.- -/-.-.-	Müfred
197a		Pür idüp çerhi āb-ı müşg-eşān			.-.- -/-.-/-.-	Selmān Emīn

derkenār	Nābi	İtdi āgüş-ı ābi қatre mekân		MuṢammā/1		
197a		Қалмаdı Ferhād-veş Őālemde bir šāhib-cünün			-. - /-. - /-. - /-. -	Feršād
derkenār	Nābi	Kim harāb oldı diger-gün oldı anı bı-sütün		MuṢammā/1		
197a		Zır-i gışūdan olınca ruh-ı pūr-tābı Őyān			. . - /-. - /-. - /-. -	ŞaŐbān
derkenār	Nābi	Şandılar kim gice hūrşjd tulūŐ itdi hemān		MuṢammā/1		
197a		Destine dāōire almış o gül-i perde-birün	Ser-i zūlfı gıbi düşdi zenaḥından gördüm		. . - - /-. - /-. - /-. -	Ramažān
derkenār	Nābi	Tā ide nağme ile ḥüsnini bezmüñ eفزün	Her taraf dāōireye bir Őaraқ-ı şerm-nümün	MuṢammā/2		
197a		Қадір mi senüñ meh ola қарşuңda nümāyān			- - /-. - /-. - /-. -	Bekir ÖAlı
derkenār	Nābi	Bir kez hele mirōāte baқ ey husrev-i ḥübān		MuṢammā/1		
197a		Ten-bürehe seher ü şām eger görse beni			. . - /-. - /-. - /-. -	Bāқı
derkenār	Nābi	Şerm ile eyler idi terk-i maḥabbet Mecnün		MuṢammā/1		
197a		Āh-ı dāmen-sūzum irdi yaқdı ebrün dāmenin			-. - /-. - /-. - /-. -	İshāқ
derkenār	Nābi	Yandı ammā kim ser-i dil āh-ı āteş-bārdan		MuṢammā/1		
197b		Göñül rāhib gıbi her naқşa māōıl olma gaфletden			. - - /-. - - /-. - - /-. - -	ÖAlı
derkenār	Nābi	Sen it dıvār naқsın farқ dest-i şunŐ-ı қudretden		MuṢammā/1		
197b		Gerқı pāmāl-i Őitāb olur göñülsüz iş gören			-. - /-. - - /-. - - /-. - -	Bekir ÖAlı
derkenār	Nābi	Merdüm-i Őānıfdür anı gördiginde dil viren		MuṢammā/1		
197b		Lāyık mı fününden içmemek şu			. - - /-. - - /-. - -	ÖAlı
derkenār	Nābi	Āb-ı Őulemā hod āb-ı dil-cū		MuṢammā/1		
197b		Berg-i gül olsa da rencişde olur endāme			. . - /-. - /-. - /-. -	Sırı
derkenār	Nābi	Ey қamer-çihre saңa olsa қamerden cāme		MuṢammā/1		
197b		Gāh miḥnetle gehı rāḥat ile			. . - /-. - /-. - /-. -	Yūnus
derkenār	Nābi	Sene devr itmededür nisbet ile		MuṢammā/1		
197b		Rüy-ı dil bı-ḥad itdi meste şebıh			. . - /-. - /-. - /-. -	Yūsuf
derkenār	Nābi	Müsteḥaқ oldı ḥadd-i şūrŐa sefih		MuṢammā/1		
197b		Nābj murāduñ itmek ise zevқ-ı bāde it			- - /-. - /-. - -(- -	Muḥammed
derkenār	Nābi	Dürd-i şarabı istedigün gıbi rıhte		MuṢammā/1		
197b-198a		Cenāb-ı Hızrı gördüm turdı dil-ḥāhı olan yirde			. - - /-. - - /-. - - /-. - -	Murtażā
derkenār	Nābi	Bu baḥrün devr iderken geh kenār ü geh miyānında		MuṢammā/1		
198a		Āb-dest alduқda dökmiş ol meh-i şırın-hırām			-. - /-. - - /-. - - /-. - -	Hızr
derkenār	Nābi	İki қatre rüyına dönmiş iki ayağına		MuṢammā/1		
198a		Nıj-revdür қoma ol meh didigün fettānuñ			. . - /-. - - /-. - - /-. - -	Nūrı

derkenār	Nābi	Cilve-gāhı ser-i hürşid-i cihān-tāb ise de		MuŖammā/1		
198a		Şalıcağ başına ol zülf-i muŖanber sāye			..-./..-./..-./..-	Fāóık
derkenār	Nābi	Tācin āfāka çıķardı ķodı püşt-i pāye		MuŖammā/1		
198a		Bir tır baña ider kifāyet			..-./..-./..-	Ŗltri
derkenār	Nābi	Virdüm iki tır bir kemana		MuŖammā/1		
198a		Diriğ bir görinür çeşm-i iŖtibārında			..-./..-./..-./..-	Nābı
derkenār	Nābi	Sipihri-ı kec-nażaruñ āşınā vü bigāne		MuŖammā/1		
198a		Bir güher gördüm ser-i zülfinde yārūñ cilve-ger			..-./..-./..-./..-	Mālik
derkenār	Nābi	Bir dahi gördüm ki koymış güşe-i dāmānına		MuŖammā/1		
198a		Bende yok şabr u sükün sende vefādan zerre			..-./..-./..-./..-	Nābı
derkenār	Nābi	İki yokdan ne çıkar fikir idelüm bir kerre		MuŖammā/1		
198b		Hadengi yolda tebdıl itdi cāme gitdi güm oldı			..-./..-./..-./..-	Rahmān
derkenār	Nābi	Tecessüs eyleyenler hāklar üzre nişān oldı		MuŖammā/1		
198b		Görün teŖşir-i ŖıŖkı eyleyüp āşüfte Leylā'yı			..-./..-./..-./..-	Ŗuddüs
derkenār	Nābi	Dutup yakdı maħabbet āteşi Mecnūn-ı şeydāyı		MuŖammā/1		
198b		Bilmezem hāli n'olurdi güş ideydi Meşnevı			..-./..-./..-./..-	Hüseyn
derkenār	Nābi	Çün semāŖ-ı neyle olmış ebr-i giryān Mevlevı		MuŖammā/1		
198b		Halkı memnūn-ı Ŗatāya eylemek mümkin degül			..-./..-./..-./..-	Şālih
derkenār	Nābi	VüsŖat ile dest-i cüd olsa eger şāhrā gibi		MuŖammā/1		
198b		Kem-nām idi şāhbā anı Cem nām-ver itdi			..-./..-./..-./..-	Bahādır
derkenār	Nābi	Peymāne-i mey bezme gelüp cilveler itdi		MuŖammā/1		
198b		İtdüm niyāz o şüh-ı sitem-kāra tınmadı			..-./..-./..-./..-	Murād
derkenār	Nābi	Bir tāze cāme gey didüm ey meh geyinmedi		MuŖammā/1		
198b		Mürşidün ħalbin idelden cezb o māh-ı ħalvetı			..-./..-./..-./..-	Dürri
derkenār	Nābi	Oldı şemŖ-i hānķah gibi fūrüzān şüreti		MuŖammā/1		
198b-		Nābiyā anla bu muŖammāyı			..-./..-./..-	Receb
199a		Beyyinātından anla imāyı		MuŖammā/1		
derkenār	Nābi					
199a		Netevān kerd arzu-yi bihi			..-./..-./..-	ŖŖmer
derkenār	Nābi	Naķş-ı ğam-i şeb çü rüzgār tehi		MuŖammā/1		
199a		Teshir idelden ey gül-i şāh-ı sitem seni			..-./..-./..-./..-	Şems
derkenār	Nābi	Şaymaz ħisāba jāle-i mihr-āşnā seni		MuŖammā		
199a		Ĝam nişt ger be şeb be nūr-i māh-ı Enverı			..-./..-./..-./..-	Hurrem

derkenār	Nābi	Der subh-dem bes est merā şemŌ-i häverj		MuŌammā/1		
195a 512 1	Nābi	Lutf-ı Hudā meger ki mülākāt ide naşib Şabr eylesün mi hecre benüm gibi bj-şekjb		MetāliŌ/1	--/-/-/-/-/-	MetāliŌ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ŌAleyh
195a 2	Nābi	Püşiş olup mihr-i münjre sehāb Hırkaya çekdi başını āfitāb		MetāliŌ/1	-/-/-/-/-/-	MetāliŌ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ŌAleyh
195a 3	Nābi	Ne kadar eyler iseñ hātır-ı aḥbābuñ şā O kadar ḥaşmuña vaḳf ola kulüb-ı ebŌād		MetāliŌ/1	-/-/-/-/-/-/-	MetāliŌ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ŌAleyh
195a 4	Nābi	ŞemŌ-dān-ı mäh-ı rüze oldı cün tā āşikār Döndi sönmiş şemŌ-i kāfürıye Ōaynıyle menār		MetāliŌ/1	-/-/-/-/-/-/-/-	MetāliŌ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ŌAleyh
195a 5	Nābi	Zenah-dānuñla kim pehlū [be-]pehlū şjb-i ğabğabdur Zenah-dān çāh-ı Nahşeb şjb-i ğabğab mäh-ıNahşebdür		MetāliŌ/1	.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-.-	MetāliŌ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ŌAleyh
195a 6	Nābi	Biri birine ki bu baḥr ü ber şarılmışdur Nümünedür ki şafā vü keder şarılmışdur		MetāliŌ/1	.-.-/-.-.-/-.-/-.-	MetāliŌ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ŌAleyh
195a 7	Nābi	İtmez kibāre mā-melekin şarf iden zarar Yirden sipihr şeb-nem alursa virür matar		MetāliŌ/1	--/-.-/-.-/-.-/-	MetāliŌ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ŌAleyh
195a 8	Nābi	Şubḥa dek olmazsa sūzān n'ola qandjl-i menār Kimsenüñ şubḥa çerāğını çıkarmaz rüzgār		MetāliŌ/1	-/-/-.-.-/-.-.-/-.-	MetāliŌ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ŌAleyh
195a 9	Nābi	TaŌne-i aġyār müşkil vażŌ-ı nāz-ı yār güç Derd ise bir derd kim ikrār güç inkār güç		MetāliŌ/2	-/-/-.-.-/-.-.-/-.-	MetāliŌ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ŌAleyh
195b 10	Nābi	ŌAceb gelür mi o gün kim bu dje-i hün-bār Ola şināver-i emvāc-ı nūr-ı Ōārız-ı yār		MetāliŌ/1	.-.-/-.-.-/-.-/-.-	MetāliŌ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ŌAleyh
195b 11	Nābi	Ferāğat güç taleb güç vaşl müşkil şabr müşkil-ter Taḥammül vaşla cān-ken hecr cān-kenter cihān-kenter		MetāliŌ/1	.-.-.-/-.-.-/-.-.-/-.-	MetāliŌ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi

						ÓAleyh
195b 12	Nâbi	O ser-tıraşa gözüm âb-gine dükkândur Kenâr-ı dide hayâliyle sük-ı mercândur		Metâli'Ö/1	-. -/ . - -/ . -/ . - -	Metâli'Ö Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÓAleyh
195b 13	Nâbi	Şihhat-i Ôâşık nigâh-ı çeşm-i bîmârındadır Bî-hıreddür kim ki anuñ kayd-ı tîmârındadır		Metâli'Ö/1	- - - -/ - - -/ - - -/ - - -	Metâli'Ö Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÓAleyh
195b 14	Nâbi	Leb-i hat-âverûñ olmağla matmah-ı nażarum Benefşe şerbetine döndi eşk-i çeşm-i terûm		Metâli'Ö/1	-. -/ . - -/ . -/ . - -	Metâli'Ö Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÓAleyh
195b 15	Nâbi	Nice ümmîd olunur hûn-ı fâlekden in'Öâm Ayda bir kerre görür mâh bile nân-ı tamâm		Metâli'Ö/1	. - -/ . - -/ . - -/ . - -	Metâli'Ö Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÓAleyh
195b 16	Nâbi	Meh degül mihr başar şafha-ı çerh üzre hûtâm Naqş-ı meh nâkış olur anuñcün gâhî tamâm		Metâli'Ö/2	. - -/ . - -/ . - -/ . - -	Metâli'Ö Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÓAleyh
195b 17	Nâbi	Beyâza çıkdığı dem mâcerâ-yı hicrânım Kemâl-i şevk ile sıçrar hevâ-yı sultânım		Metâli'Ö/1	-. -/ . - -/ . -/ . - -	Metâli'Ö Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÓAleyh
195b 18	Nâbi	Şaldı âteş dil-süzânuma mânend-i furun Kaht-ı hûbânda bir mâhr-i men gendüm-gün		Metâli'Ö/1	. - -/ . - -/ . - -/ . - -	Metâli'Ö Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÓAleyh
195b 19	Nâbi	Ağyâre yâr meyl ider ağyâr n'eylesün Gül çekmeyince dâmenini hâr n'eylesün		Metâli'Ö/1	--/ - -/ . - -/ . - -	Metâli'Ö Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÓAleyh
195b 20	Nâbi	Çekdi ol şîm-teni pûşte raqîb-i me'ûbün Döndi Óayniyle gümüş çullı ata ol har-ı dün		Metâli'Ö/1	. - -/ . - -/ . - -/ . - -	Metâli'Ö Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÓAleyh
195b 21	Nâbi	Manžûrî iken tâ bu kadar şâh-ı bahârûñ Nergis geçinür sâye-i destinde çenârûñ		Metâli'Ö/1	--/ . - -/ . - -/ . - -	Metâli'Ö Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÓAleyh
195b 22	Nâbi	Çeşm-i bûlbûl câme geymiş yâr hancer-der-miyân Dâm kırmuş şayd-ı mâhiye o mâh-ı dil-sitân		Metâli'Ö/1	- - - -/ - - -/ . - -/ . - -	Metâli'Ö Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi

						ÓAleyh
195b 23	Nābi	Dil-sāde-gān-ı Óirfān āzādedür sitemden Evrāk-ı nā-nüvište vāreste piç ü hamdan		MetāliÓ/1	--/-/-/-/-/-/-	MetāliÓ Min-Nutķ-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ÓAleyh
195b- 196a 24	Nābi	Geh virür māh nişān mihr-i žiyā-güsterden Gāh bir şekle girer šanki geçer çenberden		MetāliÓ/1	..-/-/-/-/-/-/-	MetāliÓ Min-Nutķ-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ÓAleyh
195b- 196a 25	Nābi	Birbiriyle öpüşür Óıyd olıcaķ halk-ı cihān Ėālībā bozmuş aralarını cüÓ-ı Ramazān		MetāliÓ/1	..-/-/-/-/-/-/-	MetāliÓ Min-Nutķ-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 26	Nābi	Bindükce šalıncāģa o ser-defter-i hūbān Güyā ki terāzüya girer Yūsuf-ı KenÓān		MetāliÓ/1	--/-/-/-/-/-/-	MetāliÓ Min-Nutķ-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 27	Nābi	Düşmesün gāhj elinden sāķiyā cām u sebū Saģa olduysa nümāyān sırr-ı "levlem teźnebū"		MetāliÓ/1	-/-/-/-/-/-/-	MetāliÓ Min-Nutķ-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 28	Nābi	Bād-veş geşt-i çem[en]-zār idelüm bular ile Aķalum gülşene gül-berg-şıfat cular ile		MetāliÓ/1	..-/-/-/-/-/-/-	MetāliÓ Min-Nutķ-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 29	Nābi	Yin ol şemÓ bu şeb meclise şaldı sāye Rütbesi sāyemüzün irdi yine cevzāya		MetāliÓ/1	..-/-/-/-/-/-/-	MetāliÓ Min-Nutķ-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 30	Nābi	İrüp bahar bolay kim hūdā güşādelene O nahl-i tāze mişāl-i şükūfe tāzelene		MetāliÓ/1	..-/-/-/-/-/-/-	MetāliÓ Min-Nutķ-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 31	Nābi	Oldı gördükde gül-efşān reng-i laÓl-i dilberi Ėonce-i bāģ-ı bihiştün dāmen-i hāhiş-geri		MetāliÓ/1	-/-/-/-/-/-/-	MetāliÓ Min-Nutķ-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 32	Nābi	Geçirür çerh-i sadra sādeleri Turmayup ferz ider piyādeleri		MetāliÓ/1	..-/-/-/-/-/-/-	MetāliÓ Min-Nutķ-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 33	Nābi	Meclise oldı bu şeb āteş-i āhum sārj ŞemÓ-i bezmün yanayazdı gicelük destārı		MetāliÓ/1	..-/-/-/-/-/-/-	MetāliÓ Min-Nutķ-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābj Rahmeti'llāhi

						ÓAleyh
196a 34	Nābi	Tamām-ı Óömrde bir kerre oldı Nābiyā rüzı İki dilber gibi bir yirde görmek Óıyd u nev-rüzı		MetāliÓ/1	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MetāliÓ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābı Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 35	Nābi	Sınemde nümāyān olalı penbe-i dāğı Sultān-ı ğamuı yāfeli oldı çerāğı		MetāliÓ/1	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MetāliÓ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābı Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 36	Nābi	Seri destārdan olmış yine rindüı Óārı Kağı meyhānede rehı itdi Óaceb destānı		MetāliÓ/1	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MetāliÓ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābı Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 37	Nābi	Hatıı devrinde dest-i ğamdan āzād olmadıı ğitdük Bahār eyyāmı geldi biz dahi şād olmadıı ğitdük		MetāliÓ/1	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MetāliÓ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābı Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 38	Nābi	İdrāra gelüp sākıye-i ebr-i bahārı Kışt-i dile āb-ı tarabı eyledi cārı		MetāliÓ/1	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MetāliÓ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābı Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196a 39	Nābi	Qalıplı sözler ile kıśśa-hān dehānlarııdır Ya köhne basmacı yā keř-ger dükānlarııdır		MetāliÓ/1	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MetāliÓ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābı Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196b 40	Nābi	Cihānda kimseye hayr eylemez bir bı-vefādur zer Meóāl-i hatt-ı pişānısidür “lā-hayre fi'l-aşfer”		MetāliÓ/1	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MetāliÓ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābı Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196b 41	Nābi	Ābuı ey ebr-i belā istemezüz itme nişār Olma tek mezraÓ-ı ümmııdimüze şāÓıka-bār		MetāliÓ/1	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MetāliÓ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābı Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196b 42	Nābi	Óarqa-i hūn olmadıı bir dem mı var dāmānımız Zehr-i mifnet çekmedük sāÓat mı var dermānımız		MetāliÓ/1	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MetāliÓ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābı Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196b 43	Nābi	Zevāl-i Óaqla halt-ı nutqa şııl-i fıřka bāÓıřdūr Mey-i telh-i güneh-zādan hāzer ümmü'l-habāóıřdūr		MetāliÓ/1	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MetāliÓ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābı Rahmeti'llāhi ÓAleyh
196b 44	Nābi	Ğitdi gül destinde gül hem nāmı gül ruhsārı gül Ĥüsni vařf olmış [o] şūhuı çār-ender-çār gül		MetāliÓ	.-.-./.-.-./.-.-./.-.-	MetāliÓ Min-Nutq-ı Cenāb-ı Yūsuf Nābı Rahmeti'llāhi

						ÖAleyh
196b 45	Nâbi	Oldı rızân girmeden câma şarâb-ı ârzû Doğmadan düşdi kûsûfa âfîtab-ı ârzû		MetâliÖ/1	-. - /-. - /-. - /-. -	MetâliÖ Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÖAleyh
196b 46	Nâbi	ÖAceb mi nev-be-nev hat gelse laÖl-i âb-dâr üzre Kõonarlar kârvânlar çeşme-i şîrîn-güvâr üzre		MetâliÖ/1	-. - /-. - /-. - /-. -	MetâliÖ Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÖAleyh
196b 47	Nâbi	Cân virûr hasteler ol mâôide-i cân üzre Cûş ider teşne lebân çeşme-i hayvân üzre		MetâliÖ/1	-. - /-. - /-. - /-. -	MetâliÖ Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÖAleyh
196b 48	Nâbi	Qaluplu şöhet-i resmî-i hod-fürüşânı Gören şanurlar açılmış şabuncı dükkânı		MetâliÖ/1	-. - /-. - /-. - /-. -	MetâliÖ Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÖAleyh
196b 49	Nâbi	Eylerse yek nigâh-ı vefâ döstüm benüm Gam yoq olursa cümle cihân halkı düşmenüm		MetâliÖ/1	-. - /-. - /-. - /-. -	MetâliÖ Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÖAleyh
196b 50	Nâbi	Berg-i gül olsa da rencişde olur endâma Ey kamer çihre saña olsa kamerden câma		MetâliÖ/1	-. - /-. - /-. - /-. -	MetâliÖ Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÖAleyh
196b 51	Nâbi	Derûnden eyleyicek menÖ halkı bevvăbın Ne nefÖ ider saña bilmem şalât-ı evvâbın		MetâliÖ/1	-. - /-. - /-. - /-. -	MetâliÖ Min-Nutq-ı Cenâb-ı Yûsuf Nâbî Rahmeti'llâhi ÖAleyh
196b 513	Gâlib	Nutkı yâ âh ya hod nâle ya hod efğândur Sühen-i Öışkda hiç olmaz edâ-yı diğeri		Müfred/1	.. - /.. - /.. - /.. -	Müfred-i Gâlib
197a 514 1	Gâlib	ÖAyb eyleme destânmuza olursa perîşân Âşüftelerüz penbe-i mağz-ı serimizdir		Müfred/1	-- /.. - /.. - /.. -	Müfredât Min-Nutq-ı Şeyh Gâlib Nevverallâhu Türbetihi
197a 2	Gâlib	Gam-ı şayd-ı hümâ-yı nazma yâ Rab düşmesün kimse Siyeh ebr-i belâdur sâye-i bâl-i hümâyûnı		Müfred/1	.. - - /.. - - /.. - -	Müfredât Min-Nutq-ı Şeyh Gâlib Nevverallâhu Türbetihi
197a 3	Gâlib	Öonce-i tabÖnı şabr eyle açar ehl-i şühüd Hâk-i Eyyüb gerek lâleye bir sır-ı Vedüd		Müfred/1	-. - /.. - /.. - /.. -	Müfredât Min-Nutq-ı Şeyh Gâlib Nevverallâhu Türbetihi
197a		Çün câmiÖ-i gülşen ki cemâÖatleri şendür				Müfredât Min-Nutq-ı Şeyh Gâlib

4	Gâlib	Geçsün ileri şaffa bu mümtaz-ı çemendür		Müfred/1	--/./--/./--/./--	Nevverallāhu Türbetihi
197a 5	Gâlib	Tār-ı ü püd-i cān-ı men hemçün künān efsürde est Nūr-i mehtāb āteş ender hānmān bāşed merā		Müfred/1	--/./--/./--	Müfredāt Min-Nutq-ı Şeyh Gâlib Nevverallāhu Türbetihi
197a 6	Gâlib	Zebān bestem hamūşî der lebem bālîd gūyā şod Zi bes lafzem zi çeşm-i halk pinhān geşt maŌnā şod		Müfred/1	./--/./--/./--/./--	Müfredāt Min-Nutq-ı Şeyh Gâlib Nevverallāhu Türbetihi
197a 7	Gâlib	Bes ki ez dūr-i perişān geşt bāğ-ı iş-i men Deved āhem sebze-i bigāne mî āyed bîrûn		Müfred/1	--/./--/./--/./--	Müfredāt Min-Nutq-ı Şeyh Gâlib Nevverallāhu Türbetihi
197a 8	Gâlib	Tā be gîsü-yi şeken der şikeneş dil nedihî Pertev-i rûşen neşevend rāz be hod piçiden		Müfred/1	--/././--/././--/./--	Müfredāt Min-Nutq-ı Şeyh Gâlib Nevverallāhu Türbetihi
197a 9	Gâlib	Gerçi her zerre-i hurşîd şevend seyr-i dilî Zerrî nîst ki hurşîd şevend loğma-i ü		Müfred/1	--/././--/././--/./--	Müfredāt Min-Nutq-ı Şeyh Gâlib Nevverallāhu Türbetihi
197a 515 1	Sâbit	Zülfün ağına düşüp murg-ı dil-i pür-ıztırāb Sevdiğüm biñ bir belāya uğramış itdüm his		Müfred/1	--/./--/./--/./--	Müfredāt Li-Şābit Efendi
197a 2	Sâbit	Şakın hediye-i Ōud eylemeñ öyle taleb Zamāne hācılarında ne Ōud var ne edeb		Müfred/1	./--/././--/./--/./--	Müfredāt Li-Şābit Efendi
197a 3	Sâbit	Pişe-i hār ideli cevfi dimāğında mağar Ser-i NemrūdŌi gül goncası tokmağla döger		Müfred/1	./--/././--/./--/./--	Müfredāt Li-Şābit Efendi
197a 4	Sâbit	Riyā metāŌını palto idüp de şatmasalar O kıssa gelmiyor endāzeye uzatmasalar		Müfred/1	./--/././--/./--/./--	Müfredāt Li-Şābit Efendi
197b 5	Sâbit	Nümāyān herkesün koynında bir sâŌat kıyāmetdür Bu sâŌat çokluğî hengāme-i eşrāt-ı sâŌatdür		Müfred/1	./--/./--/./--/./--	Müfredāt Li-Şābit Efendi
197b 6	Sâbit	Sefîne ahsen-i eşŌārmuzla olmada pür Ėazellerüm ne yalan söylerem mübālağadur		Müfred/1	./--/././--/./--/./--	Müfredāt Li-Şābit Efendi
197b 7	Sâbit	ŌAdûlar kıssa-i Ōışkum ŌacāŌib dāstān itmiş Ki Şābit pîrlükde bir cûvān sevmiş fûlān itmiş		Müfred/1	./--/./--/./--/./--	Müfredāt Li-Şābit Efendi
197b 8	Sâbit	Ebrû sıfatında bu gice şekli hilālün Bir mîsraŌıdır şanki şebistān-ı hayālün		Müfred/1	--/./--/./--/./--	Müfredāt Li-Şābit Efendi
197b 9	Sâbit	ŌĖşîk ucuz düşürdi işin yār-ı cānının Harcı içinde olmağla çintiyānunun		Müfred/1	--/./--/./--/./--	Müfredāt Li-Şābit Efendi
197b 10	Sâbit	Meftûnı olmasaydı zemîn ü zamānının Nağş çıkarmaz idi gören çintiyānının		Müfred/1	--/./--/./--/./--	Müfredāt Li-Şābit Efendi
197b		Buldılar zāviye-i şeyhi başup oğlanı			./--/././--/./--/./--	Müfredāt Li-Şābit Efendi

11	Sâbit	Ma'nevî kâfir imiş çıkdı büt-i pinhanı		Müfred/1		
197b	Neşât	Görüp şevküm benî zevk [u] sürür âlûdedür şanma		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Müfred
516		<u>Neşât</u> 'um hep gamumdandır benî sen şadmân şanma				
197b		Elümde var iken dür-bîn-i Öişkuñ qurb mümkindür		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Müfred
517	-----	Ne deñlü menzil-i maşşudumuz dür oldı gıtdükce				
197b		Güneş cemâlünî gördi ki mäh-i hilâl-ebrû		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Müfred
518	-----	Didi ta'Öaccüb idüp "la-ilâhe illâ hü"				
198a		Olmayaydı hasret ü derd ü belâsı ğurbetün		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Müfred-i Muhsin Beg
519	-----	N'olduğın bilmezdi kes zevk u şafâsı vuşlatün				
198a		Çenderüz itse dahi süy-i hilâfa cereyân		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Beyt
520	-----	Yine mecrâ-yı kâdjmin bulup âb-ı ihsân				
198a		Dür olur gerçi şadefden dür-i ğaltân ammâ		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Beyt
521	-----	Kıymetin ber-ter ider gerdiş-i silk-i ğurbet				
198a		Geçmezem hergiz belâ-yı derd-i Öişkı-yârdan		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Müfred
522	----	Dönmezem "kâlû belâ"dan itdigüm ikrârdan				
198a		Henüz ez tahte-i ta'Ölîm ebced hânde bûd Âdem		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Müfred
523	----	Ki ders-i Öaşk bî levh ü kalem mî-dâd üstâdem				
198a	Nâbî	Her nâlede bir nahl-i güle kındı şafâdan		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Beyt
524		Her nağmede tebdîl-i maşâm eyledi bülbul				
198a		Ne söylemekde selâmet ne ketme kudret var		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Beyt
525		Derün-i Öaşkı-yı şeydâda böyle hâlet var				
198a		VâÖiż zi hubş-i halk dehân râ nekerd pâk		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Beyt
526		Dendân-ı hod sefîd be misvâk mē-koned				
198b		MüddeÖâ hâsıl oldı bî-çeh ü çün		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Beyt
527		"Küllî emrin bî-vahtih merhûn"				
198b		İnkâr olur müöeyyedi ikrâr kâzibün		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Beyt
528		Sekrâne vasfı şahididür mest-i şarîbün				
198b	Sâbit	Degül kürsiyye vâÖiż Öarşa çıksañ âdem olmazsın		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	MısraÖ
529						
198b		Bu gün ol yâr bize lutf idecekdür bilürüz		Müfred/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Müfred
530		Gül[i] ta'Örîfe ne hâcet ne çiçekdür bilürüz				
198b	İsmetî	Kenâre Öazm idelüm böyle bir hevâ düşmez			.- - /.- - /.- - /.- -	MısraÖ

531				Müfred/1		
198b 532	İzzetî	Yâ Rab eski şehre yerî Öâdet olmasun		Müfred/1	- - / - / - / - / - / -	MısraÖ
198b 533		Hârlar zabt eylemiş tahtını sultân-ı gülün Zâğlar tatmış dirîğâ cây-gâhın bülbulün		Müfred/1	- - / - - / - / - - / - -	Müfred
198b 534		Şukûfe-i çemen-i rahmet [est] mûy-i sefîd		Müfred/1	- - / - - / - - / - - / - -	MısraÖ
198b 535	Nâbî	İdelüm tayy-ı beyâban bir içim şu diyerek		Müfred/1	- - - / - - / - - - / - - / - -	MısraÖ
199a 536	Nâbî	Çahve sevdâsını sükket giderirmiş dirler Sâkiyâ laÖlün ile çahve-i zemzemle de gör		Müfred/1	- - - / - - / - - / - - / - -	Der-Vaşf-ı Çahve-hâne
199a 537	Nâbî	Şunulmadı bağa çahve dime sen Naşîbün var ise gelür Yemen'den		Müfred/1	- - - / - - - - / - - - -	Beyt
199a 538	Hayâtî	Qıble-gâh-ı şaf-ı maşûd olamazsın ey dil Şine-çâk olmayıcağ şüret-i mihrâb gibi		Müfred/1	- - - / - - / - - / - - / - -	Beyt
199a 539	Rûhî-i Bağdâdî	RefÖ idüp şübhe üstinde Öıyândur didiler Cennet altında ya üstinde deyenler Şamun		Müfred/1	- - - / - - / - - / - - / - -	Beyt
199a 540		Ya fevc fevc Zârîfân ü levn levn libâs Cihân be-cilve der-âyed be-aşseni'l-eşkâl		Müfred/1	- - - / - - / - - / - - / - -	Beyt
199a 541		Ey dil gıdâ-yı rûh ez in hâkdân me-hâh Tûfân der in tenür müheyyâ'st nân me-hâh		Müfred/1	- - - / - - / - - / - - / - -	Beyt
199a 542	Humârî	Kitâb-âsâ belâ bezminde gördüm kalb-i Öuşşâkı Muhâlif devr elinden bir dem ağlaruz zamân inler		Müfred/1	- - - / - - - - / - - - - / - - - -	Beyt
199a 543	Derzîâ de Ulvî	Ne Öaceb tîz geçer zevk u sürür eyyâmı İrmeden nişf-i nehâra irişür ahşâmı		Müfred/1	- - - / - - / - - / - - / - -	Beyt
199b 544		Libâs- ı Öariyedür hep geçer göñül olma Firîb-i hürde-i tîzin-i çârsû-yı cihân		Müfred/1	- - - / - - / - - / - - / - -	Beyt
199b 545		Minnet Hudâ ki her çe taleb kerdem ez Hudâ Firîb-horde-i tîz-bîn-i çâr-sû-yı cihân		Müfred/1	- - - / - - / - - - / - - / - -	Beyt
199b 546		Nefehât-ı âsmânî zi harîm-i ü mürehhem Zi hitâb-ı âsitâneş şode Öarş-ı tercemânî		Müfred/1	- - - / - - / - - / - - / - -	Beyt
199b 547		Meşev melûl ki fettâh-ı bâb-ı müşkilhâ Eger derî ki bebended hezâr begüşâyed		Müfred/1	- - - / - - / - - / - - / - -	Beyt

199b 548		Müjde şehîdân-ı Ŗaşk rüz-i kıyâmet resîd	Müfred/1	-. -/-.-/-.- -/-.-	MısraŖ
199b 549		Ŗllâc-ı vâkıa pîş ez vukuŖ bâyed kerd	Müfred/1	.-.-/.-.- -/-.-/-.-	MısraŖ
199b 550		Çe hoş est pîş-i mahbûb leb râ ziyân kerd Kellehâ-yı hecr kurbân be ser niyâz kerd	Müfred/1	-. - -/-.-/-	Beyt
199b 551		Vâbeste-i kaçâ vü kaderdür leyâl hep Gün doğmadan meşime-i şebden neler doğar	Müfred/1	-.-.-/-.-/-.- -/-.-	Beyt
199b 552	Kadrî	Kesmedüğün eli öpegör bu durur mesel Gördüğ zamanı uymadı o bes zemâneye	Müfred/1	-.-.-/-.-/-.- -/-.-	Beyt
199a derkenâr 553		ŖĖlim ü Ŗâmil olanlar çekmeden endüh [u] bîm Sâkin-i Firdevs olurlar “žâlîke”l-fevzü”l-Ŗažîm”	Müfred/1	-. - -/-.- -/-.- -/-.-	Beyt
199a derkenâr 554	SâŖîb	Zi İbrâhîm-i Edhem pors mülk-i kadr-i dervîşî Ki tûfân-djde ez âsâyiş-i sâhil haber dâred	Müfred/1	.-.- -/-.- -/-.- -/-.-	ŠâŖîb Beyt
199a derkenâr 555	SâŖîb	Eger hicâb konj ez Hudâ ferîşte şevj Çonin ki mî-konj ez merdümân hicâb incâ	Müfred/1	.-.-/.-.- -/-.-/-.-	ŠâŖîb Beyt
199a derkenâr 556	SâŖîb	Keşî k’ez halk hâhed hâcet-i hod morde neş evlâ Ğarîk-i baır be an kes ki dest-i nâhudâ gired	Müfred/1	.-.- -/-.- -/-.- -/-.-	Ve lehu ŠâŖîb
199b derkenâr 557	SâŖîb	Pâk kon ez ğırbet-i merdum dehân-ı hîş râ Ey ki ez misvâk her dem mî-konj dendân-ı seffîd	Müfred/1	-. - -/-.-/-.- -/-.-	Ve lehu ŠâŖîb
199b derkenâr 558	SâŖîb	Çün tevâned hıffet ez kayd-ı cihân fârîğ beşî An ki ez hâkister-i külhan nebâşed bisteriş	Müfred/1	-. - -/-.- -/-.- -/-.-	Ve lehu ŠâŖîb
199b derkenâr	SâŖîb	To nebînj ki sûre-i ihlâs Žır-i tebbet yedâ ebû leheb est	Müfred/1	-. - -/-.-/-.-	Ve lehu ŠâŖîb

559						
199b derkenār 560		Dāim ez hūn-i dīde-i mā āb mī-reved Berg-i nihāl-i teşne-i şahrā-yı Kerbelā Ey dil fiğān ber ār ki dermānde košte est Şehzāde-i do kevn be şahrā-yı Kerbelā		Rübā'î/1	-. - /-. - /-. - /-. -	Rübā'î
199b derkenār 561	Vehbi	Zamāne halkı mecāzî temellük eyleyerek Bağlsa şüret-i zāhirde cümle muhlisdür Ĥakîkat üzredür ancak hulûs-ı Vehbi-i zār Be-Ĥakîk-ı süre-i İhlās Ŗabd-i hālisdür		Rübā'î/1	-. - /-. - /-. - /-. -	Rübā'î
199b derkenār 562	Vehbi	Var ise şafā güşe-i meyhānede kaldı Ferhunde şadā naŖre-i mestānede kaldı Tarf-ı nigeĤūñ seyr ideli ġayrıya bakmam Sākî gözüm ol dīde-i mestānede kaldı		Rübā'î/1	-. - /-. - /-. - /-. -	Ve lehu Li-Vehbî
199b derkenār 563		Nümāyān hūn-ı dil medd-i nigāh [u] çeşm-i pür-gūda Be fekk iŖcāz-ı Ĥüsni güller açmış şāh-ı āhūda		Müfred//1	-. - /-. - /-. - /-. -	[Başlıksız]
200a 564		Dilā gel ikisinüñ rütbesin kıyās eyle Ĥabîbe Ŗaşîk olan rûhı eylemez mi fedā		Müfred/1	-. - /-. - /-. - /-. -	Beyt
200a 565	Eyyûb Sabri Paşa	Devlet ü Ŗizzet iki peyk-i devātuñ olsun Ŗande Ŗazm eyler iseñ devlet ile Ŗizzet ile		Müfred/1	-. - /-. - /-. - /-. -	Beyt
200a 566	Bākî	Seng-i felāĤān ursa eger dest-i rûzgār Ŗandîl-i āfitāb-ı münevver şikest olur		Müfred/1	-. - /-. - /-. - /-. -	Beyt
200a 567		Rāz-ı hod çendan ki be'tvāñ megū bā yār-ı hod Yārā yārî boved ez yār-ı yār endişe kon		Müfred/1	-. - /-. - /-. - /-. -	Beyt
200a 568	Selîm	Diyyār-ı ġurbete çıkdum vatandan ayrıldum Vatan gözümde degül āh senden ayrıldum		Müfred/1	-. - /-. - /-. - /-. -	Tepedelenli Veliyyü'd-dîñ Paşa- zāde Selîm Sırn Begüñ Beytidür
200a 569	Sābri	Çek ayaġuñ pāy-ı bend-i ġuşşeden āzāde ol Pādişāh-ı vaĤt olam dirseñ esîr-i bāde ol		Müfred/1	-. - /-. - /-. - /-. -	Müfred-i Šabri
200a 570		Aġyār cefā itmede hem-reng-i felekdür Ĥhir bizi de şaġ kımaz öldürecedür		Müfred/1	-. - /-. - /-. - /-. -	Müfred
200a- 200b	Misāli	Bulur bir ġün felekde Ŗākîbet sen māhı sultānum Şakın erbāb-ı Ŗışkıñ yirde kılmaz āhı sultānum		Müfred/1	-. - /-. - /-. - /-. -	Müfred-i Mişālî

571						
200b		Guşsamuz yok sürûrumuz vardır			..- -/..-./..- -	Müfred-i ÖUbeydî
572	Ubeydi	ÔAqlumuz yok huzûrumuz vardır		Müfred/1		
200b		Bir taraf yok açılma gonca gibi dil-tengüm			..- -/..- -/..- -/..- -	Müfred-i Ahbâbî
573	Ahbâbî	Eteğüm aldı meded hâr-i belâ her yakadan		Müfred/1		
200b		Göñül kim Ôışk-ı dildâr ile pürdür anda gam n'eyler			..- -/..- -/..- -/..- -	Müfred-i Mişâlî
574	Misâli	Çam-ı dildârını Ôâlem bilen dilde elem n'eyler		Müfred/1		
200b		Djvân-ı Ôışka yazmak mecnûn-ı nâ-murâd			..- -/..- -/..- -/..- -	Müfred-i Lisânî
575	Lisânî	İllerde bu meşeldür djvâne-râ kalem-nîst		Müfred/1		
200b		Âlât ile hâsıl olur insân ne kemâlât			..- -/..- -/..- -/..- -	Beyt
576		İrûr mi kemâlâta şu kim k'ola kem âlât		Müfred/1		
200b	Nâbî	Tahşîl-i kemâl itmege âlât gerekdür			..- -/..- -/..- -/..- -	Beyt
577		Tahşîl-i kemâlât kem âlât ile olmaz		Müfred/1		
200b	Yûsuf	Bildiğiyçün şulb-i pâkinden zuhûruñ yâ Resûl			..- -/..- -/..- -/..- -	Merhûm Şadr-ı Esbağ Yûsuf Ziyâ
578	Ziyâ	İtmedi "lâ-takrabâ" nehyinden Âdem ictinâb		Müfred/1		Paşa
201a	Tîgî	Egerçi hayli müşkildür kişi dünyâda kâm almak			..- -/..- -/..- -/..- -	Beyt
579		Bütün dünyâ deger ammâ Ôadûdan intikâm almak		Müfred/1		
201a		Murâd itse kaçan bir emri Mevlâ			..- -/..- -/..- -/..- -	Müfred
580		İder esbâbını anuñ müheyya		Müfred/1		
201a	Sâbit	Bu güneş taklîd-i dehr ile dahi bed-hâl olur			..- -/..- -/..- -/..- -	Müfred-i Şâbit
581		Îhâsılı cellâdî kalb itseñ varur Deccâl olur		Müfred/1		
201a		Peşse-i hâr ideli çok maqarında maqar			..- -/..- -/..- -/..- -	Müfred-i Şâbit
582	Sâbit	Ser-i Nemrûd gülû goncesi tokmaqla döger		Müfred/1		
201a		Hecrûnden ölüsem ne var ey gözleri şehlâ			..- -/..- -/..- -/..- -	Ve lehu Şâbit
583	Sâbit	Men mâte mine'l-aşk fekad mâte şehidâ		Müfred/1		
201a		Her ehl-i hüner kânde ise pür gam u mahzûn			..- -/..- -/..- -/..- -	Ve lehu Şâbit
584	Sâbit	Her mashara câhil göresin tâliÔ[i] meymûn		Müfred/1		
201a		Yâr ile ağıyârı görmekten ölüm yegdür baña			..- -/..- -/..- -/..- -	Ve lehu Şâbit
585	Sâbit	Ey ecel ehlen ve sehlen merhabâ şimden gerü		Müfred/1		
201b	Sâbit	Namâz râ be hakîkat każâ boved lîken			..- -/..- -/..- -/..- -	Ve lehu Şâbit
586		Edâ-yı sohbet-i yârân każâ nehâhed bûd		Müfred/1		
201b		Çut idinmişdür bizi mûr-ı ecel erzen gibi			..- -/..- -/..- -/..- -	Müfred-i Derûnî
587	Derûnî	Kim taşır zîr-i zemîne dâne-i erzen gibi		Müfred/1		

201b 588	Taşlıcalı Yahyâ	Ey mürşid-i kâmil bu ne sırdur baña bildür Biñ yıl yaşamağ âdeme bir günce degüldür		Müfred/1	--./--./--./--	Müfred
201b 589		ÖÂkîl ne şâd olur bu cihânda ne ğam çeker Câhil hemîşe şâd olayum dir elem çeker		Müfred/1	--./--./--./--	Müfred
201b 590		Ne işdür ey felek dildârî dildârından ayırmağ Cefâ-keş Öâşıkı yâr-ı vefâ-dârından ayırmağ		Müfred/1	.-./..-.-./..-.-	Müfred
201b 591		Kıyâmet Öarz idüp vâÖiğ beni kôrğutma sen biÖllâh Kişi yârinden ayrılma hemân ol vağt kıyâmetdür		Müfred/1	.-.-./--.-./--.-./--	Müfred
201b 592	SâÖib	Eger küh-ı günâh-i men be mağşer sâye endâzed Nebîned hiç mücrim rüy-i hurşid-i kıyâmet râ		Müfred/1	.-.-./--.-./--.-./--	Müfred-i Şâöib
201b 593	SâÖib	Zi bj-derdân Öilâc-ı derd-i hod costen be ân mâned Ki hâr ez pâ burûn âred keş bâ niş-i Öağrebhâ		Müfred/1	.-.-./--.-./--.-./--	Müfred-i Şâöib
202a 594		Rûhem emânet est der in kâlib ü cesed Angâh ki bâz mî talebend yâ ÖAlî meded		Müfred/1	--./--./--.-./--	Müfred
202a 595		Hâk-i mihnet âb-ı giryê bād-ı âh nâr-ı Öışğ Dest-i kudret böyle taÖmîr itdi cism-i âdemi		Müfred/1	.-.-./--.-./--.-./--	Müfred
202a 596		Zerd olsa n'ola kaçlarıñ ey ruhlarıñ gül-gün Ser-sûreleri muşhafuñ ekşer olur altun		Müfred/1	--./--.-./--.-./--	Müfred
202a 597		Mey-i nâb içmiş idüm çâre şânub derd ü ğama Yârsuz olduğıçün acısı çığdı depeme		Müfred/1	..-.-./..-.-./..-.-	Müfred
202a 598	Âsım	Dem olmaz bu vücudum hün-ı ğamla olmaya âlûd Bu cism-i nâ-tüvânüm âb ü hâk-i Kerbelâdandur		Müfred/1	.-.-./--.-./--.-./--	Müfred-i ÖÂsım
202a 699		Be Hudâyî ki ü zi Öatse-i hük Müş râ kerd der cihân peyda		Müfred/1	.-.-./--.-./..-.-	Müfred
202a 600		Dilber lebinüñ dâöiresinde yazılupdur Men mâte mine'l-Öışğ fe-kad mâte şehîdâ		Müfred/1	--./--.-./--.-./--	Müfred
202b 601		Leb-i habîb be dendân giriftem ü goftem Zihî halâvet-i leb lâilâhe illâ'llâh		Müfred/1	.-.-./..-.-./..-.-	Müfred
202b 602		BiÖllâh şubh-ı kâzibe beñzer bu bahtumuz Bir kerre ger sefîdlenürse siyâhlanur		Müfred/1	--./--.-./--.-./--	Beyt
202b 603		Felek düşürdi bizi ş'ol ğarîb illere kim Ne bir lisânımız añlar ne tercümân bulınur		Müfred/1	.-.-./..-.-./..-.-	Beyt
203b		Sînemi mahzen-i şevğ eyledi sevdâ-yı vatan			..-.-./..-.-./..-.-	RubâÖi Li-Yûsuf Nâbî

604	Nâbi	Çeşmi bigâne-i hâb itdi temâşâ-yı vatan Kalmadı kâr-geh-i dilde metâ'î-î ârâm Oldı ğâret-zede-i pençe-i yağma-yı vatan		Rübâ'î/1		
203b 605	Câmî	Derd-i ü hezâr bâr derdâ derdâ Kâm ü zendârem haberi ez ferdâ Ferdâ ki şevem furûz-i bigâne vü hîş Rabbi irhamñj velâ teẓernñ ferda		Rübâ'î/1	???	Rubâ'î-i Câmî der-Farz-ı Mülemma
203b 606	Câmî	Yâ men melekûtü külli şey'in biyedih Fübâ li meni'r-teẓâke ve harru'l-ğadih În bes ki dilem coz to nedâred kâmj To hâh bedih kâm-ı dilem hâh medih		Rübâ'î/1	???	Ve lehu Der-Farz-ı Mülemma
203b 607	Fuzûlî	Ey kâdj-i hüceste-liķâ kim Hâk eylemiş Şâhib-serjir-i mesned-i hükm-i kaẓâ seni Cehd eyle kim mülâhaza-i nef'î-i dünyevî Hükm-i kaẓâda itmeye ehl-i hatâ seni Maķbûl-i halk kılmiş iken Öilm ü ma'rifet Merdûd-ı Hâliķ eylemeye irtişâ seni		Rübâ'î/1	- - ./ - ./ - - ./ - / -	Rubâ'î-i Fuzûlî
204a 608	Fuzûlî	Men zi iklim-i ÖArab haber nñ ez mülk-i ÖAcem Her do geştım be izhâr-ı sohen kâr-ı taleb Yâftım ez do kerem-pişe murâd-ı dil-i hîş Ü zi râz-ı şâh-ı ÖÖAcem men nahar ez şâh-ı ÖArab		Rübâ'î/1	- - - ./ - - ./ - - ./ - -	Ve lehu Fuzûlî
204a 609	Sürûri	Vehbiyâ ikimûzi birden edebsiz ÖAynñ Eylemiş hem-çü işit ben de cevâbın vireyüm Ġâyretünñ yok mı senünñ haddini gel gösterelüm Sen başın tut deli puştunñ götünü ben sikeyüm		Rübâ'î/1	- - ./ - - ./ - - ./ - -	Sürürî
204a 610	Sürûri	Söylemiş ÖAynñ benüm kâdın nâzâr-ı muşhaf deyü Eylemiş haltı ki yokdur aña hadd ü ğâyeti Var ise yazmış orospu kendü pâzûbendine Raġbet-i zendüstân maħabbet için âyeti		Rübâ'î/1	- - - ./ - - ./ - - ./ - -	Sürürî
204a 611	Gâlib	Ey şâh-ı cihân bu çarh u eyvân kimünñ İcâd kimünñ bu lutf u ihsân kimünñ ÖAdl eyler iseñ dahi ben olmam me'âyüs Öİşyân benümse Öafv ü ğufrân kimünñ		Rübâ'î/1	- - ./ - - ./ - - ./ - - ???	Li-Ġalib

204a 612	Gâlib	Ey Hâdj-i Hâzret-i Sübül Fahr-i Rüsûl Âyine-i ihsân-ı ezel mazhar-ı gül Şâyân degülüm gülşen-i na'ôta ammâ Eyle keremüñden beni gûyâ bülbül		Rübâ'î/1	--./--./--./--	Ve lehu Li-Gâlib
204b 613	Gâlib	Ey mazhar ü hem mużhîr-i esrâr ÓAlî İsnâ Óaşerüñ hayline serdâr ÓAlî Anlar ki Hüseyin ü Mûsâ vü Ca'Óferdür İki Hâsen üç Muhammed ü çâr ÓAlî		Rübâ'î/1	--./--./--./--	Li-Gâlib der-Hakķ-ı Devâzde İmâm--/
204b 614	Gâlib	Ber ser-i Âl-i Óabâ be'nger çe refte`st ez kazâ Ba'Ód ez in in dest-i dâmân-ı rızâ hâhed girift Men ki dîdem an nigârîñ dest râ gâlib zi dūr Pençe-i müjgân-ı men reng-i hınâ hâhed girift		Rübâ'î/1	--./--./--./--	Ve lehu Li-Gâlib
204b 615	----	Der hâk-i Necef budîm âsüde be hâb Endîşe mekon zi pursîş-i rûz-i hesâb	Câyî ki şevd be dil sirke mey-i nâb Elbette şevd günâh mübdel be savâb	Rübâ'î	--./--./--./--	(Başlıksız)
204b 616	----	Şâhâ rûy-i to çü gul-deste Merâ berhân zi hırs-i dest-i haste		Rübâ'î	--./--./--./--	(Başlıksız)
205b- 206a 617	Nâbi	Hızr-ı delîl-i râh-i sefer sancaķ-ı şerîf Nahl-i riyâz-ı feth ü zafer sancaķ-ı şerîf	Târîhini lisân se tûğ ile didi feth Açdı cihâna bâl ile per sancaķ-ı şerîf	Târih/15	--./--./--./--	Der-Medh ü Târîh-i Sancaķ-ı Şerîf Min-Nutķ-ı Yûsuf Nâbî
206a 618	Nâbi	ÓAlemün Hâzret-i Sultân Ahmed Olıcaķ devlet ile sultânı	Didi târîhini hâtîf Nâbi Tâze naķş-ı kalem-i Yezdânı	Târih/2	--./--./--./--	Târîh Berây-ı Cûlûs-ı Hân Ahmed-i Şâliş Li-Nâbî
206a 619	Nâbi	Mizâc-ı şulhî ifsâd eyledi küffâr-ı bed-kirdâr		Târih/1	--./--./--./--	Târîh-i Moskof
206a 620	Nâbi	Çemen-i kâmda hândân ola gül gibi Hüseyin		Târih/1	--./--./--./--	Târîh-i Hüseyin Beg
206a 621	Nâbi	Hâme bu nüsha-i pâķize-ter-i ğarrânun İtdi itmâmına dek tahliye-i çend żurûf	Âhirîñ satra irince didi Nâbi târîh Bürce deh bâre hücûm eyledi sâlâr-ı hurûf	Târih/4	--./--./--./--	Târîh Berây-ı İtmâm-ı Dîvân er- Farz-ı Luğaz Li-Yûsuf Nâbî
205b derkenâr 622	Sûzi	Didi Sûzi ÓAbdullâh Beg cevher-i târîhini Mîr-i meh-rûy itdi Óazm-i ravza-i dârü'l-celâl		Târih/1	--./--./--./--	Târîh-i Vefât-ı Kıvâyeç İbrâhîm Beg Mahdûm-ı ÓAbdullâh Beg Güfte-i Tîrânî el-Hâc ÓÖmer Sûzî Efendi

205b derkenār 62		Nürdur geldi Muhammed şulb-i İbrāhîmden		Tarih/1	.- - /.- - /.- - /.- -	Tārîh-i Vilâdet-i Sultân Mahmûd Hân
205b derkenār 624		Bismi'Öz-zamân bed'en bi-ğudûmi Hân Süleymân		Tarih/1	.- - /.- - /.- -	Tārîh-i Vilâdet-i Sultân Süleymân Güfte-i Vekîl Baba
205b derkenār 625		Geldi vü göçdi rûkn-i aÖzam iken Gör şebâtını bj-beğâ kaşruş	Fevt-i monlāya didiler tārîh Vāy gitdi kemālî bu Óaşruş	Tarih/2	. . - /.- - /.- -	Tārîh Berāy-ı Vefāt-ı Kemāl Paşa-zāde
205b derkenār 626	Fehmi	Tahta geçdi şevket ü iğbāl ile şeh-zādesi Çün cihāndan çekdi dāmen Hāzret-i Mahmûd Hân	Yazdılar erbāb-ı şürā Fehmiyā tārîhini Sa'Od ile ÓAbdül'l-mecîd Hân oldu sultân-ı cihān	Tarih/2	.- - /.- - /.- - /.- -	Tārîh-i Cülûs-ı Sultân ÓAbdül'l-mecîd Hân Güfte-i Beglinli İbrāhîm Fehmî Beg
205b derkenār 627		Görüp itmāmını Medhî-i çāker yazdı tārîhin Ólbādet-gāh-ı ümmet cāy-ı zîbā cāmi'Ó-i Ahmed		Tarih/1	. - - /.- - - /.- - - /.- - -	Tārîh-i Medhî er-Ta'Omîr-i Cāmi'Ó-i Hacı Ahmed Ağa
205b derkenār 628	Medhî	Ümîd-i qabûl ile Medhî dahi Alup destine levh ü kilik ü devāt	Didi gördiği birle tārîhini Bu cāmi'Ódür a'Olā "ekjimu's-salāt	Tarih/2	. - - /.- - /.- - /.- -	Tārîh-i Medhî Li-Cāmi'Ó-i Arslan Paşa-zāde Mehmed Beg
206a derkenār 629	Medhi	Vird idüp mahdûm[1] Vehbî rihleti tārîhini Ola dā'om cennetü'l-Firdevs Medhîye maqām		Tarih/1	.- - /.- - - /.- - - /.- - -	Tārîh-i Vefāt-ı Ergirreyî Medhî Óİsā Efendi Güfte-i Mahdûm-ı Hod Vehbî Efendi
206a derkenār 630	Medhi	ÓAzl oldu çün ki Medhi bu manşib-ı fenādan İn'Ōām idüp o demde cāh-ı Na'Ōjimi Mevlā		Tarih/1	. - - /.- - - /.- - - /.- - -	Ve lehu Tārîh-i Diğer
206a derkenār 631	Medhi	Her şehîdün şadā-yı merkadidür "İnne fi'l-cenneti ma'Ōa'l-ebrār		Tarih/1	. . - /.- - /.- -	Tārîh-i Medhî der-Hakq-ı Şühedā-yı Ergirî-yi Kisrî
206a derkenār 632	Nābi	Nahv okıdıcak Nābi mahdûmî Ebu'l-hayrŌa Feyyāz bu ma'Ōnāyî itdi diline ilqā	Ādāb-ı teşekkürle Bü'l-hayr didi tārîh "Men Óallemenî harfen qad şayyerenî Óabden	Tarih/2	. - - /.- - - /.- - - /.- - -	Nābî Efendinün Ebu'l-hayra Nahv Okudığı Tārîhdür
206a derkenār 633		CācŌ min kitābi'llāhi'l-Ōazîz Elā lehu'l-halku ve'l-emrû		Tarih/1	. - - /.- - - /.- -	Tārîh-i Vilâdet-i Ebu'l-hayr

206a derkenār 6354		İlāhî bekon dürem ez şer ü şûr Çü târîh-i men şod Ebu'l-hayr nûr		Târih/1	..-./.-.-./.-.-	Diğer Vilâdet-i Berây-ı Ebu'l-hayr
206a derkenār 635	Nâbi	Çün nûr-i kemîn Nâbî der lüce-i nûr âmed En tengi-i ten vâ rest der dâr-i sûrûr âmed	Tahkîk-şinâsân râ ma'ânâ-yı şühûd-i gayb Güyend peşî târîh-i Nâbi be huşur âmed	Târih/2	..-./.-.-./.-.-	Merhûm Nâbî Efendî Hâzretleri Kendü Fevtime Söyledüğü Târihdür ki Ba'Ôde'l-vefât Kendü Kâlemiyle Mektûb Bulunmuşdur
206b derkenār 636	Pertev	Sultân Maḥmûdû's-siyer şâhenşeh-i mu'Öciz-eşer Fermân-revâ-yı baḥr ü ber Zıll-i Hudâvend-i Kerîm	Baḥr üzre terşin eyledi Maḥmûd Hân cizr-i kavîm Ôâlem bedîhî söyledi hâzâ sırât-ı müstakîm	Târih/9	..-./.-.-./.-.-	Târîh-i Pertev Paşa der-Hakḥ-ı Hâzret-i Gâzî Maḥmûd Hân
206b 637	Nâbi	Çıkup bir gün kuruldukda didi târîhini Nâbî Hümâyûn-bârgâh-ı dâver-i devrân mübârek-bâd		Târih/1	..-./.-.-./.-.-	Târîh Berây-ı Hayme Li-Nâbî Raḥmetillâhî Ôaleyh
206b 638	Nâbi	Gidi dâr-ı bekâya hem-şîre Eyledi rûzgânımız tîre	Nâbi -i zâr didi târîhin Gitdi vâ hayf hacı hem-şîre	Târih/3	..-./.-.-./.-.-	Târîh Berây-ı Vefât-i Hemşîre-i Hod Li-Nâbî
206b 639	Nâbi	Yâ İlāhî bu şafâ-gâh-ı sa'Ôâdet-perver Ki virûr hâtır-ı insâna meserret seyri	Çudsiyân tehniye resminde didi târîhin Nâbiyâ ola mü'ebbed bu maḥamûn hayri	Târih/3	..-./.-.-./.-.-	Târîh-i Bağçe-i Hod Berây-ı Ferzend-i Hulûk-ı Hayrî
206b 640	----	Sermâye-i fitrâtum Ebu'l-hayr Ki ez lutf-i ezel penâh dâred	Târîh-i velâdet-i şerîfeş Ez derd-i Hudâ nigâh dâred	Târih/2	..-./.-.-./.-.-	Târîh-i Vilâdet-i Ebu'l-hayr Ferzend-i Hod
206b- 207a 641	Nâbi	Allah idicek bu âbî icrâ Bu bürkeye âşaf-i şaf-ârâ	Güş eylediginde didi Nâbi Târîhini âb-ı rûḥ-baḥşâ	Târih/2	..-./.-.-./.-.-	Târîh-i Çeşme
207a 642	----	Hümâ-yı rûḥ-i pâk-i Şeyh Sa'Ôdî Çü der pervâz şod ez rûy-i ihlâs	Yekî porsîde sâl-i fevt goftem Zi hâşân bûd ez an târîh şod hâs	Târih/3	..-./.-.-./.-.-	Târîh-i Vefât-ı Şâhib-i <i>Gülîstân</i> -ı Şeyh Sa'Ôdî Qudde Sırrnî's- sâmî
207b- 208a 643	Vefâyi	Mîr-i Maḥmûd el-haseb necl-i şerîfiyyü'n-neseb Neyyir-i nûreyn Maḥmûd Beg o hûr-i büre-i nûr	Yüzt dört târîh ile bir beyt-i müverreh işte bu Ḳadrini bilür vezîr-i nûkte-dân-ı pür-şu'ûr	Târih/	..-./.-.-./.-.-	Hüve'l-Mu'Öjn Tîrânî El-Hâc Edhem Beg Hâzretleri Esbak İşkodra Mutaşarrıfı übbetli Şerîfî Muḥtafa Paşa Hâzretlerinin Maḥdûmları Maḥmûd Paşa Hâzretlerine Söylediği Vilâdet Târîhi Şerhiyle Ma'Ôan İşbu Maḥalde Ḳayd Olundı Bir Beyt-i Vâhiden Şerhi Mücibince Yüz

						Dört Tārīh Çıkar
208a 644	----	Rûy-ı pâki meh gibi nâzenin mümtâz pür Bağa tâz[e] nâz yaŖni pâk bil kim pür-nûr			.- - -/.- - -/.- - -/.- -	Hâzâ
211a- 612a 645		Diñle tafşılıyle şerhin ey vezîr-i nûkte-dân Hâk-i pâye Ŗarîz ideyüm tâ bula ƣalbün ħuzûr	Hâƣ vezîr eyle o nûr yüzi ħıfî itsün bu şîŖ Hatm oldu bu duŖâyla buldı pâyân es-salâ	Tārīh/39	.- - -/.- - -/.- - -/.- -	Hâzâ Şerh-i Tārīh-i Mezkûr
5b derkenar 646	Ŗrfî	Zî devr-i gerdiş-i devrân-i çerh-i kec-reftâr Çü âfitâb fütâdem be-küçe vü bâzâr Çü ģonce bâ dil-i ħunîn ü şine-i efkâr <i>Cihân beğestem ü derdâ ki ħiç şehr ü diyâr</i> <i>Ne-yâftem ki fûrûşend baht der bâzâr</i>	Kodam nefî ki der intiżâr-ı medĥ-i to nist Kodam lafî ki der luŖlu-i medĥ-i to nist Kodam tabŖ ki gevher-nisâr medĥ-i to nist Her an Ŗarûs-i suhen kez diyâr-ı medĥ-i to nist Be işve ger keşedem der benâzemeş be kenâr	Tahmis	.- -/.- - -/.- -/.- -	Tercümetü's-sevk-i Mevlânâ Ŗrfî Tahmîs-i Mevlânâ Şâoib
17a derkenar 647	Ŗrfî	Ki ger şevd ser-i küy-i to cümle nişter ħîz Konem be merdûmek-i dide tayy-ı nişterzâr	Çü ħn ƣaşıde der efvâh-i hâs ü Ŗam üftâd Hitâb-ı Tercümetü's-sevk yaft ez ahrâr	Kaşıde	.- -/.- - -/.- -/.- -	Ve lehu min ƣaşıde-i Ŗrfî

SONUÇ

Bu tez aracılığıyla Millet Kütüphanesi Ali Emiri Koleksiyonu Mnz 579 Mecmu'a-i eş'âr ve gazeliyât başlıklı şiir mecmuasının metni ile Türk edebiyatı tarihine katkıları ortaya konulmuştur. Çalışmamıza konu edindiğimiz bu mecmuanın tertip tarihine dair herhangi bir kayıt bulunmamakla beraber, mecmuada yer alan şiirlerden biri olup Tîrânî El-Hâc Edhem Bey tarafından İşkodra Mutasarrıflığı yapmış Şerîfî Mustafa Paşa'nın oğlu Mahmûd Paşa'nın doğumu için söylenmiş şiirin H. 1240/M. 1824 tarihli olması sebebiyle, bu mecmuanın en azından bu yıllardan sonra tertip edildiğini söyleyebiliriz.

Bu şiir mecmuasının kim tarafından tertip edildiğine dâir elimizde bir kayıt mevcut değildir. Mecmuanın genel yapısına bakarak, mürettibin çeşitli nâzım şekillerinden seçtiği şiirlerden benzer türde olanları bir arada vererek derli toplu bir seçki yaptığını söyleyebiliriz. Seçilen şiirlere bakıldığında da bu şiirlerin özellikle tek bir konuda veya türde yoğunlaşmadığı, genel olarak Divan şiiri geleneğinde ön plana çıkan şiirlerin seçildiğini söyleyebiliriz. Nitekim tür ve konu bakımından çeşitlilik gösteren bu mecmuada dinî, tasavvufî, hikemî ve lirik şiirlerin yanında ahlakî bakımdan hoş görülemeyecek şiirlere de yer verildiği görülmektedir. Bu da mürettibin mecmuasını tertip ederken ahlakî bir gayeden öte, edebî gelenekte ön plana çıkan şiirleri seçtiğini göstermektedir.

212 varaklık mecmuada farklı şairlere ait 169 gazel, 24 kaside, 10 murabba, 3 terbî, 7 muhammes, 55 tahmis, 32 müseddes, 5 tesdîs, 3 tesbî, 3 müsemmen, 11 terkîb-i bend, 15 tercî-i bend, 31 müstezâd, 16 rûbâ'î, 7 şarkı, 142 müfred, 92 kıt'a, 8 mısra, 105 muamma, 51 matla beyti, 29 tarih, 7 şarkı, 7 kıt'a-i kebîre, 4 na't, 2 münâcât, 1 muaşşer ve 2 güfte olmak üzere 220 farklı şaire ait toplam 841 şiir yer almaktadır. Mecmuadaki matla beyitlerinin tümünün Nâbî'nin divanından seçilmiş olması dikkat çekicidir. Nitekim, diğer türlerden de mecmuaya en çok şiiri alınan şair Nâbî'dir. Mecmuada şiirleri fazla olan diğer şairler ise sırasıyla Şeyh Galib, Pertev Paşa, Fuzûlî, Kânî, Hayreti, Sünbül-zâde Vehbi, İzzet Molla, Sâbit, Raşid, Arpaeminizâde Sâmi, Fitnat Hanım ve İbrahim Hakkı'dır. Tezkirelerde adına rastlayamadığımız Ahbâbî, Yehûdî, Hayf Efendi, Lezîzi ve Mahmud Muhsin gibi

şairinlerin çeşitli nazım şekillerinde şiirleri bu mecmua vasıtasıyla bulunmuş ve transkribe edilerek araştırmacıların dikkatine sunulmuştur.

Kaynaklarda hayatı hakkında bilgi bulunan fakat gerek şairliği hakkında bilgi olmayan gerekse eserlerinden hiç bahsedilmeyen Derviş Paşa, Dîdâr, Âşıkî, Ârifî ve Câvid gibi şairlerin edebi kişiliği ve üslûbu hakkında mecmuadaki şiirlerden hareketle yeni bilgiler edinebilmek mümkün olmuştur. Hayatları ya da eserleri hakkında kaynaklarda bilgi yer almayan şairler hakkında bizlere malumat sunması, mecmua çalışmalarının Klasik Türk edebiyatı tarihinin ortaya konulabilmesi açısından gereğini ve önemini vurgulamaktadır.

Mecmuadaki her bir şiir daha önce neşir dünyasına kazandırılan her bir metnin yeni bir nüshası niteliğindedir. Bu açıdan Ebubekir, Kâni, Bosnalı Sâbit, Şeyh Galib, Bağdatlı Rûhî, Pertev ve Nâbî gibi daha önceden divanları yayımlanmış şairlerin şiirlerinde bulunan anlam eksikliklerini ve okuma hatalarını mecmuadaki şiirler vasıtasıyla düzeltme imkânı elde etmiş bulunmaktayız.

Mecmuadaki şiirler daha önce yayımlanmış divanlardaki hata ve eksikliklerin düzeltilmesini sağlamasının yanı sıra divanlarda yer almayan beyitleri de içermesi bakımından divan metinlerini besleyerek Klasik Türk edebiyatı metinlerine katkı sunmaktadır. Bu tespitlerden hareketle, mecmuaların eski Türk edebiyatı açısından oldukça önemli kaynaklar olduğu görüşünün doğruluğu bizim çalışmamız vesilesiyle de bir kez daha ortaya konmuştur. Çalışmamıza konu edilen bu mecmuada Türk edebiyatı tarihi hakkında tespit ettiğimiz hususların bundan sonraki akademik çalışmalara katkı sağlamasını umuyoruz.

KAYNAKÇA

- Ahdî: **Gülşen-i Şu'arâ**, (haz. Süleyman Solmaz), Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2005, s.25-26.
- Ak, Coşkun: **Bağdatlı Rûhî Divanı (Karşılaştırmalı Metin) 1-2**, Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları, 2001.
- _____ : “Bağdatlı Rûhî”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Ansiklopedisi Araştırmaları Merkezi, C. 35, 2008, s. 205-206.
- Aksoyak, İ. Hakkı: **Gelibolulu Mustafa Âlî Divanı**, Ankara: AKM Yayınları, 2018.
- Akün, Ömer Faruk: “Fıtnat Hanım”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C. 13, 1991, s. 39-46.
- Arif Hikmet: **Tezkire-i Şuarâ (İnceleme, Çeviriyazı, İndeksli Tıpkıbasım)**, (hz. Prof. Dr. Sadık Erdem), Ankara:Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2014.
- Arslan, Mehmet: **Leylâ Hanım Divânı**, Ankara: Akçağ Yayınları, 2003.

_____:

“Aynî, Antepli”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**,

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde->

detay/ayni-antepli, (Erişim Tarihi: 25.04.2020)

Arslan, Ömer:

Ubeydî Divânı (Metin ve İnceleme), İstanbul: İstanbul Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2013.

Âşık Çelebi:

Meşâirü’ş-Şu’ârâ (İnceleme-Metin), (haz. Prof. Dr. Filiz Kılıç), İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, C. 3, 2010, s. 1187-93.

Aşkar, Mustafa:

“Niyazî, Mısırî”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C. 33, 2007, s. 166-169.

Ateş, Süleyman:

“Cüneyd-i Bağdadî”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C. 8, 1993, s. 119-121.

Avcı, İsmail:

“Kırımlı Abdullah Râmiz Paşa ve Divançesi”, **Turkish Studies**, Volume 9/3, 2014, s. 169-187.

Ayan, Hüseyin:

Cevrî (Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı’nın Tenkitli Metni), Erzurum: Erzurum Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1981.

_____:

Nesîmî (Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni), Ankara: TDK Yayınları, 2014.

Aybakan, Bilal:

“Şâfîî, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C.3, 2010, s. 223-233.

Aydıner, Mesut:

Râgıb Paşa”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C. 34, s.403-406.

Azaklı, İmran:

Zübeyde Fıtnat Hanım’ın Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı’nın Tenkidli Metni, Ankara, Gazi Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1998.

Batur, Atilla:

Sürûrî Divanı, Hayatı, Sanatı, Eserleri, Divanının Tenkitli Metni, Malatya: İnönü Üniversitesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2002.

Bektaş, Ekrem:

Muvakkit-zâde Pertev Divanı, Malatya: Öz Serhat Yayıncılık, 2007.

Beyânî:

Tezkiretü’ş-Şuârâ, (haz. Aysun Sungurhan Eyduran), <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55835,be-yani-tezkiresipdf.pdf?0>, (Erişim Tarihi: 15.05.2015)

Beydilli, Kemal:

“Yûsuf Ziyâ Paşa”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C.44, 2013, s.34-37.

Beyhun, Esra:

Enderunlu Fâzıl Divanı (Metin-İnceleme), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Dini Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2021.

Bilkan, Ali Fuat:

Nâbî Divanı, Ankara: Akçağ Yayınları, 2000.

Bursalı Mehmed Tahir:

Osmanlı Müellifleri I-II, İstanbul: Matbaa-i Amire, H. 1333.

Burmaoğlu, Hamit Bilen:

Lâmi’î Çelebi Divanı, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1983.

Cehyan, Semih:

“Şems-i Tebrizî”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C.38, 2010, s. 511-516.

Ceylan, Ömür,

Yılmaz, Ozan:

Hazâna Sürgün Bahâr, Keçecizâde İzzet Molla ve Divan-ı Bahâr-ı Efkâr, İstanbul: Sahhaflar Kitap Sarayı, 2005.

Çakıcı, Bilal:

Fedâî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni, Ankara: Ankara Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2005.

Çakır, Mustafa Safa:

Yahyâ Nazîm Divanı, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2018.

Çalık Taçalan, Nebahat:

Tayyâr (Mahmud) Paşa Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserşeri ve Divânı'nın Tenkidli Metni, Edirne: Trakya Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1998.

Çavuşoğlu, Mehmed:

“Bakî”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi Yayınları, C. 4, 1991, s. 537-540.

_____:

Yahyâ Bey ve Divânı (Tenkidli Basım), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1977.

Çavuşoğlu, Mehmed,
M. Ali, Tanyeri:

Hayretî, Dîvan (Tenkidli Basım), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1981.

Çeçen, Halil:

Fıtnat Hanım Hayatı, Sanatı ve Divanı (İnceleme-Metin), Malatya: İnönü Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1996.

Çetin, İsmail:

Deri-zâde Ulvî (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanının tenkitli Metni), Elazığ: Fırat Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1993.

Çetin, Kamile:

Raşîd ve Divanı (İnceleme-Tenkidli Metin), Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.

Demirkazık, H. İbrahim:

18. yy. Şairi Mustafa Fennî, Dîvân, (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin) I-II, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2009.

Devellioğlu, Ferid:

Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, Ankara: Aydın Kitabevi, 2009.

Demirbağ, Ömer:

Koca Ragıp Paşa ve Dîvân-ı Ragıp, Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1999.

Derdiyok, İbrahim Çetin:

Hâlet Efendi Divançesi (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım), Adana: Karahan Kitabevi, 2005.

Doğan, Mehmet:

Doğan Büyük Türkçe Sözlük, İstanbul: Pınar Yayınları, 2009.

Doğan, Muhammed Nur:

Fatih Divanı ve Şerhi, İstanbul: Yelkenli Kitabevi, 2009.

Emre, M. Efdal:

Niyâzî-i Mısırî Divânı ve Şerhi, İstanbul: Eser Kitap, 2015.

Erdoğan, Mustafa:

Bursalı Rahmi Divanı, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, 2017.

Ergin, Ali Şakir:

Yozgatlı Mehmed Said Fenni Divanı, Ankara: Yozgat Belediyesi Yayınları, 1996.

Ertem, Rekin:

Şeyhülislâm Yahyâ Divânı, Ankara: Akçağ Yayınları, 1995.

Genç, İlhan:

Esrar Dede: Tezkire-i Şuârâ-yı Mevleviyye, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2000.

Güler, Mehmet:

Halil Nurî Dîvânı (Edisyon-Kritik-İnceleme), Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2009.

Gülbüz, Mehmet:

“Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi”, **Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecnûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı**, İstanbul: Turkuaz Yayınları, 2012.

Hocaoğlu, Kadriye:

Fenni Divanı, (İnceleme-Metin), Bursa: Uludağ Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2014.

İçli, Ahmet:

“19. Yüzyıl Divan Şairi İbrahim Fehmi ve Divanı”, **Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi**, S. 28, 2015, s. 175-189.

İbrahim Cudi Efendi:

Lügat-i Cûdî, (haz. Prof. Dr. İsmail Parlatır, Bilgin Tezcan Aksu, Nicolai Tufar), Ankara: TDK Yayınları, 2006.

İpekten, Haluk:

Nâilî Divanı, Ankara: Akçağ Yayınları, 1990.

İpekten, Haluk vd.:

Tezkirelere Göre Divan Edebiyatında İsimler Sözlüğü, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1988.

İpekten, Haluk:

Fuzûlî Hayatı, Sanatı, Eserleri, Ankara: Akçağ Yayınları, 2005.

_____:

Nâilî Hayatı, Sanatı, Eserleri, Ankara: Akçağ Yayınları, 2004.

Kadıoğlu, İdris:

Es’ad-ı Bağdadî Dîvânı (İnceleme-Metin), Malatya: İnönü Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1997.

Kahraman, Bahattin:

Arşî Divanı’nın Tenkidli Metni I-II, Konya: Selçuk Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1989.

Kalkışım, M. Muhsin:

Şeyh Galib Divanı, Ankara: Akçağ Yayınları, 2013.

Kaplan, Mahmut:

Hikmet Şairi Yusuf Nâbî, Ankara: Şanlıurfa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, 2012.

Karacan, Turgut:

XVII. Yüzyıl Şairlerimizden Sâbit ve Edisyon Kritikli Divan Metni, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1981.

_____:

Bosnalı Alaeddin Sabit, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, 1991.

_____:

“Sabit”, DİA, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C. 35, 2008, s.349-350.

Karadaş, Müslüm:

Senâyî Divanı (İnceleme-Metin), Malatya: İnönü Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1994.

Karadeniz, Şaban:

Fenni Divanı Şerhi (Gazeller Dışındaki Şiirler), Yozgat: Yozgat Bozok Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.

Karavelioğlu, Murat A.:

Onaltıncı Yüzyıl Şairlerinden Prizrenli Şem'i'nin Divanı'nın

Edisyon Kritiği ve İncelenmesi,
İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat
Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış
Doktora Tezi, 2005.

_____:

**Şem’î Divanı (İnceleme, Metin,
Tıpkıbasım),** İstanbul: Türkiye Yazma
Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları,
2014.

Kavruk, Hasan:

Şeyhülislam Yahya Divanı, Ankara:
M.E.B. Yayınları, 2001.

Kaya, Bayram Ali:

“Veysî”, **DİA**, Ankara: TDV İslam
Araştırmaları Merkezi, C. 43, 2013, s.
76-77.

Keklik, Mustafa:

**Üsküplü İshak Çelebi Divanı (Metin,
Çeviri, Açıklamalar, Dizin),** Bişek:
Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi,
SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi,
2014.

Kılıç, Atabey:

**“Mecmua tasnifine dair”, Eski Türk
Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua:
Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı,**
(haz, Hatice Aynur vd.), İstanbul:
Turkuaz Yayınları, 2012.

Kılıç, Muharrem:

**Münîf Antakî, Hayatı, Edebi Kişiliği,
Eserleri, Divanı’nın Tenkitli Metni ve
İncelemesi,** Erzurum: Atatürk

- Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1995.
- Kınalızâde Hasan Çelebi: **Tezkiretü’ş-Şu’arâ**, (haz. Aysu Sungurhan Eydurhan), Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, C. 2, 1989.
- Kırbıyık, Mehmet: **Ferri Mehmed Hayatı, Eserleri ve Divanının Tenkidli Metni**, Konya: Selçuk Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1994.
- Koca Râgıb Paşa: **Divan (Yazma)**, University of Toronto Library, PL 248 K585A17, Kanada 1836.
- Kuru, Selim Sırrı: “Sünbülzâde Vehbî”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C. 38, 210, s. 140-141.
- Kut, Günay: “Mecmua”, **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi** **Devirler/İsimler/Eserler/Terimler**, İstanbul: Dergah Yayınları, C. 6, 1986, s. 170
- Kutlar, Fatma Sabiha: **Arpaemîni-zâde Mustafâ Sâmi Dîvânı**, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56084,arpaeminizade-mustafa-sami-divanipdf.pdf?0>, (Erişim Tarihi: 06.06.2020).

Küçük, Sabahattin:

“Enderunlu Fâzıl”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C. 11, 1991, s. 188-189.

_____:

Baki Divanı, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1994.

Külekçi, Numan:

Ganizâde Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserler: Dîvânı ve Şehnâmesi'nin Tenkitli Metni, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1985.

Kürt, Zehra:

XVIII. yy. Divan Şairi Halil Nûrî Bey Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni, Ankara: Gazi Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2005.

Kütük, Rıfat:

Nedret Divanı, Erzurum: Fenomen Yayınları, 2017.

Levend, Agah Sırrı:

Türk Edebiyatı Tarihi I, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1988.

Macit, Muhsin:

Nedim Divanı, Ankara: Akçağ Yayınları, 1997.

Mehmet Tevfik:

Kâfile-i Şu'arâ, İstanbul: Doğu Kütüphanesi Yayınları, 2012.

Nâcî, Muallim:

Lügat-i Nâcî, (haz. Prof. Dr. Ahmet Kırkkılıç, Doç. Dr. Yusuf Sancak),

- Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2009.
- Oğraş, Rıza: **Hoca Neş'et Divanı (İnceleme ve Tenkitli Metin)**, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi 1991.
- Okçu, Naci: **Şeyh Galip Divanı**, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2014.
- _____ : **Şeyh Galip Divanı**, <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10654,metinpdf.pdf?0>, (Erişim Tarihi: 14.09.2020)
- Okumuş, Ömer: “Câmi, Abdurrahmân”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C.7, 1993, s. 97-99.
- Okuyucu, Cihan: “Cinânî”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C. 8, 1993, s. 11-12.
- _____ : **Cinânî Hayatı, Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1994.
- Öte, Emine: **Senâî Divanı ve Tenkitli Metin**, Ankara: Gazi Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2000.

Özcan, Abdülkadir:

“Halet Efendi”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C. 15, 1991, s. 249-251.

Özgül, M. Kayahan:

Erzurumlu İbrahim Hakkı Divanı, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2013.

Parlatır, İsmail:

Fuzulî Türkçe Divan, Ankara: Akçağ Yayınları, 2014.

Poyraz, Yakup:

Tayyar Mahmut Paşa ve Divanı, Samsun: Etüt Yayınları, 2014.

Sâlim Efendi:

Tezkiretü’ş-Şu’arâ, (haz. Prof. Dr. **Adnan İnce**), Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2005.

Şemseddin Sami:

Kamûs-ı Türkî, İstanbul: Çağrı Yayınları, 1987.

Saraç, M. A. Yekta:

Klasik Edebiyat Bilgisi Biçim-Ölçü-Kafiye, İstanbul: Gökkubbe Yayınları, 2011.

Sarı, Mehmet:

Sabûhî Şeyh Ahmed Dede Hayatı, Edebî Kişiliği ve Eserleri, Türkçe Dîvânı’nın Tenkitli Metni, Ankara: Gazi Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1992.

Seyhan, Nezihe:

Medhî Divanı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin), İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiye

- Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış
Doktora Tezi, 2000.
- Solmaz, Hüseyin: **Necâti Hayatı-Sanatı-Eserleri**, Ankara: Akçağ Yayınları, 2005.
- Şener, Hasan: **Hayrî Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Divanı'nın Tenkidli Metni**, Elazığ: Fırat Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1999.
- Şenödeyici, Özer, Ahmet, Akdağ: **"Mecmualar ve Cönkler", Osmanlı Edebî Metinlerini Anlama Kılavuzu**, İstanbul: Kesit Yayınları, 2012.
- Tankuş, Mustafa: **Arif Süleyman Divanı**, Ankara: Gazi Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2002.
- Tanyıldız, Ahmet: **"Tahran'da Bulunan Türkçe Bir Şiir Mecmuası ve Neşredilmemiş Bazı Şiirler", Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi**, S. 2, Aralık 2015, s. 39-87.
- Tarlan, Ali Nihad: **Necâti Beg Divanı**, Ankara: Akçağ Yayınları, 1992.
- _____ : **Hayâli Bey Divanı**, Ankara: Akçağ Yayınları, 1992.
- Tatçı, Mustafa, Mustafa, Yıldız: **Azîz Mahmûd Hûdâyî Dîvân-ı İlâhiyât**, İstanbul: H Yayınları, 2008.

Tatçı, Mustafa:

Niyâzî-i Mısırî Halvetî Divan-ı İlâhiyât,

İstanbul: H. Yayınları, 2013.

Tıǧlı, Fatih:

Bursalı Rahmî Çelebi ve Divanı,

İstanbul: İstanbul Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.

Tombul, Enis:

Beşiktaşlı Yahya Efendi Divanı,

İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2014.

Tuman Mehmet Nail:

Tuhfe-i Nâili (Divan Şairlerinin

Muhtasar Biyografileri), (haz. Cemal Kurnaz- Mustafa Tatçı), Ankara: Bizim Büro Yayınları, C. II, 2001.

Turan, Şerafettin:

“Kemalpaşazâde”, **DİA**, Ankara: TDV

İslam Araştırmaları Merkezi, C. 25, 2002, s. 238-240.

Ulucan, Mehmet:

Muvakkit-zâde Pertev-Hayatı, Edebî

Kişiliği, Eserleri, Divanı'nın Tenkitli

Metni ve Tahlili, Elazığ: Fırat

Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış

Doktora Tezi, 2005.

Uludağ, Erdoğan:

Şeyhülislam Bahâyî Divanı (İncelem-

Karşılaştırmalı Metin), Erzurum:

Atatürk Üniversitesi, SBE,

Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1992.

Urhan, Mustafa:

XVI. Yüzyıl Divan Şairi Fedâyî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni, Ankara: Gazi Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2002.

Uzgor, Tahir:

Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Divan'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kültür Merkezi Yayınları, 1991.

Uzun, Adnan:

Kırımlı Bir Şair Ebubekir Rif'at Efendi, Hayatı, Divanı, Saarbrücken: Türkiye Alim Kitapları, 2015.

Uzun, Mustafa:

“Mecmua”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C. 28, 2003, s. 265-268.

Uzun, Süreyya:

Üsküdarlı Âşkî Divanı Tenkitli Metin, Nesre Çeviri ve 16. Yüzyıl Osmanlı Hayatının Divandaki Yansımaları, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2011.

Ünver, İsmail:

“Leylâ Hanım”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C. 27, 2003, s. 157.

Yanartaş, Yusuf:

Enderunlu Fazıl Divanı, Edisyon Kritik, İndeks ve İnceleme, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1997.

Yaşar Aksoy, Fatma:

Ayntablı Aynî Divanı, Kayseri: Erciyes Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1997.

Yazar, İlyas:

Kânî Divanı, İstanbul: Libra Yayınları, 2010.

_____:

Kani Divanı,
<https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55833,3-kani-divanipdf.pdf?0>, (Erişim Tarihi: 06.09.2020)

Yazıcı, Tahsin:

“Hâfız-ı Şirâzî”, **DİA**, Ankara: TDV İslam Araştırmaları Merkezi, C. 15, 1991, s. 103-106.

Yenikale, Ahmet:

Sümbülzâde Vehbî Divanı, Kahramanmaraş: Ukde Yayınları, 2011.

Yıldırım, Ali:

İshak Çelebi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanının Edisyon Kritiği), Elazığ: Fırat Üniversitesi, SBE, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1991.

Yılmaz, Kaşif:

III. Selim (İlhamî) Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tenkitli Metni, Edirne: Trakya Üniversitesi Yayınları 2001.

Yılmaz, Ozan:

“Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası”, **Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, S. 1, 2008, s. 256.

Zülfe, Ömer:

Onaltınca Yüzyıl Şairi Selikî ve Şiirleri, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 2009.

ÖZGEÇMİŞ

1961 yılı Erzurum doğumluyum. İlkokulu 1973 ve ortaöğretimini 1980 yılında Erzurum’da tamamladım. 1985 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Eski Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalı’ndan mezun oldum. 1996 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eski Türk Edebiyatı Ana Bilim Dalı’ndan “ Nefi Divanı’nda Şiir ve Edebiyatla İlgili Kavramlar ” başlıklı tezimle Yüksek Lisansı tamamladım. 1996 yılında aynı ana bilim dalında doktora çalışmasına başladım. Milli Eğitim Bakanlığı’nda ve Diyanet İşleri Başkanlığı’nda çeşitli görevlerde çalıştım. İngilizce, Arapça, orta derecede Farsça, Azerbaycan ve Tatar Türkçesi dillerini bilmekteyim.

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı :E-44850192-302.15.06-1534647
Konu :Tezinin Düzeltilmesi talebi

DAĞITIM YERLERİNE

Enstitümüz Yönetim Kurulu'nun 29.12.2022 tarihli ve 48. sayılı toplantısının 75. maddesi aşağıya çıkartılmıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Madde:75

Gelen Evrak; Tarih/Sayı:19.12.2022/1485658

Talep: Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda 2502960255 numara ile doktora programından mezun olan Mahmut CAMCI'nın;

*Tezin önsöz bölümünde Prof. Dr. Murat A. KARAVELLİOĞLU'nu ismini sehven anmadığını bildiren öğrenci Ulusal Tez Merkezine yeni haliyle yüklenmesini talep ediyor.

Karar:

Ulusal Tez Merkezi'ne yüklenen tezinin düzeltilmesi talebinin kabulüne oybirliği ile karar verildi

Doç. Dr. Altan RENÇBER
Enstitü Müdür Yardımcısı

DAĞITIM

Gereği:

Sayın Cihan ALHAN

Bilgi:

Sayın Prof. Dr. Mucahit KAÇAR

Sayın Prof. Dr. Ali Şükrü ÇORUK

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BS5TYKR9YP Pin Kodu :33803

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-universitesi-ebys>

Süleymaniye Mah. Besim Ömerpaşa Cad. Devlet Arşivleri Binası A blok No:1/7 34119 Fatih/İstanbul

Bilgi için : Muharrem TUNÇ

Tel : (212) 440 00 00 Faks : (212) 440 03 04

e-posta : sbe@istanbul.edu.tr Elektronik Ağ : www.istanbul.edu.tr

Kep Adresi: istanbuluniversitesi@hs01.kep.tr

